

0-16-0-102

R 8°-3672

BIBLIOTHECAE
CONVENTUS
GENERALIS
VILNENSIS SANCTI
SPIRITUS ORDINIS
PRAEDICATORUM.

34
24

12
U
/

X. verat. l. 1. p. 1.

E PRISCIS ET
NEOTERICIS, ME-
DICIS, EORVM.

QVE SCRIPTIS,
& curandi methodo
etiam in præsen-
ti practica v-
surpata,

SENTENTIA est Hip-
pocratis in libro de dieb⁹
criticis, magnam artium
partē esse, de iis quæ recte
scripta sunt posse considerationem faci-
cere, ac iudicare, qui enim inquit hoc
vult & iis utitur, non videtur mihi
in artē multum falli posse. De his igitur
quæ recte scripta sunt a fontanono
stro recte iudicare, atque ipsum ut
patet & celebrare, quamvis superfluum
aliqui & censeant, quasi sit satis notum
nihilominus cum tanti faciat Hippo-
crates huius rei iudicium. In hoc
que

que magnam artis partem
tretur, quicquid alij statuam
iusmodi libellum nobis tradi
lustrandum. Antonius de Ar
pola & thypographus diligēt
ut liber hic emitteretur in luc
emendatissimus. Cur videatur
dignus ipse sua officina, & qu
diose à multis relegatur, attin
paucis non erit inutile. Nam qu
uis idem ipse iudicem & prout ab
lijs fuit iudicatum, nihilominus, etiam
& hic consensus in iudicio minime vi
tio dandus est. Firmatur enim sen
per magis hominum opinio ex hu
modi consensu, magisque sunt
& rata sic que in arte tra
Adde quòd etiam ex iudicio
tasse excitabitur quis ut et
præstet, aut fortasse melior
ex hab~~ea~~ sententia, non p
huius operis dilucidationem,
accessio fiet, atque etiam ac

autorum consimilium intelligentiam.
Nam scribit Galenus, ut idem etiam
testetur Hippocrates quod olim te-
status fuerat Plato, recte iam dudum
ab Hippocrate traditum fuisse, quod
non communem omnium hominum
tantum, naturam medicum cognosce-
re oportet, sed & unius cuiusque pro-
priam: deinde vero addit & nos in
ipsis artis operibus circa id sufficien-
ter studuimus, nō tamen propriam sin-
gulorum naturam, æque atque com-
munem possibile est scribere, scripta
enim contrario modo se habent ope-
ribus, tum in pluribus alijs rebus tū
presertim in ijs quæ ad præsentem at-
tinent intentionem, hoc est in præscri-
benda vniuersali methodo medendi
atque in tradendis particularibus
singulorum morborum remediis. In
hac autem galeni sententia, non tan-
tum apparet galenum testimonium
dedisse Hippocrati, & doctrinæ ip-
sæ,

sius, sed etiam manifestum est quanta
sit artis difficultas, circa opera ipsius,
nam quamuis ea sit maxima, in ipsius
cognitione quod ars est longa, longe
maior est in operibus ipsius, inquit e-
nim Hippocrates in libello de flatu-
bus, quod medicus ex alieno malo pro-
prias sibi demittit molestias, & pro-
pter molestiam res est laboriosissima:
difficultas vero consistit in hoc quod
communem omnium naturam scribe-
re aequae atque cuiusque propriam at-
que ex scriptis & exercitatione eam
agnoscere est impossibile, scripta enim
opposito modo se habent operibus, nā
operamur circa particularia quae
sunt innumera & quorum ars nō est,
scribuntur vero in arte vniuersalia.
Qui unque igitur ita scribere pote-
rit vniuersalia praecepta, ut maxime
promptum sit, ea singularibus & in-
diuisis accommodare, in propria
quantitate, & qualitate, & utendi mo-
do.

do & ratione ac tempore conuenien-
ti hic inscribendo maxime laudan-
dus erit. Hoc autem à fontanono no-
stro praeistum fuisse ubi demonstra-
uerimus non inutile spero iudicium
hoc nostrum erit huic operi preposi-
tum. Hoc tamen quo facilius pateat
primum ostendemus, quantum hic ad
artis opera sit accommodatissimus,
quod etiam Galenus loco allegato, in
opere suo ad glauconem desiderandū
ab omnibus annotauit, immo in his e-
tiam ab omnibus elaborandum esse
monuit in libris de crisi & methodi
& passim alibi quominus etiam exi-
mios & medicorum omnium peritissi-
mos contingat errare.

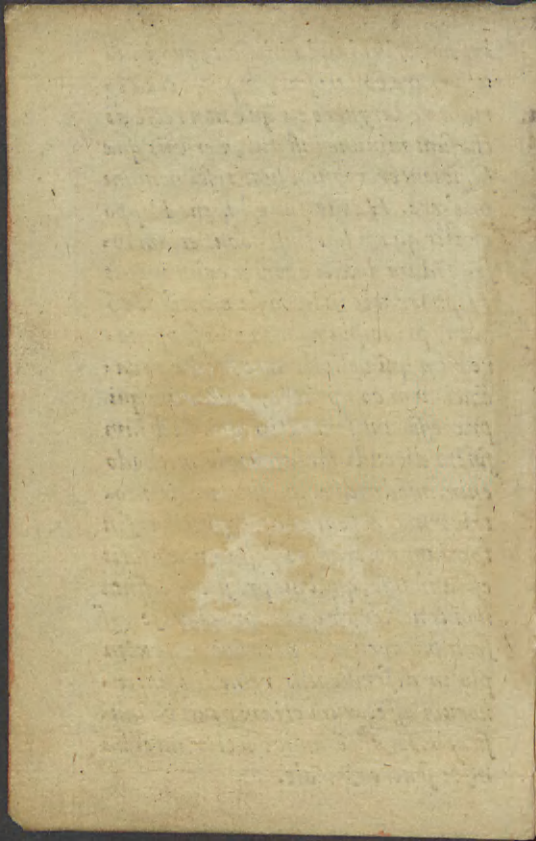
Ceterum ut paucis quod volo cō-
prehendam, ex universalibus theore-
matis de natura hominis morbi que
& causis, atque sympthomatis eiusdē,
ad singularis & cuiusque propriam
cognitionem, curationem, & predia

etionem prisci omnes & Neotrici rationales peruenire enituntur, primusque Hippocrates, breuia quæda præcepta. & pauca in medium attulit, quæ a Galeno illustrata, & in artem reducta in molem creuerunt immensam, quod futurum prospiciens Hippocrates, non immerito monitos nos voluit, de breuitate vitæ, & longitudine artis. Alij vero vt Arabes, atque etiam Græci Galenum sequuti, multa in cōpendium redigerunt, exemplo ipsius Galeni in operibus artis studentes, quo facilius remedia omnia in promptu haberemus. conati sunt propria singulis describere etiam pro varietate locorum & causarum & affectuum, habita etiam ratione ætatum & cōsuetudinis, & aliorum omnium, Ita vt etiam excognitione precognitionem, & curationem, nobis reliquerint non omnino incertam. Hac autem ratione multa ad nos scripta per-

uenerunt, & Arabum, & graecorum,
atque etiam latinorum, singuli enim
ex artium praeceptis utilibus, de com
muni hominum natura, cuiusque pro
priam & cognitionem & curationē,
atque praedictionem, conati sunt asse
qui firmiorem, magisque exactam &
magis operibus artis accommodatam.
In hoc autem quātum prestiterit fon
tanonus noster, ex ipsius breuiter de
scriptis remediis in morbis internis
omnibus, uniuersalibusque & parti
cularibus, facile legenti patebit. Nā
& cognitionem partis, & morbi, &
causarum & differentiarum, atque
etiam precognitionē & remedia bre
uiter & dilucidè complecti visus est,
ut sane non videatur alius ad artis
opera magis accommodatus & quāuis
in describendis particularibus re me
diis diutius & ferè totus harere, vi
deatur nihilominus si rite diligētérq;
singula, considerētur, nihil aliorū omi

sit quoad compendij ratio tulit im-
mo fidem hac duntaxat facere pos-
sunt quam fuerit in docendo diligen-
tissimus & quanto magis absoluta hæc
forent si eo animo dictasset ut in lucem
ederentur. Sed interim fruamur se-
nis huius optimi laboribus, etsi quæ
desideratur, in ipsis alacrius elabore-
mus & perficiamus ipsius exemplo,
desiderantur enim multa etiam in ga-
leno & Hippocrate. Et ut eo redeat
oratio, unde defluxit, hoc est ad Hip-
pocratis sententiam, inquit enim ipse
in libro de ratione victus, si quis om-
nia per totum quantum humana mē-
ti possibile est, conscripsisse videretur,
satis esset mihi aliorū laboribus quos
nosse rectè habere uti, prout singula
utilia esse viderentur. Nunc vero
iam multi scripserunt, sed nullus rea-
ctè nouit quid fuerit ipsi scribendum,
immeritoque ipsi reprehēduntur, pro-
pterea quod inuenire non potuerunt,
im

immo potius laudandi sunt, quod in-
uestigare conati sint, & propterea e-
tiam redarguere ea quæ non rectè di-
cta sunt minimè institui, verū iis quæ
sufficienter cognita sunt testimonium
præbere. Hæc igitur est mens Hippo-
cratis, quam sibi fontanonus etiam in-
sequēdam duxit: oportet enim inquit
Hippocrates in libro de carnibus cō-
mune principium sententiis suppose-
re eum qui velit de arte medica tra-
ctationem componere, & aliorum qui
præcesserunt sententiis uti. Sed iam
finem dicendi faciamus, de methodo
enim medendi ex priscorum & neo-
tricorum sententia, alibi pluribus sen-
tentiam nostram exposuimus. & satis
est annuisse, quid his præstiterit fonta-
nonus noster, & quam præclare se ges-
serit priscorum & neotricorum exem-
plo in describendis remediis inter-
norum affectuum etiam nouis & inu-
sitatis. Tu autē amice lector interim
hisce fruiere & Vale.

INDEX ALPHA-

BETICVS EO-

RVM QVÆ IN HIS

quatuor libris continen-

tur, Morbos inter-

nos, & eorum

antidota com-

plectens.

Longe antea locu-

pletior.

A

B Apoplexia liberati, in para-
lysim incidunt. 79

Ab Apoplexia perpauci libe-
rantur. 80

Abscessus vt rumpatur Emplastrum. &
per os sumpta. 235

Acetum vtero nocens. 399

Accipitris esus melancholicis confe-
rens. 100

Aer diuersiter alteratus, diuersas gignit
febres. 619

Aer humidus febres putridas generare
potest. 620

Aer multipliciter potest alterari. 619

Agaricus in colico dolore, enematribus
nō miscēdus, quia intestina lēdit. 588

Anhe

I N D E X

Anginæ terminus.	192
Anhelitus fetidus quando sit statim pestilencialis.	628
Ani procidentia multiplices causæ.	386
Ani procidentia qualiter medendum.	386.233.387.
Animi perturbationes humores vt inflament.	152
Anodinum linimentum.	182
Anorexiæ à pituitoso humore cur.	275
Anorexia qualiter curetur.	271
Anorexia quid.& eius causæ.	ibid.
Apoplexiæ quomodo subueniendum.	79
Apoplexia laborantes,exiguè spirant,iacentque mortuis per similes.	80
Apoplexia laborantes (quanuis nullum in eis vitæ indicium appareat ante tertium diem exactum, sepeliendi non sunt.	81
Apoplexiam præcedentia.	80
Apoplexia quid.	79
Apoplexia vnde oriatur.	80
Apoplexia cæteris ebrietatibus frequentissima.	81
Apoplexia letargus & somnus profundus quomodo differant.	54
Apoplectici ante diem tertium non sepeliendus.	15.&81
Apo	

ALPHABETICVS.

Balnei formula.	92.99.& 388
Balneum ex decocto capitis canis aut vulpis.	125
Bilis Crassa grauitèr olens.	325
Bistortæ vires.	444
Bolus quando magis aprobetur quam potio purgans.	263

C

Cadauera humana cur magis inficiant.	620
Calculi in renibus notæ.	481
Calculi præcautio.	486
Calculi renum duæ sunt causæ.	481
Calculi renum medelæ.	482
Calculi vesicæ Curatio.	489
Calculosis cur diuretica sint vitanda.	482
Calorem ab hepate tollentia.	554
Calorem febrilem sedantia.	317
Camomillæ aqua stillata appetentiam excitans.	277
Cancer in vtero duplex.	487
Cancer non hulceratus.	ibidem
Cancer hulceratus.	ibidem
Cancris in vtero medelæ.	470
Capillorum hominis vsus ad suffitus & linimenta.	58
Capitis dolorem sedantia.	554
Capitis ablutio.	57
	Capi

Capitis frictio cum castoreo & oleo ru- thæ.	57
Capitis quomodo admouendus catu- lus aut pulmo arietinus cū puluere.	41
Caput ne vaporibus repleatur. quomo- do prohibendum.	44
Caput roborantia.	146. 71. 72
Capitis frictio post frictionem cætera- rum partium cur fieri debeat.	68
Cari ab Apoplexia differentia.	54
Cari & lethargi discrimen.	54
Carnem regenerantia.	460
Caros à frigida, aut humida intemperie cerebri.	60
Caros per cōsensum totius corporis.	58
Caros per consensum ventriculi.	59
Caros per consensum vteri.	59
Caros pituitosus, & eius Curatio.	54
Caros quid, & vnde oriatur.	54
Caros, per consensum totius aut ventri- culi aut matricis & proprius cerebri affectus.	55
Caros. apoplexia & lethargus quomo- do differant.	54
Cari curatio.	54
Cari a frigida aut humida cerebri intem- perie cerebri sine materia curatio.	60
Cari.	

Cari per consensum vteri curatio. 59.
Cari per consensum ventriculi curatio.

59.

Caseus recēs boni est succi, & glutinosi
& sanguinem incrassat. 186

Cassia frequentior vsus nimiū emolliēs
ventriculum. 570

Catalepseos, & Apoplexiæ discrimen. 105

Catalepseos & Catoches differentia. 105

Catalepseos & lethargi differentia. 105

Catalepsis quid, & vnde oriatur. 104

Catalepseos curatio. 104

Catalepsis catoche apoplexia & letar-
gus quomodo differant. 105

Cataplasma ad discutiendum aut suppu-
tandum. 182

Cataplasma fronti admouendum. 155

Cataplasma fronti testiculis & mam-
mis adhibendum. 183

Cataplasma occipiti admouendum. 53

Cataplasma suppurans. 184

Catarrhi tres differentia. 133

Catarrhum sistentia. 137

Causos qualiter curetur. 555

Causos quid, & eius notæ. ibidem

Cauterium in radice manus & palma.

222.

Cauterium cur admouenda in
B. 2. epile.

epilepsia parti vnde ascendit substantia venenata.	77
Cauterium vt admouendum.	149
Cauterij vsus & quo in loco admoueri debeat.	73
Cephalalgia à Gallico morbo.	30
Cephalalgia à pituita per proprietatem cerebri.	25
Cephalalgia biliosa composita.	11
Cephalalgia biliosa simplex quomodo curetur.	7
Cephalalgia melancholica.	26
Cephalalgia pituitosa.	14
Cephalalgia sanguinea qualiter curetur.	1
Cephalalgia ventriculi vitio orta.	22
Ceratum pro prægnantibus.	265.
	266
Ceratum pro vomitu.	264
Cerebrum roborantia.	20.65. 99
Cerebrum roborantia & vapores ad ipsum ferri prohibentia.	59
Choleræ accuratè, & sine mora succurrendum.	269
Choleræ qualiter medendum.	269
Cholera quid, & vnde oriatur.	268
Chalibis exlimatura electuarium vide	fer

ferrum.	280
Chalibis ex limatura electuarium.	376
Cheradum curatio.	185
Cholera maioris & minoris famæ.	532
Cibus quando sumendus horatim.	
623	
Cibi calidi & sicci arte parandi	111
Cinamomi vires.	445
Coitus, renum hulceribus vt summè pernitiosus.	502
Colici doloris medelæ.	364
Colicus dolor vnde oriatur.	ibidem
Collo appendenda.	73
Conditum, pro febre Syncopali à bilio- so humore laborantibus.	596
Conditum, quo febricitantes, sitis tem- pore vti possunt.	530
Conditum sitis tempore, febre quarta- na intermittente laborantibus, vtile.	
602	
Condimentum panis.	23
Conuulsio affatu.	112
Conuulsionis in febre, causæ.	557
Conuulsio quomodo proueniat ex sus- focatione matricis.	422
Conuulsio omnis vnde fiat.	123
Cordis palpitatio à frigida causa quo- modo curetur.	244

INDEX

Cordis palpitacionis medelæ.	241. & seq.
Cordis palpitatio per ventriculi consensum qualiter curetur.	241
Cordis palpitatio quid, & vnde ortum habeat.	241
Corde affecto cur non fieri debeat vacuatio valida.	242
Corpora pestilentiali feбри obnoxia quæ.	622
Cor roborantia.	580
Cor roborantia.	58
Crisis in quotidiana intermittente nunquam.	571
Crisis bona diebus impartibus quod bilis diebus imparibus moueatur.	551
Crocus medicamentum omne anodinum ingreditur.	510
Cubandum cur sit in latus affectum.	225
Cucurbitulæ cum scarificatione cur adhibendæ. In epilepsia parti vnde ascendit venenata.	77
Cucurbitulæ partibus. Substantia quando admouendæ etiam cum scarificatione.	372
Cucurbitulæ membro resolutio affigendæ.	118
Cucurbitula mento admouenda.	119
Cucur	

Eucurbitula ad dilatationē viarum in-
faucibus cur sæpe reperenda. 193

Cynanche à frigida causa, quomodo cu-
retur. 197

Cynanche quæ Latinis Angina dicitur
quid. 191

Cynanches quatuor differentiæ. ibidē

D

DEcocti ligni sancti primi & secun-
di purandi formula. 33

Delirium vnde contingat. 556

Defluxum frigidum concoquens syru-
pus. 140

Defluxionem sistentia. 145

Defluxum sistentia in materia calida &
valde salsa. 138

Deiectiones chilosæ quando appareāt.
345

Deiectionum fetidarum causa. 350

Diabetes origo, & Curatio. 499

Diarrhœæ medelæ. 336

Diarrhœa quid, & vnde ortum habeat.
336

Diarrhodon cur non sumen dum à ci-
bo. 76

Diaria febris pestilens perniciosior ar-
tera. 625

Diamoschus cur minus noceat. 122

Discursus horridi per corpus vniuersum.	398
Dolor meiendi qualiter mitigāndus.	509
Dulcia obstructions augentia.	225
Dydimi relaxatio.	493
Dydimi relaxationis medelæ.	494
Dysenterix medelæ.	351
Dysenteria quid, & vnde oriatur.	351

E

E cclasticorum morbus hæmitriteus.	632
Electuarium ad interuarū partium feruorem mitigandum.	47
Embrogationis & irrigationis capitis formula.	92
Embrocha.	99
Emplastrum adcheradas siue strumas mirabile.	185
Emplastrum in modum pileoli, capiti pileoli superponendum & aliis partibus dolentibus & gallico morbo laboranti.	34
Emplastrum vētriculi in parte posteriori admouendum.	75
Enema emolliens & refrigerans.	40
Enema quando ante venæ sectionem quando ab eo abstinendum.	82
Enema	

Enema acutissimum & vice pharmaci.

83

Enema ardorem mitigans intinesmo.

384

Enemati quando prester pharmacum
leniens. 517

Enema cur prester in febre pharmaco le
nitino. 513

Ephialthæ, & Epilepsiæ discrimen. 68

Ephialtes morbus Græcis, Latinis In-
cubus, quid sit. 60

Ephialthes morbus, pueris frequens. 62

Ephialtes, siue Incubus, ex assidua cru-
ditate ventriculi, & crapula, oritur. 62

Ephialtæ curatio vide incubus. 60

Epilepsia à sanguine, & à bilioso humo
re. 78

Epilepsia per consensum cum parte ali-
qua subiecta. 76

Epilepsiæ, pueri, & adolescentes obno-
xij. 66

Epilepsia propter consensum oris ven-
triculi. 73

Epilepsia quid. 65

Epilepsia tripliciter gignitur. 66

Epilepsiæ à sanguine & à bile curatio.
78

Epilepsiæ per consensum cum parte ca-

capiti subiecti Curatio.	76
Epilepsiæ accessione præterita, cur euacuandum.	76
Epilepsiæ per consensum ventriculi curatio.	73
Epilepsiæ curatio.	65
Epilepsia quomodo excitetur à verminibus.	290
Epilepsia irritantia & alia capitis vitia.	67
Epilepsiam tollentia.	68
Epithema pro regione cordis lepidum & ante pastum. atque etiam pro testiculis & refugerans.	48
Epithimum quam concoctionem sustineat.	606
Equiseti pulueris vsus.	363
Euacuatio bilis non expectata concoctione.	153
Excrementa alui alba quid indicent in iclero.	311
Excrementa cur oleant minus in frigida intemperie quam in calida.	325
F	
F ebre Syncopali laborantes, quibus cibis vesci debeant.	550. & seq.
Febres melancholicæ.	598
Febri continuæ inflatiuæ cum putredine qua	

ALPHABETICVS.

ne qualiter medendum.	516
Febris tertianæ nothæ qualiter medendum.	533
Febris continua inflatiua, cum putredine vnde oriatur, & eius notæ.	516
Febris continua inflatiua quæ Græcis Synochos dicitur, vnde oriatur.	512
Febris continuæ inflatiuæ citra putredinem medelæ.	513
Febris Hepiala vnde oriatur.	585
Febris lipiria, & Hepiala, ex genere febrium quotidianarum intermittentium sunt.	585
Febris lipiria vnde oriatur.	ibidem
Febris nonana qualiter curetur.	617
Febris pestilentialis aliquando à solo influxu cælesti fit.	618
Febris pestilentialis causæ.	618
Febris pestilentialis signa.	620
Febris phlegmatica duplex.	582
Febris phlegmatica, Melancholiæ admixta qualiter curetur.	578
Febre quartana intermittente laborantibus, qui cibi vtilis.	601
Febris quartanæ intermittentis, secundum Galenum, notæ.	600
Febris quartana intermittens, vnde oriatur.	579
Febris	

- Febris quartanæ origo. 600
 Febris quintana aliis deterior teste Hip-
 pocrate. 617
 Febris quintana quomodo curetur. 617
 Febris quotidianæ continuæ Curatio.
 566
 Febris quotidiana phlegmatica cur ita
 vocetur. 582
 Febris quotidiana phlegmatica quibus
 signis à tertiana & quartana dignosci
 tur. ibidem
 Febris quotidiana, quando in quarta-
 nam vertitur. 599
 Febris septana qualiter curetur. 589
 Febris syncopalis à bilioso humore, vn-
 de oriatur, & eius notæ. 595
 Febris syncopalis ab humore phlegma-
 tico quomodo curetur. 590
 Febris syncopalis causæ. ibidem
 Febris syncopalis curandæ duo modi,
 alter à Galeno, alter ab Auerroë, &
 Alexandro. 591
 Febris tertianæ continuæ, causæ, & no-
 tæ. 550
 Febris tertiana continuæ qualiter cure-
 tur. 551
 Febris tertiana non pura à bile vitelli-
 na, quomodo curetur. 540
 Febris

- Febris tertianæ non puræ, à tertiana pu
ra discrimen. 545
- Febris tertianæ non puræ medelæ. 546
- Febris tertiana notha duplex. 531
- Febris tertianæ puræ intermittentis me
delæ. 52. & seq.
- Febris tertianæ puræ intermittentis si-
gna. ibidem
- Febris quotidiana quomodo distinga-
tur à tertiana duplici & à triplici quar-
tana. 566
- Febris tertianæ in curatione. præparatio
& euacuatio quarta. 537
- Febris in aurora cur magis quieta. 556
- Febris xv. repetens & alia semel in men-
se. 619
- Febris pestilēs quomodo sit diaria. 621
- Febris erratica quænam lethalis. 617
- Febris quintana quænam lethalis. 617
- Febris ephemeræ excitatio à theriaca &
aliis. 115
- Febris cur sit mitior matutino tempo-
re. 517
- Febrium biliosarum differentia. 521
- Febrium Lipiriæ & Hepialæ, ex Arabum
sententia Curationes. 585
- Febrium phlegmaticarum causæ. 587
- Ferri scoria mulieres steriles facit. 411
- Ferri

Ferri ex sicoria electuarium.	394
Fistulæ lacrymalis medelæ.	170
Fistula lacrymalis vnde oriatur.	170
Fluor muliebris qualiter curetur.	413.
& seq.	
Fluor alui quando sistendus & qñ nō.	338
Fluor alui natura duce quot diebus ad summum absoluator.	338
Fluxionem pro vocantia.	III
Fluxum sistentia.	210
Fluxū sistētes orbiculi ore cōtinēdi.	204
Fluxionem sistentia.	186
Fluxionem sistens balneum.	157
Fluxum sistentia.	207
Fluoris genitalis curatio.	419
Flatus gignentia.	37
Fœtus imbecillitas vt facile dignoscant ex debili & tarda eius motione.	448
Fœtus in vtero mortui signa.	450
Fomentis quando in principio sit vten- dum & abstinendum.	226
Fotus cur prester si fiat cum vesica.	228
Fotus fiat longe à pastu.	228
Fotus formula.	103
Fotus pro ventris partē anteriore & po- steriore.	380
Frictiones vnde exordiendæ.	412
Fronti quando sint admouenda resoluē- tia	

tia cum repellentibus lepida vel frigida. 41

Fungi remedia. 375

G

G Allici morbi cum dolore capitis curatio. 30-34

Gargarisini quando omittendi. 221

Galbani vsus per os. fluxum hæmorrhoidarum reprimens. 2, 2

Globulus optimi odoris. 147

Gordonij Trochisci. 505

H

H Aemorrhagiæ è naribus causæ. 185

H Hemorrhagia laborantes, quibus cibis vesci debeant. 186

Hæmorrhagiæ medelæ. 187

Hæmorrhoides aperte quomodo curantur. 390

Hæmorrhoides cæcæ quomodo curantur. 390

Hæmorrhoidum medelæ. 390

Hæmorrhoides triplices. 390

Hæmorrhoidarum fluxum retinencia, & cur noceant astringentia. 393

Hepatis phlegmones medelæ. 318

Hepatis phlegmones notæ. 316

Hepar roborantia, obstructionesque aperientia. 197

Hepa

- Hepatis imbecillitas vnde producitur.
324
- Hepatis imbecillitati qualiter medendum.
324
- Hepatis tumor à causa frigida, qualiter curetur.
321
- Hepati inflāmatio cur nūquam in altera hepatis parte exquisitè consistat.
317
- Hepati in inflammatione cur non sint danda solutiua valida ante quartum.
319
- Herniæ vbi ileum excitari curatio.
376
- Herniæ emplastrum quaque diē soluedum & ad dies triginta.
377
- Herniæ in curatione cur non vtendum enemate.
377
- Hidropi nocentia.
306
- Hidropi quando conueniat venæ sectio & quando non.
303
- Hipocausto quomodo vtendum.
116
- Hirudines hæmorrhoidibus conferunt.
390
- Hirudines quomodo admouendæ.
391
- Hulceris in vesica existentis curatio.
506
- Humor melancholicus propriè quid.
345
- Humor vt moueatur certo die.
618
- Hydro

ALPHABETICVS.

Hydrope anasarcha laborantibus, exercitatio sub odorem excitans admodum utilis.	302.303
Hydrope laborantium signa & notæ.	291
Hydropis Ascitis à causa calida, curatio.	290
Hydropis Ascitis à causa frigida curatio.	296
Hydropis Ascitis notæ, & signa.	293
Hydropis tres species, Ascites, Tympanites, Anasarca.	292
Hydropis Tympanitis curatio.	296
Hydropis Tympanitis notæ.	296
Hydrops anasarca facilius curatur, quàm Ascites & Tympanites.	302
Hydrops anasarca quid.	302
Hydrops Tympanites à causis calidis ferè suboritur.	293
Hydrops Tympanites, omnium periculosissima.	292
Hydrops unde ortum habeat.	290
Hydropi nocentia.	306
Hydropi quomodo conueniat venæ sectio & quomodo non.	303
Hypochyma quid, & unde oriatur, & quomodo curetur.	163
Hypocausto quomodo utendum.	116
Hirudines quomodo ad mouendæ.	391

Humor vt moueatur certo die. 618.

I

I Cterus quid. 311

I cteri medelæ. ibidem

I cteri multiplices causæ. 310

I lei doloris multiplices causæ. 369

I lei doloris notæ. 370

I lei doloribus qualiter medendum. 370.

& seq.

I lei ab hermia curatio. 376

Immersio particulæ stupidæ in musto.

133.

Incubus cur non sit parua epilepsia vt
inquit Galenus. 61

Incubus quomodo aliquod malum præ
nuntiet. 61

Incubo vexante quæ nam pars afficia-
tur & quomodo curetur. 60

Infessus descriptio. 383

Intestinorum superiorum vlcera quo-
modo distinguantur ab iis quæ in hu-
milioribus. 352. & 353.

L

L Ac ouillum, aut caprinum, renum
ulceribus affectis, salubre. 502

Lactis potus vesicæ vlceribus reme-
dium eximium. 507

Lacrymæ ex oculis manantes, & earum
mede

medelæ.	159
Lacrymæ frigida, & earum curatio.	161
Laconico siue hipocausto quomodo vtē dum.	116
Lactis commoda.	507
Lactis acidī & vřsulati ferro candenti vřsus.	353
Lactis enemata cur vitanda.	290
Lethargus.	50
Lienis obstructione laborantes, turbu- lentis somniis vexantur.	326
Lienis obstructione laborantium signa.	327
Lienis officium.	327
Lienis phlegmones curatio.	331
Lienis phlegmones notæ.	332
Lienis phlegmone vñde.	ibidem
Lienis scirrhi curatio.	334
Lienis tumor si sit à melancholica mate- ria, qualiter curandus.	335
Lienis tumor si frigidus sit, & mollis qua- liter curandus.	336
Lenientia etiam ante cænā sumenda.	371
Lenientia ventrem quomodo sumenda.	503
Lethargi curatio.	50
Linteriæ quomodo medendum.	359
Linteria quid, & eius causæ.	358
C 2	Lingux

Linguae nigredini, & asperitati qualiter prospiciendum.	554
Linimentum pedum.	138
Longis in morbis partim concoquendū est & partim euacuandum vicibus re- petitis.	606
Lotio capitis.	148
Lotio crurum.	207
Lotio brachiorum & crurum.	40
Lumbrici qualiter necandi, ac à ventre expellendi.	293

M

M ania quid, & unde oriatur.	85
Maniæ & phrenetidis discrimen.	86.
Mania laborantes quidā frequenter ri- dent, quidam iracundi ac temerarij e- uadunt.	87
Mania laborantibus, à vino prorsus ab- stinendum est.	87
Maniæ qualiter succurrendum.	85. 86.
& seq.	
Maniæ curatio.	85
Maniam antecedentia.	86
Melancholiæ tres differentiæ.	93
Melancholia quid.	ibidem
Melancholia Hypochondriaca.	100
Melancholia naturalis quid.	431
Melan	

- Melancholia præter naturam quadruplex. 43 I
- Melancholia laborantes, quidam se vasa fictilia factos esse putant, & ob id occurrētibus cedunt, ne collidantur. 94.
- 95
- Melancholiæ qualiter subueniendū. 98
- Melancholici, mæsti, vitæ, & hominum oſores. 95
- Melancholici omnes timent, & facile terrentur. 95
- Melancholici quidam mortem timent, & tamen mortem sibi conſciſcunt. 96
- Melancholici vinum album, & tenue bibant. 98
- Melancholici vitam damnant, non tamen omnes mori cupiunt. 95
- Melancholici quidam bruta se esse animalia credunt, ipſorumque voces & geſtus imitantur. 96
- Melancholici quibus cibis veſci debeāt. 99
- Melancholicis cantus, & inſtrumēta muſica conferunt. 99
- Melancholicis coitus moderatus confert. 100
- Melancholicis ſomnus plurimum confert, qui ſi non ſponte obrepat, conciliandus.

liandus.	100
Melancholicus humor duplex, naturalis, & præter naturam.	598
Mel quando vitandum.	525
Mel rosatum in gargarismo inflammatio- nem auget.	194
Melancholiæ hypochondriacæ curatio.	100
Melancholiæ tres differentiæ & curatio.	93
Menstrua mulieribus quando fluere in- cipiant, & quando desinant.	397
Menstruorum purgatio quot diebus ter- minetur.	397
Menstruorum redundans fluxus quid, & eius causæ.	408
Menstruorum redundantis fluxus notæ.	409
Menstruorum redundans fluxus quali- ter curandus.	408
Menstruorum suppressionis multiplices causæ.	397
Menstruorum suppressioni qualiter me- dendum.	397
Menstruorum suppressionis notæ.	398
Menses cur paucissimis extendantur vs- que ad sexagesimum.	397
Mensium fluxus immoderatus. quando sisti	

fisti debeat.	409
Metrenchita.	403
Mola triplex.	430
Mola carnea quid, eius causæ, & notæ.	

431

Molæ ab Hydrope discrimen.	431
Mola incurabilis, nisi principio remedia adhibeantur.	431
Mola qualiter curanda.	431
Mola ventosa quid, & quomodo cure- tur.	435
Mulieres quæ menstruis non purgatur, minimè concipiunt.	401

N

Narium compressio quando iuuat in syncope & cur.	249
Neruis nocentia.	112
Nervos roborantia intus sumpta.	116
Nervi puncti dolor vehementissimus ut sedetur.	119
Nervos roborantia.	112
Nocturæ efus melancholicis conferens.	

100

O

Occipili cataplasma quando amo- uendum & quando oxirrhodinum.	
--	--

53. & 54

Opium raro naribus & auribus admo- uen	C 4
---	-----

nendum.	10
Ophthalmia duplex.	150
Ophthalmia vera quid.	ibidem
Ophthalmia vera quid, & vnde ortum habeat.	ibidem
Ophthalmiæ triplex causa.	ibidem
Ophthalmiæ qualiter subueniendum.	152
Ossis capitis sublatio P	93
P Aralifis quid, & eius curatio. & seq.	108
Paralyfis à casu, aut percussione.	120
Paralyfis à sanguine.	121
Paralyfis ani.	119
Paralyfis linguæ.	118
Parotides vnde oriantur.	180
Parotides à frigida causa quomodo cu- rentur.	183
Parotidum curatio.	179
Partus acceleratio, foetusque euocatio, quibus medicamentis iuuetur.	445
Partus difficultatis remedia.	447
Partus difficultatis plures causæ.	ibidem
Palpitatio cordis per ventriculi consen- sum, & aliarum partium & per vermes.	247
Papaueris correctio.	564
Paralifis curatio.	108
Paralifis & apoplexiæ differentia.	109
Paroxif	

Paroxifmus cur fiat longior materia cō cocta.	567
Paroxifmorū febriū in principiis quan- do fuperveniat caros.	58
Partum facilitantia.	445
Peripneumonia quid.	239
Peripneumonia laborantium notæ.	240
Peripneumonix caufæ.	ibidem
Peripneumonia quomodo curetur.	ibid.
Pedum tumorem tollentia	443
Pedum lotio & frictio cum fale & aceto.	
49	
Pedes & crura cur intumefcant.	576
Pectus quando inungēdum frigide.	564
Pectoris exiccatiōis remedia.	560. & 564
Pefi qui nam fint magis obnoxij.	622
Pefiis futuræ figna.	628. hyeme vel æ- ftate.
Phrenitidis curatio.	39. 42
Pileolus Afthmate laborantibus utilis.	
223	
Pilulæ bilem, & pituitam vacuantes.	534
Phrenitidis tres fpecies.	42
Phrenitis vera.	42
Phrenitis non vera.	39
Phrenitidis in curatione quando fit à topicis abftinendus.	42
Pillulæ utiles omnib. à febre cōualefcē- tibus.	

I N D E X

tibus.	578
Pillularum aggregatiuarum vires.	583
Pillul. calida & frigida euacuantes.	205
Pill. sumendæ post cænam horis.	4
Pillulæ quando sumendæ.	144
Pileolus.	21
Pinguia cur ileum excitent.	369
Pituita venenata.	590
Pleuritidis notæ, & nō veræ, curatio.	238
Pleuritis quid.	223
Pleuritidis causæ.	ibidem
Pleuritidis medelæ.	225. & seq.
Pleuritidis veræ notæ, & signa.	ibidem
Pleuritide laborantes, omnia actu calida bibere debent.	225
Pleuritide laborantes aquam frigidam summè virent.	225
Pleuritide laborantes, in latus affectum cubent.	ibidem
Pleuritide laborantibus, vinum non est dandū saltem ante septimū diem. ibi.	
Pleuritidi non cōuenit solutium pharmacum nisi vbi materia fluxit & nisi fere ante septimum.	229
Plumbi vsti vires.	470
Potus multus vt profit & noceat.	213
Potus liberior quando tutior.	213
Potus cur actu calidus esse debeat in phlegmo	

- ne partium internarum. 225
- Prægnantes caueant ab ira, timore, mœ
rore, vomitu, & tussi. 441
- Prægnantes. exercitium laboriosum, sal
tus, choreas, & coitum vitent. ibidem
- Prægnantium medelæ. ibidem
- Prægnantibus non solita comedi appe
tentibus minimè neganda. 443
- Prægnantis regimen, vt fœtus conserue
tur, & vitetur abortus. 439
- Prægnantes quando purgandæ & quan
do etiâ phlobo tomâde. 440. & à qui
bus cauere debeant. 441.
- Pruritus, seu priapismus vteri quid. 471
- Pruritus vteri vnde oriatur. 472
- Pruritus vteri qualiter curetur. ibidem
- Pruna quô aluû emoliât & astringât. 439
- Pfiliij mulaginis commoda vbi per os su
matur in febre. 520
- Purredo quid. 425
- Putrefactio quid. 424
- Pulmo vulpis quomodo præparâdus. 21
- Pulsus cur non alteretur in febre pesti
lentiali rara. 626
- Puluis capiti inspergendus. 139. 203
- Puluis capiti aspergendus cerebrum ro
borans. 65
- Purgans puluis mediocriter. 19
- Purgatio quâ à partu, non conueniat. 450

- Purgatio exhibenda in caro vbi fuerit
experrectus. 57
Purgandum ad finem februarij & ini-
tium septembris. 220
Purgatio repetita vnus aut alterius diei
intervallo. 64

Quartana continua fere lethalis. 603

R

- R**aphani mira proprietas. 489
Renum ulceribus affecti quibus
cibis vesci debent, & à quibus abstine-
re. 500.501
Renum ulcerum medelæ. 502
Renum ulcera vnde oriantur, & eorum
signa. 500
Renum ulceribus affecti, nihil crudi e-
dere debent. 500
Respiratio impedita ex pectoris excicca-
tione. 564

S

- S**anguinis fluore è naribus sistētia. 565
Sanguinis multa eductio bilē furere
promittit. & nihilominus facien-
da est aliquando etiā in affectu bilioso
auersionis & trāspirationis gratia. 46
Sanguinis à missione cur conueniat po-
striedie sumere purgationem. 47
Sanguis

Sanguinis missio nulla habita ratione tē porum aut ventriculi.	45
Sanguinis missio repetita etiā quater.	87
Sanguinis fluor e naribus quomodo ir- ritandus.	86.87
Sanguinis missio ex venis nati.	82
Sanguinis profluuium criticum quando sistendum.	185
Sanguinis è naribus fluentis remedia.	565
Scotoma morbus quid, & eius causæ.	37
Scotomatis curatio.	37
Scirrhus diuturnus in cancrum verti- tur.	467
Scirrhus quid.	465
Scirrhus vteri qualiter curetur.	465
Sectio venæ sub lingua.	63
Sitim extinguentia.	529
Siti quomodo occurrendum.	48
Sitim sedantia.	602
Sitis remedia.	553
Somnum prouocantia.	530
Somnus prolixior, renum vlceribus af- fectis summè vitandus.	501
Solani vires.	468
Somnus profundus caros.	54
Somni prolixioris incommoda.	501
Somnus à solutiuo forti vt cōpetat.	215
Som	

Somnus quomodo defluxiones augeat.

197

Spasmus quid, & eius causæ. 122

Spasmi tres species. 127

Spasmus ex flatu quibus curandus. 127

Spasmus per consensum est species comitialis morbi. 128

Spasmus ab ictu feræ venenatæ. 128

Spasmi à siccitate & inaniter vt hæcica curandi. 127

Spongia cur in fotu non adhibenda. 510

Sternutamentum cientia 106

Stupor quid. 133

Steriles facit mulieres scoria ferri. 411

Sudores prouocantia. 305

Sudor quomodo prouocandus hypocaufto. 116

Sudores prouocantia sunt que urinas prouocant. 634

Suffocationis ab vtero curationes. 420

Suffocationis ab vtero notæ. 420

Suffocatio ab vtero quid, & vnde ortū habeat. 420

Suffocatio ab vtero quid, & vnde ortum habeat. 420

Suffocationē ab vtero præcedentia. 421

Suffitus pro operimentis capitis. 206

Suffitus materia in epilepsiæ curatio. 67

Suffo

Suffocatio matricis quando subito interficiat.	413
Suffusio quando citra chirurgū curari queat.	165
Suffusio quando vera & quando ex stomacho quomodo discernenda.	164
Surditas à causa calida.	177
Surditas à primo ortu hominem comitata incurabilis est.	173
Surditatis causæ.	ibidem
Surditatis medelæ.	ibidem
Suillæ carnis commoda.	609
Supini cur iacere debeant tussientes medicamenta deglutientes.	205
Supinis quomodo ad pulmones medicamenta melius transmittantur.	208
Supinus positus cur vitandus.	218
Surditas quæ immedicabilis.	173
Syncope quid.	248
Syncopes causæ multiplices.	ibidem
Syncopes medelæ.	249
Syncope laborantium signa, & notæ.	48
Syncopi quando non conueniant frictions nec vincula	250
Sirupus attenuans.	114. 201
Syrupi de persicis descriptio.	273
Syrupi bilem obtundentes.	8
Syrupus violatus cur vitandus biliosus in feb	

in febris & adianthinis.	528
Syrupus x. diebus repetendo	102
Syrupi in crassa.	208

T

T Ac.	624
Tentandum quandoque nihil.	180
Testiculorum epithi.	598
Testiculis epithemata adhibenda.	557.
& 560.	
Testium & mammarum inunctio.	150
Testudinum decoctum.	126
Theriaca quando vtendum semel in hebdomada etiã tempore calido.	21
Theriaci quibus & quando vtẽdum singulis hebdomadis.	35
Theriacæ vsus quomodo febres excitat.	115
Tinesmos quid, & eius multiplices causæ.	378
Tinesmo qualiter medendum.	378
Torcera oris.	130
Trocisci gordonij.	303
Tussis medelæ.	201. & seq.
Tussis multiplices causæ.	ibidem
Turpetum & alia similia cur diarrhœæ non conueniant.	342
Turunda ex gentiana aut spongia.	172
Turunda naribus immittenda.	188
Tussis	

Tussis ab humore tenui & calido cura-
tio. 208

V

Vapores è profunditate terræ exorti,
aërem inficiunt, & pestem gene-
rant. 629

Vapores ad caput ferri prohibentia. 59

Vapores ad caput ferri prohibent coron-
da. 63

Vapores in caput mittentia. 37. vide fla-
tus.

Vapores prohibentia. 24. 176

Vapores ad caput ferri prohibentia. 75

Vapores in caput excitantia. 70

Vapores prohibentia. 168

Ventrem excicantia. 294

Ventriculi dolor à bile, quomodo cure-
tur. 259

Ventriculi dolor à frigida causa qualiter
curetur. 255

Ventriculi dolorem mitigantia. 223

Ventriculi dolor vnde ortū habeat. 252

Ventriculum, & membra roborantia.

542

Ventriculum roborantia. 257

Venæ sectio posttridie à sumpto leuitino
facienda. 27

Venæ sectio quando conueniat etiam
D. post

I N D E X

post annum septuagesimum.	227
Venarum sectio a balneo.	406
Ventris pars anterior & posterior quando vngenda.	380
Ventriculi roborantia.	24
Ventriculi in parte posteriore emplastrū admouendum.	75
Vermes extrinsecus & intrinsecus expugnancia.	189
Vesica resoluta.	119
Vesicæ vlcerum medelæ.	506
Vesicæ vulcus qualiter cognoscatur.	506
Vesicæ in ceruice quomodo excitandæ.	118
Vesicæ resolutæ curatio.	119
Vinum, dysenteria laborantibus noxium.	353
Violatum mel magis & leniens quam rosatum.	604
Visum roborantia.	168
Vnguētū pro ceruice & vertebris dorsi.	125
Vnguentum pro spina dorsi.	99
Vnguentum pro capitis parte posteriore.	107
Vnguentum pro spinali medulla & pectore.	92
Vnguentum pro ventriculo.	104
	Vo

A L P H A B E T I C V S.

Vomitorium pro febre tertiana laborantibus.	523
Vomitum irritantia.	534
Vomitus à bilioso humore medelæ.	264
Vomitus à bilioso humore.	264
Vomitus curatio.	260
Vomitus sanguinis vnde.	279
Vomitus sanguinis medelæ.	282
Vomitus vnde oriatur.	260
Vomitum cientia.	52
Vomitus vt prouocetur piscibus salinis.	575
Vomitum irritantia.	74
Vomitus post cibum cur magis utilis.	534
Vomitum irritantia.	59
Vomitum cientia.	23
Vomitus à cibo prouocandus vbi materia valde adhæret.	262
Vrinæ ardor vnde oriatur.	492
Vrinæ ardori qualiter medendum.	492.
	493. & seq.
Vrina bona existente cur moriatur æger.	627
Vteri inflammatio quid, eius causæ, & notæ.	451
Vteri inflammationi qualiter medendum.	452. & seq.

I N D E X

Vteri œdema qualiter curetur.	460
Vteri œdematis notæ.	ibidem
Vteri procidentia quid, & eius multipli- ces causæ.	425
Vteri procidentix quo modo meden- dum.	426
Vteri in latera declinantis remedium.	429
Vuæ suspensæ vsus in quartana febre.	601

F I N I S.

IOANNES RAE

NERIVS MEDICVS

Philiberto Girineto apud

Lugdunensem diui Io-

annis ædem equiti

proposita.

S.

NONO superiore
proximo Dionysij
Fontanoni, mei in
re medica præce-
ptoris, apud Mom-
pegium quondam celeberrimi, om-
nique laude dignissimi, practicam
Græcanico vocabulo appellatā im-
primendam curavi. Quam quidem
ad rem obeundam, Antonium de
Arsi bibliopolam, & typographum
solertissimum delegi, quod eius ea sit
laus, ut studiosorum utilitati magis,
quàm suo questui studeat. Ut enim

D

3

que

*quæ ex sua officina chalcographica
prodeunt. quam emendatissima sint
eorum hanc ad rem literatorum,
nulli parcens sumptui, operam con-
ducit, qui ὁ μὲν οὖν ἐμπροσθεν, ἀλλὰ καὶ ἐπι-
δυν δὲ μεταξὺ κἄν.* In liminari autem
prioris editionis epistola lectorem
monui, excellentissimum illum vi-
rum, cuius sapientiæ claritas, & in-
comparabilis doctrinæ fama in-
numeros à remotissimis regionibus
Mompessulum perducebat, morbo-
rum internorum curandi rationem
singulis propè annis, iis qui ipsi ope-
ram dabant, dictare solitum fuisse,
cum aliis abeuntibus alij succederent,
se illi in medicam disciplinam
tradentes. Cuius rei testis est nume-
rosa medicorum caterna, qui ex eius
ludo arte medica instructissimi pro-
diere, nunc per varia orbis loca
sparsi, disparatiquè languentibus sa-
lutem restituentes, penèque mortuos

ab interitu vindicantes. Porro hæc
de Harsy typis excusa, omniū postre-
ma fuit, ut quæ uno aut altero anno
prius quàm rebus humanis excede-
ret, ab eo dictata est. In qua sanè
se ipse superavit, suavius morti vici-
nus canens, olorem imitatus, qui, ut
ait poeta.

Dulcia defecta modulatur carmina
lingua.

Cantator cygnus funeris ipse sui.

Hæc autem dictare homo laudis
minimè cupidus, et in lucem emis-
sum iri aliquando speraret, nūquam
est aggressus, satis illi erat eos ad
praxim formare, atque instituere,
quos erudiendos susceperat. At sanè
iniquum erat tantum virum merita
gloria, & tot artis medicæ studioso-
rum millia tanta cōmoditate frau-
dari. Hoc enim authore, longissimo
medicorum operum usu exercitatis-
simo, remediorum sylvam, curandi-

que ordinem nemo felicius tradidit.
Morborum autem causas, eorumque
notas una cum remediis dicta-
bat, discipulos excipientes ad Gale-
num, quem per idem tempus magna
cum gloria profitebatur, ut hac in re
ipsis abunde satisfacturum, allega-
bat. Ego vero ne quid studiosus le-
ctor in practico mei preceptoris ope-
re desideraret, eas ex Galeno, Paulo
Aegineta, Actio, aliisque homotech-
nis viris desumptas, quam potui ma-
ximè in compendium redactas, adie-
ci. In doctis enim nihil satis est lon-
gum, doctis vero res laeta diuina. At
verò quoniam nostra etate medicina
plurimum pristini sui nitoris acces-
sit, ac multum antiqui splendoris re-
cuperavit, rudiórque dictio fastidiri
cœpta est orationem paulò cultiorem
reddidi, barbaras officinarum voces
sustuli, earumque in locum à Diosco-
ride, Galeno, aliisque eiusdem classis
viris

viris usurpatas suffeci. Porro ubi
 prior editio euulgata fuit, eam in πα-
 πόλις καὶ ἀρχαῖς ἐκδοτοῦσι relegi, &
 ut dicitur, ἀνωγειόγανα: mutata mul-
 ta deprehendi, multa prætermissa. Id
 quod cum in aliis operibus: quando
 primum typis excuduntur, quod ma-
 le picta sunt, ut ferè sunt euenire est
 facile, tum in opere medico, cuius
 vocabula, & nota, quibus & ponde-
 ra, & mensura designantur, non om-
 nibus nota sunt. Totum itaque hoc
 opus incudi reddidi, mendis emacu-
 laui, mutata restitui, quæ prætermis-
 sa deerant, suis locis reposui. Ipsum
 autem in libros quatuor partitus sum
 habitatione capitis, thoracis, vē-
 tris imi, & generis venosi, de qua-
 rum partium morbis separatim li-
 bris illis adamussim differit. Nunc
 igitur nitidum, numerisque omnibus
 absolutum publicum accipit. Verum
 cum anno superiore in lucem ἀν-

ὄντας αὖτ' ἔξisset, multorum imperi-
torum calumniis impetitū fuit, qui-
bus quidvis facilius carpere, quā
aut imitari, aut facere. Quod ho-
minum genus Deorum gaudia tum
demum se assecutum putat, si doctio-
res re vel minima reprehendere pos-
sit, ex aliena obscuracione clarius sibi
nomen proferre existimans. Hæc
apud illiteratos agunt, apud quos il-
lis est ἀνοξίον τιμῶν, ne ineruditi vi-
deantur. Sine cuiusquam igitur pa-
trocinio rursum in lucem prodire re-
cusabat, illos reformidans, atque eos,
qui etiam ἐν βίῳ ἀνοξῶν malè ominata
loquuntur. Multis autem illi oblati,
qu. ipsum à calumniantium sannis
inconcussum tueri possent, te, huma-
nissime Girinete, cunctis prætulit, no-
ménque tuum sibi inscribi effligit-
uit, quo & fieret honestior, & aduer-
sus maledicos instructior. Neque id
temerè, cū fide, & observantia, ac
incre-

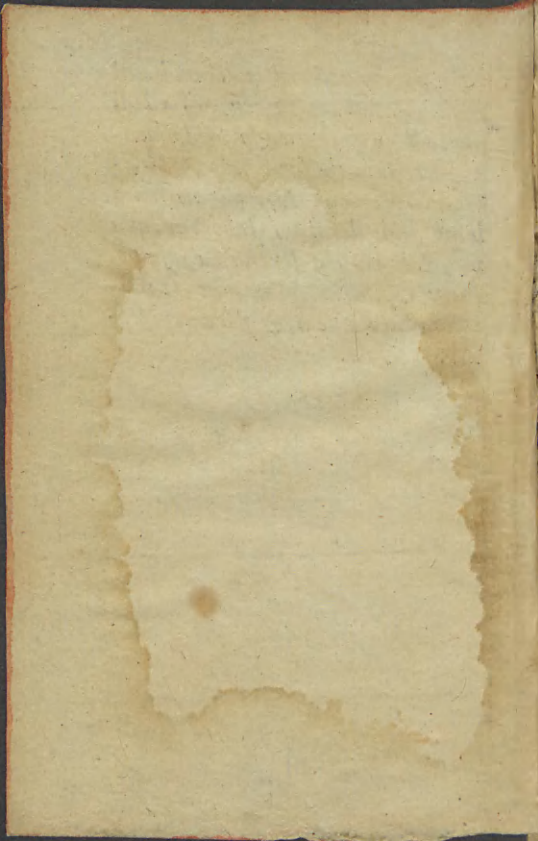
incredibili studio in amicos, præci-
pua in cunctos beneficentia, omnium
sis & beneuolentia & amore dignis-
simus. Bene medius filius sibi consu-
luit sub tui nominis auspicio in pu-
blicum prodire volens, cum vir sis
impigro, ac acri ingenio, multiplici
eruditione exculto, qui si quempiam
oppugnare aggredieris nunquam nisi
eo expugnato quiescis: pro his au-
tem, quos tibi in animo tueri est, stre-
nuissime depugnas, nec unquam quis-
quam, quem protegendum suscep-
isti, tuum aut consilium, aut ince-
ptum frustra esse sensit. At verò
istà tua ingenij dexteritate, atque
solertia, indefessoque in rebus ob-
eundis labore, ac vigilantì cura,
haud vulgari cum doctrina con-
iuncta, in tantam claritudinem per-
uenisti, ut non modò excellentibus
illis dominis in diui Ioannis aede
apud Lugdunum comitibus, sed
& Re-

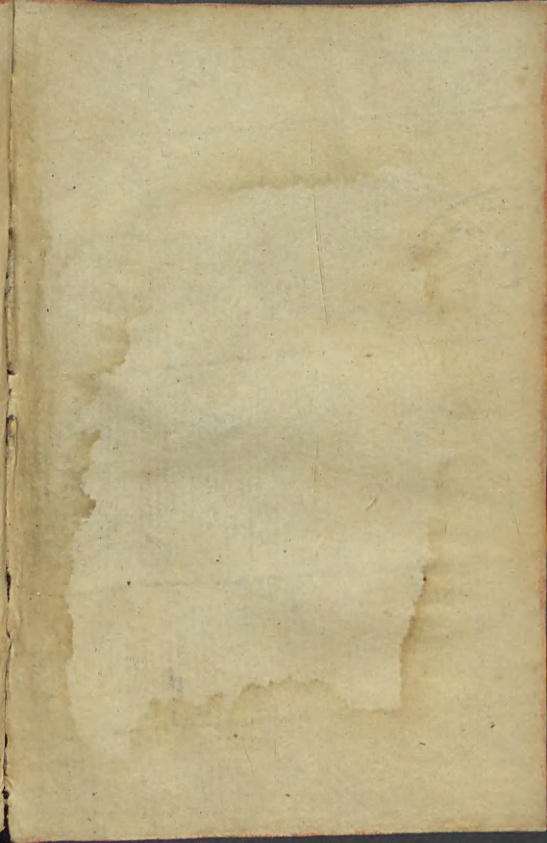
Et Reuerendissimo D. cardinali
Ferrariensi, Lugdunensi archiepi-
scopo vehementer carus sis, teque
omnes magis ac magis in dies am-
plectantur. Tantum quoque tue
prudenti industriae tribuunt, ut per
te res omnes et arduas, et aspe-
ras agant: quippe qui ὡς ἰδοὺ ἔλλα-
βους τὰ τοῦτα, τὰ ἑκατάλυτα, πῶτος τοῦτα.

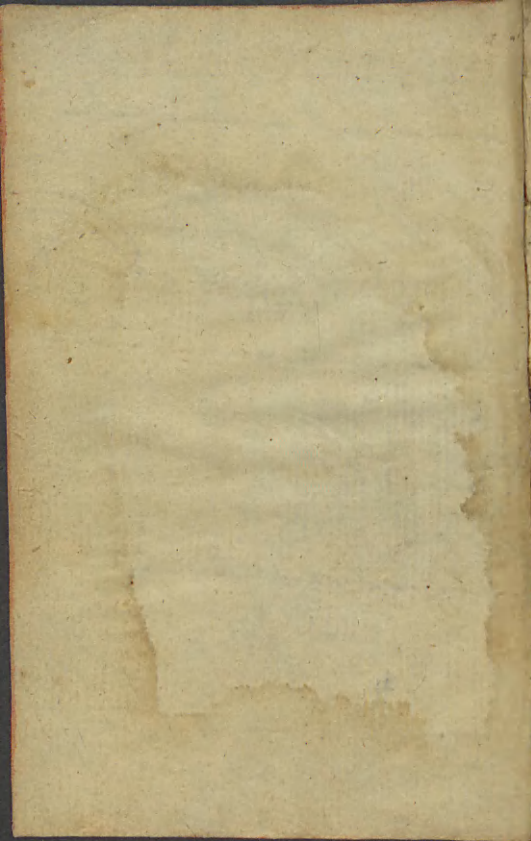
His accedit ingenita quadam tibi
morum suauitas, et elegantia, ac
animi munificentia, quæ cum aliis
quidem est cognita, tum mihi in
primis perspecta, quem multis, et
ὡς ἀλλοῖς magnis beneficiis cumulasti
quorum memoriam immortalem fo-
re percipio.

Nostrum igitur hunc tibi labo-
rem qualemcunque nuncipo, non
quod tuis in me meritis parem esse
putem, sed quod nostri amoris mo-
numentum, ac pignus aliquod exta-
re exoptem. Etenim tuis in me me-
ritis

ritis parem referre gratiam haud
possum, aliquam tamen pro virili
parte bene & sentiendo, & loquen-
do, interdum & scribendo, ~~ac~~ ^{ad} ~~re~~ ^{re} ~~feram~~ ^{feram}. Interea nostrum
hunc tibi dicatum laborem, qua
me soles, frontis serenitate suscipe.
Deus Optimus Maximus, te diu-
tissime incolumem, & florentem ser-
uet. Vale.

I

DIONISII FONTANONI

DOCTORIS ME-

DICI MOM-

peffulensis,

*De morborum internorum curatio-
ne Liber Primus.*

Cephalalgia sanguinea Curatio.

Caput I.

DOLOREM hunc
facere possunt, quæ-
cunque plenitudinẽ
in corpore procreant:
vt sunt cibi & potus
huberiũs sumpti, &
ij præsertim, qui bo-
ni sunt succi, cum sudoris, balneorum, &
exercitiorum, aliarũque vacuationum
& naturalium, & artificialium neglectũ.

Oculi hoc morbo laborantis cum fa-
cie rubent, venæ tenduntur adeò, vt non
solũ maiores, sed etiã minores, & quæ
a antea

anteà ob paruitatem latebant, visumq; effugiebant, appareant. Pulsus magnus redditur, ac vehemens. Venæ temporum pulsant. Vrina flaua & crassa. Qui sentitur dolor, grauatiuus est.

Victus ratio sit refrigerans, & siccans. Versetur igitur in aëre frigido & sicco: aër cubiculi Aquilonem spectet, non Solem. Quòd si talis naturâ non sit, arte paretur, aëre frigidior per euripos immisso, & floribus & foliis nymphææ, salicis, vitis, arūdinum, & iuncorum sparsis per cubiculi aream. Arceatur inde hominū turba, ne suo halitu, & transpiratu aërem calefaciat. Vitet copiose nutriētia, qualia sunt oua sorbilia, & carnes. Vescatur piscibus carne friabili præditis, ptisana hordeacea, oleribus frigidis, utroque intybo satiatio, portulaca, lactuca, cucumere, cucurbita. Vinum fugiat, aquam pluuiam bibat, aut aquam cum hordeo coctam. Quòd si aut consuetudo, aut virium imbecillitas aliter suadeat, aut morbi paruitas, vinum non negetur, sit tamen imbecillū, oligophorum, ac etiā aqua multa dilutū. Condimentū ex omphacio, acetato, aranciorū succo, aut citreorū, aut oxalidis vtile est. Et nisi frigida ventricu

li intemperies repugnet, sint hæc omnia
actu frigida: aut si opus fuerit, calefiant,
deinde refrigerentur. Motus & corporis
& animi sint remissi, somnus mediocris,
& solito parcior. Venus nulla, gaudeat,
omnisque animi perturbatio absit.

Curandi ratio statim à venæ sectione
(re quidem nulla repugnante) auspican-
da. Incidatur igitur primùm (si magna
quidem plenitudo fuerit) vena interna
brachij, matutino tempore, ieiuno ven-
triculo, posttridie verò humeralis eiusdē
brachij: aut media si per humeralē mali-
gnè fluxerit sanguis. Si pars vna capitis
altera magis doleat, incidendæ erunt ve-
næ iam dictæ brachij eiusdem partis: si
verò totum caput æquè doleat, dextri.
Quantitas autem sanguinis mittendi sit
pro ratione virium & plenitudinis. Por-
rò prius quàm vena secetur, corporis ex-
crementa deicienda sunt, quòd si sua
sponte non contigerit, hoc enemate, aut
decocto subducatur aluus. ENEMA.

Recipe Maluæ, althææ, violariæ, betæ,
hordei an. Manipul. j. pruna damascena
x. quatuor seminū frigidorū maiorū, a-
na, 3. j. oxyphœnicen. 3. j. decoquātur in
℥ q. aqua ad tertias. Dein accipe iuris

decocti per colum transfusi lib.j. β. cas.
recens extractæ, sacch. rub. ana. vnc.j. olei
violacei, vnc. iij. omnibus commistis fiat
enema, quod mane ante pastum infun-
datur.

DECOCTVM.

Recipe Trium florum communium,
ana pugil.j. quatuor seminum frigidorū
maiorum, ana, ʒ.j. pruna damascena. viij.
oxyphœnicwn. ʒ.β. Coquantur in s.q. a-
quæ fontanæ donec dimidium absuma-
tur, postea manibus exprimantur & co-
lētur, deinde accipe decocti huius ʒ. iij.
β. cas. recens extractæ, ʒ. j. serapij viol. ʒ. β.
commistis omnibus, fiat potio, quæ de-
tur diluculò, prandeat horis post qua-
tuor ad summum, non expectata opera-
tione potionis: vertetur enim in alimen-
tum si diutiùs in ediam sustinuerit. Pote-
rit loco vnc.j. cas. poni vnc.j. β. mannæ.

A VT IN F O R M A B O L I.

Recipe cas. recens extractæ ʒ. j. baccas
oxyacanthæ. iij. cum sacch. q.s. fiat bo-
lus, quem capiat diluculo, prandeat hora
non insolenti, ad summum quarta à bo-
lo sumpto. Cùm vteretur enemate, eodem
die fiat venæ sectio, enemate eiecto sta-
tim: cùm verò vteretur decocto, aut bolo,
postridie

postridie circiter septimam horam inci-
 datur vena. Poterit & bolus dari hora v-
 na ante cœnam, & postridie ieiuno ven-
 triculo vena incidi. Si verò aut ætas, aut
 virtus imbecilla, venæ secandæ consiliū
 interpellat, affigatur cucurbitæ non qui- cucurbi-
 dem capiti, sed partibus capiti continua tula.
 tis, & coniunctis. Quòd si dolor his per-
 fectis intra diem quartum aut quintum Sanguis è
 non sedetur, appareatque adhuc in ocu- naribus
 lis, frõte, & facie rubor, sanguinis fluxus quo pa-
 è naribus exciteretur, immixtis fetis porci- cto cien-
 nis. Vel aperiatur venæ frõtis, præcipuè dus.
 si dolor sit in posteriore capitis parte, Venæ tẽ-
 aliàs aperiuntur venæ temporum. Deinde porū æ-
 purgetur, humore prius cõcocto in hũc cio.
 modum. Recipe Serap. nymphææ, serap.
 acetati simp. ana. ʒ. j. ʒ. stillatitiorum li-
 quorum, oxalidis, cichorij, buglossi, ana,
 vnc. iij. Misceantur omnia, & quatuor
 vnc. appetente diluculo à ieiuno biban-
 tur per triduum. Recipe trium fantal. ʒ.
 ʒ. vtatur cum serapijs.

S O L V T I V V M.

Recipe pruna damascena xij. florum
 nymphææ, trium florum communium,
 ana. P. j. quatuor seminum frigidorū ma-
 iorum, ana, drach. v. coquantur in f. q. a-

quæ donec dimidium absumatur, accipe decocti huius. $\mathfrak{z}$.iiij. β . in quibus maceretur corticum mirobalan. flauarum, confricatarum oleo amygdal. dulc. $\mathfrak{z}$.iij. manè lento igni fricentur, & colentur adiectis cas. recens extractæ. $\mathfrak{z}$. β . antidoti è succo rosa. * $\mathfrak{z}$.ij. serapij violacei. $\mathfrak{z}$. β . com. mistis omnibus fiat potio purgans.

Sumat hora quarta prandeat decima. sed horæ dimidio antè quam prandeat vtatur hoc lotorio. Recipe pul. sacch. rub. $\mathfrak{z}$. β . aquæ hord. vnc. vj, aut iuris pul. li salis expertis tantundem, misceat, & bibat. Postridiè diluculò edat confer. rosa. $\mathfrak{z}$. β . Si verò ægrotus opulentus fuerit, mutabis antidotum è succo rosato in rhabar. selecti vnciâ * vnam semis, spicæ grana quinque, quæ minutatim concisa singula macerabis in stillatitij liquoris intybi satui latioris, & vini albi, q. s. superet autè stillatitius liquor vinum. Ad hæc reuulsio fiat fricationibus crurum & brachiorum, cucurbitulis sine scarifica-

Lotio brachiorū & crurū ad remissionem. tu affixis scapulis, & lotionem brachiorū & crurum facta vt infrà. Recipe foliorum salicis, florū & foliorum nymphææ, foliorum vitis albæ satiuæ. ana. M. ij. coquantur in sufficiente aqua, qua calida lauentur

tur crura, & brachia ante pectus. Alteranda prætereà est intemperies calida à calidis humoribus relictà, frigidis. Idque potest fieri statim post venæ sectiones dictas. Recipe olei rosar. vnc. iij. ol. nymph. 3. j. s. aceti. vnc. j. commista applicentur fronti frigida actu, æstate: hyeme, tepida.

Frontal

A V T S I C F I A T.

Recipe, succi lactucæ, succi filiorum salicis, stillatitij liquoris rosarum, ana, vnc. iij. aceti. 3. j. his commistis immergatur pannus lineus, qui fronti applicetur. Quod si magna sit caliditas, addatur caphur. 3. j. Prætereà lauerur facies stillatitiis liquoribus rosar. & plantag. Ista etiam quæ fronti applicantur, non diu retineantur ad frontem, ne fiat reflexio caloris ad caput. Meminerit ægrotus frequenter olfacere stillatitium liquorem rosar. cum paucò caphuræ.

Faciei lo
tio ad
teratiõe
humori
in capiteOdor
mentur

Cephalalgie biliosæ simplicis Curatio,
Caput II.

I Nedia, ira, dolor, labor, vigiliæ, exercitatio nimia, victus ratio ex biliosis cibis, vt alhiis, porris, & similibus, & quæcunque vniuersum corpus, atque

Causæ.

adeò caput calefaciunt, & exciccant, unde flaua bilis procreatur, hoc genus doloris capitis efficiunt. Huc accedit hominis temperatura calidior, anni tempus, ætas vigens, vitæque sollicita, quæ omnia faciunt ad flauæ bilis coaceruationem. Qui sic dolent, facie pallent, oris adest amaritudo, cum linguæ, narium, & oris siccitate. Deligendus aër, in quo moritur ægrotus, qui natura sit frigidus, & humidus, aut qui nostra industria sic præparatus sit, sparsis floribus, ac germinibus frigida facultate præditis per solum cubiculi, quales sunt rosæ, violæ, nymphææ flores, vitium capreoli, & id genus alia. Aër quoque refrigeretur aqua frigida de vase in vas subinde transfusa. Sit ægrotans hilaris, omnes animi perturbationes declinans. Somno longiore, quieteque vtatur. Cibi quibus vescetur, sint humidi, bonique succi, qualis lactuca, portulaca, intybus, oxalis, spinacium. Conueniunt fructus etiam crudi, poma, pyra acida, & saxatiles pisces. Vino prorsus abstinendum, potus sit aqua. Sectio venæ in hoc affectu non inutilis, præsertim si bilis à sanguine non multum distet. Deinde vtetur bilis impetum ob-

tun

Signa.

Vitus ratio.

Fructuum
crudorum
usus.
Pira acida
quove
niant in
bibum.
Curatio.
Sirup. bi
tem obtu
lentes &
elect.

tudentibus, eiúsque furorem reprimen-
tibus in hunc modum. Recipe serapij a-
cerati simpl. serap. nymphææ, serap. viola
cei, ana vnc. j. ß. stillatitiorum liquorum,
intybi satiui latioris, bugloss. cichorij.
ana. vnc. iij. Misceantur omnia, & appe-
tente diluculò ab ægrotante ieiuno, vnc.
iij. bibantur. Recipe trium fantalo. vnc.
ß. vtatur cum serap.

POTIO PURGANS LEIS.

Recipe Rhabar. selecti. 3. j. spicæ gran.
v. oxiphœnicœn, vnc. j. macerentur in stil-
latitio liquore intybi satiui latioris, &
paucò vino albo per noctem minutatim
priùs concisa, deinde validè exprimantur
& colentur, adiectis serap. rosa. purgato-
rij vnc. ij. fiat potio purgās, quæ circiter
crepusculum sumatur, horis quinque
ante quemuis pastum.

VEL FIAT SIC.

Recipe cas. recens extractæ drachm. Purgatio
vj. antidoti è succho rosa. drach. iij. sera- valida.
pij rosati solut. vnc. j. cum decocto pru-
norum, trium florum communium, &
hordei fiat potio purgans, quæ sumatur
vt dictum est.

VEL INFORMA BOLI.

Recipe cas. recens extractæ, vnciam v-

Purgatio
medio-
cris.

2 5 nam.

nam. rhabar. seleēti drachm.j. antidoti
succo rosa. drach.j.ß. cum saccharo fiat
bolus:capiatur vt dictum est.

VEL IN FORMA PILVLARVM.

Recipe pil. aggreg. scrupul. iij.ß. cum
stillatio liquore intybi satiui latioris
fingantur pil.vij. quæ sumantur circiter
mediam noctem finitis serapiis. Postri-
die verò appetente diluculo edat conser-
uæ rosa.vnc.ß. Localia remedia adhibeā-
tur vt dictum est in Cephalalgia sangui-
nea, verum maior refrigeratio in hoc af-
fectu requiritur. fiat igitur in hunc mo-
dum. Recipe ole. violac.ole. nymphææ,
ole.de salicibus,ana, vnc.j.ß. Commistis
omnibus lineantur frons & tempora fri-
gidè manè & vesperi, & iniiciantur in
nares & aures. Præterea olfaciat sæpè
caphuram dissolutam in stillatio liquo-
re rosarum. Fiant quoque lotiones cru-
rum & brachiorum,vt dictum est capite
proximo superiore. Quòd si dolor inten-
sus sit,nec prædictis præsiidiis cedat, dis-
soluātur gran.ij.opij in stillatio liquo-
re rosa. quæ in nares & aures iniician-
tur:cæterùm istud rarenter fiat: frequēs
enim huius præsidij vsus magis obesset,
quàm prodesset.

Linimen-
tum ron-
tis.

Odora-
mentum.

Naribus
& aurib⁹
raro ad-
mouēda.

Cepha

*Cephalalgia biliosa composita Cura-
tio. Caput III.*

FIt autem hic affectus, vbi flaua bilis
cum pituita miscetur. Curandi ratio
auspicanda statim à materialium com-
munium vacuatione. Vacuabuntur au-
tem & educentur aut hoc, aut simili ene-
mate. Recipe maluæ, altheæ, betæ, viola-
rum, ana, M. j. florum chamæmeli, R. j. ß.

Causa.
Curatio.

oxyphœnicôn. vnc. ß. coquantur in s. q.
aquæ fontanæ ad tertias, & colo trans-
fundatur. déin accipe iuris decocti, & co-
lati lib. j. ß. cas. recens extractæ, saccha. se-
mel duntaxat cocti. ana* drach. j. ß. mel.

Enema.

*Vncia.

ros. col. vnc. ij. ole. violac. & chamæmeli.
ana vnc. j. ß. cômistis omnib⁹ fiat enema:
detur ante pastû. Quòd si in ægioto ple-
nitudo apparuerit, humórq; morbi cau-
sa non multùm à sanguine recesserit, fiat
sectio venæ humeralis. Déinde conco-
quatur humor, hoc est alteretur, & edo-
metur, natur. que obsequens reddatur,
vt per loca euacuationi conuenientia si-
ne molestia purgante medicamento tra-
hatui. Id q; ad hûc, aut similẽ modũ fiet.

Venæ se-
ctio.

Recipe Serapij acetati simpl. vnc. ij.
mel. rosa. colati vnc. j. ß. ferapij è succo
intybi

intybi satiui latioris vnc.j. Stillatitiorum liquorum, betonicæ, cichorij, buglossi. ana. ʒ. iij. Misceantur omnia, & appetente diluculo bibantur à ieiuno ʒ. iij. per triduum. Si bilis non fuerit (vt loquuntur) citrina, sed vitellina, pro melle rosaceo substituatur oxymeli simplex, vel scilliticum. Recipe Diarrhod. abb. vnc. ʒ. utatur cum serapiis.

POTIO PURGANS LEVIS.

Recipe Rhabarb. selecti. ʒ. iij. agar. in pastillorum formam redacti, scrup. ij. cinamomi optimi gra. v. Infundantur stillatitiis liquoribus beton. & intybi satiui latioris, ac paucò vino albo horis xij. deinde exprimantur, & colentur, adiectis serapij rosa. purgatorij vnc. ij. fiat potio purgans. Potest aliquando addi scrupul. j. rhabar. puluerati ad partes debiles roborandas.

VEL SIC.

Recipe Cathol. ʒ. ʒ. diaphœnici ʒ. ij. ʒ. antidoti è succo rosa. drach. j. serapij adianti. ʒ. ʒ. excipiantur communi medicinx decocto, fiatque potio. Sumatur ad crepusculum finitis serapiis concoquendis.

AUT IN FORMA BOLI.

Recci

Recipe Cathol. ʒ. j. antidotorum è succo ros. & diaphcenici. ana, ʒ. j. ʒ. cum saccharo, fingatur bolus, qui sumatur hora quarta à media nocte.

AUT IN FORMA PILVLARVM.

Recipe pilul. aggr. scrup. iiii. cum stilla titio liquore beton. fingantur pilul. vii. quæ sumantur ad mediam noctem.

Recipe confer. rosa. & bugl. ana, ʒ. j. ʒ. pulu. diamoschi dulc. scrupul. j. misceantur, & sumantur postridie manè.

VEL SIC.

Recipe Theria. veter. scrup. ij. confer. ros. & bugloss. an. ʒ. j. misceantur, & sumantur sex horis ante pastum. Déinde vtendum apophlegmatismis, errhinis, & sternutamentum cientibus.

APOPHLEGMATISMI.

Recipe Mastich. vnc. ʒ. fingantur pastilli mansiles lupinorum forma, quorū vnus à ieiuno horæ dimidium mādatur.

ERRHINA.

Recipe iuris decocti sampsuch. ʒ. j. ʒ. mannæ granulosa ʒ. vj. misceantur, & per nares attrahantur à ieiuno.

AUT SIC.

Recipe succorum betæ & sampsuch. an. vnc. j. mel. com. vnc. ʒ. misceantur, & fiant

fiant errhina. Sternutamētum cient pul.
 pip. aut zinzib. in nares immiffus. Vti li-
 cebit tam apophlegmatifinis, quā er-
 rhinis, ac sternutamētum cientibus dies
 quatuor, aut ad fummum quinque poft
 purgationem. Dēinde adhibenda erunt
 localia præfidia. Recipe Alo. vnc. ſ. fari-
 næ fabarum, vnc. ij. ole. roſa. q. ſ. aceti pa-
 rum, miſceantur, & temporibus, & fron-
 ti admoveantur. Recipe Ole. chamæme-
 li. ole. roſ. ole. aneth. ana vnciam vnā,
 aceti. 3. ſ. & miſceantur, & iniiciātur in-
 tra nares, & aures.

Empla-
 ſtrum frō
 ti admo-
 nendum.
 Naribus
 & aurib⁹
 admonen-
 da.

Cephalalgie pituitofe Curatio.

Caput IIII.

Cauſa.

OLera, piſces, fructus, otium, ſomnus,
 curis, & ſolicitudine vacans vita, ſa-
 tietas, aliāque item id genus, quæ pitui-
 tam in vniuerſo corpore, atque adeò in
 capite procreare ſunt nata, vt in aëre fri-
 gido, & humido verſari, & iis denique ci-
 bis vti, quæ ea ſunt facultate præditi, ſunt
 hæc omnia in huius doloris cauſa. Som-
 nolentia, pigritia, ſenſuum inertia, excre-
 mentorum capitis copia, capitis grauita-
 te, faciei albore, humiditateque depre-
 henditur hic morbus.

Signa.

Victus

Victus ratio calefaciens sit, & siccans. Victus ra-
 Versetur itaque ægrotus in aëre calido, tio.
 & sicco, qui si talis naturâ non est, indu-
 stria fiat, luculento igne, suffitibus aroma-
 tum, vt caryophyllorum, cinnamomi,
 thuris, ligni aloes, & similiū, quæ vide-
 licet calida sint, & sicca. Inedia huius affe-
 ctui salubris est, quare alimenta pauca
 sint, & rara, eaque sinapi, aut alio simili-
 bus viribus condimento prædito condi-
 ta. Inter olera, saluiam, hyssopum, satu-
 reiam, apium, thymum, maioranam, sibi
 esse vsui norit ægrotus. Carnes, quibus
 vescetur, natura excrementosæ parum
 sint. Magna autem ex parte sint assæ, o-
 doramentorum (vt dictum est) accessio-
 ne conditæ. Vinò in potu vtatur tenui:
 purgato tamen corpore, vti vinò gene-
 roso poterit, etiam aromatibus medica-
 to, sed parcè. Panis sit fermentatus, sal-
 sus, valde coctus, habens anisum, aut me-
 lanthium, aut aromata, aut saccharū ad-
 mistum. Motu totius corporis celeri, ve-
 mentique, in aëre, præsertim calido, sic-
 còque poterit ægrotus ieiunus exerce-
 ri. Vigiliæ, vehementesque animi curæ
 ad hunc effectum curandum condu-
 cunt. Curandi ratio initium sumet ab Curatio.
edu

Enema.

eductione materiæ cōmunium. Recipe Maluæ, altheæ, brassicarum rub. an. manipul. j. chamæmeli, meliloti, stœchados Arab. ana. P. ij. Coquantur in s. q. aquæ ad tertias, & colo transfundantur. Déinde accipe iuris decocti & colati lib. j. ß. casia recens extractæ, sacchar. semel duntaxat cocti. ana, vnc. j. mell. anthosati vnc. j. sem. diaphœnici, vel hieræ pieræ vnc. ß. ole. com. vnc. iij. salis. drach. j. fiat enema, detur ante pastum. Quòd si displicuerit enema, aut circa ventriculum grauitas apparet, medicamento hoc, aut simili sumpto educantur.

Potio aluum leniens.

Recipe vuarum pass. detractis vinaceis, glycirrhizæ. ana, vnc. ß. hysopi. buglos ana. M. ß. stœchados Ara. P. j. coquantur in s. q. aquæ fontanæ vsque ad dimidij consumptionem, quod supererit coletur. Déinde accipe decocti hius vnc. iij. cas. r. cœns extractæ vnc. j. mel. rosa. col. vnc. ß. fiat potio, quæ horis quatuor ante prandium sumatur. Quòd si ægrotus sit iuuenis, appareátque in eo plenitudo, mittatur sanguis ex humerali vena dextri brachij ad vnc. quinque. Quoniam autem materia phlegmatica plerunque multa est, minuatur sumpto me-
di

Venæ sectio.

dicamento priusquàm concoquatur.

Recipe Pilul. alai. agar. in pastillorū formam redacti. ana, ʒ. ʒ. cum serap. stœchad. fiant pilul. v. quæ capiātur post primum somnum. Deinde concoquatur humor, si crassius quidem fuerit, in hūc modum. Recipe Mel. rosacei col. vnc. ij. ʒ. oxymel. scillitici, vnc. ij. Stillatitiorum liquorum betonicæ, sampsuchi, florum sambuci, ana. ʒ. iij. Misceantur, & ubi diluxerit, à ieiuno bibantur. ʒ. iij. per triduum. Altero statim triduo rursus idē fiat: non enim facilè hic humor concoquitur. Recipe Diamoschi dulc. ʒ. j. vtatur cum serapiis. Si verò materia nō ita crassa sit, concoquetur vt sequitur. Recipe oxymel. simpl. serapij stœchad. serapij adianti. ana, vnc. j. ʒ. Sillatitiorum liquorum, betonicæ, melissophylli, sampsuchi, ana. ʒ. iij. Misceantur, & triduo. ʒ. iij. à ieiuno bibantur diluculo, Altero itē triduo repetantur.

Siru. con-
coquēs &
elect.

Siru. alius
ad id. 3.

Recipe Diamoschi dulc. vnc. j. vtatur cum serapiis.

A V T F I A T A P O Z E M A

V T S E Q V I T V R.

Recipe Radicis acori, quinque rad. com. maceratarum in aceto. ana, vnc. ʒ.

b

melis

melissophylli, betonica, sampfuchi, ana, manipul. j. thymi, cassuthę, ana, tertiā partem manipuli vnus, vuarum passarum detractis vinaceis, vnc. ss. seminum apij, anisi, fœniculi, ana, vnc. ij. florum stœchados, helichrysi, & rorismarini, ana, pugil. j. ss. Coquantur in ss. aquę, donec dimidium absumatur, colo post transfundatur. Dein accipe decocti illius lib. vnam. ss. & adiecto melle. q. ss. suaue reddatur, fiatque serapium mediocris consistentię depuratum. Adiiciantur drach. vna nucis moschatę, & z. ij. cinnamomi selecti iucundioris & odoris & saporis gratia. Utatur autem sex diebus appetente diluculo, ieiunus. Solemus enim decoctis vti cū herbarum est copia, quarū cū est penuria serapiis vtimur.

POTIO PURGANS VALIDE.

Recipe vuarum passarum detractis vinaceis, glycyrrhizę, ana, z. ss. hyssopi, manip. ss. florum stœchados Arabi. pugil. vnum. Decoquantur in ss. aquę donec dimidium relinquatur, quod colo transfunderetur: accipiantur autem illius decocti vnc. iij. cas. recens extractę. z. j. diaphœni, vnc. ss. serapij stœchados vnc. ss. fiat potio purgans, quę sumatur more
alia

aliarum medicinarum.

AVT IN FORMA PILVLARVM.

Recipe Pil.coci. 3. j. cum stillatitio liquo-
re beton. fingantur pil. v. sumantur ab
ægroto vbi primùm a somno excitatus
fuerit. Recipe Theria. veter. scrup. ij. con-
fer. flor. stœchados, confer. bugloss.
ana. drach. j. ß. misceantur, & sumantur
postridie sex horis ante pastum.

Pill. vali-
de purgā-
tes.

AVT IN FORMA BOLI.

Recipe Diaphœnici vnc. ß. cum sac-
char. fingatur bolus, qui sumatur hora
quinta manè.

AVT POTERIT VTI

HOC PVLVERE

Recipe Turpeti selecti. 3. j. zinzib. 3.
ß. pul. stœchados, pul. seminis pæoniæ,
ana. 3. j. sacchari ad pondus omniũ, fiat
puluis, qui detur diluculò cum iure cie-
rum rub. vel cum iure pulli. Postridie ve-
rò detur theriaca vt supra. Corpore pur-
gato vtatur errhinis, sternutamentum
cientibus, & gargarismis, ac postremò ce-
rebrum corroborantibus.

Puluis
m. dicri
ter pur-
gans.

ERRHINA.

Recipe Nigellæ torrefactæ. 3. j. cum
succo maioranæ fiant errhina, quibus v-
tetur tepidis ieiunus.

VEL SIC.

Recipe Succi rutæ. ʒ.ij. hieræ picræ,
vel benedictæ, aureæ Alexandrinæ, ʒ.ij.
fiant errhina, quibus tepidis ieiunus v-
tetur.

VEL SIC.

Recipe Succi maioranæ, succi betæ,
ana. ʒ. j. ʒ. vini alni albi. ʒ. j. zinziberis, py-
rethri. ana. ʒ. j. misceantur, & fiant errhi-
na, vt dictum est. Possunt etiam fieri è
succo iridis, cum succo helenij.

STERNVTAMENTVM CIENTIA

Recipe Piperis, pyrethri, ana. ʒ.ij. fiat
puluis, qui in nares immittatur. Potest
etiam fieri de puluere radicis ellebori al-
bi pulueratæ.

GARGARISMVS.

Recipe Hyss. M. j. saluæ, thymi. ana,
M. ʒ. Decoquantur in f. q. aquæ ad ter-
tias. Deinde accipe iuris decocti lib. j. o-
xymel. scillitici. ʒ. iij. misceantur, & fiat
gargarismus, quo vtatur ægrotus manè
ventriculo vacuo.

CEREBRVM HAEC ROB O-
RANT SVMP TA.

Recipe Electa. diamoschi dul. aut pli-
ris cum moscho, aut diamb. ʒ. ij. fingan-
Morsuli. tur orbiculi, aut morsuli in rhombi for-
mam

mam pro ægrotantis arbitrio, de quibus
vnum sumat tribus horis ante pastum
quater per hebdomadam, quo degluti-
to, bibat parum stillatitij liquoris, aut
succij melissophylli. Tempore verò cali-
do, semel in hebdomada sumat ʒ.j. the-
ria. veteris, manè sex horis ante pastum.
Nec temerè dictum est sumenda esse su-
pradiçta electaria quater in hebdoma-
da: nam si quotidie sumerentur, parum
prodesse, vt quæ fierent nutrimentum
potiùs, quàm medicamentum, propter
assuefactionem.

Nota the-
riacæ v-
sum tutio-
rem esse
tempore
frigido.

CEREBRVM HAEC ROBO-
RANT ADMOTA.

Recipe Milij torrefacti partes tres, sa-
lis communis torrefacti partem vnam,
de panno lineo raro fiant duo sacculi, in
quibus illa concludantur, & calidè capi-
ti applicentur manè ante pastum alter
post alterum, idque fiat per horam. Aut
fiat sacculus in modum pileoli, vbi hæc
quæ sequuntur insuantur. Recipe Melis-
soph. beton. sampsuchi, verbenæ, pule-
gij. ana. manipul. ʒ. cocci infectoriij, dra-
chm. ij. maceros, drachm. j. absinthij sicci,
manipul. ʒ. florum stœchados, florum ro-
rismarini, ana P. j. ʒ. radicis cappar. dra-
chm. ij.

Pileolus.

chm.ij. hęc diligenter trita in panno sericio, rubro, & raro insuantur, fiatque in modum pileoli, qui nocte dieque duos aut tres menses feratur. Perseuerante autem dolore cum intemperie frigida, irrigetur pileolus stillatitio vini liquore. Potest & epithema ex solo stillatitio liquore vini fronti admoueri.

Frontis
epithe-
ma.

Cephalalgia ventriculi vitio orta.

Curatio. Caput. V.

Causa.

COaceruatur nonnunquam acris quidam humor, & tenuis in ore ventriculi, à quo vapores prauis excitantur, sursumque ad caput feruntur, unde fit hic dolor: Sunt plerunque humores hi biliosi, quod bilis flaua sua leuitate promptè efferatur. Dolor mordax cum nausea in ore ventriculi sentitur, simul cum capitis dolore. Quod si diutius in ediam tulerint, augetur illius humoris malitia, prauitasque, tuncque magis dolēt: sumpto autem cibo mitigatur dolor, plerunque etiam sedatur. Curandi ratio auspicianda ab humoris concoctione. Recipe

Signa.

Curatio.

Sinu. con-
coquēs &
elect.

Serapij rosa. de rosis siccis, serapij de omphacio, serapij de succo intybi satini latioris, ana, ℥. j. ℞. stillatitiorum
liquore

liquorum, oxalidis, absinihi, cichorij, ana, vnc. iij. Misceantur, & à ieiuno vnc. iij. diluculò bibantur per triduum. Recipe Electa. trium santalo. 3. ss. vtatur cum serapiis. Recipe Mirobal. flauarū. 3. ij. rhabar. selecti. scrup. iij. oxiphœnicon, vnc. ss. macerentur in stillatitiis liquoribus intybi satiui latioris horis xij. dein validè exprimantur, & colentur, & Potio pur adiectis serapij rosa. purgatorij vnc. ij. gans. fiat potio purgans quæ sumatur finitis serapiis hora quarta à media nocte. Recipe Confer. ros. vnc. ss. sumat postridie manè. In festante dolore, ventriculo per inediam vacuo, sumatur frustulum panis intinctum in citranguli succo, aut in omphacio. Idem præstabit malorum granatorum succus, si de eo quantum vulgare cochlear capir, hauserit. Curatur etiam hic dolor vomitu præsertim si egrotus ad vomitum procliuis sit, cui tunc solus aquæ repidæ potus ad vomitum prouocandum est satis: si verò ægrè vomat, validioribus vomitum laceffentibus opus erit. Oritur autem hic dolor nonnunquam non à calidis, de quibus dictū est, sed à frigidis humoribus pituitosis, aut acidis, aut salis, sed hi magis in

Panis cō
dimentū.

Vomitū
cientia.

ventriculi amplitudine, quàm in ore cō-
 tinentur. Porro hic dolor omnium fa-
 cillimè curatur, quòd hi humores facilè
 ad intestina detrudantur. Recipe Pil. de
 hiera simpl. pil. asaieret. ana, ʒ. j. ʒ. agar. in
 pastillorum formam redacti. ʒ. j. Cum
 mel. rosa. è ʒ. fingantur pil. vj. de quibus
 sumantur tres, bis in hebdomada, hora
 vna ante cœnam. Pro pil. de hiera sumi
 possunt pil. alephang. atque hæ ac illæ
 interdum sumantur à laborante, cùm le-
 ctum ingredi volet, duabus non minus
 horis à cœna. Prohibendi sunt etiam va-
 pores ne à ventriculo ad cerebrum at-
 tollantur, quod sic cōmodè fieri poterit.

Recipe Coriandri præparati vnc. iij.
 anisi, fœniculi, cinnamomi optimi. ana,
 vnc. iij. pul. diacydonites sine specie-
 bus. ʒ. iij. ʒ. maceros. ʒ. ij. sacchari ad pō-
 dus omnium, fiat pulvis, qui sumatur
 statim à pastu, potiusq; sumpto pulvere
 in longum tempus differatur. Præterea
 os ventriculi roborandum firmandaque
 ipsius ventriculi concoctrix facultas.

Recipe Pul. aromat. ros. maiore ex de-
 scriptione Gabrielis, pul. diamoschi dul.
 ana, drac. j. ʒ. corticis citri saccharo con-
 diti, conf. ros. ana, ʒ. ij. sacchari dissolu-
 ti in

Pilulæ à
 cœna & an-
 tecœnam.

Pulvis à
 pastu va-
 pores pro-
 hibens.

Ecle&
 in morsu
 lis, ventri-
 culum ro-
 borans.

ti in stillatitiis liquoribus absinthij & melissophilli. q. s. fingantur morsuli in rhombi formam, sint autem singuli ponderis ʒ. ij. s. Sumatur vnus diluculò horis quatuor ante pastum quater per hebdomadam. Negligenda quoque non sunt loca lia præsidia.

Recipe Cerati Galen. emendantis vitia stomachi, olei nardini. ana, ʒ. ij. Misce, inungatur regio ventriculi calidè manè & vesperi ante pastum.

Cephalalgia à pituita per proprietatem cerebri Curatio.

Cap. VI.

FIt etiam, nonnunquam dolor capitis à pituita per proprietatem cerebri, qui curatur iniectione oleorū, quæ mox dicentur, in nares & aures. Recipe Iasme læi, olei nardini, ana vnc. ij. Inijciantur guttæ duæ tepidæ in nares, & aures. Quòd si dolor valde diuturnus fuerit, nec prædictis curetur, excitentur vesicæ post aures in parte inferiore.

Recipe Cantharid. abscissis capitibus vesicatorum & alis. iij. redigantur in puluerem, misceantur cum fermento, & aceto forti,

b ʒ fiatque

fiatque in conspersionis modum, quæ applicentur post aures in parte inferiore, ibique maneat per diem & noctem, donec vesiculæ existant. Si autem validius id efficere volueris, misce iam dicta cum melle anacardino. Vbi autem vesicæ extiterint, rumpantur, illisque superponatur folium brassicæ, ibique hereat donec quicquid est aquei humoris expulsum fuerit. Cum autem vesicæ locum curare, exiccaréque volueris, vngatur vnguento albo Rasis caphurato. Possumus etiã

Cauteriũ

Cephalalgia Melancholica Curatio,
Caput VII.

Curatio.

Huius doloris & causæ, & signa posterius dicentur in capite de melancholia. Curandi ratio initiumumat ab euacuatione excrementorum communium. Recipe Maluæ, altheæ, violar. linozostidos, stœchados Arabi. maioranæ, ana manipul. vnum. Coquantur in s. q. aquæ ad tertias, deinde exprimantur, &

colentur, accipiatúrque iuris illius decocti lib. j. β . cas. recens extracte, sacchar. se
 mel duntaxat cocti ana vnc. j. cathol. 3. Enema.
 vj. mel. violacei. 3. j. β . olei commun. vnc. iij. fiat enema, quod ante pastum immit-
 tatur. Quòd si enema displicuerit, sumat
 potionem sequentem.

Recipe Pruna damasc. x. vuarum pas- Potio le-
 sarum detractis vinaceis. 3. β . stœchados niens al-
 Arab. trium florum communium, ana uum. qua-
 pug. vnum. β . polyp. quer. folliculorum tuor ho-
 senne ana vnc. β . oxyphœnicen. 3. vj. Co- nis ad su-
 quantur in sufficienti q. aque vsque ad mum an-
 dimidij absorptionem, dein accipe hu- te pastu
 ius decocti vnc. iij. cas. recens extracte sumenda.
 vnc. j. serapij viol. serapij stœchad. ana
 vnc. β . Commistis omnibus, fiat potio,
 quę sumatur diluculo horis quatuor ad
 summum ante pastum: nec in longius
 tempus differatur sumptio cibi. Quo die
 enema immissũ fuit, aut postridie quàm
 potionem sumpsit, si egrotus iuuenis
 fuerit, colore subnigro, apparueritque
 plenitudo vel mediocris, incidatur vena Venæ se-
 interna brachij dextri, sanguisque mit- ctio in die
 tatur ad vnciam iij. presertim si fluens enematis
 sanguis niger sit. Deinde concoquatur aut postri-
 humor melancholicus in hunc modum. dic assu-
pta potio
ne lenien
te.

Recipe

Siru. cō-
coquens.

Recipe serapij violacei, serapij stœchados, oxymel. scillitici ana vnc. j. ß. Stillatiorum liquorum melissophylli, buglossi, lupi salictarij ana vnc. iij. pul. diamoschi dul. drach. j. misceantur & ab ægro tante ieiuno bibantur triduo vnc. iij. circa diluculum. Id quod altero triduo repetetur.

AUT VTATVR APOZEMATE SEQVENTI.

Recipe corticis rad. cap. v. rad. com. maceratarum in aceto, ana vnc. sem. melissophylli, sampsuchi, buglossi integri, extremitatum lupi salictarij, ana m. j. v. herbarum capillarium, ana m. sem. vuarum pasfarum detractis vinaceis vnc. j. florum stœchados Arab. trium florum com. ana p. j. thymi m. sem. folliculorum fennæ vnc. sem. polyp. quer. vnc. j. sem. Concoquantur in f. q. aquæ, donec dimidium absumatur, deinde exprimantur, & colentur, iuris decocti accipiantur libr. ij. & saccharo semel duntaxat cocto. q. s. adiecto, dulce reddatur. depuretur, & adiectis scrupu. iij. pul. diamoschi dul. & drach. j. nucis moschatæ, sapore suauiore, odoréque gratiore fiat. Bibat ægrotus diluculò vnc. iij. dieb. sex.

POTIO PURGANS MEDIOCRIS.

Recipe Cathol. 3. vj. antidoti hamech. 3. iij. serapij violacei, serapij stœchados, ana vnc. sem. cal. vnc. ß. Excipiantur vnc. iis quatuor apozematis suprascripti, fiatque potio purgans, quæ sumatur ad auroram. Toto verò eo die domi se contineat. Hora autē quinta à potione sumpta, sequens lotorium bibat. Recipe Saccha. semel duntaxat cocti vnc. sem. cum iure cicerum rub. misceatur. Recipe Mitrid. 3. j. confer. buglossi. drach. ij. misceantur, & sumantur postridie manè. Quòd si Mitrid. displicuerit, fiat in hunc modū.

Lotoriū.

Recipe Confer. buglo. vnc. ß. pul. damoschi dulc. scrup. sem. sumat vt dictū est.

AVT IN FORMA PILVLARVM.

Recipe Pil. ind. drach. j. pil. cocci scrup. j. cum stillatitio liquore melissophylli, fingantur pil. v. sumantur ad dimidium noctis, obseruenturque omnia supradicta.

Pill. validi⁹ purgantes.

AVT IN FORMA BOLI.

Recipe Cal. recens extractæ, cathol. ana vnc. ß. antidoti hamech. 3. iij. cū saccharo fiat bolus, sumatur hora quarta à media nocte, cæteraque obseruentur vt suprà. Præterea apophlegmatismis, gargaris

garissimis sternutamentum cientibus, & sacculis vtendum: vt in capite Cephalalgie pituitosę dictum. Porro apophlegmatismi magis ex vsu erunt, si de succo maioranę, aut eius decocto fiant. Frictiones quoque ad reuellendum facientes, & affigendę cucurbitulę, vt suprà est dictum. Sumendę præterea quotidie, cūm aliud non sumitur, electarij solidi diamoschi dulc. drachm. ij.

Cephalalgia a Gallico morbo Curatio. Cap. VIII.

Signa.

Curatio.

Enema
molliter
reuellēs.

Infestat hic dolor magna ex parte anteriorem capitis partem, & tempora, nonnunquam etiam posteriorem. Curandi ratio statim auspicanda ab enemate molliter reuellente, ne tanta & vaporū, & humorum copia ad caput efferatur. Recipe Malu. mercurialis, betę, ana M. j. furfuris frumenti, chamęmeli, ana M. ss. calaminthę, maioranę, ana tertiam partem M. j. Decoquantur in s. q. aquę vsq; ad sextę partis consumptionem. Expri mantur, & colentur. Dēinde accipiatur iuris decocti lib. j. ss. casię ʒ. j. ss. sacchari semel dūtaxat cocti, mellis à spuma purgati, ana. vnc. ss. benedictę laxat. hierę Archige

Archigenis, ana. 3.ij. olei antiqui vnc.ij.
butiri veteris. 3.j. salis fossilis. 3.j. Misceā
tur omnia, fiatq; enema, qđ immittatur
ante pastū. Deinde cōcoquatur humor.

Recipe Serap. conseruat. acori, serapij,
fumarie, serapij buglo. ana. vnc.ij. Stilla- Siru. cō-
tiorum liquorum chamępityos, melys coquens
sophylli, lupi salictarij, buglossi, ana vnc. & elect.
iij. misceantur, & à ieiunio diluculò bi-
bantur per quatrídium.

Recipe electar. diamoschi dulc. vnc. 8.
vtatur cum serapiis. Vbi herbarum co-
pia fuerit, prestiterit hoc apozemate vtī.

Recipe radicis acori, glycyrrhizę ana Apoze-
vnc. j. quinque. radī. com. maceratarum ma.
in aceto, & vino albo ana. vnc. sem. melīs
sophylli, betonicę, summitatum lupi sa-
lictarij, fumarie, buglossi integri, cirsij a-
na manipul. vnum, hermodactylorum
vnc. sem. vuarum passarum detractis vi-
naceis vnc. j. trium florum com. florum
rorismarini ana pugil. vnum, thymi dra-
chm. tres, foliorum lennę vnc. sem. poly-
podij quer. vnc. j. 8. Decoquantur in. s. q.
aque donec dimidium absumatur: dein
exprimantur, & colo transfundantur.
Accipiantur iuris decocti colati vnc.
viginti quę sacchoro dulces reddan-
tur,

tur, adiectisq; cinnamomi selecti drac. duab. & pul. diarrhodi abb. drach. vna, reddantur iucundioris, & saporis, & odoris. Sumantur à ieiuno vnc. iiii. diluculo diebus quinque.

POTIO PURGANS VALIDA.

Recipe pruna damascen. xij. glycyrrhizæ expurgatæ, oxyphœnicœ, vuarū pasfarum detractis vinaceis, violarum ana vnc. s. hordei, pugil. j. seminum anisi, & fœniculi ana drac. duas, polypodij quer. vnc. s. foliorū sennæ, vnc. j. hermodactylorum drachm. duas. Decoquantur in. s. q. aquæ fluuiialis, aut fontanæ vsque ad dimidij consumptionem. Dein accipe huius decocti vnc. iiii. cathol. drachm. sex, compositionis hamech, diaphœnici ana drachm. duas, serapij bugloss. vnc. j. s. Cōmistis omnibus fiat potio purgans, quæ detur hora quarta à media nocte. Eo die domi se contineat, & post horam nouā bibat lotorium sequens.

Recipe Sacchari semel duntaxat cocti, vnc. sem. cum iure cicerum rub. fiat lotorium.

Recipe Theria. veteris, drachmam vnam, confer. bugloss. drachmas duas, misceantur, & sumantur postridie, sex horis
ante

ante pastum.

AVT PURGETVR PILVLIS.

Recipe Pil. foetidarum, pil. indarum ana drach. sem. excipiantur stillatio liquore melissophylli, fiantque pilul. v. quę sumantur circiter noctis dimidium, aut cūm primum expectectus fuerit. Cætera deinde vt suprā fiant. Vbi autem quieuerit tres aut quatuor dies, vtatur decocto sequenti.

Recipe Scobis tenuissimæ, ligni sancti lib. j. decoquatur in lib. quatuor aquæ fontanę, vsque ad dimidię partis cōsumptionē. Cūm autem ad decoctionis terminum propè accesserit, addatur melissophylli, betonicæ, chamæpityos, buglossi integri, fumariz, lupi salictarij summitatum ana manipulum vnum. Iuris huius decocti, vnc. vj. bibat dies quatuor, hora quinta matutina, & prouocetur sudor (vt humores, qui hulcera plerunque cicatrice obduci prohibent, qui in totius corporis ambitu sunt, nedū capitis, discutiantur) qui quidem acuratē abstergatur. Quod si ægroto post epotum hoc decoctum somnus obrepat, dormire licebit. Herbarum autem illarum, quæ decocto ligni sancti admiscentur, ligentur, ne se sco-

Decocti
ligni Sancti
parandi
formula.

Decoctū
ligni san-
cti secun-
dum.

bi commisceant, ab eaque vt facile segre-
gari queant. Rursumque scobs illa, detra-
ctis herbis, decoquatur in sex libris a-
quæ fontanæ, vsque ad tertiæ partis ab-
sumptionem. Et hoc secundo decocto v-
tatur reliquo tempore quoties sitiet: cui
poterit adiici modicum vini, siquidem
debilis valde fuerit ægrotus. His perfe-
ctis topicis præfidiis vtendum.

Empla-
strum in
modū pi-
leoli capi-
ti super-
ponendus
& aliis
partibus
dolenti-
bus.

Recipe emplastri nobilis ab Ioanne
de Vigo compositi lib. ss. emplastri filij
Zachariæ, emplastri de meliloto, empla-
stri diuini, emplastri ceronei, emplastri
diachyli, cui iris adiecta sit, ana vnc. iij.
farinæ seminis lini, farinæ scenogræci
ana vnc. ss. bedelij, ammoniaci dissolutio-
rū in oleo delil. ana drach. iij. croci drach.
sem. adiecta terebintina, q. s. commiscean-
tur, & ex omnibus fingatur massa em-
plastri, magdaleonem appellant, de qua
sumatur. q. s. vt super alutam extenden-
do fingatur pileolus, qui capiti superpo-
natur, nec inde auellatur, nisi sedato do-
lore. Nec tantum id capiti fiat, sed et aliis
corporis partibus, si qua sit, quæ ob hunc
morbum dolore infestetur. Interea singu-
lis hebdomadis vtetur catapotiiis sequen-
tibus. Recipe pil. asaiæret, agarici in pa-
stillo

stillorum formam redacti, ana ʒ. ij. pil.
 fumariz, pil. sine quibus, ana ʒ. j. her-
 modactylorum. ʒ. iij. mastich. ʒ. ij. my-
 robalanorum flauarum, myrobalanorū
 carulearum confricatarum, ole. amygd.
 dul. ana ʒ. j. cum serapio conseruationis
 acori fingatur globus, qui diuidatur in
 drach. & singulæ drachmæ, in pil. vj. de
 quibus tres sumet singulis mensibus ter,
 horis quatuor post cœnam frugalem, &
 tenuem. Tempore quoque frigido pro-
 derit ægrotō non mediocriter sumpsisse
 dra. vnā theriacæ veteris cum. ʒ. j. ʒ. con-
 ser. buglo. sex horis ante pastum, singu-
 lis hebdomadib⁹ semel. Conducet etiam
 plurimū, si quid aliud sequēti vti ene-
 mate singulis mensibus quater, vsque ad
 perfectam huius affectus curationem,
 quod & humores, & vapores, qui sur-
 sum efferuntur, et iam elati sunt, qui sa-
 nē doloris sunt in causa, reueller: & phar-
 maci solutiui vicem replebit. Recipe Mal-
 uarum, linozostidos, helxines, origa-
 ni, calaminthæ, bethonicæ, rutæ, me-
 lissophylli, saluiæ, manip. vnum, hyssopi,
 pulegij, ana manipu. sem. seminum ani-
 si, foeniculi, cumini, ammeos, ana drach.
 duas, cētuarij minoris manipu. j. polipo-
 dij

Pil. purgā-
 tes leui-
 ter, singu-
 lis mēsi-
 bus ter sumē-
 da post
 cœnā ho-
 ris 4.

Theriaca
 vs⁹ singu-
 lis hebdo-
 madibus
 tpe frigi-
 do ex ho-
 autē loc-
 pt emēd-
 ri qđ d-
 cum fu-
 supius, &
 theriaca
 fol. 13.

Enem-
 pharma-
 solutiui
 loco & f-
 gulis mē-
 sibus qu-
 ter in-
 ciendū

dij quer.drach.vj.agarici,medullæ colo-
cyntid. ana ʒ.ij. foliorum sennæ scrup.
iij.florum stœchados,florum roris mari-
ni,florum chamæmeli, ana P.j.Decoquã-
tur in s.q.aquæ, donec dimidium absu-
matur,déinde colentur,& recipiantur iu-
ris decocti vnc.xvj.hieræ picræ, benedi-
ctæ laxatiuæ, ana vnc.ß. compositionis
indi maioris, drach.iiij.diaphœnici. ʒ.j.
succibetæ. ʒ.j.mellis rosacei colo trans-
fusi. ʒ.j.ß.olei chamæmeli, ol.rutæ, ol.a-
nethi, ana. ʒ.j. salis fossilis. ʒ.j.ß. Commi-
stis omnibus fiat enema, quod ante pa-
stum immittatur, cæterisque enemati-
bus diutiùs ab ægrotante retineatur. V-
tetur prætereà ægrotus sequenti compo-
sitione quotidie, vno tamen aut altero
die per hebdomadam prætermisso.

Elect.mol
le quo-
que die
sumen.

Recipe conferuæ acori,conferuæ radi-
cis bugl.ana vnc.ij.ß.pul.diamoschi dul.
ʒ.ij.pul.diarrhodi abb.pul.rosatæ nouel-
læ, ana drachm.ʒ.ß.pul.diamargar.frigi-
di drachmam vnam,excipiantur serapio
conseruatiuo acori, fiatque electarium
molle.Magnæ autem auellanæ magnitu-
do indicabit quantum de hoc electar.
sumpturus sit ægrotus, duabus aut tri-
bus horis ante pastum matutinum.

Scoto

*Scotomatis Curatio**Caput IX.*

ESt autem Scotoma, morbus, quo hebescent ægrotantis oculi, ipsisque tenebræ obuerfantur. Fit autem interdum cerebro primogenia affectione laborante, interdum quia ori ventriculi consentit. Vtriusque & causas, & notas qui fusiùs scire volet, legat Galenum in Tertio de locorum affectorum notitia. Quod ^{victus ratio.} ad victus rationem attinet, ægrotus aërem deuitet nebulosum, & crassum, in puro, lucidoque commoretur. paroxysmo tamen ingruente præstabit ipsum in aëre obscuro, & quieto collocari, vbi spiritus & vapores moti faciliùs ad quietē deducuntur. Boni succi cibus, & cōcocti facilibus vtatur, qui flatus (quod faciunt herbæ, & legumina) minimè gignant, quales sunt caporum, perdicum, phasianorum, vitulorum, piscium saxatiliū carnes, oua quoque forbilia, & alia id genus multa. Cane peius & angue ea oderit omnia, à quibus vapores sursum feruntur, vt sunt species, allia, cepæ, porri, sinapi, acetum, & quæ simili sunt facultate prædita. Vinum bibat album, tenuè,

Herbæ & legumina flatus gignant.

Vapores à quibus edulius sursum mittatur.

& oligophoron. Animi perturbationibus prorsus vacuus sit. Res non intueatur, quæ in gyrum rotantur, aut celeriter mouentur. Hæc enim malum hoc exasperant, non in præcipitiis ambulet, neque in profunda coniiciat oculos. Exercitium mediocre utile per horæ dimidiū ante cibum. Interdiu à cibo ne dormiat, noctu lectum dormiturus non accedat ante horam à cœna secundam.

Curandi ratio. Si hic affectus à plenitudine fuerit, curatur ut Cephalalgia sanguinea. Si à bile, ut Cephalalgia biliosa. Si à pituita ut Cephalalgia pituitosa, nisi quod subtiliantia principio non sunt exhibenda. Fiet igitur in hunc modum.

Aromata in hoc casu pro-
hibita ut acetū prescribuntur sed ad saporem iucundiorē & præstabit fortasse ab illis abstinere etiam in affectu
Scotoma-
Recipe Oxymel. simplic. vnc. ij. mel. rosacei colati vnc. j. ß. Stillatitiorum liquorum betonicæ, buglossi, melissophylli, ana vncias tres: misceantur omnia, fiatque in zulapij modum, quod depuretur, & adiecta drachm. vna nucis moschatæ suauior reddatur & odore, & sapore. Cū serapiis aut apozematibus aromata ad saporem iucundiorē efficiendum adiicimus, electaria solida non exhibemus: sin minus, contrā. Si tollatur igitur de præcedenti serapio nux moschata, cum

eo sumatur vnc.ß. elect. solidi, diamof-
 chi dulcis, quod in rhombi fingere solēt
 figuram. Cætera omnia fiant, quæ dicta
 sunt in Cephalalgia pituitosa dēptis er-
 rhinis, quæ in hæc mutabuntur. Recipe
 Succī maioranæ vnc. iij. aut tantundem
 iuris decocti eiusdem, quod tepidè ieu-
 no ventriculo naribus attrahetur.

tis pitui-
 toso. hac
 enim ra-
 tiōe inin-
 cubo pre-
 scribit co-
 tonea cō-
 dita sine
 odoramē-
 tis.

Phrenitidis non vera Curatio.

Caput X.

PHrenitis non vera non propriè mon-
 bus est, sed morbi alterius sympto-
 ma, puta febris sanguineæ, aut biliosæ,
 aut quorundam abcessuum, quos gra-
 uissimæ febres comitantur: Fitque à va-
 poribus putridis, ab humoribus calidis
 resolutis.

Causæ.

Cognoscitur hic affectus febre, vigi-
 liis, mentis alienatione. Et nisi accu-
 ratè illi succurratur, veram phreniti-
 dem plerunque parit. Frequens est in
 febribus paulò antè dictis hora crisis.
 Crisim tamen interdum præuenit, & cū
 ipso morbo ingrauescit. Vehemētior ita-
 que est in febris augmēto, & statu, quàm
 in principio, & die exacerbationis,

Signa.

quàm quietis. Cæterùm tuti⁹ ei est quietis hora mederi, quam paroxyfmi. Curandi ratio in primis respicit morbi depulſionem, vnde originem trahit. Inter eà tamen & illi occurrédum, & primùm materiæ communes educantur.

Curandi
ratio.

Enema e-
molliens
& refrige-
rans.

Recipe Caſ. recens extractæ, ſacchari ſemel duntaxat cocti ana vnc. j. olei violacei vnc. iij. cum libr. j. & ſemiſſe decocti herbarum, quas remolliuias appellant, addendo foliorum lactucæ, & cucurbitæ, ana manipuli ſemiſſem, fiat enema, quod immittendum ante paſtum, eoque vtetur quoties ſua ſponte excrementa aluus non deiecerit. Capiti admo- uenda ſunt in ipſo ſtatim principio vapores repellentia.

A V T S I C.

fronti ad-
iuvenda.

Recipe Stillatitij liquoris roſar. vnc. iij. olei omphac. roſacei vnc. j. ſ. acetivnc. vnam. Miſceantur, & fronti tepida admo- ueantur. Ad conciliandum autem ſom- num, vbi inſomnis permaneret, vngatur vnguento populeo. Quod vbi non ſatis eſſet, addatur vnc. j. vnguenti populei ſcrupul. j. ſ. opij, & vngatur. Proderit etiam plurimum & brachiorum, & cru- rum lotio in hunc modum.

otio bra-
chiorum &
urum.

Recipe

Recipe foliorum salicis, foliorum vitis, foliorum lactucæ, florum nymphææ, ana M.ij. ros. rub. P. iij. Decoquantur in aqua, & decocto lauentur brachia & crura. Quod si hæc somnum non conciliauerint, vtatur potione sequenti.

Recipe, serapij de papauere ʒ. j. ʒ. stilla Potio cō-
titij liquoris lactucæ, vel nymphææ vnc. ij. num. con-
diamargariti frigidi. ʒ. j. Misceātur, & bi cilians.
bantur cū lectum dormiturus ingre-
ditur. Perseuerante phrenitide hac non
vera, vbi vapores iam fluxerint, resoluē Resoluen-
tia cū re-
pellentibus admista admoueā repellenti-
tur in hunc modum. Recipe Ol. rosacei, b^o quādo
ol. chamæmeli, ana vnc. j. ʒ. aceti vnc. j. sint fron-
Misceantur, & tepida fronti applicentur. ti admo-
Horum loco, cum certè phrenitis hæc uenda te-
remittitur, catulus per tergum incisus, pida vel
detractis intestinis, calidus vertici admo frig.
ueatur, ad partem anteriorem declinan- Catulus
do. Quem vbi refrixisse senseris, aquæ quomo-
lidæ immerge, sicque calefactum rursus do vertici
admoue. Idem præstat arietinus pulmo admouen-
calidus, vt pullus pullæue, itidem a tergo d^o & quo
incisa. Et ad somnum conciliandum si modo
hoc quoque tempore vigilæ molestæ pulmo, a-
sint, aspergatur puluis seminis papaue- rietin^o cū
ris albi super ægroti caput, & per catuli puluere.
Puluis ca-
piti asper-
gendus.

in causa est, hi cū risu insaniunt: quibus verò bilis mali huius autor est, immaniter insaniunt, sæuiuntq; , vt eos vinculis cohibere sit necesse: præsertim si bilis perusta fuerit. Priusquàm autē inualescat, hæc signa præcedere solent. Quæ dicunt quæue faciūt nō meminerūt, abolita memoria. Febris cōtinua cū amentia comitatur: prætereà vigiliæ, somni difficiles, & interdū turbulēti, vt exurgāt ægroti exilientes, & furibundè vociferantes, verba nullo ordine, nulloque sensu loquentes. Interrogati nihil appositè respondent, & qui sani mansuetissimi fuerant, nunc furibundo quodam tumultu verba effundunt. Quum verò proximè ad phrenitidem accedunt, oculos sæpe perfricant, cruentos, & squallidos, quos tamen nonnunquam habent aridos, nōnunquam lacrymantes. Lingua tactu aspera percipitur, atque è naribus aliquādo destillat sanguis. Floccos auellere, & festucas è vicinis stragulis carpere videntur. Pulsus illis exiguus, & languidus, sed quodammodo durus. Spiratio magna, & ex longis interuallis. Phrenitis non vera magna ex parte veram antecedit, hoc est, in principio

exenterati interiora, deinde admouea-
tur, vt dictum est. Præterea reuulsiones
fiant fricationibus brachiorum, & cru-
rum & cucurbitulis sine scarificatu affi-
xis spatulis, & natibus. Potissima autem
cura sit in curando morbo, qui huius
phrenitidis causa est. In hoc affectu, illud
memoriæ mandandum, topica nulla ad-
hibenda esse remedia capiti, si sit rheu-
ma, vel humorum multitudo deorsum
fluentium.

A topicis
quando
abstinen-
dum.

Phrenitidis vera Curatio.

Caput XI.

TRes phrenitidis species Libro quar-
to de Affectorum locorum notitia
à Galeno scribuntur, quæ magis ad phre-
nitidem non veram pertinent. Est alia
phrenitis cerebro ipso propria, primaria
que affectione laborante, quæ est mor-
bus acutissimus, symptomata grauissima
inuehens, quæ, vt ait Galenus Libro de
Symptom. Causis, est cerebri, aut eius
meningum inflammatio. Oritur autem
aut ex sanguine exuperante, aut ex hu-
more bilioso cerebrum, aut eius menin-
gas occupante. Quibus sanguis morbi

in

mitis adhuc est, paulatim enim per cerebri affectum phrenitis euenire solet, cū morbi pars iam genita est, pars adhuc gignenda. Quo quidem tempore danda opera vt genita materia resoluendo & vacuando curetur, gignēda sublata causa prohibeatur. Accedendum igitur ipso statim principio ad hunc morbum curā dum, ne absoluta inflammatio fiat, quæ si iam est, in ancipiti est salus. Augeri autem materia primum victus ratione prohibeatur. Sit igitur victus tenuis, qui refrigeret, & astringat. Cibus itaque erit prisanæ cremor. hīc tamen vbi largiore cibo affueuimus, ne ægrotum fame enecuisse medicus insimuletur. hor. farina aqua cocta concedetur, addito aut omphacio, aut citreorum, aut granatorum succo, aut simili, qui humores densare ac cogere possit, vt ægrius ad caput ferri valeant. Olera quoque quæ refrigerare, atque humectare sunt idonea, vt intybus, lactuca, malux, & quæ simili sunt facultate premita, concedantur. Potus sit hordei decoctum cum serapio nymph. aut violac. aut rosaceo, qui per interualla tamen, non confertim exhibendus est. Viribus autem debilibus, ventriculoque

na

Victus ratio.

Humores ad caput ferri prohibentia.

Potus per interualla exhibendus.

natura imbecillo, ac frigido, vbi quidē se febris yehemētia remiserit, vinum oligophoron, aqua dilutum, non negandum: præsertim si sani vinū bibere consueverint. Quiescat ægrotus, neque huc, atq; illhuc moueatur, nā sic fatigatur, virēsq; atteruntur. Si igitur diues est, famulorū & domesticorū adminiculo retineatur: si pauper, vinctis. Corpore vacuato, eoq; arido ac squallido existente, aquę dulcis tepidum balneum conferet, quod non ariditatem solū, sed etiam immodicas vigilias, mentisq; alienationem, vnā cum febre profligare potest. Animi perturbationes summoperē vitandæ: quare quæ aut mœrorem, aut bilem concitare possunt, prorsus auertenda. Gratissimi itaq; amici ipsum adeant, leniter, blandēq; alloquantur, non tamen intempestiue interpellent, licebit tamen vbi opus erit, acerbius increpare. Quantum ad curandi rationē attinet, si nihil obstiterit, nullum salubrius, aut præsentius remediū, quàm sanguinem mittere. Incidenda igitur vena statim, nulla habita ratione aut tēporis, aut horarum diei, etiam ventriculo pleno: prius tamen materiæ cōmunes educendæ immisso enemate. Recipe

Balneum
aquæ dulc.

Amicigra-
tis. collo-
quium.

Curatio.

Sanguis
missio.
nulla ha-
bita rōne
temporis
aut ven-
triculi.

Mal

Enema.

Maluarum, helxines, linozostidos, betæ, ana manipul. j. foliorum lactucæ, foliorum cucurbitæ, ana manipul. ß. hordei manipul. j. quatuor seminum frig. maiorum. ana drach. j. pruna. xij. Decoquantur in. f. q. aquæ ad tertias. Accipiantur iuris decocti. lib. j. ß. cas. recens extractæ, sacchari semel duntaxat cocti ana drach. j. ol. violacei vnc. iij. fiat enema, quò immisso, & emisso, quæcunque illius operatio fuerit, incidatur vena cubiti exterior. Si tamen plenitudo magna fuerit, vena cubiti interna prior incidatur: sex aut septem horis post, aut postridie manè, externa. Tantum autem sanguinis educendum, quantum vires ferre poterunt, non tamen vsque ad animi deliquium: & hoc in affectibus sanguineis, nam in biliosis, cum sanguis bilem cohibeat, & contemperet, multa sanguinis eductio bilem feruere, & furere permittit: paucus igitur in hoc affectu, cum biliosus est, sanguis vacuetur, auersionis duntaxat, & transpirationis causa. Si vè bilioso aetate aut ætas, aut vires, aut aliud quidpiam venæ sectioni obstiterit, tunc cucurbitulæ ceruici & omoplatis cum scarificatione admouendæ, nam ad cerebrum

Venæ cubiti interior
& exterior
sectio.

Sanguinis multa
eductio
bilem feruere
permittere.

Sanguis
mittend⁹ in
bilioso aetate
aetate auer
sionis &
transpiratio
is gratia.

brum humorum defluxum in contrarium auertent. Poterunt etiam affigi his, quibus vena secta fuit. sed sine scarificatione. Non absurdū erit postridie quā vena secta fuerit, pharmacum solutiuum sumere, quod soleat sanguis in bilem mutari.

A vena se
ctā purga-
ri absur-
dum non
est quod
sanguis in
bilem mu-
tarisoleat

Recipe Cal. recēns extractæ vnc. j. ferapij violacei vnc. ss. cum aqua fructuum Mesuæ fiat potio, quæ sumatur horis quatuor ante prandium.

A V T S I C.

Recipe Rhabar. selecti drach. j. ss. macerentur concisa minutatim in stillatio liquore intybi satiui latioris per noctē: dein exprimantur, & colentur, & adiectis ferapij rosacei laxatiui de infusione rosarum vnc. ij. fiat potio purgans, quæ sumatur matutino tēpore horis quinque ante pastum. Proderit ægroto sequenti electuario vti, quod mirè confert ad partium internarum calorem mitigandum.

Potio pur-
gans.

Recipe Cōser. rosarū, cōser. nymphææ, conser. buglossi. ana drach. vj. diamargariti frig. drach. ss. coral. rubri dra. j. fragmentorū com. preciosorum ana scrup. ij. ss. portulacæ, sem. oxalidis, sem. intybi satiui latioris ana ʒ. ss. bractæas auri, vj. sacchari.

Electua-
riū ad in-
ternarum
partium,
calorē mi-
tigandum.

chari. q. s. fiat electuarium auro cooper-
tum, quo vtetur sæpe cum aqua cocta,
aut cum aqua hordei, & sine aqua cum
volet. Sitis in hoc affectu perquam mole-
sta esse solet, cui sic occurrendum.

Siti quo-
modo oc-
currédū.

Recipe Serapij de succo citri, vel de ri-
bes vnc. v. vtatur cum aqua cocta cum
siriet. Et cum calor magnus est, ipsum à
corde arcere oportet, epithemate infra
posito.

Epithe-
ma pro re-
gione cor-
dis tepi-
dū & an-
tepastum.

Recipe Stillatitij liquoris rosa. lib. s.
stillatitij liquoris nymphæ, stillatitij li-
quoris bugloss. ana vnc. iij. omnium fan-
talorum, coral. rubri, ana drach. j. caphu-
ræ, gran. ij. aceti (quod in pauca quanti-
tate admisceri debet, quoniam vigilijs
infestantur) ʒ. ij. croci ʒ. s. Misceantur, &
fiat epithema, quo tepido regio cordis

Epithema
testiculos
refrige-
rans.

liniatur ante pastum. Cōferet etiam epi-
themate testiculos refrigerare. Recipe
stillatitij liquoris rosa. ʒ. viij. vini albi ʒ. ij.
omnium fantalorum, ana vnc. j. fiat epi-
thema, quo testiculi liniantur. Eādem ob
causam lauētur crura, & brachia in hunc
modum. Recipe foliorum salicis, foliorū
arundinum, foliorum vitis albæ vinifere,
rosarum rubrarum, ana. q. v. Decoquan-
tur in aqua, & decocto lauentur bra-
chia,

Lotio bra-
chium &
christum.

chia, & crura. Si vigiliæ valde infestent, addatur cortex papaueris albi cum eiuſdem ſemine. Vt à capite quoque humores auertantur, non parum conferunt vincula extremis corporis partibus iniecta, pedum item & brachiorum fricationes cum ſale, & aceto. Quoniam autem perpetuis penè vigiliis infeſtantur, ſomnum hunc in modum prouocabimus. Recipe Syrup. de papauere. vnc. j. ſ. ſtillatitij liquoris lactucæ, vel nymphæ, vnc. iij. pulueris diamargariti frigidi, ꝯ. j. Miſceantur, & bibantur ab ægroto ad horam ſomni. Quòd ad remedia topica attinet primo quidem die repellentia ad-mouenda ſunt. Recipe Olei roſacei, vnc. iij. aceti vnc. j. Miſceantur, & tepida fronti & temporibus applicentur: & propter vigiliæ ſi nimix fuerint, adiciere licebit ꝯ. ſ. opij. Recipe Vnguenti populei, vncias quatuor. applicentur fronti, & temporibus. Quòd ſi rheuma ſit, aut humorum multitudo deorſum fluentium, non ſunt adhibenda topica remedia capiti.

Fricatio pe-
dū & cru-
rum cum ſale & a-
ceto.

Somnum
prouocan-
tia.

Lethargi Curatio.

Cap. XII.

d

Hic

Hic affectus Phrenitidi cōtrarius est. Nam in Phrenitide ægroti insomnes permanent, in lethargo verò inexpugnabilis est dormiendi necessitas. Fit ab humore pituitoso, præter naturam sua frigiditate, & humiditate cerebrum, & maximè partem eius posteriorem imbuente, & in somnum impellente. Morbum hunc comitatur febris cōtinua lenta, quoniam est à pituita, lento humore, putrescente.

Cause.

Signa.

Pulsus lethargicorum rarus, magnus, & vndosus. Spiratio rara, & imbecilla. Ad vociferationem oculos quandoque aperiant, & mox claudunt, ad somnūque redeunt. Si quis vocem attollens eos interroget, respondent quidem nonnunquam, sed vix & tardè. Oscitant frequenter, & hiant ore, tanquam id claudere obliti, persistunt. Qui huic morbo obnoxij sunt, somnolenti, inertes, desidiosus, obliuiosi, dementēsque sunt. In cubiculo lucido, & tepido decumbant.

Vitus ratio.

Vtatur cibis attenuantibus, & incidentibus, apio, aniso, cumino, cinnamomo, pipere, caryophyllis, & similibus odoramentis conditis. Vescatur auiculis montanis, pullis gallinæis, perdicibus,

tur

turdis, aliisque id genus. Inter olera, porris vti licebit, asparagis, fœniculo, & his quæ sunt eiusdem facultatis. Hydromeli bibat, aut vinum album, tenue, & oligophoron: sit tamen subastringens.

Celeriter huic morbo medendum, nō propter aut necessitatem, aut difficultatem, sed propter parris quæ laborat præstantiam. Si vires permiserint, nihilque aliud obstiterit, initio statim sanguinem mittere conducit, prius tamen enemate fœcibus eductis.

Curandi ratio.

Missio sanguinis.

Recipe Maluarum, & betæ, linozostidos chamæmeli, furfuris, ana manipul. j. Decoquantur in quantitate sufficienti aquæ ad tertias, deinde colentur. Accipiantur iuris decocti sesquilibra. casc. sacari semel duntaxat cocti, anna vnc. j. mellis rosacei col. sesquiuncia, olei commun. vnicæ tres, salis communis drach. ij. Cōmixtis omnibus fiat enema, quod mox immittatur, & eo emissio, incidatur cubiti vena humeralis, aut media, sanguisque ad vnc. iiij. educatur. Postridie ante pastum enema sequens paretur, & immittatur Recipe Maluarum, origani, calaminthæ, chamæmeli, centau-

d 2. rij mi

rij minoris, ana manipul. j. agarici albi 3. iiij. colocynth. 3. ij. Decoquantur in s. q. aquæ, ad tertias. Accipiantur iuris decocti lib. j. ß. elect. indi. maioris 3. iiij. diaphœnici 3. ij. (Et si valde somnolētus fuerit, addatur hieræ Archigenis, aut hieræ Logadij, vnc. ß.) mel. anthosati vnc. j. ß. ole. cōm. & rutæ, ana vnc. j. ß. salis fossilis 3. ij. Commistis omnibus fiat enema, vt dictum est. Si fortè immitti non posset, balani fingantur in hunc modum. Recipe Mel. cōm. q. s. decoquatur perfectè, adiecta hieræ picræ, aut benedictæ laxa. vnc. j. cum salis fossilis 3. ij. balani magnæ fingantur, quæ filo ligatæ, & ole. rosa. irrigatæ immittantur in anum, & agitentur ad irritandam facultatem expultricem. Et hæc balani, aut enemata repetantur. Nō enim est satis illis semel vti. Post hæc eliciatur vomitus in hūc modū. Recipe seminis atriplicis, seminis anethi, seminis raphani, vel radicis eius, ana vnc. semissem. Decoquantur in s. q. aquæ, donec dimidium absumatur, accipiantur iuris decocti vnc. quatuor, oxymelitis sciliciti vnc. ij. Misceantur, & tepida bibantur ab egroto. Si nō sponte propter somnolentiā, sumpta ea portione vomat pen-

Enema
aliud.

Balani ad
irritandā
facultatē
expultri-
cem.

Vomitus
quibus e-
liciend⁹.

na intincta in oxymelite scillitico, cui sinapi admistum sit, in os immittatur, & circa palatum & fauces agitetur. Postridie excitata natura si salutis spes fuerit, ad noctis dimidium sumat pilul. coc. 3. j. Aut vtatur potione sequenti. Recipe Diaphœnici drac. iij. elect. indi maioris scr. iij. agarici in pastillorum formam redacti, infusi in oxymelite simpl. & stillatiis liquoribus betonicæ, & melissophylli per noctem, & valide expressi, drach. j. serapij stœchados, vnc. sem. cum iure cōmunis decocti medicinarum, cui additus sit sampsuchi m. semis, stœchad. Arab. p. j. fiat potio purgās, quæ hora quarta matutina sumatur.

Potio purgans.

Recipe theriacæ veter. 3. j. conseru. bu gloss. 3. j. s. Misceantur, & sumantur postridie manè, sex horis ante pastum. His peractis, non antè, exhibeantur errhina, gargarismi, & sternutamentum cientia, vt dictum suprâ in Cephalalgia pituitosa. Remedia quoque topica non prætermittenda. Recipe radicem scillæ sub prunis coctam, vel cæpe, deinde subigatur cum oleo irino, & pauco euforbij. fiat cataplasma, quod occipiti applicetur. Ab ipso statim principio reuulsiones fieri de-

Cataplasma occipiti admo- uendum.

Vincula,
frictiones
cucurbi-
tulæ.

bent, vinculis in partes inferiores inie-
ctis, ipsarumque, fricationibus, & cucur-
bitulis primæ & secundæ vertebræ affi-
xis, deinde natibus, & partibus inferio-
ribus. Probat Gal. oxyrrhodon in ipso
principio occipiti admotum, ad depellen-
dos à capite humores, quicunque fue-
rint, quod posterioribus parum placet,
nisi aliquid castorei admisceatur, quo-
niam materia frigida est, primoque die
transacto, ab oxyrrhodino abstinendum.

Oxyrrho-
dinum quā
do occipi-
ti admo-
uendum ex
Galenī &
posteriorū
senten-
tia.

*Caripituitosi Curatio,
Caput XIII.*

Causæ.

CAros, somnus est profundus, præ-
ter naturam, obstructis meatibus su-
premi ventriculi cerebri, aut ab humori-
bus, aut crassis spiritibus vnde sensuum,
& vniuersarum motionum sequitur pri-
uatio, spirandi facultate illæsa manente.

Signa.

Differt in hoc ab apoplexia caros, quod
in apoplexia spiratio læditur, in caro ne-
quaquam. Præterea apoplexiæ succede-
re solet paralysis, finito sopore, bona va-
letudo magna ex parte subsequitur. Hoc
quoque discriminis inter carum & le-
thargum, quod caro laborantes tanta
sereni profunditate occupantur, ut quā-
uis

Caros, a-
poplexia
& ethar-
g⁹ quomo-
do diffe-
rant.

uis stimulentur, & sentiant, neque tamò
 oculos aperiunt, neque loquuntur: con-
 trà in lethargo. Præterea caros morbis
 comitialibus superuenit, & cerebri com-
 pressionibus, cerebro aut cranio venter-
 culos anteriores comprimente, maximè
 que medium coartato, aut meninge am-
 biente anteriores ipsos cerebri ventricu-
 los compressa. Subsequitur etiam caros
 vehementiores febres, earumque potif-
 simum accessiones, quòd propter vehe-
 mentes dolores concidat robur spiritus
 animalis. Lethargus autem morbus est,
 propriam quandam semper consisten-
 tiam obtinens: febrisque lethargum co-
 mitatur. Caros interdum proprius est, & Caros in-
 primarius cerebri affectus; interdum est terdum pro-
 per consensum aut totius corporis, aut prius cere-
 ventriculi, aut matricis: interdum ab in- bri affectu
 temperie frigida, aut humida, sine mate- interdum
 ria. Cum est cerebri proprius affectus, per con-
 aut est à larga sanguinis copia in capite, sensum to-
 & tunc curatur vt Cephalalgia sangui- tius aut
 nea, iisdemq; notis cognoscitur. Aut est ventricu-
 à pituita, id qd ferè est, & tunc vt Ceph- li aut ma-
 lalgia pituitosa curabitur, aut vt Apople- tricis.
 xia. Præcedit autem capitis dolor, &
 grauitas. Curabitur etiam commodè

sequentibus præfidiis. In primis si aluus astricta fuerit, hoc enemate laxetur.

Enema.

Recipe maluarum, althææ, betæ, lino-
zostidos, furfuris, ana M. j. florum cha-
mæmeli. p. j. & dimidiatum. Decoquan-
tur in f. q. aquæ ad tertias. Recipientur
iuris decocti libr. j. & dimidiata. cal. sac-
chari semel duntaxat cocti, ana ʒ. j. mel.
rosacei colati. ʒ. j. & dimidiata, olei côm.
ʒ. iij. salis triti. ʒ. ij. Commistis omnibus
fiat enema, quo immisso, & emisso non
multò post iniiciatur sequens acrius.

Enema a-
crius im-
mittendū
non mul-
to post al-
uerū etiā
trib⁹ prio-
ribus die-
bus.

Recipe helxines, hyssopi, maluarum
ana M. j. & dimidiatum, origani, calamin-
tæ, centaurij minoris, sampsuchi, ana Ma-
nip. j. agarici albi, seminis cartami, ana
vnc. j. polypodij quer. vnc. iæ dimidiū, stœ-
chados Arab. P. ij. Decoquantur in. f. q.
aquæ donec dimidium tantum relinqua-
tur. Recipientur iuris decocti libra vna
& dimidiata, diaphœnici. ʒ. vj. hieræ pi-
cræ Galeni. ʒ. j. olei rutæ ʒ. iij. salis fossi-
lis vnc. dimidium. Commistis omnibus
fiat enema, quod immittatur priore e-
misso, vt dictum est. hoc enemate vtetur
tribus prioribus diebus. At interea irri-
tetur ventriculus ad vomendum, in hunc
modum.

Vomito-
rum.

Recipe

Recipe seminis anethi, seminis atriplicis, seminis raphani, ana vnc. dimidiū. Decoquantur: accipiantur iuris decocti vnc. v. oxymelitos scillitici vnc. ij. Misceantur, & ab ægroto bibatur, qui nares post claudat, & dentes constringat. Deinde mox, si quidem expectatus videatur, hieræ picræ vnc. j. in vino dissolutam bibat, aut pilul. coccia. drachm. j. sumat. Postridiè verò drachm. j. theriacæ veter. cōseruæ bugloss. drach. j. s. sumat ante diluculum. sex certè horis ante quemuis pastum. In ipsius morbi principio statim & brachiorum, & crurum fricationes fiant duræ & validæ, cucurbitulæque & scapulis, & natibus sine scarificatione affigantur. Olfaciat iugiter ægrotus acetū forte. Purgato vniuerso corpore, errhina, gargarismi, & alia, quæ in capite de Cephalalgia pituitosa dicta sunt, exhibeantur, non antè. Magno quoque postremò vsui erunt topica præsidia. Radatur igitur caput ablutum iure decocti sequentis.

Purgatio
exhibenda
vbi expectatus
videatur.

Fricationes
duræ
validæ.

Ablutio
capitis.

Recipe sampsuchi, betæ, mellissophylli, foliorum lauri, florum chamæmeli, stœchados, helychrysi pseudonardi, ana. q. s. Decoquantur in lixiuio, quo caput

d 5 irrig

Friccio ca-
pitis cū
castoreo
& oleo ru-
ta.

Linimen-
tum ex ca-
pillis ho-
minum &
suffitus.

irrigetur, deinde radantur capilli. Frice-
tur deinde capitis pars & anterior, & po-
sterior castor. vnc. ij. cum oleo rutæ mi-
sta.

Nec hoc prætermittatur, quod pluri-
mum quoque conferet. Recipe Capil-
lorum hominis. q. s. cōburantur, de quo-
rum puluere recipiantur vnc. ij. castor.
vnc. dimidium, misceantur cum succo ru-
tæ in linimentique formam redigantur,
quo caput, vbi ipsius partem & antero-
rem & posteriorem validè fricueris, lines.
Denique olfaciat humanos capillos su-
per prunas positos, qui antè aceto ma-
defacti fuerint.

*Cari per consensum totius cor-
poris Curatio.*

Caros in
paroxif-
morum
principiis

HOc plerunque contingit in piruito
sis febribus, & tertianis nothis, in
parafymorum principiis. Fiant reuulsio-
nes vinculis partibus extremis iniectis,
quæ antè non segniter fricentur. Detur
sæpe olfaciendum acetum. Robur cere-
bro addatur oleo rosaceo, & aceto, an. q.
v. siue oxyrrhodino, fronti tepidè ad-
moto.

Cari

Cari per consensum ventriculi Curatio.

Cognoscitur ex præcedente ventriculi dolore. Irritetur ventriculus ad vomitum, vt supra dictum est; aut hiera picra cum oleo epota. Quam si nolit forbere, penna in ea intincta fricentur fauces, & palatum. Quod si non vomuerit, aut nihil vomitus profuerit, sumat hieræ picræ vnc. sem. cum iure decocti hyssopi. Si viderimus vnico vomitu materiam totam non fuisse vacuatam, repetatur. Cerebrum deinde roboretur applicando fricti tepidè olei rosa. & aceti, an. q. v. Postremo prohibebimus vapores ad cerebrum efferri acrib⁹ enematibus, frictionibus, & affixis cucurbitulis, vt supra dictum est.

Vomitus
vt irrite-
tur.

Cerebrū
roboratū
& vapo-
res ad i-
psū ser-
ri prohi-
bentia.

*Cari per consensum uteri,
Curatio.*

Cognoscitur quoque ex præcedente uteri dolore. Utendum reuulsionibus, & balneis euocandi menses.

Proderit & sanguinem è sophena mittere.

Cari

Cari à frigida, aut humida intemperie cerebri, sine materia

Curatio.

Caput ca
lesfacien-
tia & sū
pta & ad
mota.

Compositionibus calefaciētibus hīc
vti expediet, tam sumptis, vt conser
ua acori, diamoscho dulci, theriaca, com
positione anacardina, & aliis eadem fa
cultate præditis: quàm admotis, vt oleis
castor. spicæ, costino, rutaceo, nardino,
irino, chamæmelino, quibus pars ante
rior capitis lineatur.

Ephialta Curatio.

Cap. XIII.

causæ &
gna.

Dicitur hoc morbi genus Latinis In
cubus, ab incubando, quòd qui ea
laborat, noctu graue pondus sibi incum
bere, supraque se stare putat, respiratio
nem opprimens, & vocem impediens, ab
aliòque se inuadi arbitratur. Quòd si
quam tūc vocem emittat, indiscreta, in
certaque est. Ex assidua cruditate ven
triculi, & crapula nascitur hoc mali: cūm
præsertim ex hoc genita pituita crassa,
& lenta, aut etiam ipsi cibi concoctu ad
modum difficiles os ventriculi oppri
munt, resupino iacente corpore. Inde e
nim

ars affe
a.

nim vapores frigidi, & crassi sursum fe-
 runtur, posterioresque cerebri ventricu-
 los replent, vnde prohibetur animalis fa-
 cultas per nervos diffundi. Partes autē
 extremæ primæ hoc incommodi sen-
 tiunt, spiritibus priuatæ torpent, vixque
 mouentur: repit autem paulatim sur-
 sum, destituunturque deinceps cæteræ
 partes animali spiritu: tandem constri-
 gitur septum transuersum pectus, pul-
 mo, cor, ad iustum modum non dilatan-
 tur, hinc suffocationis, & veluti ciuspiā
 ingruentis imaginatio. Anxij admodū,
 attenuatis tandem spiritibus, & discussis,
 meatibusque apertis repentē excitatur.
 Paruā esse Epilepsiam inquit Galenus,
 cui non subscribo, quod materia Epile-
 siæ causa venenata sit: in Incubo veneni
 nihil est. Prætereā Epilepsia non sine cō-
 uulsione fit, quæ in Incubo nulla est. Mor-
 bus hic pueris frequens, & iis, qui cibis
 multis, ac pituitosis victitant. Fit tamen
 nonnunquam à sanguine crasso, interdū
 à melancholico humore: à bile etiā cras-
 siore, quam vitellinam appellant. Huic
 malo quamprimū occurrendum, nam
 si perseverarit, grauius aliquod malum
 prænuntiat, vt Maniam, aut Epilepsiam,
 aut

Incubus
 cur non
 sit parua
 epilepsia
 vt Inquit
 Gal.

Incubus
 quomo-
 aliquod
 malū præ-
 nuntiet.

aut Apoplexiam: quod crassus humor in cerebri ventriculis sensim colligatur.

Victus ratio.

Victus ratione tenui vtantur, & cibis, qui flatus haud quaquam generent. Vino abstineant: si permittere fuerit necesse, sit oligophoron. Interdiu ne dormiāt. Sit duarum horarum intercapedo inter coenam & somnum nocturnum. In summa, nihil intersit inter rationem victus horum, & eorum qui Comitiali morbo laborant, de quibus posterius.

Curandi ratio.

Enema.

Sanguinis missio.

Cucurbitulae crurum furis affigenda.

Si sit hic affectus à sanguine crasso, & multo, primū educantur materiae, vt loquuntur, communes aut hoc, aut simili enemate. Recipe casiae recens extracte, sacchari semel duntaxat cocti, ana ꝑnc. j. olei violacei, olei chamæmeli ana, ꝑnc. j. ß. Cum iure communis enematum decocti fiat enema, quod ante pastum immittatur: quo emissio, sanguis de sophe-
na ad ꝑncias tres mittatur, postridie hora matutina opportuna ex humerali mittantur ꝑnciae quinque & hoc quidē fiat, si neque vires, neque ætas, neque aliud quidpiam obstitit, Affigantur & cucurbitulae crurum furis. His verò accuratè perfectis, si nihilo secius hoc vitij perseveret, secetur vena aut frontis, aut temporum,

porum, aut sub lingua. Post hæc prohibendi vapores, ne post pastum à ventriculo sursum efferantur. id quod fiet sumptis vnciis duabus carnium cotoneorum saccharo conditarum sine odoramentis. Si vires permiserint, nec vino, nec carnibus utatur ægrotus, solo hordei cremore contentus. Nec satis sit hæc semel fecisse, sed iterum, atque iterum, si quidem perrexerit Incubus, repetantur, ne aut Epilepsiam, aut aliud quidpiã longè grauius inducat. Cæterum si ab humore pituitoso, id quod ferè fit, oriatur, principio minuatur humor, morbi causa, antequàm ipsius concoctionem adiuuemus.

Seçtio vena frontis aut temporis sub lingua.

Cotonea sine odoramentis, exhibenda vt vapores prohibeantur.

Recipe Pil. de agar. pilul. cocci ana dra. ss. cum stillatitio liquore betonicæ fiantur pil. v. quæ ad dimidium noctis sumantur, aut vbi à somno excitatus ægrotus fuerit: eo die ne prodeat foras.

Recipe iuris decocti cicerum rub. vnc. sex. sacchari semel duntaxat cocti, vnc. ss. Fiat lotorium, quo utetur hora quinta & dimidiata à sumptione pilularum.

Recipe theriacæ veteris 3. j. confer. bu gloss. 3. j. ss. misceantur, & postridie diluculo ab ægrotato sumantur, prandium

diumque in sex horas differat. Deinde cōcoquatur humor.

Recipe oxymel. simpl. ℥. iij. serapij stœchados. ℥. j. sem. Stillatitiorū liquorū be tonicę, absinthij, bugl. ana, ℥. iij. semi. vel radicis pæoniæ ℥. ss. Et adiecta ℥. j. nucis moschatae iucundiore & sapore, & odore reddantur. Per triduum à ieiuno appetente diluculo bibantur. Idem altero triduo faciendum suadeo, si humor non dum satis coctus appareat. Non sunt in hoc affectu stillatitij liquores nimium incidentes, attenuantes, & meatus dilatantes exhibendi, ne materia nimium attenuata, vapores exeitentur. Concoctis humoribus purgetur in hunc modum. Recipe pilul. cocci drach. j. cū stillatitio liquore melissophylli fiant pilul. v. quæ circa noctis dimidium sumantur. Postridie verò theriacamumat, ut supra dictum. Humore multo existente, qui non vnica purgatione vacuetur, vnus aut alterius diei intervallo, rursus cōcocto purgetur ægrotus. Utetur quoque enematibus acribus, quorum formulæ ex superioribus petendæ sunt, vbi de Cephalalgia pituitosa egimus. Corpore recens vacuato, utatur errhinis, a-

poph

Purgatio
repetita
vnus aut
alterius
diei inter
uallo.

pophlegmatismis, sternutamentum cicutibus, gargarismis, quorum formulas supra posuimus, singulis autem per dies quatuor.

Cerebrum deinde roborandum sumpta 3. j. theriacæ veteris semel in hebdomada. Ceteris diebus, quibus nihil aliud sumet, tribus horis ante cibum quater in hebdomadaumat conferuæ acori tantum, quanta est castanea. Curet præterea electar. diamoschi dulcis vnc. ij. in rhomborum formam fingendas. de quibus vnum sumat horis duabus à cœna, lectū ingressurus. Eodem quoque tempore sequenti puluere caput aspergat. Recipe corticis citri sicci, drachm. tres, cyperi, caryophyllorum, ana drachm. ij. cocci infectorij, scrupul. iij. coriandri præparati, drachm. ij. ss. samoluchi sicci, betonicæ siccæ, ana drachm. sem. stœchados Arabiarosarum rub. ana scrupul. ij. fiat puluis. Hic autem puluis mirificè confert cerebro à materia frigida affecto.

Cerebrū
roboran-
tia.

Puluis ca-
piti asper-
gendus
ad caput
roboran.

Epilepsie Curatio.

Cap. XV.

Est autem Epilepsia, vniuersarum corporis partium conuulsio, non quidē

perpetua, sed quæ ex temporum intervallis accidit, cum mentis & sensuum oblesione. Tripliciter hic morbus gignitur, aut enim cerebrum primogenia affectione laborat, aut gignitur propter consensum oris ventriculi malè affecti, aut propter consensum cuiuspiam alterius partis. Fit à cerebro primaria passione laborante, crasso, frigido & pituitoso humore, aut etiam crasso humore melancholico in cerebri ventriculis spiritus meatum obstruente, tuncq; cerebrum nervorum principium, seipsum quatit, ut quod noxium est excutiat. Hunc morbum antecedere solet tristitia, corporis animique inconstantia, cum motu minimè voluntario, obliuio, turbulenta somnia, capitis dolor, faciei pallor: lingua quoque inordinatè mouetur, quam etiam nonnulli mordent: Qui hoc malo corripuntur, statim concidunt, conuellunturque, plerumque stertunt, interdum vociferantur, tremunt alij, & circumaguntur, ex oreq; spuma emergit. Si cui hic morbus acutissimus fuerit, crebris accessionibus, & symptomatum magnitudine breui ipsum tempore iugulabit. Huic morbo pueri, quod humidiores sunt cerebro
 præ cæte

Causa.

signa.

præ cæteris sunt obnoxij, deinde adole-
 scentes, hoc est, qui annum vigesimum
 quantum nondum attigerunt, post hos
 ætate consistentes, minime omnium se-
 nes. Morbus Comitialis qui ante puber-
 tatem fuerit, si non adueniente puberta-
 te curetur, aut mensium initio, aut dum
 uterum ferunt, ferè ad usque vitæ extre-
 mum producitur, nisi idoneis fuerit à
 medico curatus præsidis. Primum victus
 rationem congruam constituere expe-
 dit, quæ calfaciat & siccet, si quidem mor-
 bus fuerit ab humore pituitoso. Cubicu-
 lum in quo morabitur ægrotus, si tale
 natura non fuerit, alteretur igne luculen-
 to, suffitibus, cum caryophyllis, cortice
 citri, roremarino, sampso, saluia, stœ-
 chade, & aliis id genus. Caendum ra-
men ne vaporum multitudo caput re-
pleat, aut materiam exagret. Cibus, quo
 vescetur, vaporosus ne sit, paucus sit, iti-
 dem & potus, præsertim in cœna, quod
 ciborum copia vapores multi efferan-
 tur, accessionem epilepticam, alia quæ ca-
 pitis vitia irritantes. Legumina, & pisces
 vitentur, carnes quoque, demptis mon-
 tanis avibus, & quæ eiusdem faculta-
 tis sunt. In primis vitentur caprarum gran-
 dium

Victus
ratio.

Suffitus
materia.

Epilepsiam
irritantia
& alia ca-
pitis vitia.

Epilepsiam
excitan-
tium enu-
meratio.

dium carnes, quòd excitandi, & detergē
 di Epilepsiam, vim habeant, vti gagates
 lapis, bituminis odor, olus atrum, iecoris
 caprini, aut hircini assi odor: id quod
 multò magis efficiet, si edatur. Lactu-
 ca, portulaca, & aliis herbis quæ frigi-
 do sunt & humido temperamento, absti-
 nendum. Non reiiciendæ verò calidæ, vt
 vt saluia, sampsuchus, & præter cæteras
 hyssopus. Capparis eius mirum in mo-
 dum confert. Vinum aromaticum, aut
 aliter calidum permittatur, sed paucum:
 aliàs tenue sit, & aquosum, atque etiam
 dilutum. Præstabit autem, si eo ægrotus
 carere possit, mulsa vti. Vinum aromati-
 cum in exigua etiam quātitate omnino
 negandum, cum aëris intemperies calida
 viget, aut cum citra capitis, aut ventricu-
 li noxam, ægrotus eo vti non potest. E-
 xerceatur ante cibum, fricetur quoque:
 post cæteras autem partes, capiti frica-
 tiones adhibeantur. Coitu vti licebit, sed
 moderato. Nocturnus somnus sit medio-
 cris, diurnus impense vitetur. Curandi
 ratio in hac Epilepsia ab humore frigi-
 do, & pituitoso, statim auspicanda ab e-
 ductione materiarum comuniū, quod
 aut hoc, aut simili enemate cōmodè fiet.

Reci

pilepsia
 conferen-
 tia.

Vino æsta-
 e absti-
 nen.

Capitis fri-
 tio post
 cæteras
 partes.

Recipe maluarum, betæ, linozostidos, ana Manipulum vnum, furfuris manipulum vnum & dimidiatum. Decoquantur in sufficienti quantitate aquæ ad tertias. Accipiantur iuris decocti lib. j. ℞. cæcens extractæ, sacchari semel duntaxat cocti, ana ℥. j. mellis despumati, ℥. j. ℞. olei commun. ℥. iij. salis ℥. j. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum immittatur. Deinde concoquatur humor in hunc modum, Recipe serapij de hyssopo (in hoc affectu valde probatur) serapij stœchados, oxymelitos scillitici à Democrito traditi, ana, ℥. ij. Stillatitiorum liquorum betonicæ, primulæ veris, melissophylli, ana vnc. iij. misceantur, & per quadriduum in quatuor partes partita à ieiuno appetente diluculo bibantur.

Enema.

Sirup. cœcoquens

AVT VTATUR APOZEMA-
TE SEQVENTI.

Recipe hyssopi, sampsuchi, betonicæ, melissophylli, saluæ, ana Manipulum vnum, primulæ veris Manipulum vnum ℞. radicis præoniæ, Luna decresciente collectæ, vnc. ℞. seminis eiusdē simili quoq; tempore collecti, drachm. ij. florum helierysi, stœchados, cirsij, buglossi ana. ℞. j. ℞. agnari recens in pastillorum formam reda-

dacti, vnc. j. medullæ cnici, drach. vj. Co-
 quantur in f. q. aquæ donec dimidium
 absumatur. Recipiatur iuris decocti li-
 bra vna s. melleque adiecto q. s. fiat in
 serapij mediocris consistentiæ formam,
 quod depuretur, & adiectis nucis mo-
 schatæ, & cinnamomi selecti ana. ʒ. j. s.
 iucundiore & sapore, & odore reddatur.
 Postremo toti apozemati misceantur ʒ.
 ij. seminis pæoniæ puluerati. Quinque
 ad meatus aperiēdos idoneæ radices in
 hoc affectu minimè cōueniunt: humo-
 res enim nimium attentant, & vapores
 excitant. Purgetur deinde in hūc modū.

Recipe pilul. cocci, drach. j. cum stilla-
 titio liquore hyslopi, fingatur pilul. v.
 quæ ad dimidium noctis summantur.

Recipe theriacæ veter. drachmam v-
 nam, conseruæ hugloss. drachm. j. s. mis-
 ceantur, & postridie sumantur sex horis
 ante pastum. Purgato corpore, utetur se-
 quētibz errhinis, apophlegmatismis, &
 gargarismis: singulis autem per dies
 quatuor.

ER RHINA
 Recipe succi sampsuchi. ʒ. j. s. succi
 rutæ, ʒ. j. mellis vnc. s. misceantur, & te-
 pida à ieiuno paribus attrahantur.

A V T A T I T E R.

Recipe succi sampsuch. vnc. iij. radic.
pæoniæ pulueratæ ʒ. ʒ. mumix, ʒ. ij. mis-
ceantur, & vtatur ægrotus vt dictū est.

A P O P H L E G M A T I S M I.

Recipe Pyrethri, mastich. ana vnc. j. ad
iecta cera fingantur morsuli auellana-
rum magnitudine, qui mandantur, sem-
per expuendo, horæ dimidio, ieiuno ven-
triculo, per dies quatuor.

G A R G A R I S M I.

Recipe Sampsuchi, hyssopi, stecados
Arab. calaminthæ, ana manip. vnum, si-
napi. ʒ. ʒ. Decoquantur ad dimidij con- Caput
borant
sumptionē aque. Recipiātur iuris deco-
cti vniciz sex, adiectis oxymelitos scilliti-
ci vncijs duab. fiat gargarism^{us} quo vtatur
manē, ante pastum. Hæc autem fiant ab
ægrotante bis quotannis, Vere quidem
Martij principio, Autumno verò ad di-
midium Septembris. Post hæc cerebro
robur addet, sumpta drach. j. theriacę ve-
ter. semel in hebdomada, sex horis ante
pastum. Aut cum lectum dormiturus
ingreditur,umat diamoschi dulcis, aut
pliris cum moscho morsolum vnum,
qui in rhombi figuram fingi solet, qua-
ter in hebdomada. Et hæc quidem

Pillulæ su
mendæ
hyeme &
estate.

Caput ro
boras cõ
positio
mollis, su
neda qua
er in heb
domada
hyberno
tempore.

vere & autumnno fiant, reliquo vero tem
pore, hoc est æstate, & hyeme, vtatur pil.
sequentibus. Recipe pil. asaieret, agarici
in pastillorum formam redacti, ana ʒ. iij.
seminis pæoniæ, ʒ. ss. excipiatur serapio,
stœchad. singanturque pil. vj. ponderis ʒ.
j. de quibus sumet tres lectũ ingrediens,
semel, aut bis in hebdomada. Aestatis ve
rò tempore præstabit eas cum oxyphœ
nicøn pulpa fingere. Hyberno tempore
sequenti compositione molli vtetur. Re
cipe Conferuæ florum stœchados, con
fer. acori col. confer. rorisinarini, ana vnc.
j. ss. corticis citri saccharo conditi vnc. j.
cineris cuculli, cineris hirundinum, cine
ris vngulæ asini, cineris cranij masculi
(p masculo) fœminini (pro fœmina) co
ral. rubri, ana ʒ. ij. seminis viticis, seminis
pæoniæ, seminis satyrij, basilici, ana drac.
iij. radicis pæoniæ collectæ luna decre
scẽte vnc. ss. Cum serapio de hyssopo fiat
compositio mollis, de qua sumat ad ca
stancæ amplitudinem, tribus horis ante
pastum, quater in hebdomada: qua sum
pta, mox bibat ʒ. iij. iuris hyssopi deco
cti. Aestate verò vtetur compositione se
quenti.

Caput ro
boras cõ
positio fo
da.

Recipe Pul. diarrhodi abb. pul. diamos
chi

chi dulc. ana ʒ.ij. conferuæ florum stœ-
 chados, conferuæ roris marini, ana ʒ. j. ʒ.
 sacchari dissoluti in stillatitiis liquoribus
 ros. & hyssopi. q. s. fiat compositio solida,
 quæ in rhombi figurâ fingatur. Sint au-
 tem singuli rhombi ponderis ʒ.ij. ʒ. E
 quibus sumat vnũ matutinis horis, an-
 te pastum, quater in hebdomada. Eoque
 sumpto, mox bibat ʒ.ij. iuris decocti hyf-
 sopi, & cichorij. Radicem quoq; præoniæ Collo ap-
pēdenda.
 collo appensam, luna decrescēte colle-
 ctam, assiduè gestet. Quod si his non cu-
 ratus fuerit, fiat cauteriũ ferro suprà cō Cauteriũ.
 missuram capitis anteriorem, vbi coniun-
 gitur cōmissura sagittalis cum coronali.
 Si verò cauterium ferro factum, durius
 ægroto videatur, ea admoueantur, quæ
 sua facultate idem præstant, quæ dicta
 sunt superiùs in Cephalalgia pituitosa
 per proprietatem cerebri.

*Epilepsia propter consensum oris
 ventriculi Curatio.*

ORe ventriculi malè affecto, ab ipso
 ad cerebrum feruntur vapores, quos
 cerebrũ vt noxios excutere nititur. Pro-
 uidendum vt æger probè concoquat. Et

Vomit
irritamen
ta varia.

nisi ægrotus ægre admodum vomat, vomitu primum tentandum ventriculum expurgare, in principio quidem leuiore irritamento, hunc in modum. Recipe Aquæ tepidæ ℥.vj. oxymelitis simpl. ℥.j.℞. misceantur, & bibantur. Post horæ dimidium, si non vomat, penna in oleo de lilio intincta palatum & fauces fricare expedit, vt sic vomitus irritetur. Rursum irritamento fortiore eliciendus vomitus. Recipe Seminis atriplicis, radicis raphani, seminis anethi, ana ℥.℞. Decoquantur in aqua. Accipiantur iuris deco. vnc. vj. oxymel. scillini à Democrito traditi, vnc. ij. misceantur, & tepida bibantur, fiatque vt dictum est. Deinde euacuandus humor qui ventriculi superficie infixus est. Recipe hieræ picræ Gal. vnc. ℞. vel drach. vj. sumantur appetente aurora, cum cinnamomo. Aut sumatur pil. hieræ picræ Gal. ℥.j.℞. manè cum iure cicerum rubr. aut cum absynthij liquore stillatitio. Aut pil. euacuetur. Recipe pil. de hiera simpl. Gal. aut alephangi, agar. in pastillorum formam redacti, ana drach. j.℞. Cum melle rosa. fingatur è pondere dra. j. pil. vj. de quib' bis per hebdomadā horis duabus

Ventricu
li superfi
ciei infix
ū humo
re euacua
tia.

ante

ante coenam tres sumatur. Confert etiā eas interdum sumere, cum lectum dormiturus ægrotus ingredietur. Utatur etiam electario molli, scripto Capite proximo superiore, addendo aromatici rosacea Gabriele in literas relati 3. 8. Topica deinde adhibenda præsidia. Recipe emplastri mastich. emplastri stomachici, ana vnc. j. coral. rub. drachm. ij. galangæ, drach. j. 8. adiecto oleo nard. q. l. misceantur, & fingatur emplastrum idoneum ad ventriculi regionem tegendam: applicetur ventriculo aut in parte anteriore, aut in parte posteriore. Hoc quoque vnguentum plurimum conferet.

Recipe olei absinthij, olei nardini, olei mastich. olei ex cotoneis, ana 3. j. s. mentæ siccæ, cardamoni. caryophyllo. coral. rub. ana 3. ij. coriandri præparati sesquidrachmam, cere parum. Fiat vnguentum, quo ungatur regio ventriculi, manè, & vesperi ante pastum. Utatur & hoc pulvere à pastu, qui vapores ad cerebrum ferri prohibet.

Recipe coriandri præparati, vnc. iij. pul. diacydoniæ sine speciebus, drac. ij. feminis præoniæ collecti Luna decrescente, maceris, ana drachm. j. cinnamomi selecti,

Emplastrum ventriculo in parte anteriore aut posteriore ad mouedū.

Vnguentum pro ventriculi regione.

Pulvis post pastum vapores prohibes.

lecti, anisi, fœniculi, ana ʒ. iij. sacchari ad pondus omnium. Fiat puluis, quo post pastum utetur: quo sumpto, ne bibat. Diarrhodium à pastu ne sumatur, nam penetrat, & quæ ea sunt facultate à cibo sumpta, succos crudos in venas deferunt.

Epilepsie per consensum cum parte aliqua subiecta Curatio.

Interdum hoc mali ex parte quapiam subiecta inuadere percipitur, elato inde prauo quodam, & venenoso vapore, ad cerebrum. Si spiritalis illa substantia venenata ex aliquo membro, quod supra possit vinculum excipere, putà ex pede aut manu, ascēdat, vbi commoueri incipit, pars superposita fortiter deligetur: vt via vaporis illi præcludatur. Deinde post accessionem illam, vacuandum corpus vniuersum, quo expurgato, ad particulam, à qua aura illa frigida & venenosa emergit curandam accedendum. Primum concoquantur humores. Recipe mel. rosacei col. serapij conseruationis acori, serapij stœchados, ana ʒ. j. ʒ. Stillariorum liquorum, chamæpityos, betonica, hyssopi, ana ʒ. iij. misceantur, & à ieiunio partita in tres partes, per triduum dilu.

Diarrhodium cur non sumē dum à cibo.

Ligatura partis vn de substantia venenata ascēdit.

Vacuatio post accessionem.

Concoquentia.

diluculò bibātur. Recipe pil. de agar. pil.
 foetid. ana 3. ℥. Cum stillatio liquo-
 hyssopi singantur pil. v. quæ circa noctis Purgatio.
 dimidium sumantur, Recipe theriacæ
 veter. ʒ. ij. conseruæ acori, conseruæ bu-
 gloss. ana 3. j. ℥. misceantur, & postridie
 manè sumantur. Utatur præterea & cõ-
 positione illa molli cerebrum roboran-
 te, scripta paulò ante in capite de Epi- Pars vnde
ascendit
 lepsia ab humore pituitoso frigido. Cor substãtia
venenata
 pore itaque inanito, lues illa deinde to- cauteriis
hulceran-
 picis præfidiis à parte vnde ascendit va- da, & cu-
curbitulis
affixis sca-
rificanda.
 cuanda: partem etiam cauteriis hulce-
 rando. Recipe Cantarid. abiectis capiti-
 bus & alis, 3. j. ℥. misceantur cum fermẽ
 to, & melle anacard. subigantur in con-
 spersionis modum, applicenturque par-
 ti illi, vnde venenosus vapor exurgere so-
 let, ibique tantisper persistant, dum ve-
 sicæ existant, quæ post rumpantur, & hu-
 more inde manante expulso, tegantur,
 aut ficubus, aut brassicæ foliis. Postquã
 autem exiccata fuerint, & abolita, inibi
 cucurbitulæ affigantur, nec sine scarifi-
 catione. Non leue quoque adiuumentum Pil. sumen-
da semel
aut bis in
hebdoma-
da.
 sentiet, si semel aut bis in hebdomada pi-
 lul. sequentibus vsus fuerit. Recipe pi-
 lul. asai cret. agar. in pastillorum formam
 redacti,

redacti, ana drachm. ij. cum melle ros. singantur è pondere drachm. ij. pilul. vj. de quibus sumat tres, lectum ingrediens, vt dictum est.

*Epilepsie & à sanguine, & à bilio-
so humore Curatio,*

SI sanguinis copia ventriculos cerebri occupauerit, spirituumq; meatus obstruxerit, quæ huius morbi accessionem procreet, in primis mittatur sanguis (premissis enematis emollientibus, quorum formulæ multæ superius multis in locis sunt traditæ) de sophena, deinde (si sanguis affuxerit) de humerali sinu minus, de humerali tantum, aut de vena frontis mittetur. Capiti deinde oxyrrhordinum apponatur. Cætera omnia fiant vt in eo affectu, quem multa bilis, sanguini mista, procreauerit. Petrarò tamen vsu venit, vt à bile hoc mali oriatur. Si quando tamen contigerit, sic curetur. Primum humor hunc in modum concoquatur. Recipe sera. de succo intybi satiui latioris, ℥. iij. oxymel. scillini ℥. j. ℞. stillatitiorum liquorum bulg. cichorij, oxalidis, ana ℥. iij. misceantur, & à ieiuno per tri-
dium diluculò bibantur.

Recipe

Recipe electuarij trium santalorum
 ʒ.ʒ. vtatur cum ferapiis. Recipe pil. ag-
 greg. ʒ. j. cum stillatitio liquore intybi
 satiui latioris, fingantur pil. v. quæ sumā-
 tur ab ægroto, vbi expectectus fuerit, cir-
 citer noctis dimidium. Purgatio.

AVT FIAT POTIO PURGANS.

Recipe rhabar. selecti ʒ. j. ʒ. cinnamo-
 mi gra. iiii. macerentur in stillatitio li-
 quore intybi satiui latioris, horis xij. de-
 inde exprimantur, & colantur, adiectis
 cas. recens extractæ vnc. j. serap. ros. pur-
 gatorij, vnc. ʒ. cum iure communis me-
 dicinarum decocti, fiat potio purgans,
 quæ hora quarta à noctis dimidio suma-
 tur. Recipe confer. rosarum, confer. bugl.
 ana ʒ. j. ʒ. conferu. acori. ʒ. j. misceantur,
 & postridie manè sumantur. Epilepsia in
 terdum oritur à retentione spermatis, cu-
 retur coitu. Epilepsia cum fit ab humore
 melancholico, curetur remediis in Capi-
 te de Melancholia dicēdis, seruata tamē
 methodo pituitosæ Epilepsiæ curādæ.

Apoplexia Curatio.

Caput XV I.

Apoplexia est omnium corporis par-
 tiū mot⁹, & sensus priuatio, subitò
 superue-

superueniens, patiente cerebro, communi neruorum principio. Ab hoc morbo perpauci liberantur. Quod si quempiã effugere hoc mali contigerit, in paraly-
sim incidit, manetque plerunque violata ratio. Senes temperamento pituitosiores, quique sua victus ratione temperamentum hoc aluerunt, huic morbo obnoxij sunt.

Signa.

Huius mali magnitudo cognoscitur ex noxæ, quam spirationi infert, vehementia. Vbi enim spiratio multum egreditur naturalem ordinem, magnam in cerebro noxam coniicimus, si verò parum, paruam. Spiratio illa omnium est pessima, quæ intermittitur, & magna cum violentia trahitur.

Hoc malo correpti, vt dormientes, oculis clausis, decumbunt, & nonnunquam stertunt. Spiratio in illis nonnunquam tam est exigua, & debilis, vt sensum effugiat, iacentq; mortuis persimiles, ij præsertim, qui corde sunt minus calido. Lana igitur carpta, aut accensa candela horum naribus, & ori admoveatur: aut poculum aqua plenum pectori, quæ si moueantur, respirationis & vitæ sunt indicia. Speculum quoque naribus & ori ad-
motum,

motum, si maculetur, aut caligine obducatur. Et quanquam nullum vitæ indicium appareat, ante tertium diem exactum sepeliendi non sunt, nam multi sunt reuixisse visi. Præcedit plerunque hoc mali capitis dolor vehemens, tumor quoque venarum iuguli, refrigerantur nulla ratione partes extremæ, palpitatur vniuersum corpus, difficulterque mouetur: vrina quoque pauca est, & nigrescens, cum farinaceo sedimento. Oritur interdum hæc passio ob aërem admodum frigidum, ambientem cerebri humiditates, & excrementa constringentem. Interdum ob casum, aut ictus, qui cerebrum concutientes efficiunt ut ad ipsum humores confluant. Frequentissima est, aut à pituita crassa, frigida, & lenta, à cruditatibus, & crebris ebrietatibus procreata præcipuos cerebri ventriculos cumulatim implente, cerebri etiam substantia læsa: aut fit à sanguine, & huius curandi rationem prius exequemur, illius posterius.

Apople-
ticiante die
tertiū exa-
ctum non
sepeliēdi.
Apople-
xia præce-
dentia si-
gna.
Causæ.

Apople-
xia cre-
bris ebie-
tatib⁹ fre-
quentis.

Principio, si os clausum, dentesque cōstricti fuerint, ponatur inter dentes ligni frustum, osque teneatur apertum. Deinde fiat venæ sectio, ob magnam spirituum

Curandi
ratio.

f obstru

Sanguinis missio cum incisione lata & quando primū ē saphena & ex venis nasi.

obstructionem, ne suffocentur. Fiat autem lata incisio, vt sanguis qui veluti co-
gelatus crassior est, facilius exeat. Et si magnæ plenitudinis sanguinis indicia adfuerint, primū mittatur sanguis à saphena, ad reuellendum, & euacuandum: deinde è vena externa cubiti. Si verò plenitudinis signa non adsint, satis erit è vena externa, aut è venis nasi, aut frontis mittere. Si vehemens non fuerit Apoplexia, ante venæ sectionem immit-
tatur enema educitiuum materiarum communium, non acutum, ne magis inflammes, periculumque sit præfocationis ægroti. Si verò vehemens fuerit, prius incidatur vena, & misso sanguine immit-
tatur enema sequens.

Recipe betæ, linozostidos, maluarum, furfuris, ana m. j. Decoquantur in s. q. aquæ, ad tertias. Accipiantur iuris decocti li. j. s. cas. recens extractæ, sacchari rub. ana ʒ. j. mel. rosacei col. ʒ. j. s. ol. communis ʒ. iij. salis triti. ʒ. j. s. fiat enema, quod immitatur vt dictum est. Si in principio sanguinis fluxus ad caput appareat, inhi-
beatur in hunc modum.

Enemata multaimmittenda.

Recipe ol. rosacei, aceti, ana ʒ. ij. Misceantur, & admoventur fronti tepida,
post

post venæ sectionem, & immiſſionem
enematis. Multis immiſſis enematribus, Sternut
ſternutamenta ciere expediet. menta.

Recipe pulueris piperis, pulueris pyre
thri, ana ꝑ. j. ſ. inſufflentur in nares. Cæ- Balanifo
terùm ſi enemata immitti non poſſent, mula & l
ſingantur balani ex ſapone duro, in fel- gitudo.
le bubulo inſuſæ, in quo ſal diſſolut⁹ fue
rit, lōgitudinis viij. digitorū, quæ filo alli
gata, in anū immittatur, & agitentur ad
irritandum facultatem expultricem.

Apoplexia ſi à pituita fuerit lēta, craſ-
ſa, & frigida, plethorāque appareat, hoc
eſt, ſi ſit ægrotus ſucculentus, & corpu-
lentus, reuulſionis gratia incidatur ve-
na humeralis, minus tamen ſanguinis
mittatur quàm in Apoplexia à ſanguine.
Dēinde immittatur ſequens enema.

Recip. origani, calaminthæ, ſaluiæ, ſtoe- Enema a-
chad. Arab. chamæmeli, ana M. j. agarici cutiſſimū
albi ꝑ. j. medullæ cnici. ꝑ. j. centaurij mi- & vice
noris. M. ſ. colocynthidos ꝑ. ij. Decoquā pharmac
tur in ſ. q. aquæ rariſper dum pars dimi ſape etiā
dia abſumatur, Recipiantur iuris deco immitten
cti libr. j. ſ. hieræ picræ ꝑ. ij. hieræ Lo dum.
gadij ꝑ. j. ſ. mel. anthoſati ꝑ. j. ſ. olei ru-
tæ, olei chamæm. ana ꝑ. j. ſ. ſalis foſſilis
ꝑ. ij. fiat enema, quòd imittatur ſtatim à

venæ sectione sæpèque immittatur, deplet enim vicē solutiui pharmaci, quod per os assumi non potest: eo igitur vtendum, donec bona materiæ pars euacuata fuerit. quod vbi perfectum videbitur, vtendum apophlegmatismis, sternutamentum cientibus, & gargarismis dictis in Cephal. pituit. Si ore quidpiam deglutire poterit, sumat compositionis anacardinæ 3.ij. cum hydromelite aut mithrida. 3.ij. aut ther. vet. Lamina quoque ferrea vel adeò calefacta vt capilos vrere videatur, supponatur capiti. Embrocha deinde vtendum, quæ sic paretur.

Recipe saluiæ, rorismarini, foliorum lauri, stœchados, helychrysi, origani, calaminthæ, ana. q. s. Decoquantur in aqua iure decocti, irrigetur caput quo irrorato, & loto, radatur: rasum sequentibus linatur.

Recipe castor. 3. s. sinapi 5. j. s. puluerentur, & adiecto aceto forti fiat linimentum, quo caput rasum calidè linatur.

AUT SIC.

Recipe ol. de euphorb. olei rutæ, olei nard. ana vnc. ij. pyrethri, piperis, sinapi, nucis moschatæ pulueratorum, ana 3. ij. succi rutæ sesquinciã. Adiecta cera fiat ynguen

unguentū, quo vngatur caput rasum.
immittatur etiam in nares, & aures oleū
rutæ. Cū autem expergefactus fuerit,
& loqui incipiet, tertio quidem aut quar-
to die à morbi principio, si per os aliquid
sumere queat, sumat sequentes pilul.

Recipe pilul. cocci. Almanforis, pil. de
euphor. ana 3. ss. cum stillatitio liquore
betonicæ, singantur pillu. v. quæ suman-
tur circiter dimidium noctis.

AVT SVMAT POTIO-
MEM SEQVENTEM.

Recipe diaphœnici, bdelij, elect. indi.
maioris, ana 3. ij. ss. serapij storachad. 3. ss.
excipiantur iure communis medicinarū
decocti, adiectis polypod. quer. 3. ss. agar.
albi. 3. ij. fiat potio, quæ sumatur hora
quarta matutina. Recip. theriacæ veter.
3. j. sumatur postridie sex horis ante pa-
stum. Vomitus magis in morbi proces-
su, quam in initio laudatur.

Mania Curatio. Cap. XVII.

FIt hic morbus patiente cerebro aut
per seipsum, aut per compariendi ra-
tionem. Et à sola cerebri nonnunquam Causa
calidioris intemperatura sine humore vi-
f 3 tioso,

tioso, & hæc similis est illi, quæ ex ebrietate contingit. Oritur interdum ab humoribus mordacibus & calidis, qualis est flaua bilis, cerebrum occupantibus, ipsumque cum membranis suis stimulantibus. Nascitur etiam interdum à sanguine incorrupto, etiam temperato, sed multitudine tantum cerebrum lædente. Et hæc quidem mania minus periculosa est. comitantur eam frequentes risus, ridiculis quibusdam visis ob oculos obuersantibus. Quod si sanguini flaua bilis admiscetur multa, iracundi temerariique euadunt. Si verò etiam superaffa fuerit, crassiorque effecta, ferinus erit furor. Estque hæc Mania omnium periculosissima. A phrenitide autem differt Mania, quod hæc citra febrem sit, illa verò cum febre. Antecedere plerunque solet hanc insaniam capitis imbecillitas, ipsiusque vibratio, & grauitas, cum aurium tintitu, rarus somnus, & is perbreuis, oculis quoque splendores quidam apparent. Progressu temporis augentur hæc omnia, atque increbescunt, oculi excavantur, ac minimè nutant. Excitantur rabidi quidam appetitus, & maximè ad venereum. Victus sit tenuis. cibi sint liquidi

gna.

gna mania prædentia.

ictus rabi-
o.

quidi & forbiles, aluum ad excretionē
procliuem reddentes, & qui nullius, aut
certē perquā pauci sanguinis genera-
tini sint. Viterur satietas. A vino prorsus
abstinendum. Curādi ratio statim à san-
guinis missione auspicanda, siue fuerit
plenitudo, siue mensium, aut hæmorrhoi-
dum, aut alicuius consuetæ euacuatio-
nis sanguinis suppressio, enemate tamē
prius iniecto. Recipe māluarum, altheæ,
violar. ana M. j. lactucæ, foliorum cucur-
bitæ, ana M. semissem. prunæ. x. quatuor
seminum frig. maiorum, ana ʒ. j. Deco-
quantur in .l. q. aquæ, ad tertias. Recipiū-
tur iuris decocti lib. j. ṡ. cas. recens extra-
cta, sacchari semel dūtaxat cocti, ana ʒ.
j. olei violacei ʒ. iij. fiat enema quod an-
te pastum iniiciatur, cui sal addi non de-
bet, quoniā desiccat. Enemate eiecto in-
cidatur sophena, postridie verò media-
na dextri brachij, aut illius partis, in qua
grauitatis sensus apparet. Fiat autem
incisio lata. His peractis si plenitudo
non satis imminuta videtur, secetur
humeralis, deinde vena frontis, aut ir-
ritetur sanguinis fluoꝝ à naribus. Si ve-
rò hoc mali à bile flaua nascatur, è ve-
na media dūtaxat mittatur sanguis, qui

Curand
rator.Sanguis
missio al
enemate
etia repe-
rita qua-
ter.Sanguin
fluor e r
ribus ir-
randum

si niger, crassusque videatur, permittatur
effluere: sin tenuis, sistatur. Materia dein
de siue fuerit Mania sanguinea, siue bil-
liosa, & concoquatur, & euacuetur in
hunc modum.

Recipe serapij acetati simpl. ℥. iij. sera-
pij violacei ℥. j. ℞. Stillatitiorum liquorū
nymphææ, buglossi, lupi salictarij, ana ℥.
iij. Misceantur, & per triduum in tres æ-
quas portiones diuisa à ieiuno appeten-
te diluculo bibantur.

Recipe elect. trium santalo. vnc. ℞. vta-
tur cum serapiis. Præstabit cum herba-
rum erit copia, hoc apozemate uti.

Recipe foliorum circij, buglossi inte-
gri, extremitatum lupi salictarij, & fu-
marix, intybi satiui latioris non loti, ci-
chorij ana. M. j. hemionitidis, adianti re-
centis, ana. M. ℞. quatuor seminum frig.
maior. ana sesquidrachmā, pruna xij. triū
florum com. florum nymphææ, ana. P. j. ℞.
foliorum fennæ, polypod. quer. ana ℥. vj.
epithymi (cæteris plenè decoctis adda-
tur) M. ℞. Decoquantur in. s. q. aquæ fon-
tanæ, tantisper dum pars dimidia tan-
tū relinquantur. Accipiat iuris deco-
cti lib. j. ℞. & adiectis serapij simpl. de po-
mis redolentibus, serapij de buglos. ana,
℥. ij. &

irn. con-
quens
& elect.

Apoze-
ma conco-
quens.

℥.ij. & saccharo, fiat serapium mediocris
 consistentiæ, quod depuretur, dein ad-
 denda 3.ij. pul. diamargar. frig. cum. 3.ij.
 agallochi, ut suauiore reddatur & sapo-
 re & odore. Et ipsum in quinque partes
 æquas diuisum, diebus quinque ieiunus
 ægrotus diluculò bibat. Vacuetur dein-
 de idoneo solutiuo, quod in forma liqui-
 da magis conuenit quàm solida (nisi po-
 tio ægrotanti displiceat) cum in hoc af-
 fectu humectare summopere expediat,
 utetur igitur portione sequenti. Recipe
 cathol. 3. s. compositionis hamech 3.ij.
 serapij violacei 3. s. excipiantur iure de-
 coctorum prunorum, vuarum passarū,
 glycyrrhizæ & trium florum com. adie-
 ctis decoctione penè absoluta epithy-
 mi, 3. tribus, fiat portio purgans, quæ su-
 matur hora quarta matutina.

Purgatio
 nis formu-
 la.

AUT HAC.

Recipe foliorum sennæ à stipitibus
 purgatorum, polypo. quer. ana 3. s. rha-
 bar. selecti ʒ. iij. oxyphœnicwn. 3. vj. ma-
 cerentur in sero caprino horis xij. dein-
 de exprimantur, & colentur: ac adiectis
 serapij rosacei de infusione rosarum * si-
 ne diagri. 3. ij. fiat portio, quæ sumatur vt
 suprà dictum est. Si portio displicuerit,

* sine.

*ana 3.

vtatur pil. sequentibus. Recipe pil. inda-
rum pil. de lapid. Armen. * ana 3. ss. cum
stillatitio liquore buglossi fingantur pil.
v. quæ sumantur ad noctis dimidium.

AVT HOC PVLVERE
LAXATIVO.

Recipe lapidis Armenij quinquagies
loti in stillatitio liquore buglossi ʒ. ij. cro-
ci ʒ. ss. epithymi ʒ. j. sacchari ad pondus
omnium; fiat puluis, quem sumat excec-
ptum stillatitio liquore intybi satiui la-
tioris, aut iure pulli, aut sero caprino. Ro-
bur deinde & cerebro, & cordi adden-
dum, ad quod, si quid aliud, conferet hæc
mollis compositio.

Cerebrū
& corro-
borans cō-
positio &
elect. so-
lidum.

Recipe conferuæ rad. buglossi, confer-
uæ rosarum, conferuæ nymphaeæ, ana 3.
j. ss. conferuæ adiani 3. vj. pul. diamargar.
frig. coral. rub. ana 3. ij. fragmentorum
preciosorum com. ana 3. ss. compositio-
nis alchermes, compositionis de hyacin-
tho, ana 3. iiij. daronici Romani 3. j. exci-
pianur serapio de pomis redolētibz,
fiatque electarium molle, de quo sume-
tur instar castaneæ circiter auroram tri-
bus horis ante pastum, mox deinde bi-
bat stillatitiorū liquorum, intybi satiui
latioris & buglo. 3. j. Poterit & fieri ele-
ctarium

ctarium solidum, si eo egrotus magis delectetur. Recip. pul. diamar. frig. 3. ij. pul. elect. de gemmis 3. j. doronici, serici pulverati, ana. 3. ss. conferue rosarum, cōferue bugloss. ana 3. j. ss. sacchari. q. ss. dissoluatur in stillatitiis liquoribus rosa. & bugloss. singaturque electarium solidum in rhomborū figurā, quorū singuli sint ponderis 3. ij. Sumet vnum quotidie manē duabus horis ante pastum, bibendo post stillatitios liquores vt suprā.

Adhibeatur deinde cordis regioni epithema sequens. Epithema cordis.

Recipe stillatitij liquoris rosarū, vnc. viij. stillatitij liquoris bugloss. vnc. v. stillatitij liquoris nymphae, vnc. iij. pul. diamar. frigidi, coral. rub. ana drachm. j. ss. pastillorum de caphura, 3. ss. croci 3. j. acet. 3. semissem. Misceantur, fiatque epithema cordi tepidē manē & vesp̄i ante pastum. Epithema hepatis. Hepar quoque non negligendum, quod & sequenti epithemate iuuabitur. Recipe stillatitij liquoris intybi satini latioris libr. j. stillatitij liquoris rosarum, lib. semitem, omnium santalorum, ana sesquidrahmam, seminis oxalidis, seminis portulacae, seminis intybi satini latioris, ana scrupul. ij. caphurae gran.

gran.ij. spicæ nardi, ʒ. j. aceti, vnc. semiss.
 Misceantur, & fiat epithema hepatis manè & vesperi ante pastum repidè. Declinante morbo supra modum conferet ægrotū balneo in hūc modum parato vti.

Balnei,
 formula.
 Recipe maluarum, foliorum salicis, foliorum vitis albæ viniferæ, foliorum lactucæ, foliorum nymphææ, ana m. iij. florum violarum, florum cirsij, florum buglossi, ana p. ij. florum chamæmeli, florum meliloti, ana m. ss. Decoquantur in aqua in qua tepida collocatus ægrotus aliquantisper lauetur ante pastum, deinde lectum ingrediatur, nec multis, aut densis stragulis opertus sudorem eliciat. Sudor enim exciccat. Embrocha tamen è iure decocti balnei antè, quàm balneū ingrediatur, caput irrigatum & lotum radatur, & in egressu balnei, rursus eodem decocti iure caput lauetur. Deinde spinalis medulla, & pectus, vnguento sequenti moderatè calido vngantur, statim scilicet ab egressu balnei.

Capitis irrigatio.

Recipe olei violacei, olei amygdalarū dulcium, olei nymphææ, pinguedinis recentis porci, ana vnc. iij. ceræ albæ parū, fiat vnguentum, quo vngatur, vt dictum est. Quod si his peractis curatus nō fuerit

Vnguentū prospinali medulla & pectore.

rit

rit, cauteriis vtendum, aut è ferro candenti, aut ex his compositis, quæ corrodendi, hülcerandique facultate sunt prædita, quæ superius crebrò tradita sunt. Et his potius vtemur, donec tanta corrosio facta sit, vt os nudum appareat. Admoueatür autem vbi coronalis commissura cum sagittali coniungitur. Osse verò denudato, de eo particula integrè auferatur, maneatque locus ille apertus per mensem. Vhemens admodum erit Mania illa, quæ his curari non poterit.

Cauteria.

Ossis capitis ablatio.

Melancholiæ Curatio.

Cap. XVIII.

Hic morbus, desipientia quædam est, Causæ.
& mentis alienatio sine febre, ex humore melancholico cerebrum occupante, & mentem immutante orta. Cuius Melancholiæ tres differentię.
tres sunt differentię. Vna cum vniuersus in venis sanguis melancholicus est effectus, obque id commune vitium, ipsum quoque cerebrum læditur. Quod vt cognoscatur, vniuersi corporis habitus est considerandus. Si enim ægrotus macilentus fuerit, niger, hirsutus, venas habens latas: aut rufus, aut flauus multis

tis laboribus qui se fatiget, vigiliis, & sollicitudine, tenui quoque victu educetur: ad hæc cibisne hic melancholicum sanguinem suapte natura patientibus sit usus, inquirendum est: quærendum quoque an hæmorrhoids aliqua restricta sit, aut alia quæpiam sanguinis consueta vacuatio, ut in mulieribus menses. Notæ enim hæc sunt vniuersi in venis sanguinis melancholici effecti. Altera Melancholiæ species est, cum reliqui corporis sanguis prorsus syncerus, & innocuus, solus verò is qui in cerebro continetur, melancholicus est: atque id bifariam fit. Aut enim aliunde in cerebrum deriuatur, aut in ipsomet humor melancholicus genitus est, cum videlicet internus calor flauam bilem, aut crassum atrumque sanguinem superassent. Internoscere autem an solum cerebrum sanguis melancholicus occupet, an vniuersum corp⁹, magni est ad curationem momenti. Siquidem vbi vniuersum corpus sanguinem melancholicum continet, à venæ sectione curationem incipere oportet, vbi verò solum cerebrum, sanguinis detractio non indiget. Tertia Melancholiæ species hypochondriacha nominatur, de qua post

sterius dicetur. Harum autem trium differ-
 ferentiarum notæ communes sunt, mœ-
 stitia, vitæ, & hominum odium. Et quan-
 quam vitam damnant, non tamen om-
 nes mori cupiunt. Alij mortem pertimes-
 cunt, & tamen mortem sibi consciscunt.
 Timent omnes, & facile terrentur. Ete-
 nim quemadmodum externæ tenebræ
 omnibus ferè hominibus pauorem in-
 ducunt, sic atræ bilis color mentis sedē
 tenebris persimilē reddens, timoris cau-
 sa est. Varia illis sunt visa. Alij enim bru-
 ta se esse animalia credunt, ipsorumque
 voces & gestus imitantur. Alij se vasa fi-
 ctilia factos esse putant, ob id occurren-
 tibus cedunt, ne collidantur. Sunt alia
 infinita huiusmodi eorum visa, quæ sin-
 gula percenseri non possunt. Ceterum
 quoniam non in promptu est interdum
 discernere, vtrum in solo cerebro, an in
 vniuerso corpore humor melancholicus
 contineatur, aliis quidē signis consentiē-
 tibus, aliis pugnantibus, quò certior ha-
 beatur notitia, cubiti vena secanda me-
 dia. Quòd si sanguis fluens melanco-
 licus appareat, sperabis reliquum simi-
 lem in vniuersi corporis venis, vacua-
 bisque, vt paulò post dicetur.

Si

Si verò talis non videatur, statim supprimatur, quòd solo cerebro humorem illū continente, sanguinis detractione nō sit opus, nisi forrè præseruationis gratia, aut nisi plenitudo aliud suadeat.

Victus ratio.

Victus ratio eiusmodi sit, quæ melancholicum humorem minimè generet. Cibi boni sint succi, humidi, & temperati: quales sint phasiani, capi, gallinæ, perdices, pisces saxatiles, & alij id genus. Elixis vtantur cibis, non assis, nec frixis. Vinum album, & tenue bibant. Equitent, ambulent, nauigent per loca amœna, & viridia. Somnus plurimum confert, qui si non sponte obrepat, conciliandus modis superiùs locis aliquot traditis. Confert & coitus, modum non excedens. Amici, & ij imprimis quos egrotus charos habet, ipsum frequenter vísant, iucundis que sermonibus exhilarent. Cantus audiat, & musica instrumenta hilaritatem excitantia.

Curandi ratio.

Curandi ratio statim à venæ sectione auspicanda: si quidem vniuersus venarū sanguis melancholicus fuerit, priùs tamen enemate iniecto. Recipe maluarū, violar. betæ, ana M. j. florum chamæmeli, florum meliloti, ana. P. j. Decoquantur in. s.

Enema.

in.℥.q.aquæ,ad tertias. Accipiantur iuris decocti libr.j.℞.caſ. recens extractæ,ſacchari ſemel dúntaxat cocti, ana vnc.j. mellis violacei,℥.j.℞.olei comm.℥.iij.ſiat enema, iniiciatur matutinis horis, ante paſtum. Quo emiſſio Galeni ſententia,vt paulò antè dictũ eſt, mittendus.ſanguis eſt media vena. Arabibus autem & poſterioribus conſultius viſum humerariam incidi,partis quidem illius in qua maior grauitas percipitur. Quòd ſi (affectu, vt dictum eſt,dubio)ſanguis craſſus, niger, & fluxerit,fluere permittendus pro laborantis corporis habitu. Si verò dilutior, tenuiorque fuerit, ſupprimendus. Poſtridie autem,ſi plenitudo multa erat, mediam incidere licebit. Si hæmorrhoidum,aut menſium ſuppreſſio fuerit,euo centur. Melancholicus humor deinceps concoquatur, & vacuetur. Recipe oxy- melitos ſimpl.℥.iij.ſerapij viol.℥.ij. ſerapij de pomis dulc. ſimp. ℥.ij. Stillatitiortũ liquorum bugl. fumariz, lupi ſalictarij, ana ℥.iij. Miſceantur, & adiectis ꝑ.ij. pul. diamoſchi dulcis, & ℥.j. cinnamomi ſelecti reddatur iucundiore & ſapore, & odore. In ipſo principio hæc ſatis ſint, in progreſſu poterunt alia ad concoquen-
Sanguis
nis miſſio
reiterata.
Sirup.con
coquens.

dum humorem exhiberi, quæ ipsum magis attenuabunt, corporisque meatus magis patefacient.

HAC DEINDE POTIO -

NE VACVETVR.

Recipe casirecens extracta, catholici, ana ʒ. ʒ. compositionis hamech, ʒ. ij. ʒ. serapij violacei. ʒ. j. excipiantur sero caprino, aut iure communis medicinarum decocti, adiectis epithymi ʒ. ij. folior. senæ ʒ. iij. fiat potio, quæ post serapia sumatur hora quarta matutina.

Recipe conferuæ radicis buglossi vnc. semissem,umat postridie manè. Vacuatus vtetur molli electario sequenti.

Recipe conferuæ radicis buglossi, conferuæ cirsij, ana sesquiunciam, pul. diamoschi dulcis, pul. elect. de gemmis, ana sesquidrachmam, compositionis alchermes drach. j. vtriusque behen, feminis ocymi, ana ʒ. ij. pul. diamargar. frig. coral. rub. ana ʒ. j. adiecto serapio de pomis redolentibus fiat electarium molle, de quoumat magnæ auellanae instar, manè, horis tribus ante pastum, quo sumpto, mox bibat parum stillatitij liquoris buglossi, aut parum vini eodem liquore diluti. Deinde corepithemate roboretur.

Elect. molle.

Epithema ad roborationem cordis.

III

8

Recipe

Recipe stillatitij liquoris buglossi ℥. iij. stillatitij liquoris melissophylli, stillatitij liquoris florum violarum, stillatitij liquoris florum nymphææ, ana ℥. j. bechen albi, & rubri, seminis ocymi, serici crudi, ana ℥. β. seminis oxalidis, coral. rubri. ana ℥. j. ambari. gra. iij. vini odoriferi ℥. β. fiat epithema cordi tepidè ante pastum. Non prætermittatur balnei vsus in hoc affectu perquam necessarius, qui sic paretur.

Balneum

Recipe chamæmeli, meliloti, M. iij. seminis lini, seminis fœnogr. ana vnc. iij. capitum veruecum, q. v. Decoquantur in sufficienti quantitate aquæ, in qua butyri recentis, q. s. dissoluatur. Hoc balneo irrigetur, & lauetur ægrotus manè ante pastum, & vesperi, horis sex à prandio. Cùm autem balneum egreditur, inungatur spina dorsi his oleis tepidis.

Recipe olei amygdal. dulcium, olei violacei, axungia recentis pullæ, ana vnc. iij. Misceantur, & fiat vt dictum est in exitu balnei. Embrocha quoque tepida vtendum è veruecum capitibus, chamæmelo, artemisia tenui folia (marricariam appellant) & althea in aqua decoctis parata, matutino quidem tempore per multos dies. Confert

Vnguent
pro spin
dorsi.Embro
cha.

Pulmo a-
ietis capi
i admot⁹
ut agnus
xentera-
us.

Noctua
fus, & ac
ipitris.

etiam plurimum pulmo arietinus cali-
dus, è calenti adhuc corpore recens ex-
tractus, & sic capiti admotus. Aut in a-
qua calida calefiat, dein leniter exprima-
tur, sicque capiti applicetur. Idem præ-
stabit agnus per dorsum diuisus, & exē-
teratus, adhuc calens capiti superposi-
tus. Pulli accipitris, & noctæ comesti
hîc quoque commendantur.

*Melancholiæ hypochondriacæ
Curatio.*

Causa.

OB hypochondriorum & ventriculi
offensionem, passio hæc constat.
Nam inflammatis hypochondriis, par-
tibusque ventriculo vicinis, & ob id ipso
quoque ventriculo plus caloris quam
debet habente, sanguis qui illis in parti-
bus continetur, fit crassior, & atræ bili
conformis. Et quemadmodum videmus
elatis ex vētriculo ad oculos fuliginosis
& fumosis quibusdā exhalationibus, ac
crassis vaporib⁹, qualia in suffusione acci-
dētia cōtingūt, ita à partibus illis, crasso
que sanguine in ipsis contento elata ad
cerebrum euaporatione, melancholica
symptomata circa mentem eueniunt.

Quos

Quos hic affectus habet, æstus in præcordiis sentiunt, cibisque refrigerantibus inuari videntur. Ructus illis frequentes acidi, ventriculi cruditas, & * status sumpto cibo coctu difficili, humido sputo abundant. Ventriculus illis interdum vehementer dolet, dolorque nonnullis ad dorsum vsque procedit. Euomunt nonnunquam crudos cibos, & pituitam vel subamaram, vel acidam, adeò vt dentes plerunque torpedine afficiantur. Ventres desiccantur, somnus perbreuis est, cum turbulentis somniis. Venæ, quæ circumstant oculos, à vaporibus, & flatibus elatis intumescunt: qui in auribus sonitum quoque efficiunt.

Signa.
* Flatus.

Vertigine crebro infestantur. Curatio nis initium à venæ sectione sumetur, prius tamen sequenti enemate aluo subducta.

Curand
ratio.

Recipe betæ, brassicarum, artemisiæ leptophylli, chamameli, ana M. j. polypodij, seminis cnici, ana vnc. ss. cassuthæ, epithymi, ana quartam partem M. j. Decoquantur in .s. q. aquæ, ad tertias. Accipiantur iuris decocti lib. j. ss. cas. recens extractæ, sacchari rub. ana vnc. j. mellis violac. vnc. ij. olei communis, olei de lilio, ana

Eneme
semel in
hebdoma
da immis
tendum.

Sanguis
missio.

vnc. j. ꝑ. hieræ picræ Gal. 3. ij. Fiat enema, quod ante pastum immittatur, eoꝛue semel in hebdomada vtatur. Emissio enemate, si ægrotus iuuenis sit, in eoꝛue sit plenitudo, incidatur vena iecoraria dextri brachij, aut saluatella sinistri. Si verò totius corporis plenitudo non adsit, sed tantum circa lienem, aut renes affluere videatur sanguis, saluatella tantum incidenda est. Humor deinde in hunc modum concoquatur.

sirup. con
oquens
ieb⁹ decē
epeten-
us.

Recipe serapij byzantini sine aceto (propter exiccationem) ʒ. ij. serapij de epithemo, ʒ. j. serapij simpl. de pomis redolentibus. ʒ. ꝑ. Stillatitiorum liquorum hemionitidos, buglossi, lupi salictarij, ana ʒ. ij. misceantur, & à ieiuno manè per biduum bibantur, repetendo aliis post octo diebus.

Recipe diamoschi dulcis, vnciam vnam, vtatur cum serapiis. Concoctis humoribus sic vacuetur.

urgatio.

Recipe catholici ʒ. vj. compositionis hamech, ʒ. ij. vel iij. pro ægrotantis viribus, serapij de buglos. ʒ. j. ꝑ. excipiantur iure communis medicinarum decocti, adiectis foliorum senne, polypodij quer. ana ʒ. iij. epithymi (quod cæteris penè decoctis

decoctis admisceri debet.) ʒ.ij. fiat potio
purgas, q̄ sumat hora quarta matutina.

Recipe conseruæ rad. bugl. ʒ. ʒ. ʒ. sumat
tur postridie manè. Si autem ægrotus ex
tenuatus sit, & viribus imbecillis, omissa
compositione hamech, sumat duntaxat
ʒ. j. catholici cum iure dicti decocti. Vbi
dies aliquot quieuerit, rursus humor
concoquatur, & purgetur. Interea verò
enemate paulò antè tradito vtetur. Rur-
sum igitur in hunc modum concoqua-
tur humor,

Sirup. c
coquen
aliis d
bus x.
petend

Recipe serapij de pomis redolētibus,
compositi, ʒ. j. ʒ. serapij byzantini, ʒ. j. se-
rapij de epithymo, ʒ. ʒ. Stillariorum li-
quorum buglossi, fumariz, lupi salicta-
rij, ana vnc. ij. Misceantur, & ab ægroto
ieiuno diluculò bibantur per biduum:
idemque facere pergat aliis octo proxi-
mis diebus; vacuetur iterum potione
purgante supra proximè tradita sumpta,
fiat deinde fœtus super ventrem ex his
quæ sequuntur.

Fœtus.

Recipe chamemeli, meliloti, artemisiz, le-
ptophylli, abrotani, ana m. j. ʒ. polypodij
quer. senne, epithymi, ana ʒ. ʒ. Decoquæ
in aqua, & vino albo, cū pauco aceti scil-
lini, & in hui⁹ decocti iure immergis spō

unguen-
um pro
entricu-

giis fouatur venter manè & vesperi ante
pastū. Deinde vngatur vnguento sequen.
Recipe ol. de lilio, vnc. ij. olei amygdal.
dulcium, olei de capparibus, olei rutæ,
ana ʒ. j. ʒ. olei chamæmeli, vnc. ij. ʒ. cinna-
momi, nigellæ, seminis anethi, seminis
brassicarum, hemionitidos puluerate, flo-
rum genistæ pulueratorum, ana sesqui-
drahnam, croci, ʒ. j. ammoniaci dissolu-
ti in aceto scillino, ʒ. ʒ. Commistis omni-
bus fiat vnguentum, quo calido vngatur
regio ventriculi, partēsque vicinæ, manè
& vesperi, post forum. Utendum embro-
cha, balneo, cum vñtionibus in exitu
balnei, vt Cap. proximo superiore tradi-
tum est. Fiant duntaxat cordi epithema-
ta, quæ ibidem sunt demonstrata. Hic
postremò admonendus Medicus, ne in
hoc morbo volens ventriculi cruditati-
bus consulere, ea exhibeat, quæ vehe-
menter & calefaciunt, & siccant.

Catalepticos Curatio.

Cap. XIX.

gna.

Cataleptis est subita deprehensio, &
occupatio tum mentis, tum corpo-
ris motu, sensuque priuati. Qui hoc ma-
lo corripitur eam retinet partium corpo-
ris

ris figura qua erat cū correptus fuit, rigidis videlicet neruis, à frigido & sicco concretis. Si enim sedebat, sedens permanet: si genua flexerat, flexa manent. Oculi autem manent aperti, quòd musculus palpebram superiorem aperiens, rigidus manet, sensu & motu priuatus, vt ceteræ corporis partes, quoniam non solum cerebrum, sed etiā spiritus animalis in singulis corporis partibus concretus manet ab intemperie frigida & sicca, aut humore frigido, & sicco, & ad permeandum nervosa corpora, ac mouendum ineptus. Oritur enim hic morbus non solum ab

Causæ.

intemperie frigida & sicca, sed etiam ab humore melancholico frigido, & sicco, cerebri posteriora potissimum infestante. Differt hic morbus à Catoche, quòd fiat à frigida, & sicca intemperie, aut à frigido, & sicco humore: Catoche verò à bile

cataleptis Catoche, Apoplexia, & lethargus quomodo differant.

flaua largiore, cum largiore etiam pituita in cerebro permista, ex quibus hæc frigida, & humida, somnum: illa calida, & sicca, vigilias inducit, magis tamen, & minus, pro vincentis humoris quantitate & qualitate. Ab Apoplexia quoque differt, quòd spiritus habeat affectos, & à frigido & sicco veluti concretos, & pro-

pter id inepti redduntur ad vim & mouendi, & sentiendi in nervosa corpora transfuehendam: sed quibus locis intercepti fuerint, quieti manent, fiuntque partes illæ rigidæ, in Apoplexia verò spiritus sunt integri, sed per obstructionem ventriculorum cerebri prohibentur in nervos sentiendi & mouendi facultatem conuehere. Manent itaque partes laxæ, & resolutæ, corporisque situm, & priorem partium figuram commutare potest. Et à Lethargo differt, quòd in Lethargo refrigeratio immixta sit humiditati: in Catalepsi verò, siccitati. Respiratio in hoc morbo manet, sed exigua, illæsis adhuc quibusdam spiritibus manentibus, qui ob vitæ necessitatem respirationi potissimum seruiunt.

Victus ratio. Victus ratio pro causarum varietate mutetur. Sit admodum tenuis, alatur ægrotus prorsus cremore, bibat mulsam, Curandi ratio. ad ignem accuratè coctam. Nutriatur aliàs singulis diebus, aliàs vno interposito die, pro medici prudentia. Quod ad curandi rationem attinet, si fuerit hic morbus ab intemperie frigida, & sicca, sine humore, fiat in hunc modum.

Recipe dialthææ ℥.ij. olei costini, vnguenti

guenti Martiati, ana $\mathfrak{z} . j . \beta$. misceantur, & inungatur pars posterior capitis calidè, & linteum superponatur calidum. Cùm verò à paroxysmo liberatur, vtatur electario solido, in rhomborum figuram ficto, quem diamoschum dulcem nominant. Sumat rhombum vnum manè, lectum egrediens: & vesperi, lectum ingrediens. Quando verò hoc mali ab humore frigido & sicco originem traxerit, curationis gratia primùm hoc enemate vtendum. Recipe betæ, linozostidos, thymi, epithymi, stœchados Arab. ana $M . j$. polypodij quer. sennæ, ana $\mathfrak{z} . \beta$. Decoquatur in f. q. aque, ad tertias. Recipiatur iuris decocti lib. $j . \beta$. catholici, sacchari rub. ana $\mathfrak{z} . j$. mellis anthosati $\mathfrak{z} . j . \beta$. olei chamæmeli, olei de lilio, ana $\mathfrak{z} . j . \beta$. Commistis omnibus fiat enema, quod quacunque hora immittatur. Post hæc inungatur vnguento superiùs proximè tradito pars capitis posterior. Vbi verò à paroxysmo liberatus ad se redisse videbitur, concoquatur humor, deinde vacuetur. Recipe serapij de buglossò, serapij de epithymo, serapij de stœchade, ana vnc. $j . \beta$. Stillatitiorum liquorum melissophylli, fumarix, buglossi, ana. $\mathfrak{z} . iij$. Misceantur,

Vnguentum pro capitis parte posteriore.

Enema quacunque hora immittitur.

Sirup. concoquendus.

tur, vt à ieiuno per triduum appetente diluculo in tres æquas partes diuifa bibantur. Recipe diamoschi dulc. aut pliris cum moscho, aut diambrae ʒ.ʒ. vtatur cum serapiis. Deinde vacuetur. Recipe catholici ʒ.ʒ. compositionis hamech. ʒ.ij.ʒ. serapij de buglossò vnc.ʒ. Excipiatur iure communis medicinarum decocti, adiectis polypodij quer. vnc.ʒ. folior. sennæ ʒ.ij. stœchados Arab. p. j. fiat portio purgans, quæ sumatur hora quarta matutina. Recipe thëriacæ veter. ʒ. ij. cõseruæ buglo. ʒ. ij. sumantur postridie manè sex horis ante pastum. Magno quoque vsui erit sequens electarium solidũ, in rhomborum figuram, vt solet, formatum.

Recipe pul. pliris cum moscho, pul. lætitia Gal. pul. diamoschi dulc. ana ʒ. ij. cõseruæ rad. bugloss. ʒ. ij. ʒ. sacchari dissoluti in stillatitio liquore melissophylli. q. s. fiat electarium, vt dictum est, sumat rhombum vnum quotidie, & manè cum lecto egreditur, & vesp̄i cum lectum ingreditur.

Paralyseos Curatio. Cap. XX.

Paralysis affectus est neruorũ totius corporis, aut partis, dempto capite.
Nam

Purgatio.

Elect. foli
dum.

Nam cùm caput, & reliquæ omnes corporis partes & mouendi, & sentiēdi vim amiserunt, hæc affectio non paralyſis, ſed Apoplexia appellatur. Cum verò omnes corporis partes ſub facie conſtitutæ motum & ſenſum amiserunt: aut vbi alteri laterum dextro, aut ſiniſtro id accidit, Paralyſis nominatur. Quòd ſi alicui membrorum id euenerit, illius membri Paralyſis eſſe dicetur, etiam ſi motum tantum amiſerit, non ſenſum. Nam vbi partium aliquarum ſenſus tantum periit, non reſolutæ, ſed ſenſus expertes dicuntur: cùm Paralyſis hoc eſt, reſolutio, potiſſimum dicatur, vbi motus deperditus eſt.

Puraliſis
& apople
xiæ diſfe
rentia.

Tunc autem vniuerſæ corporis partes ſub capite conſtitutæ, faciei partibus illæſis, ſenſu & motu priuantur, cùm ſpinæ initium afficitur, ibi facta aliqua diſpoſitione, per quam cerebri facultas ad ipſam peruenire ꝓhibetur. Si verò pars tantum dimidia eius primi ſpinæ proceſſus affecta fuerit, aut dextra aut ſiniſtra, omnes ſuppoſitæ partes reſoluentur, dextræ quidem dextra affecta, ſiniſtræ ſiniſtra. Pars autem aliqua tunc reſoluitur, cùm neruus, qui eius motioni deputatus eſt, aut muſculus affectus eſt. Hæ omnes

Cauſæ.

omnes resolutiones magna ex parte fiunt à multis humoribus crassis, & lentis, aut nervos, aut nervorum principia obstruētib^{us}, & prohibētibus animalem facultatē, quę sensum prebet & motum, ad mēbra transmitti. Frigus ingens, fortis quoque nervosorum corporum compressio, ut propter casum, Paralytim efficere possunt. Multis indiciis ad huius effectus cognitionem nihil opus, partem enim eā, quę motu priuata est, Paralyti laborare nemo nescit. A qua verò causa, cū ex egri sermone, tum ex his quę dicta sunt, facillē eritprehendere. Victus ratio in vniuersum calfaciens, siccans, atque attenuans esse debet, quę pituitę generationem prohibeat. Moretur igitur egrotus in aëre calido, & sicco, qui si talis natura loci non habeatur, paretur industria, ignibus luculentis, suffitibus ex caryophyllis, & aliis id genus. Principiò primis saltem tribus diebus, tenuissimo utendum victu. Sustineat itaque egrotus inediam, solius melicrati contentus usu, aut paucis ptisanę succo. Cibis postea boni succi, & concoctu facilibus natura calidis, & siccis vescatur, ut auiculis, perdicibus, ouis sorbilibus, amygdalis, & aliis.

Victus ratio.

aliis id genus. Idem quoque cibi arte calidi & sicci reddantur, id quod fiet, si aut frixi, aut assi fuerint. Panis sit biscoctus, aniso, aut melanthio cum saccharo admisto. Ex oleribus, fœniculum, hyssopus, sampsuchus, salvia, satureia conducunt. Humida & frigida vitentur, ut fructus, & pisces. Sitis quanta maxima potest ferenda, sitque exiguus potus. Vino prorsus abstinendum, donec morbus desierit. Bibatur mulsa, cui salvia incocta sit, aut cinnamomum. Quod si à vino ægrotus ob consuetudinem ægrè arceri potest, aut virium imbecillitas vini usum suadeat, permittatur quidem, sed modicum, atque oligophorum, in morbi declinatione præcipuè, & minore periculo. Interdiu non dormiendum. Nocturnus verò somnus sit mediocris. Exercitium, si eo ægrotus uti poterit, in primis utile. Omnes animi perturbationes vitet, lætusque viuat. In summa omnia tam sumenda, quam admonenda, facultate quadam naturali & calfaciendi, & siccandi prædita esse debent. Principiò tamen multum calfacientia cauenda sunt, siquidem hic morbus à causa interna fuerit, ne fluens initio

Cibi calidi & sicci arte quomodo reddantur.

Fluxione
prouocantia.

ma

materia magis colliquetur, & fusa calore per vias ab ipso calore latiores redditas ad fluendum magis prouocetur. Curandi ratio à sanguinis missione auspicienda, siquidem plenitudinis adfuerint indicia, atque ætas, corporis habitus, & similia permiserint. Sanguis autem à latere incolumiore mittendus, & moderatè, ne corpus refrigeretur. Ceterū antè quàm vena incidatur, aut hoc, aut simili enemate molliatur aluus. Recipe catholici, sacchari rub. ana vnc. j. mel lis rosa. col. ʒ. ij. olei chamæmeli ʒ. iij. salis com. ʒ. j. Excipiantur iure communis enematum decocti, adiecto florum chamæmeli, meliloti, stœchados Arab. ana P. j. ante pastum iniiciatur. Eductis facibus si omnia (vt dictum est) consentiant, mittatur sanguis. Humores deinde concoquantur, & vacuentur. Recipe mebro facei col. ʒ. v. Stillatitiorum liquorum saluiæ, melyssophylli, primulæ veris, ana vnc. v. Misceantur, & à ieiuno bibantur diluculo per dies quinque. Recipe diarrhodi abb. ʒ. j. vtatur cū serapiis. In hoc affectu oxymelite non vtendum, quòd neruis propter acetum noceat: nec diamoscho, quòd sit calidior. Deinde vacue-

Curandi
ratio.

Enema.

Sanguinis
missio.

Sirup. cō-
coquens.

Neruis no-
cētia oxi-
mel. & dia-
moschus.

tur. Recipe agar. in pastillorum formā redacti, & in melle rosa. col. stillatitiisq; liquoribus betonicę. & melissophylli infusi. 3. j. deinde exprimatur, fiatque portio purgans, quę sumatur hora quarta matutina.

AVT VTATVR CA-
TAPOTIIS.

Recipe Pil. asai eret, agarici in pastillorum formam redacti, ana drach. ʒ. cum stillatio. liquore saluie fiant pil. v. Sumantur in introitu lecti. Has pilulas nō admodum efficaces sentiet ægrotus, cuius etiam rei admoneri poterit.

Recipe conseruę acori col. 3. ij. sumatur postridie manē. Post hanc purgationem vnguatur origo neruorū oleo chamæmelino, eoque solo. Quiescet ægrotus dies aliquot, alia non sumens pharmaca: sed interea vtetur enemate sequenti.

Recipe betę, helxines, linozostidos, saluie, hyssopi, origani, calaminthę, ana M. j. centaurij minoris. M. ʒ. agarici albi vnc. j. stœchados Arabi. florum chamæ-
Enema a-
catū post
alterū
Enema
iniiciendū,
meli, florum meliloti, ana. P. j. Decoquantur in. ʒ. q. aquę, donec dimidium absumatur. Accipiantur iuris decocti lib. j. ʒ. h. hierę.

hieræ Galeni vnc.j. mellis anthosati ℥.ij.
olei de lilio vnc.ij. salis fossilis ℥.ij. Com
mistis omnibus fiat enema, quod reli
quo omni post tempore, quoad sanus
sit, bis in hebdomada iniiciatur ante pa
stum, sæcibus prius eductis, altero ene
mate supra proximè dicto iniecto. Die
bus aliquot à prima vacuatione transa
ctis, humores pituitosos rursus exte
nuabimus, & expulsionì idoneos redde
mus diebus sex, in hunc modum.

Recipe mel. rosacei col. vncias duas, se
rapij stœchados, vnc.j. stillatitiorum li
quorum, primulæ veris, saluix, betonicæ,
ana vnc.ij. misceantur, & à ieiuno ad di
luculum per duos dies bibantur. Repe
tantur aliis post quatuor diebus. Recipe
rosatæ nouellæ vnc.j. vtatur cum sera
piis. Déinde vacuetur. Recipe pil. asaie
ret, pil. de agarico, ana ℥.ij. cum stillati
tio liquore primulæ veris, fingantur pil.
vij. sumantur ab ægroto cum primùm
experrectus fuerit.

Recipe conseruæ acori col. ℥.ij. pul
diamoschi dulc. ℥.℞. misceantur, & po
stridie manè sumantur. Post hanc secun
dam purgationem inungatur origo ner
uorū oleo chamæmelino, cui tertia pars
olei

Sirup. at
tenuans.

Purgatio
secunda.

Inunctio.

olei de lilio immista sit. Quiescat iterum dies aliquot, nulla sumens pharmaca, sed tantum vtens enemate paulo ante tradito, vt dictum est. Tertiò, vbi dies aliquot quiesuerit, cõcoquantur humores, in hunc modum. Recipe serapij stœchados, serapij conseruationis acori, oxymelitos scillini à Democrito traditi, ana vnc. iiii. stillatitiorum liquorum, saluæ, primulæ veris, betonicæ, sampsuchi, ana ʒ. v. Misceantur, & à ieiunio per dies quatuor diluculo bibantur, & vesperi ante cenâ horis tribus, vt vis eorum feratur ad cerebrum. Repetantur aliis quatuor diebus si expedire videatur. Recipe diamoschi dul. ʒ. j. ʒ. vtatur cū serapiis. Dein de purgetur. Recipe pil. foetidari Mesue. pil. cocci, pil. de agarico, ana ʒ. j. Excipiatur stillatio liquore betonicæ, fingatur pil. vi. sumantur ad noctis dimidium. Recipe puluer. sacchari semel distaxat cocti vnc. ʒ. cum iure cicereum rub. fiat lotorium. Bibatur horis septem à sumptione pil. abstergendi ventriculi gratia. Recipe theriacæ veter. vnc. j. conseruæ fiorum rosimarini ʒ. j. ʒ. misceantur, & post die mane sumantur, sex horis ante pastum. Confert plurimum, his peractis

Sirup. con
coquens di
luculo &
vesperi su
mendus.

Purgatio
tertia.

Febris e
phemera
excitatio
à theriaca
& aliis.

huic malo febrem ephemeram accessere, id quod efficient theria. mithridat. anacardina compositio. Hæc quoque compositio mollis, huic morbo est admodum utilis. Recipe conseruæ acori col. vnc. iij. conseruæ anthos, conseruæ florum stœchados, ana ʒ. j. pul. diamoschi dul. pul. pliris cū moscho, ana ʒ. ij. seminis pæoniæ ʒ. j. chamæpit. recentis. m. ʒ. (si deus sit recens, substituatur sicca. m. j.) cum serapio conseruationis acori, fiat compositio mollis, de qua sumatur instar parua castaneæ alternis diebus, manè, & vespere, cū lectum ingreditur. Theriacæ quoque sumpta ʒ. j. cum stillatio liquore vini, sex horis ante pastum, semel in hebdomada, iuuabit eximiè. Anacardiæ quoque compositionis ʒ. j. sumpta manè & vespere ab ægroto lectum ingrediente, vicem deplebit compositionis mollis prædictæ. Vbi ter, vt dictum est, ægrotus vacuatus fuerit, vtatur errhinis, apophlegmatismis, gargarismis, sternutamentum cientibus, dictis in Cephalalgia pituitosa. Deinde laconico, aut hypocaufto in hunc modum vtatur. In vas idoneum immittantur lapides igniti, vino calido irrigati, aut huius decocti iure.

Reci.

Elect. mol.
le. Ner-
uos robo-
rans.

Hipocau-
stum.

Recipe saluæ, hyssopi, chamæpityos, sampsuchi, foliorum lauri, pseudonardi, florum torismarini, stœchados Arabicæ, florum chamæmeli, florum meliloti, an. q.v. Decoquantur in vino, & huius decocti iure lapides illi irrigentur. Ingredietur vas illud ægrotus, in eoque moretur, quàm poterit diutissimè mane, & vespere. Poterit horum loco ægrotus balnea naturalia adire sulphurea, & aliquantulum alumniosa. Egressurus autem aut laconicum, aut balnea, sumat 3. j. ss. compositionis mollis paulò antè traditæ, aut veteris theriacæ: sic se deinde in lecto componat vt fudet. Vbi sudauerit, sudor que abster sus fuerit, vngatur origo neruorū aut oleis, aut vnguento paulo mox dicendo.

OLEA.

Recipe olei costini, olei terebinth. olei de lateribus, ana vnc. ij. Misceantur, & fiat vt dictum est.

VNGVENTVM PRO ORIGINE NERVORVM.

Recipe vnguenti Martiati, vnguenti Agrippæ, ana vnc. j. ss. olei costini, olei nardini, olei de piperibus, ana vnc. j. sagapeni, opopanacis dissolutorum in vi-

no, ana 3. ij. ceræ parum, fiat vnguētum, quo neruorum origo vngatur calidè, vt dictum est. Potest & ex his cōmistis destillatio per ascensum fieri, & stillatio liquore inde manante neruorum origo vngi. Vnctio quoque inibi facta ex axungia vulpis, aut taxonis, aut anseris, aut anatis plurimum confert. Postremò cucurbitulæ affigantur circa ipsam neruorum originem, deinde cæteris partibus, sensim ad membrum resolutum descendendo.

Destillatio per ascensum.
Vnctio a-
lia.
Cucurbitulæ neruorum originem & deinde aliis & membro resolutum affigenda.

Paralyseos lingue Curatio.

P Rincipiò vtendum enematibus, serapiis concoquentibus, & pharmacis vacuantibus yniversalibus & particulatibus, dictis Capite proximo superiore, quibus peractis, pars capitis posterior & ceruix & tempora vngantur oleis sequentibus.

Recipe olei costini, olei nardini, olei de lilio, ana 3. j. ss. Misceantur, & vngantur partes suprà dictæ tepidè, deinde pelle aut vulpina, aut leporina calefacta tegantur. Postremò vesicæ in ceruice excitentur, admotis cantharidibus (ablatis antè capitibus & alis, cum fermento, aut axungia. Rumpantur deinde, & ficus fructus,

Vesicæ in ceruice excitanda.

ctus, aut brassicæ folia superponantur, & inde vacuata aqua mox loqui incipiet. Vtetur quoque ægrotus mollibus compositionibus corroborantibus nervos, Capite proximò superiore traditis, & sequen.

Recipe nucis moschatæ 3.j. castor. 3.ij. cum succo saluix fingantur orbiculi lupini similes, quos in ore sæpe habeat, aut nucis moschatæ frustum. Corpore quoque, vt dictum est, vacuato, venas, quæ sub lingua sunt, incidere conferet, & mento cucurbitulam admo-
 Venar
 sub lin
 gua inci
 fio.
 Cucurbi
 tula men
 to admo
 uenda.

Vesicæ resolutæ Curatio.

CVrabitur purgantibus medicamen-
 tis superius traditis & vnguentis, &
 oleis. Conferent & hæc plurimum.

Recipe olei nardini, olei costini, olei
 mastichini, ana 3.j.ß. Misceantur, & his
 vngantur imus venter, & interfoemineū
 manè & vesperi calidè.

Ani paralysesos Curatio.

PUrgetur ægrotus, vtatur roboranti-
 bus compositionibus, vngatur, vt pro-
 ximè dictum est. Cæterum & vñctiones
 circa dorsum fiant.

Paralyseos à casu, aut percussione Cûratiô.

Paralyfis, quæ casum, aut ictum repen-
tè subsequitur, desperata est. Si verò
paulatim, curari potest. Ipso igitur sta-
tim principio vena secanda, alio tamen
priùs mollita, facibûsque eductis.

Recipe cathol. sacchari semel duntaxat
cocti, ana ʒ. j. mellis à spuma purgati ʒ. j.
ʒ. olei comm. ʒ. iij. Fiat enema cum iure
communis enematû decocti, quod nul-
la mora iniiciatur. Ipsoque eiecto inci-
datur vena media, etiam si plenitudo nō
adfit, modò tamen ætas, & vires non re-
pugnent. Tantum autem mittatur san-
guinis, quantum exercitato Medico vi-
debitur expedire. Utetur deinde ægro-
rus vacuantibus medicamentis, & com-
positionibus mollibus nervos roboran-
tibus superiùs traditis. Postremò origi-
ni nervorum partis resolutæ, ipsi quo-
que parti admouebitur sequens empla-
strum.

Recipe farinæ scenogræci libr. ʒ. am-
moniâci vnc. ij. bdellij vnc. j. ʒ. axungia
anseris vnc. ij. (facta iam paralyfi, non
antè) axungia vulpis vnc. j. ceræ, q. s. fin-
gatur

nema.

anguinis
issio.

emplastrum
arti reso-
lutæ ad-
ouen.

gatur emplastrum, quod locis antè dictis admouebitur.

Paralyseos à sanguine Curatio.

Incidēda statim vena, alio tamen priùs enemate mollita. Recipe cathol. ʒ. j. mel. violacei ʒ. ij. olei chamæmeli, olei violacei, ana vnc. j. ʒ. cum iure communis enematum decocti fiat enema, quod ante pastum immittatur, eoque emissio, incidatur manè iecoraria vena primum, deinde vesperi humeraria, postridie inciduntur venæ sub lingua. Si alius quoque humor exuperare videatur, vacuetur, habita ratione & humoris ipsius, & virium ægrotantis. Utatur deinde compositio- nibus mollibus temperatis, in hunc modum.

Enema.

Sanguinis
missio.

Recipe conferuæ acori col. conferuæ rosarum, conferuæ buglossi, ana vnc. j. ʒ. pul. diamoschi dul. pul. pliris cum moscho, ana ʒ. ij. pul. diarrhod. abb. pul. electar. trium santalo. ana ʒ. j. ʒ. Excipiantur serapio conseruationis acori, fiatque compositio mollis, de qua sumat instar castaneæ matutinis horis, ante pastum, & vesperi cùm lectum ingreditur. Vngatur quoque sequentibus oleis.

Elect. mol
le nervos
roborans.

Recipe olei chamæmelini vnc. iij. olei de lilio vnc. ij. olei costini vnc. j. Misceantur, & illis callidis nervorum origo vngatur. A flaua, & atra bile rareriter Paralysis oritur.

Spasmi Curatio. Cap. XXI.

Spasmius est, inquit Gal. qui nervos, musculosque in eum cogit affectum, in quem ab animali facultate, cum naturalem habitum seruarent, ducebantur. In hoc enim malo nervi & muscoli in eas partes attrahuntur, quibus innascuntur. Namque attractio fieri non potest, nisi ad suam originem retrahatur musculus. Hac autem sola ratione spasmus in conuulsis partibus à motu naturali differt, quòd præter voluntatem fit.

Causa.

Conuulsio à flatu.

Hic autem motus inuoluntarius fit aut à repletionem & humorum plenitudine, aut à vacuatione, & ariditate, aut per consensum alicuius partis, nonnunquam à flatibus: de quibus posterius dicetur. Conuellitur interdum vniuersum corpus faciei partibus illæsis, tunc certum est, communem omnium qui sunt infra faciem nervorum originem, hoc est primas spinalis medullæ partes, affectam esse, ipsique adaptanda remedia. Si verò
simul

simul cum vniuerso corpore faciei partes conuellantur, vt sæpenumero labra conuulsa videntur, oculi, cutis frontis, tota mandibula, linguæ radix, partibus illis sic laborantibus, non solum spinæ inîtiam sed etiam cerebrum affectum est. Conuellitur plerunque pars aliqua tantum corporis, cuius conuulsio declarat neruum, qui eius motioni deputatus est, aut musculum esse affectum.

Conuulsionis autem vniuersi corporis tres sunt species.

Prima Græcis *τρίανθε*, Latinis rigor dicitur. Est autem cum ceruix vnà cum reliquo corpore immobilis manet, neutramque in partem inflectitur, sed recta in vtranque partem iuxta intenditur. Altera Græcis *ἐμπροσθεν*, hoc est, ad anteriora tensio, dicitur. Est autem cum caput, ceruix, corpusque reliquum in pectus contrahitur. Tertia, *ὀπισθεν* dicitur, hoc est, ad posteriora tensio. In hac enim caput & ceruix cum reliquo corpore in dorsum conuellitur. Fit autem omnis conuulsio, vti diximus, aut à repletionem, aut ab inanitione, aut à flatibus, aut per alicuius partis consensum.

Spasmus à repletiōe esse cognoscetur, si sanum

Cōuulsio
omnis v
de fiat.

Causæ
signa.

sanum quempiam repentè, aut statim ab initio morbi, vel non multo post principia corripuerit, præsertim si temulentus fuerit, ac plenus homo, in otio videlicet degens. Nerui enim frigidis, & glutinosis humoribus, ex quibus etiam nutriuntur, replentur: vnde conuulsionem patiuntur, quemadmodum videmus lora & chordas, cum humiditate multa madent, in humorem præter naturam attolli, sicque interdum tendi vt rumpantur.

Victus ratio.

Victus ratio in hac conuulsione, calida sit, & sicca, sicut prius dictum est in Cephalalgia pituitosa, Apoplexia, & Paralyfi.

Curandi ratio.

Conuulsio is remedia eadem quæ in paralyfi.

Quod ad curandi rationem attinet, iisdem enematis, serapiis concoquentibus, vacuationibus, & vniuersalibus, & particularibus, vt in Paralyseos curatione vtendum: iisdem quoque compositionibus mollibus, neruosa corpora roborantibus. Toto ritè purgato corpore, balnea præsertim naturalia, vt sulphurea, salsa, aluminosa adeunda, aut quæ à nobis ex sulphure, alumine, & sale in aqua coctis fieri possunt: aut quæ ex herbarum decocto hunc in modum parantur. Recipe maluarum, althææ, ana Manip. ij. chamæpityos,

pithyos, saluix, betonica, stœchad. heli- Balneũ ex
 chrysi, chamæmeli, pseudonardi, fol. lau- decoctiõe
 ri, ana M. j. ß. seminis lini, semi. fœnogræ- capitis ca-
 ci, ana ꝑ. iiii. caput vnum, aut duo, canis, nis. au-
 aut vulpis. Decoquantur in aqua, qua la vulpis &
 uetur ægrotus, totus quidem vniuerso aliis.
 corpore conuulso, aut ea tantũ pars, Vnguētũ
 quæ conuulsa est: idque fiat manẽ ante pro ceru-
 pastum, & vesperi ante cœnam. Cũ au- ce & ver-
 tem balneum egredietur, vnguantur to- tebris do-
 ta ceruix, & vertebræ dorsi vnguento se- si.
 quenti. Recipe olei de lilio, ol. lumbrico-
 rum, medullæ cruris vaccæ, pinguedinis
 caudæ arietis, ana vnc. j. ß. ol. costini, ol.
 terebinth. ana vnc. ij. castor. piperis, ana
 ꝑ. j. ß. pyrethri ꝑ. ij. ceræ parum, fiat vn-
 guentum, quo partes prædictæ vnguan-
 tur. Si autem à sanguinis copia conuul- Sanguinis
 sio fuerit, vacuetur, secta cubiti media ve- missio.
 na, parcius tamen quam copia exigit, ne
 vires symptomati occursuræ deiciantur.
 Præstat igitur vacuationem partiri, quã
 semel quantum necesse est vacuare. An-
 te tamen sanguinis missionem mollien-
 tibus enematibus alius eluenda, vt antè
 sæpe monuimus: deinde acribus vtendũ,
 & vnctionibus superius demonstratis. Causæ &
 Valenter quoque conuulsæ partes con- Signa.
 tinen.

tinendæ sunt, & motibus inordinatis resistendum. Spasmus ab inanitione, & siccitate motus vehementes, sudores, & labores, vigiliæ, alui deiectiones, sanguinis eruptiones, vomitus modum valde excedentes, famem, curas, solitudinesque subsequi solet. Si enim hæc præcesserint, sequaturque conuulsio non immerito siccitas illius causa existimabitur. Si verò ex febribus ardentibus exiccato toto corpore conuulsio accadat, malum hoc maximum est. Nam omnium conuulsionum, quæ ex siccitate fiunt, hæc est pessima. Omnes autem conuulsiones à vacuatione, aut ariditate sunt curatu admodum difficiles, quoniam longum tempus exigitur ad nervorum siccitatem remouendam, morbi autem acerbitas tempus non expectat, quin subito vires resoluit, & exitium affert. Victus ratio sit humectans. In sculis utatur carniū succulentis, carnibus optimis contusis. Principio utatur aqua hordei, in qua cancri flauiatiles, & testudines decoquantur, non autem vino, quia materias in nervos pennetare facit. Tandem tamen eo utetur, sed dilutiore. Diluetur autem aqua hordei solum. Et eo quidem utetur tantum

in pastu: extra pastum autem, aqua superius dicta. Balneo etiam vtetur aquæ dulcis tepidæ. Quod si caliditas appareat, decoquantur lactucæ, violæ, folia cucurbitæ, folia salicis in aqua balnei. Cum autem balneum egreditur vngatur totum dorsum oleo aut viola. aut rosa. aut cucurbitino, ne humiditas balneo quæsita exhalet. Plurimum etiam huic affectui confert balneum ex capitibus & intestinis veruecum, & oleis clementibus. Inter pastus autem vtatur electario sequenti. Recipe confer. violarum, confer. bugloss. ana ʒ. j. nucleorum nucū pinearum mundatorum (neruorū enim humiditatem reparant) maceratorum in stillatitio liquore rosarum ʒ. ʒ. carnium testudinum præparatarum vnc. ij. pul. electa. resumptiui, pul. diatrag. frig. ana ʒ. j. sacchari dissoluti in stilla. liquore florū viola. q. s. singantur morsuli ponderis ʒ. ʒ. In vniuersum, qui hoc malo instantur, vt hectici curentur. Spasmus à flatibus, Arabes Alcuzen appellant, citò fieri, & desinere solet. Qui si fortè non cesset, resoluantur flatūs illi locum fricando pannis calentibus, & vngendo oleis digerentibus, qualia sunt oleum

Balneum
aquæ dul
cis.

Inunctio à
balneo

Balneum
ex ol.

Spasmi à
siccitate
& inanitione
vt hec
tica cu
randi.

Spasmus
ex flatu
quib⁹ cu
randus.

lumbricorum & chamæmelinum. Vtq;
 non redeat, dissoluatur theriaca in ali-
 quo dictorum oleorum, & locus vnga-
 tur. Spasmus per cōsensum alicuius par-
 tis fit non ob materiā quæ neruosa cor-
 pora implere possit, aut ob inanitionē,
 materiæq; penuriā, sed fit vbi à parte pri-
 mō patiente substantia quædam aut spi-
 ritualis, aut fluida alteratis per continui-
 tatem partibus ad cerebrū effertur, quæ
 quidem substantia mole interdum est mi-
 nima, cæterum qualitate est maxima.
 Sic autem contingere solet iis, qui mor-
 bo Comitiali per partis alicuius consen-
 sum laborant, aut qui à scorpio, aut alia
 venenata fera icti sunt. Hanc verò no-
 xiam aut substantiam, aut qualitatem,
 cerebrum vt à se expellat hoc motu cō-
 cutitur. De hac autem morbi Comitia-
 lis specie superius est dictum. Si verò ob
 alicuius venenatæ feræ ictum conuul-
 sio accidat, adnitendum initio erit, vt ve-
 nenū extrahatur, id quod efficiet, si par-
 ti percussæ aut galli, aut gallinæ anum
 deplumatum admoueris, rostro com-
 presso, vt ano etiā respiret. Suctu ani ve-
 nenum extrahet. Theriaca quoque parti
 punctæ apposita aut venenum, aut eius
 quali

Spasmus
 per cōsen-
 sum est
 species co-
 mitialis.

Spasmus
 ab ictu fe-
 ræ vene-
 natæ.

Venenū
 vt extra-
 hant ani
 gallinæ
 suctu &
 theriaca
 & cucurbi-
 tula, &
 cauteriis.

qualitatem è profundo attrahet, atque euacuabit. Idem præstabit cucurbitula illi vulnuscule affixa, ipso tamen prius latiore facto, locoque toto in circuitu scarificato. Confert etiam cauteriis latioribus ignitis inurere vulnus, ipsum autem deinde porri seminibus cum sale tritis, aut aliis, aut cepis crudis, aut coctis, aut ipsarum succo illinere oportet. Vbi autem crusta ceciderit, ante diem quadragesimum, aut sexagesimū, prohibendum vulnus cicatrice induci. Ad quam si properabit, aut vitis, aut ficulneo cinere vulnus rursus aperies. Spasmus verò si neruo puncto non à venenata quidem fera sed ferro acuto contigerit, teneatur foramen apertum, ut sanies expiret, quæ retenta putresceret. Quod si quidem angustius fuerit, ferro latius fiat. Vnguentum deinde multum siccans, ac digerens, tenuium partium, quale est vnguentum apostolorum dictum: aut quod eo fortius est, basilicum. Quoniam autem puncto neruo dolores plerunque vehementissimi adsunt, ad eorum mitigationem loco puncturæ imponatur oleum de euphorbio, si quidem ægrotus robustus fuerit: sin delicatus, terebinthina oleo

Spasmi ex
neruo à
ferro pun-
cto cura-
tio.

Vnguen-
tum.

Nerui pū-
cti dol. ve-
hementi-
simus vt
sedetur.

rosa. mista, aut oleum sabinū, aut quod-
uis aliud mite, quale est oleum cui terræ
lumbrici fuerint incocti, his enim oleis
parte puncta fota dolor sedari solet. Si
tamen ipsum hisce remediis non vinci
contingeret, stupefacientibus vtendum,
vt pane cum albi papaueris decocto: aut
quod vehementius erit, cum ipso opio.
Si nec sic quoque dolor compescatur,
neruus transuersus secetur, dorsi autem
spina oleo de lil. aut ol. terebin. vngatur.

Cynici Spasmi Curatio.

Caput XXII.

Est autem musculorum mandibula-
riorū resolutio, in qua os, & nares,
& omnino media faciei pars in obliquū
declinant. Pars autem ea, quæ peruersa
apparet, non resoluta est, sed opposita.
Nam vt resolutio musculo, qui dextram
labri partem mouet, pars ea in sinistram
deflectitur: sic si is, qui sinistram mouet,
resolutus fuerit, ea in dextram declinat:

Spasmi haud aliter & totam mandibulā in ad-
cynici cau uersam partē deflecti contingit. Si fue-
runt cum va rit hæc affectio cum delirio fortē, arguit
riis acci- rit hanc affectio cum delirio fortē, arguit
dentibus. Apoplexiam; si cum ratione, à nervis è

cervicis vertebris procedentibus efficitur. Potest hoc pathema & à conuulsione, & à Paralyfi oriri. Si fit à conuulsione ex plenitudine, fit subito: si verò à conuulsione ex ariditate, paulatim. Siue autem à conuulsione ex plenitudine fuerit, siue à Paralyfi, ea omnia cōducunt medicamenta, quæ in Paralyseos, & Spasmi curatione produximus, præter gargarismos, errhina, & sternutamenta cientia. Vniuerso igitur corpore, vt ibidem dictum est, purgato, sequentibus ytemur.

G A R G A R I S M V S.

Recipe origani, hyssopi, thymi, ana Manipul. j. Decoquatur in s. q. aque, donec dimidium absumatur. Accipiantur iuris decocti vnc. xvj. oxymel. scillini ꝑ. ij. Misceantur, fiatque gargarismus, quo vtatur manè ante prandium, & vesperi ante cœnam.

A V T S I C F I A T.

Recipe sinapi vnc. j. ꝑ. decoquatur in libra vna vini ad tertias, adiectis oxymelitos scillini vnc. ij. hieræ picræ vnc. ꝑ. fiat gargarismus, quo vtatur, vt dictum est.

E R R H I N A.

Recipe nigellæ Romanæ maceratæ horis xij. in aceto, dra. j. pyrethri scrup. ij.

Excipiantur succo maioranæ, fiantque
 erethina, quibus tepidis vtatur ieiunus.

STERNVTAMENTVM

IRRITANTIA.

Recipe piperis, pyrethri, euforbij, ana
 vnc. ſ. fiat puluis, qui in nares flando im-
 mittatur. Si passio hæc à paralyſi fuerit,
 vnguantur ceruix, frons, & tempora, o-
 leis ſequentibus calidis. Recipe olei co-
 ſtini, olei terebinth. olei lumbric. ana vnc.
 iij. Misceantur, & fiat vt dictum eſt. Si ve-
 rò fuerit à conuulſione, vngantur præ-
 dictæ partes ſequentibus.

Recipe ol. de lilio, olei coſtini, olei te-
 rebinth. olei lumbricorum, ana vnc. j. ſ.
 Misceantur, & fiat vt dictum eſt. Cucur-
 bitulæ primæ ceruicis vertebræ affixæ,
 & ſecundæ, ſummam quoque opem affe-
 rent. Sanguinis itidem miſſio è venis, quæ
 ſub lingua ſunt. In hoc affectu, etiam ab
 vtrauiſ cauſa, confert in ore tenere fru-
 ſtum nucis moſchatae. Dimidia autē nu-
 cis moſchatae pars oleo coſtino pauliſper
 macerata, ſi in ore frequenter habeatur,
 multò plus auxiliij feret. Viſtus ratio in
 hoc malo eadem cum ea, quæ obſeruari
 ſolet in Spasmo, aut Paralyſi, à plenitudi-
 ne prout ab altero illorū ortum habet,
 præter

concurbi-
 ulæ.

Sanguinis
 miſſio è
 venis ſub
 lingua.

præterquàm quod hoc morbo laboran-
tem in tenebroso loco morari oportet.
Hic morbus, si febris sequatur, incur-
abilis est. Multa de morbi huius curatio-
ne, haud sane contemnenda, in Philonio
videre est.

Stuporis Curatio. Cap. XXIII.

Si crura, aut membrum aliquod stu-
peat, racemorum calcatio cōfert, aut
in musto particulam affectam immerge-
re. Stupor enim Paralyſis est imperfecta,
curatur igitur iisdem penè præſidiis: nō
enim tam vehementia medicamenta ad-
hibenda sunt.

Immerſ
particul
in musto

Catarrhi Curatio. Cap. XXIII.

Tres sunt defluxus humorum è ce-
rebro in ſubiectas partes differen-
tes. Aut enim ad os, & fauces humor de-
labitur, & tunc Græcis *ναράρρ*, Latiniſ
Deſtillatio dicitur, aut ad nares de-
cumbit, *ἀρροῖα*, Græcis, Latinis Grauedo
vocatur. Vbi verò ad aſperam arteriam
deſtillat humor, *ῥαυκεύα* Græcis, Raucedo
Latinis appellatur.

Coriza.

Rauce

Cauſa.

Horum autem defluxuum frigiditas
interdum cauſa eſt, humores qui ſunt in
cerebro conſtringens. Interdum calidi-

1 3 tas,

tas, humores eosdem dissoluens. Omnia quoque quæ caput immodicè replere possunt, huiuscemodi defluxum excitât: qualia sunt vinum immoderatiùs ingestum, balnea calidiora, cibus crudus qui in ventre permanet, neque excernitur. Prætereâ illa, quæ vaporum copiam ad cerebrum transmittunt, ut allia, cepæ, sinapi, raphanus, & odoramenta supra modum calida. Vitentur igitur hæc omnia. Utendum cibus facilibus concoctu, & boni succi. Liberaliùs prandendum, quàm cœnandum his, qui destillatione laborant. Iidem interdium ne dormiant, nec supini noctu iaceant. Ventos Austri- nos fugiant, qui & cerebrum replent, & humores dissolunt. Vitent, & Aquilinos, qui humores constringunt. Vitetur autem hæc omnia nō solum ab his, qui destillationibus iam iam laborant, sed & ab his, quibus cerebrum humiditatibus plenum est, & ad destillationes occasione vel leuissima paratum. Caput autem humoribus refertum cognoscitur ex ipsius gravitate, ex insolenti somnolentia, & ad motus voluntarios pigritia, & cum veluti in seipso lægidus homo apparet. Ex visu solito caliginosiore, audi-

tu quoque hebetiore. Principio etenim neruorum humectato, hæc omnia venire necesse est. Humor autem, qui è cerebro in subditas partes delabitur, interdum calidus est, nonnunquam frigidus, & causa interdum calida, vt dictum est, interdum verò frigida. Si igitur materia sit calida, à calore liquante destillans: aut frigida, à frigore comprimente delabēs, materia & causa eadem remedia requirunt. Si verò materia sit frigida, & causa calida, aut contrà: materia, & causa remedia contraria postulant. Vrgentioris igitur maior habeatur ratio, altero interrim non neglecto. Humor autem destillans si calidus fuerit, acris plerunq; est, ac tenuis, caputque incalescit: atque eū defluxum febris magna ex parte comitatur, isque humor ad os, & nares ferè decumbit, rubetque nasus.

Signa.

Quòd si facies quoque rubescat, & oculi, cum tensione venarum, incidatur vena cubiti dextri exterior (siquidem nihil sit, q̃ sanguinis missiōi repugnet) aut media. Sanguis autē pro laborantis viribus mittatur. Antè tñ quā vena secetur, molliatur aluus enemate sequenti. Reci. maluarū, althææ, linozostidos, helxinos; ana

Curandi ratio.

Enema.

M.j. quatuor sem. frig. maior. ana 3.j.ß. hordei p.j.ß. decoquantur in f.q. aquæ ad tertias. Accipiantur iuris decocti lib. j.ß. cal. recens extractæ 3.j. sacchari semel dūtaxat cocti 3.j.ß. ol. violacei vnc. iij. Cōmists omnibus fiat enema, quod ante pastum iniiciatur, eoque eiecto, & fecibus eductis, incidatur vena, vt dictū est. Materia deinde concoquatur in hūc modum.

Sanguinis
missio.Sirup. con-
coquens.

Recipe serapij de ziziphis, serapij violacei, ana 3.ij.ß. iuris decocti hordei vnc. ix. Misceantur, & appetente diluculo à ieiuno bibantur per triduum.

AVT HOC APOZEMA-

TE VTATUR.

Recipe glycyrrhizæ 3.j. ziziphorum mixtorū, ana vnc.ß. quatuor semin. frig. maior. ana 3.ij.ß. seminis papauer. albi 3.j.ß. trium florum com. ana p.j. Decoquantur in f.q. aquæ donec dimidium absumatur. Recipiatur iuris decocti colo transfusi lib. j.ß. adiectoque saccharo. q. s. dulcedo inducatur, dein depuretur, & santalorum citreorum 3.ij. additis, sapore, & odore iucundiore reddatur. De hoc apozemate in aurora bibat ad. iij. 3. per dies quatuor. Humoribus concoctis purgetur

getur vt sequitur. Recipe rhabar. selecti Purgatio.
 3. j. ℞. oxyphœnicœ vnc. ℞. macerentur
 in stillatitio liquore intybi satiui latioris,
 horis xij. Dein validè exprimantur,
 & colētur, & adiectis serapij rosacei pur
 gatorij de infusione rosarum 3. ij. fiat po
 tio purgans, quæ hora quarta matutina
 sumatur. Si verò ægrotus inops fuerit,
 & superior portio carior videatur, vtatur
 sequenti viliori, nec minùs utili.

Recipe cas. recens extractæ drach. vj.
 electar. de succo rosa. 3. iij. serapij viola
 cei 3. j. iuris decocti pastoralis vnc. iij. ℞.
 Commistis omnibus fiat potio purgās,
 quæ sumatur hora quarta matutina.
 Nec sit Medicus vnica euacuatione con
 tentus, si humor abundare videtur, rur
 sum igitur vacuetur, deinde ad ea, quæ
 humorum defluxum sistunt accedendū
 hunc in modum, si materia non admo
 dum calida sit.

Recipe boli Arme. lotæ in stillatitio li
 quore rosa. 3. ij. puluerentur, & cum se
 rapio violac. q. s. misceantur, & sumantur
 ab ægroto cū lectum ingreditur. Si hu
 mor, qui destillat, salsus percipiatur, ad
 datur spicæ nard. 3. ℞. Aut vtatur electa
 rio sequenti, ipso somni tempore.

Catarrhū
 silentia.

Recipe boli Arme. lotæ in stillatitio li-
 quore rosa. 3. iij. amyli 3. ij. tragacanthæ,
 gummi Arabici, ana 3. j. ꝑ. sacchari candi
 3. j. Adiecto serapio violaceo, aut (si ma-
 teria sit valde calida) serapio de papaue-
 re. q. s. fingantur orbiculi in lupinorum
 modum, quos in ore sæpe habeat, præci-
 puè noctu inter dormiendum. Interdiu
 quoque sequenti electario frequenter v-
 tetur. Recipe pul. diatrag. frig. pul. dia-
 papauer. ana 3. ij. sacchari dissoluti in stil-
 latitio liquore ros. q. s. fingatur electariū
 solidum, in rhombi figuram, habeat sæ-
 pe in ore. Si verò materia non admo-
 dum calida sit, satis sit parum diatrag.
 frigidæ in ore habere, idque frequenter.
 Quòd si iam dicta non faciant satis, hæc
 addantur. Recipe conferuæ rosa. anti-
 quæ sesquiunciam, diacodij drach. ij. pul.
 diatragæ. frigidæ 3. iij. excipiantur sera-
 pio rosa. fiatque in eclegmatis modum,
 habeatur in ore frequenter, paulatimque
 deglutiatur. Suffitus quoque nō parum
 conferunt. Olfaciat igitur acetum effu-
 sum super lapidem ignitum. Torreantur
 fabæ, quas in aceto maceratas odoretur,
 frons deinde, & testiculi in viris, in mu-
 lieribus mammæ, & pedum soleæ oleo
 viola.

Elect. in
 ore conti-
 nendū ad
 sistendum
 deffluxū
 in mate-
 ria falsa
 & valde ca-
 lida.

Eclegma.

Suffitus.

Linimen-
 tum pe-
 dum.

violac. & ol. nymph. æquis portionibus
mistis linantur. Hic quoque pulvis an-
teriori capitis parti inspergatur, cum le-
ctum ægrotus ingreditur. Recipe om-
nium santalo. ana 3. ij. baccharum myrti
drach. iij. coriandri præparati 3. β. rosarū
rubrarum, florum nymphæ, ana P. j. β.
fiat pulvis, quo vtendum, vt dictum est.
Humor autem destillans si frigidus fue-
rit, frons plerunque & caput vndique di-
stenditur, ossaque ethmoidea clauduntur,
ita vt non vox per nares liberè trāsmea-
re queat. Stillat quoque è naribus cras-
sus, & pituitosus humor. Corpus vacuā-
dum per ea, quæ pituitam purgant, quā
quidem ad rem plurimum confert vali-
di enematis iniectio, quale est hoc quod
sequitur.

Pulvis ca-
piti insp-
gendus.

Signa.

Recipe maluarum, helxines, betæ, ana
m. j. betonica, origani, calaminthæ, ana
m. semissem, florum chamæmeli, florum
stœchados. Arab. florum rorismarini, a-
na P. j. & dimidiatum. Decoquantur in
f. q. aquæ vsq; ad dimidiæ partis absum-
ptionem. accipiantur iuris decocti ses-
quilibra, cas. recens extractæ, sacchari se-
mel duntaxat cocti, ana vnc. j. mollis an-
thosati vnc. j. β. olei communis vnc. iij.
salis

Enema.

salis drachm.j. Commistis omnibus fiat enema, immittatur ante pastum, eoque vtatur quotiesalui subductione opus fuerit. Concoquatur deinde materia hūc in modum.

Siru. con-
coquēs in
defluxu fri-
gido.

Recipe serapij de hyssopo, serapij stœchad. mellis rosacei colati, ana ʒ.j. ʒ. Stil-
latitiorum liquorum betonicæ, sampsu-
chi, adianti, ana vnc. iij. Misceantur, & à
ieiuno in tres æquas partes partita, dilu-
culò per triduum bibantur.

AVT VTATUR APOZEMA-
TE SEQVENTI.

Recipe glycyrrhizę ʒ.j. radicum rusci,
asparagi, graminis, acori, ana ʒ. semissem.
betonicæ, melissophylli, hyssopi, sampsu-
chi, adianti recentis, ana M.j. vuarum pas-
sarum, detractis vinaceis, ficorum pin-
guum (propter pectus) ana sesquiunciã,
florum stœchados Arab. rorismarini &
sambuci, ana P.j. ʒ. trium florum cōmu-
nium, ana P.j. Decoquantur in aqua ius-
tæ quantitatis tantisper dum dimidium
absumat, dein colo transfudantur. Ac-
cipiantur iuris decocti ʒ. xvj. tantum ad-
misceatur sacchari, quantum ad dulcedi-
nem inducendã satis esse videbitur. Dein
de puretur, & adiectis cinnamomi sele-
cti, pul

cti, pulueris iridis, ana ʒ.j. ʒ. nucis mos-
 chatae ʒ.iiij. iucundiore & odore, & sapo-
 re reddatur. Diebus quatuor, aut quin-
 que ab ægroto ʒ.iiij. appetente diluculo
 bibantur. Deinde vacuetur. Recipe pil. Purgatio.
 cocci ʒ.ij. pil. de agar. (propter humorē
 in pectus iam delapsū) ʒ.ʒ. cum stilla-
 titio liquore hyssopi fingantur pil. viij.
 quæ sumantur circa noctis dimidium.
 Domi postridie manēdum, horisque viij.
 à sumptione pil. vtatur lotorio superius
 frequenter repetito. Si pilulæ displiceāt,
 vtatur sequenti potione. Recipe cathol. Purgatio
purgans.
 vnc. ʒ. agarici recens in pastillorum for-
 mam redacti, in oxymelite simplici, & stil-
 latitiis liquoribus betonicæ, & adianti
 macerati, & expressi drachm. j. ʒ. diaphœ-
 nici drachm. ij. serapij adianti vnc. ʒ. Ex-
 cipiantur iure decocti pectoralis, adiecto
 stœchados Arab. P. j. fiatque potio pur-
 gans, quæ sumatur hora quarta matu-
 tina.

AVT BOLO SEQUENTI

VTATUR.

Recipe cathol. vnc. ʒ. diaphœnici drac.
 iiij. adiecto saccharo fingatur bolus, qui
 circa crepusculum sumatur.

Recipe theriacæ vet. drach. j. conser-
 uæ

uæ buglossi drach. j. ß. Misceantur, & postridie manè sumantur. vj. horis ante pastum. Vniuersi corporis vacuatione præmissa, capiti tandem, quod mali fons est, topica sunt adhibenda remedia, tum quæ ipsum peculiariter purgent, tum roborant. Utendum autem hanc ad rem primum errhinis, sternutamenta cientibus, apophlegmatismis, & gargarismis.

ERRHINA.

Recipe succi Betæ ʒ. j. ß. iuris decoctæ maioranæ ʒ. iij. mellis ʒ. j. ferueant vnà parumper ad ignem, & inde fiant errhina, quibus dies aliquot vtatur ieiunus. Poterit & valentioribus vti, in hunc modum. Recipe succi radiceis betæ vnc. ij. pyrethri, piperis nigri, ana ʒ. j. vini albi vnc. j. ß. Misceantur, & vtatur ægrotus, vt superius dictum. Pro succo radiceis betæ, substituere licebit succum radiceis plantaginis.

AVT SIC FIAT.

Recipe succi radiceis iridis vnc. iij. ex eo errhina fiant. Possunt & fieri ex felle capræ, aut bouis, eruntque longè vehementiora. Ceterum non hæc fiant, nisi materia maiori ex parte, vt dictum est, vacuata. Sternutamenta autem excitentur

tur puluere veratri albi, aut piper. nigri.

APOPHLEGMATISMI.

Recip. mastich. $\mathfrak{z}$.j. corticis radice cap-
par. drachm. ij. pyrethi drach. iij. piperis
nigri drach. j. β . vuarum passarum $\mathfrak{z}$. β .
Commisceantur, & in panno raro lineo
inuoluta manducentur per horæ dimi-
dium ante pastum manè, & vesperi.

AVT SIC FIANI.

Recipe mastich. vnc. j. cubebarū drach.
ij. piperis drachm. j. corticis radice cap-
paris drachm. j. β . fiat puluis, de quo,
quantum capit argenteum cochlear, à
ieiuno, quanto tempore superius di-
ctum est, semper expuendo mandatur.
Gargarismis postremo vtendum loco,
principiò sanè catarrhum magis irrita-
rent. Hunc autem in modum fiant.

Recipe hyssopi M. j. β . saluix M. β . vua-
rum passarum detractis vinaceis $\mathfrak{z}$. β . cu-
bebarum $\mathfrak{z}$. ij. β . pyrethri $\mathfrak{z}$. iij. corticis
radice cappar. $\mathfrak{z}$. ij. Decoquantur in a-
qua iustæ quātītatis ad tertias. Recipian-
tur iuris decocti lib. j. oxymelitos scilli-
ni vnc. ij. misceantur, fiatq; gargarismus.
Porro ne materia rursus accumuletur,
pilulis sequentibus vtendum.

Reci. pil. de hiera simpl. aut asaiet. $\mathfrak{z}$. ij.

aga

Pill.

Pillulæ cū
pharma-
co vehe-
menter so-
lutiua &
quando
sunt totæ
vehemen-
ter solu-
tiua quan-
do sumen-
da.

Caput ro-
borantia
& per os
sumenda.

agarici in pastillorum formam radacti
scrupul. j. ß. Misceantur, adiecto melle ro-
saceo. q. s. fingantur inde pilul. vj. ponde-
ris 3. vnius, è quibus sumantur tres, bis
per singulas hebdomadas ab ægrotante
horis duabus à cœna, cū se in lecto
dormiturus componet. Si enim in pilu-
lis, quæ sumi debent aliquid de scammo-
nio, aut turpeto, aut aliquo alio id ge-
nus pharmaco vehementer laxatiua fue-
rit, sumantur saltem quatuor horis à cœ-
na: si verò totæ vehementer solutiua fue-
rint, sumenda sunt circa noctis dimidiū.

Ea percurrimus, quæ cerebrum pecu-
liariter purgant, nunc ea dicenda sunt,
per quæ toti capiti robur addi potest par-
tim sumpta, partim admota. Hæc autē
quæ sequuntur sumenda sunt. Recip. e-
lectar. diamoschi dulc. in rhomborū aut
tessellarum solidā formā radacti vnc. ij.
Sumat ægrotus tessellā bonā duabus ho-
ris à cœna, cū lectum ingreditur. Præ-
terea sumat drach. j. theriacæ veter. ma-
nè horis sex ante pastum semel in heb-
domada tempore frigido. Quibus au-
tem diebus nihil aliud sumpturus est,
vtatur electario sequenti. Recipe pul.
diambrae, pul. diamoschi dulc. ana 3. ij.
conser

conferuæ acori, conferuæ florum stœcha-
dos, ana drachm. ij. sem. sacchari in stilla-
ritio liquore sampſuchi dissoluti, q. s. ſin-
gatur electarium solidum in rhomborū
figuram. Sint autē singuli ponderis drac.
ij. sem. Sumat ægrotus rhombum vnum
quotidie manē horis tribus ante pastū,
si quidem aliud nihil sumpturus est. Si
fortē ægroto mollis consistentiæ electa-
rium magis placeat, fiat in hunc modū.
Recipe conferuæ acori col. conferuæ flo-
rum rorismarini, conferuæ stœchados,
ana vnc. j. sem. pul. pliris cum moscho,
pul. diamoschi dulc. ana drach. ij. cubeba-
rum, nucis moschatæ, ana drachm. j. β.
Misceantur, adiecto oxymelite scillino q.
s. fiatque electarium molle, quo vtatur
loco electarij solidi prædicti: & sumat de
eo quotidie manē quando (vt diximus)
nihil aliud sumpturus est, instar auella-
næ magnæ. Si quicquam adhuc è cere-
bro defluere videatur, hoc pacto reprimatur.
Recipe spicæ nardi 3. j. mastich.
3. ij. β. boli Armeniæ lotæ in stillatitio li-
quore rosa. 3. ij. gummi tragacanthæ,
gummi Arabici, ana 3. j. sacchari candi
(ad voluptatem) vnc. j. adiecto serapio de
ziziphis singantur orbiculi, lupinis simi-
k les,

Sistentia
deflux. &

les q̄ retineātur in ore, noctu p̄sertim inter dormiēdū, quo quidē tēpore destillationes maximē vigent. Sola quoq; spica in ore, interq; dentes retēta, nocturno tēpore, huiusmodi humorū defluxū sistere pōt. Quæ sequūtur exteriū admodum ca-

Caput roborantia & exteri⁹ admouenda.

Recipe melissophylli, betonicæ, sampsuchi, organi, ana m. ss. nucis moschatæ, caryophyllo. sandaracæ, ana drach. ij. cocci infectorii, maceris, ana ʒ. j. ss. thuris, mastichis, ana dra. iij. rosarum rub. p. ij. hæc in tenuissimum puluerem redacta

Pileolus.

panno sericeo rubro, & raro insuantur, fiatq; in pileoli modum acu interpuncti, quem gerat, auferens interim aliquid de cæteris capitis tegumentis, ne capite nimium calefacto rarefiant pori, sicq; facilius ab externis nocumentis lēdatur.

Puluis capiti inspergendus.

Qui quidē pileolus si displicuerit, eūque gerere recuset, illius loco vtendum sequenti puluere, qui anteriori capitis parti inspergatur ægroti, cum lectum dormiturus adit.

Recipe nigellæ Romanæ torrefactæ, cocci infectorii, ana dra. j. ss. corticis citri sicci dra. iij. caryophyllorū dra. ij. ss. agallochi dra. ij. melissophylli, sampsuchi sicci

ci ana dra.j. rosarū rubr. ꝑ.ij. fiat puluis,
 quō vtatur vt dictū est. Aestate verō ad-
 dantur fantalorum citreorum, & bacca-
 rum myrti, ana dra.ij. Inopes verō vilio-
 re hoc vtentur præsidio, non min⁹ tamē
 utili. Recipe millij torrefacti partes
 tres, salis torrefacti partem vnā, ē pan-
 no lineo raro fiant sacculi duo, qui cali-
 dē admooueantur parti anteriori capitis,
 alter post alterū ante pastum. Hanc quo-
 que ad rem odorifera plurimum confe-
 runt, qualia sunt hæc. Recipe ladani vnc.
 ij. styracis calamitidis, galliæ moschatae,
 ana vnc. ꝑ. agallochi, caryophyllorum,
 cubebarum, ana vnc.j. cum muccagine
 gummi tragacanthę extracta cum stilla-
 titio liquore maioranæ fingatur globu-
 lus, qui in medio perforetur, huncque ē-
 grotus frequēter odoretur. Nigella quo-
 que Romana torrefacta, pāno aut lineo,
 aut sericeo raro inclusa, sæpēque olfacta
 confert. Non minori sunt vsui suffitus,
 in hunc modum parati.

Rec. aristolochiæ rotūdæ, thuris, masti-
 chis, caryophyllorū, ana ꝑ. j. ꝑ. arsenici oi-
 treī ꝑ. ij. adiecto butyro, aut adipe vac-
 ci no fingatur pilule, quę prunis supponā-
 tur, summūq; hauriat egrot⁹ ore & nasi
 bus,

Globu-
lus opti-
mi odo-
ris.

Sacculus.

Suffitus.

bus, manè, & vesperi ante pastum. Aut pyrethro, & arsenico citreo simul æquis portionibus mistis, adiecto recenti butyro fingantur pilulæ, quibus superpositis prunis vtatur ægrotus vt dictum est. Aut ex arsenico, & pyrethro, addito oui recentis vitello, fiat in cōspersionis modum, qua panni albi particulæ, linguæ figuram habentes oblinantur in acutiore extremo, dein prunis superponatur extremum illud, quod vbi mediocriter exustum fuerit, fumans in os immittatur. Fumum illum hauriat ægrotus non vnus tantum particulæ, sed pluriū manè & vesperi ante pastum, vt iam dictū est.

Cū iam humoris defluxus minui videtur, suffiatur lintheum asperum suffitu sequēti, & eo deinde manè ante pastum caput fricetur. Recipe thuris, mastichis, ladani, styracis calamit. ana vnc.ß. Miscuantur, & ex his suffitus fiat, vt dictum est. Capitis quoque lotio supra modum conducit.

Lauetur igitur lotionē in hunc modum parata.

Lotio capitis. Recipe sampsuchi, betonicæ, melissophylli, an. m. j. florum helichrysi, stœchados, florum rorismarini, florum chamæmeli,

meli, ana p. iij. nigelle Romanę drach. iij.
 Decoquantur in lixiuio facto de cineribus corni, & buxi, eo lauatur caput tonsum, dein sicceretur, & accuratè tergatur linteo aspero suffito, vt paulò antè dictum est: & rursus, mox vbi abstersum fuerit, stillatio liquore vini lauatur, ipsum manu validè fricando. Quòd si dicta parum aut nihil contulisse videantur, persistatque catarrhus, cauterio hunc in modum vtendum. Recipe cantharidum (abscissis capitibus, & alis) drach. ij. misceantur cum fermento, & anteriori capitis parti tonsæ admoueantur. Vbi vesicæ extiterint, rumpantur, ipsisque brassicæ folia incisa superponantur, aut ficus, vt totus inde aqueus humor expellatur.

Cauterium.

VEL FIAT SIC.

Recipe olei rutæ vncias duas, sinapi, stercoris columbini, ana vnciam ss. piperis sesquidrachmam, ceræ parum. Commistis omnibus fiat vnguentum, quo pars anterior capitis tonsa vngatur. Licebit & candente ferro cauterium facere, ea in capitis anteriore parte, vbi digitorum maximus desinet, passa manu, eiusque radice nasi radici admota. Præterea non parum conducet manus, testes, pedesque

Testium virorum, mammas verò mulierum man-
edumq; nè, & vesperi oleis sequentibus vngi.

aunctio
māma-
im. Recipe olei de lilio, olei chamemelini,
olei nardini, ana vnc. ij. Misceantur, fiatq;
vt dictum est.

Ophthalmie Curatio.

Caput XXV.

Ophthalmia duplex quidem est, vna
enim vera est, altera verò non vera.
Vera autem Ophthalmia phlegmone est
tunicæ, siue membranæ, quæ cohærens,
siue adnata appellatur, frequentius à san-
guine, aut bile proueniens. Cum enim
membrana illa, siue tunica, quæ forinse-
cus adnata est aliis tunicis, quæ oculum
ipsum constituunt, estque toti oculo li-
gamentum ad circumiacentia ossa, inflā-
matione laborat, vera Ophthalmia est.
Huius mali triplex potest esse causa. Aut
enim ex plenitudine fit, quæ vniuerso
grauis est corpori, ob quam cohærens
membrana, humoribus quoque referta
tenditur. Aut fit à biliosorum humorum
acrimonia vehementer erodente. Aut ob
crassorum humorum, & flatulentorum
spirituum intensionem. Si ex plenitudi-
ne hæc inflammatio contracta fuerit,
dolor

dolor ingens oculos affligit, tenduntur
 eū rubore, & calore permagno, magnā
 que feruidarum lacrymarum defluit co-
 pia: Si verò à biliosis humoribus orta sit,
 lacrymæ fluentes salæ sunt, & acres, ca-
 lideque corpus vniuersum prauis abun-
 dat humoribus, cacochymumque est.
 Quod si nihil horum apparuerit, è cras-
 sis humoribus, & flatulentis spiritibus
 esse dicemus. Cognoscetur autem hæc
 affectio ex rubore membranæ cohæren-
 tis ob sanguinis confluxum, ex lacrymis
 quoque ex oculis resudantibus, & puru-
 lentis sordibus in maioribus oculi angu-
 lis acervatis. Moretur ægrotus in aëre
 obscuro, & tenebroso, quoniam humo-
 res lumen commouet, spiritusque resol-
 uit: sit autem pro causæ diuersitate aut
 frigidus, aut calidus, qui, si talis natura
 non est, industria paretur. Si libero se cre-
 dere cælo ægrotum sit necesse, linteum
 atrum, aut cæruleum, aut viride oculis
 obducatur, hi & enim colores visum re-
 creant, si aut fatigatus, aut morbo af-
 fectus fuerit. Tenui aut præsus vt edū victu,
 ciboque parcior, vt inanite partes auidius
 quos habet humores retineat, ne ad ocu-
 lum

lum confluant. Vino ad vsque declinatio-
nem abstinendum, interea aut hordei,
aut cinnamomi decoctum bibatur. Per-
mittatur autem vinum, quando sangui-
nis copia crassioris in oculorum venulis
continetur sine plethorica in toto corpo-
re dispositione, vtpote sanguinem diffun-
dens atque euacuare potens, sui que mo-
tus vehementia obstructions aperiens.
Præstat in hoc affectu quiescere, quam
exerceri. Animi perturbationes procul
absint, vt quæ humores inflamment.

Cæterum, quæcunque Opthal. causa
fuerit, venæ sectio (siquidem vires & æ-
ras, cæteraque ad eam opportuna permi-
serint) confert, maior tamen, aut minor
sanguinis missio fiat, pro humorum, cau-
sæque ratione. Si igitur ex plenitudine,
aut biliosis humoribus huius mali ori-
go sit, principio incidatur cubiti vena ex-
terior, quæ è directo est, manè opportu-
na hora, alio tamen prius injecto enē-
mate mollita. Si à plenitudine fuerit, eo-
dem die à prandio sanguinis missio re-
petatur, eadem vena reclusa. Si verò à bi-
liosis humoribus, non item. Hoc autem
enemate ante sanguinis missionem sub-
ducatur alius. Recipe cas. recens extrac.
sacchari

facchari rub.ana ℥.j. mel. viol. ℥.j.℞. olei violacei ℥.iij. Cum iure decocti quatuor herbarum aluum mollientium, & prunorum, fiat enema, quod ante pastū iniiciatur. Eo facibus eductis, incidatur vena vt dictum est. Postridie, non expectata humorum concoctione, præsertim si à bile hæc lues profecta sit, sumatur hora quarta matutina solutiuum pharmacum sequens: ne si tempus in humorum concoctione teratur, interea acris ille, & bilio sus humor, oculi tunicas erodat.

Euacuatio bilis non expectata concoctione.

Recipe cal. recens, extractæ ℥.℞. electar. de succo rosa. ℥.iij. serapij violacei ℥.℞. Excipiantur iure communis medicinarum decocti, adiectisque oxyphœni con ℥.vj. fiat potio purgans, quæ sumatur hora quarta matutina. Si locuples egrotus fuerit, vtatur potius potione sequenti. Recipe rhabar. selecti ℥.iiij. myrobalarum flauarum confricatarum oleo amygdalarum dulcium ℥.ij. oxyphœ. ℥.℞. Macerentur in stillatitio liquore intybi satiui latioris, & pauco vino albo horis xij. Dein exprimantur, & colentur, adiectisque serapij rosa. laxatiui ℥.ij. electar. de succo rosa. drach. j. fiat potio purgans, quæ hora quarta matutina ex-

Purgatio purgans.

Purgatio purgans p diuitibus.

Ophthalmia à crassis humorib. & flatib⁹ curatio.

hibeatur. Recipe confer. rosa. ʒ. ʒ. ʒ. ſuma-
tur poſtridiè manè. Si verò à craſſis hu-
moribus, & flatulētis ſpiritibus hic mor-
bus natus ſit, vena quoque (vt dictum
eſt) incidi poteſt, cæterum minor ſangu-
nis copia mittenda, quam ſi ex aliis iam
dictis cauſis oriretur. Ante verò ſangu-
nis miſſionem, ſæces ſequenti enemate
educantur, quo etiam vtetur laborans
quoties aliud, vt conuenit, excrementa
non deiiciet. Recipe caſ. recens extracte,
catholici, ana drach. vj. mellis roſa. col. ʒ.
j. ʒ. hiera Gal. ʒ. ʒ. olei com. vnc. iij. Exci-
pantur iure communis enematum de-
cocti, fiat que enema, iniiciatur ante pa-
ſtum. Eo ciecto ſecetur vena, vt dictum
eſt. Materia deinde concoquatur, & pur-
getur, in hunc quidem modum. Recipe
ſerapij de biſant. ſerapij adianti, ſerapij
ſtœchad. ana ʒ. j. ʒ. ſtillatitiorū liquorum
euphraſiæ, ſcœniculi, bugloſſi, ana ʒ. iij. Mi-
ſceantur, & diluculò bibantur à ieiuno
per triduum.

Recipe diamoſchi dul. ʒ. ʒ. vtatur eum
ſerapiis.

Recipe pilul. cocci, pil. aggregat. pil. lu-
cis maior. ana ʒ. j. Excipiantur ſtillatio
liquore euphraſiæ, ſinganturque pil. v.
ſuma

sumantur circa noctis dimidium. Eoque die domi manendum est, quod in aliis pharmacis valentioribus, etiam si non dicatur obseruandum: sumendum quoque lotorium hora opportuna, quale supra frequenter commemoratum est.

Recipe confer. acori col. confer. bugl. ana ʒ. ij. Misceantur, & postridie à ieiunio sumantur. His peractis vtendum collyriis sequentibus. Recipe muccaginis seminis psyllij extractæ in stillatio liquore rosarum, tragacanthæ, gummi Arab. ana ʒ. ij. liquidioris humoris albi oui diu agitati. q. s. Misceantur, fiatque collyriū, quo vtatur ægrotus manē, & vespere, si à bilioso sanguine hic affectus ortus sit. Porro si appareat sanguinem ad oculos destuere à cranio, per venas extremas, id quod indicat venarum frontis, & temporum amplitudo, admoueatur sequens cataplasma fronti, & temporibus, repellendi facultate præditum. Recipe boli Armeniæ, sanguinis draconis, terræ sigillatæ, mastich. ana vnc. j. sem. Misceantur cum albo oui, & aceto, fiatque vt dictum est. Vbi verò morbus hic in augmento fuerit, adhibeantur oculis repellentia cum paucis resoluentibus, siquidem

Cataplasma fronti
admouendum.

dolor

dolor non vehemens valde fuerit, qui si vehemens foret, sequenti narcotico mitigetur, cui non addatur opium, nisi magna ad hoc necessitas compulerit. Recipe rosarum, balaufti, ana M.ß. seminis papaueris albi, drachm. ij. Decoquantur in aqua plantaginis, huiusque decocti ius oculo imponatur. Si verò dolor non ita vehemens fuerit, sequenti collyrio vtendum.

Collyriū. Recipe collyrii albi Rasis sine opio, vnc. ij. dissoluatur in stillatitio rosarum liquore, & lacte muliebri. Eodem autem tempore lac mulgendum, collyrioque miscendum, quo imponitur oculo. Horis dein post tribus, aut quatuor lauetur oculus stillatitio liquore rosarum. rursum idem collyriū imponatur, postque lauetur oculus iure decocti fœnogræci, bis, aut ter loti aqua frigida, vt ab arena purgerur. Hoc autem pathemate in vigore existente, id quod ex calore, & palpebrarum conglutinatione cognitu est facile, sic illi medendum.

Collyriū aliud. Recipe ruthiæ præparatæ, drachm. ij. caphuræ, lycij, ana scrup. ß. puluerentur, & cum stillatitiis liquoribus rosarum, & fœniculi fiat collyriū, quo vtatur ægrotus

tus manè, & vesperi. Plurimum quoque
conducit lac muliebre oculo impositū,
calens quidem, vt ab vbere exit. Si verò
dolor infestet, & lippitudo, propterque
humoris acrimoniam h ulcerationes fa-
ctæ fuerint, discutientibus vti oportebit,
& visum clarificantibus, qualis est puluis
hic citrinus.

Recipe sarcocollæ nutritæ, drach. de-
cem, aloes, drach. duas, myrrhæ, drachmā
j. lycij, drachmam j. s. redigantur in te-
nuissimum puluerem, qui oculo impona-
tur, aut solus, aut in stillatio liquore eu-
phrasæ dissolutus. Non parui quoque
momenti erunt vnciæ duæ fœnogræci
loti aqua frigida bis aut ter, in qua dein-
de cocti, si in ea calente, panno lineo du-
plicato immerso, aut sponsia foueatur
oculus, deque eo iure dum sit fotus, ali-
quid oculum ingrediatur. Lauario deni-
que in balneo, declinante morbo, aprissi-
ma est, si à calore originem habeat: nam
fluxionem, quæ ad oculos fertur, sistit,
eius maxima parte inter lauandum per
totum corpus excreta, quod autem re-
linquitur, contemperatur. Ouum quo-
que coquendo duratum, calens oculo su-
perpositum, materiam coquit, & digerit.

Puluis ci-
trinus.

Balneum.

Ophth

Vini meratioris potus.

Causæ.

Curatio.

Fotus.

Ophthalmia verò à frigiditate orta declināte, vini meratioris potus ex vsu est. Ophthalmia autem non vera, intemperies tantum est oculi calida, cum rubore paucò, citra tumorem, nisi à casu, aut percussione fuerit. Excitatur autem hoc mali à causis externis, vt à casu, aut percussione, à sole, à fumo, ex humorum à vehementi motu corporis agitatione. Causa autē ablata, hæc quoque passio quiescere solet, siquidem corpus purum fuerit. Principiò quæcunque fuerit prædictarum causarum, in aëre frigido morari conferet, lac quoque mulieris puerum lactātis, cum stillatitio rosarum liquore, & albo oui diu agitati, oculo impositum, vtile admodum est: humores enim hæc ab oculis depellēt, eorumque motum reprimēt. Si in incremento hoc mali fuerit, iure decocti rosarum ad repellendum fluentem materiam (& feminis fœnogræci ad eam, quæ iam fixa est, resoluendam) foveatur oculus. Sin in vigore, solius fœnogræci decocti ius factis erit. Ad ruboris autem reliquias tollendas, ouum coquendo durum factum, oculoque calens admotum, vt paulò antè dictum est, eas reliquias potenter digeret.

geret. Pomum quoq; (modò astringen-
ti facultate non sit) aut putre, aut coctū,
& calens appositum, idem præstabit.

Lacrymarum ex oculis manantium

Curatio. Caput XXVI.

Hæ lachrymæ nonnunquam sunt ca-
lidæ, nonnunquam verò frigidæ, sen-
su autem satis distinguuntur. Calidæ au-
tem ab externis cranij venis plerunque
fluunt, quarum curationem ab hoc lini-
mento auspicabimur. Recipe sang. dra-
conis, boli Armeniæ, mastich. ana vnc. j.
Misceantur cum albumine oui, & pauco
aceto, fiatque linimentum quo frons &
tempora linantur. Si plenitudo in vni-
uerso corpore apparuerit, incidatur ex-
terna cubiti vena eiusdem lateris: san-
guis pro medici arbitrio mittatur.
Humores deinde concoquendi hunc in
modum, & purgandi. Recipe serapij vio-
lacei, serapij intybi satiui latioris, sera-
pij nymphae, ana vnc. j. ß. stillatitiorum
liquorum cichorij, euphrasie, oxalidis,
ana vnc. iij. Misceantur, & à ieiuno, ap-
petente diluculo per triduum bibantur.

Linimen-
tum.

Sanguinis
missio.

Sirup. cô-
coquens.

Recipe

Purgatio
purgans.

Recipe elect. trium santalo. ʒ. ʒ. utatur cum serap. Recip. cas. recens extractæ ʒ. ʒ. elect. de succo rosa. ʒ. iij. serapij ros. purgatorij sine scamon. ʒ. j. cum iure cōmunis medicinarum decocti, addendo oxyphœn. vnc. ʒ. fiat potio purgans, quæ sumatur ad auroram, eoq̃ue die domi manendum est, & lotorio superius frequenter memorato vtendum.

A V T S I C

Recipe rhabar. selecti, drachm. j. sem. oxyphœnic. vnc. sem. myrobalanorum cōfricatarum, ol. amygdal. dulc. drachm. ij. sem. quæ in stillatio liquore intybi satiui latioris, & pauco vino albo, horis xij. macerentur, deinde exprimantur: liquori expresso, aduice serapij ros. purgatorij sine scammon. vnc. ij. elect. de succo rosa. scrupul. iij. stillatitij liquoris intybi satiui latioris, q. s. fiat potio purgans, quæ sumatur ad auroram: vt dictum est.

A V T S I C.

Pill. Recipe pilul. de quinque generibus myrobala. pil. aggregatiu. pilul. sine quibus, ana ʒ. j. Excipiantur stillatio liquore intybi satiui latioris, singanturq; pil. v. quæ circiter noctis dimidium sumantur. Recipe confer. rosa. vnc. sem. suma-

tur

tur poſtridie manè. Corpore purgato, ſequens collyrium, oculis mane & vèſperi Collyriũ.
impoſitum, opem non pœnitendam afferet. Recipe ceruſæ ablutæ, ſarcocol. nutritæ, lycij, acaciæ, libani ana drachm. ij. oſſium myrobala. aduſtorum, coral. albi, & rubr. ana drach. j. margaritar. drac. ſem. ſucci mali punici ad dimidij abſumptionem cocti, q. ſ. fiat collyr. quo vtendum, vt dictum eſt. Solus quoque malorum punicorum ſuccus coctus donec dimidium abſumatur, hæſce lacrymas calidas curat. Præſtat idem vua acerba combuſta, & puluerata, & oculis impoſita.

Lacrymarum frigidarum.

Curatio.

Lacrymæ verò ſi frigidæ fuerint, ſic curentur. Recipe mel. roſa. col. vnc. iij. ſerapij, ſtœchad. vnc. j. ſ. Stillatitiõrum Sirup. cõ-
liquorum betonicæ, euphraſiæ, fœniculi, ana vnc. iij. Miſceantur, & à ieiuno bibantur diluculò per triduum. coquens.

Recipe elect. diamoſchi dulc. vnc. ſ. vta-
tur cum ſerapiis.

Recipe pil. cocci, pil. lucis maiorum, Pill.
ana drachm. ſ. cum ſtillatitio liquore eu-
phra

phrasie fingantur pil. v. quæ circa noctis
 dimidium sumantur. Recipe theriacæ ve-
 ter. drach. j. conser. buglos. drachm. j. sem.
 Misceantur, & sumantur postridie manè
 sex horis ante pastum. Utendum deinde
 sequenti puluere ad cerebrum exiccand-
 um. Recipe cyperi, caryophyllorum, ana
 drac. ij. corticis citri sicci drac. iij. styracis
 calamitidis drac. j. ß. cocci infectorii, co-
 riantri præparati, ana ʒ. iij. sampfuchi
 sicci, betonicæ siccæ, ana ʒ. sem. rosar. rub.
 ʒ. ij. fiat puluis, qui anteriori capitis par-
 ti inspergatur, cum ægrotus lectum in-
 greditur. Vtetur & collyrio sequenti. Re-
 cipe thuris, mastich. nucis cypressi, myr-
 rhæ, aloes, ana drach. ij. tuthiæ præpara-
 tæ, sarcocol. nutritæ, ana dra. j. ß. sanguinis
 draconis, rhois obsoniorum, baccarum
 oxyacanthæ, rosarum rubr. ana ʒ. j. pul-
 nerentur tenuissimè, & excipiantur stil-
 latitio liquore sceniculi, fiatq; collyrium,
 quod oculo flenti manè, & vesperti impo-
 natur. Quod si lacrymæ perseuerarint,
 nec prædictis remediis cesserint, vtatur
 ægrotus pilul. sequentibus. Recipe pilul.
 asaieret drac. ij. pil. lucis maiorum, pil. sine
 quibus, ana ʒ. ij. Excipiatur serapio stœ-
 chad. finganturque è drachm. vna, pil. vj.
 è quibus

Puluis ca-
 piti in-
 spergen-
 dus.

Collyriū.

Pill. Se-
 mel per
 hebdoma-
 dam su-
 menda.

è quibus sumantur tres, tribus, aut quatuor horis à cœna, semel per hebdomadam.

Hypochymatis Curatio. Siue suffusionis.

Cap. XXVII.

Hic affectus aut proprio oculi vitio Causæ. contingit, aut per consensum eius cum cerebro, aut ventriculo, aut parte alia. Per consensum oculi cum cerebro plerunque fit ob frigiditatem, per quam spiritus visorij imbecilli fiunt: senibus igitur, & iis, qui longis laborarunt morbis magis euenit. Hæc quoque passio interdum ob vehementiorem fit vomitum, & ictū. Sæpenumero per oculi cum ventriculo consensum nascitur. Signa. Cæterum hæc suffusio à vera suffusione, quæ proprio oculi vitio contingit, sic discriminanda est. Si enim hoc mali ob humorum in vetriculo cõtentorū vitiū obortū fuerit, vterq; ocul⁹ similiter afficit. Quæ vero oculo pprio pathemate affecto apparent, neq; simul in vtroq; apparere oculo incipiūt, neq; similiter accidunt. Ex ipso

quoque tempore discernuntur. Nam si quatuor, aut etiam pluribus mensibus hypochymatos symptomata apparuerint contēplatiq; tibi pupillā tenebrosam apparuerit nihil, à stomacho hoc mali pcedere nō temerè dices. Si verò nō ita pridē suffusionis symptomata apparere cœperūt, rogand⁹ egrotus, an ex quo hoc mali incœpit, singulis diebus ppetuò similiter apparere perseverarint, nullo interposito die, quo hoc malum mitius fuerit, & an vllō aliquo die exactè conualuisse sibi visus sit. Nam assiduitas suffusionem veram, intermissio verò è stomacho prodiisse indicat. Quò enim ventriculus meliùs concoxit, hoc suffusionis symptomata oculis debiliùs apparere, & vbi perfectè concoxit, nullum sibi visum apparere si fateatur ægrotus, manifestissimum est indicium, huius mali fontem ventriculum esse: idque multò magis, si cū visa apparent, in ore ventriculi dolorem mordicus percipit: maximè verò, si re mordente post hæc vomendo eiecta mitigata symptomata fuerint. Vbi verò pupillarum altera non exactè pura videtur, sed tenebrosior, aut turbidior apparet, veræ suffusionis initiū esse

Causa.

cen

consensendum est. Cuius causa est lētus & crassus humor, glaciei modo concretus, iuxta pupillam inter corneam & crystalloidem collectus: quo visus eatenus saltem impeditur, ut rerum discretas species, neque colores possit apprehendere.

Hoc inchoante malo veluti pusilli ^{Signa.} cu-
lices oculis obuersantur: interdum quasi lucentia quædam corpuscula, interdum uti caliginosa oculis se offerunt. Nonnullis veluti lanarum filamenta, & aranearum telæ apparent: quibusdam circa lucernas circuli videntur. Aucto autem malo symptomata quoque augentur. Hic quidem affectus si per oculi cum cerebro, aut ventriculo, aut parte alia consensum contigerit parti primario affectæ primùm quidem prospiciendum, deinde oculo, ubi verò proprio oculi vitio, veraque est suffusio, siquidem absoluta, confirmatâque fuerit solius ocularij Chirur-
gi ope curari potest, qui eam acu puncto ad angulum paruum oculo deturbabit, modò nec liquidior sit humor, nec oculi tunicis tenaciùs hæreat, sed medio-
cri sit consistentia, quam oculo aliquantisper cōpresso facile est obseruare. Vbi
verò nondum absoluta est, citra Chirur-

Suffusio
quando
tra chy-
rurgi op-
ras cur-
tur.

gi operam curari potest. Quoniam autem huius mali materia vaporosa est, & aquosa, victus ratio tota sit calida, & sicca. Sit itaque aer, in quo versatur ægrotus calidus, & siccus aut natura, aut industria: talem enim si desit, & igni, & suffitibus moliri possumus. Victus sit attenuans & exiccans: estque huic malo inedia salubris. Quod si ægrotanti non satis sit comedisse semel, leuissimè saltem cenet. A vino toto medicationis tempore abstineat ægrotus, aquam mussam bibat, aut cinnamomi decoctum. Fugiat pisces, fructus, iuscula, & denique quicquid corpus humectare potest.

Curandi ratio. Curandi ratio, nisi si quid obstat, à venæ sectione auspicanda. Incidatur igitur cubiti humeralis vena eiusdem lateris: alio tamen prius mollita enemate sequenti. Recipe chamæmeli, meliloti, stœchad. Arab. ana P. ij. surfuris frumenti M. ss. euphrasie, herbe fœniculi, ana M. j. seminum anisi, & fœniculi, ana drachm. ij. Decoquantur in ss. q. aquæ vsque ad dimidij absorptionem. Recipiantur iuris cocti libr. j. ss. catholici, sacchari semel dūtaxat decocti, ana ꝑ. j. mellis anthosathi ꝑnc. j. ss. hieræ Gal. 3. vj. olei chamæmeli,

meli, olei de lilio, ana vnc. j. s. salis fossilis drach. j. s. Commistis omnibus fiat enemata, quod ante pastum iniiciatur: eoque electo fiat, vt dictum est, venæ sectio, præsertim si plenitudo magna appareat, alioquin non facienda, ne per eam refrigeratum cerebrum aquas largius cumulet, ac in oculum transfundat. Enemata autem proximè dicto semel in hebdomada toto medicationis tempore, reuulsionis gratia, vtetur ægrotus. Materia deinde in hunc modum concoquatur, & vacuetur. Recipe oxymelitos scillini, serapij conseruationis acori, serapij stoechad. ana vnc. j. s. Stillatitiorum liquorum fœniculi, betonicæ, euphrasie, ana vnc. ij. Misceantur, & à ieiuno diluculo per vriduum bibantur.

Venæ sectio.

Sirup. cœcoquens.

Recipe diamoschi dulc. vnc. s. vtatur cum serapijs.

Recipe pilul. cocci, pil. lucis maiorum, ana 3. s. cum stillatio liquore fœniculi fingantur pil. v. quæ circa noctis dimidiū sumantur. Recipe theriacæ veter. 3. j. cōseruæ bugloss. 3. j. s. Misceantur, & postridie sumantur sex horis ante pastū. Vtatur & pil. sequētibus ægrot⁹: vt dicetur.

Recipe pil. asaiet 3. j. pil. sine quibus,

1 4 pil.

pil. lucis maiorum, ana drachm. j. agar.
 in pastillorum formam redacti ℥.ij. Ex-
 cipiantur melle rosa. finganturque è dra-
 chma pilu. vj. è quibus sumantur tres, ho-
 ris quatuor à cœna semel in hebdoma-
 da. Lectum quoque ingressurus ægro-
 tans, anteriori capitis parti puluerem ca-
 pitalem inspergat. Vtque vapores à cibo
 prohibeantur ad cerebrum ascendere,
 puluis à vtatur puluere sequenti. Recipe corian-
 dri præparati ℥.ij. anisi, fœniculi ana ℥.j.
 β. cinnamomi drach. iij. euphrasie siccæ
 drachm. ij. pul. diacydoniæ sine odora-
 mentis ℥.ij. β. pul. sene. ℥.ij. maceris dra-
 chm. j. sacchari ad pondus omnium, fiat
 pul. quo vtendum statim à pastu, nihil
 pòst bibendo. Ad robur quoque visui
 addendum, magni momenti est sequen-
 tis electarij vsus. Recipe euphrasie, be-
 tonicæ, ana ℥.j. seminis fœniculi ℥.ij. cu-
 bebarum, maceris, caryophyllorum, cin-
 namomi selecti, ana drach. j. succi rutæ
 depurati ℥. j. mellis depurati lib. j. pulue-
 randa puluerentur, deinde mel & succus
 simul decoquantur vsque ad idoneam
 absorptionem, in fine autem decoctio-
 nis addantur pulueres supradicti, fiatq;
 electarium molle, de quo castaneæ par-

uæ instar fumatur quotidie manè, quando aliud sumendum non est. Hoc præterea cauterium occipitio, aut post aures appositum mirificè confert.

Cauteriū
occipitio
aut post
aures.

Recipe cantharid. vj. abscissis capitib⁹ & alis, misce cum fermento. admouean-
tur alteri locorum supradictorum, ibiq;
teneantur, donec vesicæ existant, quibus
ruptis, applicentur ficus cum melle per-
mixtæ. Maneant autem apertæ, si fieri po-
test, quinque aut sex mensibus. Ad hæc
sequentibus etiam collyriis vtendum.
Recipe stillatitij liquoris mel. lib. j. de
quo guttam vnam, aut alteram affecto
oculo impone manè & vesperi. Aut hoc
vtatur ægrotus, quòd multò vehemen-
tius est. Recipe pul. capitem hirundinū
vnc. j. dissoluatur in stillatio liquore
mellis, & fiat collyrium, quod oculo, vt
dictum est, imponatur. Fortius autē fiet,
si adiiciatur zinzib. drachm. β. Aut hoc
vtatur, prædictis longè validius.

Collyriū
stillatitiū
ex melle.

Collyriū
validius.

Recipe fellis perdicis, fellis bouis, ana-
drahm. duas, succi fœniculi depurati vnc.
vnam, cum stillatio liquore mellis fiat
collyrium, quod oculo manè & vesperi
imponatur. Quòd si inde nimius in ocu-
lo ardor oriretur, lac mulieris in oculum

Collyriū
ceteris va-
lidius.

Suffitus.

mulgeatur. Priùs quàm autem quis dictis collyriis vratur, sumum decoctionis fœnogræc. maluarum, & althææ oculis sustineat.

AUT SIC FIANTE.

Fotus.

Recipe fœnogræc. aqua frigida loti vnc. j. sem. feminis lin. vnc. sem. feminis althææ drach. iij. conteratur, deinde panis raris insuantur in sacculorum modum, acu interpunctorum, quibus aquæ calidæ immersis, foveatur oculus ante collyriorum impositionem.

*Fistula lacrymalis Curatio.**Capitulum XXVIII.*

Fistula
cur ma-
gis in mi-
nori o-
culi angu-
lo quam
in mino-
re fiat.

Oritur nonnunquam cauernosum quoddam hulus in oculi angulis, cum foramine paruo, aliquando non sensibili, cuius latera callosa sunt. Curari autem nullo pacto potest, nisi callositas illa prorsus auferatur. In maiore oculi angulo, magis quàm in minore id fieri contingit, quòd in illo natura constituerit carnem quandã à cerebro prodeuntem, humiditatis retinende gratia, quæ humectando oculo necessaria est, qui in vigiliis semper mouetur. Exemplo nobis sunt

sunt duæ illæ glandulæ, quas in laringe ad humectandam linguam natura produxit. In minore autem oculi angulo caro talis non habetur. Atque hæc quidem caro pars est spermatica, regenerari igitur nequit. Ad hanc interdū maior quā *Causæ.* par est aquæ copia confluit, quæ ibidem tandem putrescit: putrefacta, vicina sibi loca sua acrimonia erodit, hinc huiusmodi illud cauernosum fit, cuius latera indurantur. Sæpius autem à materia fit frigiditas, cuius ratio à concoctione humorum & purgatione auspicanda. *Curatio.* Recipe serapij sirup. cōstæchados, serapij buglossi, mel. ros. col. coquēs. ana ʒ. j. sem. stillatitiorum liquorum fœniculi, betonicæ, lupi salictarij, ana vnc. iij. Misceantur, & à ieiuno ad auroram per triduum bibantur. Recipe diamoschi dul. ʒ. ʒ. vtatur cum serapiis.

Recipe pil. aggregat. pil. cocci, pil. lucis *Pill.* maiorum ana ʒ. j. cum stillatio liquore euphrasie, fingantur pil. v. quæ circa noctis dimidium sumantur. Recipe mithridat. drach. j. conseruæ buglossi drach. j. semis. Misceantur, & postridie manẽ sumantur, sex horis ante pastum. *V-*tendū deinde puluere capitali sequenti. *Recipe*

Pul. Capi- Recipe pul. capitalis vnc. ij. adice fantali
 ti insper- citri, baccharum myrti, ana drach. j. sem.
 gendus. hæc puluerata & commista inspergantur
 anteriori capitis parti ægroti lectum in-
 gressuri. Lauandum prætereà cauerno-
 sum hoc hulus sequenti decocto, quo-
 ties à medico ægrotum visente retege-
 tur. Recipe eupatorij, balaustij, fol. oliuæ,
 rutæ, partes æquales. Decoquantur in
 vino rubro, hoc decocto lauetur hulus,
 vt dictum est. Quoniam autem foramen
 Turunda. paruum est, immittatur turunda de gen-
 tiana, aut spōgia, aut stupa, hermodacty-
 lorum puluere aspersa. Collyrio denique
 Collyriū. sequenti vtetur. Recipe aloes, thuris, ana
 drachm. sarcocol. nutritæ, balaustij, anti-
 monij, sang. draco. aluminis, ana 3. j. sem.
 æruginis æris rasilis gra. v. cum decocto
 gallarum viridium permisceantur, & gut-
 tæ tres alia post aliam cum aliquo in-
 teruallo in hulceris foramen immittan-
 tur. Iaceat deinde æger super partem op-
 positam horas tres, aut quatuor.

Post priorem purgationem, toto me-
 dicationis tempore, & aliquot etiā post
 mensibus, vtetur pilul. sequentibus.

Pil. fumen Recipe pilul. asaier. drach. ij. pilul. fu-
 dæ fe- maræ, pilul. lucis maiorum, pil. sine qui-
 mel in heb- bus,
 domada.

bus, ana 3.j. cum serapio stœchad. singan-
tur è drachm. pil. vj. è quibus fumantur
tres, tribus, aut quatuor horis, à cœna se-
mel in hebdomada.

Surditatis Curatio. Cap. XXIX.

Surditas si a primo statim ortu homi-
nem comitata fuerit, curationem nō
admittit. Si verò non multò post ortum,
hominem prehenderit, fueritque absolu-
ta, immedicabilis quoque manet. Quæ
verò surditas absoluta quidem non est,
diuturna tamen, aut curationem nō ad-
mitit, aut sanè quàm ægrè curatur. Om-
nis autem surditas aut ob biliosum hu-
morem sursum vergentem cōtingit, aut
ob crudos crassosque humores, auditum
obstruentes. Si igitur ex crudis, crassif-
que humoribus surditas prognata fue-
rit, non absoluta, neque ita diuturna, cu-
rari potest. Curatio autem ab humorū
concoctione, & euacuatione auspican-
da. Recipe oxymelitos scillini vnc. j. ß. se-
rapij stœchad. 3. iij. iuris decocti betoni-
cæ, sampsuchi, melissophylli drachm. viij.
(Tempore autem hyberno, cū herba-
rum copia non est, stillatitiis liquoribus
vtēdum.) Misceantur, & à ieiuno biban-
tur

Surditas
quæ imme-
dicabilis
& quæ æ-
grè cure-
tur.

Causæ.

Curandi
ratio.

Sirup. con-
coquens.

tur diluculò per triduũ, & vesperi, cùm lectum ingredi volet ægrotus. Repetantur altero triduo, si non satis concocti humores videantur.

Recipe diamoschi dul. sesquiunciam, vtatur cum serapiis.

Purgatio
purgans. Recipe electar. indi maior. drachm. iij. cathol. 3. vj. serapij stœchad. vnc. sem. Ex cipiantur iure communis medicinarum decocti, adiiciendo florum rorismarini, & stœchados, an. p. j. fiat potio, quæ hora quarta matutina sumatur.

AVT SIC.

Pill. Singulis mē
sibus sū- Recipe pil. cocci drach. j. cum stillati-
mendæ. tio liquore betonicæ fingantur pilul. v. quæ circa noctis dimidium sumantur.

Recipe theriacæ veter. ʒ. ij. conseruæ florum stœchad. conseruæ buglossi, ana drachm. j. sem. Misceantur, & postridie sumantur sex horis ante pastum. Similiter vacuetur ægrotus singulis mēsis: tempore autē intermedio vtatur errhinis, apophlegmatismis, gargarismis, & sternutamenta cientibus sequentibus.

ERRHINA.

Recipe succi sampsuchi vnc. iij. vini albi vnc. j. ʒ. staphidis agriæ, pyrethri, an. ʒ. j. Misceantur, pulueratis puluerandis, &c

dis, & fiant errhina. Sinapi quoque, quo in mensis uti solemus, in vino dissolutum, & naribus attractum, idem præstabit.

APOPHLEGMATISMI.

Recipe mastich. vnc. j. piperis, pyrethri, ana sesquidrachmam. Misceantur, & per horæ dimidium manducentur, idque ante pastum.

STERNVTAMENTA.

CIENTIA.

Recipe pyrethri, zinzib. ana ʒ. ij. ellebori albi ʒ. j. fiat ex his commistis puluis, qui stando in nares immittatur, quæ mox paulisper claudantur, idque ante pastum fiat. Recipe origani, calaminthæ, sampsuchi, ana m. j. stœchados Arabi. p. j. ʒ. sinapi, ʒ. ij. Decoquantur in f. q. aquæ, donec dimidium absumatur, accipiatur iuris decocti lib. j. in qua dissoluantur oxymelitos scillini vnc. ij. hieræ Gal. vnc. sem. fiat gargarismus, quo utatur manè ante pastum. Utatur quoque ægrotus sequenti puluere statim à pastu, prohibente fumos, & vapores ad cerebrum efferri. Recipe coriandri præparati vncias duas, cari præbulliti in aceto. anisi, fœniculi, cinnamomi selecti, ana vnc. j.

Gargarismus.

Pulvis à vnc. j. pul. diacydonites sine speciebus, ʒ. pastu va- iij. sacchari ad pondus omnium: fiat pul- pores pro uis, quo vtendum in fine pastus, multo- hibens. que post tempore à potu abstinendum.

Inspergat etiam puluerem capitalem anteriori capitis parti lectum ingressurus. Præterea singulis hebdomadibus semel sequentibus pilul. vtendum. Recipe pil. asai eret, agar. in pastillorum formam redacti, ana drach. ij. cum oxymelite scilino fingantur è drachma pilul. vj. è quibus tres sumat ægrotus cum lectum ingredi volet, horis à cœna tribus, aut quatuor. His peractis, præfidiis topicis vtendum. Recipe olei amygdal. amaranum, olei nardini, ana ʒ. j. ꝑ. succi cœpæ ʒ. ij. duæ ex his commistis guttæ tepidæ in aurem affectam immittantur manè, & vesperi. Aut sic fiat, & multo maioris est energiae. Recipe ellebori albi, instar ossis datyli, misceatur cum melle, guttæque vna tepida in aurem manè, & vesperi immittatur. Aut aristolochiæ rotundæ vnc. ꝑ. dissoluatur cum oleo baccarum lauri, vnaque aut altera gutta in aurem, vt dictum est, immittatur.

Sur

*Surditatis à causa calida,
Curatio.*

Surditas à causa calida, vt à biliosis humoribus sursum vergentibus, plerumque post febres contingit, & nonnunquam malum hoc sua sponte, soluitur bile inferius descendente. Quòd si citra febrem hoc mali contigerit, bilioso abundante sanguine, qui sursum ascendens auditus meatus obstruxerit, à venæ sectione curatio inchoanda. Incidetur igitur humeralis cubiti vena lateris eiusdè, si auris vna altera magis sit affecta: si verò vtraq; ex æquo, ex humerali brachij dextri sanguis mittatur. Materia' deinceps concoquatur, & vacuetur in hunc, aut similem modum.

Surditas
quādo sua
sponte sol-
uatur.

Venæ sec-
tio.

Sirup. cō-
coquens.

Purgatio
purgans.

Recipe serapij violacei, serapij nym-
pheæ, serapij intybi sativi latioris, ana ʒ.
j. ʒ. stillatitiorum liquorum cichorij, oxa-
lidis, buglossi, ana ʒ. iij. Misceantur, & à
ieiuno bibātur diluculò per triduum. Re-
cipe elect. trium santalo. vnc. ʒ. vtatur cū
serapiis. Si ægrotus rerum inops sit, hac
vacuetur potione purgante. Recipe elec.
de succo rosa. drach. ij. serapij ro sat. pur-
gatorij ʒ. ij. excipiantur stillatio liquo-

re intybi satiui latioris & nymph. fiatq;
 potio, quæ sumatur hora quarta matu-
 tina. Si verò diues sit, hoc vacuabitur mo-
 do. Recipe rhabar. selecti ℥.iiij. oxyphœ-
 nicœn ℥.℞. maceretur in stillatio liquo-
 re intybi satiui latioris, & paucio vino al-
 bo horis xij. deinde exprimantur, & co-
 lentur, adiectisq; serapij rosacei purga-
 torij vnc. ij. fiat potio purgans, quæ su-
 matur vt dictum est.

AVT SIC.

Recipe cas. recens extractæ ℥.℞. oxy-
 phœnicœn drach. iij. electarij de succo ro-
 sa. ℥.ij. ℞. cum saccha. fingatur bolus, qui
 antelucano tempore sumatur. Diuiti au-
 tem egroto pro elect. de succo rosa. sub-
 stituantur ℥.iiij. rhabar. Recipe conser.
 rosa. ℥.℞. sumatur postridie manè. Reme-
 diis deinde localibus vtendum est. Re-
 cipe ol. violacei, ol. nymphææ, ana vnc. j.
 Misceantur, duæque guttæ tepidæ in au-
 res manè, & vesperti instillantur.

AVT SIC.

Recipe stillatitij liquoris lactucæ, a-
 quæ vitis, quæ defluit cum putantur vi-
 tes, ana vnc. ij. Misceantur, duæque gut-
 tæ tepidæ in aures demittantur. Aut de
 lacte muliebri cum oui albo, permisto
 simi

In aurem
 instillanda.

similiter fiat.

AVT SIC.

Recipe collyrij albi Rasis sine opio. q.v. misceatur cum lacte muliebri, in aures, ut dictum est immittatur.

AVT SIC.

Recipe maluarum, foliorum violarum, foliorum salicis, foliorum altheæ, foliorum lactuæ, ana M. j. Decoquantur in aqua, fumus in aures per infundibulum recipiatur.

Sufficiens.

Parotidum Curatio Cap. XXX.

Tumores in glandibus, quæ auribus adiacent, emergentes, Parotidas appellare solemus. Oriuntur autem aut à sanguine copioso, calido, aut à bilioso, aut à pituitoso: aut à melancholico. Quæ à feruoris sanguinis copia existunt, phlegmonas referunt, vehementissimosque pariunt dolores. Quæ à bilioso sanguine, erysipelata referre videntur, nec ægrotum grauitè excruciant. Quæ autem à melancholico excitantur sanguine, duriusculæ quidem sunt, cæterum nihil rubet, doloreque non magno egrotantem afficiunt. Quæ verò à pituitoso sunt sanguine, fastigiata tument.

Signa.

Causæ.

Oriuntur interdum Parotides citra capitis affectū à reliquo corpore per morbos, maximè per febres, morbi impetu illhuc per crisin conuerso, & tunc naturæ auxiliandum attrahentibus, nisi magno cum impetu influxus irrueret, tunc enim nihil tentandum, sed totum naturæ permittendum, eaque facienda, quæ paulò post dicentur. Oriuntur plerunq; ex capite, humoribus scilicet ei impactis, & se per eam partem expurgante,

Curandi ratio.

In Parotidibus non vtendum inter initia repellentibus, & astringentibus, ac infrigidantibus, quale est ol. rosaceum, sed contrà attrahentibus (idque corpore purgato) cum natura pigra est. Nam si vehementi, vt dictum est, impetu influxus irrueret, nihil tentandum, totumque naturæ permittendum, ne si aut cucurbitula, aut medicamentis admotis maior humorum copia ex alto ad cutem attraheretur, vehementior dolor hominem apprehendat, vnde subortis vigiliis, febribusque intensioribus effectis, vires exoluantur. Non igitur maior influxus promouendus, sed dolor qui vehemens est, vbi causa est calida, anodynis, hoc est medicamentis temperatè calidis ac hu-

Quādo nihil tentandum.

mi

midis mitigandus, corpore tamen prius
 vacuato, nisi doloris vehemētia ante cor
 poris vacuationem, doloris mitigationē
 postulet. Quæ quidem vacuatio, hoc af-
 fectu non per crīsim oborto, à sanguinis
 missione inchoanda est, facibus prius e-
 nemate iniecto eductis. Recipe cal. re- Enema.
 cēns extractæ, sacchari semel dūntaxat
 cocti, ana. vnc. j. olei violacei vnc. iij. cum
 decocto maluarum, alth. violar. betæ, pru-
 norum, & quatuor seminum frig. fiat e-
 nema, quod ante pastum iniiciatur, eoque
 eiecto incidatur externa cubiti vena eius Venæ se-
ctio.
 dem lateris, sanguisque pro plenitudi-
 ne, & viribus mittatur. Vacuetur deinceps,
 si pauper quidem sit, in hunc modum.
 Recipe serapij rosat. purgatorii vnc. ij. e- Purgatio.
 lect. de succo rosa. drachm. ij. cum stillati-
 tio liquore intybi satiui latioris, q. s. fiat
 potio quæ sumatur hora quarta matu-
 tina. Si verò diues sit, sic purgetur. Reci-
 pe rhab. select. ℥. iij. oxyphœnicōn drac.
 vj. Macerentur in stillatitio liquore in-
 tybi satiui latioris, & paucō vino albo,
 horis xij. Deinceps exprimantur, & colen-
 tur, adiectisq; serapij rosacei purgato-
 rij vnc. j. s. elect. de succo rosa. drachm. j.
 fiat potio, quæ sumatur, vt dictū est. Cor

pore vacuato, dolore vehementi manente anodyna hunc in modum admouenda.

Recipe vitellos ouorum ij. butyri recentis vnc. j. s. olei oliuarum loti aqua calida vnc. ij. mucaginis, seminis lini & foenograc. ana vnc. ij. Misceantur, & loco dolenti admoueantur. Anodyna statim adhibenda sunt, cum per crism impetu morbi illhuc conuerso, dolor est vehemens, siue multus sit humor, siue paucus, sed calidus, & interdum venenosus. Mitigato dolore, humoréque non cum impetu irruente, sed pauco, & eo maligno existente, naturaque manente pigra, attrahentia apponenda, quibus si non satis pareat, cucurbitula affigenda. Tumore deinde suppurationem medicante, siue per crism sit, aut secus discutientibus simul, & suppurantibus medicamentis vtendum, quibus aut discutietur, aut ad suppurationem perducetur. Fiat igitur in hunc modum. Recipe pollinis vnc. ij. farinæ seminis lini, & fœnograci. ana vnciam vnam s. axungie recentis porci vncias tres, carycarum pinguium incisarum vnc. s. Misceantur cū decocto maluarum, althææ, & florum chamæmeli, fiatque

Linimentum anodynum.

Attrahentia.

Cucurbitula.

Cataplasma ad discutiedum aut suppurandum.

fiatque cataplasma, quod loco dolenti
apponatur.

Parotidum à frigida causa,

Curatio.

PAROTIDUM verò causa frigida cū fue-
rit, vt quia à sanguine pituitoso, aut
melancholico, curatio à materię conco-
ctione auspicanda. Recipe mel. rosacei
col. oxymelitos scillini, serapij stœcha-
dos, ana vnc. j. sem. stillatitiorum liquo-
rū betonicæ, melissophylli, buglossi, ana
vnc. iij. Misceantur, & à ieiuno per tri-
dium diluculo bibantur.

Sirup. con-
coquens.

Recipe diamoschi dulc. vnc. sem. vta-
tur cum serapiis.

Recipe pilul. cocci drach. j. cum stilla- Pil.
titio liquore betonicæ, fingantur pilul.
v. quæ sumantur circiter noctis dimi-
dium.

AVT SIC.

Recipe cathol. vnc. semissem, diaphœ-
nici drachm. iij. serapij stœchad. sesquiun-
ciam. Excipiantur iure communis me-
dicinarum decocti, cui tamen aduicere
oportet stœchad. Arab. flor. rorisma-
rini, ana p. j. fiatque potio, quæ antelu-

cano tempore sumatur. Recipe theriacæ veter. drachm. vnam, conseruæ bugloss. drachmas duas. Misceantur, & postridie manè sumantur, siue potionem, siue pil. ægrotus sumpserit. Inspergatur deinde capitis pars anterior puluere capitali, cum lectum dormiturus ingredi volet. *Inunctio.* Topica prætereà post hæc adhibēda præsidia. Recipe olei de lilio, olei chamæmeli, ana vnc. ij. Misceantur, & doloris locus illis calidis vngatur.

AVT SIC.

Recipe axungię antiquæ (quantò enim antiquior, tantò calidior) anseris, & gallinæ, ana vncias duas, olei de lilio, & mellis, ana sesquiunciam. Misceantur, & illis callidis locus doloris inungatur.

AVT SIC.

Recipe fimi caprini, vnc. ij. decoquatur in vino, deinde addatur oleum de lilio, & mellis, ana sesquiuncia. Quibus cōmistis vngatur locus doloris. Quod si discuti non possint, sed suppurari sit necesse, fiat vt sequitur. Recipe ceparū sub cineribus coctarum ℥. iij. farinæ fœno-græc. farinæ orobi, farinæ seminis lini, ana sesquiunciam. Permisceantur simul cum oleo de lilio, fiatque cataplasma, quod

Cataplasma suppurans.

quod apponatur. Senecio quoque herba suppurationem accelerat. Dura nunquam materia illa efficitur, tenuiore exhalato humore, remanetque circa aures pro parotidibus quædam cheradum species, quas sic curabis. Recipe seminis sinapi, seminis vrticæ, sulfuris, spumæ maris, aristolochiæ rotundæ, bdellij, ammoniaci, ana ʒ. ʒ. olei antiqui, ceræ, q. s. fiat emplastrum: diachyli, cui iris adiecta sit ʒ. iij. additis. De quo super alutam pro magnitudine loci, vbi materia illa induit, emplastrum fingendum, admouendumque, & decimoquinto quoque die mutandum. Hoc autem emplastrum incredibilis est efficaciz ad cheradas, nodos, & scirros.

Cheradū
curatio.

Empla-
strum in-
credibi-
lis effica-
ciæ.

Hæmorrhagiæ è naribus Curatio.

Cap. XXXI.

Sanguinis è naribus profluuium, si criticum fuerit, sisti non debet, nisi copia vires prosternat. Agnoscimus autem criticum esse, ex morborum, qui præcesserunt constitutione. non criticum verò sistendum: cuius causæ possunt esse partim externæ, vt casus ex alto, percussio,

Sanguinis
profluuiū
criticum
quādo si-
stendum.
Causæ.

vehemens exercitium, aut longa in Sole mora: partim verò internæ, vt sanguinis copia, qui cum impetu ruit ad ora venarum, quæ sunt in capite & naribus, quas referat, idque maximè si acrem quampiam qualitatem habeat, qua venarum ora erodit. Tenuitas quoque sanguinis huius profluuij in causa esse potest. Sanguine etenim tenuato, tunicis oris venarum rarefactis, sudoris instar transmittitur. Victus ratio sit refrigerans, & vias per quas sanguis fertur astringens. Versetur in aëre frigido aut natura, aut arte parato per acetum, stillatitium liquorē rosarum, folia vitis, rubi, salicis, nymphaeæ, violarum. Cibi sint boni succi, glutinosi tamen, qui sanguinem incrassent (præsertim vbi biliosus est & tenuis) quales sunt pedes, capita vituli, veruecis, aliorumque animalium, caseus recens, & pinguis. Coquantur cibi in aqua chalybata, sumatur autem ex omphacio, vino malorum punicorum, & aranciorum ad infrigidandum glaciandumque sanguinem, vt sic ad fluendū reddatur ineptior. Idem præstat esus lactucarum, & portulacæ, vtriusque inrybi, quæ vias etiā densant, & cōtrahūt per quas sanguis fluit.

Vino

Victus ratio.

Casei v. fus.

Fluxionē
sistentia.

Vino vtendum craſſo, & rubro, aqua chalybata diluto, non albo & tenui. Quieſcendum tum corpore, tum animo: motus etenim vtriuſque humores exagitat, & ad fluendum concitat.

Curandi ratio ab iis præſidiis, quæ ſanguinem ad alias corporis partes auertunt, inchoanda. Primum igitur ſi vires, ætas, & cætera ſæpius memorata permiferint, incidatur cubiti lateris eiſdem vena externa, nec magna ſanguinis quantitas detrahatur. Hora autem vna intermiſſa, ruſum modicè detrahes: ſicq; poſt iterum, atque iterum cum internalo pro laborantis viribus. Illis enim interuallis ſpiritus regenerantur, & vires reſciuntur, fricationes valide manuum, brachiorum, & crurum plurimum conducunt.

Curandi
ratio.

Venæ ſectio
& tertio
reperita.

Fricationes
valide.

Cucurbitulæ quoque magnæ hypochoondriis affixæ, ſi ex dextra quidem naſe ſuper iecur, ſi ex ſiniſtra verò profluat ſanguis, ſuper lienem, ſi ex vtraq; ſuper vtrumq; erumpentem ſanguinem potèter retinēt. Collo quoq; & inter ſcapulio cū ſcarificatu in fortibus, ſine ſcarificatu in debilib; affixæ cucurbitule plurimū cōſecrūt. Præterea vincula dolorifica brachiis, ca.

Cucurbitulæ cum
ſcarificatione &
ſine.

Vincula
dolorifica.

& crura

Sir. astringens.

& cruribus iniecta, fluentē auertent sanguinem. His peractis, vacuanda bilis, quæ sanguini permista ipsum acriorem, tenuioremque reddit, in hunc modum. Recipe serapij rosacei de rosis siccis, serapij ex cotoneis, serapij myrthei, ana vnc. j. sem. Stillatitiorum liquorum portulacæ, oxalidis, plantaginis, ana vnc. iij. Misceantur, & à ieiuno per triduum diluculo bibantur.

Recipe elect. trium santalo. vnc. ß. vtatur cum serapiis.

Purgatio purgans.

Recipe rhabar. selecti puluerati, drac. j. serapij rosacei purgatorij de infusione rosarum vnc. ij. excipiantur stillatio liquore portulacæ. q. s. fiat potio purgans, quæ sumatur in aurora. Adhibeantur deinde medicamenta astringentia fronti, & parti capitis anteriori hunc in modum.

Cataplasma frontis testiculis & māmīs admouendum.

Recipe boli Armeniæ, sang. dracon. ana vnc. ij. cum albo oui, & succo plantaginis fiat cataplasma, quod partibus antè dictis admoueatur, & præterea etiā testiculis, si vir fuerit: si verò mulier, māmīs. In nares verò sequentia medicamenta immittantur. Recipe thuris partes duas, aloës partem vnam, in puluerem redi

Turunda in narib⁹ immittenda.

redigantur, deinde subigantur cum albo
 oui, & molissimis pilis leporinis adiectis,
 fingatur turunda, quæ in nares immitta-
 tur. Quoties in nares medicamentum
 quodpiam immittitur, os liquore aliquo
 implendum est, puta, vino, vel aqua, ne in
 ipsum de medicamento quicquam inci-
 dat. Hoc quoque eximiè conducit. Re-
 cipe pollinis, succi polygoni, succi plan-
 taginis, ana vnc. j. sem. succi stercoris asi-
 nini. vnc. ij. Misceantur, & turunda de li-
 neo panno facta his madefacta in nares
 immittatur. Solum etiam stercus asini-
 num aceto dissolutum, in nares immis-
 sum sanguinem sistere compertum est.
 Idem præstat stercus porci, sed asinino
 debilius. Succus menthæ, succus ocymi,
 sanguinis quoq; fluxum cohibent. Om-
 ni sanguinis è naribus profluvio frigida
 medicamenta, hepatis admota immodi-
 cè conferunt, qualia sunt hæc.

Turunda
 alia.

Stercus
 asininum.

Recipe stillatitiorum liquorum inty-
 bi satiui latioris, rosarum, oxalydis, ana
 vnc. v. omnium santalo. ana drachm. j.
 trochisco. de caphura. drachm. j. ß. semi-
 num oxalidis, portulacæ, intybi satiui la-
 tioris, ana scrupul. ij. spicæ nardi (ad na-
 turalem partis temperiem tuendam) scru-
 pul.

Epithema
 pro hepa-
 te.

pul.j. aceti parum. Misceantur, fiatque
hepari epithema manè & vesperi tepidè.

AVT SIC FIAT.

Recipe cerati fantalini vnc. v. olei nym
phea, olei rosacei, ana drachmas duas, la
uentur hæc olea acuratè aqua frigida,
deinde parum aceti addatur, cum ipicæ
nardi scrupul. j. Commista hæc hepatis
regioni tepidè admoveantur manè.

DIO

DIONISII FON- TANONI DOCTO-

RIS MEDICI

Mompellu-

lenfis,

*

*De Morborum internorum cura-
tione, Liber Secundus.*

Cynanches Curatio.

Caput I.

ST autem hic mor-
bus inflammatio quæ-
dam in gutture, aut
faucibus. Malum au-
tē est exitiosum ad-
modum, atque acu-
tissimum: vitæ nan-
que præsentaneum discrimen strangu-
latu infert: Latinis hoc mali Angina di-
citur, cuius quatuor sunt differentiæ. Aut
enim fauces, hoc est locus, ubi asperæ ar-
teriæ, & gulæ partes extremæ cōueniūt,
inflammantur: aut neque fauces, neque
reliquæ oris partes, neque ylla externa-
rum

Cynâche
siue An-
gina diffe-
rentiæ qua-
tuor.

Luxatio
vertebra-
rum cer-
uicis.

Causæ.
Signa.

rum inflammata apparet, periculum ta-
men suffocationis in gutture percipit e-
grotus: aut extrinsecus circa fauces in-
flammatiō apparet: aut gutturis partes
& internæ, & externæ similiter affectæ
sunt. Superest & alius ceruicis affectus,
vbi ceruicis vertebræ ad anteriorem col-
li partem luxantur, apparétque in cerui-
ce cauitas, percipiturque dolor, si extrâ
attingatur.

Intensos excitat angina dolores, cùm
à sanguine sit copioso, & calido. Spiritũ
non nisi recta ceruice, aut ægrè admo-
dum trahunt. Hiant ore aperto, atque
ita aërem attrahunt. Rubet plerunque
facies, & collum cum tumore, & trans-
glutiendi difficultate, febréque interdum
laborant.

Anginæ
termin⁹.

Venæ se-
ctio repe-
tita etiã
tertio.

Post quartum diem aut suppuratur,
aut occidit. Auxilium ergo omnis præ-
ceps Angina requirit. Fiat igitur venæ
exterioris cubiti sectio, eiusdem lateris
cum parte, quæ magis affecta videtur.
Parcè autem, non confertim, sed inter-
positis intervallis detrahatur sanguis.
Excumulata enim sanguinis missione, &
non repetitis vicibus facta, periculum
imminet lypothimiæ, & materiæ è fau-
cibus

cibus ad pulmonem defluxus. Post has
reperitas sanguinis missiones, eodem die
vena, quæ sub lingua est, incidatur, præ-
sertim si fluxio constituisse videatur. An-
te tamen dictas omnes sanguinis missio-
nes, molliatur alius enemate sequenti.

Recipe cal. recens extractæ 3. x. saccha. Enema.

semel duntaxat cocti 3. j. ol. violacei 3. iij.

cum iure communis enematum decocti

fiat enema, quo immisso, & emissio mit-

tatur sanguis, vt dictū est. Postridie non

expectata humorum concoctione, pro-

pter periculum ex breuitate temporis,

sumat sequentem potionem purgantem.

Recipe cal. recens extractæ 3. vj. serapij

violacei 3. j. elect. de succo rosa. drach. ij.

Excipiantur iure communis medicina-

rum decocti, adiecta oxyphœnicen 3. j.

fiat potio, quæ sumatur hora quarta ma-

tutina. Quod si neque pharmacum, ne-

que cibum sumere posset, ob dolorem,

viarumque angustiam, affigatur supra

secundam cervicis vertebra cucurbi-

tula: vias enim dilatabit, sicque minore

molestia & cibum, & pharmacum cum

offeretur sumet. Hocq; fiat, quoties ho-

rum alterum faciundum erit. Quod si

neque sic quicquam transglutire queat,

Enema.

Purgatio
purgans.

Cucurbi-
tula ad di-
latationē
viarum
sæpe repe-
tenda.

Enema.

pro pharmaco iniiciatur sequens enema.
 Recipe cal. recens extractæ, sacchar. semel duntaxat cocti, an. $\mathfrak{z}$. j. elect. de succo ros. $\mathfrak{z}$. β . ol. viol. $\mathfrak{z}$. iij. cum iure communis enematum decocti fiat enema, quod iniiciatur, ut dictum est. Primo die ad dolorem, qui vehementes sunt, mitigationem, utendum gargarismo sequenti.

Gargarismus.

Recipe balaustiorum, psidæ, gallarum, rhois obsoniorum, ana. $\mathfrak{z}$. j. Decoquantur in stillatitio liquore plantaginis, accipiat iuris decocti lib. j. in qua dissolue dia mor. & dianuc. ana vnc. ij. (postrema hæc duo iuuant inflammationes oris vuz, & anginae, melle vero rosar. die primo non utendum ne inflammationem augeat) fiat gargarismus, quo morbi die primo utetur. Vbi eo semel atque iterum, aut etiam pluribus vicibus vsus fuerit, poterunt addi, perseverante dolore, serapij violacei $\mathfrak{z}$. ij. & eo gargarismo reliquo eiusdem diei tempore utetur. Habeat in ore diatragacantham frigidam. Sacculi quoque milio & sale torrefactis pleni, capiti apponantur. Eodem die pars colli anterior unguatur ol. chamæmel. aut ol. olivæ calido, lana deinde succida tegatur. Repellentia in nullius anginae specie

Mel. ros. inflammacione augens.

Sacculicapi apponendi.
Inunctio.

exteriùs

exteriùs admota conueniunt. Secundo die vtendum gargarismo sequenti, post portionem purgantem, aut enema, si portionē sumere non potuit. Recip. lentium nō excorticatarum, balauſtiorum, pſidie, gallarum ana ʒ. j. roſ. rub. p. j. Decoquantur in ſ. q. aquæ, donec dimidium abſumatur. accipiatuſ iuris decocti lib. j. in qua diſſolue diamor. dianuc. ana ʒ. j. ſ. mel. roſ. col. ʒ. j. (ad abſtergendum, lactis mulieris, vel aſinæ propter dolorem ʒ. ij.) caſ. recēſ extractæ, ʒ. ſ. His commiſtis fiat gargarismus quo vtatur. Oleis verò ſequentibus colli partem anteriorem exteriùs calidè vnguat, & poſteriorē, deinde lana ſuccida tegatur. Recipe ol. de lilio ol. chamæmeli, ana ʒ. j. ſ. fiat, vt dictum eſt. Tertiò verò die ſequenti gargarismo vtendum erit. Recipe carycas pingues vj. balauſti. ʒ. j. dactylos ij. ſeminis lini, ſeminis fœnogr. ana. ʒ. ſem. Decoquantur in ſ. q. aquæ, donec abſumatur dimidium. accipiatuſ iuris decocti lib. j. in qua diſſolue caſ. recēſ extractæ ʒ. ſ. myrrhæ drach. ij. croci ʒ. ſ. lactis mulieris (propter dolorem) ʒ. ij. fiat gargarismus. Exteriùs autem admo-
ueantur ſequentia.

Gargaris-
mus.

Cataplasma.

Gargarismus.

Anginæ
suppurata
gargarismus.

Cataplasma.

Recipe nidi hirundinis, vnc. iij. subigatur cum oleis de lilio, & amygdal. dulc. fiatque cataplasma, quod anteriori colli parti admoveatur. Quarto die gargarismo sequenti utatur ægrotus. Recipe dactylos, ij. carycarum pinguium, vnc. ss. chamæmeli, p. j. seminis lini, seminis fenogræci, ana vnc. j. Decoquantur in s. q. aquæ, vsque ad dimidij consumptionem, recipiatur iuris decocti lib. j. in qua dissolue pulueris hirundinum drachm. iij. myrrhæ drach. j. ss. croci drach. sem. mel. com. vnc. j. ss. fiat gargarismus. Quoniã autem eo die angina suppurari solet, igitur post priorem gargarismum sequenti utetur. Recipe iuris decocti proxime dicti libr. j. in qua dissolue vini cocti vnc. ij. stercoreis anseris desiccati & puluerati vnc. j. fiat gargar. Vbi suppurata videbitur angina, addatur gargarismis sinapi & pyrethri, ana ꝑ. j. sem. Abscessus autem ubi ruptus fuerit, gargarismi fiant ex hydromelite ad abstergendum, & mundificandum. Exterioris autem applicetur cataplasma sequens. Recipe pollinis ꝑ. iij. farine seminis lini, farine seminis fenogr. ana vnc. j. carycarum contusarum ꝑ. ss. nidi hirundinis vnc. j. ss. subigantur cum

cum oleo de lilio, fiatque cataplasma,
 quod anteriori colli parti sub mento ap-
 ponatur. Victus in hoc affectu sit exqui-
 sitissimus, & refrigerans. In aëre frigido Victus ra-
tio.
 moretur ægrotus. Inediam biduo, si vi-
 res ferre possunt, sustineat: sin minus, so-
 la aqua mulsa pro cibo per triduum vta-
 tur. Quæ si ægrotantis imbecillitati non
 respondeat, cremore solo prisanæ, aut a-
 mylo aqua hordei soluto pascatur. Po-
 tus sit aqua mulsa, aut aqua hordei cum
 zulapio rosa. aut malorum punicorum
 succo. Vbi autem inflammatio remissa
 apparebit, faciliusque deglutire incipiet
 ægrotus, duorum lutea perliquida ex-
 hibeantur. Omnino alimenta immodi-
 ca vitentur, ac ea in primis quæ calfa-
 ciunt, & sanguinem augent. Somnus Somnus
cur vitan-
dus.
 quoque summa diligentia vitandus, ne
 repens intro sanguis, humorum ad lo-
 cum patientem defluxum augeat.

Cynanches à causa frigida

Curatio.

Cynanches vero causa si frigida fue-
 rit, à pituitoso enim sanguine esse
 potest, eius quoque curatio, à venæ exte-

Venæ se-
ctio re-
petita.

rioris cubiti sectione exordienda. si qui-
dem plenitudo videatur, vires quoque,
& cras permiserint. Multum autem san-
guinis detrahendum non est, quodiam
non euacuationis, sed reuulsionis tan-
tū gratia fit hæc sanguinis missio. Qua
facta, è venis quoque, quæ sub lingua
sunt, sanguis detrahatur. Quod si nihil
deglutire possit, pro pharmacis soluti-
uis, enematribus acutis vti oportebit in
hunc modum. Recipe quinque herba-
rum communium, ana m. j. centaurij mi-
noris, sampsuchi, ana m. ss. radicis acori
z. ss. fur furis frumenti, m. ss. florum cha-
mæmeli, florum meliloti, florum stæchad.

Enema. Arab. ana p. j. Decoquantur in s. q. aquæ
ad dimidij consumptionem, accipiantur
iuris decocti libr. j. hieræ picræ compo-
sitæ, benedictæ laxat. ana drachm. vj. mel-
lis anthosati vnc. j. sem. olei chamæmeli
vnc. iij. salis fossilis z. ij. Commistis om-
nibus fiat enema, quod iniiciatur ante
pastum. Si verò deglutire quicquā pos-
set, quod etiam tentandum est, affixa se-
cundæ ceruicis vertebræ cucurbitula,
exhibeatur potio sequens. Recipe ca-
tholici vnc. sem. elct. indi maioris, dia-
phœnici, ana drach. ij. mel. rosa. col. vnc.
sem.

Cucurbi-
tula.
Potio pur-
gans.

sem. Excipiantur iure communis medicinarum decocti, adiecto stœchad. Arab. p.j. fiatque potio, quæ sumatur hora iij. matutina. Cataporia, si deglutire possit, magis conferent. Sumat igitur 3.j. pilul. Pill.
 cocci circa noctis dimidium. Cucurbitulæ loco dicto affigendæ sunt, quoties pharmacum, aut cibum sumit, qualem paulò antè memorauimus. Factis sanguinis missionibus, sumptoque pharmaco solutiuo, aut eius loco iniecto enema te, vtatur ægrotus gargarismis sequentibus. Hoc tamen vti poterit post sanguinis missiones. Recipe nucû cypressi, balaustio. ana m.j. mastich. 3.j. Decoquantur in aqua mulla, recipiatur iuris decocti libr.j. in qua dissolue dianuc. 3.ij. mel. Gargarif
mus.
 rosacei col. 3.ij. sem. aluminis liqui. 3.ij. myrrhæ, croci, ana 3.ß. fiat gargarismus, quo die primo vtetur. Eodem quoque die colli pars anterior iniungatur ol. de lil. & chamæmelino. Aliis diebus sequentibus hoc gargarismo vtendum. Recipe vuarum passarum detractis vinaceis 3.j. carycas pingues vj. seminum lini, & fenogræ. ana vnc. sem. Decoquantur in 6. q. aquæ, donec dimidium absumatur, recipiatur iuris decocti libr.j. in qua dissol-

ne pyrethri. sinapi, ana ʒ. j. ʒ. myrrhæ, croci, ana ʒ. ij. pul. hirundinum ʒ. ij. fiat gargarismus, quo vtendum, vt dictum est.

Exteriùs verò parti colli anteriori, se-
vnguētū. quens vngentum admoueatur. Recipe
nidi hirundinum vnc. iij. vnguenti dial-
theæ vnc. iij. Misceantur, fiatque vt di-
ctum est. Si non resoluatur hæc Angina,
quod multò melius foret, quā suppura-
ri, gargarismo sequenti vtetur ægrotus.

Gargarif
nus. Recipe carycarum pinguium, vuarum
passarum detractis vinaceis, ana. ʒ. j.
seminum lini, & fœnog. ana. ʒ. j. ʒ. De-
coquantur in s. q. aquæ, tantisper dū pars
dimidia absumatur, recipiatur iuris de-
cocti lib. j. in qua dissolue farinarum se-
minis lini, & seminis, fœnogr. ana ʒ. ʒ.
pul. hirundinum. ʒ. ij. fiat gargarismus.

Exteriùs verò admoueantur hæc. Re-
cipe pollinis, farinæ seminum lini, & fœ-
nogr, ana. ʒ. j. ʒ. subigantur cum axun-
gia porci non salita, & ol. amygdal. dulc.

Cataplas
a. fiatque cataplasma, quod parti antero-
ri colli apponatur, donec Angina sup-
puretur. Rumpatur deinde abscessus di-
gitto altius immisso, aut scalpello, si cerni
potest, idque quando abscessum intus
rumpi est nec esse, nec perfectæ maturatio

expe-

expectetur, propter periculum loci. Rupto abscessu, hulus gargaris. aquæ mul-
 læ tergatur. glutinandum deinde bolo
 Armeniæ in ore retenta. Si exteriùs ab- Vlcus vt
gluine-
tur.
 fcessum rumpi contigerit, curetur, vt cæ-
 tera exteriora hulcera.

Tussis Curatio. Cap. II.

TVssis multiplices sunt causæ: fre- Causæ.
 quentiùs accidere solet ab humori-
 bus ad asperam arteriam, itéque ad pul-
 monem, à capite destillantibus: qui qui-
 dem nonnunquam sunt frigidi, crassi, &
 viscidi, nonnunquam puitosi, salsi, cali-
 di, crassi, permisti cum frigidis, nonnun-
 quam tenues & calidi. Si frigidi crassique Curatio.
 & viscidi fuerint, per ea quæ incidunt, &
 extenuant medebimur hunc in modum.
 Recipe serapij de glycyrrhiza, vnc. ij.
 serapij de hyslopo, vnc. j. sem. serapij
 stœchad. vnc. j. Stillatitiorum liquorum Siru. atte-
nuans.
 helenij, betonicæ, buglossi ana vnc. iij.
 Misceantur, & à ieiuno per triduum di-
 luculo bibantur. Recipe diaireos sim-
 pl. in rhomborum formam, vnc. ij. su-
 matur rhombus vnus cum serapijs: sæ-
 péque in ore de eo, quod supererit, ha-
 beatur, sensim deglutiendo. Recipe pil. de pill.
 n 5 agar.

agar. pil. cocci ana drach. sem. cum stilla-
 titio liquore hyssopi, fingantur pilul. v.
 quę circiter noctis dimidium sumantur.
 Recipe theriacę vet. 3. j. pul. iridis, ʒ. ʒ. ʒ.
 conferuę buglossi 3. j. sem. Misceantur,
 & postridie manę sumatur. Vacuato cor-
 pore, ea adhibenda, quę materiam in
 pulmonibus conceptam expui facilem
 reddunt, quale est eclegma sequens. Re-
 cipe eclegmatis de pino, eclegmatis sani
 & experti, ana 3. iij. penidiarum, vnc. ij.
 pul. irid. Florentię 3. ij. pul. hyssopi, drac.
 j. elect. diatragacathę frig. (ad temperā-
 dum calorem) vnc. j. vuarum passarum
 detractis vinaceis, vnc. ʒ. pulmonis vul-
 pis præparati, ʒ. ij. seminis maluarum,
 seminis gossipij, ana 3. ij. cum serapio de
 glycyrrhiza fiat eclegma, quod sensim, le-
 niterque, ori bacillo de glycyrrhiza illa-
 tum, deglutiat. Errhino quoque sequen-
 ti dies aliquot vtendum, corpore purga-
 to. Recipe succi betę, succi sampsuchi,
 ana vnc. j. sem. mellis vnc. j. zinziberis
 scrupul. j. Misceantur, fiatque errhinum,
 quod à ieiunio tepidum naribus attra-
 hendum est. Necnon hoc vnguento pe-
 ctus vngendum est calidę manę ante pa-
 stum, vesperti quoque ante cœnam.

Eclegma.

Errhinũ.

Recipe

Vnguen-
tum pro
pectore.

Recipe vnguenti resumptiui ℥.ij. muc-
caginis, seminis althææ, & seminis lini,
ana ℥. j. ꝑ. olei irriini, olei amygdalarum
dul. ana ℥. ij. ꝑ. croci (pectus enim dilatat)
℥. j. adiecta cera q. s. fiat vnguētum, quo
vtendum, vt dictum est. pillulis præterea
sequentibus vtetur ægrotus semel, aut
bis, singulis hebdomadibus, cum lectum
dormiturus ingredi volet.

Recipe pilul. asaieret, agar. in pastillo-
rum formam redacti, ana drach. ij. cum Pil. leues.
serapio de glycyrrhiza, fingatur pil. vj. è
drachma, è quibus tres sumantur: vt di-
ctum est. Quoniam autem sunt leues,
possunt statim à pastu sumi. Cerebrum

Recipe nigellæ Romanæ drachm. j.
sem. corticis citri sicci drachm. ij. cyper-
caryophyllorum, ana drachm. ij. mace-
ros, cocci infectorii, ana ℥. j. styracis ca-
larnitidis drachm. ij. sem. (ad odorem)
rosa. rubr. scrup. ij. fiat puluis, quo pars
capitis anterior inspergatur, cum lectum
ingredi volet. Capitis quoque operimen-
to sequenti suffitu manè, & vesperi suf-
fiantur.

Puluis ca-
piti insper-
gendus.

Recipe thuris, mastich. sandaracæ com Suffitus.
munis, ana ꝑnc. j. styracis calamitidis,
ladani,

ladani, ana. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{s}$. nigellæ Romanæ $\mathfrak{z}$. iij.
 Suffitus. Confringantur minutim, fiatque ex his
 suffitus: vt dictum est. Perseuerante Tus-
 si, vratur ægrotus suffitu tradito Capit.
 de Catarrho, qui fit cum arsenico citri-
 no. Declinante hoc affectu, humorum de-
 fluxus sistatur in hunc modum.

Fluxum
 sistentes
 orbiculi.

Recipe boli Armeniæ drach. ij. $\mathfrak{s}$. spi-
 cæ nardi $\mathfrak{z}$. j. mastich. $\mathfrak{z}$. j. $\mathfrak{s}$. gummi tra-
 gacanthæ. gummi Arabici, ana $\mathfrak{z}$. j. sac-
 chari (dulcedinis gratia) candi, penidia-
 rum, ana $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{s}$. cum serapio de ziziphis
 (ad incrassandum) fingantur orbiculi lu-
 pinis similes, quos in ore retineat ægro-
 tans, præcipue tempore somni. Tussi ve-
 rò ab humore pituitoso salso, calido qua-
 dantenus, & tenui, cum frigido & crasso
 permisto, sic modebimur, ab humorum
 concoctione auspicantes.

Tussis ab
 humore
 frigido &
 calido mi-
 xta cura-
 rio.

Recipe serapij adianti, serapij viola-
 cei, serapij de glycyrrhiza, ana. $\mathfrak{z}$. j. oxy-
 melitos simpl. $\mathfrak{z}$. j. $\mathfrak{s}$. stillatitiorum liquo-
 rum betoniæ, intybi satiuu latioris, hyssopi,
 ana vnc. iij. Miscantur & à ieiuno per
 triduum diluculo bibantur.

Sirup. cō-
 coquens.

Recipe diatragacanthæ frig. $\mathfrak{z}$. iij. in
 solidam rhomborum figuram effictæ, su-
 miatur singuli rhombi cum serapijs, qui
 super

supererunt, in ore frequenter habiti, veluti lambendo, paulatim deglutiantur. Tunc autē supini iaceant: corpore enim supino iacente, gula clauditur, aspera vero attrita retegitur. Recipe pil. aggregat. (vtrunque enim materiam, & calidam, & frigidam euacuant) pil. cocci, pilul. de agar. ana ℥. j. cū stillatio liquore adianti fingantur pilul. v. quæ circa noctis dimidium fumantur.

Supini
cur iace-
re debe-
ant tuf-
siētes me-
dicamēta
diglutiē-
tes.
Pill. Cal.
& frig. e-
uacuan-
tes.

Recipe agarici recens in pastillorum formam redacti, ℥. j. rhabar. selecti ℥. iij. spicæ nardi gr. v. macerentur in stillatijs liquoribus intybi satiui latioris, buglossi, & pauco vino albo horis xij. deinde exprimantur, & colentur, adiectisque cal. recens extractæ ℥. ss. diaphoenici drach. ij. serapij adianti vnc. ss. cum decocto pectorali fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina. Recipe ther. vet. ℥. ij. conseruæ buglossi, conseruæ viola. (quoniam mista est materia) ana drach. j. ss. Misceantur, & postridie fumantur, sex horis ante pastum. Purgato corpore, danda opera, vt quæ in pulmonem defluxit materia, facile expulqueat: quod sequēs eclegma efficiet. Eclegma

Recipe

Recipe penidiarum vnc. ij. elect. diatra-
gacanthæ frig. ℥. j. s. eclegmatis de pino
℥. iij. dactylum, j. vuarum passarum de-
tractis vinaceis ℥. s. pul. irid. Florentiæ
drach. ij. seminis maluæ, seminis gossipij,
ana drach. j. cum serapio adianti fiat ec-
legma, quo vtendum vt iam de aliis ec-
legmatibus dictum est. Sequenti quoque
pulvere caput inspergendū ægroti, cum
lectum ingredi volet. Recipe corticis ci-
tri sicci ℥. iij. santali citrini, baccarū myr-
thi, cyperi, caryophyllorum, ana drach.
j. s. styracis calamitidis ℥. iij. coriandri
præparati, cocci infectori, ana drach. j. s.
rosarub. ℥. j. fiat puluis quo ægrotus, vt
dictum est, vtitur.

Puluis ca-
piti insper-
gendi.

Pectus prætereà sequenti vnguento vn-
guendū, manè ante pastū, & vesperti ante
coenam. Recipe ol. viol. ol. amygdar. dul-
cium, olei irini, ana ℥. j. s. vnguenti resum-
ptiui ℥. iij. butyri recentis ℥. ij. croci ℥. j.
ceroparum, fiat vnguentū quo pectus, vt
dictum est, vngatur. Et capitis operimen-
ta hoc suffitu manè, & vesperti suffiantur.

Vnguen-
tū pro pe-
ctore.

Suffitus
pro ope-
rimentis
capitis.

Recipe thuris, masthici, ana ℥. iij. san-
talorum omnium, ana ℥. s. styracis cala-
mitidis, ladani, rosarub. ana ℥. ij. Con-
fringatur minutim, fiatque suffitus, vt
dictum

dictum est. Ad hæc singulis hebdomadis
semel, aut bis, vtatur pill. sequentibus,
easq; sumat, cum lectum ingredi volet. Pill.
Recipe pil. à saieret. agar. in pastillorum
formam redacti, ana drach. j. sem. rhabar.
selekti 3. j. cum serapio viol. fingatur pil.
vj. è drachma, è quibus sumantur tres
ab ægroto, vt dictum est. Hoc declinante
malo, humorum defluxus hunc in mo-
dum sistatur. Recipe boli Armeniæ drac.
ß. spicæ nardi ʒ. ß. fiat puluis, qui cum
serapio violaceo mistus in cochleari su-
matur ab ægroto lectum ingredi volen-
te. Hi quoque orbiculi eandem ad rem
plurimum conferunt sæpius in ore ha-
biti, somni præsertim tempore.

puluis flu-
xū sistens.

Recipe boli Armeniæ drachmas tres,
amyli drachmas duas, spicæ nardi scrup.
ij. gummi tragacanthæ, gummi Arabi-
ci, an. drachmam vnā, sacchari candi vn-
ciā vnā, cum serapio violac. fiant orbi-
culi lupinis similes, quibus vtendum, vt
dictum est. Affixæ præterea cucurbi-
tulæ natibus, poplitibus, deinde sca-
pulis ante pastum, reuulsionis gratia plu-
rimùm conducunt. Lauentur & crura
decocto sequenti. Recipe saluiæ, sampsu-
chi, betonicæ, melisophylli stœchad.
Arab.

Orbiculi
fluxum si-
stentes.

Cucurbi-
tulæ.

Lotio cy-
ris.

Arab. chamæmeli partes æquales. Deco-
quantur in s. q. aquæ, qua calida crura la-
uentur, manè, & vesperi. Tussi verò ab
humoribus tenui & humorum tenuium, & calidorum deflu-
calido cu xu, hunc in modum prospiciemus. Cras-
ratio. santibus enim materiem pulmonibus
immersam vtendum, ne tussientis cona-
tum dissiliendo eludat, sed efflatione ex-
pellatur. Recipe serapij de ziziphis (nam
Sirup. in- incrassat materiam) serapij violacei, mel-
craissates. lis rosacei col. ana ʒ. j. ʒ. stillatitiorum li-
quorum intybi satiui latoris, florū viol.
bugloss. ana ʒ. iij. Misceantur, & à ieiu-
no per triduum diluculo bibantur. Re-
cipe diatragacanthæ frig. in solidā rhom-
borum figuram effictæ ʒ. ij. sumatur rhō-
bus vnus cum serapiis. De eo quod su-
perest, habeat frequenter ægrotus in o-
re, supinūque iaceat: eo enim corporis
Supinis quomodo medicamē-
ta ad pul-
mones me-
lius trans-
mittantur.
positu aspera arteria aperitur, gula verò
clauditur, itaque ad pulmonem sumpta
melius transmittuntur. Recipe rhabarb.
selecti ʒ. j. ʒ. spicæ nardi gra. v. Maceren-
tur in stillatitio liquore, intybi satiui la-
terioris, & pauco vino albo horis duode-
cim, deinde exprimatur, & coletur, agari-
ci in pastillorum formam redacti ʒ. j. ma-
ceretur quoque in ozymelite simplici, &
stilla

Tussis ab
humoribus
tenui &
humorum
tenuium,
& calido-
rum deflu-
calido cu
xu, hunc
in modum
prospiciemus.
Crassities
enim materiem
pulmonibus
immersam
vtendum,
ne tussien-
tis conatu
dissiliendo
eludat, sed
efflatione
expellatur.

Sirup. in-
craissates.

Supinis
quomodo
medicamē-
ta ad pul-
mones me-
lius trans-
mittantur.

Purgatio
purgans.

stillatio liqore bugloss. horis xij. expri-
matur deinde, & coletur, adiectisque se-
rap. rosac. purgat. 3. ij. & (si robustus qui-
dem sit ægrotus) elect. de succo ros. dia-
phoenici an. 3. j. cū decocto pectorali fiat
potio, quæ sumatur hora iij. matutina.

AVT SIC.

Recipe pil. aggreg. 3. ij. rhabarb. sele-
cti, agar. in pastillorum formam redacti, Pil.
ana 3. j. cum stillatio liqore intybi sa-
tini latioris fingantur pilul. vij. quæ circa
noctis dimidium sumantur. Recipe mi-
thridat. 3. ʒ. conferuæ bugloss. conferuæ
rosa. ana 3. j. ʒ. Misceantur & à ieiuno po-
striedie sumantur sex horis ante pastum.

Elect. in
crassans.

Sequens elect. in ore sæpe habendum.
Recip. pul. diatragacanthæ frig. pul. diapa-
pau. ana drachm. j. sem. sacchari dissolu-
ti in stillatio liqore ros. q. s. fingatur e-
lect. solidum in rhomborum figurā, quo
utendum, vt dictum est. Hæc quoque se-
rapia ore retinenda, & sensim veluti lam-
bendo deglutienda. materiam enim ex-
pui facilem reddunt.

Sputum
facilitan-
cia.

Recipe serap. viol. Pulvis ce-
serapij de ziziphis, ana, vnc. ij. serap. de
papauere, vnc. j. ʒ. Misceantur, fiatque vt
dictum est. Cerebro deinde sic robur
addemus. Recipe trium santalorum,

Pulvis ce-
rebrumro-
borans ca-
piti insper-
gendum.

baccarum myrthi, ana. drach. ij. corticis
citri sicci, drachm. iij. maceros, drach. j.
cocci insectorii, scrup. iij. coriandri præ-
parati, drach. j. sem. nigellæ Romanæ tor-
refactæ, drach. ij. ros. rub. ʒ. ij. fiat pulvis,
qui parti capitis anteriori ægrotantis,
cùm lectum dormiturus ingredi volet,
inspergatur. Vngetur præterea pectus vn-
guento sequenti calidè manè, & vesperi
ante pastum. Recipe olei violacei, olei
amygdalarum dulcium, butyri recentis,
aut loti, si recens non habetur, ana. vnc.
ij. vnguenti resumptiui, vnc. iij. muccag.
seminis althææ, & tragacanthæ frigid.
ana. drachm. j. sem. croci, ʒ. j. adiecta cera
fiat vnguentum, quo pectus, vt dictum
est, vngatur. Declinate hoc affectu, hunc
in modum destillatio sistatur. Recipe
boli Armeniæ, drach. iij. amyli, drachm. ij.
gummi tragacanthæ, gummi Arabici,
ana. drach. j. succhari candi, penidiarum,
ana. vnc. ʒ. cum muccagine psyllij extra-
cta cum stillatio liquore rosa. singantur
orbiculi lupinis similes, qui in ore sæpe
habeantur, somni præsertim tempore.
Singulis præterea hebdomadis sumet æ-
grotus bis, aut semel, dimidiatam drach-
mam pilul. sequentium, cùm lectum vo-
let

Vnguen-
tum pro
pect.

Fluxum
sistitia.

Pill. bis
aut semel
in hebdo-
mada su-
menda.

let à cœna ingredi. Recipe pil. asaiet. 3.
ij. agar. in pastillorum formam redacti, 3.
j. s. oxyphœnic. rhabar. selecti, ana 3. j.
Excipiantur serapio violaceo, & singan-
tur. pil. vj. è drachma, è quibus tres su-
mantur: vt dictum est.

*Hamoptysios Curatio, siue sputi
cruenti. Caput III.*

TVssis ab altera harum causarum,
hoc est à pituita aut crassa, aut te-
nui, & frigida, aut calida materia, san-
guinis sputum aliquando excitat: quod Venæ se-
ubi contigerit, mittatur sanguis è vena ^{ctio.}
interna, aut media, sanguinisque 3. cir-
citer ij. detrahantur, excatque è forami-
ne angusto. Sputum verò sanguinis si
copiosum fuerit, exhibeatur 3. j. Philonii ^{Philonii}
Persici cum stillatitiis liquoribus plan- ^{persicum.}
taginis: & portulacæ ante pastum. Vtatur
præterea eclegmate sequenti tantisper
dum sanguis tussiendo excreabitur. Re-
cipe conseruæ ros. antiquæ, elect. diatra-
gacanthæ frig. ana vnc. j. s. boli Armeniæ ^{Eclegma.}
lotæ in stillatio liquore rosarum 3. ij.
amyli 3. ij. Excipiantur serapio myrrheo, ^{Portula-}
fiâtque eclegma, quod paulatim veluti ca.

lambendo deglutiatur. Portulacæ folia sæpe mandantur. Ius quoque frigidum decoctorum ziziphorum, in quo candens ferrum extinctū fuerit frequenter bibatur. Et quæcunque sumentur, sint actu frigida, propter sanguinis excretionem.

Asthmatis Curatio.

Capitulum IIII.

Causa.

HOc malum crebram efficit respirationem citra febrem, qualis est iis, qui citatiore fatigati sunt cursu, ob tenacium, & crassorum humorum copiam pulmonis branchiis, cartilaginibusque infartam. Qui hoc affectu laborant, magna quidem spirandi difficultate infestantur, tussuntque. cæterum purulentum nihil aut tussiendo, aut excreando reieciunt. Eoque id mali interdum procedit, ut corporis partes, quæ supra thoracem sunt, rectas habere cogantur, suffocari metuentes, nisi recta ceruice spirent. Vi-

Signa.

Viæ ratio.

ctus ratio calida sit prorsus, & sicca. Aer igitur vitetur frigidus, & humidus. Carnes sint non nervosæ, nec pingues, sed cooctu faciles, quales sunt perdicum, montanarum avium, caporum, & pullorum

gal

gallinaceorum, & id genus aliorum. Potus multus prodesse quidē potest, quod humectatione multa indigeant, vt facilius tussiendo efferantur humores crassi, & tenaces pulmonibus infarti. sed iam medicamentis abstergentibus, & repurgantibus, tusses commouentibus, repurgati, & absterfi, qui, nisi valde humectentur, quamuis absterfi & repurgati, ob crassitudinem tamen non facilē excreando reiciuntur. Aliās potus multus spirandi difficultatem auget, ventriculo multo potu distento diaphragma premente. Tutius igitur in pastu parcē bibere, à pastu verò aliquantisper à potu prorsus abstinere, etiam si cordis calor minùs, quam oporteat, refrigerati, vehementem sitim excitet: sed os & guttur potu colluere gargariscando licebit, & ex his quæ sputum promouent, aliquid in arterias transmittere. Vbi autem prioribus ventriculum fuerit egressus, bibere quidem liberē tunc licebit, neque quicquam oberit. Cum hic affectus in paroxysmo est, à fortibus medicamentis temperandum, alio tempore fiat, vt sequitur, materia videlicet existente tenaci, & crassa, ac salsa, cum caliditate cordis, he-

Potus mult⁹ vt profit & noceat.

Sitis cau-
sa.

Potus liberior
quando
tutior.

Enema.

patis, & renum. Alius autem in primis molliēda hoc enemate, & laxanda, si quidem astricta fuerit. Recipe cas. saccha. rubr. ana ꝑ. j. mel. violacei, ꝑ. j. ꝑ. diaphœnici, hierę Gal. ana vnc. ꝑ. olei chamæmelini, olei violacei, ana vnc. j. ꝑ. salis parum, cum iure communis enematum decocti fiat enema, quod ante pastum iniiciatur.

Sirup. cō-
coquens.

Humores deinde hunc in modum concoquantur. Recipe serapij de glycyrrhiza, vnc. ij. mel. rosa. col. vnc. j. ꝑ. serapij violacei, serapij stœchados, ana. vnc. ꝑ. stillatitiorum liquorum buglossi, hyssopi, betonicæ, ana vnc. iij. Misceantur, & à ieiuno per triduum diluculo sumantur. Recipe diaireos simpl. in rhomborum figuram, vnc. ij. sumat rhombum vnum cum serapiis, de eo quod supererit habeat frequenter in ore. Recipe pil. cocci. pil. aggregat. pil. de agar. (propter materiam, quæ ad pectus defluxit) ana ꝑ. j. cum stillatio liquore adianti fingantur pil. v. quæ circa noctis dimidium sumantur.

Pill.

Recipe aquæ mulsæ uncias sex, sacchari vnciā semissem, bibantur sex horis à sumptione pilularum pro lotorio.

AUT SIC VACVETVR.

Recipe agarici recens in pastillorum formam

formam redacti. ʒ. j. ʒ. maceretur horis.
 xij. in oxymelite simpl. & stillatitio liquo-
 re buglossi, in quo vix passæ decoctæ
 fuerint. Deinde recipiantur rhabar. sele-
 cti. drachm. ij. spicæ nardi gr. x. maceren-
 tur in stillatitiis liquoribus intybi satiui
 latoris, buglossi, & pauco vino albo ho-
 ris xij. deinde vtraque exprimantur, &
 colentur, adiectisque cas. recens extra-
 ctæ. vnc. ʒ. elect. de succo ros. diaphœni-
 ci, ana. drach. j. serapij adianti. vnc. ʒ. cum
 decocto pectorali fiat potio, quæ suma-
 tur hora quarta matutina. Licebit au-
 tem ægrotanti per horam post portionis
 sumptionem dormire, quod itidem licet
 quoties solutiuum, quod sumitur for-
 te est. Recipe mithridat. ʒ. ij. conseruæ
 rosa. conser. buglossi ana. drach. j. sem. Mi-
 sceantur, & postridie sumantur sex horis
 ante prandium. Eo modo vacuetur ægro-
 tus, proximè dicta portione vtens, tertio
 quoque mense: medio autem tempore
 vtatur pil. sequentibus singulis hebdo-
 madibus semel, in introitu lecti. Recipe
 pillæ sateret, agar. in pastillorum formam
 redacti, ana. drachma j. sem. rhabar. se-
 lecti, drachm. j. Excipiuntur serapio viol.
 singanturq; è drach. pil. vj. è quibus su-

Purgatio
purgans.

Somnus:
solutiuo
forti.

Purga-
tio tertio
quoque
mense.

Pil. seme-
in hedo-
mada su-
mendæ.

mantur tres, vt dictum est. Vacuato corpore, vtetur dies aliquot ægrotus errhino sequenti, omissis apophlegmatismis,

errhinū

& gargarismis. Recipe succi radicis betæ, succi sampsuchi, ana vnc. j. semissem aquæ mulsæ. vnc. ij. cubebæ, nigellæ

Apophle

matismi

garga-

smi mit

endi.

fricatio-

es.

cucurbi-

læ.

Romanæ, nucis moschatæ, ana ꝯ. j. vini albi ꝯ. j. Misceantur, & tepida per nares attrahantur manè ante pastum, quin-

que, aut sex dies, statim post purgantem potionem. Partium quoque inferiorum fricationes fiant ante pastum: cucurbitu-

læ sine scarificatu affixæ spatulis horis matutinis ante pastum per dies aliquot plurimum etiam conferunt. Conducent

otio cru

m.

& crurum in sequenti decocto lotio. Recipe saluæ, sampsuchi, bethonicæ, ana Manipul. ij. florum stœchad. Arab.

chamæmeli, & meliloti, ana Manipul. j. Decoquantur in saquæ, fiatque vt dictum est. Atque, vt materia in pulmonibus

concepta facilius expui possit, vtatur ægrotus eclegmate sequenti.

eclegma

Recipe eclegmatis de pino, eclegmatis sani & experti, ana ꝯ. ꝯ. puliridis Florentiæ ꝯ. ij. ꝯ. diatragacanthæ frigida, pe-

Vulpis

lmonis

nidiarum, ana ꝯ. j. ꝯ. conseruæ violac. conseruæ adianti, ana ꝯ. j. pulmonis vulpis præ

præparati ʒ. j. vuarum passarum detractis vinaceis ʒ. j. Excipiantur serapio de glycyrrhiza, fiatque eclegma, quo utetur ægrotus, & paulatim veluti lambens deglutiat, oribacillo de glycyrrhiza illatum.

RECIPE A V T H I S I C

Recipe serapij de glycyrrhiza ʒ. iiii. serapij de hyssopo ʒ. ij. Misceantur, eisque pariter, vt dictum est, vtendum.

RECIPE A V T H I S I C

Recipe glycyrrhizæ, radicis fœniculi, ana ʒ. j. adianti recentis m. ʒ. hyssopi tertiam partem m. j. vuarum passarum detractis vinaceis, carycatum pinguium, ana ʒ. j. croci ʒ. j. Decoquantur in .f. q. aquæ, donec dimidium absumatur: accipiat iuris decocti lib. j. adiectisque saccharo, & melle. q. f. fiat serapium perfectè coctum, quo utetur ægrotus, vt superius dictum est, lambendo. Puluis quoque sequens, si obsoniis, & iusculis immisceatur, magno erit vsui.

Serapium
quo utetur
lambendo.

Puluis obsoniis immiscend⁹.

Recipe glycyrrhizæ, adianti recentis, ana drachm. j. ʒ. (minutim incidantur) cinnamomi drach. j. pulmonis vulpis præparati drach. ij. croci ʒ. j. sacchari ad dimidium ponderis omnium, fiat puluis

Vnguentum præparandum
māma sinistra inunct.

o s quo

quo utatur ægrotus, ut monuimus. Hoc præterea unguento pectus calidè ungendum ante partum manè, & vesperi, mammam tamen sinistram, hoc est cordis regionem ne attingat, ne inflammetur.

VNGVENTVM.

Recipe mucaginis seminum althææ, & fœnog. ana ꝑ. j. ꝑ. ss. olei amygdal. dulc. olei de lilio, butyri recentis (aut loti, si recens desit) ana vnc. j. ꝑ. ss. olei irini vnc. j. croci ꝑ. j. adiecta cera fiat unguentum, quo ungatur pectus, ut dictum est.

Asthmati
à materia
tenui &
quadante
nus frigi-
da cura-
tio.

Asthma autem si fuerit à materia tenui, & aquosa, quadantenus frigida, decumbente in pectus, unde flatus cum in cauitate pectoris, tum in ventriculo excitentur, indeque vapores sursum ferantur, cuius paroxysmus eruptione, & vaporum emissionem curatur, ei hunc in modum prospiciemus, dum paroxysmus

Sputū fa-
cilitatia.

quidem adest. Primum enim leuia quadam, humores in pectore conceptos, faciles expui reddentia, sumantur: ut diatrachacantha in ore retenta, penidiæ, serapiū-violaceum, aut de ziziphis, aut de adiantho, paulatim veluti lambendo deglutita Manus, & pedes leniter fricentur. Vi-

Fricio pe-
dū & ma-
nuum.

Supinus
positus, vi-
tandus.

andus supinus corporis positus, flexum ægrot

ægrotantem genibus magis inniti exped- Vene se-
dit. Si rubor in facie cum quadam totius cio.
corporis inflammatione apparuerit, cum
multa vaporum eleuatione, incidatur ve-
na interior, aut media dextri brachij; de-
trahanturque duæ, aut tres sanguinis ʒ.
Rarenter loquatur ægrotans. Victu ad-
modum tenui vtatur. Solum hordei, gly-
cyrrhizæ, & vuarum passarum decoctum
bibat. Si verò in longius tempus paro-
xysmus protrahatur, iure pulli, lacte a-
mygda. dulcium cum farina hordei, &
pauco croci vtatur. Neque eclegmata, Paroxif-
neq; pil. neq, quicquam aliud quod eua- ui tēpore
cuet, exhibendum. Quietis verò tempo- nihil exhi-
re materia hunc in modum concoqua- bendum
tur, & vacuetur. quod eua-
cuet.

Recipe mellis rosacei col. vnc. ij. sera- Sirup. cō-
pij adianti, serapij violacei, ana vnc. j. se- coquens.
rapij de ziziphis vnc. j. ʒ. stillatitiorum li-
quorum buglossi, oxalidis, hyssopi, ana
ʒ. iij. Misceatur, & à ieiuno per triduum
diluculo bibantur.

Recipe diatragacanthæ frig. in rhom-
borum figuram vnc. ij. sumatur rhom-
bus vnus cum serapiis. De eo, quod su-
pererit, sæpe habeat ægrotans in ore, dib

Recipe pil. asaieret, pil. de agar. ana ʒ.
ʒ. cum

Pill.

℞. cum stillatitio. liquore adianti fingantur pil. v. quæ circa noctis dimidium sumantur. Quod si ægrotantis aluus non facile solvatur, pro pil. asaier. substituat. tur pil. aggreg. & cocci, ana ʒ. j.

A V T

S I C.

*addēdo.

3. ij.

Recipe agar. recens in pastillorum formam redacti ʒ. j. ℞. maceretur in oxymelite simpl. & stillatitijs liquoribus betonicæ, buglossi, adianti, deinde exprimatur, & coletur, * rhabar. selecti macerati in stillatitijs liquoribus intybi satiui latioris, buglossi, & paucō vino albo cum spicæ nardi gran. v. horis xij. deinde exprimatur, & colentur, adiectis cal. recens extractæ vnc. ℞. diaphœnici drachm. j. ℞. serapij. adianti vnc. ℞. cum decocto pectorali fiat potio, quæ sumatur hora quarta manè.

Purgan-

dū ad finē

Februarij

& initium

Septēbris

Recipe mithridat. ʒ. ij. conferuæ adianti, conferuæ buglossi, ana ʒ. j. ℞. Miscuantur, & postridie manè sumatur sex horis ante pastum. Eo modo bis quotānis vacuetur ægrotus, ad Februarij finē, & Septembris initium. Medio verò tempore his vtatur pilul. singulis hebdomadibus semel, cū dormiturus lectum ingredi volet.

Recipe

Recipe pil. asaiet Auicennæ 3. ij. agar. Pill. sumē
in pastillorum formam redacti. 3. ss. rha- dæ singu
bar. selecti 3. j. cum serapio violac. fingan la hebdo
tur pil. vj. ē drachma, ē quibus sumat mada.
tres, vt monuimus. Vacuato corpore vta
tur errhino sequenti diebus octo.

Recipe succi betæ 3. ij. aquæ hordei 3. Errhinum
j, ss. nigellæ torrefactæ 3. ss. fiat errhinum, quo vten
quo tepido vteretur ieiunus, vt dictum est. dum die-
Nec apophlegmatismis, nec gargarismis bus octo.
hoc in affectu vtendum. Sequens autem Apophle
eclegma magno vsui erit sensim deglu- gmatismi
titum veluti lambendo, glycyrrhizæ ba & garga-
cillo ori illatum. rismi o-
mittendi.

Recipe vuarum passarum detractis vi
naceis vnc. j. ss. seminis scenogræci loti ac
curatè drachm. ij. penidiarum vnc. ij. Eclegma.
à Excipiantur serapio violaceo fiatque
eclegma, quo ægrotus vteretur, vt dictum
est. Sequens quoque puluis ferculis mi-
stus ad hunc affectum non paruimomē-
ti futurus est.

Recipe glycyrrhizæ, adianti, ana 3. j. ss. Pulmo
pulmonis vulpis loti & macerati in stil- vulpis
latitiis liquoribus scabiosæ, & adianti, quomodo
deindēque exiccati 3. ij. anisi, cinnamomi præparan-
selecti, ana 3. j. croci 3. j. sacchari ad pon dus.
dus omniū: fiat puluis, quo cū obsoniis,
& iusculis

& iusculis vtatur. Vnguendus & ventriculus sequenti vnguento calidè, manè, & vesperi ante pactum.

Recipe olei absinth. olei nardini, olei mastich. olei ex cotoneis, ana vnc. j. coral. rubri, caryophyllorum, ana 3. j. ʒ. spicæ nardi, iunci odorati, ana 3. ʒ. rosarū rubr. ʒ. ij. adiecta cera. q. s. fiat vnguētum, quo ventriculi regio vngatur, vt dictum est.

Crura præterea lauētur decocto saluiae, stœcados Arab. chamæmeli, & rorisinari. Cauterium vesicas excitans, quale superius sæpe commemoratum est, post aures admotum, aut radici manus, ipsiq; palmæ, humorem illū defluentem vi magna reuellit. Pectus etiā manè, & vesperi ante pactum calidè, caliditate quidē temperata, vngendum vnguento sequenti, regione cordis vitata, ne inde inflāmetur.

Recipe ol. amygdal. dulcium, butyri recentis, ana vnc. ij. olei de lilio (propter vapores) olei chamæmeli (ad resoluendum) ana vnc. j. croci scrupul. j. adiecta cera. q. s. fiat vnguentum, quo vt dictum est, vtendum. Nec cerebri hoc in affectu negligenda cura: sic igitur in tempore roboretur.

Recipe pulueris capital. superius traditi.

Vnguentum pro sto macho.

Lotio crurum.

Cauterium in radice manus.

Vnguentum pro pectore.

diti. vnc. ij. eo pars capitis anterior insper-
 gatur ægroti, cū lectum ingredi volet.
 Aut pulueris loco fingatur pileolus, in Pileolus
cerebrum
roborās.
 quo quæ sequuntur, insuantur. Recipe
 sampſuchi, betonicæ ana m. ℞. coriandri
 præparati, ʒ. ℞. cocci infectorii. ʒ. ij. om-
 nium santalorum, ana ʒ. j. ℞. maceros, ʒ.
 j. rosarū rub. ʒ. ij. caryophyllorum. ʒ. j. ℞.
 conterantur, rubrōq; sericeo panno in-
 suantur, vnde fiat pileolus, qui gestetur.

Pleuritidis Curatio. Cap. V.

Membranæ interioris latera, co-
 stasq; succingentis inflammatio,
 propriè, signatēq; pleuritis dicitur. Non
 enim omnis lateris dolor est pleuritis.
 Fit ferè pleuritis à sanguine copioso, & Causa.
 calido, ad dictam membranam præter
 naturam fluente, nonnunquam à bilio-
 so, aut pituitoso, aut melancholico: id
 quod sputum demonstrat. Si enim ru- Signa.
 brum, cruentūue fuerit, sanguinem
 exuperare indicat. Sin flauum, & subpal-
 lidum, flauam bilem. Si album, leuitēq;
 spumofum, pituitā. Si subnigrum, humo-
 rem melancholicū in sanguine excedere
 ostendit. Pleuritidis veræ, quæ à sangui-
 ne bilioso magna ex parte fit, curādi ra-
 tionem

tionem primum aggrediemur: deinde illius, quæ à pituitoso est sanguine: postremo non veræ pleuritidis curandæ methodum docebimus. Verè autem pleuritidis notæ sunt spirandi difficultas, tussis, febris continua, dolor vehementer pungens, pulsus durus, & serræ modo asper. Victus ratio hoc in affectu tenuis admodum sit, siquidem vires ferre poterunt, ad quartum usque diem, contētumque ægrotum expedit esse hordei succo. Si vires tot dies victum tam tenuē ferre nequeat, duos certè dies feratur. Deinde ad septimum usque diem pane loto, ad salis, & fermenti calorem tollendum, aliæque aqua cocto, sacchari, & butyri exigua portione ad saporis gratiā adiecta, vescatur. Post septimum diem, lacte amygdalarum, aut hordeo ex iure pulli cocto. Si vires tamen nimium collabi viderit Medicus, pleniore ægrotum victu vti permittat, ut pullorum, aut aliarum carniū cum mica panis confuso. A vino abstinendum saltem ante septimum diem. Porus sit aqua decoctionis hordei, & glycyrrhizæ, cū serapijs violaceo, & adianti. Si vero materia tenuis valde, subtilisque sit, addatur dictis serapijs serapium

Victus ratio.

pium de ziziphis, vt sit cum serapij viol.
& serap. adianti, an. vn. ij. mista. ʒ. j. serapij
de ziziphis. Omnia autem quæ bibet,
aëtu calida sint. Cuncta enim quæ in
phlegmone pulmonis, aut thoracis, aut
hepatis, aut ventriculi, aut renum, aut
vteri bibenda exhibentur, aëtu calida ef-
se debent, quoniam semper aliquid aut
insensiliter, aut per sudores resoluitur,
quam quidem resolutionem potus frigi-
dus prohiberet: frigida enim poros ad-
densant. Aqua frigida summè vitetur,
quod sputū incrudescere faciat. Virium
autem imbecillitas, aut consuetudo vi-
num si ægroto bibendum dare cogat, sit
oligophoron, & dulce, aquaque saccha-
rata diluatur, nisi lienis aut hepatis phle-
gmone affuerit, aut obstructio, quæ dul-
cia & excitant, & augent. Cubet ægro-
tus in latus affectum, quod is decubitus
sit indolentior, eoque maior calor ea in
parte quærat quo maior materiæ copia
resoluitur. Animi perturbatiões vitentur,
& cuncta, quæ phlegmonē augere possunt.

Curandi ratio aut à calorificis fotibus,
aut à venæ sectione inchoanda. Corpore
enim neque plethorico, neque cacochy-
mo existente, medicamentis & fomentis

Potus cur
aëtu ca-
lidus esse
debeat in
phlegmo-
ne partiū
internarū.

Dulcia ob-
structio-
nes augē-
tia.

Cubandū
cur in la-
tus affe-
ctum.

Curatio.

Fomentis

quādo in principio vteudum & abstine- dum. calorificis mox inter initia vtēdum, quæ dolorem & mitigant, & discutunt. Sanguinem enim ibi collectum extenuant, & per alitum digerunt. Duoque inde oriuntur commoda, & quod sanguinis pars vacuatur, parsque affecta propterea minus distenta, mitius dolet. Atque his fortibus mitigato dolore, venæ sectio fiat, vt paulò post dicitur. Corpus verò ægrotantis si plethoricum sit, aut malo succo redundans, per eos calorificos fatus curatio non auspicanda, fluxionem enim ad partem affectam maiorem excitarent, quæ illis calefacta plus traheret, quàm euaporaret, fieretque inde dolor acerbior. Præuacuandum igitur venæ sectione corpus, calorifica deinde fomenta admouenda. Incidatur igitur vena iccoraria, aut media, eo in brachio, quod lateris dolentis è directo est, sequenti enemate iniecto, siquidem aliis sua sponte excrementa, vt conuenit non deiecerit. Recipe cas. recēs extractæ, sacchari rubr. ana vnc. j. ol. violacei, ℥. iij. salis parum, cū iure decocti quatuor herbarum remollientium, adiectis prunis x. & hordei m. j. fiat enema. Quo iniecto, & eiecto, incidatur venā, vt dictum est, quæcun

Venæ sectio in lateris dolentis brachio quæque hora etiam repetita.

quæcunque hora diei fuerit, sanguisque
 pro plenitudine, & viribus mittatur. Die
 post tertio, aut ad summum quarto, ea-
 dem rursus incidatur vena: sanguisque
 auferendus donec color quouis modo mu-
 teretur. Siue enim primò bonus, sincerus-
 que sanguis exeat, dein sequatur malus,
 aut contrà, mox venæ foramen, vnde fluit
 sanguis obturandum. Post quartū diem Venæ se-
 sanguis mitti non debet, quod eo tem-
 pore spurum plerunq; multiplicari inci-
 piat, quod sanguinis missio impediret, 4. quādo
non con-
ueniat &
conueniat
 nisi magna admodū plenitudo foret. Si atq; etiā
post an-
num 60.
 verò ægrotans puer fuerit anno. XIII. atq; etiā
post an-
num 60.
 aut senex annorum LX. cucurbitulæ na-
 tibus, & scapulis affigantur, venæ autem
 sectio non fiat nisi eo essent robore, vt
 ei pares esse possent. Sanguine misso, ca-
 lorifica medicamenta, & fomenta lateri Fomētū.
 dolenti extrinsecus hunc in modum ad-
 moueantur. Recipe maluarum cum ra-
 dicibus, florum chamæmeli, florum me-
 liloti, ana Manip. j. seminum lini, se-
 minis fœnogræ. ana vnc. j. sem. Deco-
 quatur in s. quantitate aquæ. Decoctum
 autem illud calēs in vesicam impositum,
 lateri dolenti admoueatur semel atque
 iterum. Aut spongia magna, mollisque,

Fotus cur
præstet si
fiat cū ve
fica.

prædicto decocto immersa, deinde expressa calēs lateri affecto apponatur, eaque semel, atque iterum foueatur. Cæterum præstat fotus è vesica eo decocto plena, quòd rara sit, & fere carnea. Sanguis verò si biliosus visus fuerit, & tenuis, fotus fiat ex solo maluarū, & florū chamæmeli decocto, aut sola aqua calida, pro periti Medici arbitrio. Vbi autem latus affectū prædictis medicamentis fotum fuerit, sequentibus oleis vngatur.

Fotus fiat
longo a
pastu.

Recipe olei chamæmeli, olei amygdalarū dulcium, ana vncias duas. Misceantur, eisq̃ue calefactis post forū latus dolens & pectus vngantur. fotus autem, & vnctiones sæpe fiant, longè à pastu. Ea etiam adhibenda, quæ ad spuri facilem excreationem conducunt. Recipe diatraganthæ frigida, penidiarum, ana sesquiunciam. Misceantur, sæpèque in ore habeantur.

A V T H O C E C L E G M A.

Recipe penidiar. vnc. ij. elect. diatraganthæ sesquiunciam, vuarum passarū detractis vinaceis, vnc. j. seminis maluarū, seminis gossipij ana sesquidrachmam, excipiantur serapio violaceo, fiatque eclegma, quod sensim veluti lābendo, de

do, deglutiatur. Quoties autem aluus
 excrementa, vt conuenit sua sponte non
 deiciet, vtatur ægrotus enemate supra
 tradito, aut cas. bolo. Solutium phar-
 macum hoc in affectu minimè cōuenit,
 nisi vbi materia fluxit. quod die quarto
 plerūque factum est, quoniam soluti-
 uum pharmacū humores mouet. Quòd
 si detur, leue admodū sit. Tutius autem
 erit omnino, nisi præsens periculum ali-
 ter suadeat, ante diem septimum soluti-
 uo pharmaco non vti. Interea autē ma-
 teria hunc in modum concoquenda. Re-
 cipe serapij adianti, serapij violacei, sera-
 pij de ziziphis, ana sesquiunciam, iuris
 decocti hordei, vuarum passarum, & gly-
 cirrhizæ vnc. ix. Misceantur, & à ieiuno
 per triduum diluculo bibantur. Quod
 altero triduo repetatur, vsque post se-
 ptimum diem. Post quem detur sequens
 potio purgans.

Recipe rhabar. selecti macerati in stil-
 latitio liquore intybi satiui latioris, &
 buglossi sesquidrachmam. deinde expri-
 matur, cui adde cas. recens extractæ, aut
 manne ʒ. j. serapij violacei vnc. semissem,
 cum glycyrrhicæ, hordei, & vuarum pas-
 sarum decocto: fiat potio purgans, quæ

P 3 suma

Solutiuū
 pharma-
 cum nisi
 vbi mate-
 ria fluxi-
 & fere an-
 te 7. non
 cōuenit.

Sirup. co-
 coquens

Purgati-
 purgans.

sumatur hora quarta matutina.

NON SOLI CUI AYT SIC.

Recipe cal. recēs extractæ vnc. j. elect. de succo rosar. drach. ij. serapij violacei ℥. ss. excipiantur decocto prædicto, fiatq; potio, quæ sumatur, vt dictum est. Solutivis pharmacis modò dictis non vtendum. si febris vehemens, corpusque extenuatum fuerit. Satis sit venæ sectio, cum enemate, aut cal. bolo, enematis loco. Pleuritidi verò, si à sanguine pituitoso fuerit, hunc in modum medebimur.

Primum iniiciatur enema sequens. Recipe maluarum, linozostidos, helxines, ana m. j. ss. brasicarum rubr. m. j. florum chamæmeli P. j. ss. Decoquantur in s. q. aquæ, donec dimidium absumatur. accipiat iuris decocti lib. j. ss. in qua dissolvantur cal. recēs extractæ, saccha. rubri ana ℥. j. hieræ Gal. ℥. ss. mellis viol. ℥. j. ss. ol. com. vnc. iij. fiat enema, quod ante pastum iniiciatur. Eodem vtatur ægrotus, quoties aluum astrictam molire fuerit opus. Enemate eiecto incidatur vena interior, aut media, brachij lateris eiusdem. Maior autem venæ diductio fiat, quam in superiore pleuritide. Latus deinde affectum sequenti deco-

Pleuriti-
dis à san-
guine pi-
tuitoso;
curatio.

Enema.

Venæ se-
ctio.

cto

cto foueatur. Recipe maluarum cum radicibus, helcines, florum chamemeli ana m. j. feminis lini, feminis fœnogræ. ana vnc. ij. Decoquantur in f. q. aquæ. Deco- Fotus.
cto autem foueatur latus affectum aut spongiæ, aut vesicæ adminiculo, vt paulò antè dictum est. Decumbat etiam ægrotus in latus affectum. Post fotus caloricos vnguatur latus dolens sequenti vnguento.

VNGVENTVM.

Recipe olei amygdal. dulcium, olei de lilio, olei chamæmeli, ana vnc. j. β. mucaginis althææ, & feminis lini, ana vnc. ij. croci ꝑ. j. adiecta sera. q. s. fiat vnguentum, quo latus affectum, & pectus calidè vnguantur, manè, & vesperi longè à pastu, idque pluribus diebus. Sitis tempore hordei decoctum bibatur, cum serapio adianti, serapio violaceo, serapio de glycyrrhiza, & oxymelite simplici. Miscantur autem serapij adianti, & violac. ana ꝑ. ij. cum oxymelit. simpl. & serapij de glycyrrh. ana vn. j. Aut eadem cum aqua mulsa, in qua glycyrrhiza decocta sit, misceantur, & bibantur. Non enim tantum hæc siti prospiciunt, sed & Siti & sputi excretioni conferentia.

runt. Quam quidem ad rem, & sequens eclegma admodum est vtile. Recipe eclegmatis de pino vnc. ss. penidiarum vnc. ij. pul. irid. florent. drachm. iij. elect. diatragacanthæ frig. vnc. j. ss. vuarum passarum detractis vinaceis vnc. j. seminum maluarum, & gossipij, ana drachm. j. excipiantur serapio de glycyrrhiza, fiatque eclegma, quod ægrotus paulatim veluti lambendo deglutiat. Post septimum diem pharmacum solutium exhibendum, humoribus ante diem septimum hunc in modum concoctis. Recipe serapij violacei (propter febrem) serapij adianti, oxymelitos simpl. ana vnc. j. ss. stillatitiorum liquorum buglossi, hyssopi, scabiosæ. ana vnc. iij. Misceantur, & per triduum à ieiuno diluculo bibantur. Quod altero triduo repetatur, usque post septimum diem. Recipe diatrid. simpl. vnc. iij. vtatur cum serapijs: & de eo quod supererit, habeat ægrotus sæpe in ore. Post septimum diem humoribus, vt dictum est, concoctis, sumatur sequens portio purgans.

Recipe cal. recens extractæ 3. vj. diaphœnici drachm. iij. serapij adianti vnc. semissem, cum decocto pectorali fiat portio, quæ sumatur hora quarta matutina,

irup. cō
bquens.

urgatio
purgans.

rina.

AVT SIC.

Recipe agar. recens in pastillorum formam redacti 3.ij. macerentur in oxymelite simpl. aut scillino (si febris valde remissa sit) & stillatitiis liquoribus adianti & buglossi horis xij. deinde exprimantur, & colentur, adiectaque serapij adianti vnc. j. cum decocto pectorali fiat portio purgans, quæ sumatur hora quarta à noctis dimidio. Recipe conferuæ buglossi. conferuæ adianti, ana 3.ij. pulueris irid. ʒ. semissem. Misceantur, & postridie mane sumantur. Quod si Pleuritis ad diem decimum quartum peruenerit, nec humor pleuritidem efficiens prædictis auxiliis re solui potuerit, permutationisque in pus signa apparuerint, eam permutationem coadiuuabit Medicus, primum quidem leuioribus ytens auxiliis hunc in modum extrinsecus. Recipe maluarum, althææ cum rad. ana. m. j. flicorum pinguium vnc. ij. florum chamæmeli, florum meliloti, ana m. semissem, seminis lini, seminis fœnog. ana vnc. ij. Decoquatur in l. q. aquæ, calentiq; decocto immersa sponsia exprimatur, eaque calida latus dolens foueatur sæpe, longeque à

Fotus.

Vnguentum.

pastu. Vnguento deinde sequenti vngatur. Recipe ol. chamæmeli, ol. amygdalarum dulc. axungia gallinæ, ana vnc. j. ß. olei de lilio, muccaginis seminum lini, & fœnogræ. ana vnc. ij. muccaginis feminis cotoneorum vnciam j. ß. croci drachm. ß. adiecta cera. q. s. fiat vnguentum, quo latus dolens post fotum vngatur. In eundem vsum paretur & hoc emplastrum. Recipe radicis lilij in consersionis modum subactæ vnc. iij. farinæ seminis lini vnc. ij. farinæ fœnogræ. ß. j. ß. ficos pingues vj. axungia gallinæ, & anseris, ana vnc. j. ß. axungia porci veteris vnc. ij. ß. commistis omnibus fingatur emplastrum, quod lateri dolenti admouearur, eique post fotum semper hæreat. Intrinsecus autem hæc sumpta suppurationem iuuant.

Emplastrum.

Sirup. iuuans suppurationem.

Recipe serapij de glycyrrhiza, serapij de ziziphis, serapij adianti, ana vnc. ß. decocti hordei, vuarum passarum, & glycyrrhizæ vnc. iij. Misceantur, & à ieiuno manè bibantur. Idemque quotidie facere pergat ægrotus, donec materia suppurata sit. Interea quoque temporis, cum siriet misceat cum glycyrrhizæ, & hordei decocto serapij adianti, serapij

serapij violacei, serapij glycyrrhizæ, ana
vnc.ß. & bibat. Vbi autem pleuritis sup-
purata fuerit, quod cognoscitur cum
ex febris, tum ex doloris remissione,
fiant extrinsecus quæ sequuntur ad ab-
scessum rumpendum.

Recipe herbam vitri, hoc est, ex qua Empla-
vitrum conficitur, (sordam appellant) strum ad
subigatur cum axungia porci antiqua, & abscessu
butyro, singaturque emplastrum, quod rumpen-
lateri dolenti apponatur. dum.

HAUT S I C.

Recipe radicis lilij in conspersione
modum subactæ vnc.iiij. ficos decem, fi-
mi columbini vnc. ij. fermenti vnc. iij.
axungia porci antiquæ, butyri, ana
vnc. ij. Misceantur simul, & subigan- Abscessu
tur, singaturque emplastrum quod late- que rum-
ri affecto admoueat. Hæc quoque pant pe-
sumpta ad rumpendum abscessum val- os sum-
de conducunt. Recipe fermenti tritici, pta.
aut hordei, q.v. fiat puls cum ficosum de-
cocto, & edatur. Idem præstat puls è fa-
rina cicerum rubrorum. Panis quoque
fermentatus valde, & in aceto, aut in
aqua mulsâ maceratus, eandem ad rem
utilis. Oua quoque sorbilia sumpta, &
lac vt exit ab ybere adhuc calens. Eici

in pastus principio sumpti, pytyides verò in fine. Si verò per hæc non rumpatur, vomitus irritetur, & sternutamentum, corpusque vehementer concutiat. In cubili mobili iaceat, quod vehementer, celeriterque moueatur. Quòd si circiter diem vigesimum non rumpatur, desperatus est ægrotus. Si verò rumpatur, habita ratione loci, ad quem pus decumbit, tergendum est. Si enim in pectus, & pulmones defluerit, per sputum expurgetur, hisque præfidiis eliciatur.

Aegrotus
desperatus si circa xx. præ
rumpatur
abcessus.

Eclegma
pus ter-
gens.

Recipe eclegmatis de brassicis, eclegmatis de pino, eclegmatis sani & experti, ana vnciam sem. penidiarum, drachmas duas, pulueris irid. Florentiæ, drachm. ij. carniū daëtylorum, vnc. j. vuarum passarum detractis vinaceis, vnc. j. sem. excipiantur serapio de glycyrrhiza, fiatque eclegma, quod ægrotus veluti lambendo deglutiat. Sequens quoque apozema summè est efficax ad pectus à pure & sanie purificandum. Recipe glycyrrhizæ, vnc. j. ziziphorum mixtorum, ana vnc. ß. ficorum pinguium, vuarum passarum detractis vinaceis, ana vnc. j. sem. seminum althææ, & gossipij, ana drachm. ij. adianti recentis Manip. j. sem. hordei

Apozema
pus ter-
gens.

hordei Manip. sem. Decoquantur in s. q. aquæ tantisper dum dimidium absumat-
 tur: accipiatut iutis decocti colo trans-
 fusi lib. j. sem. & adiectis penidi. & melle.
 q. s. dulcendo inducatur, depuretur, &
 drachm. ij. pul. irid. admistis cum 3. j. s.
 cinnamomi selecti, sapore & odore iu-
 cundiore reddatur. Eo dies quinque ie-
 iunus calido utetur: & repetatur, usque
 ad perfectam pectoris purificationem.

AVT SIC.

Recipe oxymelitos simpl. serapij adia-
 ti, serapij de glycyrrhiza, ana vnc. s. stil-
 latitiorum liquorum scabiosæ, buglos-
 si, hyssopi, ana vnciam vnam. Miscean-
 tur, & à ieiuno mane bibantur, & repe-
 tantur usque ad integram pectoris ab-
 sterfionem. Si verò pus ad vrinæ vias de-

cubuerit, hunc in modum purificentur.
 Recipe quinque radic. communium ma-
 ceratarum in vino albo, ana vnc. j. gly-
 cyrrhizæ vnc. j. sem. quatuor seminum
 frig. maiorum, ana. vnc. s. adianti recen-
 tis Manip. j. cicerum rubr. m. sem. Deco-
 quantur in s. q. aquæ usque ad dimidiæ
 partis absorptionem, adiectoque sac-
 charo q. s. dulce fiat, depuretur, & dra-
 chm. ij. pulueris diarrhodi abbatis addi-

Pure ac
 vrinæ via
 decumbē
 te Apoz
 ma.

tis,

tis, iucundiorè & sapore, & odore red-
datur. Hoc apozemate vtetur ægrotus
diebus quinque manè ante pastum: &
repetatur donec pus planè expurgatum
fuerit. Sumat interdum ægrotus vnc. j.
caf. dissolutam in decocto proximè tra-
dito. Si autem ad intestina defluerit, hoc
aut simili enemate abstergantur, & la-
uentur. Recipe iuris decocti hordei, &
furfuris. lib. j. ß. in quo dissolue sacchari
rub. mellis rosacei col. an. vnc. j. fiat ene-
ma: quod ante pastum iniiciatur, eoque
sæpius vtendum. Sumatur præterea ma-
tutinis horis serapium quodpiam astrin-
gens, quod intestina à purè exulcerari
prohibeat, quale est hoc quod sequitur.
Recipe serapij rosacei de rosis siccis, vnc.
j. sem. stillatitij liquoris plantaginis, vnc.
iij. Misceantur, & à ieiunio sumantur: idq;
pluribus diebus reperendum. Pleuritis
verò si notha fuerit, & non vera, cucur-
bitulæ dolenti lateri affigantur, quæ ma-
teriam foras, & ad partes externas tra-
hant: id & sequens efficiet emplastrum,
lateri affecto admotum.

Recipe florum chamæmeli, p. j. ß. fa-
rinæ seminum lini, & fœnog. ana vnc. ij.
radicis irid. in conspersione modum sub-
actæ,

Pure ad
intestina
defluente
enema.

Sirup. a-
stringēs.

euriti-
s no-
x cura-
p.

Empla-
um.

actæ, vnc. iij. fimi columbini, vnc. j. sem.
 axungia gallinæ, ℥. ij. olei de lilio, olei
 chamæmeli, ana vnc. j. sem. Misceantur,
 & adiecta cera fiat emplastrum, quod la-
 teri dolenti admoueat, Vbi autem ap-
 parente tumore materia ad cutem at-
 tracta videbitur, eius suppurationē hunc
 in modum coadiuuabimus. Recipe fari-
 næ tritici, & fabarum, ana. vnc. ij. ficum
 contusarum, vnc. iij. axungia porci vete-
 ris ℥. iij. croci ℥. ij. farinae seminum li-
 ni, & foenogr. ana. ℥. j. b. vitellos ouo-
 rum tres. Commistis omnibus fiat cata-
 plasma, quod lateri affecto apponatur,
 super locum tumentem. Facta suppura-
 tione vocato Chirurgo rumpatur ab-
 scessus. Cætera omnia, vt enemata, venæ
 sectio, & alia inter initia in hoc quoque
 affectu facienda, ex his quæ paulò ante
 tradita sunt petantur.

Caata-
plasma

Peripneumoniae Curatio.

Caput V I.

PERIPNEUMONIA, pulmonis est inflam-
 matio, cum febre acuta, difficulta-
 te spirandi, grauitate, distentioneq; thora-
 cis citra dolorē, nisi ipsius pulmonis mē-
 branæ:

branæ, quæ thoraci secundum longitudinem connectuntur, inflammatæ fuerint, dolor enim tunc percipitur: Omnis inflammatio ex affluente sit sanguine, qui nonnunquàm biliosus, nonnunquàm pituitosus, nonnunquàm melancholicus existit: id quod ex spuito vt dictum est superiori Cap. discernitur.

Signa.

Hoc malo correptis tota facies rubet, intumescunt oculi, fit nasus in summo finis, tussis sicca, linguæque adest siccitas. Calidam præterea sentiunt sic affecti expirationem, quo circa ubi plurimum efflant, iuuari videntur, aqua frigidam, magis verò multum aërem frigidum attrahere concupiscunt. Si mortale malum hoc fuerit, vigilæ adsunt perpetuæ, aut somnus certè perquam brevis est, frigent extrema, liuescunt ungues, & incuruati videntur. Hi quarto, aut septimo ad summum die intereunt. Si verò ad salutem permutetur, sanguinis abundans eruptio, aut alui sequitur perturbatio, biliosis multis, ac spumosis deiectionibus exeuntibus. Interdum etiam inflammatione in pus commutata, si per urinarios meatus, aut ventrem pus excernatur, omni statim molestia liberatur.

Si

Malum si fuerit mortale.

Morbi terminus & solutio: ratio.

Si verò aceruatim in pulmonem irruerit, aut suffocat, aut in tabem permittitur. Curatur autem hoc pathema, iisdē remediis quibus pleuritis: nisi quòd ea Curatio.
parti thoracis anteriori sunt adinouēda.

Palpitationis cordis Curatio.

Caput VII.

Cordis palpitatio, seu tremor, motus est cordis, deprauatus, cū videlicet præter naturam dilatatur, aut constringitur. Proficiscitur ab omni intemperie, Causa.
siue cum humoris vitio, siue sine humore. Fit nonnunquam ab humore in pericardio contento, cor ne attollatur impediēte. Hac cordis palpitatione, ab humore in membrana cor ambiente contento nata, affecti, venæ sectione, quæ in cubito fit, & extenuante victus ratione, medicamentisque tam sumptis, quàm admotis, quibus extenuandi, & cor roborandi facultas inest, liberantur. Oritur autem plerunque hic affectus à causa calida, vt à sanguine multo, & calido, aut à fumis & vaporibus multis ad cor elatis. Si à sanguine fuerit, incidatur cubiti dextri interior vena, sanguisque Curatio.

Venæ ic-
tio.
Cordis ro-
boratio.

Vacuatio
valida cor-
de affecto
fieri non
debet.
Sirup. con-
coquens.

pro plenitudine, viribus, & ætate mittatur. Cor deinde tam sumptis, quam ad-
motis roboretur. Si verò à vaporosa re-
pletionem, incidatur iecoria vena sinistri
cubiti, cordi deinde robur adiicietur me-
dicamentis tam sumptis, quam admotis.
Sin à bilis copia huius mali origo sit, cō-
coquatur, primùm deinde vacuetur leni
bus quidem medicamentis, nam à cor-
de vacuatio forti medicamento fieri non
debet. Recipe serapij de succo oxalidis,
serapij intybi satiui latioris, serapij ace-
tati simpl. ana, vnc. j. sem. stillatitiorum li-
quorum buglossi, cichorij, cirsiij, ana. vnc.
ij. Misceantur. & à ieiuno per triduum
diluculò bibantur. Si autem caliditas
multa foret, pro serapio de intybo sati-
uo latiore, substituatur serapium de a-
cerositate citri, aut de ribes. Recipe dia-
mar. frig. vnc. sem. vtatur cum serapiis.
Recipe rhabar. select. drachm. j. sem. my-
robalanorum flauarum confricatarum
oleo amygdalar. dulc. 3. ij. (astringunt e-
nim cum ita confricatur) oxyphœnic. n.
vnc. β. macerentur in stillatitiis liquori-
bus intybi satiui latioris, buglossi, & pau-
co vino albo horis xij. deinde exprimantur,
& colentur, adiectisque serapij rosa-
cei

Purgatio
purgans.

cei purgatorij de infusione rosarum, vnc.
 ij. fiat potio, quæ hora quarta matutina
 sumatur. Recipe conferuæ rosa. confer-
 uæ radicis buglossi, ana ʒ. ij. Misceantur, ^{elect. mo}
 & postridiè manè sumantur. Vacuato ^{le & aliud}
 corpore sequenti electario molli vtendū ^{solidum}
 quotidie matutinis horis ante pastum, ^{corrobo-}
 paruæ castanæ instar: quod vbi deglu- ^{rans, quod}
 titum fuerit, bibatur parum. stillatio- ^{tidie su-}
 rum liquorum buglossi. & oxalidis. Reci- ^{mendum}
 pe conferuæ violarum, conferuæ rosarū, ^{bis.}
 conferuæ radicis cirsiij, ana ʒ. j. pul. diar-
 rhodi abb. pul. trium santalo. pul. diamar-
 gar. frig. ana ʒ. ij. corallij rub. ʒ. j. ʒ. mar-
 gitarum, fragmentorum preciosorum cō-
 mumium, ana ʒ. ij. compositionis dia-
 moschi dulc. ʒ. ʒ. excipiantur serapio de
 acetositate citri, aut de ribes, fiat electar.
 molle, quo vtendum, vt dictum est. Aut
 fiat electar. solidum. Recipe pulu. dia-
 marg. frig. pul. trium santalor. pul. diar-
 rhodi abb. ana ʒ. j. ʒ. trochiscorum de ca-
 phura ʒ. ij. pul. diambrex ʒ. ʒ. conferuæ
 rosarum, conferuæ radic. cirsiij, ana ʒ. ij.
 sacchari in stillatio liquore rosarum dis-
 soluti. q. s. fingatur elect. solidum in tes-
 selarum figuram. sint autem singulæ
 ponderis drachm. ij. sem. Sumat ægretus

ressellam quotidie manè, & vesperi ante
pastum horis duabus : qua deglutita,
parum stillatitij liquoris buglossi bi-
bat. Fiat deinde cordi sequens epithe-
ma. Recipe stillatitij liquoris rosarum
lib.ß. stillatitiorum liquorum oxalidis, &
buglossi. ana vnc. iiii. vtriusque corallij,
omnium santalorum, ana ʒ. j. ß. caphu-
ræ gra. ij. pul. diamargar. frigid. ʒ. j. croci
ʒ. j. aceti parum, fiat epithema cordi ma-
nè, & vesperi ante pastum tepidè. Aut
fiat sacculus pyramidalis figura, de seri-
ceo panno raro, cui pulueres sequentes
insuantur. Recipe rosa. rubrarum sicca-
rum, florum buglossi, & cirsiij siccorum,
ana drachm. j. omnium santalorum, ana
ʒ. ij. corallij rub. drachm. j. ß. behen albi,
& rubr. ana ʒ. j. ß. fiat pulvis, qui saccu-
lo, vt dictum est, insuatur. Irrigetur au-
tem stillatitiis liquoribus rosarum, &
buglossi. & regioni cordis applicetur. Pos-
sunt autem hæc cordi, corpore etiam

Epithe-
ma.

Sacculus
figuræ pi-
ramida-
lis.

Palpitatio
nis a cau-
sa frigida
signa & cu-
ratio.

Sirup. con-
coquens.

nondum vacuato, extrinsecus admoueri.
Palpitatio verò cordis si à causa frigi-
da, vt à pituita redundante fuerit, æger
valde pallidus apparet, pulsus habens
tardum: frigétque, & grauis est. Materia
primùm concoquatur, deinde vacue-
tur.

tur. Recipe mel.rosa. col. 3. ij. serapij de
 duabus rad. vnc. j. serapij de bugloss. 3. j.
 ʒ. stillatitiorum liquorum melissophylli Melisse
phyllum
cor pur
ficat.
 (cor à melancholica materia purificat)
 hyssopi, sampsuchi, ana 3. iij. Misceantur,
 & à ieiuno per triduum diluculò biban-
 tur. Recipe elect. diamoschi dulc. 3. ʒ. v-
 tatur cum serapiis. Recipe agar. recens
 in pastillorum formam redacti 3. j. ʒ. ma-
 ceretur in oxymelite simpl. & stillatitiis Purgati
purgans
 liquoribus melissophylli, & bugloss. per
 noctem, deinde exprimatur, & coletur.
 adiectis deinde cath. 3. vj. serapij de bu-
 gloss. 3. ʒ. cum decocto pectorali fiat po-
 tio, quæ sumatur hora quarta matuti-
 na.

AVT SIC.

Recipe cathol. 3. ʒ. diaphœnici drach.
 ij. serapij de bugloss. 3. ʒ. cum decocto
 pectorali fiat potio, quæ sumatur, vt
 dictum est. Recipe theriacæ veter. dra-
 chm. j. conseruæ radicis cirsiij drachm. ij.
 Misceantur, & postridie manè suman-
 tur, sex horis ante pastum. Si pilulis vt
 quis voluerit, sumat pilul. de hiera sim-
 pl. aut de agar. aut alephang. Quæ verò Corro
rantia.
 sequuntur sumpta, cordi robur adiciet.
 Recipe corticis citri saccha. conditi vnc.

ij. conferuæ radicis cirsiij vnc. j. sem. pul-
 ueris diamb. pul. diamoschi dulc. pul. læ-
 titiæ Gal. ana drag. j. sem. compositionis
 de hyacintho. drach. ij. seminis citri (cor
 enim corroborat) drach. j. corallij rub. ꝯ.
 iiij. myrobalanum vnam empeliticam
 conditam (si diues sit) cum serapio con-
 seruationis corticis citri fiat electarium
 molle, de quo parux castaneæ instar su-
 matur manè, & vesperi tribus horis an-
 te pastum, quo deglutito parum vini mi-
 nimè diluti bibatur. Si quis electario so-
 lido magis delectetur, hunc in modum
 paretur. Recip. diamoschi dul. pul. diamb.
 pul. elect. de gem. ana drachm. j. ꝑ. corti-
 cis citri saccha. conditi, confer. rad. cirsiij,
 ana drach. ij. sacchari dissoluti in stillati-
 tiis liquoribus melissophylli, & buglos.
 q. s. fingatur electarium solidum in tesse-
 larum figuram, sintq; singulæ ponderis
 drac. ij. ꝑ. Sumatur tessella vna manè, al-
 tera vesperi, duabus, aut tribus horis, an-
 te pastum. Quibus deglutitis parum
 mox vini meri bibatur. Cordi verò se-
 quens epithema fiat.

Epithe-
 ma.

Recipe stillatitiorum liquorum bu-
 glos. & melissophylli, ana lib. ꝑ. vini aro-
 matici, aut aruisij ꝯ. iiij. pul. electarij de
 gem.

gem, caryophyllorum, ana 3. j. β. pul.
 diamb. ℥. iij. seminis citri, behen albi, &
 rubr. ana. ℥. j. croci ℥. ij. Misceatur, fiatq;
 cordi epithema calidè, manè, & vesperi
 ante pastum. Palpitatio cordis per ven-
 triculi consensum nonnunquam contin-
 git. Qui sic afficitur, sumat alternis die-
 bus vnam, aut duas, aut tres pipul. de
 hiera simpl. aut alephang. per horam an-
 te coenam. Præterea compositionibus su-
 mendis paulò antè dictis vtatur, & po-
 tissimum superiùs proximè tradita, adie-
 cta pulueris aromatici rosa. maioris à
 Gabriele traditi 3. j. Ventrículo etiam
 robur adiiciatur emplastris, & vnguentis
 & sacculis posteriùs dicendis, cum de il-
 lius affectibus dicetur. Si biliosus humor
 in ventriculo contineatur, vacuetur me-
 dicamentis traditis in palpitazione à cau-
 sa calida. Palpitatio cordis si per consen-
 sum aliorum membrorum fiat, curetur
 illorum affectus: cor deinde roboretur
 vt dictum est. Palpitationis causa si ver-
 mes fuerint, interficiantur sumpto pul-
 uere, qui posteriùs tradetur in Fame
 Canina.

Palpita-
 tio cord
 per ven-
 triculi c
 sensum
 aliarū p
 tiū & p
 vermes.

Syncopes Curatio. Cap. V III.

21111

9 4

Præcept

Causæ.
 Copiacru
 orū hu-
 orū aut
 enuium
 ore vē
 iculicor
 s ma-
 na intē-
 eries, e-
 acuatio
 nmode
 ta, ani-
 i pertur
 atio.

PRæceps virium lapsus, Syncope ap-
 pellatur: cuius causæ sunt multiplices.
 Nonnunquam fit ob crudorum humo-
 rum redundantiam in ore ventriculi. Qui
 in Syncopen, hanc ob causam incidunt,
 his hypochondria inflantur, totūque
 corpus maiore apparet mole, quam
 pro naturæ modo, color ad albidius
 mutatur: corpus, ut semel dicam, aqua
 inter cutem laborantibus est simile: in-
 terdum tamen ad nigrius aut liuidius
 accedit. Nonnunquam verò ob vitio-
 forum humorum, & acrium copiam hoc
 mali contingit. At hi qui horum causa
 Syncopen incurrunt, assiduas in ore ven-
 triculi mordicationes, & vellicationes
 sentiunt. Interdum etiam Syncope cor-
 ripiuntur nonnulli ob tenues quosdam
 succos, ori ventriculi ingruentes, cæte-
 rum citissimè exhalantes, in his sanè fa-
 cies illa mortifera ab Hippocrate depi-
 cta, nasus acutus, oculi caui, & cætera,
 celeriter apparent. A Cordis quoque vi-
 tio hoc mali sæpenumero originem tra-
 hit, cum vehementer intemperatum est.
 Accidit & frequenter ob multam san-
 guinis excreationem, sudores copiosos,
 vehementem motum, nimiam ventris
 inanit

inanitionem, multas vigilias, dolores insignes, ob omnes denique immoderatas euacuationes, animiq; perturbationes. Syncope autem laborantibus rarus, ob-
 scurusq; pulsus est, extremæ partes frigent, circa faciem sudor exilit, cutis nitor pristinus aufertur, anguntur animo, corpusq; iactatur. Causæ si externæ fuerint, auferendæ: si internæ illis medendum modis, in Cordis Palpitatione dictis, aut posterius dicendis, cum de ventriculi affectibus sermo erit. Paroxysmo vero hunc in modum succurrendum. Primum inspergatur faciei stillatitius rosarum liquor moschatus, si haberi potest: sin minus, solus stillatitius rosarum liquor, aut cum aceto permixtus: vtriusque defectu, sola aqua frigida. Ab alto autem demittatur in faciem, ut sopiti spiritus excitentur, & si qui adhuc in partibus externis remanserint, resoluti prohibeantur: & hæc maximè fiant si ab æstu, aut febris incendio, aut alia causa calida Syncope sit, non autem si à causa frigida, aut immodico alui fluore, quem frigida intro comprimens auget. Secundò, nares, & os comprimantur, ut inspiratus aer interiora petens, &

Signa.

Curandæ ratio.

Aquæ frigida affusio quando comoda & quando incomoda.

Narium compressio qua ratione iuuet in syncope.

q s

paulò

Frictiões
& vincu-
la quādo
non con-
ueniant.

paulò mox egredi volēs, calfactus ad co-
redeat, ipsumque calfaciat, spiritusque re-
ficiat, & excitet. Tertiò partes extremæ,
vt crura & brachia vinculis vehementer
constringantur, linteisque modicè aspe-
ris perfricentur, vt spiritus qui ad cor se
receperunt, reuocentur. Cæterū hæc non
fiant proximè dicta, vbi syncopes causa
foret immodica ventris inanitio, aut su-
dores copiosi, aut fames aut immodera-
ta alia quæpiam euacuatio, ne pauci illi
spiritus, qui supersunt, seque ad cor re-
ceperunt, dissoluantur. Porro qui hanc
ob causam Syncope corripuntur, hau-
sto (vt post dicetur) vino, & odoribus
admotis, cæteris remediis omissis, quie-
ti permittantur. Quartò, detur vinum
aromaticum bibendum, nisi à fame, aut
immodica aliqua euacuatione Synco-
pe sit, tunc enim edendum panis frustu-
lum, vino diluto immersum exhibeatur:
quod si comesse nequeat, sorbendum
exhibeatur ius pulli, aut pullæ, aut alia-
rum recētium carniū cum vino. Cū
fit Syncope à spirituum resolutione, quæ
famem, & immodicas euacuationes con-
sequi solet, vinum quod exhibetur, cras-
sum sit, sed aqua dilutum: ab aliis verò
causis

causis si fuerit, tenui sit & colore, & substantia. Huiusmodi etenim vinum, spiritus celeriter instaurat, & reficit. Iucundis præterea odoribus facultate quidem calidis, si Syncope causa sit frigida spiritus instaurandi, alendique sunt, qui non solum naribus ægrotandis sunt ad-mouendi, vt olfaciat, sed etiam inflando naribus immittenda odoramenta in tenuissimum puluerem redacta. Algalia, moschus, styrax, calamitis, ladanum, & id genus alia permulta boni odoris, hanc ad rem sunt idonea. Syncope verò causa si calida sit, odoretur ægrotus santala præsertim citrina, quòd magis odorifera sint: rosas, caphuram, & alia odorifera simili facultate prædita. Syncope verò si à præfocatione ex utero sit, à iucundis illis odoribus abstinendum, quin grauitèr olentia naribus quidem iniucunda, sed ori ventriculi grata adhibenda ipsis naribus sunt, vt eorū odore percepto matrix subsidat, suauiter autem olentia vuluæ admoueantur. Quintò sternutamentum prouocetur: spiritus enim excitat, & à corde, quo se receperunt, ad exteriora membra reuocatur. Sextò, os digitorum aut cunei,

Syncope
pes à causa
frigida. cura
ratio.

Syncope
pes à causa
calida
curatio.

Syncope
pes à præfocatione
matrix
curatio.

aut

aut cuiuspiam alterius rei immissione diducatur, linguaq; theriaca, aut mithridatico fricetur. Septimò, vociferationibus, altisq; clamoribus spiritus circa corpus sopiti, excitandi.

Doloris ventriculi Curatio.

Cap. IX.

Causæ. **V**entriculi dolor à flatibus in ipso generatis plerunque fit. Generantur autem, aut ex pituitosis humoribus in eo contentis, aut ex cibis in vapores ab imbecillo calore resolutis. Vnde magna ventriculi grauitas sentitur, & distentio, propter quam spirandi difficultas adest, ventriculo distento septum transversum comprimente. Leuantur cibo infimas ad ventris partes descendente, & flatibus siue per ructus siue per aluum exclusis. Hic autem dolor summo studio statim anodynus placandus, quòd exacto sensu tactus præditus sit, os præsertim ipsius, quòd munus quoque ipsius sit alimentum in chylum toti corpori communem mutare, quo in sanguinem mutato, vniuersæ corporis partes nutriuntur. Hæc Curatio. igitur ad doloris mitigationem fiat. Recipe

cipe florum chamæmeli, & meliloti, a-
 na. m. j. seminum lini, & fœnog. ana 3. Fotus.
 ij. seminum anisi, cari, & fœniculi, ana 3.
 ij. absinthij, rosarum rub. ana tertiam par-
 tem Manipul. j. Decoquatur in f. q. aque,
 in qua calida madesiat spōgia, quæ dein
 de expressa, vētriculo admoueat, eaq;
 foueatur. Recipe ol. chamæmeli, olei ane Inunctio.
 thini, olei de lilio, ana vnc. j. ss. His com-
 mistis inungatur ventriculi regio post
 fotum. Humores deinde vacuentur, hūc
 in modum. Recipe pil. de hiera simp. aut Pil.
 alephangina, 3. ij. agarici in pastillorum
 formam redacti drachm. j. ss. mastich. ʒ.
 ss. Excipiantur melle rosaceo, singantur-
 que pilul. vj. è drachm. è quibus tres per
 horam ante cœnam semel, aut bis, singu-
 lis hebdomadis sumantur. Humor ve-
 rò si multus fuerit, ventriculōque tena-
 citer hærens, atque ægrotans robusto Bolus sol.
 fuerit corpore, hunc in modum vacue-
 tur. Recipe diaphœnici vnc. ss. aut dra-
 chm. v. cum saccharo fiat bolus, qui po-
 tionibus maturiùs sumatur. Ventricu- Ventricu-
lum robo-
rantia.
 lus deinde tam sumptis, quàm admotis,
 roboretur. Sumptis quidem hunc in mo-
 dum. Recipe elect. mollis aromatici ro-
 sa. maioris lib. sem. sumatur castaneæ in-
 star

Pulvis in
fine. ps.
sum.

fiat quotidie manè, & vesperi duabus,
aut tribus horis ante pastum, vno aut
altero die per hebdomadam intermisso.
Recipe coriandri præparati vnc. iij. anisi,
cinnamomi selecti, fœniculi, cari, ana vnc.
sem. maceros drachm. ss. pulueris diacido
nites, sine speciebus drach. ij. sacchari ad
pondus omnium, fiat pulvis. quo in fine
pastus sumpto bibendum non est. Ex-
trinsecus autem ventriculo hæc admo-
ueantur. Reci. cerati Gal. stomachici, hoc
est emendantis vitia stomachi, olei nar-
dini, ana vnc. ij. His commistis, ventricu-
li regio linatur calide manè & vesperi
ante pastum.

Linimen-
tus.

AVT SIC.

Recipe olei absinthij vncias ij. olei nar-
dini, olei mastich. vel lentiscini, olei ex co-
toneis, ana vnc. j. caryophyllorum, men-
thæ siccæ, cardamomi, corallij rubri, ma-
stich. ana 3. j. sem. rosarum rub. ʒ. ij. Ad-
iecta cera. q. s. fiat vnguentum, quo ven-
triculi regio vngatur manè, & vesperi an-
te pastum. Odoris autem gratia addi po-
test spice nardi drachm. ss. styracis cala-
mitidis, ladani, ana drach. j. ss.

AVT FINGATUR EMPLASTRUM.

Recipe emplastri de mastich. empla-
stri

stri pro stomacho, ana vnc. j. galangæ drachm. iij. styracis, calamitidis, ladani, ana drachm. j. sem. subigantur cum oleo absinth. & singatur emplastrum ea figura, qua sunt, quæ vulgò Medicorum scuta stomachalia appellantur, regionique ventriculi admoveatur.

AVT FINGATVR SACCVLVS

INTER PVNCTVS.

Recipe absinth. sicci, menthæ siccæ, silymbrij, ana m. sem. coriandri præparati drachm. iij. caryophyllorum, cinnamo. selecti, ana drachm. ij. ladani ʒ. j. s. corallij rub. ʒ. iij. maceris ʒ. j. cocci infectorii ʒ. s. terenda, & pulueranda puluerentur. commista deinde omnia panno sericeo purpureo insuantur, singaturque sacculus acu interpunctus, figura scuti (vt loquuntur, stomachalis, qui ventriculi regioni admoveatur.

Doloris ventriculi à frigida.

causa Curatio.

DOlor ventriculi si à causa sit frigida, calidis illi medicamentis succurrendum. Sed si hepar sit calidum, verendum ne dum vni mederis, alteri noccas,

ceas, & calidis medicamentis ventricu-
lum iuuans, hepatis caliditatem augeas.
Fiat igitur hunc in modum. Primum mi-
tigeretur dolor anodynis suprâ traditis: ob-
seruandum tamen ne hepatis regio fo-
mentis illis attingatur. Mitigato dolo-
re, his pilul. vtendum, bis singulis hebdo-
madibus. Recipe pil. de hiera simp. (aloë
lota in stillatio liquore intybi satiui la-
tioris) drachm. iij. rhabar. selecti, oxyphœ-
nicon, ana drachm. j. Excipiantur serapio
rosaceo purgatorio, singanturque è dra-
chm. pil. vj. è quibus tres per horam an-
te cœnam sumantur. Ventriculus dein-
de tam sumptis, quam admotis robore-
tur. Sumptis quidem hunc in modum.

Fomenta
ne hepatis
cal. auge-
ant cauē-
dum.

Pill.

Ventricu-
lum robo-
rantia.

Recipe pul. aromat. rosa. maioris à Ga-
briele traditi ʒ. ij. pul. electar. trium fan-
tal. pul. diarrhodi abb. ana ʒ. ij. confer. ro-
sarum, corticis citri saccharo conditi, a-
na ʒ. ij. β. sacchari stillatitiis liquoribus
rosa. & absinthij dissoluti. q. s. fingatur e-
lectarium solidum in rhomborum figu-
ram: sintque singuli ponderis ʒ. ij. β. Su-
matur vnus quater per hebdomadam,
horis tribus ante pastum manè: quo de-
glutito, bibatur parum vini rubri mo-
dicè diluti.

AVT FIAT ELECTA
RIVM MOLLE.

Recipe corticis citri saccharo conditi
 ʒ.ij. conferuæ florum cico. conferuæ ro-
 fa. ana ʒ. β. electar. mollis aromatici ro-
 fa. maioris ʒ.ij. pul. electar. trium santalo.
 pul. diarrhodi abb. ana ʒ. j. β. pul. diaga-
 langæ ʒ. j. Excipiantur serapio adianti,
 fiatque elect. molle, de quo paruæ caste-
 neæ instar quater per hebdomadam su-
 matur manè tribus horis ante pastum.
 Poterit etiam, qui volet, componi cum se-
 rapio cōseruationis myrobalanorū em-
 peliticarum. Extrinsecus autem ventricu-
 lo admoucantur aut vnguenta, aut em-
 plastra, aut sacculi, quorum paulò antè
 formulæ sunt traditæ. Hepati verò extrin-
 secus sequētia admoucantur. Recipe ce-
 rati santalini ʒ. iij. olei rosacei, olei nym-
 pheæ, ana. ʒ. j. sem. Lauētur aqua frigida,
 aut stillatitio liquore ros. deinde adicia-
 tur spicæ nardi ʒ. j. regioni hepatis tepi-
 dè simul mista admoucantur manè ante
 pastum, bis singulis hebdomadibus, toto
 medicationis tempore.

AVT SIC.

Recipe stillatitij liquoris intybi fatiui
 latioris vnc. viij. stillatitij liquoris rosa-
 rum

Hepati
 admouen-
 da.

rum vnc. iij. omnium santalorum, ana ʒ. j. ʒ. trochischorum de caphura ʒ. ʒ. seminum oxalidis, portulacæ, & intybi satui latioris, ana ʒ. ij. spice nardi ʒ. j. Commistis omnibus fiat epithema hepatis tepidè ante pastum manè, bis per hebdomadam.

Epithema hepatis.

AUT FINGATUR

SACCVLVS.

Recipe rosa. rubrarum, florum nymphaeæ, florum violarum, ana P. j. ʒ. seminum portulacæ, oxalidis, & intybi satui latioris, ana ʒ. ij. spodij ʒ. ij. trochischorum de caphura ʒ. ʒ. spice nardi ʒ. j. omnium santalorum, ana ʒ. j. insuatur sericeo panno purpureo & raro, fingaturque sacculus acu inter punctus, qui irrigatus stillatitiis liquoribus rosa. & intybi satui latioris regioni hepatis applicetur tepidè, ante pastum mane. Vbi autem frigescere coeperit, rursus repetatur: idque bis per hebdomadam fiat. Utendum & sequenti puluere in fine pastus. Recipe coriandi præparati ʒ. iij. anisi, cinnamomi selecti, foeniculi, an. ʒ. ij. ʒ. pul. diacydonites sine speciebus ʒ. iij. maceris ʒ. j. sacch. rosac. ad pondus omnium. Fiat puluis, quo in fine pastus sumptus, à potu abstinendum.

Puluis in fine pastus.

abstinendum.

*Doloris ventriculi à bile,**Curatio.*

Ventriculi doloris, bilis nonnūquam causa est, quæ si ventriculo innatet, vomitu euacuanda, qui hunc in modum eliciatur. Recipe aquæ tepidæ vnc. vj. serapij acetati simpl. vnc. j. *ss.* Misceantur, & post cibum bibantur, digito deinde aliquantò post in os, & fauces immisso, aut penna, vomitus eliciatur. Si verò ægrotus suapte natura non faciliè vomat, euacuetur sumpta portione sequenti. Recipe serapij rosacei purgatorii *ʒ.* ij. rhabar. puluerati *ʒ.* j. myrobalanorum flauarum *ʒ.* j. *ss.* Excipiantur stillatitiis liquoribus intybi satiui latioris, & absinth. fiatque potio, quæ hora quarta matutina sumatur. Si verò bilis ab hepate in ventriculum per interualla transmitti videatur, vtendum elect. molli sequenti. Recipe carniū cotoneorum conditarum saccharo sine speciebus *ʒ.* ij. conseruæ rosarum, conseruæ oxalidis, ana *ʒ.* j. pul. electar. trium santalorum, & diarrhodi abba. ana *ʒ.* j. *ss.* myrobalanum vnam conditam. Excipiantur serapio

Vomitum
ut eliciatur.Purgatio
purgans.Dolor si
fiat à bile
quæ ab hepate in ventriculum
transmittatur.

nūctio vē
triculi.

rosarum de rosis siccis, fiatq; elect. molle,
de quo sumatur parvæ castaneæ instar
manè tribus horis ante pastum alternis
tribus oleis vngatur. Recipe olei myrthei,
olei ex cotoneis, ana. q. v. olei mastich. pa-
rum vngatur regio ventriculi calidè an-
te pastum. Alterantia denique hepatis
regioni admouenda, quorum formulæ
ex superius traditis petendæ sunt.

Vomitūs Curatio.

Caput X.

Causæ. **V**OMITUS, ac vomendi cupiditas, ina-
nisque irritatio fiunt à vitiosis hu-
moribus calidis, aut frigidis in ventricu-
lo contentis: qui aut in ipsius ventriculi
amplitudine innatant, aut in eius tunicis
infarti sunt. Iique humores, aut crassi
sunt, & lenti, viscidique, ac tunicis ven-
triculi instar visci adhærent, ægréque a-
uelli possunt: aut serosi, & velut aqua in
spongia ventriculi tunicis immergun-
tur. In cavitare verò ventriculi an con-
tineantur, an verò eius tunicis sint infar-
ti, ita dignoscemus. Nam si in ventriculi
amplitudine innatent, nauscamque ex-
Signa. citent, vomitio magna ex parte sequitur,
quæ

quæ nobis ostendit humorem ventriculo molestum, quod eius pars vnà cum cibis interdum euomatur. Si verò ventriculi tunicis aut hæreāt, aut immerfi sint, vomēdi quidem cupiditatem inducunt, sed inanem, idq; magis ante cibū, quàm eo sumpto. Atq; hi humores aut in ipso ventriculo, ob eius intemperiem, nascuntur: aut ex aliqua corporis parte male affecta, puta ex iecore, liene, aut capite, interdum ex vniuerso corpore se expurgante in ipsum confluunt. Si ab vniuerso corpore in ipsum transmittatur, quod contingit vbi vniuersum corpus vitiosis humoribus plenum est: id quod cū ex colore, tum ex pustulis circa eū erūpentibus, & vrina cognoscitur, prior cura totius corporis habenda, deinde ventriculi. Si verò ex aliqua alia parte male affecta, itidem in primis illius habenda ratio: quarum curandarum methodum partim superius diximus, partim posterius diceretur suo quidem loco. Si ab intemperie ventriculi, vitiosi in ipso nascentur humores, intemperies illa primum curanda, si calida frigidis: si frigida, calidis. Humor deinde in ventriculo contentus purget. Qui si frigidus, pituitosusq; fuerit,

Humores si ab vniuerso corpore in ventriculum confluāt aut ex alia parte male affecta.

Vomit⁹ à
cibo pro-
nocan-
d⁹ vbi ma-
teria val-
de adhæ-
ret.

fuerit, siue in ventriculi cauitate innatet,
siue eius tunicis hæreat, tentanda illius
vacuatio vomitu, qui sic eliciatur. Recipe
radicis raphani ℥.ij. seminis atriplicis, se-
minis anethi, ana ℥.j. Decoquatur in lib.
duabus aquæ, donec dimidium absuma-
tur. accipe iuris decocti ℥. vj. oximelitis
scillini ℥.j. ℞. Commisceantur, & biban-
tur post cibum quidem, si materia videat
tur ventriculo valde adhærens, alias ante
cibum. Deinde deambulandum hora di-
midiata, aut vna. Quòd si sua sponte vo-
mendi cupiditas non accedat, pēna oleo
imbura ori, & faucibus immittatur. Vbi
vomuerit, os vino rubro colluatur. Dé-
inde enemate sequenti vtendum. Recipe
maluarum, betæ, linozostidos, helxines,
chamæmeli, ana m. j. centaurij minoris,
m. ℞. seminum anisi, & fœniculi, ana ℥.ij.
Decoquantur in f. q. aquæ vsque ad par-
tis dimidiæ absumptionem, accipiantur
iuris decocti lib. j. ℞. cass. saccha. rubri. ana
℥.j. elect. indi maioris, aut diaphœnici ℥.
℞. olei chamæmeli. ℥. iij. salis comm. ℥. j.
℞. Commistis omnibus fiat enema, quod
ante pastum iniiciatur. Purgatibus quo-
que medicamentis vacuanda pituita, sed
prius disseccanda oxymelite simplici in

Attenua-
tio humo-
rum.

quo aliquod ex medicamentis, quibus incidendi, & extenuandi facultas inest, sit decoctum, vt hisopos, iridis radix, satureia, origanum, marrubium. Vacuetur deinde sumptis hierę picrę simpl. Gal. 3. vj. aut 3. j. horis dua. ante pastum mane. aut sequentibus pill.

Purgati

Recipe pilul. de hiera simpl. aut alephang. drach. j. cū stillatio liquore absinth. singantur pilul. v. quę post cenam frugalem circa horam decimam sumantur. Materia verò si multa fuerit, sumatur vnc. sem. diaphœnici cum facchar. in formam boli, hora quarta matutina.

pill.

Bolus i
ventri-
culi affe-
ctibus m-
gis prob-
ti quā po-
tione

AUT SIC.

Recipe diaphœnici 3. β. mel rosa. col. vnc. j. Excipiantur stillatio liquore absinth. fiatque portio quę sumatur antelucano tempore. pilulę & boli in ventriculi affectibus magis probantur, quā portiones. Roboretur deinde ventriculus sumptis compositionibus in dolore ventriculi traditis. Extrinsecus autem hæc admoueantur. Recipe absinthij, iunci odorati, ana m. j. rosarum rub. p. j. caryophyllorum, mastic. an. 3. ij. cinnamomi, nucis moschatae. an. 3. j. cyperi 3. ij. β.

Ventricu-
lum ro-
rantia.

Fornis.

Decoquantur in vino rub. aromatico, in

coque calido madefacta spongia, & expressa foueatur ventriculi regio manè, & vesperi. Vnguatur deinde vnguento sequenti.

Recipe olei absinth. olei nardini, olei mastich. olei ex cotoneis, ana vnc. j. coralij rubri, menthæ siccæ, caryophyllorum, ana 3. j. ß. spicæ nardi 3. ij. rosarum rubr. 3. j. adiecta sera q. s. fiat vnguentum quo vngatur ventriculi regio manè, & vesperi ante pastum post sotum. Aut vnguenti loco fingatur ceratum hunc in modum. Recipe mastich. 3. ij. ß. ladani 3. ij. coriandri præparati, corallij rubr. caryophyllorum, ana 3. ij. spicæ nardi, 3. ß. styracis calamitidis 3. j. olei absinth. olei nardi, ana parum, adiecta cera q. s. fingatur ceratum, quod ventriculi regioni post sotum superius traditum applicetur.

Vomitus à bilioso humore

Curatio.

Vomitus interdum biliosus humor in causa est, quem testantur oris amaritudo, sitis, ventriculi morsus, ructusque nidorosi. Vomitu præterea, si biliosus is humor in ventriculi sinu cōtineatur,

tur, foras portio quædã efferetur. Si verò ventriculi tunicis infartus sit, vomendi quidem cupiditatem irritat, sed inanem, idque ante cibum præcipuè. Gignitur hic humor interdum in ipso ventriculo, ob eius intemperiem: interdum verò ab aliqua parte, puta hepate in ipsum transmittitur, id quod per interualla fit, ieiuno ventriculo. Siue autem hic humor in ventriculi cauitate innatet, siue eius tunicis sit infartus, eius vacuatio vomitu primum tentanda est hunc in modum. Recipe aquæ tepidæ vnc. vj. sera. acetati simpl. vnc. j. ß. Misceantur, & post cibum bibantur, præcipuè si ventriculi tunicis is humor infartus sit. Cōcoquatur deinde, & euacuetur hunc in modum. Recipe serap. de omphacio, serap. acet. simpl. serap. intybi satiui latioris simp. ana. vnc. j. ß. stillationum liquorum oxalidis, cichorij, rosarum, ana vnc. iij. Misceantur, & à ieiunio per triduum diluculo bibantur. Recipe elect. trium santalorum vnc. ß. vratur cum serapiis. Recipe myrobalanorum flauarum conficatarum oleo amygdal. dulc. drach. ij. macerentur in stillatio liquore plantag. horis duodecim: deinde exprimantur,

Vomit.

Sirup. cō-
quens.Purgatio
purgans.

& adiectis rhabar. puluerati (sic enim maiorem vim habet) scrup. iiii. serapij rosacei purgatorii, vnc. j. sem. fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina. Recipe carnium cotoneorum, saccharo conditarum, sine speciebus vncias duas, sumantur 3. ij. statim à pastu. Si autē bilis in ventriculum ab hepate confluere videatur, ei sic prospiciendum. Recipe cerati santalini vnc. iiii. olei nymphaeæ, olei rosacei ana vnc. j. ℞. Lauentur aqua frigida, deinde adiciatur spice nardi scrup. j. Misceantur & hepatis regioni tepide applicentur ante pastum. Denique compositiones ventriculum roborantes, fortus, & vnguenta petenda ex capite vomitus sanguinis paulò post dicendo.

Singultus Curatio. Caput XI.

Causæ.

Singultus ventriculi motus est, ab expultrice facultate noxia extrudere volentis excitatus. Fit plerunq; à plenitudine, cui vomitus optimus est remedium. Aliquando ab inanitione, qui cōuenientis alimenti assumptione sanatur: & per ea, quæ defectum explēt. Oris quoque ventriculi frigiditas, cibiq; corruptio singultum frequenter inducunt, idque

idque maximè in pueris. Spiritus autem retentio, quæ calorem auget, singultui à frigiditate præsens remedium est. In febribus nonnunquam fit singultus, aut stomacho, aut aliquo alio vicino viscere inflammato. Fit plerunque ob acrium humorum mordacitatem, atque ob cibū corruptum in mordacemque qualitatem mutatum. Piper quoq; & quæ eiusdem facultatis, immodice ingesta singultum excitant, iis præsertim quibus oris vetriculi facilis est sensus. Singultus autem ab humoribus acris, & mordacibus eorū vacuatio ne curetur, primū quidem per vomitum hunc in modum.

Curatio.

Recipe aquæ tepidæ ℥. vj. serapij accitanti simp. ℥. j. ℞. Misceantur, & bibantur: fiatque vt de alijs vomitum elicientibus superius dictum est. Potione deinde hac purgante vtendum. Recipe rhabar. select. 3. j. maceretur in stillatitio liquore intybi satiui latioris, & paucō vino albo horis xij. adiectis que sera. ros. purgatorij 3. ij. fiat potio quæ appetente diluculo sumatur. Dies deinde cōplusclos elect. trium santalo. manē ante pastū vtendum. Si verò à pituitosis humoribus sit, curetur præsidis in vetriculi doloribus à

Vomitū eliciētia.

Purgatio purgans.

pituita

pituita dictis.

*Cholera morbi Curatio.**Cap. XII.*

CHolera morbus est, quo vomiti-
bus, & deiectionibus biliosa deiciū-
tur, tanto interdum impetu, vt cum hu-
moribus, multis quoque vacuatis spiri-
tibus, vires admodum langueant, sistant
ægotantes ac sudent, tremor cordis, ac
syncope succedant, nonnunquā & mors.
Ex alimentorum prauitate aliquando
oritur, plerunque autem ex vitioforum
humorum copia, vt à bile admodum cor-
rupta, aut à pituita salsa putri. Hoc au-
tem malum acutissimum est, danda igitur
opera, vt ei accuratè sine mora suc-
curratur. Moretur ægotus in aëre tem-
peratè calido, & temperatè frigido, pa-
rūmque luminoso. Nam lumen, & ca-
lor humores exagitant, & spiritus resol-
uunt. Frigus verò etsi spiritus resolui
prohibet, materias ad ventriculum, &
intestina protrudens, nocet. Si metus sit,
ne vires prosternantur, cibus paucus, co-
ctūque facilis exhibeatur: sin minùs ci-
bo abstinendum. Principio quæ efferun-
tur cohibenda non sunt. Quin si nause-

abun

Causa.

Vitus ra-
tio.

abundus est ægrotās, nec liberè vomat,
 iuuandus est, propinandāque ei aqua te
 pida cum serapio aceto simpl. vt supe- Vomitum
eliciētia.
 riūs sæpe diximus. Materia autem maio-
 ri ex parte vacuata, quod in horis vigin-
 ti quatuor plerunque fit, leniter huius-
 cemodi cohibitionem incipere licebit. Vomitum
cohiben-
tia.
 Bibet igitur ægrotus sitis tempore a-
 quam coctam cum serapiis de acetosita-
 te citri, ex cotoneis, rosarum de rosīs sic-
 cis, æquis inter se portionibus cum aqua
 cocta mistis. vtatur & electa. molli se-
 quente. Recipe conferuæ rosarum anti- Ventricu-
lum intus
& extra
roboran-
tia.
 quæ, conferuæ oxalidis, ana vnc. j. sem.
 carniū cotoneorum conditarum sacha-
 ro, sine speciebus. vnc. ij. pulueris crystal-
 li drachm. ij. omnium fant. ana drach. j. se-
 min. citri, ℥. ij. excipiantur serapio con-
 seruationis myrobak. empeliticarum, fiat
 que elect. molle, de quo sumatur instar
 dimidiatæ castanæ per horam ante pa-
 stum manè, & vesperi. Extrinsecus au-
 tem sic roboretur ventriculus. Recipe
 olei è baccis myrthi, olei ex cotoneis, a-
 na ℥. ij. olei mastich. ℥. j. ℞. boli Armeniæ
 ℥. ij. corallij rubri, coriandri præparati,
 fantali citrini, ana drachm. j. ℞. rosarum
 rubr. ℥. ij. hypocistidos, acaciæ, ana ℥. j.
his

Melonū
largiore
sus & cu
cumerum
quid ex
ciet.

his commistis & temperatè calidis vn-
gatur regio ventriculi manè, & vesperi
ante pastum. Plerūque contingit vt post
largiorem esum melonum, cucumerum,
& aliorum id genus fructuum, ventricu-
lus grauitè laboret, cuo manturque vis-
cida quædam, & pituitosa, laborantisque
facies mortuo sit per similis. Cæterum
nihil Medicus terreri debet, quòd nihil
inde periculi grauioris impendeat. Cùm
autem natura vomitu se expurgare con-
tendat, hunc in modum iuuanda est.

vomitū
elicientia.
ventricu-
um robo-
rans elec.

Recipe aquæ tepidæ ℥.vj. oxymelitos
simpl. ℥.j. ℞. Misceantur, & bibantur, fiat-
que vt de aliis vomitum elicientibus, su-
perius sæpe dictum est. Ventriculus au-
tem vomitu vbi expurgatus fuerit, tam
sumptis, quàm ad motis roboretur. Sum-
ptis quidem hunc in modum. Recipe
corticis citri saccharo conditi ℥.ij. con-
seruæ rosarum antiquæ ℥.℞. radicis he-
ptaphylli, radicis betoniæ, ana ℥.j. ℞. se-
minis citri ℥.j. carniū cotoneorum cō-
ditarum cum speciebus ℥.℞. cornu cerui
vsti ℥.ij. boli Armeniæ lotæ in stillatitio
liquore rosarum ℥.iiij. excipiantur sera-
pio conseruationis corticis citri, fiatque
electarium molle, de quo sumatur casta-
neæ

neæ instar, ante & post pastum. Extrinsecus verò sequenti vnguento roboratur. Recipe olei nardini, olei absinth. olei mastich. olei cotoneorum, ana ʒ. j. mē
 thæ siccæ ʒ. j. caryophyllorum, cardamomi, agallochi, corallij rub. ana ʒ. j. ʒ. adiecta cera. q. s. fiat vnguentum, quo ventriculi regio vngatur manè, & vesp̄i ante pastum calidè.

vnguentum.

AVT VTATVR EMPLASTRO
 SEQVENTI.

Recipe emplastri de mastich. emplastri pro stomacho, ana ʒ. j. ʒ. galangæ, corallij rubri. ana ʒ. j. ʒ. Adiecto oleo nardino subigantur, singatūque emplastrū
 in figuram stomachalis, vt loquuntur, le. scuti: quod ventriculi regioni applicetur.

scutum stomachalis.

Anorexie hoc est appetentie amissionis Curatio. Cap. XIII.

Fames naturalis fit ob sensum exfusionis venarum, qui quidem sensus si aut obtundatur, aut amittatur, aut exsuctio ipsa non fiat, tunc Anorexia, hoc est Appetentie amissio contingit. Si corpus quoque non inaniatur, accidere solet. Idem contingit, ventriculo intēperie
 cali

Causa.

calida laborante: aut sanguine immoderate misso: aut si venter, intestinaque immodicè fluxerint. Plerumque verò appetentia prosternitur, humorum aut biliosorum, cum intemperie ventriculi calida: aut pituitosorum cum intemperie frigida, in ventriculo contentorum vitio. Qui autem ob biliosos humores cibum auersantur, ventriculi morfu torquentur, siti, nauseaque infestatur. Quòd si biliosus is humor in ventriculi cauitate cõtineatur, vomitu vacuetur: qui sum-

Signa.

Vomitus.

ptis ieiuno ventriculo ʒ. vj. aquæ tepidæ, & sesquiuncia serapij acetati simpl. eliciatur, digitos etiam, aut pennam, vt superius sæpe dictum est, in os & fauces immittendo. Si verò in ventriculi tunicis infartus sit, experiendum quoque an vomitu educi possit, ipsum eliciendo, vt proximè dictum est. Quo quidem modo si non educatur, potione sequenti vacuetur.

Recipe rhabarb. selecti sesquidrachmam, spicæ nardi gr. vj. myrobalano. flauarum confricatarum oleo amygdal. dulc. drachm. ij. macerentur in stillatitio liquore intybi satiui latioris, & pauco vino albo per noctem, deinde exprimantur,

tur, & colentur, adiectisque serapij ro-
facei purgatorij de infusione rosarum
vnc.ij. cum stillatitiis liquoribus intybi
fatiui latioris, & oxalidis, fiat potio, quæ
anrelucano tempore sumatur.

Purgatio
purgans.

AVT SIC.

Recipe mannae granulosa vnc.ij. cas. re-
cens extracta drachm. vj. serapij viola-
cei vnc. j. excipiantur iure communis me-
dicinarum decocti, aut stillatitio liquo-
re intybi fatiui latioris, fiatque potio,
quæ sumatur diluculo. Bilioso humore
vacuato, calidi ventriculi intemperies
hunc in modum alteretur. Recipe sera-
pij de malis punicis, aut serapij de suc-
co oxalidis, aut serapij de persicis vnc.ij.
sumantur horis duabus ante pastum.
Persica quoque in pastus principio sum-
pta appetentiam irritant, si à causa cali-
da postrata sit. Serapium autem de per-
siccis sic fit. Recipe succi persicorum, quæ
nondum plenam maturitatem sunt ad-
secuta, libr. iij. Decoquantur vsque ad di-
midij consumptionem, permittantur sub
sidere fæces, deinde adiciantur succi ma-
lorum puniceorum vnc. vj. saccharique. q.
s. simul perfecte coquantur, depuren-
tur, adiectisque santalis citrinis. q. s. sua-

Sirup. ca-
lidi ven-
triculi in-
temperies
alterâtes.

Appeten-
tiam irri-
tant per-
fica.

Sirupi de
persicis de-
scriptio.

aiore odore reddatur. De hoc serapio fumantur vnc. ij. manè, & vesperi duabus horis ante pastum. Si persica defint, pro illis substitui potest succus pomorum acidorum redolentium, minimè dulciss.

Aut horum loco vtatur ægrotus elect. molli sequente. Recipe conseruæ rosarum, conseruæ oxalidis, ana sequiunciam, corticis citri saccharo conditi vnc. semissem, carniū cotoneorum saccharo conditarum sine speciebus vnc. ij. pul. elect. trium santalo. ℞. iij. coralliorum rub. ʒ. j. excipiantur serapio omphacino, aut de malis punicis, fiatque elect. molle, de quo sumatur castaneæ instar, manè, & vesperi horis duabus ante pastum.

AUT SIC.

Recipe absinth. q. s. decoquatur in aceto forti. accipiatur decocti illius libr. j. adiecto saccharo. q. s. fiat serapium perfectè coctum. depuretur, adiectisque santalis citrinis. q. s. odore suauiore reddatur. De hoc serapio fumantur vnc. ij. ante pastum manè, & vesperi. Venter præterea fotu sequenti foueatur. Recipe rosarum rubrarum M. j. foliorum oxalidis, & intybi satiui latioris, ana M. semissem, absinth. sicci tertiam partem. M.

j. co-

Elect. molle.

Sirupi de absinthio descriptio

Fotus.

j. coriandi præparati vnc. semissem, omnium santalorum, ana. sesquidrachmam, baccarum oxyacanthæ drachm. ij. De-coquantur in .f. q. aquæ adiectis succi co-toneorum vnc. iij. aceti parum. Huic de-cocto calido spongia immergatur, deïn-de exprimatur eaque calente ventricu-li regio foueatur manè, & vesperi ante pastum. Vngatur deïnde sequenti vn-guento. Recipe olei ex cotoneis, olei ro-sicei, olei myrthei, ana ʒ. j. ʒ. olei absinth. ʒ. j. corallij rub. coriandri præparati, san-tali citrini, & rub. ana ʒ. j. ʒ. trochisco-rum de caphura ʒ. j. ʒ. rosarum rubr. ʒ. ij. aceti parum, ceraque adiecta. q. s. fiat vnguentum, quo ventriculi regio vnga-tur manè, & vesperi post sotum. Huius autem vnguenti vicem, ceratum santa-linum deplere potest.

Vnguen-tum.

Ceratum.

Anorexia à pituitoso humore.

Curatio.

ANorexia verò si à pituitoso humo-re in ventriculo contento, cum in-temperie frigida orta sit, siue is humor in ventriculi tunicas sit impactus, siue se

cundum internam spatij latitudinem in eo contineatur, experiundum an vomitu educi, indeque auelli possit. Eliciat autem, vt in vomitus curatione ab humore pituitoso dictū est. Qui si vomitu non perfectè eductus fuerit, incidatur, extenueturque hunc in modum, deinde vacuetur. Recipe oxymelitos simpl. aut scilini (si quidē humor viscidus valde, crassusque fuerit) ℥. iij. mellis rosacei col. vnc. j. sem. stillatitorum liquorum absinth. menthæ, fœniculi, ana ℥. iij. Misceantur, & à ieiuno diluculo per triduum bibantur. Repetantur autem donec materia probè cocta videatur. Recipe aromatici ros. maioris ℥. β. vratur ægrotus cum serapiis. Recipe hieræ picræ Gal. ℥. β. aut drachm. vj. cum saccha. fingatur bolus. Aut dissoluantur in iure cicerum rub. su manturque circiter diluculum. Prandeat autem ægrotus neque maturius neque seriùs, quòd huius medicamenti operatio in diem sequentem plerunque differatur. Quòd si hieræ amaritudo displicuerit, sumat pilularum alephang. aut de hiera simpl. drachm. j. cum stillatio liquore absinth. fingantur pilul. v. quæ horis quatuor à cœna sumantur. E drachma.

Sirup attenuans & elect.

Bolus purgans.

Prandendum neque maturius neque seriùs assumpta hiera pira.

chma quoque prædictarum pilul. singan-
tur vj. pilulæ, è quibus tres per horam
ante cœnam semel, aut bis, singulis heb-
domadibus sumantur. Ceterum si hu-
mores è cerebro in ventriculum deflu-
ant, sumantur ab ingrediente lectum æ-
groto post cœnam. Ventriculo deinde
robur addatur tam medicamentis sum-
ptis, quàm admotis. Sumptis quidem,
hunc in modum. Recipe serapij de ab-
sinth. libr. s. hauriat quantum duo argen-
tea cochlearia capere possunt horis dua-
bus ante pastum manè, & vesperi. Pote-
rit, qui volet, misceri cum stillatitio li-
quore chamæmeli, qui plurimum con-
ducit ad appetentiam irritandam. Loco
autem serapij prædicti, vtendum non-
nunquàm elect. sequenti.

Ventricu-
lum roba-
rantia.

Appeten-
tiam exci-
tat aqua
chamomi-
læ stilla-
titia.

Recipe corticis citri, saccharo condi-
ti ʒ. ij. cōpositionis mollis aromatici ro-
sa. maioris, vnc. ij. compositionis de cin-
namomo, vnc. j. s. pul. rosatæ nouellæ à
Nicolao traditæ, corallij rub. ana dra-
chm. ij. Misceantur, & excipiantur sera-
pio conseruationis corticis citri, fiâtque
elect. molle, de quo sumatur castanæ
instar, duabus horis ante pastum ma-
nè & vesperi. Quo deglutito bibatur

Elect. mo-
le.

f } parum

parum vini meri. Poterit aromaticum
 rosa. maius in tessellarum figuram for-
 matum sumi alternis diebus cum electa.
 molli prædicto. Naturam enim variis,
 eadem tamen facultate præditis, vti iu-
 uat. Extrinsecus autem ventriculo hæc
 admoueantur. Recipe absinth. m. j. men-
 thæ, sisymbrij origani, calaminthæ, ana
 m. semissem, seminum cumini, anisi, fœni-
 culi, ana drachm. caryophyllorum, nucis
 moschatæ, cinnamomi, ana sesquidra-
 chmam. Decoquantur in vino mero, in
 quo calente spongia, aut lana succida ma-
 defacta, & expressa foueatur ventricu-
 lus manè & vesperti ante pastum. Vnga-
 tur deinde vnguento sequenti. Recipe
 olei nardini, olei mastich. ana sesquiun-
 ciam, olei absinth. vnc. ij. olei ex cotoneis
 vnc. j. vini decoctionis absinthij expres-
 si vnc. iiij. Decoquantur simul vsque ad
 vini absumptionem. His adde menthæ
 sicæ, caryophyllorum, cardamomi, iun-
 ci odorati, agallochi, ana sesquidrachmā,
 adiecta cera q. s. fiat vnguentum, quo
 ventriculi regio vngatur post sotum
 manè, & vesperti. Aut vnguenti loco v-
 tatur emplastro sequenti. Recipe em-
 plastri de mastich. emplastri pro sto-
 macho,

otus.

vnguen-
um.

macho, ana sesquiunciam, corallij rub. sesquidrachmam, absint. sicci 3. j. galan-
gæ 3. ij. Subigantur cum oleo nard. &
singatur emplastrum in scuti, vt vulgus
Medicorum loquitur, figuram: quod ven-
triculo post forus applicetur. Aufera-
tur autem cum cibum ægrotus sumere
voler, hoc est, prandij, & cœnæ tempo-
re, ne sua stipticitate cibum in ventri-
culi fundum descendere prohibeat. Idq;
obseruandum in omnibus emplastris,
quæ ventriculo roborandi gratia admo-
uentur. Ceratum Gal. emendans stoma-
chi vitia, illius emplastri vicem deplere
poterit. Præterea pastus initio, pane asso,
cœnosaccharo macerato vtatur ægrotus:
in pastus verò sine puluere sequenti. Re-
cipe coriandri præpar. vnc. iij. pul. diacy-
donites cum speciebus 3. iij. anisi, cinna-
momi selecti ana vnc. sem. pellicularum
ventriculorum gallinarum præparata-
rum drach. ij. s. maceros drach. j. saccha-
ri ad pondus omnium, fiat puluis, quo in
fine pastus vtendum.

Empla-
strū scuti
forme au-
ferendum
quādo æ-
grotus ci-
bū sume-
re vult.

Observa-
tio in o-
mnib⁹ vē-
triculum
roboran-
tib. empla-
strum.
Puluis in
fine pa-
stus.

Vomitus sanguinis Curatio.

Caput XIII.

f 4

Euomit

Causæ.

EVomitur nonnunquam sanguis, ventriculi venis à copia sanguinis cum impetu ruentis apertis, (idq; maximè si venarum ora imbecilla fuerint) à vitio-

Signa.

so, acrique sanguine erosio. Qui ex ventriculi venis sanguis vomitur, concretus non est, nec inde magna sanguinis eruptio potest contingere quòd graciles ventriculi venæ sint. Aliquando qui vomitur sanguis à remotis corporis partibus in ventriculum deferretur: vt si cui membrum quodpiam excisum fuerit, natura non minus sanguinis quam antea generate, sanguis quo membrum illud ali debuit ad ventriculum deferretur. A toto quoq; interdum corpore in ventriculum transmittitur. Interdum à iecore, aut liene: verum tunc adest in dextro, aut sinistro latere tumor. Contingit nonnunquam hic sanguineus vomitus ex suppressione mensium, hæmorrhoidum, aut hæmorrhagiæ è naribus fluere solitæ. Ex aliis partibus qui deferretur ad ventriculum sanguis, cum euomitur, concretus est.

Curatio.

Si sanguinis vomitus ob membrum aliquod excisum fuerit, aut ab vniuerso corpore in ventriculum deferatur, incidatur dextri cubiti vena media. Si ab hepate,
int

venæ sectio.

interior dextri cubiti incidenda. Si à lie-
 ne, eadē incidatur vena, sed in sinistro cu-
 bito. Si à mensum suppressione, sophera
 pedis dextri: si verò ab hæmorrhoidum
 consueto fluxu retēto, ischiadica vena, in
 parte sinistri pedis minimo digito vici-
 na, incidatur. Si ab hæmorrhagiæ è nari-
 bus solito fluore suppressio, ex exteriori
 cubiti vena sanguis mittatur eiusdē late-
 ris cum nare, vnde sanguis fluere sole-
 bat. In hoc pathemate, quacunq; à causa
 ortum sit (quoniam vires eo laborantis Venæ par-
 imbecillæ plerunque esse solent) modica ua diduc-
 venæ, dum inciditur, diductio fiat, ne ma- ctio quā
 ior quam par sit, spirituū resolutio fiat, do fieri
 debeat.
 Parcè prætereà detrahatur sanguis, id-
 que repetitis vicibus. Ante venæ sectio-
 nem aluo sequens enema infundatur, si
 sua sponte (vt conuenit) excrementa non
 deiecerit. Recipe cal. recens extractæ, Enema.
 sacchari rubri, ana ℥. j. olei violacei vn-
 cias iij. salis parum, cum decocto qua-
 tuor remollitiuorum prunorum, & hor- Puluis a-
 dei fiat enema, quod ante pastū iniicia- stringens
 tur: quo ciecto, fiat sanguinis missio, vt ore sumē
 dictum est. Adhibeantur deinde tam in- dus cū ace-
 trinsecus, quàm extrinsecus astringentia. to & a-
 Recipe lapidis hæmatit. drachmas duas, qua plan-
 taginis.

corallij rubri drach. j. ꝑ. acaciæ, equiseti,
ana ꝑ. iiij. baccarum myrthi ꝑ. j. ꝑ. fiat
pulvis ex his commistis, & contritis, de
quo sumatur ꝑ. j. cum stillatitio liquore
plantaginis, & modico aceti, ventriculo
vacuo manè, & vesperi, adiecta serapij
rosa. de rosis siccis vnc. j.

AUT SIC.

Recipe conseruæ rosarū antiquæ, con-
seruæ symphyti magni, ana vnc. j. ꝑ. boli
Armenia lotæ in stillatitio liquore rosa-
tum, lapid. hæmatit. ana ꝑ. ij. acaciæ, coral-
lij rub. ana ꝑ. j. ꝑ. excipiantur serapio ex
cotoneis, fiatq; electar. molle, de quo su-
matur castanæ instar, tribus horis ante
pastum. Sumatur aliquando serapij om-
phacini, aut serapij ex cotoneis, aut se-
rap. ex oxyacantha, aut serap. è succo ce-
raforum syluestrium acidorum quarum
duo cochlearia capiunt. Extrinsecus au-
tem hæc fiant. Crura validè fricentur,
eisq; vincula dolorifica iniiciantur: ipsis
quoque cucurbitulæ sine scarificatu affi-
gantur. Si ab hepate sanguis in ventri-
culum deferatur, supra hepar cucurbitu-
la affigatur: si à liene, supra lienem: si ve-
rò à matrice, supra matricem affigatur.
Sumpto cibo, si ægrotus ipsum retinere
nequeat,

lect. mol
astrin-
ens.

frictiões
necurbi-
læ lieni
hepati.
figēdz,
ventri-
culo vt ei
cont-
eatur.

nequeat, cucurbitula ventriculi regioni affigatur. Fotu déinde sequēti vtendum. Recipe balaustiorum, psidix, gallarum, Fotus. rhois obsoniorum, baccarum myrti, rosarum rubr. ana q. s. Decoquantur in aceto, aut stillatitio liquore plantag. hoc in decocto calente sponsia madesiat, qua expressa ventriculi regio foueatur: sequenti déinde vnguento vngatur.

Recipe olei ex cotoneis vnc. iij. succi Vnguentum. plantag. aut stillatitij liquoris eiusdem vnc. iij. Decoquantur vsque ad consumptionem succi, aut liquoris stillatitij, adiectisq; acaciæ, hypocistid. boli Armeniæ, coral. rubr. baccarum myrthi, ana drach. j. s. aceto pauco, & cera q. s. fiat vnguentum quo ventriculi regio post fotum vngatur calidè.

AVT SIC.

Recipe olei myrthei, olei ex cotoneis, ol. mastich. ana ʒ. j. s. equiseti ʒ. j. boli Armeniæ, hypocistidos, acaciæ, ana drach. ij. aceti parum. Cum modico ceræ fiat vnguentum, quo ventriculi regio manè, & vesperi post fotum vngatur.

Appetentia canina Curatio.

Cap. XV.

Mulz

Causz.

Multiplex huius affectus causa esse potest, aut enim fit à nimia corporis dissolutione: aut à sola ventriculi intemperatura frigidiorē, aut ab humoribus acidis, quos ventriculi os exorbuīt: aut à lumbricis, interdum à nimio aut alui, aut mensium fluore. Quod ubi contigerit, alius astringatur, menses sistantur. Nimia autem corporis dissolutio fit, aut à nimio calore, aut à sudore superfluo.

victus ratio.

Curatio.

irup. re-
gigerās.Purgatio
urgans.

Qui hoc malo, has ob causas infestantur, aëre utantur frigido, non autem frictione, neque exercitio: victus sit glutinosus, & incrassans. Porro quoniam is calor à bile multa sanguini permista, oritur, sic curetur. Recipe serapij ex cotoneis (ad astringendum) serapij omphacini, serapij rosacei de rosis siccis, ana vnciā j. sem. stillatiriorum liquorum oxalidis, plantaginis, intybi satiui latioris, ana vnc. iij. Misceantur, & à ieiuno diluculo bibantur per triduum. Repeatantur aliis tribus vicibus. Recipe electar. trium santalorum vnc. j. utatur cum serapijs. Deīn potione sequenti purgante utendum. Et quoniam in hoc affectu euacuantia astringere debent, fiat igitur

igitur hunc in modum. Recipe corticum myrobalanorum flauarum confricatarum oleo amygd. dul. drach. vj. corticum myrobalano. empeliticarū similiter confricatarum vnc. ℞. macerentur in stillatitio liquore plantagin. in quo vuæ passæ decoctæ fuerint horis xij. adiectis rhabar. selecti puluerati scrup. iij. spicæ nardi gra. v. stillatitiorum liquorum intybi satini latioris, oxalidis, & plantag. q. s. fiat potio, quæ sumatur horta quarta matutina.

Recipe elect. solidi trium santalorum vnc. j. sem. sumat tessellam vnam quotidie manè, qua deglutita, bibat parum stillatitij liquoris plantaginis. Recipe cerati santalini lib. ℞. inungatur tota spina dorsi tepidè manè, & vesperi. Prætereà linteamina, & subuculæ ægrotantis inspergantur puluere baccarum myrthi, & rosarum rubrarum. Calida fuggiat, frigida amet. Bulimos verò si à ventriculi intemperatura frigidiorè, aut ab acidis humoribus pituitosis, aut melancholicis, ori ventriculi infartis (hæc autem est vera Appetentia Canina) ab vtrauis harum causarum fuerit, vini multum calefacientis portione sanatur.

Cùm

Vnguentū pro spina dorsi

Appetentia vera canina.

Cum ad prandium hoc pathemate laborantes accedunt, primum illis edulia pinguia apponantur, & quæcunque ex multo oleo, aut butyro, aut adipe gallinæ, & similibus parantur. Huiusmodi nanq; os ventriculi asperum com-

Quando bibedū e-
tā si non
ficiant.

planant. Vnum deinde aut flauum, aut rubrum, dulce, potentérque calefaciens, & si non siriunt, bibant, quo ventriculi os calefiat. Sic enim appetentia illa Canina sedatur statim, talique victu si longo tempore vtantur, omnino cessabit. Nihil autem illis aut austerum, aut acerbum offeratur. Humor autem ille acidus, siquidem pituitosus fuerit, qui ventriculi tunicis infartus est, hunc in

pil. modum euacuetur. Recipe pil. de hiera simpl, agarici in pastillorum formam redacti, ana drachm. j. ꝑ. cum melle ros fingantur pilul. v. è drachma, quæ sumantur horis quatuor, aut quinque à cœna. De eo autem quod reliquum erit, fingantur è drachma pil. vj. è quibus sumantur tres per horam ante cœnam semel in hebdomada. Humor autem ille acidus, pituitosus, si multus sit, leuique medicamento dicto non cedat, hunc in modum vacuetur.

Recipe

Recipe diaphœnici ℥.ß. cum saccharo fiat bolus, qui antelucano tempore sumatur.

AVT SIC.

Recipe diaphœnici ℥.ß. cum decocto vuarũ passarum, trium florum communium, carycarum pinguiũ, fiat portio, quę sumatur, vt dictũ est. Recipe theriacę veter. ꝯ.ij. conseruę buglossi 3.ij. Miscantur, & postridie manẽ sex horis ante prastum sumantur. Utendũ prætereà electariis, fotibus, vnctionibus & emplastris traditis in Dolore ventriculi, exceptis absinthio, & mentha, quoniã appetentiam augent. Si verò is humor acidus, qui appetentiam caninam excitat, melancholicus fuerit, à liene ad os vētriculi largiũs trāsmisus, qui os ventriculi immodicẽ contrahat, & exsugat, hunc in modum: primum concoquatur, deĩnde euacuetur, victus ratioẽ superiũs tradita, obseruata.

Recipe serapij de buglos. vñc.ij. serapij fumariz, serapij scolopendr. ana vñc. j. sem. stillatitiorum liquorum lupi salictarij, tamaricis, buglossi, ana 3.ij. Miscantur, & à ieiuno per triduum diluculo sumantur. Repetatur aliis tribus vicibus, aut donec materia videatur cōcocta.

Appetentiam augmentia.

Humor melancholicus à liene in ventriculum trāsmisus.

Sirup. cōcoquens & elect.

Purgatio
purgans.

sta. Recipe diamosc. dulc. vnc. ss. vtatur
cum serapiis. Recipe cathol. drach. vj.
compositionis hamech, drach. iij. serapij
de bugloss. 3. ss. cum communi medici-
narum decocto, adiiciendo folliculorum
sennæ orientalis, polypod. quer. ana vnc.
ss. fiat potio, quæ hora quarta matutina
sumatur. Recipe diamoschi dulc. tessel-
lam vnam, postridie manè sumatur.

AVT SIC.

Recipe pil. de fumaria, pil. indarum,
ana drach. ss. cum stillatio liquore bu-
glossi singantur pil. v. quæ circa noctis
dimidium sumantur. Postridie quoque
sumatur tessella vna elect. solidi diamos-
chi dulcis, manè. Utendum præterea
per aliquot hebdomadas pil. sequenti-
bus. Recipe pil. de hiera simpl. agar. in pa-
stillorum formam redacti, folliculorum
sennæ orient. ana 3. j. excipiantur serap.
de scolopendr. singanturque pill. vj. è
drachma, è quibus sumantur tres per
horam antè cœnam semel in hebdoma-
da. Si verò lien, à quo hic humor trans-
mittitur, affectu aliquo laborare videat-
ur curetur præfidiis suo loco posteriùs
dicendis. Appetentia hæc immoderata à
lumbricis vix dum deuorata depascenti-
bus

Appeten-
tiæ immo-
dicæ à lū-
bricis de-
pascenti-
bus. Cu-
ratio.

bus interdum excitatur. Necandi igitur,
deinde expellendi.

Eos igitur primùm sic neci dabimus.
Recipe seminis citri, seminis contra ver-
mes, seminis brassicarum. ana ʒ. j. ʒ. cor-
nu cerui vsti drach. ij. fantonici ʒ. j. rha-
barbari ʒ. ʒ. pul. diamargar. frig. aut co-
rallij rub. ʒ. j. sacchari ad dimidium pon-
deris omnium. fiat puluis, de quo ʒ. j. su-
matur manè ante pastum, excepta stilla-
titio liquore graminis aut portulacæ.
Aegrotus autè si pauper fuerit pro rhab.
agaricum substituere licebit. Absinthiũ,
quanquam lumbricis aduersatur, in Ap-
petentia canina ob lumbricos, vitandum
est, quoniam appetentiam, vt diximus,
auget. Vnguento simul sequenti vten-
dum, vt & intrinsecus & extrinsecus ex-
pugnentur. Recipe olei absinthij, ol. rute,
olei amygdal. amararum. ana vnc. j. sem.
olei ros. (si febris absit) ʒ. j. aloes, farinæ
lupinorum, fantonici, ana ʒ. j. ʒ. seminis
contra vermes. ʒ. iiij. aceti ʒ. ʒ. adiecta
cera fiat vnguentum, quo & ventricu-
lus, & ventris regio superior, vt in infe-
riorem fugiant, vngatur calidè ante pa-
stum manè, & vesperi. Hoc quoque ca-
taplasma eandem ad rem summè con-

Puluis.

Vnguen-
tum ver-
mes ene-
cans.

Vermes
intrinse-
cus expu-
giantia.

t ducit.

ducit. Recipe farinæ lupinorum, aloes, ana ʒ. sem. fantonici ʒ. ij. seminis contra vermes ʒ. iij. cum succo vermicularis (si febris adsit) & pauco aceto fiat cataplasma ventri. Enecati autem expellantur, ne putridis vaporibus febres, aut Epilepsiam, aut alia symptomata graua inducant. Expellentur autem aloë, aut agarico, aut rhabar. liquore aliquo amaro solutis, aut in catapotia formatis. Mirram autem in enecandis, & educendis lumbricis catapotia pestilentialia, Rufi appellata, efficaciam obrinent. Enemata quoque plurimum conferunt, quale hoc quod sequitur. Recipe sacchari rub. sesquiunciam, mellis rosacei cola. ʒ. vnam, cum hordei decocto, aut iure pulli fiat enema, quod ante pastum iniiciatur. Debet enema dulce esse ad vermes euocandos, si adhuc viui sunt. Ne fiat autem è lacte, quoniam in intestinis coagulatur, grauiâque nonnunquam inducit symptomata.

Hydropis Curatio.

Caput XVI.

Causa

FIt hoc mali ob insignem hepatis refrigerationem, ipso aut primario affecto,

fecto, aut per cō sensum. Ob huius enim visceris refrigerationem, cibus qui reliquis corporis partibus distribui debet, in sanguinem mutari non potest. Quin etiam cum ipso vniuersi corporis venæ refrigerantur. Cossicatur autē hepar lien renibus, ieiunio ac tenui intestino, mesenterio, septo transuerso, pulmōni. Contingit etiam hæc passio, vbi plurimus per hæmorrhoidas sanguis excernit, aut ob immodicum muliebri profluuium, aut cum retinentur menstrua, aut ob aliam ingentem vteri dispositionem, aut ex intēpestiua aquæ frigida potatione, iecur affatim refrigerante. Atque his omnibus de causis, aqua inter cutē hominē vexari contingit, nullo in hepate præter naturā tumore existēte, sed sola in principio refrigeratione iecur afficitur, post verò aliquando & durum fit. Cœliacam præterea affectionem, & dysenteriam, icterum, & cathexiā Hydrops nonnunquam consequitur. A podagra quoque, & coxendicum dolore vexati complures, aquam inter cutē incurrerunt. Hoc morbo correpti spirandi difficultate ferè laborant, tument, graues sunt, vitiatoque colore, ex virore nimirum albicantes. Cibus

Hepar &
quibus co
afficiatur

Signa

fastidiunt, cæterum largioris potus appetentes sunt, ij præsertim qui ascite à causa calida laborant: atque etiam quòd is humor, qui in ipsis abundat, salsus est, & putrefactus, quare & plerunque februnt. Tres autem sunt Hydropis species, Ascites, Tympanites, Anasarca. Omnium periculosissimus Tympanites, secundum locum obtinet Ascites, Anasarca verò cæteris est curatu facilior. Vi-
ctus ratio calida sit & sicca. Viuat igitur ægrotus in aëre calido & sicco aut natura, aut industria luculentis ignibus, & suffitibus parato, Cibus sit concoctu facilis, vt perdices, turdi, pulli gallinacei assi, oua forbilia. Condiuntur cibi pipere, caryophyllis, & similibus aromatis. Panis sit clibanites, cui fœniculum, anisum & cuminum misceantur. Vinum bibatur album, & tenue, sed paucum. Sit autem vinosum, nisi hoc mali à causa calida sit ortum. Nam huius morbi duæ potissimum species. Ascites & Tympanites, ab intemperie interdum oriuntur calida spiritum naturalem resolvente, & absumente, quo deficiente, aqua pro sanguine generatur: tunc itaque minus calidis & cibis, & medicamentis, quàm

Vi-ctus ra-
tio.

Hydropes
ab intem-
perie cali-
da.

quàm dum à frigidis causis est abolita sanguificatio, pugnandum est. Exercitatio quiete salubrior, & vigilæ somno. Quod ad curandi rationem attinet, initio statim humor redundans vacuandus, & purgatoriis & urinam cientibus medicamentis. Quæ autem ad singulas particulatim pertineant post dicentur, cum quibus præfidiis curandæ sint persequemur. Ascites si quem corripuerit, ei venter, totumque abdomem intumescit, quo concusso, talis auditur sonus, qualem vter semiplenus efficit. Aliæ vero corporis partes, præcipuè superiores, in ascite haud quaquam inflantur. Venter autem ideo intumescit, quod id spatij quod inter peritoneum, & partes ei subiacentes est, aquoso humore impletur. Curandi autem ratio à purgantium medicamentorum vsu auspicianda. Si igitur Ascites à causa calida: vt dictum est, ortum habeat, materia hunc in modum concoquatur, & vacuetur. Recipe serapij acetari compos. serapij eupatorii, serapij metybi satiui latioris compositi, ana vnc. ij. stillatitiorum liquorum halicacabi, absinthij, cichorij ana vnc. iij. Misceantur, & à ieiunio per triduum diluculo sumatur.

Ascites
f
gna & cu
randi ra
tio.

Ascites
causa ca
curatio.
Sirup. co
coquens

tur. Recipe diarrhod. abb. ʒ. ʒ. ʒ. sumatur
tessella vna cum serapiis.

AVT FIAT APOZEMA

SEQUENS.

Recipe v. rad. com. maceratarum in a-
ceto, ana. vnc. ʒ. eupatorii, v. herbarum
capil. ana. M. j. intybi satiui latioris non
loti, cichorii ana M. ʒ. absinthij tertiam
partem M. j. asari, aristolochiæ rotundæ,
cal. lignæ, ana drachm. ij. quatuor semi-
num frig. maiorum, ana drach. j. ʒ. semi-
num anisi, apij, fœniculi, ana drach. j. flo-
rum sambuci, & genistæ, ana p. j. medul-
læ cnici, agarici in pastillorum formam
reducti, ana vnc. sem. Decoquantur in ʒ.
q. aquæ, tantisper dum pars dimidia ab-
sumatur: accipiatur iuris decocti lib. j.
sem. adiectisque succi apij, succi intybi
satiui latioris vnc. ij. saccha. q. ʒ. fiat sera-
pium mediocris consistentiæ, depuretur,
deinde addantur rhabar. selecti, ʒ. iiij.
spicæ nardi, ʒ. j. Iucundioris autem &
& odoris, & saporis gratia adiiciatur cin-
namomi selecti, santali citrini, ana drach.
j. hoc vtatur apozemate ægrotus dies
quinque, appetente diluculo. Recipe rha-
bar. selecti drach. j. sem. agarici in pastil-
lorum formam reducti. ʒ. j. spicæ nardi
gr. vj.

gr. vj. Macerentur in stillatitio liquore
 intybi satiui latioris, & pauco vini albi
 horis xij. deinde exprimantur, & colen-
 tur, adiectisque cathol. vnc. sem. diacnici,
 ℥. iij. serapij adianti. ʒ. ʒ. cum communi
 medicinarum decocto, cui seminum ani-
 si, apij & fœniculi, ana ʒ. j. quatuor se-
 minum frig. maiorum, ana ʒ. ʒ. sint ad-
 dita, fiat potio, quæ hora quarta matu-
 rutina sumatur. Utatur deinde sequenti-
 bus hepar roborantibus, obstructiones
 que aperientibus. Recipe pul. elect. trium
 fantalo. pul. diacurcumæ maioris, pul.
 diarrhodi abb. ana. drach. j. sem. sacchari
 dissoluti in stillatitio liquore halicacabi
 q. s. singatur elect. solidum in rhombo-
 rum figuram sintq; singuli rhombi pon-
 deris ʒ. ij. sem. sumatur vnus manè horis
 tribus ante pastū. Vbi dies aliquot quie-
 uerit ægrotus, repetatur apozema, cum
 pharmaco solutiuo. Interea verò hæc
 ventri ad exiccandum admoueantur. Re-
 cipe æris vsti, farinæ orobi, pul. rad. iri-
 dis, ana ʒ. j. cum succo cucumeris agre-
 stis fiat linimentum, quo venter manè, &
 vesperi ante pastum calidè linatur, vitata
 hepatis regione. Fiat quoque sequens
 epithema hepati.

Obstru-
 ctioes ape-
 rientes & he-
 par robo-
 rans ele-
 ctarium.

Linime-
 ntū ad ex-
 iccandū v-
 trem.

Epithe- Recipe cerati santalini lib. ſ. ſpicæ nar
ma pro di. 3. ſ. Miſceantur, & bis in hebdomada
hepate. tepidè applicentur hepatis manè ante pa-
ſtum. Cum autem huius pathematis de-
clinatio manifeſta apparebit, vtatur æ-
grotus pil. ſequentibus ſemel, aut bis in
pill. hebdomada. Recipe pill. de hiera ſimpl.
aloe lota in ſtillatitio liquore intybi ſa-
tiui latioris, agar. in paſtillorum formam
reducti, ana drach. j. ſ. rhabar. ſelecti 3.
j. Excipiantur ſerapio intybi ſatiui latio-
ris ſingaturque è 3. pil. vj. de quibus tres
ſumer circa noctis dimidium.

ſcites à Aſcites verò quæ eſt à cauſa frigida,
auſa fri- minorem inducit ſitim quàm ea quæ eſt
ida ſigna à cauſa calida, & in hac à cauſa frigida ca-
& curatio lidiore victus ratione, calidioribùſque
medicamentis vtendum. Primùm con-
coquantur humores, deinde vacuentur.

ſup. cō Recipe ſerapij de radicibus, ſerapij, de
bquens. eupatorio, ſerapij adianti, ana ʒ. ij. ſtilla-
ritiorum liquorum abſinthij, apij, ſorum
ſambuchi, ana ʒ. iiij. Miſceantur, fiatque
zulapium depuratum, quod adiectionis cin-
namo. ſelecti drachmas ij. ſuauiore, &
odore, & ſapore reddatur. Eo vtetur æ-
grotus dies quatuor, appetente dilu-
culo.

AVT VTATVR APOZEMATE
SEQUENTI.

Recipe quinque radic. comm. macera-
rarum in vino albo, ana ℥. j. β. filipendu-
læ, pētaphylli, eupatorii, v. herbarū capil-
pimpinellæ, pilosellæ, ana M. j. absinth. M.
β. asari. cas. lignæ, ana ℥. ij. pul. cicadarū
℥. ij. β. seminum apij, anisi, fœniculi ana
℥. j. β. cicerum rub. M. β. florū sambuchi
& geniste, ana P. j. polypod. quær. medul-
læ cnici, ana ℥. vj. Decoquantur in f. q.
aquæ donec dimidium absumatur: acci-
piatur iuris decocti libr. j. β. adiectis que
serapij de eupator. serapij de rad. ana ℥.
ij. & saccharo. q. s. fiat serapiū mediocris
consistentiæ, depuretur, additis que cin-
namomi selecti ℥. ij. spicæ nardi ℥. ij. sua-
uiore reddatur, & odore, & sapore. Eo v-
tatur ægrotus dies quatuor appetēte di-
luculo. Déinde hunc in modū vacuetur.

Recipe cathol. ℥. β. diacnici ℥. iij. sera-
pij adianti vnc. β. Cum communi medi-
cinarum decocto, adiectis florū sam-
buchi P. j. seminis absinthij tertia parte
M. j. fiat potio, quæ sumatur hora quar-
ta matutina.

Potio pur-
gans.

AVT SIC.

Recipe pil. de agar. ℥. ij. β. pil. de thy-
melæ

Pillul. de
thyme-
læa.

melæa ꝯ. ꝑ. cum stillatitio liquore absinth. singantur pil. v. quę circa noctis dimidiũ sumantur. Recipe theriacæ veter. compositionis diacurcumæ maioris, ana ꝑ. ꝑ. conseruæ adianti drach. j. ꝑ. Misceantur, & postridie manẽ sumantur. Præterea de compositione diacurcumæ maioris sumantur quotidie manẽ ꝑ. ij. Aut sequenti electario vtatur. Recipe pulueris dialaccæ, pulueris diacurcumæ maioris, ana drac. ij. sacchari dissoluti in stillatitio liquore absinth. q. s. singatur elect. solidum in tessellarum figuram: sintque singula ponderis ꝑ. ij. sumatur vna quotidie manẽ. Sequens emplastrum ventri admoveatur calidè. Recipe emplastri de granis lauri libr. j. misceantur cum stercore caprarum aut vaccarum, & singatur emplastrum. Ceratum autem santalinum hoc in affectu à causa frigida hepatis admoveendum non est. Tumentia verò crura lixiuio, in quo ebuli folia decocta fuerint, lauentur. Tympanites verò si quem corrupuerit, intumescit venter distenditurque, qui concussus tympani sonum reddit: reliquæ verò corporis partes macilentiores fiunt.

Victus ratio ea sit, quam prædiximus.

Flatulen

• Empla-
strum cū
stercore
caprarū.

Lotio cru-
ris.
Tympani-
tis causæ
signa & cu-
ratio.

Flatulenta autem omnia summa cura vententur. Exercitia, fames, sitis quoque vehemens, si ferantur, laboranti mirifice auxiliantur. Hoc malum à causis calidis ferè suboritur. Curandi ratio à concoctione humorũ, & vacuatione inchoanda.

Recipe serapij de radic. serapij intybi
 satiui latioris compositi, serapij de eupator, serapij acerati compositi, ana vnc. j. Sirup. cõ-
coquens.
 ß. stillatitiorum liquorum apij, intybi satiui latioris, cichorij, ana vnc. iij. Misceantur, fiatque zulapium mediocris consistentiæ, quod depuretur, & adiectis cinnamomi selecti, & pul. diarrhodi abb. ana drachm. j. ß. ori iucundius reddatur. Eo utetur ægrotus diebus quatuor manè.

AVT VTATVR APOZEMATE
 SEQVENTI.

Recipe quinque radic. com. marceratarum in aceto, ana vnc. ß. origani, calaminthæ, folio. absint. ana tertiam partem m. j. intybi satiui latioris non loti, quinque herbarum capil, ana m. j. filipendulæ m. ß. asari, cal. lignæ, spicæ nardi, ana drach. j. ß. seminũ anisi, apij, fœniculi, ana 3. ij. quatuor seminum frig. maiorũ, ana 3. j. ß. florum sambuci p. j. ß. Decoquantur

tur in f. q. aquæ, vsq; ad dimidij consumptionem: accipiat iuris decocti lib. j. ß. cui sacchari adiectione. q. f. dulcedo inducatur: depuretur, & additis cinnamomi selecti, & pul. diarrhodi abb. an. 3. j. & odore, & sapore iucundiore reddatur. Eo vtatur dies quatuor aut quinq; appetente diluculo. Deinde vacuetur. Vehementes autem non debent esse vacuationes.

Recipe pil. de hiera simp. rhabarb. selecti, pil. de agar. ana ʒ. j. stillatitio liquore intybi satiui latioris excipiantur, singanturque pil. v. quæ circa noctis dimidium sumantur.

A V T S I C.

Purgatio
purgans.

Recipe rhabarb. selecti ʒ. iiij. spicæ nardi scrup. j. ß. agar. in pastillorum formam redacti scrup. ij. Macerentur in stillatitiis liquoribus absinth. intybi satiui latioris, & pauco vini albi horis duodecim, deinde exprimantur, & colentur: adiectisque diacnici drach. j. ß. serapij adianti ʒ. ß. stillatitiorum liquorum absinth. & intybi satiui latioris. q. f. fiat portio, quæ antelucano tempore sumatur. Sequentis quoque electar. vsus illi plurimum conducet.

Elect. he-
par robo-
rans & ob-
structum
aperiens.

Recipe pul. diacucurmæ drach. ij. pul. diarrhodi abb. pul. electar. trium santal. drachm.

drachm. j. ß. sacchari dissoluti in stillati-
tiis liquoribus apij, & intybi satiui latio-
ris q. l. fingatur electar. solidum in rhom-
borum figuram, sintque singuli ponde-
ris drachm. iij. Sumatur vnus quotidie
manè.

AVT SIC.

Recipe compositionis mollis diacur-
cumæ maioris, libr. ß. pul. elect. trium san-
talo. pul. diarrhodi abb. ana 3. ij. Excipiā-
tur serapio intybi satiui latioris compo-
siti, fiatq; electarium molle, de quo 3. ij.
quotidie manè sumantur, loco electar.
solidi prædicti. Illa autem ventri admo-
ueantur.

Sacculus
ventrem
exiccans.

Recipe milij partes tres, salis commu.
partem vnā, seminum anisi, & fœnicu-
li, ana partem dimidiam. miliū, & sal tor-
reantur, deinde cum cæteris mista pan-
nis lineis raris insuantur, finganturque
sacculi duo, qui ventri alter post alte-
rum ante pastum calidè admoueantur.

AVT VTATUR EMPLASTRO

SEQUENTI.

Recipe emplastri de baccis lauri lib. j.
Misceatur cum stercore caprarum, aut
vaccarum, fingaturq; emplastrum, quod
ventri applicetur, hepatis regione decli-
nata,

Ana sar
cæ cura
tio.

nata, quæ ante partum linimento sequen
ti linatur. Recipe cerati santalini ℥.v. spi
cæ nardi. ʒ. j. Misceantur, & his in heb
domada bis commistis hepatis regio ca
lidè linatur. Anasarca autem Hydropis
quoque species, vniuersam carnem, at
que adò totius corporis molem spongiæ
instar laxam, & madidam efficit, toto cor
pore, colore quidem mortuo simili, in
tumescente. Hæc autem Hydropis spe
cies cæteris quidem faciliùs curatur,
quoniam vim naturæ arguit, quæ in o
mnes corporis partes humorem illum
trudere potest. Est enim adhuc sangui
ni mistus, humorisque naturam reti
net. Cæteræ autem species difficiliùs cu
rantur, quòd & aqua, & flatus in vnum
coacta sint: virtus autem vnita seipsa di
spersa fortior est. Victus ratio ea sit,
quam superiùs diximus. Exercitatio au
tem, quæ sudorem exciter, admodum
utilis: sudor verò linteo asperiore ex
tergendus. Conferunt quoque pluri
mum fricationes ter, aut quater quotidie
repetitæ: meatus enim aperiunt, exte
nuant, discutiunt, desiccant. Vigiliæ, af
fectus animi, & quæcunque desiccant,
conducunt. Huius mali origo si à men
sum,

Victus ra
tio.

Fricatio
num com
moda.

sium, aut hæmorrhoidum suppressione
 fuerit, propter quam sanguis ad hepar
 regurgitat, ipsumque, & calidum inna-
 tum suffocat, à sanguinis detractione, si
 virtus, ætas quoque permiserint, curan-
 di ratio auspicanda, ob alias autem cau-
 sas, in nulla hydropis specie vena inci-
 denda est. Ob dictas igitur causas, pri-
 mum incidatur iecoraria vena dextri
 brachij: deinde ad menses euocandos,
 aut hæmorrhoidas, sophena. Medicamen-
 ta præterea quæ Hypofarcæ, siue Ana-
 sarcæ conueniunt, mensibus quoque euo-
 candis conferunt. Hæmorrhoides verò
 vt aperiuntur & fluant, panno aspero fri-
 candæ sunt, aut folio ficulno, aut cæpa.
 Humores deinde concoquantur, & va-
 cuentur. Recipe serapij de absinth. ʒ. iiii.
 serapij de rad. sine aceto. ʒ. j. β. stillatio-
 rum liquorum absinthij, apij, mellisso-
 phylli (propter matricem) ana ʒ. iij. Mi-
 sceantur, fiatque zulapium, quod depu-
 retur, & adiectis cinnamomi selecti ʒ. ij.
 & ʒ. ij. spicæ nardi (quæ constringendi
 & aperiendi facultate est prædita) ori-
 gratius reddatur. Eo vtatur egrotus die-
 bus tribus. Poterit & altero triduo repeti,
 ad pleniorē materiæ concoctionem.

Venæ se-
 ctio quan-
 do in hy-
 drope fa-
 cienda &
 quando
 non.

Mensibus
 euocandis
 conferen-
 tia.

Hæmor-
 rhoides
 vt afluant.

Sirup. cō-
 coquens.

Apozema
conco-
quens.

Recipe quinque rad.com.maceratarū
in vino albo, an. vnc. ſ. chamædryos, cha-
mæpityos, caſſuthæ, eupatorij, ana m. j.
quinque herbarum capil. filipendulæ, an.
m. ſ. abſinth. tertiam partem m. j. ſemi-
num aniſi, apij, fœniculi, ana ʒ. ij. florum
ſambuchi r. ij. polyd. quer. medullæ cni-
ci, ana ʒ. ſem. Decoquantur in ſ. q. aquæ,
donec pars dimidia abſumatur: accipia-
tur iuris decocti lib. j. ſ. adiecto ſaccha-
ro dulcedo inducatur, fiatque ſerapium
mediocriter coctum: depuretur, additiſ-
que cinnamo. ſelecti ʒ. j. ſ. ſpicæ nardi &
iunci odor. ana ʒ. ſ. iucundiore & ſapo-
re, & odore reddatur. Eo dies quinque
ægrotus vtetur, appetente diluculo. Po-
terunt autem dicto apozemati vnc. iiij.
oxymelitos ſcillini addi, ſi materia craſ-
ſior fuerit. Reci. pilul. de agar. ʒ. ij. pil. fœ-
tid. ʒ. ſem. Excipiantur ſtillatio liquore
abſinth. ſinganturque pilul. vij. quæ cir-
ca noctis dimidium ſumantur.

Pill.

AVT SIC.

Recipe cathol. ʒ. ſ. diacnici (aquaſ e-
nim illas euacuat) ʒ. iiij. ſerapij de rad. ſi-
ne aceto ʒ. ſ. cum communi medicina-
rum

rum decocto, adiectis polyp. quer. ʒ. ʒ. a-
gar. recens in pastillorum formam reda-
cti ʒ. ij. florum sambuchi p. j. fiat potio, Purgatio
purgans.
quæ sumatur ad diluculum. Recipe the-
riacæ vet. ʒ. j. sumatur postridie manè sex
horis ante pastum. Quiescat ægrotus
dies sex, aut septem, rursus deinde hu-
mores & concoquantur & vacuentur re-
petitis serapiis, aut apozemate, solutiuis
que pharmacis prædictis, fiatque simili-
ter ad perfectam usque curationem. Me-
dio autem tempore utatur electario se-
quenti.

Recipe compositionis dialacæ, com- Elect.
positionis diacurcumæ majoris, ana vn-
cias quatuor. Misceantur, sumanturque
drach. ij. quotidie manè. Aegrotus au- Sudor q-
bus pro-
uocetur.
tem post geminam euacuationem in la-
conico, siue hypocausto sudet, aut in bal-
neo naturali, aluminoso, & sulphureo. Si
cum reliquo corpore venter quoque sit
tumidus, Balneū. admoueatür emplastrum in
Tympanite traditum. In muliere verò
mensēs euocentur balneo posteriùs di-
cendo, ubi suppressionis mensium cura-
tio tradetur. A nimio autem mensium
& hæmorrhoidum fluxu & hoc pathe-
ma nonnunquam oritur. Nimio enim

aut mensium, aut hæmorrhoidum fluxu spiritus dissoluuntur, imbecillumq; red-
ditur hepar: quare passio hæc, quæ inde nascitur, à causa esse frigida dicitur. In hoc autē malo, ab iis fluxibus orto, Medicum solertē esse expedit. Nam quæ sistendis Mensibus, aut Hæmorrhoidibus

Hypofar- conueniunt, Hypofarcæ obsunt: quæ ve-
cæ nocen- rò Hypofarcæ conferunt, sanguinis flu-
tia. xui efficiunt, ipsum enim augment. Viden-
dum igitur utro ex affectu plus periculi impendeat. Vtemur tamen aperientibus propter Hydropē, mediocriter verò, aut parum aperienti vi præditis, ob sanguinis fluxum. Materia igitur hunc in modum primū concoquatur, deinde vacuetur. Recipe serapij de absinth. vnc. iij. serapij de rad. sine aceto, vnc. j. β. stillatitiorum liquorum, absinth. (aperit enim & astringit) melissophylli, betonicę, ana vnc. iij. Misceantur, fiatque zupium, quod depuretur, & adiectis cinnamomi selecti ʒ. j. spicæ nardi drachm. β. (aperit & astringit) ori iucundius reddatur. Eo utatur ægrotus dies tres dilu-
luculò. Recipe pilul. de agarico, pilul. de rhabarbaro, ana drachm. β. Excipiantur stillatio liquore absinth. finganturque pil.

Sirup. cō-
coquens.

pilul. v. quæ circa noctis dimidium sumantur. Recipe theriacæ veter. scrupul. ij. sumantur postridie manè sex horis ante pastum. Nec satis est ægrotantem semel purgari, materia enim multa est, repetitis igitur vicibus vacuetur, dierum tamen septem, aut octo spatio interposito, iisdem vtens præfidiis. Quòd si proximè dictis pilul. non sufficienter vacuetur ægrotus, sequentibus vtatur. Recipe pilul. de agar. scrupul. ij. pilul. foetid. ℞. j. Excipiantur stillatitio liquore absinth. singanturque pilul. v. quæ circa noctis dimidium sumantur.

Purgationes sæpè repetendæ.

AVT SIC.

Recipe agarici in pastillorum formam reducti drachm. j. rhabarb. selecti scrup. ij. spicæ nardi gra. iiij. Macerentur in stillatitio liquore absinth. horis duodecim. deinde exprimantur, & colentur, adiectisque diacnici drachm. ij. serapij de duabus radicibus vnc. sem. cum communi medicinarum decocto, addita polypod. quer. dimidiata vncia, fiat potio, quæ hora quarta matutina sumatur. Aut horum loco, è drachm. vj. hieræ picræ Galeni, & saccharo, fingatur bolus,

qui manè antè pastum sumatur. Aut cū stillatio liqore absinth. dissolutæ sumantur. Quo autem tempore ægrotus materiam neque concoquet, neque vacuabit, vtatur electar. sequenti. Recipe compositionis dialaccæ vnciam j. s. compositionis diacurcumæ maioris vnciam vnam, compositionis diacalaminthæ vnc. s. De his commistis sumantur quotidie matutinis horis drach. ij. Cū autem morbi manifesta declinatio apparet, vtendum sequentibus pilulis. Recipe pilul. de hiera simpl. agar. in pastillorum formam redacti ana. drachm. j. s. rhabar. selecti drachm. s. Excipiantur serapio de duabus radicibus, singanturq; è drachma pilul. vj. è quibus tres ab ægroto sumantur mox vbi à somno primo expectatus fuerit, bis in hebdomada. Hæmorrhoidum verò fluxus si interea irritaretur, hunc in modum reprimatur. Recipe olei myrthei vnc. ij. olei ex cotoneis, olei mastich. an. vnciam. j. His commistis hæmorrhoides inungantur manè & vespèri.

AVT SIC.

Recipe balaustiorum, psidiæ, gallarum, rhois obsoniorum, baccarum myrti,

ti, ana vnciam vnam, hypocistidos, oxya-
 canthæ, ana vnc. semiss. Decoquatur in
 vino rubro, & pauco aceti ad tertias, de- Suffumi-
 in chalybs multis vicibus eo in de- gium.
 cocto candens extinguatur,
 fumus autem per
 anum reci-
 piatur.

*

V 3

DIO

DIONISII FON-
TANONI DOCTO-
RIS MEDICI

Mompessu-
lensis,

*

*De Morborum internorum cura-
tione, Liber Tertius.*

Felici Curatio. Caput I.

causæ.

V M per vniuersum cor-
pus bilis aut atra, aut fla-
ua effunditur, lætero ho-
minem laborare dici-
mus. Oritur autem hoc
vitium interdum ex so-
la iecoris intemperie calida, in eoque tunc
calor citra grauitatem consistit. Non-
nunquam verò sit à feruenti iecoris in-
flammatione sanguinem in bilem mu-
tante, qui per vniuersum corpus defer-
tur. Tunc autem excrementa biliosa sunt,
adestque febris, grauitasque in dextro
hypocondrio percipitur. Interdum verò
contingit ob folliculi fel continentis ob-
structionem, aut imbecillitatem, propter
quam

quam biliosum humorem ad se non trahit, sicq; fit sanguis impurus, qui per vniuersum corpus diffunditur. Vt enim renum munus est sanguinis serum ad se attrahere: & splenis, melancholicum humorem: ita & huic folliculo fel ad se attrahere vis est, & facultas. Interdum vero non ob ipsius folliculi imbecillitatem hoc vitium accidit, sed ob vasorum ab ipso exortorum, ora sua in hepar extendentium infirmitatem, aut obstructionem, biliosum humorem folliculus attrahere non potest. Contingit etiam nonnunquam hic morbus propter eius meatus, qui bilem ad intestina defert, obstructionem, quæ ex excrementis cognoscitur: alba enim excernuntur. In ictero ab his obstructionibus curando, non solum vacuanda bilis, sed & pituita, quæ bili permista, ipsam incrasans obstructiones parit. Materia autem, quoniam multa est, antè concoctionem hunc in modum minuatur. Recipe pil. de hiera simpl. agarici in pastillo-
rum formam redacti, rhabar. selecti, ana
℞.j. Excipiantur stillatitio liquore inty-
bi sat. latioris, singanturque pil. v. quæ
sumantur vbi à primo somno ægrotus

Excremen-
ta alui
ba quæ
indican-
Icteri
obstru-
ctione
ratio.
Minor
tius.

irup. cō-
 oquens,
 e lecta.

expectatus fuerit. Humores deinde hūc
 in modum concoquantur. Recipe se-
 rapij bizantini (biliosam & pituitosam
 materiam respicit) serap. de duabus ra-
 dic, serap. intybi sati. latioris compo-
 siti, ana vnc. j. sem. stillatitiorum liquo.
 absinth. cicho. apij, ana vnc. iij. Miscean-
 tur, & à ieiuno per triduum diluculo
 bibantur. Non erit autem inutile & hæc
 altero triduo repetere, quòd materia
 hæc crassa, longiore concoctione egeat.
 Recipe diarrho. abb. vnc. ss. vtatur cum
 serap. Aut vtatur apozem. sequenti. Re-
 cipe quinque rad. comm. maceratarum
 in aceto, ana vnc. sem. filipend. pentaph.
 chamædryos, chamæpityos, ana m. ss.
 intybi satiui latioris non loti, cichorij
 cum radice quinq; herbarum capil. ana
 m. j. asari, cas. lignæ, ana drach. ij. qua-
 tuor seminum frig. maiorum, ana drach.
 j. sem. cicerum rub. m. ss. seminum anisi,
 apij, & fœniculi, ana drachm. ij. florum
 sambuchi, & genistæ, ana P. ij. Deco-
 quantur in .ss. q. aquæ, vsque ad dimidij ab-
 sumptionem: accipiatur iuris decocti
 lib. j. ss. & saccharo dulcedo inducatur,
 adicianturq; intybi satiui latioris com-
 positi, serapij de rad. serapij bizantini.

ana

ana ℥. ij. fiat autem serapium mediocriter coctum, quod depuretur, adiectisq; cinnamo. selecti, & santali citrini, ana ℥. ij. suaviore & sapore, & odore reddatur. Eo utetur ægrotus diebus quinque appetente diluculo. Recipe pilul. aggregat. pilul. de rhabarb. ana ℥. ℞. Excipiantur stillatitio liquore intybi satiui latioris, finganturq; pilul. v. quæ circa noctis dimidium sumantur. Pill.

AVT SIC.

Recipe rhabar. selecti drach. j. ℞. spicæ nard. gran. vij. agar. in pastil. formam redacti drachm. j. Macerentur in stillatitiis liquoribus intybi satiui latioris, absinth. & paucò vino albo horis xij. deinde exprimantur, & colentur, adiciantur cathol. vnc. ℞. diaphœn. elect. de succo ros. ana drach. j. serap. adianti vnc. ℞. & cum communi medicinarum decocto, cui polypod. quer. ℥. dimidiata sit addita, fiat potio, quæ hora quarta matutina sumatur. Si verò ægrotus pauper fuerit, sequenti utatur solutiuo pharmaco, viliori quidem, non minùs tamen utili. Recipe cathol. ℥. vj. diaphœ. elect. de succo ros. ana drachm. ij. serap. adianti ℥. sem. cum stillatiis liquoribus absinth. & intybi

intybi satiui latioris, fiat potio, quæ
 sumatur: vt dictum est. Recipe diarrh.
 abb. tessellati tessellam. j. sumatur postri-
 die manè. Vtrique enim humori conue-
 nit. Sequenti deinde elect. vtendum. Re-
 cipe pul. diarrho. abb. pul. electar. trium
 santal. ana drachm. j. ss. trochiscorum de
 rhabarb. drach. j. diacurcumæ maio. ℥. ij.
 sacchari dissoluti instillatitiis liquoribus
 absinth. & intybi satiui latioris. q. s. sin-
 gatur elect. in tessellarum figuram, qua-
 rum singulæ sint ponderis drachm. ij. ss.
 Sumatur vna, horis tribus ante pastum,
 quater singulis hebdomad. Apozemate
 autem sequenti, quod partim aperit,
 partim soluit, si quis in his obstructio-
 nibus vtatur, non leue sibi auxilium fe-
 ret. Recipe quinque radic. comm. ma-
 ceratarum in aceto, ana ℥. ss. quinque her-
 barum capil. intybi satiui latioris non
 loti, cichorij, seriolæ, ana P. j. chamæ-
 dryos, chamæpityos, cassuthæ, penta-
 phylli, filipendulæ, ana M. ss. aristolochiæ
 rotundæ, cass. lignæ, ana drachmas ij.
 asari. drachm. iij. quatuor seminum frig.
 maior. ana drachm. j. ss. seminum anili,
 apij, hipposelini, ana ℥. ij. cicerum rubr.
 Manipul. ss. florum genistæ & sambuci
 ana

Apozema
 partim a-
 peries p-
 tim so-
 uens.

ana. P. j. β. polipodij quer. ʒ. j. β. agar. in
 pastillorum formam redacti, medullæ
 enici, ana vnc. sem. Decoquantur in. s. q.
 aquæ, donec dimidium absumatur. Re-
 cipiatur iuris decocti expressi, & colo
 transfusi lib. j. β. saccharo dulcedo indu-
 catur, adiectisq; succi intybi satiui latio-
 ris, succi apij, ana vnc. ij. serapij bizanti-
 ni, serapij intybi satiui latioris, ana vnc.
 ij. β. fiat serapium mediocriter coctum,
 quod vbi depuratum fuerit, admistis cin-
 namomi drach. j. spicæ nardi ʒ. ij. iucun-
 diore & sapore, & odore reddatur. Po-
 stremodrach. iij. rhabar. selecti infundan-
 tur, in eoque tantisper macerari permit-
 tantur, dum durabit. Hoc autem apoze-
 mate vtetur ægrotus sex dies appetente
 diluculo. Aut apozematis loco sequen-
 tibus pilul. Recipe pilul. de hiera simpl. Pill.
 agarici recens in pastillorum formam
 redacti, ana drac. ij. rhabar. selecti drach.
 j. β. Excipiantur serapio byzantino, sin-
 ganturque pil. vj. è drachma, è quibus su-
 mantur tres, per horam ante cœnam, bis
 singulis hebdomadis.

Phlegmones hepatis Curatio.

Caput II.

Inflam

Signa. **I**nflammationem in hepate fieri, ut
 & in aliis visceribus, eisdemque ob
 causas, manifestum est. Quo ita affecto,
 in dextra præcordiorum parte grauitas
 est, atque dolor, tota præcordia retra-
 hens, atque ipsius ad iugulum usque ex-
 tensio: tussis adest exigua, linguæ color
 in primis quidem ruber, deinde verò ni-
 ger, cibi fastidium, sitis inexhausta, vom-
 itus bilis tum synceræ, tum eius quæ ouo-
 rum vitellis est similis, quæ æruginis co-
 lorem aliquando postea referre videtur.
Alius astringitur, nisi inflammationi hu-
ius visceris imbecillitas cōiuncta sit. Fe-
 bris quoq; acuta hunc affectum conse-
 quitur. Hæc autem inflāmatio nonnun-
 quam in sima huius visceris parte consi-
 stit, nonnunquam verò in eius gibbo.
 Quæ autem in sima parte eueniunt in-
 flammationes, magis quam quæ in eius
 gibbo fiunt, cibi fastidium, nauseam, vo-
 mitum biliosum, sitimq; inducunt. Quæ
 verò in parte gibba eueniunt, maiore in-
 ter spirandum dolore laborantem affi-
 ciunt, tussim quoque maiorem excitant,
 dolorem prætereà usque ad dextræ par-
 tis iugulum adeò, ut detrahi videatur,
 extendunt: qui quidem dolor concavæ

venæ

Hepati
 inflamma-
 ti in gib-
 ba & sima
 parte si-
 gna.

venæ magis , quàm membranarum tensionem sequitur. Porro cùm alterutri parti dolor adest, ad nothas vsque costas peruenit, nempe eis per membranas coniungitur. Inflammatio autem siue in huius visceris parte gibba, siue in sima fuerit, in neutra tamen exquisitè consistet, quoniam omnium eius partium carnes inter sese continuantur. Hepatis inflammationes, quæ in sima parte consistunt, tactu haud quaquam dignosci possunt. Quæ verò in eius gibbo oriuntur, tactu quidem cognosci possunt, si magnæ sint, abdomenq; natura sit gracile, aut morbo gracilius redditum: secus nō. Scirrhus autem in hepate, inflammatione tactu euidentius dignosci potest, quoniam durior est scirrhi, quàm inflammationis moles. Huc accedit, quòd extenuata solent esse corpora, quæ scirrho incumbunt. Cæterum processu temporis, quanquam scirrhus augeatur, non æquè tamen facile erit ipsum tactu cognoscere, aqua inter cutem, quæ scirrhum illico sequi consuevit, interceptante indicium. Decipiuntur interdum nonnulli, musculorum iecori incumbentium inflammationes ipsi iecori tribuētes. Expedit igitur has inter

Inflam-
tio nun-
quam ex-
quise cur
in neutra
parte he-
patis con-
sistat.

Inflāma-
tionis he-
patis &
musculo-
rum ipsi
inhāren-
tium di-
stinctio.

se nosse distinguere. Inflammatis muscu-
lis, tumor iuxta situm eorum qui ieco-
ri incumbunt, oblongus apparet, visui &
tactui manifestus. Præterea musculis in-
flammati, cutis illis incumbens circun-
denditur, vt si quis digitis apprehensam
attrahere velit, minime sequatur. Ad hæc
ob musculorum inflammationem cor-
poris color haudquaquam mutatur. Ie-
cinore autem inflammato, tumor secun-
dum lineamenta, figura iecoris rotun-
dus est. Ad corporis quoque decubi-
tum conformatur. Nam maior apparet
corpore in sinistrum latus reclinato, mi-
nor verò eo in dextrum reuoluto, ieci-
nore nimirum sub dextras costas ceden-
te, neque tactui, neq; visui similiter suc-
cumbente. Præterea in hepatis inflam-
matione, cutis iecori incumbens natura-
lem suum seruat habitum, corporis au-
tem color auriginosus apparet.

Curatio.

Enema.

Curandi ratio statim, si nihil obstat, à
venæ sectione auspicanda, aluo tamen
priùs iniecto enemate ducta, si (vt con-
uenit) excrementa non deiecerit. Reci-
pe cas. recens extractæ, sacchar. rub. ana
vnc. j. ol. vio. vnc. iij. salis drach. j. decocti
quatuor remollientium herbarum, ad-
iectis

iectis prunis x. hord. p. j. lib. j. ꝑ. Commi-
stis omnibus fiat enema, quod ante pa-
stum iniiciatur, cōq; eiecto, incidatur ie-
coraria vena dextri cubiti, fiatq; (si vires,
& ætas permiserint) copiosa sanguinis
detractio ad prohibendum phlegmones
incrementum. Vires si repugnent, san-
guinis detractio nē partiri satius erit. Si
verò venæ sectionem vires ætāsq; omni-
no dissuadeant, cucurbitulæ cum scarifi-
catu natibus affigātur. Hæmorrhoidum
suppressio si hepatis phlegmonem exci-
tauerit, cōfestim aperiantur, quod fiet si
eas aut linteo aspero, aut ficulno folio,
aut cepis fricueris. Ante diem quartum
solutiua valida exhibenda non sunt, et-
enim ad usq; diem illum humores in flu-
xu sunt, qui pharmaco solutiuo irritati
ad magis fluendū excitarentur. Ad quar-
tum igitur vsque adhibeantur repellen-
tia ad fluxum cohibendum, admistis,
paucā tamen quantitate, discutientibus
& resoluentibus, quoniam hepatis phle-
gmone ab astringentibus faciliē indu-
ratur. Ea autem partim sumantur, par-
tim admoueantur. Sumantur autem
hæc. Recipe serapij ex cotoneis, serapij
myrthei, serapij de rosis siccis, anna ꝑ. j.
serapij

Venæ se-
ctio.

Hæmor-
rhoidum
apertio.
Cucurbi-
tulæ.

Solutiua
valida cur
ante
non dāda.

serapij intybi satiui latioris simpl. ad aperiendum, vnc. ss. stillatitiorum liquorum plantaginis, solani, rosarum, ana vnc. ij. Misceantur, & à ieiuno per biduum diluculo sumantur. Repetantur vsq; ad quartum diem, siquidem ab ipso statim initio ægrotum Medicus curandum suscepit. Extrinsecus autem vsque ad quartum diem hæc admoueantur. Recipe olei rosa. ol. myrthei, ana vnc. j. ss. olei ex cotoneis ʒ. j. (resoluunt) olei absinth. vnc. ss. succi plantag. vnc. ij. santali rubr. rosarum rubrarum, ana ʒ. ij. His commistis, hepatis regio linatur tepidè ante pastum vsque ad quartum diem: post quem resoluentia sunt augenda, astringentia verò minuenda. Sic igitur in morbi incremento faciendum. Recipe ol. myrthei, ol. ex cotoneis, olei rosacei, succi plantaginis, ana vnc. j. ss. ol. absinthij, ol. nardini, ana vnc. ss. Misceantur, & hepatis regio manè, & vesperi ante pastum tepidè vngatur. In progressu olea resoluentia augeantur, qualia sunt ol. absinth. & nar. astringentia verò alia minuantur, idq; magis atque magis morbo ad vigoris finè, aut declinationem procedente. Si tantum Phlegmones ratio haberetur, dissoluentib

Extrinsecus
admo-
uenda.

uentibus tantum vti oporteret, cæterum quoniam hepatis substantia facile dissoluitur, astringentia dissoluentibus admiscenda sunt. In hunc igitur modum faciendum.

Recipe olei nardini, olei absinthij, ol. chamæmeli, ana drachm. j. sem. (sunt hæc mollientia, & dissoluentia) olei rosæ. vn. j. chamæmeli, absinthij sicci, ana drachm. ij. rosa. rub. drach. sem. His commistis linatur hepatis regio tepidè manè & vespèri. Absinthium astringit, eius autem oleum emollit.

Olei ab.
p vires.

Tumoris hepatis à causa frigida
Curatio. Cap. III.

AB humore pituitoso frigido in hepate collecto, interdum tumor, &

abscessus oritur, qui si suppuretur, curari vix potest, quod hepar à pure purificari ægerrimè possit: id quod prudens

Medicus astantibus prædicere debet. Venæ hoc in malo haud quaquam inciden-

da, nisi magna in vniuerso corpore plenitudo appareat. Primum enemate se-

quenti alius mollienda, deinde repellentibus calidis, mistis cum subtiliter re-

soluen

Causæ.

Suppuratio in hepate vix curari potest.

Venæ sectio.

Enema. Soluentibus, tam sumptis, quam admo-
tis vtendum. Recipe quatuor herbarum
remollientium, ana m. j. hordei furfuris
ana m. ss. florum chamæmeli, p. j. Deco-
quantur in s. quantitate aquæ ad tertias,
accipiantur iuris decocti sesquialibra, cas-
recens extractæ, sacchari rub. ana vnc. j.
mel. rosa. col. sesquiuncia, olei commu-
nis, vnc. iij. salis, 3. j. Commistis omnibus
fiat enema, quod ante pastum iniiciatur.

**Sirup. cõ-
coquens** Sumantur deinde hæc. Recipe mel rosa-
cei col. vnc. ij. serapij adianti sesquiun-
ciam, serapij absinthij vnc. j. stillatitio-
rum liquorum menthæ, cassuthæ, buglos-
fi, ana vnc. iij. Misceantur, & à ieiuno per
triduum diluculo bibantur. Repetantur
vsque ad morbi declinationem, addendo
stillatitium liquorem fœniculi præser-
tim si in hepatis gibbo tumor ille fuerit.

**Extrinsecus admo-
nenda.** Extrinsecus autem sequentia admouean-
tur. Recipe olei rosacei, olei mastich. an.
vnc. j. ss. aceti. vnc. j. olei chamæmeli, 3. se-
mis. Misceantur, & hepatis regio tepidè
vngatur. In incremento sequentibus o-
leis vtatur.

Recipe olei masthich. vnc. ij. olei cha-
mæmeli, vnc. j. ss. His commistis vngatur
hepatis regio calidè. In vigore autè hoc
affectu

affectu existente, & declinationis initio
sumantur hæc.

Recipe diacurcumæ maioris sequiun-
ciam, sumantur dr. ij. quotidie manè. Ex-
trinsecus autem hæc fiant. Recipe olei
nardini, olei absinthij, ol. chamæmeli, an.
sesquiunciam. His commistis vngatur
regio hepatis calidè. In declinationis au-
tem progressu addatur stercoris capræ,
vnc. sem. Si hic tumor duritiem acquirat,
ei sic succurrèdum. Recipe diachyli irea-
ti, emplastri de meliloto, ana vnc. j. sem.
puli absinth. & spice nardi, ana drachm. j.
Subigantur cum oleo nard. singaturque
emplastrum in lunæ dimidiatæ formam,
quod hepatis regioni apponatur. Si ve-
rò suppuretur, abscessumque rumpi sit
necesse, quod omnium est periculo-
sissimum, si pus ad intestina, rupto ab-
scessu, declinare videatur, lauantibus
enematis vtendum, hunc in modum.

Recipe decocti hord. & fursu. lib. j. sac- Enemaa
chari semel duntaxat cocti, mellis ro- luens.
facci col. ana vnciam vnam. Commistis
omnibus fiat enema, quod ante pastum
immittatur. Si verò pus ad vrinæ vias de-
clinare visum sit, decocto, sequenti vtèdū.

Recipe quatuor seminū frig. maiorum

Emulsio.

unc.j. sem. confringantur & cum decocto
cicerum rub. in quo radices apij, & fœ-
niculi decoctæ fuerint, fiat emulsio, de
qua exhibeantur ʒ. vj. appetente dilucu-
lo tantisper dum pus in lotio apparebit.

Hepatis imbecillitatis Curatio.

Caput IIII.

Causa. **H**Epatitis imbecillitas à quavis intem-
perie insigni producit: intempe-
ries autem illa per contraria emendati-
da, calidam refrigerando, frigidam cale-
faciendo, humidam resiccando, siccam
humectando. Ceterum in huius affectus
Curatio curatione hoc accuratè obseruandum, vt
quot in- cum intemperiem corrigentibus, addan-
dicationi tur aliqua aperientia, quòd ferè cum illa
bus abtol- intemperie absit obstructio, à congrega-
uatur. tis in ipso per imbecillam sanguificatio-
nem excrementis, astringentia etiam ad-
miscenda quòd principis huius visceris
robur, firmitasque conseruetur: partium
quoq; sint tenuiū, vt tergant, & leniant,
dictaque excrementa vacuent. talia qui-
dem sint, tam quæ sumuntur, quàm quæ
Signa. admoventur. Intemperies autem calida
si iccur occupauerit, humores primū
colliq

colliquantur, deinde ipsius visceris carnes, bilis crassa, grauitérque olens per aluum euacuatur, valdèq; colorata, vrina rufa est, pulsus celer, sitis adest multa, cibus fastiditur, biliosa vomuntur, ferè feбриunt. Frigida verò intemperie, si iecur laboret, deiectiones neque multæ sunt, neque assiduæ, certis autem diebus cumulatius excernuntur, sed quæ minùs oleant, quam quæ per calorem colliquantur. Colore quoque alio sunt, atque consistentia. Sunt enim deiectiones, quæ per eam intemperiem egeruntur, similes aquæ in qua caro recens mactata lota sit, præ se quæ plerunque ferunt sanguinis putrefacti, aut in grumos coacti speciem, non quòd sanguis verè sit, aut grumus, sed veluti limus, & fex quædam sanguinis crassa, ad atræ bilis speciem proximè accedens. Plures præterea, variique deiectionum colores frigidam iecinoris intemperiem testantur. Qui hac intemperie laborant, tantum abest, vt cibum fastidiant, vt maior etiam illis ciborum appetentia sit. Et quanquam facies illis non concidat, febre tamen languida infestantur. Copulata autem alterutri harum intemperierum siccitas si-

Bilis crassa grauitér olens

Excrementa cur oleant minus in intemperie frigida quam calida.

tim augebit, excrementaque pauciora,
 ac sicciora reddet. Humiditas verò li-
 quidiora, copiosioraque, sitim autem mi-
 nuet. Medicamenta autem calida huic
 affectui magis conueniunt, quod ferè
 hepatis imbecillitas ab intemperie fri-
 gida fiat, quæ aut prima est, aut immodi-
 co calori sanguinem & spiritum, calo-
 remque natuum dissipanti succedit. Si
 tamen calor adhuc subesset, calida vitan-
 da. Vuæ passæ cum vinaceis tota sub-
 stantia hepatis familiares admodum sunt.
 Sequens quoque electarium iecur im-
 becillum mirificè roborat.
 Recipe vuarum passarum detractis vi-
 naceis ʒ. xxxvii. ʒ. croc. ʒ. j. ʒ. calami
 aromatici ʒ. ij. bdell. Iudaici drac. iij. ʒ. ij.
 gra. xxxv. cinnamomi ʒ. j. ʒ. cal. ʒ. ij. gra.
 v. iunci odorati dra. iij. ʒ. ij. gra. v. myr-
 rhæ. ʒ. vj. terebinthinæ ʒ. iiij. ʒ. baccarum
 oxyacanthæ ʒ. iiij. spicæ aromaticæ ʒ. iiij.
 ʒ. mellis libr. ij. vini. q. s. fiat elec. molle,
 de quo sumantur ʒ. ij. quotidie manè.

Obstructionis lienis Curatio.

Caput V.

HOC natura lienis officium dedit, vt
 melancholicum sanguinem ad se ab
 hepate

hepate attrahat, quo & ipse quidem alitur, vbi autem ea facultas inbecillior facta est, aut meatus per quem lien ab hepate faculentum illum humorem attrahit, obstructus est: aut is qui à liene est ad ventriculum, per quem sæpenumero excrementa quædam ex se reicit, quæ vomitione interdum, interdum verò per inferiora decedere videntur, tunc vitiosus sanguis per vniuersum distribuitur corpus, colorem corporis ad nigredinem vergentem inducens. Nonnunquã etiam immedicabilia hulcera hoc malo affectu Signa. obrinent, grauitatem in sinistro hypochondrio sentiant, tumore interdum, & duritie eas ob causas oborta: spiritus difficultate, mœstitia melancholica, turbulentisque somniis vexantur. Si in eo, Curati. qui his obstructionibus laborat, plenitudo sit, vires, ætãsque permittant, iecoraria sinistri cubiti incidatur, fiatque satis lata venæ diductio, sanguis enim crassus est. Postridie verò circiter meridiem incidatur in sinistra manu vena ea, quæ est inter auricularem, & medium digitum. Paruæ etenim venæ circa meridiem incidendæ sunt quòd eo tempore magis apparent. Materia

déinde hunc in modum concoquatur.

irup. cō
uens.

Recipe serapij de scolopendr. vnc. ij. serapij de bugloss. sesquiunciam, serapij de duabus rad. vnc. j. stillatitiorum liquorum, tamaricis, scolopendr. lupi salictarij, fumarix ana vnc. ij. ℞. Misceantur, & à ieiuno per triduum diluculo bibantur. Reperantur altero triduo.

AVT APOZEMATE SEQUENTI
VTATUR AEGROTVS.

Recipe corticis rad. cappar. vnc. j. v. rad. com. maceratarum in aceto ana ʒ. ℞. summitatum tamaricis, hemionitidis, buglossi cum radice pentaphylli, chamædrios. chamæpityos, ana M. ℞. v. herbarum capil. ana. M. j. vuarum passarum detractis vinaceis ʒ. ℞. seminis portulacæ ʒ. j. sem. seminum anisi, fœniculi, viticis, ana ʒ. ij. quatuor seminum frig. maiorum, ana ʒ. ℞. florum viticis, & genistæ, ana P. j. sem. trium florum communium, ana P. j. polypod. quer. ʒ. j. folliculorum sennæ oriental. vnc. sem. decoquantur in aquæ chalybatæ (lienem enim duritiem dirimit) s. q. ad usque dimidij consumptionem. Déinde exprimantur, & colo transfundantur, accipiantur iuris decocti libr. ij. quibus saccharo dulcedo inducatur, fiatque
zulapium

quæ ca-
batæ sa-
ltas.

zulapium mediocriter coctum, quod depuretur, adiectisque cinnamomi selecti drachm. ij. pul. diarrhodi abb. 3. j. iucundiore & odore, & sapore reddatur. Eo utatur ægrotus dies sex appetente diluculo.

Recipe catholici drachm. vj. compositionis hamech. drach. iij. serapij de scolopendr. vnc. ss. cum communi medicinarum decocto, adiectis seminis viticis 3. ij. polypodij quer. folliculorum sennæ oriental. vnc. ss. fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina. Purgatio

Recipe ther. veter. 3. ij. conseruæ buglossi 3. ij. Misceantur, & postridie manè sumantur sex horis ante pastum.

AVT SIC.

Recipe pilul. indarum 3. j. excipiatur stillaritio liquore buglossi, finganturque pilul. v. quæ circa noctis dimidium sumantur. Adhibenda deinde præsidia lienem corroborantia, eiusque obstructions tollentia tam sumpta, quam admodum. Componantur autem ex aperiētibus, astringentibus mistis. Non tamen tam astringentia esse debent, quam ea quæ hepatis gratia aut sumuntur, aut admodum, quoniam crassiore est lien substantia, pill.

Obstructiones tollentia quæda astringentibus miscenda

stantia, & solidiore, quàm hepar: quare non tam facilè lienis substantia, quàm hepatis, solui potest. Sumatur igitur hæc. Recipe pul. diarrhodi abb. 3. ij. diacap. drac. j. sem. seminis portulacæ. drac. j. seminis viticis ꝑ. iiii. conseruæ adianti, & scolopendr. ana drac. j. ꝑ. sacchari dissoluti in stillatitio liquore tamaricis q. s. fiat elect. solidum in rhomborum figuram, sintque singuli rhombi ponderis drach. ij. sumatur vnus tribus horis ante pastū quater in hebdomada. Quo deglutito bibatur parum stillatitiorum liquorum buglossi & scolopendrij. Extrinsecus autem hæc admoueantur.

Lienis substantia non tam facile quàm hepatis solui potest. Electi. tollens obstru-
ctio- nes lienis ipsumq; astringēs & roborans.

Potus lienis obstru-
ctionē tollens & ipsum roborans.

Vuguen. ad lienis obstru-
ct. tollenda & ipsum roborans & emolli-
endum.

Recipe chamemeli, melilothi stœcha-
dos Arab. ana m. j. anethi, florum geni-
stæ, scolopendrij, an. m. ꝑ. cinnamomi, se-
minis viticis, ana drach. iij. Decoquantur in æquis portionibus vini albi, aquæ, & aceti vsque ad consumptionem partis dimidiæ. Hoc in decocto madefacta spon-
gia, & expressa foueatur regio lienis bis, aut ter, manè, & vesperi ante pastum. Quæ vbi exiccata fuerit vngatur vnguē-
to sequenti.

Recipe olei de cappar. olei de lilio, an. vnc. j. sem. olei rutæ. vnc. j. olei amygdal.
dulc.

dulc. (ad remolliendum) ʒ. ʒ. bdellij, ammoniaci dissolutorum in aceto, ana ʒ. ij. stercoris capræ, seminis viticis, ana ʒ. iij. seminis portulacæ, ʒ. j. croci ʒ. ʒ. acceti parum, ceræ parum, fingatur vnguentum, quo vngatur regio lienis, calidè manè, & vesperi mox à foru.

AVT ADMOVEATUR EMPLASTRUM SEQVENS.

Recipe emplastri de meliloto, emplastri diachyli ireati, ana vnc. j. ʒ. corticis cappar. scolopendrij sicci, ana ʒ. ij. seminis viticis, ʒ. j. subigantur cum ol. de lil. & fingatur empla. in linguæ bovis figuram, quod lienis regioni admoueat. Perseuerante obstructione, si quoque noxa in ventriculo sentiatur, vtendū pil. sequētibus. Recipe pil. de hiera simpl. agar. in pastillorum formam redacti, an. dra. j. ʒ. folliculorum fennæ oriental. ʒ. iij. excipiantur serapio de scolopendr. finganturque pilul. vj. è drachma, è quibus tres per horam ante coenam sumantur, semel in hebdomada.

emplastrū
ad lienis
obstruct.
tollendas
ipsūque
emollien-
dum & ro-
borandū.

pil. ad vē-
tri noxā
tollenda
ipsūque
vacuādū.

Lienis Phlegmones Curatio. Ca. VI.

VT cætera viscera, ita quoque lien *Causæ.*
Phlegmone interdū laborat sangui-
ne

Signa.
Vicus ratio.

ne multo, eoque calido ad ipsum confluente. Dignoscitur autem febre, & estu, præterea gravitate, tumore, distentione, doloreque loci. Victus ratio eadem fit cum ea, quæ in reliquis inflammationibus dicta est. Potus fit aut cinnamomi decoctum, aut vinum aquosum. Medica-

Curatio.

menta quæ principio in omni Phlegmone adhibentur repellentia, & astringentia esse debent, ut id quod influit reprimant, & partis, in qua Phlegmone fit, robur conferunt. Cæterum quoniam sanguis, qui in liene tumorem, & Phlegmonem facit, crassus est, & ipsius lienis substantia crassior, quam hepatis non solum astringentia, siue repellentia exhibenda, sed etiam dissoluentia, extenuantia, & incidentia, citra tamen evidentem calorem, quæ astringentibus fortiora esse debent, ne crassus ille cumularus in liene succus obturatus, vehementius increpescat. Curandi ratio à venæ sectione auspicanda. Incidatur igitur iecoraria sinistri cubiti, latæque fiat venæ diductio: sanguis autem pro plenitudine, & viribus detrahatur. Postridie incidatur saluatella in sinistra manu quæ est inter auricularem digitum, & annularem. Extrinse-

Venæ sectio repetita.

cus deinde hæc admoueantur. Recipe
olei rosacei, olei chamæmeli, ana vnc.ij.
Misceantur, & inungatur regio lienis ca-
lidè manè, & vesperi diebus quinque.

AVT CATAPLASMA SEQVENS
APPLICETVR.

Recipe farinæ hordei vnc.ij. rosarum
rub. vnc. j. chamæmeli, absinthij, melilo-
tij, an. vnc. ss. Misceantur cum oleo rosa.
& ol. nard. fiatque cataplasma, quod lie-
nis regioni applicetur. Caliditas verò si
intensa sit, formetur cataplasma cum suc-
co portulacæ, foliis salicis adiectis. In hu-
ius mali incremento relaxantia siue dis-
soluentia augeantur. Fiat igitur hunc in
modum. Recipe olei rosac. olei chamæ-
mel. olei de lilio, ana vnc. j. sem. Com-
mistis his lienis regio vngatur calidè ma-
nè, & vesperi, vbi enim in vigore fuerit,
vngatur solo oleo chamæmel. Cùm au-
tem ad declinationem peruenerit, vnga-
tur oleis chamæmel. & nard. mistis. Tu-
mor autem lienis, si frigidus sit & mol-
lis, citra phlegmonem, initio vngatur o-
leis absinth. & mastich. In progressu adda-
tur oleum de lilio, & mûccago seminis
lini cum oleo rutæ.

Inundatio
ex repel-
lentibus
& astring-
gentibus
æque et-
iam dis-
soluenti-
bus.

cataplas-
ma ex re-
pellētib⁹
& dissol-
uentib⁹.
cataplas-
ma.

Scirrhi

*Scirrhi Lienis Curatio.**Caput VII.*

Causa.

Lienis tu-
mor ta-
ctu facile
deprehen-
ditur.
victus ra-
tio.

Curatio.

Siru.ape-
riens atte-
nuans &
absterge-
nsPurga-
tio

T Vmore lienis frigido, & molli, aut inflammatione minus rectè curatis, tumor durus in liene remanet, qui *σκληρὸς*, Græcis dicitur. Quacunque autem ex causa oriatur, tactu ipsum facile est deprehendere. Cibus sit concoctu facilis, & boni succi. Vinum substantiæ sit tenuis, astrictione carens. Exercitium, vo-
ciferationesque tempestivæ plurimum conferunt. Medicamenta autem aperi-
entia, extenuantia, incidentia, & abster-
gentia esse debent, tam sumpta quam admota. Recipe serapij de scolopendr. serapij de epithymo (aperiunt, & exte-
nuant) serapij acetati simpl. (incidit pro-
pter acetum) ana vnciam j. β. & scirrho diuturno, addatur quoque oxymelitos scillini vnc. j. stillatitiorum liquorum ta-
maricis, adianti, buglossi, ana vnciæ tres. Misceantur, & à ieiuno per triduum di-
luculò sumantur, adiectis cinnamomi se-
lecti drachm. ij. saporis gratia. Recipe ca-
tholici drach. vj. compositionis hamech drachm. iij. serapij adianti vnc. sem. cum communi medicinarum decocto, adden-
do

do polypod. quer. folliculorum sennæ ana vnc. sem. florum tamaricis, p. j. β. fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina. Recipe pul. diarrhodi abb. pul. diacapp. ana drachm. ij. pul. rosatæ nouellæ drachm. j. sacchari dissoluti in stillatitiis liquoribus bugloss. & scolopendr. q. s. fingatur elect. solidum in rhomborum figuram, sintque singuli ponderis drachm. ij. sumatur vnus manè horis tribus ante prastum. Extrinsecus autem hæc admoueat. Recipe vnguenti dialtheæ vnc. ij. olei de cappar. olei rutæ, ana vnc. j. Commistis his vngatur lienis regio calidè manè, & vesperi. Aut fiat vt sequitur, indèque speret agrotus haud vulgare præsidium, etiam scirrho diuturno. Recipe ammoniaci dissoluti in aceto scillino vncias sem. ol. amygdal. dulc. vnc. ij. ol. de lilio vnc. ij. ol. de cappar. vnc. ij. sem. adiecta cera fiat vnguentem, quo vngatur regio lienis calidè, manè, & vesperi. Aut sic, & prædicto viribus non cedit. Recipe succi cyclamini, aut radicis ei⁹, olei cõmunis, an. lib. j. olei amygd. dul. 3. ij. sem. portulacæ drach. ij. aceti vnc. j. sem. ceræ parũ, fiat vnguētũ quolienis regio vngatur calidè.

Elect. atte
nuans &
roboras.

Vnguen
tum atte
nuans &
absterges

Vngutũ
pro scir
rholienis
diuturno

nō vulga
re.

AVT SIC.

Re

Recipe œsypi, axungia gallinæ, olei amygdal. dulc. ana drach. j. sem. olei chamæmeli, ol. de cappar. an. vnc. j. Commis-
his his vngatur lienis regio calidè, ma-
nè, & vesperi ante pastum. Tumor au-
tem lienis si sit à melancholica materia
cum flatu mista, concoquatur, & euacue-
tur, vt in Melancholia dictum est, cæte-
ra verò fiant vt sequitur. Recipe pul.

Lienis tu-
moris fue-
rit à melā-
cholia fla-
tu mista
curatio.

Elect. in
tessellis.

Vnguen-
tum.

diacymini, pul. diacappar. ana drachm. ij. sacchari dissoluti in stillatitio liquore scolopendr. q. s. fiat elect. in tessellis, de quibus sumatur vna quotidie manè. Vn-
gatur & vnguento sequenti. Recipe. o-
lei rutæ, olei chamæmel. olei de cappar. ana vnc. ij. anisi, cumini, cinnamomi sele-
cti, fructus tamaricis, ana drachm. j. sem. aceti parum, & ceræ, fiat vnguentum, quo vngatur regio lienis calidè manè, & vesperi.

Diarrhœa Curatio. Cap. VIII.

diarrhœæ
descri-
ptio.

Causæ.

COpiosum alui profluuium citra ex-
ulcerationem, aut inflammationem,
Diarrhœa appellatur. Oritur autem hæc
passio, aut ob ventriculi, aut intestino-
rum, aut iecoris, aut lienis imbecillita-
tem,

tatem, quæ sunt instrumenta concoctioni feruientia. Illius autem imbecillitatis curatio ex his, quæ superius tradita sunt, petenda est. Aut ob prauorum alimenterum copiosam ingestionem, quæ corrupta mordicationem excitat, virtutemque expultricem irritant: id quod tum ex ægri sermone, tum ex deiectionibus cognosci potest. Nam si biliosæ fuerint, Signa. flauo inficiuntur colore, neque citra caloris sensum, & mordicationem excernuntur. Alimenta verò copiosius ingesta, si humidiora, viscosioraque fuerint, unde humores crassi, pituitosi, & lèti nati sint, qui corrupti diarrhœam excitauerint, contraria dictis prorsus erunt, quæ per aluum deiciuntur. Aut ob humorum è supernis partibus ad ventris spatia defluxum hoc pathema oritur. Aut ob reatricis facultatis imbecillitatem. Aut ob hepatis, aut venarum meseraicarum obstructionem. Aut ob ventriculi cruditatem. Aut denique ex totius corporis plenitudine. Aqua, aut quapiam alia parte se per ventriculum, & intestina expurgante, Diarrhœa si excitata fuerit, Curatio. natura, quæ superuacua sunt, & noxia expellere tentate, idque facile is qui laborat.

Fluor al-
ui quādo
sistendus
& quādo
non.

rat, tolerauerit, tantum abest, vt id alui
profluuium sistendum sit, vt etiam natu-
ræ motus sit adiuuandus. Si autem fluor
ille diutiùs perseverans, non solum su-
peruacua expellat, & noxia, sed etiam
corporis habitum veluti colliquet, virē-
que atterat. tunc ei tum sumptis, tum
admotis, tum infusis resistendum. Si na-
tura duce superflua alui profluuium expel-
lantur, diebus ad summum duodecim
terminari debet: cæterum si naturæ au-
xilium fuerimus, breuiori tempore finie-
tur. Si tenuis igitur corporis habitudo,

Morbi
breuio
res sunt
vbi natu-
ræ auxi-
lio medi-
cus fue-
rit.

aliæque signa biliosam corporis constitu-
tionem ostendant, biliosaque excremen-
ta noxia, & superflua natura expellat, e-
ius motum hunc in modum adiuuabi-
mus. Recipe rhabar. selecti parum tor-
refacti (sic enim acrimoniam perdit, par-
te subtili, & acri dissoluta) ʒ.ij. pul. miuæ
ex cotoneis sine speciebus vnc. j. cum a-
qua chalybata, aut stillatitio liquore plā-
tag. fiat potio, quæ sumatur hora quarta
matutina.

AVT. SIC.

Recipe corticis myrobala. flauarum
parum torrefactarum ʒ. iij. rhabarb. pa-
rum torrefacti ʒ. j. fiat pul. & cum vi-

no acerbo, & stillatio liquoze plantag.
 aut rosa. fiat potio. Atque hæc magis
 puluerata, quam infusa conueniunt. Si quis tamen tam delicato palato fuerit, ut à pulueribus offendatur, infusio hunc in modum fiat. Recipe rhabarb. parum torrefacti 3.ij. macerentur in stillatio liquoze plantag. in quo balaust. myrthi baccæ, rosæ rub. decocta fuerint hor. xij. deinde exprimantur, adiectaque serapij ex cotoneis 3.ß. fiat potio, quæ sumatur hora quinta matutina.

Purgatio
 quando
 magis co
 ueniat
 puluera
 taquã in
 fusa.

AUT SIC.

Recipe rhabarb. selecti parum torrefacti 3.ij. subigantur cum muiua ex cotoneis, & saccharo ros. antiquo. q. s. fingatur bolus, qui antelucano tempore sumatur.

Bolus pur
 gans.

AUT SIC.

Recipe rhabarb. selecti parum torrefacti 3. ij. subigantur cum muiua ex cotoneis, finganturque pil. ix. quæ sumantur hora tertia à noctis dimidio. Quod si prædictis remediis materia, quæ multa erat, non satis vacuata videatur, repetantur. Si verò prorsus vacuata sit, aut maiori certè ex parte, ad fluxum astringendū se medicus conuertat, hunc in modū.

Purgatio
 quado re
 petenda.

uoralui
 uo pa-
 to astringens.
 Recipe carnium cotoneorum saccha-
 ro cōditarum sine speciebus vncias tres,
 fumantur drachm.ij. non multo ante pa-
 stum tempore.

AVT SIC.

lec. mol
 e fluxum
 iat. a-
 rringēs.
 Recipe conferuæ rosa. antiquæ, confer.
 symphyti, ana ʒ. j. ʒ. lapidis hæmatit. dra-
 chm.ij. baccarum myrti drach. j. ʒ. boli
 Armeniæ lotæ in stillatitio liquore ros.
 drach.ij. ʒ. excipiantur serapio ex coto-
 neis, fiatque elect. molle, de quo fuman-
 tur drachm.ij. exiguo ante pastum tem-
 pore.

AVT SIC.

Vnguen-
 um pro
 diarrhœa
 astringen-
 da.
 Recipe serapij myrthei, serapij rosacei
 de rosis siccis, serapij ex cotoneis, ana
 drach. ʒ. stillatitiorum liquorum, peræ
 pastoritiæ, plātaginis, rosarum, ana vnc.
 j. Misceantur, & ieiuno ventriculo manè
 fumantur. Sunt autem hæc inter se va-
 rianda, vtetúrque illis vicissim ægrotus,
 ne vni natura assueta, eo tanquam cibo
 vtatur. Extrinsecus autem sequentia ad-
 moueantur. Recipe olei myrthei, olei
 ex cotoneis, olei mastich. ana vnc.ij. boli
 Armeniæ, acaciæ, hypocistidos, lapidis
 hæmatit. mumiæ, ana drachm. j. ʒ. ceræ
 parum, fiat vnguentum, quo vngatur
 ven

venter infra umbilicum, & renes calidè manè, & vesperi ante pastum. Animi defectio, ventris dolor, ardorque vehemēs huic affectui interdum superueniunt, quibus symptomatib⁹ tā sumptis, quàm admotis medicamentis hunc in modum occurrendum.

Recipe cornu cerui vsti 3.ij. Misceantur cum stillatio liquore plantag. & bibantur ante pastum; materia maiori ex parte vacuata, non ante. Confert autem hoc medicamentum non solùm dolori ventris ex fluxu, sed & dolori colico. Extrinsecus autem hæc admoveantur, materia (vt diximus) vacuata. Recipe gallarum, rhois obsoniorum, baccarum, myrthi; ana Manip. j. pomorum syluestrium contusorum vnc. ij. cumini in aceto infusi vnc. iij. rosa. rub. m. ss. Decoquantur in aqua, in qua ferrum candens sæpius extinctum sit, in eaque calida madefacta spongia, & expressa foueatur venter calidè manè, & vesperi. Præterea fricationibus, ligaturisque dolorificis extremitatum facienda reuulsio. Cucurbitulæ quoque super umbilicum arigantur sine scarificatu, ibique per quartam horæ partem hæreant. Non enim solùm

Diarrhoeæ accedentibus quæ modo occurrendum

Colici doloris remedium

Fotus diarrhoeæ doloris dās & stringēs

Fluore alui & colicæ quæ modo fiunt cucurbitulæ

ventris fluxionem sistent, sed & dolorem auferent. Crura quoque si sequenti lotionē lauentur, fluens materia reuelletur.

otio cru
si fluen-
em ma-
eriam in
diarrhœa
euellēs.

diarrho-
æ a pi-
uitosis
umorib.
uratio.

Recipe radicis filicis, radicis calcatrapæ, ana M. ij. foliorum plantaginis, balastiorum, rosarum rubrarum, ana M. j. Decoquantur in aqua, in qua ferrum candens sæpe extinctum sit, & vino astringente, hocque in decocto lauentur crura, ut dictum est. Diarrhœa verò si à pituitosis humoribus fuerit lentis, crassis, & corruptis, naturæ motum noxia expellentis hunc quoque in modum adiuuare licebit.

Recipe hieræ simpl. Gal. 3. vj. sumantur diluculò.

A V T S I C.

diarrho-
æ turpe
si & alia
milia
ur non
oueniāt.

entricu
im ro-
orantia
ctricæ.

Recipe pilul. mastich. 3. j. cum stillatitio liquore absinth. fingantur pilul. v. quæ sumantur hora noctis decima aut vndecima. Turpetum, idque genus alia medicamenta valentiora haud conueniunt. Retentrix deinde virtus ventriculi, & intestinorum medicamentis tam sumptis, quam admotis roboranda hunc in modum.

Reci. diacydonites cū speciebus vncias

trcs,

tres, fumantur drachmæ duæ quotidie manè non multò ante pastum tempore. Sumatur præterea semel in hebdomada drachma vna theriacæ veter. manè sex horis ante pastum. Extrinsecus autem sic roboretur.

Recipe olei nardini, olei mastich. olei menthæ. ana ʒ. ij. caryophyllorum, menthæ siccæ, cardamomi, ana ʒ. ij. corallij rub. ʒ. j. ceræ parum, fiat vnguentum quo vngatur venter, & regio ventriculi calidè ante pastum manè, & vesperi.

AVTISMIC.

Recipe emplastri de mastich. vnc. iij. fingatur emplastrum in scuti, vt vulgò loquuntur, stomachalis figuram, quod ventriculi regioni applicetur. Diarrhœa si à defluxione humorum ex capite in ventriculum nascatur, frequentes habet paroxysmos, materia enim prima vacuata, noua generatur, quæ defluxionem rursum excitat. Paroxysmi tempore vtatur ægrotus pil. sequentibus. Recipe pilul. alaiet pil. mastich. ana. drach. sem. Excipiantur stillatio liquore betonicæ, finganturque pilul. v. quæ fumantur horis tribus post cœnam ab ægrotò lectum ingredi volêre. Deinde pul. capitali

Diarrhœa
defluxu
humor
ex capite
in vent
culum
ratio.

inspergatur pars capitis anterior, eodem quoque tempore. Aut fingatur pileolus cui sequentes pulueres insuantur. Recipe melysophylli, betonæ, sambuchi, ana M.ß. stœchad. Arab. ros. rub. flor. rorismar. ana p. j. nigellæ Rom. torrefactæ, drach. iij. gummi iuniperi drac. ij. corrian. præpar. cocci infectorii, ana drac. ij. ß. maceros, caryophyllorum, ana 3. j. Insuantur panno sericeo rubro, & raro, fingaturque pileolus acu interpunctus, qui gestetur. Utendum & sequenti suffitu.

suffitus. Recipe thuris, mastich. ana 3. j. styracis, calamitidis, ladani ana dra. ij. succi cyrenaici drach. iij. sandaracæ drach. sem. His confractis suffitus fiat, quo capitis operimentum suffiatur manè, & vesperi. Præterea ventriculus, & intestina roborentur medicamentis tam sumptis, quam admotis, dictis in Diarrhœa pituitosa. Diarrhœa à cruditate ventriculi si fuerit, ea laborantem primum oportet pauco uti cibo, eoque boni succi, & concoctu facili: ventriculo deinde hunc in modum succurrendum. Recipe pilul. alephang. dra. j. ß. pil. mastich. 3. j. ß. Excipiantur stillatio liquore absinth. finganturq; pil. ix. è quibus tres per horâ vnam suman

sumantur antè cœnam alternis diebus. tertio autem, aut quarto, à fluxu die, sumat. ʒ. ij. diacydonites cum speciebus non multo ante pastum tempore. Extrinsecus autem apponatur ventriculo emplastrum de mastich. In scuti (vt loquuntur) stomachalis figuram, formatum.

A V T S I C.

Recipe cerati Gal. emendātis vitia stomachi, olei nard. ana vnc. ij. His commistis vētriculi regio calidè ante pastum linatur manè & vesperi. Diarrhœa quoque obstructis meseraicis venis plerunque oritur, tuncque apparent deiectiones chylosæ. Quod vbi contigerit, primum astringentia omnia vitentur: sumatur autem sequens potio purgans.

diarrhœa ex obstructis meseraicis signa & curatio.

Recipe rhabarb. selecti vnc. j. ʒ. agar. recens in pastillorum formam redacti drach. j. spicæ nardi gra. v. macerentur in stillatitiis liquoribus apij, & intybi satiuilatoris, ac pauco vini albi, horis duodecim. dein exprimantur, & colentur, adiectisque cathol. vnc. sem. ferapij adianti vnc. j. fiat potio, quæ sumatur hora quinta matutina. Sequenti deinde elect. vtendum. Recipe pul. diacurcumæ maioris, pul. diarrhodi abb. ana ʒ. ij. sac-

Deiectiones chylousæ quædo appareant. Purgatio

Elect.

chari dissoluti in stillatitiis liquoribus
foeniculi, aut apij, q. s. fingatur electar. so-
lidum in rhomborum figuram, sintque
singuli ponderis drachm. ij. ss. Sumatur
vnus quotidie manè horis tribus ante
pastum: quo deglutito bibatur parum
vini albi, aut gilui diluti.

AVT SIC.

Decoctū
sumendū
sirop. con-
quētis lo-
co.

Recipe cicerum rubr. non lotorum, m.
j. radicū apij, & foeniculi, ana vnc. sem.
adianti recentis, m. ss. Decoquantur in
f. q. aquæ, vsque ad absorptionem dimi-
di: accipiatur iuris decocti lib. j. quæ per
biduum bibatur in æquas portiones
partita. Atque id commodè fiet ante po-
tionis purgantis prædictæ sumptionem
concoquentium serapiorum loco.

Diar-
rhœæ ab
hepatis
obstru-
ctione si-
gna & cu-
ratio.

Diarrhœa autem ab hepatis obstru-
ctione si fuerit, cognoscetur dextri hy-
pochondrij gravitate. Quæ quidem ob-
structio si sit in hepatis parte sima, cure-
tur vt obstructio venarum meseraicarum
proximè dicta. Si verò in hepatis gibbo,
quod ex vrina cognoscetur, fortiora ex-
hibeantur diuretica. Quòd si huic af-
fectui hepatis caliditas adiuncta sit, apo-
zemate sequenti vtendum. Recipe v. ra-
dic. comm. maceratarum in aceto, ana

Diar-
rhœæ ab
hepati ob-
structione
cum cali-
ditate cu-
ratio.

Apoze-
ma.

vnc.ß. intybi satiui latioris non loti, ci-
chorij cum radice seriolæ, an. m.ß. quin-
que herbarum capil. ana m. j. quatuor se-
minum frig. maiorum, ana drach. j. sem.
seminum apij. anisi, & fœniculi, ana ʒ.
j. cicerum rub. m. sem. florum sambuchi,
& genistæ, ana p. j. Decoquantur in
s. q. aquæ ad dimidij consumptionem vs-
que: accipiatur iuris decocti libr. j. sem.
saccharo dulce reddatur, fiatq; serapium
mediocriter coctum: quod depuretur,
adiectisq; cinnamomi selecti drachm. j.
sem. pul. diarrhodi abb. drach. j. suaviore
& sapore, & odore reddatur. Eo ægrotus
ieiunus vtetur manè, diebus quatuor.
Vtendum deinde portione purgante pro-
ximè dicta in obstructione venarum me-
sentericarũ. Vacuato corpore sumat quo-
tidie manè elect. solidi diarrhodi abb.
tessellam vnã. Obstructio verò hepatis
si cum ipsius frigiditate sit coniuncta, ei
hunc in modum medebimur. Recipe
serapij de radic. oxymelitos diuretics, se-
rapij adianti, ana vnc. j. sem. stillatio-
rum liquorum absinthij, apij, fœnicu-
li, ana vnc. iij. Fiat in zulapij modum,
quod depuretur & adiectis cinnamomi
drach. ij. ori suavius reddatur. Eo vtetur

Diar-
rhoeæ ab
hepatis
obstructio-
ne cū fri-
gидitate
coniuncta
curatio.

ægrot

ægrotus diebus quatuor.

AVT SIC.

Apoze-
ma.

Recipe quinque rad. com. macerata-
rum in vino albo, ana vnc. sem. chamæ-
dryos, chamepityos, pentaphylli, filipen-
dulæ, an. m. j. absinthij Pontici m. ss. asari
drac. iij. cicerum rubr. m. j. seminum anisi.
apij, & fœniculi, ana drachm. ij. florum
genistæ, & sambuchi, ana r. j. sem. poly-
podij quer. vnc. j. agar. in pastillorum for-
mam redacti vnc. sem. Decoquantur in
s. q. aquæ, vsq; ad partis dimidiæ absum-
ptionem: accipiatur iuris decocti lib. j.
sem. quæ adiecto saccharo & melle, dul-
cis reddatur, fiatque serapium mediocri-
ter coctum, quod depuretur, & adiectis
drachm. iij. cinnamomi selecti iucundio-
re fiat & odore, & sapore. Eo vtetur ægro-
tus ieiunus, manè, diebus quatuor. Va-
cuetur deinde sumptâ potione sequenti.

Purgatio.

Recipe agar. in pastillorum formam
redacti, ʒ. iij. medullæ cnici drachm. iij.
Macerentur in oxymelite simpl. & stilla-
titiis liquoribus fœniculi, & apij horis
xij. deinde exprimantur, adiectisque ca-
thol. vnc. sem. diaphœnici drachm. j. sem.
fiat potio, quæ sumatur hora quarta ma-
tutina. Recipe theriacæ veter. drachm. j.
confer

conferuæ adianti, conferuæ buglossi, an.
 3. j. ß. Misceantur & postridie manè su-
 mantur horis sex ante pastum. Vacuato
 corpore, dies complusculos manè dra. ij.
 diacurcumæ maioris sumantur. Lienis
 autem vitio f Diarrhœa contigerit, id
 quod ex dolore, & grauitate circa lienis
 regionem cognoscitur, id lienis vitium
 curandum remediis superiùs dictis, cùm
 lienis affectuum curandorum methodus
 tradita est. Hepatis quoque vi, & conco-
 ctrice, & retentrice imbecilla facta, Diar-
 rhœa interdum suboritur. Cæterum de-
 iectiones tunc excernuntur aquæ simi-
 les, in qua recens mactata caro lota est.
 Solus autem vuarum passarum cum vi-
 naceis probè dentibus comminutis in
 pastus principio vsus frequens, huic ma-
 lo mederi potest. Aut electarium molle
 in hepatis imbecillitate traditum.

Diarrhœa
 vitio lie-
 nis vt di-
 gnosca-
 tur. & cu-
 retur.

Diarrhœa
 ex iecoris
 imbecilli-
 tate vt di-
 gnosca-
 tur & cu-
 retur.

Deiectio-
 nes lotu-
 ræ carnis
 similes.

Deiectionis sanguinis Curatio.

Caput I X.

Sanguis etiam interdum per aluum,
 sine intestinorum abrasione, & do-
 lore egeritur, ab hepate malè affecto de-
 fluens. Huic autem hepatis vitio calidi-
 tas

Deiectio-
num feri-
darū cau-
sa.

tas nonnunquam coniuncta est, interdum verò frigiditas. Caliditas autem cognoscitur ex graueolentia deiecti sanguinis, & vehementia sitis: sequiturque hoc malum plerunque ardentes febres, cui tam sumptis, quam admotis hunc in modum succurrendum. Recipe elect. solidi trium santalorum, rhabarb. duplicato vnc. iij. sumatur tessella vna quotidie manè horis tribus ante pastum. Extrinsecus autem hæc fiant.

Ceratum
pro hepa-
te.

Recipe cerati santalini vnc. v. spicæ nardi scrupul. j. Misceantur, & hepatis regioni applicentur matutinis horis ante pastum.

AVT SIC.

Epithema
pro hepa-
te.

Recipe stillatitij liquoris rosarum, stillatij liquoris intybi satiui latioris, ana lib. ss. omnium santalorum, ana ʒ. j. sem. caphuræ gran. iij. spodij ʒ. ij. spicæ nardi ʒ. ss. aceti parum. His commistis fiat epithema hepati tepidè, matutinis horis ante pastum. Frigiditate autem cum dicto hepatis vitio coniuncta, sitis non adest, nec febris hoc malum sequitur. Ei quoque tum sumptis, tum admotis hunc in modum medebimur.

Recipe elect. solidi aromatici rosati ma-
ioris

ioris, aut de cinnamomo vnc.ij. sumatur rhombus vnus quotidie manè. Extrinsecus autem hepatis regio ungatur oleo nard. & mastichino calidè, matutinis horis ante pastum.

Dysenteria Curatio.

Caput X.

TOrmina malum hoc medicorum nonnulli appellant, quòd in eo intestina dolore admodum torqueantur, ob ipsorum exulcerationem. Huius Causa. autem exulcerationis causæ sunt interdum externæ, vt frigiditas, aut calor, aut perniciosorum medicamentorum potio. Interdum verò causæ sunt internæ. Nam aut à bile flava, aut à pituita falsa, aut à bile adusta, atque id genus humoribus acribus, & mordacibus, aut ab vniuerso corpore ad ventrem confluentibus, aut in ipso natis ob cruditates, aut fructuum comestionem, aut acrium vitiosorumque ciborum vsum. Principiò, hoc pathemate incoante, biliosa, varia, & mordacia excernuntur. Deinde interancorum abrasiones sequuntur. Postremò pau- Signa. lum cruoris simul excerni videtur: quando vid

do videlicet ipse affectus iam Dysenteria esse censetur. Quando autem huiusmodi abrasiones solæ, hoc est sine sanguine excernuntur, considerandum num pingue quidpiam simul cum illis deiciatur, in crassis enim intestinis hunc esse tunc credendum, à quibus pingue illud, quod ipsis intrinsecus adhærebat, liquefactum, & abrasum excernitur. Vbi verò cruorem excerni quoque videris, intueri oportet, utrum is reliquis excrementis ita sit admixtus, ut vniuersus misceatur vniuersis, an pars eius aliqua reliquis supernatet. Etenim ubi vniuersus sanguis vniuersis excrementis est admixtus in superioribus intestinis hunc esse indicat: si verò supernatat, in humilioribus. Hunc autem in tenuibus intestinis existente, dolores acerbissimi ad animi usque deliquium circa umbilicum consistunt: biliosa, porrique colorem habentia, atque omnino variegata excernuntur: siti ægroti infestantur, febriuntque. Porro non parùm conducit ad curandi rationem nosse, in qua intestinorum parte hunc consistat. Nam si in superioribus intestinis fuerit, ab epotis medicamentis petendum præsidium est: si verò in humilioribus

Vlcus in
superio-
ribus inte-
stinis quo
modo di-
stingatur
ab eo quod
in humi-
lioribus.

milioribus, enema subiicere magis con-
 uenit. Quies in hoc affectu salubris ad-
 modum est. Cibus paucus sit, vt partes
 largiore alimento destitutæ contuma-
 cius quem habent humorem retineant,
 nec tam facile ab vlceratis intestinis tra-
 hentibus abduci permittant. Sit idem
 euchymus, & coctu facilis, quod ventri-
 culi facultas coctrix, retentrix quoque
 imbecilla sit. Oua igitur sorbilia, perdi-
 ces, contusum carniū, hepata gallina-
 rum, oriza cum lacte, amyllum, oua lacti
 admista conueniunt. Lac quoq; acidum,
 lapidibus aut ferro candenti vstulatum
 ter quaterue, epotum plurimum con-
 fert. Vinum aut nullum bibatur, aut a-
 stringens sit, & aqua chalybata dilutum.
 Zulapium quoque rosatum per se salu-
 bre est. Aqua quoque pluuia, aut eius
 defectu fontana in qua chalybs ignitus
 extinctus sit, huius præsertim mali prin-
 cipio salubris est. Ad Dysenterix autem
 curationē in inferioribus intestinis con-
 sistentem (quæ, præter ea quæ dicta sunt,
 vel ex hoc cognoscitur, quod excremen-
 ta cum flatu prodeunt, multaque sunt,
 & coacernata, aliquando etiam spumo-
 sa, pinguiæque illis commista sunt.) la-

Vi&us ra-
 tio.

Lactis aci-
 di & vstu-
 lati ferro
 candenti
 v&us.

Dysente-
 ria in in-
 teriorib;
 intestinis
 existens
 quomo-
 do digno-
 scatur ab
 ea quæ in
 superiori-
 bus.

Enema la-
uans.

uantibus enematibus primū vtendum
est in hunc modum. Recipe iuris decocti
hordei lib. j. sacchari semel duntaxat co-
cti vnc. j. vitellos ouorum duos, fiat ene-
ma, quod ante pastum iniiciatur. Hoc
autem lauante enemate sæpe vtendum
est, & ante corporis vacuationem, & post.
Nam si materia pauca sit, solis interdum
id genus enematibus curatur hic affe-
ctus. Si verò materia crassa appareat,
enemata non solum lauantia, sed & ab-
stergentia sint, præsertim si falsa pituita
sit, hunc in modum. Recipe iuris decocti
hordei lib. j. sacchari rubri, mellis rosa-
cei col. ana vnc. j. vitellos ouorum duos,
fiat enema, quod ante pastum iniiciatur.
Si autem magnus ardor in excremen-
tis, cum intenso ventris dolore videat-
ur, sequenti enemate vtetur.

Enema la-
uans & ab-
stergens.

Enem. val-
de refri-
gerans.

Recipe succi plantaginis sæce subsiden-
te depurati vnc. iij. olei rosa. vnc. vj. muc-
taginis psyllij extractæ in stillatio li-
quore ros. vnc. ij. fiat enema quod ante
pastum immitratur. Si verò nec solum
lauare intestina, & abstergere, sed etiam
dolorem mitigare sit opus, hoc enemate
iniecto, id consequemur. Recipe iuris
decocti hordei libr. j. sacchari rubr. mel-
lis

Enemado-
lorem se-
dans.

lis rosacei col. ana vnc. j. sem. muccaginis
psylli extractæ in stillatio liquore ro-
sa. vnc. ij. fiat enema, quod ante pastum
iniiciatur. Corpus deinde sequenti po-
tione purgante vacuandum.

Recipe rhabar. selecti torrefacti drach. Purgatio
j. s. myrobalano. flauarum parum torre-
factarum drachm. ij. stillatitij liquoris
plantaginis. q. s. adiecta serapij ex coto-
neis 3. j. fiat potio, quæ sumatur hora
quarta matutina. Si autem à bile adusta
huius mali origo sit, potione sequenti
vacuetur.

Recipe myrobalanorum flauarum, & Purgatio
cærulearum parum torrefactarum, ana alia.
drachm. j. sem. rhabar parum torrefa-
cti 3. iij. serapij ex cotoneis drachm. j.
adiectis stillatitiis liquoribus rosa. & plā-
taginis. q. s. fiat potio. Si verò à pituita
falsa Dysenteria suborta fuerit, muten-
tur myrobal. cæruleæ in cepulas, aut
empeliticæ, eadem quantitate manen-
te. Vacuato corpore, vtendum vt dictum
est, enemate lauante superiùs tradito.
His peractis, si materia maiori ex par-
te imminuta, vacuataque videatur, ad-
hibenda tam extrinsecus, quàm intrin-
secus constringentia. Intrinsecus autem

Astringē-
tia intus
fumenda.

hunc in modum. Recipe serapij ex coto-
neis, serapij myrthei, ana vnc. iij. Miscean-
tur cum aqua pluuiā, aut aqua fontana
chalybata, & sitis tempore bibantur. Su-
mantur & drachmæ duæ carniū coto-
neorū saccharo conditarū sine spe-
ciebus quotidie manē, ante pastum exi-
guo quidem tempore. Iniiciantur quo-
que enemata lauantiā, idque sæpe fiat do-
nec exire videantur syncera, vitiosis hu-
moribus haud quaquā permista. quod
ubi contigerit, constringentiā iniician-
tur hunc in modum. Recipe gallarū,

Enema a-
stringēs.

rhois obsoniorū, rosarū rub. bacca-
rū myrthi, balaustiorū, orizæ torre-
factæ, ana m. j. Decoquantur in aquæ
pluuiæ, aut chalybatæ q. s. adusque di-
midij consumptionem, accipiantur iu-
ris decocti lib. j. succi plantaginis substi-
dente fæce depurati ℥. iij. seui renū ca-
prarū ℥. ij. lapidis hæmatitis, mumix,
boli Armeniæ, sanguinis draconis, gum-
mi tragacanthæ, gummi Arab. ana ℥. ij.
Commistis omnibus, fiat enema, quod
ante pastum iniiciatur. Perseuerante au-

Astringē-
tia extrin-
secus ad-
mouenda

tem fluxu, lauante enemate superiūs tra-
dito semper vtendum. Extrinsecus au-
tem sequentiā admoucantur. Recipe ol.
myrthei,

myrthei, olei ex cotoneis, olei mastich.
ana vnc.ij. acaciæ, hypocistidos, boli Ar-
menix, rhois obsoniorum, baccarum
myrthi, ana drach.ij. ceræ parum, fiat
unguentum, quo vngatur venter ab um-
bilico ad pubem, & renes calidè, manè,
& vesperi ante pastum.

AVT SIC.

Recipe boli Armenix, mumix. an. vnc.
sem. Misceantur cum albo oui, linantur-
que venter, & renes: vt dictum est, ab
umbilico ad pubem calidè, manè, & ve-
speri ante pastum. Crura quoq; sequenti

decocto lauètur. Recipe gallarum, rhois Lotio
obsoniorum, ana vnc. j. sem. foliorum crurum.

plantag. M. j. rad. filicis, calcitrapæ, ana
M. ij. Decoquantur in aqua chalybara,
& vino astringente. Eoque decocto la-
uentur crura manè, & vesperi. Balneis

tandem sudorem prouocare absurdum
non erit. Postremò & cucurbitulas um-
bilico, & ilibus vtrisque affigere opem

non leuem afferet. Dysenteria si in su-
perioribus intestinis fuerit, iisdem planè
præsidis curanda, quibus Dysenteria in
inferioribus intestinis consistens, ex-
ceptis enematis, quoniam gracilia inte-
stina non superant. Porro si hepatis in-

Inunctio. temperies calida acres hos humores, à quibus Dysenteria fit, generet, vngatur hepar vnguento sequenti. Recipe cerati santalini vnc. iiii. olei nymphaeae, olei rosei, ana vnc. j. sem. lauentur aqua frigida, adiectoque spicae nardi. ꝯ. j. vngatur hepatis regio tepidè, dies duos, aut tres, horis matutinis ante pastum.

Lienteria Curatio.

Caput XI.

Velox exitus eorum quæ comeduntur, & bibuntur, quæ talia deiciuntur, qualia fuere deuorata, lienteria est.

Causæ. Huius autem velocis exitus interdum nimius cibus, interdum ciborum præposterus ordo, crasso tenuem præcedente, in causa est. Contingit aliquando id mali ob neruorum à sexta syzygia prodeuntium, villos interioris tunicæ ventriculi constituentium resolutionem. Totius ventriculi, atque intestinorum imbecillitas huius velocis ciborum exitus interdum in causa est, ob quam hæ corporis partes grauatae à cibis assumptis, ipsos cōfestim excernunt, absque villo doloris sensu. Hæc autem imbecillitas re-
tenti

tentricis potentia ventriculi, & intestinorum ex intemperatura fit, quam veluti quendam habitum non facile solui contraxerunt: aut propter humorem aliquem, puta pituitosum, aut biliosum, qui in ventriculo, atque intestinis continetur. Fit interdū hæc passio ab his partibus non admodum infirmis sed tamen in superficie exulceratis ab humorum quorundam mordacitate, & acrimonia. Tunc enim necessarium, vt permeantibus cibis partes exulceratæ dolorē sentiant, atque ideo illos propellant, ac à se ipsis citissimè emittant. Verū huic intestinorum, & ventriculi lenitati cuiusdam morbus inerat sensus. Id quod etiam ventriculo phlegmone laborante evenit apparētque in deiectionibus plerumque aliquid puris. Si henteria ab imbecillitate ventriculi ob intemperaturam solam sine humore fuerit, eius curandæ ratio ex his petenda est, quæ superius sunt tradita, cum de ventriculi affectibus ageretur. Si verò ea intemperatura imbecillitatē ventriculi efficiens cū humore fuerit, humor primum vacuandus, deinde intemperaturæ, atque imbecillitati curandæ incumbendū. Quod si is humor

Signa.

Curatio

pituifofus fuerit, qui facultatem ventriculi retentricem labefactet, aut eius tunice adhærens lubricum ipfum, facilè-que ad ciborum emissionem reddat, eius vacuatio vomitu primùm tētanda hunc in modum.

Recipe aquæ tepidæ vnc. vj. oxymelit. simpl. vnc. j. sem. Mifceantur & bibantur.

Vomitū
cientia. Vomitu autem non inde irritato, penna, cuius extremum oleo madefactum fit, in os, & fauces immittatur. Quòd si neque ita successerit, validiora fumantur hunc in modum. Recipe oxymelitos scilini vnc. j. sem. stillatitij liquoris fceniculi. vnc. iij. Mifceantur, & à ieiunio bibantur, fiatque per biduum diluculo. Postridie cibos varios, & salsos prandeat, mox à prandio rursus oxymeli cum aqua tepida, vt dictum est, bibat, vomitumque, aut digitis in os, ac fauces immiffis, aut penna (vt dictum est) vomitus prouocetur. Si verò laborans non fuapte natura facilè vomat, cogendus non est, cæterum sumpto folutiuo pharmaco vacuetur hunc in modum. Recipe hieræ picæ Galeni vnc. sem. adiecto faccharo fingatur bolus, qui hora quinta matutina fumatur.

Purgatio

AVT SIC.

Recipe pil. mastich. 3. j. ex stillatitio li-
quore absint. singanturque pil. v. que su-
mantur circiter horam noctis vndeci-
mam. Aut harum loco sumatur pil. ale-
phang. 3. j. Nihil autem quod validè a-
stringat exhibendum, nisi corpore vacua-
to. Quo vacuatoumat laborans zinzi-
ber conditum, aut de diacydonyte cum
speciebus, castaneæ instar, ante pastum
quotidie manè. Extrinsecus autem hæc
admoueantur. Recipe olei. mastich. olei
de lentisco, ol. nardini, ana 3. j. ß. menthæ
siccæ, caryophil. acaciæ, hypocistidos, ma-
stich. ana 3. j. ß. ceræ parum, fiat vnguen-
tum, quo vngatur regio ventriculi, &
venter calidè ante pastum, manè, & ve-
speri. Aut huius vnguenti loco, cerato
sequenti vtendum. Recipe mastich. vnc.
ß. ladani drach. ij. menthæ siccæ, caryo-
phyllorum, coriandri præparati, carda-
momi, ana 3. j. sem. corallij. rub. drach. j.
adiecta cera fingatur emplastrum in for-
mam scuti (vt loquuntur) stomachalis,
quod ventriculi regioni applicetur. Hu-
mor verò si biliosus fuerit, qui ventricu-
li potentiam retentricem atterens, Lien-
teriam excitet, eius quoque vacuatio

Vnguentū
p stomacho.

Ceratum
p stomacho.

Lienteria
ab humo-
re bilioso
curatio.

Vomitū
cientia.

vomitū primū tentanda hunc in modum. Recipe aquæ tepidæ vnc. vj. serapij acetari simpl. aut aceti vnc. j. semis. Miscantur, & bibantur: vomitūque, ut paulò ante dictum est, prouocetur. Si verò materia hæc biliosa vomitū non satis euacuata fuerit, sumatur sequens potio

Purgatio.

purgans. Recipe rhabarb. selecti parum torrefacti drachm. j. sem. myrob. alano. flauarum parum quoque torrefactarum drach. j. carnium cotoneorum sine speciebus vnc. ss. stillatitij liquoris plātæg. q. s. fiat potio purgans, quæ sumantur hora quarta matutina. Corpore vacuato astringētibus utendū tam sumptis, quam admotis. Recipe diacydonites sine speciebus, cum saccharo vnc. iij. sumantur ʒ. iij. in principio pastus.

Astringē-
tia sumē-
da.

Recipe confervæ rosæ antiquæ vnc. ij. carnium cotoneorum conditarum saccharo sine speciebus ʒ. iij. coralli rubri, boli Armeniæ, an. drach. ij. minꝰ ex cotoneis sine speciebus vnc. sem. Miscantur, sumatūque castanæ parvæ instar in principio pastus. Extrinsecus autem hæc admoucantur. Recipe olei ex cotoneis, olei myrthei, olei mastich. ana vnc. j. sem.

Astringē-
tia extrin-
secus ad-
mouenda

acaciæ

acaciæ, hypocistidos, boli Armeniæ, coralli rub. an. drach. j. sem. adiecta cera fiat vnguentum, quo vngatur regio ventriculi calidè manè, & vesperi ante pastum.

Lienteriâ si ab hulcerato ventriculo orta sit, mundificetur hulus hunc in modum. Recipe cal. recens extractæ vnc. j. aquæ mulsæ, vnc. iiii. Misceantur, fiatque potio quæ sumatur ad auroram.

Lienteriæ ab ulcerato ventriculo curatio.

Dies deinde aliquot horis matutinis ieiuno ventriculoumat laborans vnc. vj. iuris decocti vuarum passarum cum oxy melite simplici. Hulcere purificato, quod cognoscitur ab excrementis nullo cum pure deiectionis sumatur drach. j. pul. equiseti, cum vino astringente, aut aqua chalybata, idque dies complures fiat, ad auroram. Vngatur quoque ventriculi regio calidè ante pastum oleis ex cotoneis, & mastich. æquis portionibus mixtis.

Pulvis ex equisetis.

Lienteria à paralyfi neruorum & villorum ventriculi, à causa externa interdum oritur, vt à frigore vehementi: cum quis loca niuosa præterit, contingit ventriculum ita resolui, vt neque dolorem sentiat, neque grauitatem, vique eius retentrice resoluta assumptos cibos celeriter deiiciat. Curabitur si conferuæ

Lienteriæ à frigore vehementi curatio.

acori

acori col.drachm.ij.manè,& vesperi duas horis ante pastum sumantur per aliquot dies. Aut si laborans, drachm.j. assæ foetidæ in quinque pilul. ex melle, partitam ieiunus dies aliquot manè deuoret. Déinde ventriculum oleo nard. calidè ante pastum manè, & vesperi inungat. Lienteria si à nimio cibo fuerit, minuatur cibus. Si à præpostera ciborum ingestione, corrigatur. Si à phlegmone ventriculi, quam indicat tumor in regione ventriculi, curetur phlegmone.

Colici doloris Curatio.

Cap. XII.

ORitur hæc passio interdum à pituitosis humoribus in Coli membranis subsidentibus. Sæui adsunt dolores illis in partibus, vbi Coli situs est, quasi enim tundi, & perforari intestinū sentitur. Nausea, & vomitus vrgent, euomunturque pituitosa quædam, atque corrupta. Retinentur excrementa, vt ne flatus quidem, neque ructus excerni queat. Si quid autem ab aluo deieci contingat, id flatuosum quodammodo est, & sæpenumero aquæ supernatare consuevit,

Signa.

suevit, similem habens bubulo stercore
 consistentiam. Sæpenumero etiam ve-
 luti circuire videtur dolor, atque pluri-
 ma loca occupare, qui modo in hac, mo-
 dò in illa parte vehementior sit. Oritur causæ.

interdum hic dolor à flatulentis spiri-
 tibus, quibus non patet exitus. Interdum
 à fæcibus induratis. Nonnunquam à ver-
 mibus. Aliquando etiam à coli phlegmo-
 ne. Si à pituitosis humoribus fuerit, fo-
 ris admoucantur mitigantia dolorem,
 atque intereà infundenda enemata pa-
 rentur. Fiat igitur hunc in modum. Re-
 cipe foliorum chamæmeli, meliloti, mal-
 uarum, helxines, ana M. j. seminum lini
 & fœnogr. ana. ʒ. ij. Decoquantur in s.
 quantitate aquæ, còque decocto fouea-
 tur locus doloris. Deinde vngatur oleis
 chamæmeli, anethi, de lilio, equis portio-
 nibus mistis. Post hæc primùm iniicia-
 tur enema blandum, non acutum, ad e-
 molliendas fæces, hunc in modum. Re-
 cipe maluarum, althææ, linozostidos, be-
 tæ, helxines, ana M. j. seminum lini, & fœ-
 nogr. ana ʒ. ij. ficus x. florum chamæme-
 li, & meliloti, ana P. j. Decoquantur in s.
 q. iuris decoctorum omasorum ad ter-
 tias: accipiātur iuris decocti sesquilibra,
colicæ à
 pituitosis
 humori-
 bus cura-
 tio.
 Fetus.

Vnctio.

Enema
 blā dum.

cal.

cas. cum melle, saccha. rub. ana vnc. j. mellis despumati sesquiuncia, olei communis vnc. iij. salis parum. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum iniiciatur semel, atque iterum, donec fæces educantur. Quibus eductis, si dolor vehemens sit, mox sequens infundatur. Recipe olei chamæmeli, olei anethi, ana lib. ss. vini optimi rubri, aut Aruisij vnc. ij. fiat enema. quod iniiciatur, ut dictum est. Sequens quoque nō multo post iniiciendum ad euacuandam piritosam materiam, doloris causam. Recipe helxines, althææ, linozostidos, ana M. j. origani, calaminthæ, ana M. ss. centaury minoris M. j. seminum anisi, rutæ, fœniculi, ana drachm. ij. florum roris-marini, melilo. chamæmel. ana. P. j. ss. medullæ cnici drac. vj. Decoquantur in s. q. iuris decoctorum omasorum, usque ad dimidij consumptionem. accipiantur iuris decocti lib. j. ss. cas. cū melle. saccha. rub. ana ʒ. j. mellis anthosati vñ. j. ss. diaphœnici drac. vj. oleorum chamæmel. & rutæ. ana ʒ. j. ss. salis fossilis drach. j. ss. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum immittatur. Hocque enema sæpe infundendum ad perfectam

enema
euacuās:
& repetē-
dum.

Etiam usque curationem. Materia verò si à superioribus partibus in intestina decumbat, hunc in modum vacuetur. Recipere diaphenici drach. vi. adiecto saccharo fingatur bolus, qui hora quarta matutina sumatur. Locus autem doloris, in quem materia decumbit, foueatur sequenti foru. Recipere helxines, origani, calaminthæ, althææ, ana m. j. seminum rutæ, anisi, & fœniculi, ana vnc. s. florum chamæmeli, meliloti rorismarini. ana P. j. & dimidiatum. Decoquantur in s. q. aquæ: locus dolens decocto foueatur, ut dictum est. Sequentibus deinde oleis vngatur.

purgatio.

Forus.

Recipe olei rutæ, olei laurini, olei de lilio, olei chamæmelini, ana ʒ. j. Miscantur, fiatque, ut dictum est. Prætereà utatur ægrotans diacymino, aut diagalanga, aut aniso condito: sumatque quotidie ante pastum tessellam vnam. Quæ deglutita, bibat parum viui meri. Colicus dolor si à flatibus fuerit, primum iniiciatur blandum enema, sæces emolliens, quale paulò antè est traditum. Deinde sequens iniiciendum ad flatum dissipandos. Recipere olei rutæ lib. j. fiat enema, quod infundatur. Cucurbitula quæ

electuarium.

Colici dolor ex flatibus curationis.

Cucurbitula.

Sacculi.

que vmbilico affigatur, ibique per horā hæreat. Si cum flatibus humor quoque mistus sit, principiò ad doloris mitigationem sequentia commodè fient. Recipe milij partes tres, salis communis partem vnā, florum chamæmeli P. j. Milium, & sal torrefiant, non flores chamæmeli. déinde sacculis duobus imponantur, qui calidè alter post alterum ventri admoueantur.

Colicus verò dolor, si à fæcibus induratis obortus sit, primùm superius tradito enemate blando fæces emolliente ytemur, sequentem déinde bolum sumet ægrotus per horam ante pastum. Recipe cal. recens, extractæ vnc. j. pul. anisi drachm. j. ß. adiecto saccharo fingatur bolus, qui sumatur, vt dictum est. Colici verò doloris si vermes in causa sint, præsi- diis in Appetentia Canina à vermibus

Colici do-
loris à
phlegmo-
ne signa
& cura.
tio.

traditis, curetur. Colicus dolor à phleg- mone si contingat, omnium est grauif- simus, transitionem enim in Ileon mi- natur. Eo affectis interni feruoris sen- sus inest, cum febre: vrina, stercusque re- tinentur, sitis adest, & nausea, quam vo- mitiones potissimùm bilis sequuntur, sed nihil inde malum leuatur. Princi-

pio

cipiò enemata fæces emollientia infundenda, sumendâque, & admouenda repellentia. In incremento, dissoluentia aliqua cum repellentibus miscenda: in progressu augeantur dissoluentia. In fine status, & declinatione, pura dissoluentia exhibeantur.

Hei Curatio. Cap. XIII.

Variis ex causis hoc malum grauissim^{causæ.}os, ac lethales in tenuibus intestinis inferens dolores suboriri potest. Interdum enim ex continua ciborum corruptione contrahitur, ac cruditate, præcipuè verò ex pinguibus carnibus, quæ ^{carnes pingues quo modo I-} corruptæ, & retentæ in tenui intestino ^{leum exci-} obstructionem efficiunt. Ex frigore quo ^{te. it.}que vehementi constringente, atque excrementa retinente. Ex aquæ frigidæ potione, si multa à sudante præsertim fuerit epota. Is quoque interdum contingit, quibus in scrotum intestinum cum stercore delapsum est. Atque interdum à tumore frigido, in tenui intestino præter naturam suborto. Magna verò ex parte, vel ab inflammatione, vel ab obstructione aridi stercoreis huiusmodi tenuium intestinorum affectus
A oritur.

oritur. Nonnunquam & à pituita frigida à Praxagora vitrea appellata, in sublimioribus intestinis retenta, quæ geminam ob causam vehementem dolorem excitat, ob intemperantiam frigidam, & corporum quibus cōtinetur, tensionem. Longus quoque hic dolor est, quòd dif-

Ab Ilco
qui con-
ualescant
& qui nō.

ficulter is humor vacuetur. Ilco senes raro tentantur, si tamen acciderit, ferè nunquam conualescunt. Pueri, quibus familiare malum est, naturalis hu-

Signa.

miditatis beneficio facilè euadunt. Accedit hoc malo laborātibus tumor quidam eminens in tenui intestinorum parte, vt videatur intestinum ad chordæ similitudinem cōuolutum. Adhuc ruētus inanes, dolorem nihil leuantes, murmura intestinorum, perfectæ cohibitio & stercoris, & flatuum, præsertim cum est morbus in statu. Nihil enim tunc emit- titur, nisi fortè id, quod ante hunc do- lorem iam erat in colo. Vomitionibus grauitè cruciantur, maloq; intenso ster-

Stercus
proprie
quomo-
do non
vomatur
in Ilco.

cus quoque euomere cōspiciūtur. Non tamen propriè stercus est, quoniam quæ excernuntur stercoris formam non ha- bent antè quàm peruenerint ad intesti- num rectum, nec verisimile est ab eo ad

ventri

ventriculum stercus remeare. Cæterum
 cibis in superioribus intestinis corrum-
 pitur, qui corruptus grauitet olet, cùm-
 que euomitur, ob graueolentiam stercus
 videtur. Cùm verò eousque morbus pro-
 cessit, vt vomitu stercori similia eucian-
 tur, vix vnquam aliquis potuit sanus e-
 uadere. Si ab inflammatione intestini fue-
 rit, curandi rationem ab enematibus al-
 uum mollientibus auspicabimur, hunc
 in modum. Recipe hordei Manip. s. vio-
 larie, maluarum, altheæ, ana m. j. s. De-
 coquantur in iure decoctorum omaso-
 rum. accipiantur iuris decocti lib. j. sem.
 cal. recens extractæ, saccha. rub. ana vnc.
 j. mellis violacei vnc. j. olei viol. vnc. iij.
 fiat enema. quod ante pastum iniicia-
 tur. Si nihil operetur, sumatur potio
 sequens. Recipe cal. recens extractæ
 vnc. j. serapij violacei vnc. sem. Commu-
 nis medicinarum decocti, quantitate suf-
 ficienti, fiat potio, quæ sumatur horis tri-
 bus, aut quatuor ante pastum, si tanta
 temporis opportunitas fuerit, alioquin per
 horam ante pastum sumi potest, siue sit
 ante prandium, siue ante cœnam: hora
 autem dimidiata post sumptum pharma-
 cum, rursus enema prædictum infunda-

Enema
 uū emol-
 liens.

Potio le-
 nies alui
 anteprā-
 dium ve
 antecenā
 perhoram
 sumenda

venæ se-
tio. tur. Quo effuso, si quicquam & ipsum,
& potio effecisse visa sint, incidatur ve-
na interior cubiti, qui est è directo par-
tis grauius affectæ, sanguisque pro ple-
nitudine, & viribus detrahatur. Phleg-
mone deinde curetur affixis cucurbitu-
lis cum scarificatu per ambitum par-
tibus inflammatis, admotis etiam ex-
trinsecus quæ dolorem leniunt, atque a-
monedæ. liis præsidiiis, quæ ceteris inflammationibus
conducunt. Illos verò, si à tumore præ-
gido cu- ter naturâ frigido, puta œdemate fuerit,
ratio. eius quoq; curationē ab enemate aluū
molliēte exordiemur, hūc qdē in modū.
Recipe maluarum, althææ, helxines,
betæ, ana Manip. j. seminum lini, & fœ-
*florum. nogr. ana vnc. j. ß. *foliorum chamæmeli,
enema. & meliloti, ana p. j. Decoquantur in iure
decoctorum omasorum, accipiantur iu-
ris decocti lib. j. sem. cas. drach. x. (ad
validè mollicandū) sacchari rub. vnc.
j. mellis despumati vnc. j. ß. olei cha-
mæmeli vnc. iij. Commistis omnibus
fiat enema, quod ante pastum immitta-
tur. Si nihil operetur, sumatur potio
purgatio. sequens. Recipe hieræ simpl. Gal. drac.
iij. diaphœnici drach. ij. mellis rosacei
sim. cōmunis medicinarū decocti. q. s. fiat
potio,

potio, quæ sumatur ad auroram. Duabus post horis sequens enema iniiciatur. Recipe helxines, maluarum, betæ, Enema.
 linozostidos, ana Manip. j. origani, calaminthæ, ana M. sem. seminum lini, & fenogr. ana vnc. j. sem. seminum anisi, & feniculi, ana drach. ij. florum chamæmeli, & melilot. ana p. j. Decoquantur in iure decoctorum omaforum, accipiatur iuris decocti lib. j. sem. cas. recens extractæ vnc. j. sem. hieræ Gal. diaphœnici an. vnc. sem. mellis rosa. col. vnc. j. sem. olei chamæmeli vnc. iij. salis sesquidrachma. Commistis omnibus fiat enema, quod iniiciatur, vt dictum est. Et balanis ex mel- Balani.
 le, sale, & stercore muris, compositis, vtilicebit longitudinis quidem decem digitorum, vt penitus vim suam immittât. Remedia topica inter initia statim adhiberi possunt, hunc in modum. Recipe Olea.
 olei chamæmeli, ol. ros. ana. vnc. j. ss. Miscuantur, inungaturq; locus doloris calidè diebus tribus, aut quatuor. Deinde solo oleo chamæmelino, addendo in progressu oleum de lilio. Illos si ab humore pituitoso frigido, vt dictum iam est, contigerit, interea dum enemata post dicenda, & potiones parabûntur, sorbeat æ-

grotans iura pingua, vt ius galli antiqui
pinguis decocti, atque id genus alia. Ac
locus dolens sequenti fotu foueatur.

Fotus.

Recipe helxines, maluarum, chamæ-
meli, meliloti, ana. M. j. seminum lini, &
fœnogr. ana. vnc. j. s. Decoquantur, spon-
giæque in decocto madefacta, & expressa
foueatur locus doloris, deinde vngatur

Vnguen-
um.

vnguento sequenti. Recipe vnguenti
dialtheæ vnc. iij. butyri recentis, aut lo-
ti, axungia gallinæ, & anseris, ana. ʒ. j.
s. olei chamæmeli. vnc. ij. His com-
mistis vngatur locus doloris calidè post
forum. Enemata deinde infundantur.

enema.

Recipe cas. recens extractæ drach. x. sac-
char. rub. vnc. j. mellis despum. vnc. j. s.
olei chamæmel. olei anethi, ana. ʒ. j. s.
cum communi enematum decocto, ad-
iectis caryeis pinguibus. x. seminum li-
ni, & fœnog. ana. ʒ. j. florum chamæmeli,
& meliloti, ana. P. j. fiat enema, quod in-
fundatur. Si nihil operetur, sumatur po-
tio sequens.

urgatio.

Recipe elect. indi maioris, diaphœni-
ci, ana. drach. ij. cas. recens extractæ vnc.
j. mellis rosacei col. vnc. s. communis
medicinarum decocti. q. s. fiat potio, quæ
sumatur hora quinta matutina. Duabus
post

post horis sequens iniiciatur enema.

Recipe helxines, maluarum, althææ.
ana. M. j. origani, calaminthæ, centaurij
minoris, ana. M. semissem: seminum anisi,
cari, & fœniculi, ana, drach. ij. seminum
lini, & fœnogr. ana vnc. j. seminis rutæ
drach. iij. florum chamæmeli, & melilo-
ti, ana. P. j. Decoquantur in f. q. aquæ, do-
nec dimidium absumatur, accipiantur
iuris decocti sesquilibra. cas. recens ex-
tractæ, sacchari rub. ana. vnc. j. elect. in-
di maioris drachm. vj. mellis anthosati
sesquiuncia, olei rutæ. olei chamæmeli,
an. vnc. ij. salis communis, drac. ij. Com-
mistis omnibus fiat enema, quod post
portionem prædictam duabus horis in-
fundatur. Ileos si ab obstructione aridi
stercoris in tenui intestino, aut à flatibus
contigerit, post aluum emolientia ene-
mata iniecta, mox immittatur superius
proximè dictum. Ileos si ab insalubri
cibo fuerit, ut à fungorum, aut similium
esui, vomitus confestim prouocetur hunc
in modum. Recipe seminis raphani, se-
minis atriplicis, seminis aneti, ana vnc.
ss. Decoquantur, accipianturque iuris
decocti vnc. vj. oxymelitos simpl. sesqui-
uncia: misceantur, & tepidè bibantur.

Enema
iniicien-
dum du-
bus hori-
bus à purg-
atione.

Ileos a
esui fun-
gorum
ratio.

vomitibus &
quando
tendens
in Ileo.

Ilei ab
hernia cu
ratio.

Fotus.

relaxa-
tiois siue
hernia.

Electua-
rum ex
matura
chalybis.

Vbi vomuerit laborans, sumat theriacæ veter. drach. j. ex vino. Neque hoc semel fecisse satis sit, repetatur diebus aliquot proximè sequentibus. Cæterum in Ileo tantum ab hac causa vomitus irritandus. Ilei hernia si in causa fuerit, primum tentandum est, vt decubitu sursum versus vergente adornato, cruribus elatis, delapsum intestinum suo loco reddatur. Quod, vt commodius fiat, fotu sequenti tumoris locus foueatur. Recipe maluarum, althææ, ana, M. ij. seminum lini, & fœnogr. ana. vnc. iij. Decoquantur, eoque in decocto spongia molli immersa, & expressa, fotus fiat, manu deinde leniter retrudatur. Sequentia deinde ad integram relationis * curationem fiant. Recipe conferuæ ros. antiquæ, conferuæ symphyti, corticis citri saccharo conditi, ana, vnc. j. vtriusq; symphyti, iaccæ albæ, iaccæ nigræ, ana vnc. ss. mastich. drachm. vj. limaturæ chalybis. ʒ. ij. Misceantur, adiectoque serapio myrtheo fiat elect. molle. de quo sumantur drachm. ij. horis maturinis ante pastum per dies triginta. Sequens deinde admoveatur emplastrum.

Recipe emplastri contra rupturam,
empla

emplastri de mastiche, ana vnc. iij. boli
 Armeniæ vnc. sem. iaceæ albæ, & nigræ, Empla-
strum pro
herniax.
 ana drachm. iij. lapidis magnetis vnc. iij. quaq; die
soluendū
 Misceantur, adiectoque oleo mastich. fin ad dies
xxx.
 gatur emplastrum, quod relaxationis lo-
 co admotum subligaculo retineatur, nec
 ante diem decimum solvatur. decimo
 quoque die solvatur, & mutetur simili, Herniæ
empla-
strum.
 sed recenti appposito. hæreat autem illi
 loco emplastrum, modo tamen prædicto
 mutandum, dies triginta. Quoniam au-
 tem alio plerunque sunt adstricta, ene- Enemate
cur nō v-
tendum in
hernia.
 matibus tamen non est ducenda, sed pil.
 sequentibus. Recipe pil. de bdel. pil.
 aleph. ana drachm. ij. excipiantur melle
 rosa. singanturque pil. vj. ē drachma, de
 quibus sumantur tres per horam ante
 cœnam semel, aut bis in hebdomada. Plu-
 ra posterius in relaxationis dydimi cu-
 ratione dicentur.

Tinesmi Curatio. Cap. XIII.

HOc malo correpti assidua egerendi Signa.
 cupiditate tenentur, nihil tamen,
 aut certè parum deiciunt, suntque ea
 quæ deiciuntur cruenta, aut muccosa.

Causæ. Multiplex huius mali causa esse potest, frigiditas: obstructio à stercore in cæco intestino indurato: hylcus atque inflammatio in recto intestino suborta: pituita salsa, aut vitrea: humores acres, & biliosi:

Curatio. de quibus omnibus suo loco dicetur. Si à frigidityte huius affectionis origo sit, quod ex ægrotantis sermone cognitu est facile, quoniam nimirum frigus nimium pertulerit, aut in frigida diutius commoratus est aqua, aut res frigidas podice attigit, vt qui diu super saxum frigidum sedit, curatio ab enematum iniectione inchoanda.

Enema. Primum igitur sequenti enemata alius ducatur. Recipe maluarum, altheæ, linozostidos, ana M. j. ß. chamæmeli Pugi. ij. seminum lini & scænog. ana ʒ. j. ß. Decoquantur in s. q. aquæ ad tertias, accipiantur iuris decocti lib. j. cal. recens extractæ vnc. j. benedictæ vnc. ß. olei communis vnc. iij. Commistis omnibus fiat enema, quod infundatur. Eoq; ciecto, & facibus eductis, sequens iniiciatur. Recipe. olei rutæ vnc. iij. olei chamæmeli, & anethi vnc. j. ß. Commistis omnibus fiat enema, quod immitatur, diuq; retineatur, vt calefaciat. Anus deinde & foueatur, & vngatur hunc in modum. Recipe

helxi

Fotus pro
ano.

helxines, maluarum, origani, calamin-
 thæ, ana Manip. j. ſ. ſeminum anifi, cari,
 fœniculi, ana ꝑ. ij. ſeminum lini, & fœno-
 græc. ana. ꝑ. j. ſ. Decoquantur, inq; deco-
 cto immerſa ſpongia, & expreſſa, ſouea-
 tur anus calide. Aut harum rerum aucta Suffitus.
 quãritate, decocti fumus per anum reci-
 piatur, collocato egroto in cathedra per-
 forata, decoctoq; feruente ſuppoſito. Aut Inſeſſus.
 in eo decocto vmbilico, tenus ſedēs con-
 ſiſtat, ſic tamẽ, vt podice nihil præter de-
 coctum attingat. Dẽinde vngatur oleis.
 ſequentibus. Recipe olei laurini, olei de Irrigatio
 ſpica, olei chamæmelini, ana vnc. j. ſ. his ex oleis.
 commiſtis, & calidis irrigetur, & ſouean-
 tur pecten, inguina, interſcæmineum, &
 partes ano vicinæ poſteriores cum ano. Tineſmi
 Tineſmos ab obſtructione à ſtercore in- a ſtercore
 durato graui diſtentionis ſenſu, etiam indurato
 circa inum ventrem, cognoscitur, cure- curatio.
 tur enematibus mollientibus, ſotibus, &
 vñctionibus hunc in modũ. Recipe mal-
 uarum, althææ, linozoſtidos, ana M. j. ſi-
 cus pingues xij. ſeminum lini, & fœnogr.
 ana vnc. iij. Decoquantur in ſ. q. aquæ ad
 tertias. accipiantur iuris decocti libr. j. ſ.
 caſ. recẽs extractæ vnc. j. ſ. mel. violacei Enema re
 vnc. ij. ol. communis vnc. iij. Commiſtis petendũ.
 omnib

omnibus fiat enema, quod ante pastum iniiciatur. Repetatur, donec stercus educ-

Enema acre cur in comodū.

tum fuerit. Nihil autem, quod acre sit, enematibus admisceri debet: acria enim fæces magis exiccant, quæ mitioribus, & lenientibus tantum enemati-

Fotus pro vëtris parte anteriore & posteriore.

bus educere oportet. Recipe maluarum, altheæ, ana, M.j. sem. seminis lini lib. ß. Decoquantur, in eoque decocto spongia immerfa, & expressa foueatur ventris pars anterior, & posterior. Recipe

unguentū pro vëtris parte anteriore & posteriore.

olei amygdal. dul. butyri recentis, ana vnc. j. ß. vnguenti dialtheæ vnc. iij. Misceantur vngaturque ventris pars posterior, & anterior, circa renes, & anum, post fotum. Purgantia autem medicamenta ante stercoris educationem sumenda non sunt, quod inde summum ægro-

Purgatio cur ante stercoris educationem non sumenda. Tinesmus ab vlcere in vltimo intestino quid dignoscatur & curetur.

tanti exitium immineat, attractis nimirum aliunde & ex vniuerso corpore ad priorem stercorum copiam excrementis. Tinesmus si ab hulcere in vltimo intestino fuerit, & videri possit, lauetur decocto hordei, aut aqua mulsæ: vngatur deinde vngueto albo Rhasis, cui caphura sit addita, præsertim si hulceri inflammatio copulata sit: quæ ex recti intestini tumore, doloréque grauatiuo, vnâ cum fe-

bre

bre cognoscitur. Aliàs statim à lotionè linatur hulus sequentibus.

Recipe muccaginis, gummi tragacanthæ, & Arab. ana vnc. ij. cerussæ, plumbi ana vnc. ss. aloes drachm. ij. Misceantur, linaturque, vt dictum est, locus hulceris. Si verò hulus non appareat, ast in intestino altius lateat, quod ex purulentis, & saniosis, quæ excernuntur, ac pungentis sensu in ano cognoscitur, sequens iniiciatur enema. Recipe decocti hordei, aut aquæ mulsæ, si non sit ardor vnc. vj. mellis rosacci col. vnc. j. ss. his commistis fiat enema, quod iniiciatur frequenter, donec hulus puris sit expers, nihilque de eo exire videatur. Tunc autem sequens infundendum.

Enema
abstergēs.

Recipe gallarum, rhois obsoniorum, rosa. rubr. orizæ torrefactæ, ana Manipul. j. Decoquantur in aqua chalybata, aut pluuiâ, accipiantur iuris decocti vnc. xvj. boli Armeniæ, sang. draconis, mumix, ana, scrupul. ij. his commistis fiat enema, quod infundatur ante partum, post superioris eiectionem. Prætereà linamentū prædicto vnguento imbutum in anum, in balani morē immitatur. Tineamus à pituita frigida, viscida,

Enema
astringēs.

Linamentum vnguento imbutum in anum immitendū.

aut

Tinesmi
à pituita
frig. cura
tio.

Enema

aut vitrea si ortus sit, quod ab his, quæ
egeruntur cognoscere licet, primùm in-
iiciantur enemata mitia, & lenientia, ster-
tori educendo accommoda, quorum
formulæ ex superiùs traditis sunt peten-
dæ, deinde infundatur sequens. Re-
cipe helxines, maluarum, brassicarum
rub.ana M. j. fursuris frumenti M. sem.
seminum lini, & fœnogr.ana vnc. j. ß. se-
minum anisi, & fœniculi, ana drachm. ij.
florum chamæmeli, & meliloti, ana P. j.
Decoquantur in s. q. aquæ, vsque ad di-
midij absumptionem: accipiantur iuris
decocti lib. j. ß. cas. recens extractæ vnc. j.
benedictæ vnc. ß. mellis rosa. col. vnc. ij.
olei com. vnc. ij. Commistis omnibus
fiat enema, quod ante pastum immitta-
tur, eoque sæpe vtendū. Præterea foribus,
suffitibus, & vnguentis dictis in Tines-
mo à frigiditate, vtendum. Hac autem
Tinesmi specie plerunque laborant, qui
natura pituitosi sunt. Quare si pituita to-
to in corpore abundare videatur, à vo-
mitu, si laborans vomere possit, eius va-
cuatio auspiciāda, deinde concoquenda,
& euacuanda hunc in modum. Reci-
pe oxymelitos simpl. mellis rosacei col.
serapij adianti, ana vnc. j. ß. stillatitiorum
liquor

Vomitus.

Sirup co-
coquēs &
elect.

liquorum fœniculi, absinthij, *opij, ana *apij.
 vnc. iij. Misceantur, & à ieiuno per triduū
 bibantur diluculo. Recipe Aromatici ro-
 fa. vnc. sem. vtatur cum serapiis. Recipe Purgatio.
 diaphœnici vnc. ss. adiecto saccharo fiat
 bolus, qui sumatur hora quarta matu-
 tina. Aut dissoluatur in stillatitio liquore
 absinth. adiecta mellis rosacei vnc. sem.
 fiat potio, quę sumatur hora quinta ma-
 turina. Præterea in sequenti balneo la-
 uetur. Recipe pseudonardi, pulegij, ori- Balneum.
 gani, calaminthæ, ana Manipul. j. sem.
 foliorum lauri M. ss. florum chamæmeli
 P. iij. Decoquantur, in eoque decocto
 umbilico tenus lauetur calidè ante pa-
 stum. Aut huius decocti fumum per a- Suffitus.
 num recipiat, in cathedra perforata se-
 dens. Eodem decocto foveatur pecten,
 inguina, interfœmineum, anus, partesq;
 vicinæ, manè, & vesperi: sequentibus
 deinde oleis vngatur. Recipe olei rutæ, Olei.
 olei laurini, olei spicæ, olei chamæmeli,
 ana vnc. j. sem. Misceantur fiatque vt di- Tinesmi à
biliofo hu
more cu-
ratio.
 ctum est. Tinesmus ab humoribus bilio-
 sis, aut quouis alio humore acri, quos ea,
 quæ excernuntur satis demonstrant, si
 quempiam affligat, cauendū astringentia
 ad mouere, etiam si species aliqua fluxus Astringē-
tia curvi-
tanda in-
Tenesmo
bilioso.
sang

sanguinis videatur. Enemata primum quæ sequuntur iniiciantur.

Recipe decocti hordei. vnc. x. vitellos duos ouorum. Commisceantur: fiatque enema, quod ante pastum iniiciatur. Si verò ardor vehemens percipiatur, sequens iniiciatur.

Enema
mitigans
ardorem.

Recipe decocti hordei. ʒ. vj. succi plan-
raginis subsidendo depurati. vnc. iiii. muc-
caginis psyllij in stillatio rosa. liquore
extractæ. vnc. ij. olei rosa. vnc. ij. ʒ. (miti-
gat ardorem.) Commistis omnibus fiat
enema, quod ante pastum immitatur. Ex-
trinsecus autem hæc admoveantur. Re-
cipe maluarum, althææ, violariæ, florum,
Balneum. & foliorum verbasci, ana. M. j. seminis lini
lib. ʒ. Decoquantur in aqua, eoque in
decocto lauetur ægrotus umbilico te-
Suffitus. nus: aut sponsia in eo immersa foueatur
Fotus. anus calidè: aut in cathedra perforata se-
dens supposito eo decocto feruenti fu-
mum per anum recipiat. Quæcunque in
Tinesmo administrantur, calida esse de-
bent, quamuis à materia sit calida. Dein-
de sequenti vnguento vngatur.

vnguen-
tum.

Recipe ol. rosa. vnc. ij. olei nimpheæ,
muccaginis psyllij instillatio rosarum
liquore extractæ sesquiunciam. his com-
mistis

mistis vngantur inguina pecten, inter
foemineum, anus, partesque illi vicinæ.
Bilis autem si in vniuerso corpore abun-
dare videatur, concoquatur, deinde eua-
cuetur hunc in modum.

Recipe serapij de acetositate citri, se-
rapij de succo oxalidis, serapij de ribes,
ana ʒ. j. ʒ. stillatitiorum liquorum nym-
pheæ, intybi satiui latioris, oxalidis, ana
ʒ. ij. Misceantur, fiatque zulapium de-
puratum, & adiectis santalo. citreorum,
ʒ. ij. fragrantius reddatur. Eo ieiunus æ-
grotus vtetur manè per triduum. Repe-
tatur & altero triduo, si materia non sat
cocta videatur. Deinde vacuetur. Cauen-
dum autem ab acribus, & astringentibus
medicamentis. Recipe rhabar. selecti. ʒ. Purgatio
ij. macerentur in stillatio liquore inty-
bi satiui latioris horis xij. deinde expri-
mantur, serapij violacei vnc. sem. stillati-
riorum liquorum intybi satiui latioris,
& oxalidis. q. s. Commistis omnibus fiat
potio, quæ sumatur ad auroram. aut fiat Purgatio
cum communi medicinarum decocto, varia pro
adiecta oxyphœnicon vnc. ʒ. Bilis verò redundan-
tia bilis
si vsta appareat, hunc in modum vacue-
tur. Recipe rhabar. selecti drach. ij. myro-
balano. cærulearum ʒ. j. ʒ. macerentur in
illa.
B stilla

stillatio liqore intybi satiui latioris
 horis xij. deinde exprimantur, serapij
 violacei vnc. ss. stillatitiorum liquorum
 cichorii, buglos. q. s. Commistis omnibus
 fiat potio. Si pituita sit salsa, pro myro-
 bal. cæruleis, substituantur cæpulæ, aut
 empeliticæ.

Ani procidentia Curatio
Caput XV.

Causæ. **A** Causa interdum externa hoc ma-
 lum oritur, vt à casu, aut percussio-
 ne. Interdum verò à resolutione, aut im-
 becillitate à frigiditate, aut frigidis hu-
 moribus contracta, qui musculos obli-
 quos sedē sursum reuellentes resoluunt,
 anúsque procidit. Aliquando fit à nimio
 conatu, in Tinesmo à causa calida. Non-
 nunquam à phlegmone, valdeque tunc

Signa. egressus tumet. Si à frigiditate recti inte-
 stini musculos resolvente hæc affectio

Curatio. fiat, vomitus in primis prouocetur, mo-
 dis superiùs frequenter traditis: humor
 ille deinde concoquatur, medicamentis
 deinde lenibus vacuetur hunc in modū.

Sirup. cō- Recipe serapij conseruationis acori,
 coquens. mellis rosacei col. serapij stœchados, ana
 vnc.

vnc. j. ꝑ. stillatitiorum liquorum primulae veris, saluiae, absinthij, ana vnc. iij. Miscuantur, & à ieiunio per triduum diluculo bibantur. Recipe diamoschi dul. ʒ. sem. vtatur cum serapis. Recipe pil. de hiera simpl. agar. in pastillorum formam redacti, ana drachm. sem. excipiantur stillatio liquore saluiae, singanturque pilul. v. quæ circiter x. aut xj. noctis horam sumantur. Recipe conferuæ acoricol. theriacæ veter. ana. ʒ. sem. Miscuantur, & postridie manè sumantur, sex horis ante pastum. Corpore vacuato, sequenti enemate vtendum. Recipe helxines, maluarum, althææ, betonicæ, mellisophylli, ana, m. j. seminum anisi, & fœniculi ana. ʒ. iij. florum stœchad. Arab. florum rorismarini, florum chamæmeli, ana p. j. Decoquantur in s. q. aquæ ad tertias. accipiantur iuris decocti libr. j. sem. benedictæ vnc. ꝑ. mellis anthosati vnc. j. ꝑ. ol. chamæm. olei rutæ, ana ʒ. j. ꝑ. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum iniiciatur, eoque per interualla vtetur. Extrinsecus deinde hæc fiant, quæ conferunt siue à frigidis humoribus tantum, vt dictum est, siue etiã si in ano proci-dente inflàmatio fuerit quæ propter tumo-

Pill.

Enema

quo vtē-
dū est per
interual-
la.

rem prohibet ipsum in locum suum impelli, ac reponi posse.

Fotus. Recipe primulæ veris, saluiæ, chamæ-
meli, balaustiorum, gallarum, rhois ob-
soniorum, florum, & foliorum verbasci,
corticis quercus, foliorum pini, ana M. j.
ß. mespilorum M. j. Decoquatur in aqua
chalybata, & vino astringente: hoc deco-
cto calido lauetur anus cum exierit fo-
ras, aut foueatur: deinde sequenti pulue-

Puluis a-
no insper
gendus. re aspergatur. Recipe antimonij, cerussæ,
plumbi, rhois obsoniorum, gallarum,
nucleorum nucum pinearum combu-
storum, thuris, mastich. ana drachm. ij.
pul. bedegar. drachm. iij. fiat puluis, quo
anus inspergatur, deinde intromittatur,

Ol. post podex oleis mastich. myrtheo, & co-
stino æquis portionibus mistis vngatur,
fiatque similiter quoties foras exierit.
Emplastrum quoq; quatuor digitos lon-
gum admoveatur, incipiendo ab ano re-
nes versus. Hunc autem in modum pa-

Empla-
strū ab a-
no versus
renes ad-
mouendū retur. Recipe emplastri oxycrocei vñ-
ciam j. sem. baccarum myrthi, gallarum,
mastiches, ana. drach. j. ß. Misceantur, &
adiecto ol. costino subigantur, additis
pul. bedeguar. drach. ij. fiat emplastrum,
quo vtendum, vt dictum est. Præterea

ægrotus

ægrotus interdum in decoctum calidum prædictum conscendat, in eoque ad tempus immoretur. Ani procidentia si à nimio, & violento conatu, vt in Tinesmo à causa calida contigerit, primùm enematata lauante, quorum formulæ superius frequenter traditæ sunt, infundantur, infusione deinde vtatur laborans, ex sequenti decocto. Recipe gallarum, balaustiorum, rhois obsoniorum, baccharum myrth. ana Manip. j. sem. foliorum planta. Manip. j. rosarum rubr. m. sem. Decoquantur in aqua chalibata, fiatque vt dictum est. Hoc etiam decocto sedes cum foras exierit lauetur aut foueatur, sequenti deinde puluere aspergatur. Recipe cornu cerui vsti drachm. ij. sem. antimonij drachm. ij. baccarum myrthi, gallarum, rhois obsoniorum, ana drach. j. sem. fiat puluis, quo vtendum, vt dictum est. Vbi autem sedes hoc puluere aspersa fuerit, intromittatur, anusque deinde oleis rosaceo, & myrtheo tepidis, æquis portionibus mistis yngatur. Ani procidentia si à recti intestini phlegmone fuerit, curetur, vt aliarum corporis partium phlegmone.

Infessus
in deco-
ctū fomen-
ti ifra scri-
pti.

Infessio.

Fotus.

Puluis in-
spersen-
di ano.

B

Hæmor

*Hæmorrhoidum Curatio.**Caput XVI.*

Hæmorrhoides tripliciter dicuntur. Aut enim de quinque illis venis, quæ circa anum terminantur. Aut de ea excrescentia, quæ circa venarum illarum finem interdum nascitur, instar mori, verrucæ, aut acini. Aut de sanguinis ex illis venis fluxu. Venæ autem illæ interdum intumescunt, dolorémque non contemnendum inferunt, cæterum nihil, aut parum admodum sanguinis excernunt: atque hæ hæmorrhoides cæcæ dicuntur. Aliæ verò hæmorrhoides apertæ nominantur, quæ nimirum certis quibusdam temporibus aperiuntur, sanguinémque emittunt. Fiunt autem propter sanguinis copiam sæculenti, & melancholici, quem iecur ad ipsas reponit. Cum itaque cæcæ hæmorrhoides apparuerint, gravésque in ano cruciatus excitaerint, potissimum dum stercus excernitur, aditque in uniuerso corpore plenitudo, poplitis aut malleoli vena incidatur. Alius quoque aut cal. aut iure pingui, aut brassicæ decocto mollienda, ne arida stercora cum excernuntur sua duritie eas lædant.

Hæmorrh.
triplici-
ter dicun-
tur.

Causæ.

Curatio.

Hæmorrh.
eicarum cu-
ratio.

lædant, dolorésque pariant. Adhibenda quoque quæ dolorem, vbi vehemens fuerit, mitigare possint, hūc in modum. Recipe maluarum, altheæ, florum & foliorum verbasci, ana m. j. seminis lini ꝯ. iiii. limacum rub. sine testa, ꝯ. ij. florum nym-
 pheæ, m. ss. Decoquantur in aqua, ex quo Infessio.
 decocto infusione vtetur ægrotus, aut
 eo calente foueatur anus: vnguento de-
 inde sequenti vngatur. Fotus.
 Recipe olei de se-
 mine lini vnc. ij. olei de aranciis, aut per-
 sicorum nucleis vnc. j. olei nympheæ ꝯ. Vnguen-
tum.
 ss. Adiecta cera fiat vnguentum, quo post
 fotum hæmorrhoides vngatur. Quod si
 his dolor non mitigetur, addantur croci
 gra. vj. opij. ꝯ. sem. Si verò hæ hæmor-
 rhoides, nunc quidem cæcæ, alias au-
 tem solitæ essent fluere, aperiantur.
 Quod fiet, si exteriùs appareant, pannó-
 que aspero, aut folio ficulneo fricentur.
 Qua quidem fricatione si voti compos
 non euaseris, admoueantur hirudines in
 arundine, hæmorrhoidæ cui hirudinem
 adherere vis, priùs sanguine illita, vt eam
 ad se alliciat. Quæ vbi sanguine plena
 apparebit, sale aspergatur, & cadet. Si au-
 tem hæmorrhoidum tumor nondū pla-
 nè subsederit, rursus hirudines admo-
 uean

Dolorem
edātia ex
irudine
dmota.

ueantur. Quæ si in loco cui adhæserunt, dolorem aliquem relinquunt, vitellus oui cum oleo rosaceo, aut violaceo (quod melius erit) loco dolenti apponatur. Si vero hæmorrhoides intus lateant, ut neque fricari neque ipsis hirudines admo- ueri possint, fingatur balani iustæ quan- titatis ex duabus partibus hieræ, & par- te vna myrrhæ, cum melle, quæ intro- mittantur. Aut radix iridis lana inuolu- ta, & hiera picra Galeni, atque myrrha oblita, cum melle, aut oleo rut. intromit- tatur. Sint autem hieræ Gal. partes duæ, myrrhæ vna. Quod si ex his balanis do- lor aliquis intrinsecus oriatur, mitige- tur sequentibus. Recipe radicem brassi- cæ, aut beræ, inuoluatur gossipij lanugi- ne, deinde luteo oui, oleoque violaceo oblinatur, & intromittatur. Si cuiquam Hemorrhoides fluere cœperint, antea insolitæ fluere, sitque ei fluxus ille mo- lestus, eas medicamentis tam sumptis, quàm admotis reprimat hunc in mo- dum. Recipe galbani drach. ij. dissoluan- tur in stillatio liquore plantag. & su- matur mane, id per dies aliquot conti- nuos repetendo. Si laborans delicatus fuerit, sumat tantum 3.j. Extrinsecus
autem

Hemor-
oidarū
fluxus, bi
erit mo-
stus cu-
tio.
Galbani
us pro
ad dies
liquor.

autem hæc fiant.

Recipe antimonij drachm. ij. cornu
cerui vsti, corallij rub. thur. ana. ʒ. sem.
olei myrrhei. q. s. Misceantur. & Hemor-
rhoides his commistis linantur. Si verò
fluere essent solitæ, relinquatur aperta
vna. Hæmorrhoides autem apertæ, si mo-
deratè, certisque interuallis sanguinem
fuderint, haudquaquam suppressendæ
sunt: à magnis enim morbis, ferèque me-
lancholicis spontina hæc vacuatio ægro-
tum vindicat. Neque enim laterum do-
lore, neq; pulmonis inflammatione, ne-
que depascenti hulcere, neque furuncu-
lis, neque terminthis, neque lepra, neque
vitiliginibus corripuntur Hemorrhoi-
des habentes. Si verò immodicè flueret
sanguis, vacationisq; copia vires de-
iiceret, sanguisque iam pro crasso, & ni-
gro melior funderetur, suppressendæ
confestim sunt: ne immodica euacuatio-
ne hepate refrigerato, aqua inter cutem
sequatur. Cibis autem in huius affectus
curatione astringentibus non est vten-
dum, ne ab his alio attricta, in egeren-
do conatus maior fiat, qui fluxum ma-
iorem excitet. Reuulsio per sanguinis
missionem, lenem tamen, si vires & ætas

Hemor-
rhoides
quando
supprimē
dæ & quo
modo.
Vitus
ratio.
Astringē-
tibus ci-
bis curā
vteñdū in
supprimē
dis He-
morrhoi-
dibus.

B s permi

permiserint, cōferet. Incidatur igitur vena interior dextri cubiti, detrahatur sanguis ad vnc. ij. Cucurbitulæ hæpatis regioni, & lienis ante pastum affigantur. Sanguine autem, qui per hæmorrhoidas euacuatur, bilioso apparente, qui quidem sanguis, quoniam tenuior ad fluxum opportunus est, hunc in modum emendetur. Recipe serapij de succo oxalidis, serapij rosa. de rosis siccis, serapij ex cotoneis, ana vnc. sem. stillatitiorum liquorum oxalidis, plantaginis, nymphææ, ana vnc. iiij. Misceantur & à ieiunio per triduum diluculò bibantur. Recipe elect. trium santalo. vnc. sem. vtatur cum serapijs. Recipe rhabar. selecti drachm. j. corticum myrobalan. flauarum confriatarum ol. amygdal. dulc. drachm. iiij. oxyphœnicon vnc. ss. Macerentur in stillatio liquore plantagi. horis xij. deinde exprimantur, adiectisque serapij rosacei purgatorii de infusione rosa. vnc. ij. fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina. Recipe conseruæ rosarum antiquæ ʒ. ij. boli Armeniæ lotæ in stillatio liquore ros. scorix ferri, ana ʒ. ij. myrobalanum vnam, empeliticam cōditam, seminum oxalidis, & intybi satiui latioris,

Sirupus
fluxū hu-
ius emen-
dans.

Purgatio

Electuar.
cum sco-
ria ferri.

ris, ana ʒ. ss. serapij cōseruationis myro-
balanorum conditarū. q. s. fiat elect. mol-
le, de quo sumatur instar castaneæ manè
ante pastū. Extrinsecus hæc admoueātur.

Recipe balaustiorū, rhois obsoniorum, Linimen-
tum.
baccarum myrthi, gallæ ana drach. j. ss.

osmum dactylorum ꝑnc. iij. terræ sigil-
latæ, cornu cerui vsti, boli Armeniæ lotæ
in stillatitio liquore rosa an. ʒ. iij. succi
ocimi. q. s. Commistis omnibus linantur
Hæmorrhoides manè, & vesperi. Sanguis

autem qui funditur, si aqueus appareat, Ab Hæ-
& frigidus, hunc in modum vacuetur. meroidi-

Recipe mel. rosa. col. ꝑnc. ij. serapij de ab-
sinth. ꝑnc. j. serapij cōseruatio. myroba-
lan. empeliticarum ʒ. j. ss. stillatitiorum
liquorum absinthij, mēthæ, buglossi, ana bus si san-
guis fluat
aqueus &
frigidus,
Curatio.

ʒ. ij. Misceantur, & à ieiuno per triduum Sirup. cō-
coquens.
diluculò bibantur. Recipe Aromatici

rosa. ʒ. ss. vtatur cum serapiis. Recipe my-
robalanorum cepularum, & empelitica-
rum confricatarum oleo amygdal. dule. purgatio.

ana ʒ. ij. medullæ enici ʒ. vj. polypod.
quer. ʒ. j. Macerentur in communi me-
dicinarum decocto horis xij. deinde lēto
igni fricentur, & colentur, adiectaq, mel.
rosacei col. ꝑnc. vna, fiat potio, quæ su-
matur hora quarta matutina.

Reci

Recipe cortic. citri saccharo conditi ℥. iij. Sumantur ℥. ij. quotidie manè ante pastum. Aut corticis citri loco sumat de serapio absinth. quantum cochlearia duo capiunt. Aut tessellam vnam elect. solidi aromatici rosa. quibus alternis vti magis conducet. Cum verò alius sua sponte excrementa, vt conuenit, non deiciit, vtendum sequentibus pilulis.

Pill. de bdellio. Recipe pil. de bdellio (laxant & constringunt) ℥. ij. excipiantur stillatio liquore plantag. fingantur pilul. vj. è drach. sumatur tres per horam ante coenam quoties expedire videbitur. Si cum fluxu dolor quoque adsit, ad eius mitigationem scarabei, aut vermes, qui à centum pedum numero appellantur, in oleo de semine lini contriti decoquantur, eo hæmorrhoides linantur. Infessio quoque ex sequenti decocto plurimum confert. Re-

Linimentum.

Infessio. Recipe foliorum plantaginis, florum, & foliorum verbasci, ana M. j. seminis lini (mitigat enim dolorem) ℥. ij. corticis malorū punicorum, balaustiorum, rhois obso-

Fotus. niorū, baccarū myrthi, ana M. j. ℥. ss. Decoquantur in aqua chalybata, & vino astringente, fiatque vt dictum est. Aut eo decocto foueatur anus, & mitigabitur dolor.

Sup

*Suppressionis Mensium Curatio.**Caput XVII.*

Menses plerunq; quarto decimo ætatis anno fluere incipiunt, paucissimis ante decimumtertium, aut duodecimum: nonnullis post decimumquartū. Purgatio autem hæc in quibusdam duobus, tribusue diebus terminatur, pluribus quinque, in aliis ad septimum vsque diem perdurat. Desinit autem plerunq; anno quinquagesimo, in quibusdam ad annum quinquagesimum quintum, in paucissimis ad sexagesimum extenditur.

Menses
vsque ad
sexagesi-
mum ex-
tēdūtur.
Cautē!

Non purgantur steriles mulieres, nec gravidæ. Quæ se quoq; vehemēter exercent, aut calidioris sunt temperamenti, aut longis ægritudinibus laborant, vt quartana, phthisi, hectica, parum, aut nihil purgantur. Pingues quoque, quod venas angustas habeant, & sanguinem paucissimum parum, aut nihil purgātur. Inedia quoque, aut ciborū paucitas menses reprimat. Itidem & multitudo, nam ciborum copia meatus obstruūtur. Quibus quoque sanguis crassus est, & lentus, hæc parum, aut nihil purgantur: aut qui

quibus sanguis per alia loca vacuatur, puta per nares, aut anum. Alię quoq; immodicę excretiones, vt per alui profluvia, aut vomitū, menses retinent. Ob peculiare vteri vitiū, menses quoque interdum retinentur: verbi gratia ob pinguedinis copiam, aut carnis excrescentiam, aut callum, aut cicatricem ex hulcere quod in vtero antecessit. Hęc enim omnia vaporum vteri ora obstruere possunt. Plerumq; verò menses supprimi contingit, aut à melancholico succo, aut à bile sanguine affante, aut à pituita venarum ora

Signa. obturante. Quibus menses præter naturam retinētur, dolores circa lumbos, fæmora, collum, sinciput, & oculorum radices accidere solēt. Corporis adest grauitas, nausea, cibi fastidium, & horridi quidam per vniuersum corpus discursus, quale iis, quę conceperunt, accidere solent. Vrina interdum in nonnullis difficulter redditur, interdum planè suppressitur. Mensium suppressio si a pituita copiosa, & venarum ora obstruente contingat, videre est laborantem, somnolentam, ad omnem motum segnem, colore candidam, plumbei quoque interdum coloris, pituitam assiduè ex-

Discursus
horridi
per corp²
vniuersū,

Mensium
suppressio
rum a pi-
tuita cu-
ratio.

crean

creantem, & aliquando euomentem. Vrina quoque aquosa esse solet. Curatio à pharmaco materiam minuente auspicanda hunc in modum. Recipe pilul. de hiera simpl. pilul. de agar. ana drachm. β . Pill. Excipiantur stillatitio liquore artemisiæ, singanturque pilul. v. quæ circa noctis dimidium sumantur.

A V T S I C.

Recipe cathol. vnc. β . diaphœnici, diaphœnici, ana. drach. j. serapij adianti vnc. j. communis medicinarum decocti q. s. fiat potio, quæ sumatur hora quinta matutina. Materia deinde hunc in modum concoquatur. Recipe quinque radic. com. maceratarum in vino albo (acetum nocet vtero) radicis erythrodani, radicis peucedani, ana, vnc. β . chamædryos, chamæpityos, pulegij, nepetæ, melissophylli, ana, Manip. j. artemisiæ, thymi, ana, Manip. β . cicerum rubr. M. j. seminum anisi, apiij, dauci, fœniculi, ana. drach. ij. florum sambuchi, & rorismarini, ana, P. j. β . florum buglossi, & cirsiij, ana. P. j. polypod. quer. ζ . j. Decoquantur in $\mathcal{L}$ q. aquæ, tantisper dum dimidium absumatur. accipiantur iuris decocti vnc. xx. adiectisq; saccharo, & melle

Sirup. cōcoquens.
Acetū vtero nocens.

dulces

dulces reddantur, fiatque serapium mediocriter coctum, quod depuretur, additisque cinnamomi selecti, & cas. lignee, ana, drach. ij. suaviore & sapore, & odore reddatur. Eo utetur ægrotans dies quinque appetente diluculo.

AVT SIC.

Sirupus
alius ad
idem.

Recipe serapij de rad. sine aceto, oxymelitos compositi, serapij adianti, ana. vnc. j. ss. stillatitiorum liquorum artemisiæ, nepetæ, melissophylli, ana. vn. iij. Miscantur, fiatque zuparium depuratum, quod adiectis drach. ij. cinnamoni selecti, & drach. j. pul. diamoschi dulc. ori iucundius reddatur. Eo utatur ægrotans per triduum diluculo. Si verò hoc zupario absumpto, materia nondum planè cocta videatur, repetatur & altero tripliciter. Recipe pil. foetid. drach. j. stillatitij liquoris nepetæ. q. s. fingantur pilu. v. quæ circa noctis dimidium sumantur.

AVT SIC.

Recipe cathol. drach. vj. elect. indi maior. drach. iij. serapij adiant. 3. j. communis medicinarum decocti vnc. iij. addendo chamedryos & chamæpit. ana. tertiam partem Mis. fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina.

AVT SIC.

Recipe turpeti optimi. ℞. iij. zinzib.
 3. ℞. salis fossilis gr. vj. sacchari. 3. ij.
 Commista puluerentur, iurēque deco-
 ctorum cicerum rub. aut decocti pulli
 excepta, bibantur hora quarta matutina.

Recipe theriacę veter. trypherę magnę Bolus a
 sine opio, ana. 3. ℞. conferę buglos. 3. j. purgatio
 ℞. Misceantur, & postridie manē suman-
 tur sex horis ante pastum. Quoniam au-

tem vnica vacuatione humor ille expur- Purgatio
 gari non potest, rursus igitur laborans repetēda.
 mense proximo sequenti vacuetur phar-
 macis proximē dictis repetitis. Post ge-
 minam purgationem vno, atque altero

die, sequenti balneo lauetur. Recipe ar-
 temisię, melissophylli, nepetę, chamę-
 dryos, chamępityos, thymi, foliorum
 lauri, pseudonardi, rorismarini, ana. M. iij.

chamęmeli, meliloti, florum rorismar.
 ana. P. iij. radice valerianę, radice rusci,
 radice asparagi. radice apij, radice pe-
 troselinij, ana. 3. iij. seminum lini, &
 fœnogr. ana. 3. iij. florum sambuchi P.

v. Decoquantur in aquę q. s. in qua la-
 uetur ægrotans, habeatque sedens eo in
 decocto sacculum artemisię plenū super
 ventrem inter vmbilicum, & pectinem:

decoctę autē & herbę, & radices in sac- Sacculus
 habend⁹. in balneo

C cum

cum magnum reponantur, super quem, dum lauatur, sedeat. In eo moretur, si potest, horam. Ex eo autē dum egredietur, vngatur venter infra vmbilicum, parsque posterior ei opposita, & renes calido hoc

Vnguentū ab exitu balnei. vnguento. Recipe olei de lil. olei amygdal. dul. butyri recentis, medullæ cruris vituli, ana. ʒ. ij. ʒ. m. mucicaginis althææ, & seminum lini, & fœnogr. an. ʒ. ij. ceræ par-

rum. Fiat vnguentum, quo vngatur partes dictæ, seque mox in lecto componat, acumat theriacæ veter. aut mithridat.

Theriaca vsus ab exitu balnei. trypheræ magnæ sine opio, ana. ʒ. ʒ. Aut iure ciccerum rubr. & porri excepta bibantur. Atque hoc, itidem & balneum die-

bus quatuor, aut quinque repetantur. Quod si in balneo lauari recuset, recipiat dicti decocti fumum per infundibulum. His peractis, appetente tempore e-

Venæ sectionio. ruptionis Mensiū incidatur sopheua pedis dextri, sanguis que ad duas. ʒ. detrahatur, aut tres ad summū. Si venam incidi-

Cucurbitula. non permiserit, cucurbitulæ fœminibus, aut poplitibus cum scarificatu affigatur. Si neque his perfectis Menses erumpant, pessis vtendum hunc in modum paratis.

Pessus. Recipe theriacæ veteris, trypheræ magnæ sine opio, ana. ʒ. ij. pul. myrrhæ, bac-

carum

earum iuniperi, ana. ʒ. j. succo linozostidos excipiantur, cunctisque panno lineo rato impositis fingatur pessus, qui in vterum demittatur, filo coxæ alligatus. Porro si pessus vtero dolorem induxerit, metrenchyta olei rosacei amurca, aut olei violacei iniiciatur. A bile autem, & calidiore temperatura, si Menses supprimantur, si valetudinis tantum habeatur ratio, non malum: si verò conceptionis, non item. Nam quantum ad integrā sanitatem attinet, præstat mulierem corpore ita esse desiccato, vt purgatione nō egeat. Atqui id genus mulieres coitum quidem appetunt, ceterum non concipiunt. Non enim concipiunt, quæ non purgantur. Conceptionis igitur gratia, & has curare expedit. Cibo itaque, ac potu & humidiorē, & vberiorē, has humectare oportet, bilēque minuire: cuius copia sanguinem interdum inflamat, aut incrassat, vnde huius mali origo. Commoda igitur victus ratione præscripta, levis sanguinis missio fiat, incisa vena dextri cubiti interna, sanguine ad ʒ. ij. aut tres detracto. Concoquatur deinde humor, & vacuetur. Recipe serapij aceti simpl. ʒ. ij. oxymelitos simpl. ʒ. j.

Metren-
chita.
Mensium
suppres-
sionis à
bile cura-
tio.

Muliere
coitū ap-
petentes
& non co-
cipientes.

Venæ se-
ctio.

Humorū
prepara-
tio.

℞. serapij adianti. ℥. j. stillatitiorum liquorum, intybi satiui latioris, artemisiz, buglos. an. ℥. iij. Misceantur, & per tri-
dum à ieiuna diluculò bibantur. Reci-
pe diarrhodi abb. ℥. ℞. ytatur cū serapiis.

AVT SIC.

Recipe quinque rad. com. macerata-
rum in aceto, ana ℥. ℞. radicis valerianæ
℥. j. ℞. foliorum salicis, artemisiz, cha-
mædryos, chamæpityos, nepetæ, bu-
glossi cum rad. foliorum oxalidis, & inty-
bi satiui latioris, ana M. j. seminum pe-
troselini, apij, dauci, ana ℥. ij. quatuor se-
minum frig. maiorum, ana ℥. j. ℞. seminis
intybi satiui latioris ℥. iij. florum sam-
buchi, trium florum com. ana P. j. Deco-
quantur in f. q. aquæ, donec dimidium
absumatur: accipiatur iuris decocti lib.
j. ℞. serapij byzant. serapij acetati com-
positi, ana ℥. ij. sacchari ad dulcedinem
inducendam. q. f. Commistis omnibus
fiat serapium mediocriter coctum, quod
depuretur, adiectisq; ℥. ij. cinnamomi
selecti, & ℥. j. pul. diarrhod. abb. iucun-
diore & odore, & sapore reddatur. Eo
ytetur laborans ieiuno ventriculo circi-
ter diluculum, diebus quinque.

Recipe cathol. drachm. vj. elect. de suc-

co ros. drachm. ij. compositionis hamech. purgatio
drach. j. β. serapij violacei vnc. β. commu-
nis medicinarum decocti vnc. iiij. β. ad-
iecta quatuor seminum frig. maiorum,
ana drach. j. fiat potio, quæ sumatur ho-
ra quarta matutina.

AVT SIC.

Recipe rhabarb. selecti 3. j. β. poly-
pod. quer. vnc. β. spicæ nardi gran. v. Ma-
cerentur in sero caprino horis xij. Dé-
inde exprimantur, adiectis cathol. vnc.
β. elect. de succo rosac. compositionis
hamech, ana drachm. j. serapij rosa. pur-
gatorij vnc. j. communis medicinarum
decocti 3. iiij. β. fiat potio, quæ suma-
tur ad auroram.

AVT SIC.

Recipe pil. aggreg. 3. j. ex stillatio
liquore intybi satiui latioris singantur
pil. v. quæ circa noctis dimidium suman-
tur. Diebus post tribus, aut quatuor se- Balneum
quenti balneo lauetur. Recipe Arte-
misia, nepetæ, pseudonardi, foliorū lau-
ri, thymi, ana Manip. vj. foliorum salicis,
foliorum intybi satiui latioris, ana Ma-
nip. ij. rad. valerianæ vnc. iiij. radicum
apij, petroselini, fœniculi, ana 3. ij. florum
sambuchi. P. v. Decoquantur in s. q. aquæ,

in qua laborans lauetur manè, & vesperi ante pastum, in ea quantum volet immorans, habens super pectinem sacculum artemisiæ plenum, sedens in dicto balneo super saccum, eorum omnium, quæ decocta sunt, plenum. Idq; dies tres, aut quatuor repetatur. Cùm autem è balneo egredietur, vngatur venter inter umbilicum, & pectinem, parsque posterior ex aduersum, & renū regio vnguento sequenti. Recipe mucaginis althææ vnc. iij. mucaginis seminis lini, & fœnogræ. ana ʒ. j. ʒ. olei amygdal. dulc. medullæ cruris vituli, butyri recentis, ana ʒ. ij. Adiecta cera fiat vnguentum, quo partes dictæ vngantur calidè. Eodem quoque tempore sumat tryphææ magnæ sine opio ʒ. ij. conseruæ florum cichor. & adianti, ana ʒ. j. ʒ. Commista hæc, & iure cicerum rubr. excepta in balnei egressu bibantur. His peractis, mox quoque à balnei exitu mittatur sanguis, ambabus sphenis incis, altera post alteram, vno die interposito. Detrahantur ʒ. ij. sanguinis, aut tres ad summum. Melancholicus humor, si in causa suppressionis Mensium fuerit, concoquatur primùm, deinde euacuetur hunc in modum. Recipe oxymel

Vnguentum à balneo.

Potio à balneo.

Venarum sectio à balneo.

Humorum præparatio.

oxymelitos simpl. serapij byzantini, serapij de buglos. ana vnc. j. ꝑ. stillatitiorum liquorum, artemisæ, melissophylli, lupi salictarij, ana vnc. iij. Misceantur, & à ieiuno per triduum diluculo bibantur. Recipe diamoschi dul. vnc. ꝑ. vtatur cum serapijs. Aut vtatur apozemate dicto in detentione Mensium à bile, adiectis melissoph. buglos. circui, ana M. ij. polypod. quer. vnc. j. epithymi vnc. ꝑ. Quo vtetur ægrotans diebus quinque appetente diluculo. Deinde purgetur hunc in modum. purgati
 Recipe cathol. 3. vj. compositionis hammech 3. iij. serapij de buglos. 3. ꝑ. Communis medicinarum decocti vnc. iij. ꝑ. adiectis epithymi 3. j. ꝑ. folliculorum senæ 3. ij. polypod. quer. vnc. ꝑ. fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina. Re- Bol^o po
 cipe theriacæ veteris, trypheræ magnæ purgati
 sine opio, ana 3. ꝑ. conserue buglosi 3. ij. nem.
 Misceantur, & postridie mane sumantur sex horis ante pastum. Balneo deinde, Balneo
 compositionibus, & vnctionibus proxime dictis in retentione mensium à bile, Vnctio.
 vtendum. Pesslo quoq; qui hunc in modum paratur. Recipe trypheræ magnæ Pessus.
 sine opio 3. j. Myrrhæ 3. ij. galbani, hammoniæ, ana 3. j. Excipiantur succo hel-

Clister v-
terinus.
Fricatio-
nes, liga-
turæ, cu-
rbitu-
r.

xines, aut artemisæ, fingaturque pessus ex panno lineo raro, qui filo coxæ alligatus demittatur in vterum. Vtilis autem hic pessus non solum retentis mensibus à melancholia, sed & à bile. Metrenchyta quoque aliquid de decocto proximè dicto, balnei causa parato, iniiciatur in vterum. Fiant præterea fricationes, & ligaturæ dolorificæ in extremitatibus inferioribus. Cucurbitulæ quoque fœminibus, & poplitibus, cum scarificatu affigantur.

Redundantis Mensum fluxus

Curatio Cap. XVIII.

Menstruæ
purgatio
is termi-
us.

Causæ.

Menstrua purgatio tunc redūdans, iustoque largior esse cēsetur, cum ultra consuetum tempus effluit. Multis enim (vt diximus) ad duos, aut tres dies, quibusdam ad quintum, aliis ad diem septimum, paucissimis ad duodecimum vsque extenditur. Immodicæ purgationes oriuntur interdum ob partus grandiores: cæterum hæ plerumque sua sponte cessant. Sæpenumero post abortus, vehemēs excitatur profluuium, nec citra periculum. Magna uteri vasa si
apert

aperta fuerint, fluit quoque sanguis, sed confertim. Parua verò si reclusa fuerint, sensim, nec magna profluit copia. Reserantur autem interdum à sanguinis copia ad ora vasorum cum impetu irruente, præsertim si ipsa ora imbecilla sint. Aut à sanguinis acritudine ora vasorum erodente. Sanguis etiam si tenuis, calidusque sit, tunicæque oris venarum rarefacta, sudoris instar transmittitur. Si ab erosione oris venarum contigerit, magno cum dolore effluit. Si cui mulieri Signa. Mensium fluxus im- modera- tusquâdo sisti de- beat & quomo- do.
 Menses immodicè, præterque naturam fluant, fædo colore conspicitur, pedes molli tumore inflantur, viribus est imbecillis, cibum fastidit, sumptumque male concoquit. Hic fluxus non semel, confertimque, sed paulatim astringendus. Quem si mulier bene ferre videretur, non astringatur. Magna ex parte fluor hic immodicus, est à sanguinis caliditate, tenuitate, & acritudine. Curatio. Curatio.
 di ratio ab humorum concoctione, & euacuatione exordienda, alio prius lenienti aliquo enemate ducta, si non (ut conuenit) excrementa deicit, hunc in modum. Reci. cas. recens extractæ, sacchari Enema.
 rub. ana ʒ. j. olei violacei vnc. iij. salis pa-
 rum,

rum, iuris decocti quatuor herbarum remollientium, prunis xij. additis, lib. j. β . Commistis omnibus fiat enema quod ante pastum iniciatur. Reci. serapij rosacei de rosis siccis, serapij ex cotoneis, serapij omphacini, aut de succo oxalid. $\mathfrak{z}$. j. β . stillatitiorum liquorum rosarum, & plantag. ana $\mathfrak{z}$. iij. Misceantur, & à ieiuna per triduum diluculo sumantur.

Huius præparatio.

Recipe elect. trium santalo. vnc. $\mathfrak{z}$. utatur cum serapiis.

Purgatio. Recipe pruna damasc. x mixorum, ziziphorum, ana vnc. β . florum nymphaeæ, florum violarum, florum buglos. ana $\mathfrak{p}$. j. Decoquantur in s. q. aquæ usque ad dimidij consumptionem: accipiantur iuris decocti. vnc. iij. β . in quibus horis xij. macerentur corticum myrobal. flauarum confricatarum oleo amygd. dule. $\mathfrak{z}$. iij. manè lento igne fricetur, & colentur, adiectisque rhab. selecti puluerati $\mathfrak{z}$. iij. (rhabarbarum infusum tantum soluit, ipsum autem sumptum etiam astringit.) cas. recens extractæ $\mathfrak{z}$. vj. serapij rosa. laxat. vnc. j. fiat potio, quæ sumatur hora quinta matutina. Recipe conseruæ rosa. antiquæ, conseruæ symphyti, ana vnc. j. β . corallij rubri, lapidis hæmatitis, ana $\mathfrak{z}$. ij. cor

ij. cornu cerui vsti, mumix, ana ʒ. j. sem.
 (scoria ferri non adiicienda, nam mulieres steriles facit) acacia, hypocistides, an.
 ʒ. iij. carnum cotoneorum conditarum
 saccharo, sine speciebus vnc. iij. pul. corticis
 ouorum drachm. ij. serapio myrtheo excipiantur, fiatque elect. molle, de
 quo sumatur instar castaneę parua, duabus
 horis ante pastum manẽ, & vesperi.
 Quo deglurito, parum vini chalybati
 mox bibatur.

Scoria ferri steriles faciens.

Electuariũ molle.

AVT SIC.

Recipe serapij myrthei, serapij ex cotoneis, ana vnc. ij. succi stercoris asinini recentis vnc. iij. stillatitij liquoris plantaginis vnc. vj. Misceantur, & à ieiuna per triduum diluculò sumantur. Repetantur, & altero triduo, si expedire videatur. Extrinsecus autem hæc admoveantur. Recipe olei myrtei, ol. mastich. ol. ex cotoneis, ana vnc. ij. lapidis hæmatitis, corallij rubri, acacia, hypocistidos, ana ʒ. ij. mumix ʒ. j. cucullarum glandium, balaustiorum, an. ʒ. j. ʒ. pul. corticis ouorum. ʒ. iij. adiecta cera fiat vnguentum, quo vngatur venter ab vmbilico ad pectinem, & renum regio manẽ, & vesperi. Cucurbitulæ magnæ subter mamas affigantur

Sirupus.

Vnguentum.

Cucurbitulæ.

Frictio-
nes vnde
exordien-
dz.

gantur ante pastum, ibique per horam hæreant. fricentur brachia, vinctisque excipiantur, crura quoque, ab alis, & inguinibus incipiendo. Crura tamen valide ante pastum fricanda non sunt. Pessodenique vtendum. Recipe micletæ, trypheræ, ana vnc. j. ß. equiseti, acaciæ, ana Pessus. 3. j. spicæ nardi. 3. ß. (sistit enim Menses) commista hæc linteo raro inuoluantur, singaturque pessus, qui filo coxæ ligatus in mulieris pudenda immittatur. Renum præterea regio, ventérque ab vmbilico ad pectinem, si vnguento comitissæ, sic enim appellari solet, vngantur, salubre erit. Inlesus quoque ex sequentium decocto saluberrimus erit.

Balneum. Recipe polygoni, foliorum plantaginis, foliorum symphyti, balaustiorum, equiseti, an. M. iij. gallarum, rhois obsolutorum, cucullarum glandium, ana. vnc. ij. radicis symphyti vnc. iij. rosarum rubrarum, & foliorum verbasci, ana. M. j. ß. Decoquantur in aqua chalibata, aut aqua pluuiæ, in qua se ad vmbilicum vsque irriget. Balneum egressa vngat renes, & ventrem ab vmbilico ad pectinem, partemque posteriorem ei oppositam vnguento paulò antè dicto, vtaturq; elect. molli

molli inibi tradito. Aut loco balnei, ipsius decocti fumum per infundibulum recipiat in vterum. Et quoties alius sua sponse excrementa, vt cōuenit, non deiciet, sumat ʒ. j. pil. de bdellio circiter xj. Pill. de bdellio.
noctis horam. Id quod commodè facere licebit, semel aut bis in hebdomada.

Fluoris muliebris Curatio.

Caput XIX.

COntingit interdum mulieres nōnullas destillatione quadam diuturna laborare, cuius quidem destillantis humoris color, humorem in corpore superantem demonstrat. Est enim interdum rubens, & veluti quædam sanguinis fanies. Curabitur venæ sectione, non semel affatimque, sed repetitis vicibus facta, vt prolixiori tempore auersio fiat. Vene sectio repetita.
Vincula quoque extremitatibus corporis iniicienda. Ea denique omnia facienda, quæ fluxum in contrarium auertunt. Interdum verò colore est pallido, ob exuperantem bilem. huic fluxui initio non resistendum, cæterum, vbi diutius persistens robur prosternere videtur, medicamen

Fluoris muliebris ex bile figna.

dicamentis cholagogis superius crebro commemoratis primum vtendum, deinde reuulsioni incumbendum, non neglectis medicamentis astringentibus, atque abstergentibus, ob effluentis humoris acrimoniam: quorum formulæ ex superioribus proximis capitibus petendæ. Interdum autem & magna quidem ex parte is effluens humor albus est, aut ferrosus, pituitæ soboles, cui quunque fluori inter initia non resistendum, expurgante se corpore, & humorem illum veluti à se alienum excernente. Vbi autem iusto plus persenerat, laboransque mulier decolor euadit, cibum fastidians, inter ambulandum difficulter spirans, oculis aliquando cum dolore, aliquando etiam sine dolore tumentibus, toti tunc corpori exiccantia auxilia admouenda, quandoquidē hoc malum humidum est. Phlegmagogis deinde medicamentis vtendū, quoniam id quod effluit à pituita originē habet. Materia igitur primum concoquatur, deinde euacuetur hunc in modum. Recipe oxymelitos scillini, serapij de radicibus, serapij de artemisia, ana vnc. j. ss. stillatiorum liquorum artemisiæ, nepetæ, melissophylli, ana vnc. iij. Adiectis cinnamo-

mi

Fluor mu-
lebriscur
initio si-
sti nō de-
bet.

Humorū
præpara-
tio.

mi selecti 3.ij. pul. diamosch. dulc. ʒ.ij.
ori suavius reddatur. Misceantur, & à ie-
iuna diluculo per triduum bibantur. Re-
petantur & altero triduo, si materia
nondum satis cocta videatur.

AVT SIC.

Recipe radicis erythrodani, radicis cy- Apoze-
peri, quinque radicum com. ana vnc. ʒ. ma,
artemisæ, nepetæ, melissophylli, pulegij,
cassuthæ, valerianæ. ana M. j. seminis se-
seleos, seminis dauci, ana drach. iij. semi-
num anisi, cari, fœniculi, ana drach. ij. si-
symbrij, spicæ nardi (exiccate humidita-
tem) ana drach. j. sem. cicerum rub. M. ʒ.
stœchados, helichrysi, florum chamæme-
li, & rorisinar. ana P. j. Decoquantur in
f. q. aquæ donec dimidium absumptum
sit. Acipiatur iuris decocti lib. j. ʒ. adiecto
saccharo dulcedo inducatur, fiatque se-
rapium mediocriter coctum, quod depu-
retur, additisque drachm. ij. cinnamomi
selecti & drach. j. pul. diambæ iucundio-
re & odore, & sapore reddatur. Eo ute- Pill.
tur ægrotans diebus quinque appetente
diluculo. Recipe pilul. fœtidæ drachm. j.
ex stillatio liquore melissophylli singan-
tur pilul. v. quæ circa noctis dimidium
sumantur.

A V T S I C.

Recipe diaphœnici drach. iij. sacchari. q. s. fingatur bolus, qui antelucano tempore sumatur.

A V T S I C.

Recipe agar. recens in pastillorum formam redacti. 3. j. ʒ. maceretur in stillatio liquore nepetæ, & melle rosaceo. col. Purgatio. horis. xij. deinde exprimatur cas. recens extractæ drachm. vj. elect. indi maioris 3. j. ʒ. serapij de rad. 3. ʒ. excipiantur vnc. iij. ʒ. communis medicinarum decocti, adiecto folliculorū sennæ. vnc. ʒ. fiat portio, quæ ad auroram sumatur. Eo die dormi manendum, sumendum horis post sex lotorium superius frequenter commemoratum. Recipe mitrid. aut theriacæ veter. tryphææ magnæ sine opio, ana. drach. ʒ. scobis eboris scrup. ʒ. Miscantur, & postridie manè sumantur sex horis ante pastum. Duobus aut tribus post diebus lauetur balneo naturali sulphureo, & aluminoso manè, & vesperi ante pastum dies decem. Quod si desit, sequenti utetur hunc in modum parato. Recipe foliorum lauri, origani, calaminthæ, pulegij, mentastri, sabinæ, ana. M. iij. artemisiæ, melissophylli, nepetæ, betonicæ, sam

cæ, sampſuchi, ana m.iiij. radicis erythro-
 dani, rad. cyperi. ana vnc.iiij. radicum ru-
 ſci, aſparagi, graminis, ana vnc.iiij. ſpicæ
 nardi, iunci odorati, ana. drachm.ij. ſemi-
 num rutæ, dauci, aniſi, fœniculi, ſeſeleos,
 ana ꝑ.ß. rad. valerianæ. ꝑ.iiij. Decoquan-
 tur in ſ.q.aquæ, in qua irrigetur, & laue-
 tur. his autem quæ decocta ſunt implea-
 tur ſacculus, ſuper quem in balneo ſe-
 deat. Balneum egreſſa vtatur elect. ſe-
 quenti. Recipe pul. trypheræ magnæ ſi-
 ne opio. pul. diambæ, pul. pliris cum
 moſcho, pul. diaſatyr. ana. drachm.j. ſco-
 bis eburnæ, ſeminis linozotiſtos, ana.
 ſcrup.ij. ſeminum aniſi, ammeos. corticis
 libani, ana drach.ß. ſpicæ nardi. ꝑ. ij. ſac-
 chari diſſoluti in ſtillatio lique me-
 liſſophylli. q. ſ. adiecto corticis, citri ſac-
 charo conditi, conſervæ florum roriſ-
 mar. ana vnc. ſem. ſingatur electar. ſoli-
 dum in rhomborum figuram, ſintque
 ſinguli rhombi ponderis drac.iiij. Ex his
 ſumat vnum cum balneo exit: ſi balneo
 lauari recuſet, calentis decocti prædicti
 fumum per infundibulum in vterum re-
 cipiat. His autem remediis ſi fluor hu-
 iuscemodi non vincatur, ſequentia adii-
 ciantur. Recipe pil. maſtic. agar. in paſtil-

Elect. ſu-
 mendum à
 balneo.

Elect. ſo-
 lidum à bal-
 neo.

Suffitus.
 Pill. ſingu-
 lis hebdo-
 madibus
 bis ſumē-
 da.

stillorum formam redacti, ana drachm. ij. corticis myrobalanor. cepularum ꝯ. ij. excipiantur melle rosa. fingantur pil. vj. è drachma, è quibus sumantur tres per horam ante cenam semel, aut bis singulis hebdomadibus. Pessso deinde vtendum, hunc in modum parato. Recipe artemisiæ, sabinæ, sampsuchi, dictamini, absinthij, ana drachm. sem. corticis libani ꝯ. j. colocynthidos ꝯ. ij. redigantur in tenuissimum puluerem, qui linozostidos succo exceptus, linteo raro inuoluatur, fingaturque pessus, qui filo coxæ alligatus, in vterum demittatur. Quotidie mutetur, recensque aliud immittatur. Vbi autem declinante hac affectione, quod ex humore perquam pauco effluente cognoscetur, vt prorsus exsiccentur sequenti pessso vtendum. Recipe acaciæ, balaustiorum, cucullarum glandium, menthæ, libani, spicæ nardi ana drachm. j. sem. excipiantur succo polygoni, aut myriophilli, fingaturque pessus, his omnibus linteo raro inuolutis, qui filo (vt sæpe dictum est) coxæ alligatus, in laborantis pudenda immitatur. Muteturque quotidie, recenti alio imposito. Oboritur autem ob virosum hunc

Pessus.

Pessus alter.

hunc humorē circa pudenda foetor quidam, propter quem vxor à viro plerūque fastiditur, vulua quoque lubrica fit, & dilatatur, quo fit vt genitale profluuium retineri non possit. Vtrique autem affectioni hunc in modum succurrendum. Recipe symphyti, balaustiorum, gallarum, rhois obsoniorum, baccarum myrthi, aluminis, boli Armeniæ an. q. v. horum pars vna in puluerem redigatur, pars altera decoquatur in vino astringente, & pauco aceti. Decocto calido vulua sæpe foueatur puluere verò post forum inspergenda: deinde linteum madefactum in vino, quo dicenda proximè excepta sint, admoueatur. Recipe gallæ moschatæ. nucis moschatæ ana 3. iij. cariophyllorum 3. j. sem. moschi. 3. s. excipiantur vino, in quo calefacto linteum madesiat, fiatque, vt dictum est. Præterea gossipij lanugo, aut linteum in prædicto vino madefactum in vterum, in modum pelli, demittatur per noctem, manē auellatur.

Proflunij
genitalis
curatio.

Fotus

Pellus.

Suffocationis ab utero Curatio.

Caput XX.

D 2

Suffo

Suffocatio ab utero est vehemens vniuersi corporis refrigeratio : quæ interdum tanta est , vt nulla ab ore spiratio prodeat , quanuis ea quæ in arteriis sit , transpiratio appellata , nequaquam intercipiatur. Quæ interdum tam est exigua, vt sensum omnino effugiat, sufficit, tamen ad exiguum calorem in corpore relictum conseruandum. Respirationis enim maximus vsus est, vt calor intimus & refrigeratione & ventilatione seruetur, qui quantò est maior , tantò maiore refrigeratione & ventilatione eget: contrà quantò est minor, tantò quoque minore cōseruari potest. Ad hanc autem refrigerationem inducendam , plus virium habet seminis cohibitio , quàm Mensium suppressio, vt paulò mox dicitur. Vt enim in mulieribus semen est humidius , ita & frigidius. Proinde ipsum excerni oportet , præsertim si plena sit mulier , in otioque educata , atque inde vitiosis humoribus abundet , multoque

Causæ. semine exuberet. Oritur igitur hæc affectio interdum ob menstruorum retentionem , interdum vero ob semen cohibitum. Cæterum ad hoc excitandum malum, retentum semen maiorem vim obtinet,

tinet, quàm menses suppressi. Nam videre est viduas mulieres probè quidem, vt antea purgari, & tamen hoc pathemathe corripì, ob semen scilicet suppressum; contrà verò, nuptas mensium suppressione laborantes, aliis quidem gravibus symptomatibus infestari, suffocatione verò non corripì. Cùmque videtur mulier hystericeis corripì accidentibus vtero sua in sede manente, certum est ea ob retentum semē euenisse. Nam vteri peruerfiones, vt modò sursum, modò in latus retrahi videatur, suppressa sequuntur menstrua. Id autem ex plenitudine, & suspensione vasorum, hoc est, venarum, & vinculorum ad vterum peruenientium contingit. Plenitudo enim, ea in latum, & profundum extendit, longitudinem verò abbreviat. Quò igitur breuiora efficiuntur, eo magis ad originem retrahuntur. Ea autem plenitudo ex menstruorum retentione oritur. Nam peruenit quidem sanguis ad vterum, sed ad interna ipsius ingredi non potest, aut quia crassior est, quàm vt per ora venarum possit penetrare, aut quia clausa sunt ora. Multiplicatus igitur sanguis in venis eas extendit, atque vicina ipsis vin-

Semen retentum quò maiorem vim habeat ad suffocationem excitandam quàm mensium suppressio. Suffocationis ex semine retento signa.

cula madefacit. Ad horum autē extensionem continuo vterum retrahi necesse est. Quæ si æqualiter vndique trahantur, recta erit, & sine inclinatione transmutatio: si vero inæqualiter, ad partem vehementiùs trahentem fiet intensio. Simul autem cum vtero ceruicem quoq; ipsius retrahi necesse est. Mulieres hystericis symptomatibus laborantes, interdum sine sensu iacēt immobiles, cum obscuro, paruoque pulsu, vel omnino sine ullo. Interdum sentiunt quidem, & mouentur, integræque sunt ratione, cæterum animi defectione, & difficili spiratione laborant. Interdum verò & crura, & brachia contrahuntur. Pro multitudinis enim, qualitatisue ratione aut menstruorum, aut putrefacti seminis, aliàs aliæ accidentiū species oriri solent. Noxia nanque causa vniuersum corpus refrigerare potente, adeo vehementer corpus infrigidatur, vt & spiratio, & articularū pulsus sensus deprehēdi nequeant. Quæ si vel crassa fuerit, vel acris, conuulsiones: si verò atræ bilis natura habuerit, mœsticiam inducet. Passio hæc magna ex parte iunioribus viduis euenit, iisque maximè quæ antea probè purgabantur,

ac pa

Cōuul. &
melācho-
lica acci-
ētia quo
modo p-
eniūt ex
affoca-
ōis cau-

ac pariebant, virorúmque concubitu gaudebant.

Præcedit autem hoc malum, cùm accessio propinqua est, mentis torpor, pigritia, crurum imbecillitas, faciei pallor, aspectus mæstus. Omni quidem tempore superuenire potest, præcipuè autem hyeme, & autumnò. Multæ à malo hoc se recolligunt, atque ad se redeunt, nonnullæ vero in ipsis accessionibus subito, aut paucis post horis moriuntur. Quod contingit, vbi pulsus crebriores, & inordinati fiunt, deinde in totum abolentur. Postremò frigidus, & modicus humor superficiem irrorat. In accessionibus manus, & crura dolorificis vinculis deligare oportet, ac validè fricare, corpúsque vniuersum, eaque facienda, quibus animo deficientes recuperamus. Naribus prætereà admouenda foetida, vt funiculus lucernæ nuper extinctus, fumus plumarum perdicum combustarum, aut solarum calceamentorum, aut alliorum, aut corticum cæparum, aut cornu caprarum, aut piscis super carbones eliquatæ, aut galbani, aut castorei, aut id genus aliorum. Horum omniũ, aut singulorum combustorum fumus, in nares immissus

Mors subita in ipsa suffocatione quâdo timenda.
Curatio.

Suffitus.
Foetid.

Suffit⁹ ex
odoratis.Empla-
strum ex
odoratis.

plurimum confert. Pudēdis autem odo-
rata admoueantur, aut emplastra, aut li-
nimenta, aut suffitus. Emplastra quidem
in hunc, aut similem modum concinna-
ta. Recipe emplastri ceronei, emplastri
pro matrice, ana ℥. j. galliæ moschatae,
aliptæ moschatae, ladani ana drac. j. subi-
gatur cum oleo nard. fingaturque empla-
strum rotundum, quod inter umbilicum,
& pectinem applicetur. Suffitus autem
hunc in modum fiant.

Suffitus.

Recipe galliæ moschatae, styracis ca-
lamitidis, aliptæ moschatae, caryophyllo-
rum, ana. ℥. ℞. Misceantur, particulæque
super prunas iniecta, fumus in vterum
per infundibulum recipiatur. Linimenta
verò sic fiant. Recipe ol. nard. ol. de lilio,
ana. vnc. j. sem. moschi. ℥. j. galliæ mos-
chatae. drachm. j. Misceantur, atque his
obstetrix duos vnguat digitos, indicem
& medium, quibus os vuluæ linat, ac
intrinsecus fricet tantisper dum humor
corruptus è vulua excidat. Aut à viro e-
gregiè subigatur. Extra paroxysmum, si
à mensium suppressione hoc mali conti-
gerit, euocentur menses, modis superiùs
dictis, venæque iecoraria dextri brachij
incidatur, si sanguinis adsit plenitudo, cæ-
tera

linamen-
tum.

tera vero fiant, vt dictum est. Si verò à se-
mine cohibito, si virgo sit, aut vidua nu-
bat, aut vehementi vtatur exercitio, à car-
nibus, atque à vino absteineat, ac à cibis
multiplicantibus sperma, suumque cu-
bile spargat floribus, & foliis nymphaeæ,
foliis salicis, & viticis: aut ab obstetrice
fricationes fiant, vt dictum est, digitis in
prædicto linimento iniunctis. Si à putre-
factis, & corruptis in vulua humoribus,
purgentur prout humoris natura expo-
stulat.

Vteri procidentiae Curatio.

Caput XXI.

VTerus procidere dicitur, cum egre-
ditur, exteriùsque eminet: idque
quod eminet, strutiochameli ouo simile
est, maioris tantum, aut minoris ratio-
ne differens. Huius procidentiae multae
possunt esse causae. Casus ab alto, salta- Causae.
tio vehementior, membranas vterum
continentes, ipsumque vicinis partibus
connectentes, interdum rumpunt. In dif-
ficili quoque partu nonnunquam pro-
cidit, dum videlicet secunda extrahitur
quam vterus illi adherens sequitur. Idem

contingit in mortui foetus extractione, dum negligenter aut imperitè fit. Ex nimio conatu in graui aliquo pondere attollendo interdum quoque procidit. Ob vehemētem timorem, aut insignem animi perturbationem, soluētē quicquid toto in corpore concretum est, vterus quoque simul dilabitur. In senescētibus, ob membranarum, & muscutorum imbecillitatem, in paralyphi, tota corporis mole soluta: idem euenire solet. Magna autem ex parte vterum procidere contingit, ob partuum frequentiam: aut ob humoris plurimi, ac tenacis defluxum laxantis, ac mollicantis ligamenta matricis. Ipsa etiam ligamenta interdum ab hulcere putrent. Si malum hoc adhuc recens est, difficulter curatur: si antiquum, nunquam. Si ab humiditatibus muccaginosis matricis appendices laxantibus ortum habeat, quod cum ex mulieris habitu, tum ex copioso humorum fluore cognoscitur, materia concoquatur, & vacuetur, vt in suppressione Mensium à pill. tuita dictum est. Pil. præterea sequentibus vtatur laborans. Recipe pilul. de hiera simpl. agar in pastillorum formam redacti, ana. drachm. j. semis. corticum myroba

Prædictio

Curatio.

Pill.

myrobalano. cepularum. ʒ. j. excipiantur melle rosaceo, finganturque pil. vj. è drachma, è quibus sumantur tres per horam ante cœnā septimo quoque die. Recipe theriacæ veter. trypheræ magnæ sine opio, ana. ʒ. ʒ. ʒ. Sumatur ʒ. j. ʒ. manè sex horis ante pastū singulis hebdomadibus.

Recipe elect. diamoschi dulc. in rhomborum figuram formati. ʒ. ij. sumatur rhombus vnus manè ante pastum quater in hebdomada. Vterus deinde lauetur sequenti decocto.

Recipe folio. lauri, baccarum lauri, menthastri, artemisiæ, sampsuchi, ana. M. j. Decoquantur in vino astringente, eoque decocto lauetur pars vteri exterioris eminens. Vngatur deinde muccagine seminis cotoneorum, inspergaturque puluere sequenti. Recipe acaciæ ʒ. ij. baccarum myrti, rosarum rubr. ana. ʒ. ij. cornu cerui vsti. drac. ij. ʒ. redigantur in tenuem puluerem, quo post fortum, & vnctionem prædictam inspergatur vterus, vt dictū est. His peractis, laborantē supinam figurare oportet, vt coxas habeat sublimiores, poplites flexos, cruribus dilatatis, & diuarcatis inuicē, deinde

Lotio vteri.

Inunctio.

Puluis vteri inspergēd⁹.

Vteri prolapsi repositio.

deinde prolapsam vteri partem obstetrix manu inuncta axungia gallinæ leniter in proprium locum reponat. Initio nanque repositioni promptè paret, & locatus perseverat, præcipuè si convenit ætas, nam in senioribus reponitur quidem vterus, sed rursus qualibet levi causa relabitur. Porro prius quàm suum in locum vterus reponatur, à recto intestino fæces enemate aluum mollienti educendæ: lotium quoque si in vesica collectum fuerit, cathetere euocandū, ut undiquaque vterus qui inter rectum intestinum, & vesicam medius statuitur, sit liber. Ab his enim plenis compressus prohibetur repelli, & in proprium situm reduci. Affigantur deinde cucurbitulæ duæ in ilibus, & magna una super umbilicū. Emplastrū quoq; sequens inter umbilicū & pectinē applicetur. Recip. emplastri ceronei (confert frigiditati matricis) emplastri pro matrice, ana ℥. j. galbani, ammoniaci, ana drach. j. s. gummi dissolvantur in vino, singaturque emplastrum, rotundum, quod ventri inter umbilicum, & pectinem admoueat. Odorifera iugiter naribus admoueantur, foetida verò inferius. Utendum quoque pessō, hunc

Prognosticum.

Cucurbitulæ.

Emplastrum ad frigiditatem & plastrum vteri.

Pessus.

in mo

in modum parato.

Recipe allæ foetidæ vnc. j. picis colophoniz, mastich. ana. drac. ij. inuoluantur linteo raro, singaturque pessus, qui filo coxæ alligatus in vterum demittatur. Cunnus deinde decocto sequenti fo-

Fotus.

ueatur. Recipe balauft. gallar. rhois obsoniorum, rosarum rubrarum. ana. q. v. Decoquantur in aqua chalybata, & vino astringente: fiatque vt dictum est. Ei quoque pulvis paulo antè dictus inspergatur, quo vterus exterius eminens inspergendus dicebatur. Vtero autem

citra suffocationem sursum versus ascendere viso, foetida naribus, odorifera verò inferius tradita in vteri suffocatione admoueantur. Sequens præterea emplastrum applicetur inter umbilicum, & pectinem. Recipe galliæ mosch. a-

liptæ mosc. ana. 3. ij. emplastri ceronei, emplastri pro matrice, ana. 3. j. subigantur cum oleo nard. singaturque emplastrum rotundum, quod applicetur, vt dictum est. Vtero verò ad latus alterum

Emplastrum inter umbilicum & pectinem admouendum.

declinante, quod ob causam in suffocatione ab vtero dictam interdum contingit, nonnunquam verò ob flatus impel-

Veteri in latera declinantis remediū.

lentes, si à flatibus fiat, cucurbitula magna primum

primū lateri opposito affigatur, in ipsū
que laborans mulier cubet. Sequens de-
Enema. inde enema infundatur. Recipe helxines,
alth. linozost. ana, Manip. j. orig. calamin-
thæ, ana. M. ss. seminum dauci, cari, ani-
si, fœniculi, ana. drach. ij. seminum lini,
fœnogr. ana. ʒ. iij. florum chamæm. ro-
risma. meliloti, ana. P. j. Decoquantur in
℥. q. aquæ ad tertias, accipiantur iuris de-
cocti lib. j. ss. cas. saccha. rub. ana. ʒ. j. be-
nedictæ. ʒ. ss. mellis anthosati. ʒ. j. ss. olei
chamæm. ʒ. iij. fiat enema, quod ante
pastum infundatur. Sequenti quoque
elect. vtendum.

Electua- Recipe pul. dyacym. pul. diambri. ana.
rium so- ʒ. j. ss. saccha. in stillatitio liquore melif-
lidum. sophylli dissoluti. q. ℥. elect. solidum in
rhomborum figuram fingatur, rhombus
vnus sumatur manè ante pastum quater
in hebdomada. Quo deglutito parum
vini meri bibendum. Vteri procidentia
si à casu, aut saltu, aut percussione, aut
ob difficilem partum fuerit, prædicta om-
nia fiant, purgatione excepta.

Mole Curatio. Cap. XXII.

Mola tri-
plex.

MOla triplex est, carnea, humoralis,
& ventosa. Eadem methodo, ad car-
neæ &

neæ & humoralis curationem proceditur. Carnea autem Mola est propriè dicta: quæ nihil aliud est, quàm caro quædã informis interdũ in vteri ostiolo, interdum in toto ipso prominens, cuius tactus ferè lapidosus est. Fit autem à seminis muliebris, & plurimi sanguinis in vterũ affluentis retentione, quæ calor immodicus cogit, ac in carnis formam trãsmutat. Hoc in malo corpus gracilescit, decolor facies euadit, appetentia deficitur, tumor durus cum hypochondriorũ contractione oritur, Menses supprimuntur, mammæ intumescunt, lumbi grauantur, ventérque attollitur. Quo fit, vt inter initia, conceptionis suspicio oriatur. Cæterum temporis progressu à conceptione Mola distinguitur, quod hanc punctiõis sensum dolor inferens subsequatur, motusque ferè nullus percipitur. In nonnullis aquæ inter cutem suspicio excitatur, corpore imminuto, & ventre ampliato: facilè tamen hoc malum ab hydrope discerni potest: tumor quidẽ durus est, sed non vt in hydrope, dũ digitis impellitur cedit, aut excauatur, aut tympani modo sonum edit. Contingit tamen interdum ob hunc affectũ iecur re-

Causæ.

Signa.

Mola
quomodo a conceptione & hydrope distinguatur.

frige

Prognosticum.

Victus ratio.

Venzæ sectio.

frigerari, hydropémq; subsequi. Malum hoc magna ex parte insanabile est, nisi inter initia remedia adhibeantur. Victus ratio calida sit, & humida. Calida quidem, ad aperiendum, & rarefaciendum: humida verò, ad molliendum. Si plenitudo affuerit, virésque, & ætas permittât, incidatur sopheña, sanguis que pro plenitudine detrahatur. Materia deinde antè quàm concoquatur, hunc in modum minuatur.

Minora tuius.

Recipe cathol. vnc. j. diaphœn. drach. j. sacchari quantitate sufficienti, fingatur bolus, qui manè iiij. aut. v. horis ante pastum sumatur.

AVT SIC.

Humorū prope ratio.

Recipe pil. de hiera simpl. agar. in pastillorum formam reducti, ana ʒ. ss. excipiantur stillatio liqore absinth. finganturque pil. v, quæ statim à primo somno sumantur. Materia deinde hunc in modum concoquatur. Recipe serapij de radic. sine aceto, serapij adianti, serapij de artemisia, ana ʒ. ij. stillationum liquorum absinth. melissophyl. apij, ana ʒ. iiij. Misceantur, & à ieiuna per quadriduum diluculò sumantur. Recipe elect. diamoschi dul. ʒ. j. vtatur cum serap.

Aut

Aut depuretur, & adiectis 3. ij. cinnamo.
cal. lignæ 3. j. ori iucundius reddatur.

AVT SIC.

Recipe quinque rad. com. maceratarū in vino albo, ana 3. ss. rad. raphani 3. j. hyperici, nepetæ, artemisiæ, melisso-
phylli, chamedrios, chamæpit. ana M. j. herbarum capil. sabinæ, ana M. ss. ci-
cerum rub. M. j. ss. semin. apij, anisi, fœ-
niculi, ana 3. ij. florum rorismar. sambu-
chi, & genistæ, ana P. j. seminis iunipe-
ri 3. iij. asari drachm. ij. Decoquantur in
f. q. aquæ, donec dimidium absumatur.
Accipiatur iuris decocti lib. j. ss. saccha-
ro adiecto dulcedo inducatur, fiatque
serapium mediocriter coctum, quod de-
puretur, adiectisque cinnamo. selecti 3.
ij. pul. diamoschi dulc. 3. j. iucundiore &
sapore, & odore reddatur. Eo quatuor
diebus manè ieiuna ægrotans vtetur.

Apoze
ma.

Recipe pil. fœtidar. 3. j. ex stillatio li-
quore nepetæ, singantur pil. v. quæ cir-
ca noctis dimidium sumantur. Recipe
theriacæ veter. trypheræ magnæ sine
opio, ana 3. ss. Misceantur, & postridie
manè sumantur sex horis ante pastum.

Pill.

Vacuato corpore, balneo sequenti vten-
dum. Recipe maluarum, althææ, ana M. j.

Balneū.

E helxi

helxines, acanthi, florum chamæmeli, & meliloti, ana M. ij. seminum lini, & fœnogracæ ana libr. j. Decoquantur in f. q. aquæ, in qua ægrotans dies complures ante pastum manet, & vesperi lauetur, atque irrigetur. Cum autem balneum egredietur, vngantur renes, venter infra umbilicum, & pudendis vicinæ partes vnguento dialthææ, aut sequenti. Recipe ol. amygdal. dulc. vnc. ij. axungia gallinæ, axungia anseris, butyri recentis, ana ʒ. j. s. muccaginis seminum lini, & fœnogracæ ana, ʒ. ij. ceræ albæ parum. fiat vnguentum, quo prædictæ partes vngantur, vt dictum est. Balneū quoque egrediens sumat rhombum vnum elect. sequentis. Recipe cinnam. selecti ʒ. ij. corticis cas. fistulæ, aristolochiæ longæ, cas. lignæ, seminis sabinae, croci, ana. ʒ. ij. dictamni ʒ. j. s. sacchari dissoluti in succo subsidendo depurato roris mar. q. s. fingatur elect. solidū in rhomborum figuram, sintq; singuli rhombi pōderis ʒ. ij. sumat rhombū vnum in exitu balnei. Quo deglutito, bibat vinū in quo asarū maceratum fuerit. Quibus autem diebus balneo nō vtetur, sumat rhombum vnum elect. prædicti, tribus horis ante pastum, eoque

nguen-
um a bal-
neo.

electua-
riū a bal-
neo su-
mendum.

de

deglutito bibat itidē vinum in quo asarum maceratū sit. Utatur & sequēti pessus. Pessus.

Recipe bauracis, asphalti, castorei, di-
ctamni, ellebori albi, galbani, gentianæ,
sabinæ, sagapeni, scammonij, ana. ʒ. ʒ. pul-
uerentur, succo que porri excepta linteo
raro inuoluantur, singatūrque pessus,
qui coxæ filo alligatus in vterū demitta-
tur, idque sæpe repetatur. Aut ex croci
sufficienti q. succo porri excepti, & lin-
teo raro inuoluti singatur pessus, qui in
vterum, vt dictum est, immittatur. Mi-
rificē enim dilatat, & aperit. In vterum
deinde sequens decoctum iniiciantur.
Recipe folio. viticis, folio. rutæ, ana M. j.
(& in Mola carnea) maluarum, althææ,
helxines, ana M. j. ʒ. origani, calamin-
thæ, ana. M. ʒ. seminum anisi, cari, fœni-
culi, ana drach. iij. Decoquantur in aqua,
quæ calida in matricem iniiciatur. Præ-
terea fufitu vtendum ex equi, aut asini
vngula. Mola ventosa, id est, à flatu, in
amplitudine vteri contento, facilē cura-
tur: difficilius, si in altero vteri cornu
fuerit: difficillimē verò si in ipsius vteri
substantiam inclusi sint. Ad huius Molæ
curationem apozemate in mola car-
nea tradito vtendum, ad concoquendam

Iniectio
in vterū.

Suffitus.
Mola a
flatu cu-
ratio &
progno-
sticum.

materiam vnde flatus gignuntur, adiectis seminum cari, & ammeos, ana ʒ. iij, Vacuetur autem hunc in modū. Recipe pil. fœtidarum, pilul. de agar. ana ʒ. ʒ. Excipiantur stillatio liquore artemisię, aur rutę, singanturque pil. v. quę sumantur circa noctis dimidium. Recipe theriacę veter. ʒ. j. trypherę magnę sine opio ʒ. ʒ. Misceantur, & postridie manẽ sumantur sex horis ante pastum. Utatur enemate sequenti septimo quoque die. Recipe maluarum, helxines, linozostidos, ana M. j. origani, calaminthę, ana M. ʒ. seminum anisi, cari, & fœniculi, ana ʒ. ij. florum chamęmeli, & meliloti, ana P. j. Decoquantur in f. q. aquę ad tertias: accipiantur iuris decocti lib. j. ʒ. cathol. saccha. rubri, ana ʒ. j. benedictę (reficit vterum) vnc. ʒ. mellis anthosathi ʒ. j. ʒ. olei chamęmeli vnc. iij. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum infundatur septimo quoque die. Nam huius affectus curatio longa est. Pil. quoque sequẽtib; septimo quoque

pill.

purgatio.

Enema
septima
quaque
die ini-
ciendum.

man

mantur tres per horam ante pastum, vt dictum est. Utatur deinde dies com- Balneo
 plures manè, & vesperi ante pastum bal- quando
 neo in Mola carnea dicto, adiectis ori- bis uten-
 gani, calaminthæ, ana M. j. foliorum dū in die
 viticis, & rutæ, ana M. ss. seminum cu-
 mini, anisi, cari, & fœniculi, ana ʒ. ss.
 Mox autem vbi balneum egressa fuerit, Inūctio
 vnguantur renum regio, & lumborum, balneo.
 ventérque infra vmbilicum sequentibus
 oleis calidis, & aliis quoque diebus qui-
 bus balneo non vtetur, manè, & vespe-
 ri. Recipe olei rutæ, olei de lilio com-
 positi, olei chamæmelini, ana ʒ. ij. Misceā-
 tur, fiatque, vt dictum est. Sequenti præ-
 terea elect. ad flatum resoluendos vtend- Flatus
 dum, in exitu balnei. Recipe diacur- soluēs e-
 cumæ maioris, pul. dianisi, pul. diacymi- lectuariū
 ni, ana ʒ. j. ss. sacchari dissoluti in stilla-
 titio liquore rutæ. q. s. fingatur elect. so-
 lidum in rhomborum figuram, sintque
 singuli rhombi ponderis ʒ. ij. ss. sumet
 laborans rhombum vnum, balneū egre-
 diens. Quibus etiam diebus balneo non
 vtetur, manè vnum sumet tribus horis
 ante pastum, quo deglutito, bibet parum
 vini in quo asarum maceratum fuerit.
 Vtetur & in fine pastus sequenti puluere

ventriculū, & vterum corroborante.

Pulvis à
pastu vē-
triculū
& vterum
roborās.

Recipe coriandri præparati. ℥. ij. anisi.
cari, fœniculi, cinnamomi selecti. ana. ℥.
℞. maceros. 3. j. sacchari ad pondus om-
nium: fiat pulvis, quo vtetur: vt dictum
est. Venter quoque hunc in modum fo-
uendus.

Sacculi.

Recipe milij partes tres, salis
partem vnā, torrescant simul, atque in
lintheis raris imponantur, singanturque
sacculi duo, qui calidi applicentur al-
ter post alterum inter vmbilicum, & pec-
tinem. Foueatur & sequenti decocto.

Potus.

Recipe foliorum lauri, foliorum viticis,
origani, calaminthæ, ana. M. j. ℞. anisi, ca-
ri, cymini, ana. 3. ℞. Decoquantur in li-
xiuio, eoque decocto foueatur non so-
lū venter inter vmbilicum & pecti-
nem, sed & pars posterior opposita. Vn-
gantur deinde partes illæ vnguento pro-
ximè dicto: aut admoueatur sequens

empli-

emplastrum. Recipe emplastri ceronei.
℥. ij. emplastri pro matrice. 3. j. ℞. Bdel-
lij, ammoniaci, ana. drach. ij. seminum
anisi, cari, & fœniculi, ana drachma.
j. ℞. subigantur cum oleo rutæ, & pau-
co terebinthinæ, fingantur duo emplastra,
quorum vnum orbiculatum sit, quod in-
ter vmbilicum, & pectinem applicetur,

alte

alterum verò quadratum, quod parti posteriori circa regionem renum admoveatur.

*De regimine prægnantis, ut foetus
conseruetur, & vitetur abor-
sus. Cap. XXIII.*

Versetur prægnas mulier in aëre temperato, vitet nimium aut calidum, aut frigidum. Vescatur cibis euchymis, caueat ab acribus, ut alliis, cepis, cappari-
bus, croco, quoniam Menses euocant. Caueat quoq; ab odoramentis acribus, ut cinnamomo, pipere, zinzibere. In summa vitentur omnia menses euocantia. Utatur caryophyllis, nuce moscata, mace-
re: sunt enim astringēti facultate prædita. Potus sit vinum rubrum medioeris sub-
stantiæ. Abstineat à vino albo, à vino va-
lido & firmo, qualia sunt, aruifium, apia-
num, œno saccharū. Alius sit semper mol-
lis, excrementa quando conuenit, deui-
ciens, ne rectum intestinū plenum vterū
premat. Utatur in pastus principio pru-
nis aut siccis, aut non siccis, sed coctis in
aqua, quæ cū saccharo comedantur, sic
enim aluū mollem efficiunt in vino verò

cocta ad aciditatem declinant, & astringunt. Cùm autem cōtinget alium adeò astrictā esse, vt enemate opus sit, vtatur

Enema. sequenti. Recipe iuris decocti pulli lib. j. cas. recens extractæ, sacchari rubr. ana vnc. j. olei chamæmeli vnc. iij. Fiat enema, quod ante pastum infundatur. Si enema recusset, sumat bolum sequentem. Recipe cas. recens extractæ drachm. vj. adiecto saccharo fingatur bolus, qui sumatur per horam ante pastum. Cas. cum melle præparata vitanda, quando emol-
 lere opus est.

Cassia
 i melle
 uādo vi-
 anda.

AVT SIC.

Recipe mannæ granulosa vnciam vnam, iuris decocti pulli quantitate sufficienti. Fiat potio quæ sumatur duabus, aut tribus horis ante pastum. Prægnantem febrile si contigerit, regatur vt febrilis. Quam purgare si opus fuerit, purgetur à quarto mense, vsque ad septimum, non duobus postremis, aut tribus primis mēsis. Venam tamen incidere, si necesse fuerit, incidenda potius in tribus primis mēsis quàm in aliis, quòd eo tempore foetus parvus est, minoréq; nutrimento eget, quàm maior. Purgari autem poterit à mense quarto ad septimum

prægnan-
 s quādo
 argādæ
 quādo
 & quā
 etiam
 loboro
 andæ.

num vsque , aut hoc, aut simili medica-
mento.

Recipe rhabar. selecti ℥.iiij. spicæ nar-
di gra. vj. Macerentur in stillatio liquo-
re plantaginis horis duodecim, dein ex-
primantur, adiectisq; cathol. ℥.vj. serapij
ros. purgatorij ℥.℞. fiat potio, quæ sumat-
ur ad auroram, præcipuè materia tur-
gente. Caueat prægnans ab exercitio la-
borioso, saltu, choreis, coitu, tribus præ-
sertim primis mensibus, quoniam tunc
ligamenta sunt debilia. Vitet iram, timo-
rem, mœrorem, vomitum, tussim. Haben-
da cura roboris cordis, & vetriculi: quo-
niam à corruptis humoribus infestatur,
laborantq; prægnantes plerumque pica.
Vtrique igitur robur hunc in modū ad-
demus. Recipe conseruæ ros. conseruæ
buglos. corticis citri saccharo conditi, an.
℥.vj. pul. diamargariti Auicennæ drach.
ij. omnium fragmentorum pretiosorum
communium ℥.j. ℞. corallij rubr. drach. j.
margarit. ℥.ij. sacchari. q. s. fiat mistura
auro cooperta, de qua prægnans ante pa-
stum sumat quātum cochlear vnum ca-
pit. Aut fiat electar. molle, omnibus
his serapio rosaceo de rosis siccis exce-
ptis, adiecto myrobalano. empeliticarum

Purgatio.

prægnati
a quib⁹ ca-
uendū sit.

Mistura
ante pa-
stū sumē-
da ad ro-
borādum
cor & ven-
triculum.

Elect. mol-
le ad idē.

Vnguen-
tū ad ro-
boratio-
nē ventri-
culi.

conditarum, accuratè contusarum, vnc.
ß. si quidem prægnans diues fuerit. Su-
met autem de eo electar. castaneæ instar,
manè ante pastū ter, aut quater in heb-
domada. Utatur & sequenti vnguento
ventriculū roborante. Recipe olei ab-
sinth. vnc. j. ß. olei nard. olei mastich. olei
ex cotoneis, ana vnc. j. caryophyllorum,
menthæ siccæ, galangæ, corallij rubr. ro-
sarum rubr. ana drac. j. ceræ parum: fiat
vnguentum, quo vngatur regio ventri-
culi calidè manè ante pastum.

AVT CERATO SEQUENTI

VTATUR.

Scutū sto-
machale.

pill. ad do-
lorē ven-
triculi.

Recipe emplastri de mastich. empla-
stri stomachici, ana vnc. j. corallij rubr. 3.
ij. Subigantur cum oleo ex cotoneis, sin-
gaturque ceratum in formam scuti sto-
machalis vulgo appellati, quod ventri-
culi regioni applicetur. Si contingat præ-
gnantem ex ventriculo paulò grauius
dolere, vtatur pil. sequentibus. Recipe
pil. de hiera simpl. drachm. ij. rhabar. se-
lecti ʒ. ij. mastich. (ne aloë aperiat venas)
drach. ß. rosarum rub. ʒ. ß. Excipiantur
melle rosaceo, aut serapio ex cotoneis (si
sit caliditas) singaturque pil. vj. è drach-
ma, è quibus sumat vnam per horam
ante

ante cœnam semel aut bis in hebdomada. Ab agarico cauendū est, ne vim aloes adstrictoriam impediat. Quoniam autem propter mensium suppressionē, vertigine, fumis ad cerebrum elatis nonnunquam afficiuntur, vtantur in fine pastus fructibus astringentibus. verbi, gratia, mespilis, pyris coctis, aut cotoneis. Aut sumant vnc. ij. carnium cotoneorum conditarum saccharo sine speciebus in fine pastus, quibus sumptis, ne bibant.

fumum ad
cerebrum
prohiben
tia.

AUT VTANTVR PVLVERE

SEQUENTI.

Recipe coriandri præparati vnc. iij. pul. diacydonites sine speciebus drachm. iij. sacchari rosa. tessellati ad pondus omniū sumant quantum cochlear vnum capit in fine pastus, nec post bibant. Si prægnans quæpiā appetat non solita comedi, non denegentur, sed ab astantibus, vt horrenda, & abominanda proferantur. Prætereà prægnantium pedes interdum intumescunt, brassicæ in vino & aceto coctæ in emplastri modum tumori admoveantur, & subsidet. Aut charta in aceto mollita & macerata, & apposita, idem præstabit: estq; hanc ad rem præstans remediū. Aut vngatur pes tumēs oleo ro-

emplastrū
ad præ-
gnantium
pedes tu-
mentes.
pedum tu-
morē tol-
lentia.

sacco

faccio & aceto. Ad hæc in prægnantibus renum ligamenta nonnunquam laxantur, quare si euenerit, vt prægnans renum imbecillitate laboret cum calore, ob quam contingit interdum abortum fieri, ei hunc in modum succurremus.

vnguentum ad renum imbecillitatem cum calore.

Recipe olei myrthei, olei ex cotoneis, olei mastich. ana vnc. j. ꝑ. acaciæ, hypocistidos, boli Armeniæ santali citrini, ana drach. j. ꝑ. baccharum oxyacanthæ ꝑ. ij. ceræ parum: fiat vnguentum, quo regio renum frigide dies aliquot vngatur. Apponatur & sequens ceratum.

Ceratum ad idem. Bistortæ vires.

Recipe mastich. vnc. ꝑ. ladani ꝑ. vj. ceræ citr. ꝑ. ij. nucum cupressi, bistortæ, (vim dicitur habere bistorta foetus in vtero retinendi, ac conseruandi) acaciæ, hypocistid. boli Armeniæ, terræ sigillatæ, rosarum rub. ana ꝑ. j. ꝑ. subigantur cum oleo myrthæo, & pauco terebinthine, si sit necesse (nam frigidis miscenda sunt calida astringentia) fingatur ceratum, quod renum regioni applicetur. Si verò renum imbecillitas sit cum frigiditate, vtendum sequenti cerato. Recipe mastich. ꝑ. vj. ladani ꝑ. iij. ꝑ. ceræ citrinæ, picis colophonæ, picis naualis, styracis calamitidis, an. ꝑ. ij. nucum cupressi, bistortæ, menthæ, galan

Ceratum ad renum imbecillitatem cum frigiditate.

galangæ, myrrhæ, thuris, ana ʒ. j. ʒ. Excipiantur terebinth. singatúrque ceratum, quod renum regioni apponatur. Si inde pruritus quispiam molestus in renum regione oriretur, auferatur per aliquot dies, déinde reponatur.

De partus acceleratione, fœtúsque euacuatione in difficultate partus. Cap. XXIIII.

PArturiens mulier si dolores graues ab vmbilico ad pectinem sentiat, partus erit velox. Dolores verò si lenti fuerint, tardus, & difficilis futurus est partus. Si dolores in parte posteriore circa dorsum percipiantur, grauis quoque & difficilis partus. Hunc igitur in modum per mensem appetente pariendi tempore prægnans regatur, ea præsertim quæ cum difficultate parere sueta est.

Vescatur cibis euchymis, concoctu facilibus, croco, & cinnamomo conditis. Nam cinnamomum leuiora facit partus accidentia: iisque solet misceri, quæ in partus difficultate exhibētur, quòd ea sint

Victus ratio.

Cinnamomi vires

sint gustu ingrato, cinnamomum autem
 additum gratiora facit. Maiore vtatur
 exercitio, quàm antea. Loca edita ascen-
 dat: balneoq; sequenti dies duos aut tres
 lauetur, atque irrigetur. Recipe altheæ
 M. vj. maluarum, acanthi, helxines, arte-
 misiæ, foliorum lauri, pseudonardi, cha-
 mæmeli, meliloti, ana M. ij. seminum lini
 & scenogr. ana lib. j. ss. Decoquantur in
 aqua, in qua temperatè calida mulier ad
 umbilicum vsq; irrigetur. Balneū autem
 ingrediens iusculum pulli sorbeat cum
 vitellis ouorum, cinnamomo, & croco.
 Egrediens autem vtatur elect. sequenti.

Balneum.

Electua-
riū à bal-
neo.

Recipe cinnamomi selecti drac. j. ss. corti-
 cis cas. sist. cas. lignæ, myrrhæ, ana drac. j.
 sacchar. dissoluti in stillatitio liquore a-
 dianti. q. s. fingatur elect. solidū in rhom-
 borum figuram, sintq; singuli rhombi
 ponderis drachm. ij. sumatur rhombus
 vnus in egressu balnei: quo deglutito pa-
 rum cenosacchari bibat. Quibus diebus
 balneo non vtetur, electario hoc etiam
 vtetur manè ante pastum. Iisdem è re-
 bus puluis fieri potest, sumendus manè
 antè pastum cum ouo sorbili. Præterea
 vbi balneum egressa fuerit, renum regio,
 lumbi & venter inter umbilicū, & pubem

vng

vngantur sequenti vnguento. Recipe
olei amygdal. dulc. vnc. ij. olei de lilio, bu-
tyri sine sale, axungia gallinae, ana vnc. j.
muccaginis seminis lini, & scenogr. ana
vnc. j. s. cere parum: fiat vnguentum, quo vnguen-
tum.
partes dictae vnguatur. Loco solidi elect.
praedicti poterit interdum elect. molli se-
quenti uti. Recipe myrrhae, castorei, sty- Electua-
riū molle.
racis calamitidis, ana vnc. s. sabinæ, cin-
namomi selecti, ana drach. ij. mellis q. s.
fiat electa. molle, de quo sumat' instar ca-
staneæ parvæ. Modicum deinde vini bi-
bat, in quo lini semen decoctum fuerit.

Difficultatis partus Curatio.

Caput XXV.

Partus difficultas variis ex causis con-
tingit: aut ob humoris in tunicis fœ-
tum continētibus collecti expulsionem,
fœtu manente: aut ob fœtus, aut par-
turientis imbecillitatem: aut ob fri-
gus matricem condensans: aut ob par-
turientis obesitatem & crassitiem. In tu- Causæ.
nicis enim fœtum continentibus humor
colligitur, conseruat'urque ad diem par-
tus usque: solētq; is humor die partus fra-
ctis tunicis exire cū fœtu, vuluamq; lu-
bricam

Curæ gri⁹ nonnullæ pariant.

Iniectio.

peffus.

Fœtus imbecillitas vnde dignosca-
tur.

bricam reddere, atque inde fœtus facilius exit, minoræque molestia. Quod si contingat tunicas rumpi, humorémque illum effluere, fœtu in vtero manente, maiore molestia, ægriusque postea parit mulier, vulua sicca effecta. Hoc vbi contigerit, locaque exaruerint, quò leuius, faciliusque fœtus exeat, hunc in modum humectetur, lubricaque fiat. Recipe altheæ M.ij. artemi. M.j. semi. lini, & fœnogræc. ana vnc. ij. ficus xij. Decoquantur in aqua, idq; decoctum in vuluam iniiciatur. Quo iniecto, si fœtus non exeat, sternutamenta, pipere, & oleo commistis, & in nares immisissis, excitentur. In vterum quoque sequens pessus immitatur. Recipe croci. q. s. excipiatursucco porri, linteoque raro eo inuoluto, singatur pessus, qui filo coxæ alligatus, in vterum immitatur. Partus difficultas interdum contingit ex imbecillitate fœtus, quæ cognoscitur ex debili, & tarda eius motione. Interdum verò ex imbecillitate parturientis fœtum propellere nequeuntis, quæ ex habitu corporis, morbisque præcedentibus depræheditur. Huiusmodi mulier iis quæ reficiunt, & roborant cibis, & potionibus refocillanda, vt

da, vt vino odorifero, bonis iusculis, adiectis cinnamomo & croco: sumat tesselam vnā diamargā. calidi. Iucundi odores, vt styrax, calamitis, moschus, naribus admoveantur, nec verendum matricem, quæ bonis odoribus delectatur, sursum reuocari, sicque partum impediri. Nam fœtus grauitas vterū deprimi, sursumque ascendere prohibet, atque interim bonis illis odoribus parturientis vires, & spiritus roborantur, valdeque iuuantur. Partus difficultas nōnunquam oritur à frigore externo vterum densante, meatūsque angustiores reddente. Vbi hoc contigerit, collocetur parturiens in cubiculo calido, pannique multi calidi circum vuluam applicentur, venter quoque iasmeleo ab vmbilico infra vngatur: artemisia contusa in emplastri modum ventri admoveatur. Partus difficultatis si parturiēs crassa, obesaque in causa sit, eam in lecto pronam, vultu in terram deiecto figurare oportet, flectentem & inclinantem genua ad fœmora. Obstetrix deinde manu aut oleo, aut butyro, aut axungia anatis, aut gallinæ obli-
ta, os vteri linat. Lapis ærites coxæ sinistræ alligatus, polipodium quoque pedi

Pragnāti
quando
sint iucū-
di odores
narib⁹ ad-
mouendū
etiam in
partu.

Empla-
strū ex ar-
themisia

Parientis
situs.

Coxæ al-
liganda.

F

allig

alligatum, & magnes partum faciliorem, celeriorémque efficere feruntur. Vir haud dubiè cum parturiente coiens, partum adiuuat, maturatque. Partus, difficultas si ob fœtum in vtero mortuum fuerit, fortiora sunt adhibenda præsidia ad eum extrahendum, quàm si viueret. Fœtus enim viuus suo motu, nisuque partum & adiuuat, & accelerat. Mortuus verò prorsus cessat à motu, ventrisque tunc frigiditas adest, dolorque iuxta vmbilicum grauis. Spiritus exhalatur fœtidus, faciei que color prauus adest. Ad eum autem extrahendum pessus hunc in modum parato vtendum.

Fœtus in
vtero mor-
tui signa.

Pessus ad
extrahen-
dum fœtum
in oruū.

Suffitus
ad idem.

Secundi-
nam extra-
hentia.

Recipe aristolochiæ rotundæ, myr-
rhæ, ellebori, ana vnc. ß. Excipiantur suc-
co pulegij, linteo deinde raro inuoluan-
tur, fingaturque pessus, qui in vterum
demittatur. Suffitus prætereà fiant ex fi-
mo equi, aut asini, aut ex vngula eorun-
dem. Tunica, quam secundinam vulgò
appellant, si fœtu egresso remaneat, ad-
hibeantur balnea, vnguenta, & cætera
remédia in maturatione partus tradita.
Nam putrescere solet, vterumque pu-
trefacere, & mala symptomata inducere,
interdum mortem. Sternutamenta præ-
tereà

terea fortia cienda sunt, pipere & elleboro pulueratis, & flando in nares immis-
sis. His peractis, si non exierit, vnguen-
tum basilicum in vterum immittendum,
vt eam putrefaciat, putrefactam autem
postea natura expeller.

Inflammationis vteri Curatio.

Caput XXVI.

VTeri vniuersum corpus inflamma-
tio interdum occupat, tuncque vte-
rus vndeque dolet. Parte vero e-
ius aliqua inflammatione laborante, in
ea dolor percipitur. Anteriore igitur
parte inflammatione correpta, dolor par-
tes vmbilico vicinas, pubemque occu-
pat, pressaque vesicae urinae difficultas
excitatur. Posteriore vero parte inflam-
matione obfessa lumbos & renes dolor
vexabit, rectoque intestino compresso
excrementa retinebuntur. Lateribus au-
tem vteri inflammatione correptis, ten-
sio circa inguina, grauitas circa crura,
cum difficultate motus superuenit. Si au-
tem in vtero inflammatione fuerit, tactu
percipitur, osque durum, clausum, & ferui-
dum deprehenditur. Fit magna ex parte à
sang

Causæ. sanguine menſtruo, ſuppreſſis menſibus, cui aliquando humor alius miſcetur, qui ſi ſanguis eſt, phlegmone dicitur: ſi bilis, eryſipelas: ſi pituita, œdema. Fieri poteſt à ſemine cohibito, raro tamen. Nā ſemen retentum in veneni naturam vertitur paritque ſuffocationem. Siue autem ſit phlegmone, ſiue eryſipelas, febris

Signa. acuta, vt in omnium viſcerum interno- rum inflammationibus, ſequitur capitis dolor, & radicis oculorum, vomitus & nauſea brachialis, digitorum & colli conuulſio, atque in aduerſum declinatio. Sunt autem ſymptomata aut magna aut parua, pro magnitudine, aut paruitate inflammationis. Curandi ratio à venæ

Curatio. ſeſſione auſpicanda. Incidēda igitur vena iecoraria dextri cubiti ad reuellendum, ſanguis autem pro viribus laborantis detrahatur: deinde ad materiam coniunctam, aut quaſi coniunctam vacuandam, incidetur vena poplitis, aut malleoli. Alius tamen ante ſanguinis miſſionem ſi non ſua ſponte excrementa deiecerit, enemate emolliente eluenda, & vacuanda, hunc in modum.

Enema. Recipe caſ. recens extractæ, ſacchari rubr. ana vnc. j. olei viol. vnc. iij. iuris decocta

coctarum quatuor herbarum emollientium, & prunorum x. lib. j. ss. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum iniiciatur, eoque eiectione sanguis ante pastum, ut dictum est, mittatur. Quod si aut ætas, aut corporis habitus, aut anni tempus, aut sequens inflammatio abortum, aut magnam aliquam sanguinis evacuationem, sanguinis missioni obstiterint, loco sectionis venæ internæ, cucurbitulæ natibus affigantur cum scarificatione, loco verò sectionis venæ poplitæ, aut malleoli super costas affigantur. Materia in his tumoribus calidis intra dies tres, aut quatuor ad summum fluit, itaque intra diem quartum, si fieri potest, reuellatur, & repellatur. Vinum non bibat ægrotans, sed aquam coctam, cum serapio viol. Collocetur in cubiculo obscuro, moderatè calido, ubi quiescat, curaque à motu prohibeantur. Artus partesque corporis extremæ perfricentur, ut floris ad vterum impetus prohibeatur. Cibum sit modicus, præsantæ cremor, ouaque forbilia. Quoties aliis sua sponte, ut conuenit, excrementa non deiciet, leniatur enemate iam dicto. In hoc affectu solutiuo forti uti non expedit. Prius

Cucurbitulæ.

Solutiuo
fortia cauenda.

concoquantur humores, deinde vacuentur. Interea tamen dum & concoquantur, & vacuabuntur, topicis præfidiis paulò post dicendis vtendum. Humores autem hunc in modum concoquantur.

Humorū
præpara-
tio.

Recipe serapij intybi satiui latioris simpl. vnc. iij. serapij violacei vnc. ss. stillatitiorum liquorum cichorij, buglossi, oxalidis, ana vnc. iij. Misceantur, & à ieiuno per triduum diluculo bibantur.

purgatio.

Recipe electar. ex tribus santal. vnc. ss. vtatur cum serapiis. Recipe cas. recens extractæ vnc. j. serapij rosacei purgatorij vnc. ss. communis medicinarum decocti, (adiectis oxyphœnicœn drachm. v.) q. s. fiat potio, quæ sumatur ad auroram. Bilis verò si abundare videatur, quod dolor acutus, multusque ardor indicant, vacuentur hunc in modum. Recipe rhabar. selecti drachm. v. oxyphœnicœn drachm. vj. Macerentur in stillatio liquore plantag. horis xij. deinde exprimantur, adiectisque serapij rosa. purgatorij sine scammonio drachm. ij. stillatitiorum liquorum intybi satiui latioris, & buglossi, ana vnc. ij. fiat potio, quæ sumatur ad auroram. Remedia topica inter initia adhibenda, hæc sunt.

Recipe

Recipe succi plantaginis, succi polygoni, ana lib. ss. aceti vnc. j. boli Armeniæ, sang. draco ana, ʒ. ss. Commistis omnibus fiat epithema tepidè ventri iater vmbilicum & pectinem, & circa renes.

Epithema inter vmbilicum & pectinem admouendū & circa renes

A V T S I C.

Recipe stillatitiorum liquorum intybi satini latioris, & plantag. ana libr. ss. aceti. ʒ. j. boli Armeniæ, sang. draconis, terræ sigillatæ, ana, ʒ. ss. Commistis omnibus fiat epithema partibus dictis.

A V T S I C.

Recipe olei rosacei. ʒ. iiij. olei myrthei ʒ. ij. aceti. ʒ. j. boli Armeniæ. ʒ. ss. His commistis partes prædictæ vngantur. In huius mali principio non vtendum est tam astringentibus, & repellentibus, quàm in aliis inflammationibus, ne in duritiem tumor conuertatur, tenui resolutio, sed ad duos, aut tres dies dictis astringentibus, & repellentibus vtendum. Sequens quoque decoctum metrenchyta tepidum in vterum iniiciatur. Recipe foliorum plantaginis, peræ pastoritiæ, poligoni, ana M. j. lentium excorticatarum, ʒ. j. rhois obso. vn. ss. folio. myrthi. M. j. ss. gallarum, balaustiorum, ana vnc. ss. Decoquantur in aqua, quæ tepida, vt dictum

Injectio in vterum

ctum est, iniiciatur. Cæterum prædicta, quæ in aqua decocta fuerunt, contundantur, adiectis hordei farinæ vnc. ij. atque in emplastri modum inter umbilicum, & pectinem applicentur, & in parte posteriore circa renes, & lumbos. Si autem ardor magnus fuerit cum dolore, fiat sequens iniectio. Recipe lactis mulieris. ℥. iiii. aquæ albuminis oui. ℥. xv. Miscæantur, & in vterum iniiciantur. Lac muliebre in acrimonia reprimenda plurimum commendatur. Vomitus quoque prouocatus sumptis ieiunio ventriculo. vnc. ij. aquæ tepidæ, & vnc. j. β. serapij acetati simpl. conferet. Pesslo quoque sequenti vtendum.

Recipe farinæ hordei. ℥. ij. lentium ex-corticatarum. ℥. j. β. foliorum plantaginis, peræ pastoritiæ, ana m. sem. Contundantur simul, pannóque raro inuoluantur, & singatur pessus, qui coxæ filo alligatus in vterum immittatur.

Si laborans virgo fuerit, loco iniectionum, & pelli, ex prædictis cataplasma fiat, quod applicetur ventri inter umbilicum & pectinem, & super renes, & lumbos. Aut fiat balneum ex prædictorum decocto. Cum malum hoc ad incrementum

tum peruenerit, ei hunc in modum succurrendum.

Recipe foliorum plantaginis, polygони, semperuiui, intybi satiui latioris, ana, m. j. maluarum, althæ, chamæmeli, melilothi, an. tertiam partem. m. j. seminum lini, & fœnogr. ana. ʒ. j. Decoquantur in aqua, de qua iniectio fiat in vterum. Si virgo laborans fuerit, ex prædictis paratur balneum, in quo ad vmbilicum vsque irrigetur: fiatque ex iisdem contusis cataplasma, quod inter vmbilicum & pubem applicetur. Balneum.

AVT SIC.

Recipe olei rosa. ʒ. iiij. olei chamæm. ʒ. ij. acetati. ʒ. j. His commistis vngantur renes, lumbi, & venter infra vmbilicum calidè. Cùm verò ad statum peruenerit, quod plerumq; sit circiter diem septimum, repellentia equaliter cum dissoluentibus admoueri debent hunc in modum. Recipe maluarum, althæ, ana m. j. β. rosarum rub. lentium excorticatarum, foliorum plantag. polygони, an. m. j. seminum lini, & fœnogr. an. ʒ. j. β. Decoquantur in aqua, fiatque balneum. Et de eo decocto tepido iniectio fiat in vterum mulieris, non autem virginis. Balneum aliud ex repellentib⁹ & dissoluentib⁹.

Pus disol-
uentia.

nante hoc malo, dissoluentibus puris ven-
tendum hunc in modum. Recipe stillati-
tij liquoris sampsuchi ℥. iij. ol. de lilio ℥.
ij. his commistis iniectio in vterum fiat.

AVT SIC.

Recipe stillatitij liquoris sampsuchi ℥.
iij. styracis calamitidis, galbani ana ℥. j.
axungia anseris. ℥. ij. Misceantur, & te-
pida in vterum iniiciantur. Utendum
deinde sequenti pefso.

Pefsus.

Recipe ladani vnc. ss. styracis calamit.
galbani, axungia anseris, axungia gallinae
ana ℥. j. sem. subigantur simul, linteó-
que raro inuoluta fingatur in modum
pessi, qui filo coxae alligatus demittatur
in vterum. Prædicta sunt quando per
viam dissolutionis inflammatio termina-
tur, quæ quidem dissolutio, si non fiat,
symptomataque augeantur, ut febris do-
lores, ad suppurantia veniendum hunc
in modum. Recipe pollinis ℥. iij. farinae
seminis lini ℥. ij. carycas pingues x. vitel-
los duos ouorum, croci ℥. ij. subigantur
simul, fiatque cataplasma inter umbili-
cum, & pectinem. Pus autem aliquando
deriuatur ad vrinam, aliquando ad in-
testina, aliquando ad os vuluæ. Si deriue-
tur ad vesicam, quoniam acrimoniam
habet,

suppurā-
tia.

habet, timenda est hulceratio, cui sic occurrendum.

Recipe emulsionis quatuor seminum frig. maiorum factæ cum aqua hordei ℥. iij. serapij violacei vnc. j. Misceantur, & fiat potio, quæ sumatur mane ante pastum. Quotidie repetatur, donec puris mundificatio appareat. Si pus ad intestina deriuetur, quod ex deiectionibus cognoscitur, hunc in modum fiat. Recipe aquæ decoctionis hordei libr. j. vitellos duos ouorum, sacchari rubri ℥. j. olei rosacei ℥. iij. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum immittatur, idque quotidie vsque ad perfectam puris mundificationem. Si verò ad os vuluæ deriuetur, fiant iniectiones sequentes.

Potio acrimoniâ ob-
tundens.

Enema ad
puris mû-
dificatio-
nem.

Recipe aquæ hordei vnc. vj. iniiciantur in vuluam, præcipuè si calor appareat: sin minus, iniiciatur aqua mulsa.

Iniectio.

AVT SIC.

Recipe fellis caprini ℥. iiij. mellis rosacei col. ℥. ij. Misceantur & tepida in vterum iniiciantur quotidie ad perfectam vsque puris mundificationem. Si ob aliquam aliam causam dolor vehemens fuerit cum ardore, fiat hunc in modum.

Iniectio
dolorē se-
dans.

Recipe arnoglossi, solani, ana M. j. Deco

Decoquantur in aqua, accipiantur iuris decocti ℥. iij. lactis ℥. ij. aqua albuminis oui vnus diu, multumque agitati. Misceantur, & in vterum iniiciantur. Si verò dolor his non mitigetur, addatur in decoctione seminis papaueris albi vnc. ℥. Dolore adhuc perseverante, misceatur ʒ. j. opij cum fœnogræci decocto. Superfacit enim opium, & reprimat dolorem. Pure mundificato, vt caro regeneretur. fiat hūc in modum. Recipe thuris, aloes, sarcocollæ nutritæ, sanguinis draconis, corticis arundinis combusti, cucurbitæ siccæ combusti, ana ʒ. j. ℥. Redigantur in puluerem, qui excipiatur lactis vaccini, aut ouilli vnc. vj. deinde in vterum iniiciatur tepidè.

Iniectio
carnē re-
generās.

Oedematis vteri Curatio.

Cap. XXVII.

Signa.
Victus ra-
tio.

OEdema in vtero frigidum cognoscitur, quòd paucò cum dolore fit, tumorque non multus est. Declinet ad calidum, & siccum victus ratio, adhibeanturque initiò topica remedia, quæ paulò pòst dicentur, atque interea pituitosus humor concoquatur, & vacuetur hunc

hunc in modum.

Recipe serapij de rad. vnc. ij. oxymelitos simpl. ℥. j. β. serapij de artemisia vnc. j. stillatitiorum liquorum nepetæ, buglosi, melissophylli, ana vnc. ij. Miscantur, & à ieiuno manè per triduum diluculo bibantur. Materia autem crassa valde, & viscida existente loco oxymel. simpl. substituaturs oxymeli scillinum. Recipe diamoschi dulc. vn. β. vtatur cum serapiis.

Humorū
propera-
tio.

A V T S I C.

Recipe quinque rad. com. maceratarum in aceto, ana ℥. β. v. herbarum capil. ana M. β. hyssopi, nepetæ, artemisæ leptophylli, melissoph. artemisæ platophylli (de qua semper intelligendum, cum artemisia tantum dicitur) ana M. j. asari ℥. ij. cicerum rubr. M. β. seminum anisi, apij, fœniculi, ana ℥. j. β. vuarum passarum detractis vinaceis ℥. β. florum rorismarini, & sambuchi, ana P. j. β. florum buglos. & cirsij, ana P. j. polypodij quer. ℥. j. medullæ enici, agar. recens in pastillorum formam reducti, ana ℥. β. Decoquantur in f. q. aquæ, donec dimidium absumatur, accipiaturs iuris decocti li. j. β. saccharoq; dulcedo inducatur,

Apoze-
ma.

tur atq; adiectis serapij adiati, oxymelitos
 scillini, ana ℥.ij. fiat serapium mediocriter
 coctum, quod depuretur, additisque cin-
 namomi selecti ℥.ij. pul. diamb. ℥.j. iucū-
 diore, & odore, & sapore reddatur. Eo
 utetur laborans dies sex matutinis horis
 Pill. ieiuna. Recipe pil. foetid. 3. j. si fortis sit: si
 debilis, pil. foeti. & pil. de agar. ana 3. ss. ex
 stillatitio liquore nepetæ singantur pilu-
 v. quæ sumantur circa noctis dimidium.

AVT SIC.

Potio pur- Recipe cathol. vnc. ss. diaphœnici, e-
 gans. lect. indi maioris, ana 3. j. ss. serapij a-
 dianti ℥. ss. communis medicinarum de-
 cocti ℥. iiij. ss. fiat potio, quæ sumatur in
 aurora.

AVT SIC.

Bol^o pur- Recipe cathol. 3. vj. diaphœnici 3. iiij.
 gans. adiecto saccharo singatur bolus, qui an-
 telucano tempore sumatur.

AVT SIC.

pulvis Recipe turpeti selecti 3. ij. ss. sacchari
 urgans. 3. ij. redigantur in puluerem, qui iure ci-
 cerum rub. exceptus, sumatur appetente
 diluculo.

Bolus a Recipe theria. vet. 3. j. confervæ bu-
 urgatio- glos. 3. j. ss. Misceantur, & postridie ma-
 e. nè sumantur sex horis ante pastum:
 Topica

Topica autē remedia hunc in modum adhibenda sunt.

Recipe aloes, myrrhæ, acaciæ, croci orientalis, cyperi, boli Armeniæ, ana. q. v. Redigantur in puluerem, de quo ℥. ℔. brassicæ succi. ℥. v. ℔. aceti. ℥. ℔. excipia- Iniectio.
tur, in vterūque iniiciatur tepidè. Ex materialibus autem dictis fiat cataplasma, quod inter umbilicum, & pubem applicetur. Præterea lixiuio, sale, & aceto si- Fetus.
mul feruefactis foueatur venter inter umbilicum, & pectinem. Cū malum hoc ad incrementum peruenerit, ea fiāt, quæ in principio fieri debere diximus, cæterū plus aceti admiscendum ad validius dissoluendum. In statu autem, & declinatione puris dissoluentibus vtendum, consumentibúsque, nullo autē modo astringentibus, idque cum œdema resolui videtur. Fiat igitur hūc in modum.

Recipe aluminis, sulphuris, salis, myrrhæ, ana. q. v. Ex his ℥. ℔. excipiat- Iniectio
pus disso-
uens.
℥. iij. olei rosacei, & ℥. j. ℔. aceti. dein in vterum iniiciantur. Panni quoque his immersi, ventri inter umbilicum & pectinem applicentur. Quòd si non resoluator œdema, sed in vigore maneat, suppuratio expectanda, quæ hunc in modum

emplastrū modū adiuuanda est. Recipe diachyl.
 suppurati ʒ. iij. fingatur emplastrū, quod ven-
 tris inter umbilicum, & pectinem admo-
 uetur.

AVT SIC.

Cataplas- Recipe acāthi, maluarū, radicis altheę,
 ma suppu radicis lilij, ceparum torrefactarum,
 ans. fermenti, seminis lini, limacum, ana. q. v.
 Iniectio Contundantur, fiatque cataplasma, quod
 suppurās. ventris inter umbilicum, & pectinem ap-
 ponatur. Déinde ʒ. vj. iuris decocti fi-
 cum, & seminis lini in vterum calidē
 iniiciantur. Si seriū rumpi videatur, sitq;
 in ore, aut collo vuluę, ferro aperiatur: Si
 verō intra vterū, iniectioni dictę adda-
 tur fimi columbini, & fermenti, ana ʒ. ʒ.

AVT SIC.

Recipe succi scabiosę, succi nastur-
 tij, ana ʒ. iij. fimi columbini, fermenti, ana,
 ʒ. ʒ. Commista hæc in vterum inii-
 ciantur. Rupto abscessu, pus hunc in mo-
 dum abstergatur.

Iniectio Recipe aquę mulsę. ʒ. iij. succi apij,
 pus ab succi absinth. ana, ʒ. j. Commista hæc in
 stergens. vuluam iniiciantur. Quod si hæc dolo-
 rem in vtero excitauerint, iniiciatur oleū
 chamæmelinum cum œsipo ad dolorem
 mitigandum.

Scirrhi

*Scirrhi uteri Curatio.**Cap. XXVIII.*

Scirrhus tumor est durus in aliqua corporis parte. Estque duplex. vnus quidem verus, & exquisitus, estque sine sensu vllō, atque incurabilis. Alter verò est cum aliquo sensu, estque curabilis, sed ægrè. Scirrhus autem in vtero, inquit Auicennas, si sit in interiore spatio. Scirrhu duplex. incurabilis est: si verò in ore, aut vteri ceruice, nec omnino sensus expers sit, curabilis est. Progno. sticum. Medicamenta autem scirrhū curantia, sint, vt solis calor, temperata, hoc est, tepida magis, quàm calida: sint quoque humida, non multum tamē, nec parum quoque, nec ad siccitatem nimium declinent. Curatio. Galenus his scirrhis curandis adhibere solebat per multos dies emollientia, deinde resoluentia: cæterum neoterici vtuntur medicamentis emollientibus, & resoluentibus hunc in modum. Ceratum emolliēs & resoluens. Recipe ficus quinque, decoquantur in aqua, deinde subigantur, accipiantur de eis subactis vnc. j. s. adipis anseris, vel gallinæ, œsypi, ana, ℥. j. picis naualis, ceræ citrinæ, an. 3. j. s. olei de lilio (dissoluit, & emollit) ℥. s. diachyli communis

munis vnc. ij. liquefiant simul, ipsisque liquefactis addantur pul. rad. iridis. ʒ. iiij. cineris corticis salicis. ʒ. ij. subigantur simul. fiatque ceratum, quod applicetur loco duritiei.

AUT SIC.

unguen-
tum emol-
les & re-
soluens.

Recipe olei chamæmeli. ʒ. ij. olei de-
spica. ʒ. j. ʒ. medullæ cruris vituli, vel
cerui (quæ est melior.) ʒ. j. fiat unguen-
tum quo ungatur locus duritiei calidè
dies complures. Lauetur præterea in bal-
neo ex sequenti decocto parato.

balneum.

Recipe chamæmeli, meliloti, ana. M. j.
ʒ. althææ cum rad. M. iiij. seminum li-
ni, & scenogr. ana. libr. j. Decoquantur in
aqua, ex qua balneum fiat, in quo labo-
rans mulier ante partum dies complu-
culos irrigetur. Sequenti quoque iniectione
utendum. Recipe olei de lilio, olei
chamæmeli, ana. vnc. ij. adipis anferis,
medullæ cerui, ana. ʒ. j. bdellij dissoluti in
vino. ʒ. iiij. vitellum oui vnius, rob vini, id
est, vini cocti. q. s. ut dictis admistum ea
liquida reddat, ut in vterum iniici possint.
De his commistis accipiantur vnc.
vj. quæ tepidè in vterum iniiciantur. id-
que dies aliquot repetatur. Sequens quo-
que pessus in vteru demissus plurimum
conferat.

Iniectio.

conferet. Recipe thuris, ammoniaci pessus, pinguis, ana, 3. j. mastichis, styracis liquidæ, castoræi, adipis anseris, ana 3. ij. Gummi, dissoluantur in melle, hisque omnibus linteo raro inuolutis fingatur pessus, qui coxæ filo alligatus demittatur in vterum.

Canceri in vtero Curatio.

Caput XXIX.

Scirrhos in vtero quando perdurat, in Causæ.
 Scancrum conuertitur, conuersa illa
 crassa pituita, aut melancholia non vsta
 in melancholiam vstam. Cancer, alius
 quidem hulceratus, alius non hulcera-
 tus. Hulceratus cum dolore est, habens Signa.
 hulceris latera dura, fluîtque è vulua hu-
 mor fæti vini non absimilis. Non hulce-
 ratus verò, est cum dolore, & ardore. Dû
 in scirrhò dolor, & ardor percipiuntur, in-
 dicium est cum in cancrum esse conuer-
 sum. Cæcer nisi curetur totus cum omni Cancer
 bus radicibus, redit: quare in vtero cùm quomo-
 id fieri non possit, est incurabilis. Pro- do con-
 hiberi tamen potest augmentum, mitti- seruetur
 gari dolor, huleus tolli si hulceratum sit, nevlce-
 si nondum hulceratum sit; ne hulkere- retur.
Victus ra-

tur conseruari. Vitentur primum cibi sanguinem melancholicum efficientes, iis vtendum quibus cum cancro pugna est: vt cancris fluuiatilibus, polygono, scolopēdrio, chelidonio minore (scrophulariam appellant) tertia geranij specie, quam herbam Roberti appellant, & hemionitide: harum herbarum decocto vinum diluatur. Humor melancholicus frequenter vacuandus, vere præsertim, & autumno, materiam primum minuēdo, eam deinde concoquendo, & vacuando hunc in modum. Recipe cathol. trypherae Persicae, ana, vnc. ℥. serapij violacei vnc. ℥. decocti rad. buglossi, & scolopendr. vnc. iij. ℥. fiat potio, quæ sumatur manē horis quatuor ante pastum.

Purgatio. Recipe quinque herbarum capil. herbae Roberti, chelidonij minoris, verbasci, buglossi cum rad. summitatum lupi salictarij, fumariae, ana, Manip. j. foliorum solani (proprietas occulta discutit humorem cancri) intybi satiui latioris non loti, ana, M. j. ℥. vuarum passarum mundatarum vnc. j. trium florum cōmuniū ana, P. j. ℥. polypodij quer. vnc. j. foliorum sennae oriental. drachm. vj. epithymi 3. iij. (hæc humores vstos mundificant.)

**Humorū
prepara-
tio.**

**Solani vi-
res.**

**Apoze-
ma in
mores a-
eres co-
modam.**

ficant.) Decoquantur in ſ. q. aquæ aduf-
que dimidij conſumptionem, accipiatur
iuris decocti lib. j. ſ. ſaccharo dulcedo in-
ducatur, fiatque ſerapium mediocriter
coctum, quod depuretur, & adiectis ʒ. ij.
ſantali citrini, & drachm. j. pul. diarrodi
abb. ſuauiore, & ſapore, & odore redda-
tur. Eo vtetur ieiuna manè diebus quin-
que. Eſt autem hoc apozema ad humo-
res acres accommodum.

A V T S I C.

Recipe ſerapij de bugloſſo vnc. ij. ſe-
rapij de fumaria vnc. j. ſ. ſerapij violacei
vnc. j. ſtillatitiorum liquorum lupi ſali-
ctarij, ſolani, & intybi latifolij, ana vnc.
iij. Miſceantur, & à ieiuna per triduum
diluculò ſumantur. Recipe diarrhod.
abb. vnc. ſem. vtatur cum ſerapiis. hunc purgati
in modum deinde purgetur. Recipe
cathol. trypheræ Perſicæ, ana vnc. ſem.
compositionis hamech. drach. iij. ſerapij
viol. vnc. ſ. com. decocti, vnc. iij. ſ. adie-
ctis epithymi drach. ij. folliculorum ſen-
næ oriental. polypod. quer. an. vnc. ſ. fiat
potio quæ ſumatur ad auroram.

A V T S I C.

Recipe pil. indarum. ʒ. j. ex ſtillatio pil.
liquore bugloſſi ſingantur pil. v. quæ cir-

ea noctis dimidium fumantur. Recipe
 conferuæ rad. buglossi, conferuæ rosa.
 ana, ʒ.ij. Misceantur, & postridie manè
 ieiuno ventriculo fumantur. Medio autè
 tempore vtatur elect. sequenti. Recipe
 cathol. ʒ. ij. trypheræ Persicæ. ʒ. j. ʒ. com-
 positionis hamech. ʒ. ʒ. diasennæ. ʒ. iij.
 rhab. selecti. ʒ. j. ʒ. in sero caprino, aut
 stillatitio liquore intybi satiui latioris
 macerati. Omnibus his serapio viol. ex-
 ceptis fiat elect. molle, de quo sumatur
 castaneæ instar manè quatuor, aut quin-
 que horis ante pastum bis in mense, do-
 mique maneat laborans eo die. Prætereà
 semel in hebdomada feri caprini ʒ. vj.
 bibat, in quibus, epithymi. ʒ. ij. folliculo.
 sennæ, ʒ. ʒ. macerata fuerint horis. xij.
 & expressa. Et hoc quidem tantisper
 dum feri caprini copia esse potest. Topi-
 ca dein præsidia admouenda. Recipe
 succi solani subsidendo depurati, aut
 stillatitij liquoris eiusdem, ʒ. vj. plumbi
 vsti (dissoluit, & infrigidat humores v-
 stos, reprimittque, vt alia mineralia)
 drac. ij. turhiæ præparatæ ʒ. j. ʒ. diu agi-
 tentur in mortario plumbeo, pistillo
 plumbeo, & fiat iniectio in vterum. Re-
 cipe cerussæ lotæ, litharg. plumbi vsti, ana,
 q. v.

Electua-
 um pur
 ans bis
 in mense
 amendū.

iniectio.

Plumbi
 vsti vi-
 es.

Inguen-
 um.

q.v. terantur in mortario plumbeo, pistillo plumbeo, oleo rosaceo adiecto, fiatque in modum vnguenti, quo ægra vngatur infra vmbilicum, aut vbi durities apparet. Conueniunt autem prædicta tam cancro hulcerato, quam non hulcerato. Sequens autem iniectio cancro hulcerato maximè conuenit.

Recipe herbæ Roberti, verbasci, scabiosæ, chelidoniij minoris, anethi, stercoreis humani, ana q.v. comburantur. de cinere autem accipiantur draçh. iij. quæ stillatitij liquoris solani vnc. vj. excepta, in mortario plumbeo, pistillo plumbeo agitentur, deinde in vterum iniiciantur. Vnguenti quoque prædicti vnc. sem. stillatis liquoris solani vnc. vj. excipiat, & in vterum iniiciatur.

Iniectio

Iniectio
alia.

*Pruritus, seu priapismi veteri
Curatio. Cap. XXX.*

Est insatiabilis quædam coeundi cupiditas, quæ coitu non extinguitur, at quò magis mulier ita affecta coit, & coeundo fricatur, eò magis ardor ille augetur, fricatione illa irritatis humoribus

pruritus illum gignentibus, & tantò
 causa. magis ad vterum confluentibus. Ori-
 tur autem vel à pituita vsta, quod indi-
 cat humor ex vtero defluens, si albus
 quidem est, ad obscuritatem declinans.
 Aut à bile vsta, quod humor quoque ex
 vtero defluens ostendit, si luteus, siue ci-
 trinus est, ad obscurum itidem decli-
 nans. Aut à sanguine, quod ex ipsius hu-
 moris defluentis sanguineo colore co-
 gnoscutur. Aut ab humore melancholi-
 co, quod ex humoris atro colore cogno-
 scitur. In summa, vsti humores huius af-
 fectionis se-
 o. incidatur vena media, aut iecoraria cu-
 biti, sanguisque pro laborantis viribus
 detrahatur. Materia autem, & conco-
 quatur, & vacuetur, vt mox cum est à
 bile vsta dicetur, electar. de succo rosa. su-
 blato. Si à bile vsta, venæ sectione nihil
 opus, materia verò concoquatur, atque
 vacuetur in hunc modum.

humoris
 para- Recip. serap. viol. serapij acetati simpl.
 (hæc bilem respiciunt) serapij de buglos.
 (hoc vstionem respicit) ana vnc. j. sem.
 stillatitiorum liquorum lupi salictarij,
 intybi satui latioris, cichor. ana vnc.
 iij. Misceantur, & à ieiuna per triduum
 diluc

diluculò bibantur. Recipe elect. ex tri- purgatio.
 bus fantalis vnc. sem. Vratur cum sera-
 piis. Recipe rhabarb. select. scrup. iiij.
 follicul. fennæ vnc. sem. oxyphœnicon
 drachm. vj. Macerentur in stillatitiis li-
 quoribus intybi satiui latoris, & buglos.
 horis xij. deinde exprimantur, adiectisq;
 serapij rosa. de infusione rosa. ʒ. ij. elect.
 de succo rosa. drachm. j. stillatitiorum li-
 quorum cichorij, & lupi salictarij vnc.
 iiij. sem. fiat potio, quæ sumatur hora
 quarta matutina. Recipe conferuæ ros.
 conferuæ buglos. ana ʒ. ij. Misceantur, & pituita v-
 sta præpa-
 ratio.
 postridie manè sumantur ieiuno ventri-
 culo. Si verò sit à pituita vsta materia
 concoquatur, & vacuetur hunc in mo-
 dum. Recipe serapij de duabus rad. mel-
 lis rosacei col. serapij de fumaria ana ʒ. j.
 sem. stillatitiorum liquorū melissophyl-
 li, lupi salictarij, bugl. ana vnc. iiij. Mi-
 sceantur, & à ieiuna per triduum dilu-
 culò bibantur. Recipe diarrh. abb. ʒ. ʒ.
 vtatur cum serapiis. Recipe cath. drach.
 vj. diaphœ. compositionis hamech, ana ʒ.
 j. ʒ. serapij de buglos. vnc. ʒ. com. medici-
 narum decocti (adiectis polyp. quer. folli.
 fennæ, ana ʒ. iiij.) q. s. fiat potio, quæ su-
 matur hora quarta matutina.

Recipe theriacæ veter. ℥.ij. conferuæ
 buglos. conferuæ ros. ana drach. j. ℞. Mi-
 sceantur & postridie manè sumantur sex
 horis ante pastum. Si verò sit ab humo-
 re melancholico adusto, hunc in modum
 concoquatur, & vacuetur. Recipe se-
 rapij de bugl. vnc. iij. serapij de fumaria
 vnc. j. ℞. stillatitiorum liquorum lupi sa-
 listarij, bugl. melissoph. ana vnc. iij. Mi-
 sceantur, & à ieiuna per triduum dilucu-
 lò bibantur. Recipe diamoschi dulc. vnc.
 ℞. vtatur cum serapiis. Recipe cathol. 3.
 vj. compositionis hamech. 3. iij. serap. de
 buglos. vnc. ℞. com. medicinarum deco-
 cti. q. s. adiectis folliculo. sennæ, polypo-
 dij quer. ana vnc. ℞. epithymi 3. ij. fiat po-
 tio, quæ sumatur hora quarta matuti-
 na. Recipe conferuæ radi. buglossi vnc. ℞.
 sumatur postridie manè. Præsidia dein-
 de topica, quæ sequuntur, adhibenda
 sunt, quando à pituita salsa in vteri ca-
 uitate existente hoc malum oritur. Re-
 cipe lithargy. cerussæ lotæ, ana vnc. iij.
 plumbi vsti, scorix argenti, ana vnc.
 j. ℞. mastich. libani. ana 3. j. ℞. pulueren-
 tur, & in mortario plumbeo pistillo
 plumbeo agitentur, adiectis oleo ros. &
 aceto albo, non simul, sed alternis, repe-
 titis

Humoris
melâcho-
lici præ-
paratio.

Humoris
melâcho-
lici pur-
gatio.

Vnguen-
tum.

titis vicibus, donec vnguenti formam inducat: deinde adde argenti viui hominis ieiuni salua extincti ℥. iij. stercoris muris ℥. ij. accipiatur huius vnguenti vnc. ℥. stercoris muris drach. ij. dissoluantur in vnc. vj. sequentis decocti, deinde in vterum iniiciantur per dies complures, mane, & vesperi. Decoctum autem hunc in modum fiat. Recipe lapathi acuti, fumarie, maluarum, scabiosæ, oxalidis, solani, pentaphylli, betæ, ana M. j. Decoquantur, fiatque, vt dictum est. Vitis quoque lacrymæ manantes cum vites putantur, in vterum inectæ conferunt. Succorum quoque saxifragiæ, lapathi acuti, saluiæ, intybi satiui latioris vnc. vj. vtiliter iniiciantur, adiectis stercoris muris drach. ij. Materia autem huius mali causa, calida valde, & biliosa existente, commodè iniicientur vnc. vj. succi solani, aut lactucæ, aut portulacæ, aut intybi satiui latioris. Sequentia quoque cupiditatem illam immoderatam coeundi, aut tollent, aut certè mirum in modum mitigabunt. Recipe succi foliorum salicis, succi lactucæ, ana ℥. iij. stercoris muris. ℥. ij. misceantur, deinde in vterum iniiciantur. Betæ quoque succus iniectus hanc ad rem utilis. Suman-

Argētum
viuū quo-
modo ex-
tingatur.

Iniectiones
variae.

tur autem hæc.

Potio cō-
munē ap-
petitū tol-
lens.

Recipe pul. nympheæ ʒ. j. excipiatu-
serapio de papauere, aut succo foliorum
salicis, & ante pastum bibatur.

AVT SIC.

Recipe caphuræ ʒ. j. excipiatu-
quo prædictorum succorum, & bibatur.
Succus quoq; syncerus foliorum lactu-
cæ, aut foliorum salicis, aut intybi sati-
ui latioris, aut portulacæ manè à ieiuna
sumptus, pruritum illum, tentiginemque
mirificè extinguit, ac deiecit. Si verò de-
licatæ fuerint, ex prædictis succis serapia
hunc in modum parentur.

Recipe succi lactucæ, succi foliorum
salicis, succi portulacæ, succi intybi sati-
ui latioris ana p. ij. adiecto sacchar. fiat
serapium probè coctum, quod depure-
tur, adiectaque caphuræ drach. ʒ. eius vi-
res augeantur, matutinis horis à ieiuna
per dies complures sumatur. Inferius

Suffitus. suffitus fiat ex vitice.

Vitex quoq;, & verbena, cubili in quo
cubat, insternantur. Renum prætereà re-
gio frigide manè, & vesperi sequenti vn-
guento vngatur. Recipe cerati albi Gal.
vnc. iij. caphuræ ʒ. ʒ. Misceantur, fiatq;
vt dictum est. Lamina quoque plumbea
perfor

Vnguen-
tum

perforata super renes feratur.

Relaxationis dydimi Curatio.

Caput XXXI.

SI omentum, aut intestinum sine fece Prognosticum.
(nam quando cum stercore omento rupto descendit, exitiale est) in scrotum descendat, ob solam extensionem, resupinato ægrotante diductis cruribus, intestinum sensim reducere, atque reductum idoneis vinculis retinere oportet. Signa.
Cognoscitur autem ob solam laxationem hoc mali contingere, quando non vniuersim, sed particulatim temporis spatio, & ob causas quaslibet intestinū deuoluitur, tumor æquabilis, & profundus apparet, intestino, quod deuolutum est, à peritoneo constricto. Si autem, quod Curatio.
plerunque contingit, loca scroto, aut inguini vicina magnis doloribus cum inflammatione affligantur, torminâque, & flatus superuenerint, atq; ideo intestina reductioni non obtemperent, emollientia, flatûsque dissoluentia, ac inflammationem, dolorémque leuantia balnea, aut fomēta adhibeātur, ex decocto maluarum, altheę, chamæmeli, seminum lini, & fœ

& fœnogræc. Porro priusquam intesti-
ni reductio tentetur, ægrotantem hunc
in modum vacuare summè conferet.

Humorū præpara-
tio. Recipe mel. rosa. col. vnc. iij. serapij ex
coton. ʒ. j. ʒ. serapij conseruationis cor-
ticitis citri vnc. j. stillatitiorum liquorum
absinth. peculi ros. plantaginis, ana vnc.
iij. Misceantur, fiat zuparium depuratū,
quod adiecta nucis moschat. & caryo-
phyllorum, ana, drac. j. ori suauius red-
datur. Eo vtetur ægrotans ieiunus di-
luculò per triduum.

Purgatio. Recipe pilul. de quinque generibus,
myrobalanorum. pil. aggregatiuarum,
pil. de agar. ana. ʒ. j. excipiantur succo co-
toneorum, finganturque pilul. quinque,
quæ circa noctis dimidium sumantur.

AUT SIC.

Recipe comm. medicinarum decocti.
ʒ. iij. in quibus macerentur horis xij.
myrobalanorum empeliticarum confri-
catarum oleo amygdal. dulc. ʒ. iij. myro-
bal. flauarum similiter confricatarum.
ʒ. ij. lento deinde igni fricentur, & co-
lentur, adiectisque cathol. ʒ. ʒ. rhabar.
* ʒ. j. puluerati. * ʒ. j. spicæ nardi gr. v. dia-
phœnici. ʒ. ij. mel. ros. col. ʒ. ʒ. fiat potio,
quæ sumatur in aurora. Recipe theriacæ
veter,

veter. 3. j. conferuæ rosar. antiquæ. 3. ij. Misceantur & postridie manè sumantur sex horis ante pastum. Vacuato laborante, intestinum, vt dictum est, reducatur, reductumque, emplastro priùs constringente, ac glutinante admoto, idoneis vinculis retineatur. Emplastrum autem huiusmodi sit. Recipe emplastri contra rupturam vnc. iiij. emplastri de mastich. 3. iiij. lapidis magnetis vnc. ij. subigantur cum oleo ex cotoneis, & pauco terebinth. formetur ceratum, de quo sumatur quantum satis esse videbitur ad emplastri loco læso conueniētis formationem, quod in pelle arietis impositum alligetur, subligaculo deinde cōstringatur, nec ante diem nonum solvatur. Nonno quoque die mutetur, recensque emplastrum admoueat. Quiescat intereà ægrotans, & per dies triginta in lecto iaceat, abstinens à motu vehementi, vino copiosiore, cibis flatuosis, à clamore, & tussi. Cùm aluum exonerabit, manu subligaculum comprimat. Prætereà summopere admittendum, ne aluus indurescat. Dum enim nimio conatu stercora excernuntur, intestinum delabitur. Utatur igitur pil. sequentibus,

Empla-
strum cō-
stringens
& gluti-
nans.

Pill. laxā-
res & a-
stringen-
tes.

Cassia bo-
lus per ho-
ram ante
pastum su-
mendus.

Electua-
rium ex
limatura
chalibis.

bus, quæ laxant, & astringunt. Recipe
pilul. alephang. pilul. de bdel. ana drach.
ij. rhabar. selecti drac. j. excipiantur mel-
le ros. singanturque pil. vj. è drachm. è
quibus sumantur tres per horam ante
cœnam bis in hebdomada. Si contigerit
aluum astringi, sumatur bolus vnus cas.
per horam ante pastum.

VTATVR ET ELECTARIO

SEQUENTI.

Recipe confer. symphyti vnc. iij. cor-
ticis citri saccharo conditi, confer. ros.
antiquæ, ana vnc. j. polygonati vtriûsque
plantaginis, iaceæ albæ, & nigræ, ana
drachm. iij. valerianæ, pimpinellæ, ana
drachm. ij. ß. nucum cupressi, nucis mos-
chat. cinnamomi, rhabarbari torrefacti,
ana drachm. ij. thuris, mastich. sanguinis
draconis, mumix, boli Armeniæ, terre si-
gillatæ, ana drach. j. ß. limaturæ chalyb.
vnc. j. ß. subigatur cum serapio conserva-
tionis myrobalanorum empeliticarum,
fiatque electarium molle, de quo sumat
instar nucis quotidie manè cum vino
crasso.

Calculi Renum Curatio.

Cap. XXXII.

Calcul

Calculus in renibus hominum ætatis prouectæ frequenter, in puerorum renibus rarerè gignitur.

Cuius causæ duæ sunt, vna quidem, quæ est, vt materia, altera vt efficiens. Humor crassus, viscidus, & terreus, ab assiduis cruditatibus coaceruatus, est veluti materia: ardor igneæve caliditas renum humorem illum crassum, & pituitosum adassans, & cogens, atque in lapidem indurans, est veluti efficiens. Pro ratione autem magnitudinis ventriculorum, qui sunt in renibus, calculi aut parui aut magni gignuntur aut plures, aut pauciores, inter se colore, forma, leuitate, aut asperitate differentes. Qui forma rotundi sunt, & leues, omnium facillimè excutiuntur, alia forma præditi difficulter, omnium difficillimè qui oblongi, & asperi sunt.

Causæ.

Calculorum varietas.

Calculi quæ facillè excutiuntur

Gravis dolor, aculeique infixi sensum præbens, nullo foris apparente tumore, calculum in renibus comitari solet. Vomitus, & nausea urgent. Id quod & in colico dolore contingit: sed ab eo distinguitur, quod in colico dolore post cibum dolor augetur, in calculo minuitur. Prætereà in calculo circa dorsum dolor est

Signa.

Nephritici dol. à colico distinctio.

H fixus:

fixus : in colico dolore circa ventrem & abdomen , nec fixus stabilisque magna ex parte est. Crus eiusdem lateris cum rene patiente stupet in nephritide. Vrina circa obstructionis initium aquosa, paucaque meitur : obstructione autem perfecta, prorsus supprimitur, excrementa retinentur , frequens tamen , sed inanis , egerendi cupiditas adest. Calculo è renibus emoto, vrina subsidentiam arenosam habet. Et sanguis plerunque excernitur, ob violentiam videlicet asperioris calculi excussu.

Curandi ratio à doloris mitigatione auspicanda. Vitanda autem inter initia solutiua fortia, atque diuretica. Nam solutiua fortia humores agitant, qui agitati ad renes decumbunt, doloremque augent. Diuretica verò ventriculi humores & intestinorum ad renes dirigunt, unde & dolor augetur. Alio non ut conuenit excrementa deliciente, enemate leniente, & emolliente ducatur, hunc in modum.

Recipe altheæ cum radic. maluarum, violariæ, brassicarum, ana. m. j. ficus pingues vi. mixta vii. florum chamæmeli, & meliloti, ana. p. j. sem. fursuris in linteoligati

Curandi
ratio.

Solutiua
fortia cur
vitanda.
Diuretica
cur vitan
da.

Enema le
niens &
moliens.

ligati. m. sem. Decoquantur in s. q. aquæ
ad tertias: accipiantur iuris decocti, ℥.
x. cal. recens extracte. ℥. j. butyri recentis.
℥. ij. oler. com. ℥. ij. salis parum. Commi-
stis omnibus fiat enema, quod ante pa-
stum infundatur, quoties ægrotantis al-
vus astricta fuerit. Enemata hoc in affe-
ctu, quantitate solito minore esse debet:
ne renes comprimant, doloremque au-
geant. Quare si balanis fæces educi pos-
sint, potius immittantur, quam enema
infundatur. Aluo vacuata, si ægrotantis
robustum corpus fuerit, & plenitudine
laborans, sanguis è vena poplitis, cruris
stupentis, quod est è directo patientis re-
nis mittatur, ne sanguinis multitudo ob
dolorem, & tensionem in particulam pa-
tientem procumbens dolorem augeat.
Si verò cacochymum fuerit, vitioso hu-
more abundans purgetur. Cæterum cal-
culo laborantes flatus in intestinis ha-
bent, qui renes comprimentes, dolorem
augent, sequenti igitur injecto clystere
discutiantur. Recipe maluarum helxi-
nes, anethi, meliloti, ana. m. j. florum cha-
mæmeli. p. ij. semi. anisi, cari, & fœnicu-
li, ana drachmas ij. Decoquantur in s. q.
aquæ ad tertias: accipiatur iuris decoct.

Enemata
quātita-
te mino-
re in ho-
affectu
cur esse
debeant.

Vena se-
ctio.

Enema.

vnc. x. olei chamæm. olei anethi, ana, ℥. ij. benedictæ. ℥. β. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum iniiciatur.

AVT SIC, ET PRAESTANTIVS EST.

Recipe olei chamæmeli. ℥. viij. fiat enema, quod iniiciatur, vt dictum est. Perseuerante in renibus ob calculum dolore, sequenti fotu, renum regio foveatur.

Fotus. Recipe althææ cum rad. maluarum, ana, m. j. β. helxines m. β. florum chamæmeli, & meliloti (ista sunt anodyna. Nam quæcunque habent calorem tem-

Anodyna peratum, anodyna vera sunt: quoniam
quæ vere naturali calori sunt conformia, ipsumq;
sint. delectant,) ana, p. j. β. seminum lini, & foenog. ana, ℥. iiij. Decoquantur in f. q. aquæ spongiæque in decocto madefacta, & expressa, foveatur renum regio, vt dictum est.

Vnguentum.

Déinde sequenti vnguento vngatur. Recipe butyri recentis, olei amygdulæ, ungix gallinæ vel anseris, ana ℥. j. sem. olei de lilio (nam emollit,) vnc. j. olei scorpio. ℥. semis. His commistis renum regio calidè post fotum per dies complures vngatur. Peractis his, si dolor fixus permaneat, cucurbitula, super renes affigatur, déinde alia paulò inferius

Cucurbitula quo ordine affigendæ.

inferius

inferius, alia, atque alia deinceps paruis
 interuallis obliquè vsque ad inguina, vt
 sic calculus in vesicā descēdat. Postremò
 perseverante dolore, calculoque è re-
 nibus non emoto, lauetur ægrotans in
 balneo ex decocto proximè dicto. Balneum
 Mitigato dolore, quod fieri debet prius,
 quàm lapidem expellentia, & commi-
 nuentia exhibeantur, ventriculus expur-
 gandus, & viæ, quæ sunt ad renes, ne hu-
 mores alij vnà cum medicamentis lapi-
 dem comminuentibus sumptis ad renes
 descendant. Purgentur igitur & ventri-
 culus, & viæ hunc in modum. Recipe v-
 uarum passarum mundatarum, caryca-
 rum pinguium, glycyrrhi, ana ℥. ss. adiati Purgatio
 recentis p. j. ss. trium flor. communium,
 ana p. j. quatuor semi. frig. maior. ana. 3.
 j. ss. mixorum 3. ij. Decoquantur in s. q.
 aquæ vsque ad dimidij consumptionem:
 accipiantur iuris decocti ℥. iij. cal. recens
 extractæ ℥. j. serapij viol. ℥. ss. Commi-
 stis omnibus fiat portio, quæ sumatur
 in aurora. Prandeat ægrotans sumpta
 portione hora solita, siue operata fuerit,
 siue non. Ante cœnam autem, si nihil o-
 perata fuerit, vtatur enemate sequenti.

Recipe iuris pulli. ℥. x. cal. vnc. j. mel. Enema.

H 3 lis

lis rosa.col.vnc.j.sem.ol. communis vnc.
 iij. salis parum. Commistis omnibus fiat
 enema, quod ante coenam infundatur.
 Mitigato dolore, ventriculo, & viis ex-
 purgatis, ea exhibeantur, quæ calculum
 expellunt, & comminuunt hunc in mo-
 dum. Recipe lithontripontos vnc. iij. lu-
 matur drachm. j. sem. mane horis qua-
 tuor ante pastum cum iure ciccerum rub.
 aut vino albo, aut vino aruisio, aut cum
 decocto radicis graminis. Similis quan-
 titas de * Iustiniano sumpta idem præ-
 stabit. Laborans autem si valde extenua-
 tus sit, renēsque siccos habeat, addantur
 ꝑ. iij. lithontripontos, seminis papaueris
 albi, & seminis melonum, ana ꝑ. j. Re-
 num regio & calide, & sæpe vngatur ol.
 scorp. compolito.

De præcautione Calculi.

Caput XXXIII.

Calculo comminuto, & expulso, dan-
 da opera, ne rursus in renibus ge-
 neretur. quod fiet, si renum caliditatem
 augentia & crassos, viscidos, glutinosos-
 que humores generantia vitentur. Sint
 igitur cibi boni succi, concoctu faciles
 & mo

Calculū
 expellen-
 tia quan-
 to exhi-
 benda.

Iusquia
 no.

virtutis
 tio.

& moderati. Duræ substantiæ cibi, qui manducando ægrè conteruntur, vitentur. Legumina frumentacea, caseus, lac, & quæcunque ex lacte præparantur obsonia, vitentur. Omnia denique quæ succi sunt crassi, nimiumque calidi, & acris. Vino vtendum tenui, & albo. Exercitium sit mediocre, omnia vrinã cientia, siue sint cibi, siue medicamina, conferunt. Vitentur præterea renes extrinsecus calefacientia: vt culcitra plumæ, pellicæ vestes, & alia id genus. His obseruatis, quos calculus afflixit, ne rursum affligantur, hunc in modum, Vere & Autumno purgandi.

Recipe serapij adianti ℥.ij. oxymelitos simpl. ℥.j. ℞. serapij intybi satiui latioris. Humor præparatio. ℥.j. stillatitiorum liquorum, lupi salictarij, cicho. graminis, ana ℥.iiij. Misceantur, & à ieiuno per triduum diluculo bibantur. Recipe diarrhodi abb. ℥. ℞. vtatur cum serapiis. Recipe pil. aggregat. ℥.ij. pil. de agar drachm. sem. Excipiantur stil. pill. latitio liquore adianti, singanturque pil. v. quæ circiter noctis dimidium sumantur.

AUT SIC.

Recipe cas. recens extractæ ℥. ℞. diaphœ

phœnici ʒ. ij. elect. de succo rosa. ʒ. iiij.
 serapij adiant. ʒ. ss. Excipiantur ʒ. iiij.
 communis medicinarum decocti, fiatq;
 potio, quæ sumatur ad auroram. Recipe
 diarrhodi abb. tessellam vnam, sumatur
 postridie manè. Temporibus interme-
 diis vtendum sequentibus pil. Recipe
 pil. de hiera simpl. aloë lota in stillatitio
 liquore intybi satiui latioris drachm. ij.
 agar. recens in pastillorum formam re-
 ducti ʒ. j. ss. rhabarb. selecti ʒ. j. Excipian-
 tur serapio rosa. purgatorio, singantur-
 que pil. vj. è drachma, è quibus suman-
 tur tres per horam ante coenam semel in
 hebdomada. Aestiuo autem tempore su-
 mat bolum ex cas. ʒ. j. cum baccis qua-
 tuor oxyacanthæ, loco pilularum, horis
 quatuor ante pastum manè. Sumat præ-
 terea semel in mēse ʒ. j. ss. terebinth. lotæ
 in stillatitio liquore halicacabi, æstate ex-
 cepta, horis quatuor ante pastū. Renum
 quoque regio vngenda sequenti cerato.
 Recip. cerati albi Gal. ʒ. iiij. ss. ol. viol. ʒ. ij.
 His commistis vngatur regio renum fri-
 gidè, in lecti ingressu, bis in hebdomada.

Calculi vesicæ Curatio.

Caput XXXIIII.

Calculus

Calculus interdum à renibus in vesicam descendit, ibique ob crassitiam retinetur, & temporis progressu augetur, aliis humoribus crassis, & lentis, qui se illi in vesica cōiungunt, induratis. Calculus vesicæ duplex.
 Cognoscitur autem à renibus profectus quando in renibus, ut Capite proximo superiore dictum est, dolores præcesserunt. Causæ.
 Generatur & in vesica, sed pueris frequentius, quàm ætate prouectis, ob crassitiam urinae ipsorum, & calorem. Signa.
 Voraces enim sunt, cibis utcunque oblati utentes, siue sint viles, siue noxij, sæpe priore cibo nondum concocto alium ingerentes, hora cibum sumendi neque certa, neque ordinata seruata. Perpetuò præterea mouentur, efficitque motus eorum vehementior, præsertim à cibo, ut crudus, & incoctus chylus in venas distribuatur. Cùm autem ob molliem eorum corpora facile sedant, obturatio circa renes non fit, cæterum urina in vesicæ amplitudinem crassissima fertur, quæ ibidem veluti vini sæx, aut aquæ limus subsidit. Quod autem subsedit, ob caliditatem, quæ in pueris multa est, desiccatur, ac lapidescit. Circa initia generationis lapidis, urina aquæ

H ; similis

similis est, in eaque subsident fabulosa quædam, vbi iam genitus est, vrina alba est, & tenuis sine sedimine vlllo, grauitasque in perinæo, & pectine. Vesicæ calculo laborantes crebro pruriunt, pudendaque scalpunt, eaque vel laxa, vel præter rationem intenta. Calculus autem nonnunquam in vesicæ ceruicem incidit, repenteque vrina supprimitur. Quod vbi contigit, supinus laborans ita figurandus est, vt crura reliquo corpore multò sublimiora sint, deinde multifariam concutiendus, vt lapis ex meatu recedat. Quibus peractis, si nihilominus vrina supprimitur, ænea, aut argentea fistula, aut candela cerea demissa, lapis à vesicæ ceruice repellatur, urinæque euocetur. Vbi igitur lapide in vesicæ fundum detruso, laborans minxerit, dolorque sedatus fuerit, foueantur pecten, & perinæum sequenti decocto. Recipe maluarum, althææ cum rad. ana m. iij. anethi, chamæmeli, melil. ana m. ij. semi. lini, & fœnogræ. ana libr. sem. Decoquantur in aqua, eoque decocto partes dictæ frequenter foueantur. Aut in eo decocto ad vmbilicum vsque irrigetur, & lauetur. Aut embroca fiat

Calculi in
vesicæ cer-
uicem hy-
renti cu-
ratio.

Fotus.

ex eo

ex eo decocto super pectinem. Déinde
 vngantur partes prædictæ vnguento se-
 quenti. Recipe olei amygdal. dulc. axū-
 giæ gall. axungix cuniculi, ana ℥. j. β.
 ol. de lilio, succi helxines, ana ℥. ij. san.
 hirci præparati 3. ij. Commistis omni-
 bus vngantur loca prædicta post fotum
 calidè. Si in raphanum cauatum vere-
 trum immittatur, lapidem, nisi magnitu-
 do obster, trahet. Quidam in raphano
 cauato crocum adiiciunt. Nec solum
 calculi causa hoc fiat: sed etiam in diffi-
 cultate vrinx ob crassum, viscidū, & glu-
 tinosum humorem, aut sanguinis trom-
 bum meatum obstruentem. Sumantur
 autem sequentia. Recipe cal. recens extra-
 ctæ vnc. j. olei amygdal. dulc. 3. ij. Ad-
 iecto saccharo fingatur bolus, qui ma-
 nè sumatur horis quatuor ante pastum.
 Quoties autem alius, non vt conuenit,
 excrementa deiciet, vtatur emolliente
 enemate. Sumat & sequentem potionem
 ad lapidem pellendum, Recipe sangui-
 nis hirci præparati, 3. ij. vel drachm. j.
 serapij adianti. 3. j. Excipiantur iure
 cicerum rubr. aut decocto rad. apij, &
 graminis, fiatque potio, quæ ad auro-
 ram sumatur. Aut loco sanguinis hirci
 detur.

Vnguen-
 tum.

Bol⁹ pro
 calulo cū
 ol. amygd.
 d.

Calculū
 pellēs po-
 tio.

Iniectio
 ex ol. Scor-
 pionum.

detur. 3. j. lithontripontos. Fiat præterea iniectio in vesicam ex oleo scorpionum composito, & oleo de lilio æquis portionibus commistis.

Ardoris urinae Curatio.

Cap. XXXV.

Causa.

VRinae ardor interdum est sine hulcere, & sine calculo, fitque à sola caliditate acri urinae, ob bilem cum ipsa permistam: ex qua quidē acrimonia sequitur interdum hulceratio & renum, & vesicæ. Priusquam autem hulceratio fiat, acritudo illa ab urina remouenda ratiō victus ratione opportuna, tum medicamentis tam sumptis, quàm admotis.

Vicius ratio.

Abstinentum igitur ab aceto, à salis, à speciebus acris, ab omnibus denique acres humores gignentibus, ab omnibus diureticis, à vino albo & tenui, à quatuor seminibus frigidis, quæ licet sint frigida, diuretica autem calida, tamen diuretica sunt, & à tota substantia urinam euocant. Urinam autem euocantia in urinae ardore nocent, urinam enim multiplicant, atque ita dolor augetur.

*Semina
4. fri. cur
vitanda.*

Curatio.

Curandi autem ratio ab humoris biliosi

liosi concoctione cum vrina permisti, & Humori
 euacuatione auspicanda. Recipe serapij præpara-
 violacei simpl. ℥. j. ℞. stillatitij liquoris in- tio.
 tybi satiui latioris. ℥. ij. stillatitij liquoris
 portulacæ. ℥. j. Misceantur, & à ieiuno di-
 luculò sumantur. Repetantur autem aliis
 quinque diebus. Ardore autem vehemē-
 ti existente sic concoquemus, Recipe
 serapij de portulaca. ℥. j. serapij de ace-
 tositate citri. ℥. ℞. stillatitiorum liquo-
 rum, oxalidis, nymphæ, intybi satiui
 latioris, ana, vnc. j. Misceantur, & à ie-
 iuno diluculò sumantur. Repetantur
 aliis quinque diebus. Perseuerante au-
 tem ardore, pro serapio de portulaca,
 substituatur serapium de papauere. Re- Purgatio.
 cipe cas. recens extractæ drach. x. serapij
 violacei vnc. j. stillatitiorum liquorum
 oxalidis, & intybi satiui latioris q. s. fiat
 potio, quæ sumatur horis quatuor ante
 pastum.

Recipe mannae granulosi vnc. ij. stil-
 latitiorum liquorum oxalidis, & nym-
 phæ, q. s. fiat potio, quæ sumatur ho-
 ris quatuor ante pastum. Si verò hæc pa-
 rum contulisse videantur, sequens po-
 tio sumatur. Recipe myrobala. flauarum
 drach.

drach. ij. macerentur in decocto vuarum
 passarum ex stillatitius liquoribus inty-
 bi sativi latioris, & oxalidis facto, ho-
 ris xij. deinde exprimantur, adiectisque
 rhabarb. puluerati drachm. j. ss. serapij
 rosa. de infusione rosa. ʒ. j. fiat potio, que
 sumatur mane horis quinque ante pa-
 ctum. Hoc in affectu non vtendum me-
 dicamentis fortibus, nec acribus, nec co-
 positis, quoniam maiorem acrimoniam
 inducunt, sed lenibus, & simplicibus. Va-
 cuato corpore bilis reuellenda fricatio-
 nibus, & leni vomitu. Fiat igitur lenis fri-
 catio capitis, brachiorum, & scapularum
 ad reuellendam bilem ne defluat ad re-
 nes. Sudor quoque si fricando excutetur,
 confert. Vomitus lenis in corpore ad vo-
 mendum apto irritetur haustu aquæ re-
 pidæ, & olei communis. Aluus quoque
 ne astringatur, sed semper mollis sit, ex-
 crementa, vt conuenit, deliciens. vtendum
 igitur enemate sequenti semel, aut bis in
 hebdomada. Recipe maluarum, altheæ,
 violariæ, ana, M. j. pruna xij. Decoquan-
 tur in f. q. aquæ ad tertias: accipiantur
 iuris decocti lib. j. ss. cas. recens extra-
 ctæ. ʒ. j. olei violacei. ʒ. ij. fiat enema,
 quod ante pastum immittatur, vt dictum
 est.

Soluētia
 forctur
 vitanda.

Vomitus.

Enema.

est. Poterit & alius sumpto medicamento sequenti loco enematis leniri. Recipe cast. recens extractæ ℥. j. baccas oxyacanthæ, iiii. Adiecto saccharo fingatur bolus qui manè sumatur horis quatuor ante pastum semel in hebdomada.

A V T I S I C.

Recipe cast. recens extractæ drachm. vj. diapruni simpl. drach. ij. Adiecto saccharo fiat bolus, qui sumatur manè horis quatuor ante pastum semel in hebdomada. His peractis, membra ad calidum lapsa, quæ urinam ad calidum attendant, præcipuè renes & hepar, refrigerare oportet, medicamentis tam sumptis, quam admotis, Extrinsecus autem hæc admoucantur hepati. Recipe stillatitij liquoris intybi sativi latioris vnc. viij. stillatitiorum liquorū rosa. & nymphææ, ana, ℥. ij. santali albi, & rubri, coralij albi, & rub, ana, ℥. j. seminum oxalidis, & portulacæ. ana. ℥. ij. spicæ nardi. ℥. i. capsuræ (si inflammatio magna fuerit) gra. ij. aceti, ℥. j. fiat epithema hepati tepidè, manè, & vespèri ante pastum. Epithemata, quæ cordi fiunt, aut hepati, & si refrigerandi gratia fiant, tepidè tamen admoueri debent. Aut admotis fac-

Epithema pro hepate.

culis

Sacculus
pro he-
pate.

culis hunc in modum paratis, refrige-
retur. Recipe rosa. rubrarum, florum
nymphææ, & violarum, ana. ℞. j. intybi
fatiui latioris quartam partem M. j. san-
tal. albi & rubri, ana, ʒ. ij. seminum
oxalid. portula. & intybi fatiui latioris,
ana, ʒ. j. spicæ nardi. ʒ. j. Commistis
omnibus, & in sericeo panno rubro, &
raro impositis, sacculus fiat semilunæ
instar, qui stillatio liquore rosa. & in-
tybi fatiui latio. irrigatus, tepidè regio-
ni hepatis applicetur manè ante pastum.
Cum autem frigesieri cœperit, aufera-
tur, rursusque tepesfactum admouea-
tur. Sequens quoque vnguentum ad he-
patis alterationem, hoc est, ad infrigidân-
dum, vim non modicam obtinet. Re-
cipe cerati santalini vncias tres, olei rosa-
cei, ol. nymphææ, ana. vncias duas. spicæ
nardi scrup. ʒ. Lauentur hæc (excepta
spica nardi) in stillatio liquore intybi fa-
tiui latioris, hisque commistis hepatis
regio manè ante pastum tepidè vngatur.
Cauendum autem ne ab his infrigidan-
tibus septum transversum attingatur, e-
tenim immobile redderetur, fieretque
difficilis admodum respiratio. Si quando
tamen id contigerit, infrigidantia hæc
omittan

Vnguen-
tum refri-
geras pro
hepate.

clariora quæ
uerante ardore, in
in balneo ex decocto ma-
rum, lactuæ, & florum nymphae

Diabetes Curatio.

Cap. XXXVI.

Proprium hoc malum renum est si-
tim multam inducens. Potus autem
simul, ut assumptus est, & plerūque qua-
lis assumptus est, mox redditur. Huius *Causa.*
origo mali ex retentricis renum faculta-
tis imbecillitate est, attractricis verò eo-
rundem immodicè calentium tanto ro-
bore, ut vniuersum corpus ob calorem
vehementem exhauriat. Hinc in toto
corpore atiditas, & tandem mors. In-
ter initia, si ægrotans iuuenis sit, cu-
rabilis hæc quidem est passio, in sene ne-

Prognosis.

iii-
excepta
immerfio-
it, vt oriza,

Hulcerum in renibus Curatio.

Cap. XXXVII.

caufa. **H**Ulcerantur renes aut ab acribus, & mordacibus humoribus in ipsos delatis: aut quoniam venæ, quæ in ipsis sunt, ruptæ sunt: aut propter suppurationem inflammationis.

Signa. **H**ulcus autem in renibus cognoscitur ex dolore in lumbis cum grauitate. Pus quoque cum vrina miscetur, quod à pure cum vrina excreto ab hulcere vesicæ discernitur odore. Nam ab hulcere vesicæ foetet pus, ab hulcere renum non foetet. Vesica enim cum sit exanguis, & neruæ substantiæ, pus concoquere non potest, vt renes. Pus præterea ab hulcere renum vrinæ primum permiscetur, deinde subsidet, & cum vrina tantum exit: pus

Pus ab vl-
cere vesi-
cæ cur fo-
teat, ab vl-
cere vero
renū non
foateat.

pus verò ab hūlcere veficæ vrinæ quoq;
permifcetur, & fubfidet, fed fine vrina e-
tiam exit. Pus etiam interdum ab hepate
malè affecto defluens, cum vrina miftum
excernitur, quod ab hepate effe depre-
hendere eft facile, tum ex doloribus, qui
in eo præcefferunt, tū ex ipfo pure, quod
cum vrina permiftum eft valde, nec vn-
quam fubfidet. Hūlceratis præterea re-
nibus carunculæ parvæ, aut veluti pili
vnà cum vrina plerunque exeunt. Hæc ^{Vitæus}
vbi a pparuerint, fatietas, cruditatēſque ^{tio.}
vitandæ, ob multiplicationem excre-
mentorum. Nihil edendum, quod crudū
fit, aut ægrè concoquatur, aut corrup-
patur facile, aut inflationes pariat, aut
citò aceſcat. Vitandus aër calidus, ardo-
rem enim vrinæ auget. Vitanda acida,
acuta, & falſa, & quæcunque acrimoniā
generant. Quare ſi citranguli apponan-
tur, ſine ſaccharo ne ſint, ad tollendam
aciditatem. Bilem gignentia auerſetur la-
borans, vt ſitim multam, inedia, labo-
rem, iram, ſolitudinem, exercitationem
vehementem (quæ facit vt humores mo-
tu agitati ad renes defluant) vigilias, ſpe-
cies acutas. Somnus prolixior vitandus, ^{Somni}
quòd plura excrementa aggreget, ſit ^{prolixioris inco-}
^{moda.}

igitur sex, aut septem horarum, non plurimum. Nec super mollem culcitram plumeam cubet, sed quæ de gossipij lunagine facta sit. Renum quoque regio leuiter tecta sit. Vescatur pane recenti, & accurate apparato, carnibus hœdinis, & id genus carnem teneram habentibus, piscibus saxatilibus, cancris fluuiialibus, amylo cum lacte cocto, lacte ouis permisto, iusculis caponum, gallinarum, pullorum gallinaccorum, ouis sorbilibus, uis passis, nucibus pineis, amygdalis decorticatis, & probè mundatis. Oleribus uti potest, sed coctis, intybo, portulaca, lactuca, & quæ simili sunt facultate prædita. Diuretica omnia vitanda, & vehementer dulcia. Insipida leuiter dulcia, & glutinosa, ut animalium pedes, ex usu sunt. Potus sit lac ouillum, aut caprinum, aut amygdalinum, aut vinum rubrum dilutum, si ferre potest, hordei, & glycyrrhizæ decocto. Frigidus autem potus ne sit, cum sit frigidum hūlceribus inimicum. Coitus etiam perniciosus, præsertim si laborans ætate prouecta sit, aut natura imbecillus. Danda quoque opera, ut aluus lenis sit, & mollis, excrementa (ut conuenit) deiciens: quod fiet sumptis cibis

bis alium emollientibus, vt prunis, quæ
 sicut cibi omnes ventrem lenientes per Leniē
ventre
 quartam horæ partem ante cibum sumi
 debent: aut balanis immixtis, aut enema- quādo
menda.
 te infuso, hunc in modum parato. Re-
 cipe maluarum, altheæ, violariæ, acanthi,
 ana M. j. pruna x. hordei M. sem. Deco- Enema.
 quantur in s. q. aquæ ad tertias: accipian-
 tur iuris decocti lib. j. sem. cal. recens ex-
 tractæ, sacchari rubri, ana vnc. j. olei viol.
 vnc. iij. Commistis omnibus fiat enema,
 quod ante pastum infundatur. Hoc au-
 tem enemate vtetur, quoties alius, affri-
 cta videbitur. Vomitus etiam irritan- Vomitu
 dus, potu aquæ tepidæ, & olei com-
 munis ante pastum: quo solo remedio
 sæpe repetito hic affectus interdum cu-
 ratur. Nam vomitus humores ad renes
 defluentes reuellit, & auertit. Humores
 deinde, qui cum vrina miscentur, conco-
 quantur, & euacuentur. Recipe serapij Humor
prepara
tio.
 violacei, serapij de portulaca (cuius de-
 sectu geminetur serapium viol.) serapij
 de glycyrrhiza, ana vnc. sem. stillatio-
 rum liquorum fumariæ, oxalidis, ana ʒ.
 j. Misceantur, & a ieiunio sumantur. Re-
 perantur aliis quinque diebus. Recipe
 cal. recens extractæ vnciam j. mixorum

drac. ij. baccas oxyacanthæ (cas. ardorem tollunt) aut oxyphœnicas iiij. aut v. feminis althææ drach. ß. Adiecto saccharo fingatur bolus, qui manè sumatur, horis quatuor ante pastum. Potest etiam sumi per horam vnam ante pastum. Hoc bolo vtetur laborās semel singulis hebdomadibus. Cuius alius si facilè laxetur, exhibeatur cas. vnc. ß. non autem vnc. j. & cas. loco, exhiberi potest vnc. j. ß. mannæ granulosi. Hoc in affectu medicamentum fortia cur solutiuum lenē debet esse. Nam fortia humores agitent, fieretq; ad renes maior defluxus. Et bolum præstat exhibere, quàm potionem, quòd potio facilius ad renes means quàm bolus, acrimoniā auget. His peractis, hulcera à pure purificanda sunt, deinde glutinanda. Purificabuntur autem sumpto manè hordei decocto cum glycyrrhiza, ante pastum. Aut sumptis vnc. vj. seri caprini cum saccharo albo. Mundatis autem, & purgatis hulceribus, quod palam fit, pure nullo cum vrina exeunte, aut certe per pauco, & eo subalbo, leni, & æquali, tunc resiccantia, astringentia, & glutinantia medicamenta exhibere oportet. Vtatur igitur ægrotans lacte ouillo, aut

vac

Solutiua
fortia cur
ritanda.

Bolum
cur præ-
tat exhi-
bere quā
potionē.

lactis v-
us cū bo-
o arme-
ia.

vaccino, cum bolo Armeniæ, & sang-
 dracon. manè horis quinque ante pa-
 stum. Trochisci autem sine opio à Gor-
 donio in Capite de Renum h ulceribus
 traditi, ad hunc affectū vtilēs admodum
 sunt. Si quis enim hūlcus renū purifi-
 care magis, quā glutinare velit, trochis-
 cum quotidie manè cū hordei decocto,
 aut lacte caprino dissoluat, & bibat. Con-
 trà verò, si glutinare magis, quā purifica-
 re hūlcus velit, trochiscū in lacte ouillo
 dissoluat. Pus verò si crassum fuerit, dissol-
 uatur trochiscus in aqua mulsā, cū qua
 parum decoctū sit spice nardi, & hyssopi. &c.

Tros. gor
 donij per
 os sumen
 di cum la
 &c.

GORDONII TROCHISCI.

Recipe quatuor seminum frigidorum
 maiorum mundatorum, seminis papa-
 ueris albi, seminis maluarum, seminis
 hysopij, seminis portulacæ, seminis co-
 roneorum, baccarū myrti, tragacanthæ,
 gummi Arabiæ, nucum pinearum mun-
 datarum, pistaceorum, penidiarum, gly-
 cyrrhizæ mundatæ, muccaginis psyllij,
 amygdalarum dulcium, hordei mun-
 dati, ana drachm. ij. boli Armeniæ, san-
 guinis draconis spodij rosarum, myr-
 rhæ, ana ꝑnc. ss. Excipiantur hydromelite,
 & singantur trochisci, qui sint singuli
 I 5 pond

ponderis drach. ij. qui, cum vti voles, dissolvantur, ut dictum est.

Hulceris vesicæ Curatio.

Cap. XXXVIII.

HUlcus esse potest, aut in vesicæ profundo, amplitudineque: aut in eius ceruice, iuxta urinæ meatum.

Signa

Cognoscitur autem hulceratio in vesicæ amplitudine, ex dolore perpetuo, qui circa pubem sentitur: in vesicæ vero ceruice huleus si fuerit, tempore mictionis tantum, & potissimum ubi micere aut cœperint, aut desierint, dolor percipitur, qui quanto urina est acrior, tanto est maior. Hulcerato vesicæ profundo, plerumque pelliculæ tenues instar foliorum: & lanarum cum urina excernuntur. Si huleus serpendo depascit, præsertim in vesicæ ceruice, subcruenta excernuntur, & saniosa, & fœtentina. Accedit urinæ difficultas, pudendorumque arrectio, ac petulantia. Si sordidum huleus fuerit, fœculenta micendo excernuntur: & muccosa, crassamq; subsidentiam urinam instar farinæ habet. Hulcera in vesicæ profundo incurabilia, aut certe sunt curatu

curatu difficillima: tum quia vesica neruosa est substantiæ, tum quia vrina, quæ ferè acris est, ea semper contingit, atque erodit, nec glutinari permittit. Nūquam enim vniuersa è vesica euacuari potest vrina, cūmque eius copia meiando excreta est, vesicæ in sese concidentis partes omnes contingit id vrinæ, quod relictum est. Cæterū cū videamus multa aliquando præter spem euenire, huius mali curationē aggredi oportet, vt si non prorsus tolli, dolores saltem vnde & febres, & vigilæ oriuntur, minuantur. **V**ictus ratio eadem sit cum ea, quæ in renum exulceratione est tradita, lactis potus huic malo remedium est eximiū, asperitates enim lenit, h ulcerationes eluit, abstergit, & glutinat. Aluo non (vt conuenit) excrementa sua sponte deficiente, sequens enema infundatur, prono laborante, & in genua reclinato. **R**ecipe caput veruecis, decoquatur in aqua vsque ad ossum separationem, accipiantur iuris decocti lib. j. s. virelli ouorum duo, commisceantur, fiatque enema sine sale. Si verò cum hucere vesicæ flatus in intestinis cōtrineantur, quod interdū contingit, addantur lenia aliqua flatus dissoluentia,

Vrina vniuersa nūquā euacuari potest.

Victus ratio.

Lactis potus.

Enema.

verbi

verbi gratia, florum chamæmeli, & meliloti ana M.j. Decoquantur autem cum capite veruecis. Prætereà semel in heb-

Bolus. domada sumatur bolus sequens. Recipe cas. recēs extractæ. vnc. j. baccas oxyacanthæ. iij. mixorum drac. ij. adiecto saccharo fingatur bolus, qui manè horis

Leniens quattuor ante pastū sumatur. Quo sum-

aut debi-pto, ne dormiat. Sumpto enim medica-
le solu-mento leni & debili solutio, dormien-
tium cūdum non est, ne natura, quæ somni tem-
sumpserispore intrinsecus est fortior, quàm in vi-
cur nō sitgiliis, tanquam nutrimentum medicamen-
dū: à for-ti in suam substantiam conuertat. Medica-
ti veròmen autem si acre, fortèq; fuerit, siue sit
dormien-porio, siue bolus, siue pil. eò sumpto, dor-
dum.miat ægrotans. Solutium autem medi-

Dormiencamentum non operatur, nisi reducatur
dum curde potentia ad actum à calore naturali,
minus àqui intrinsecus in dormiente fortior est,
sūpta po-quàm in vigilante. Minus autē dormien-
tionē quādum sumpta potione, quàm bolo: minus
bolo.verò sumpto bolo, quàm pilulis. Sed ad
institutum reuertamur. Si materia bilio-

Purgatio in modum aluus. Recipe diapruni non
humoris solutiui drachm. vj. mixorum drach. iij.
biliosi. saccharo albo adiecto fingatur bolus,
qui

qui manè horis quatuor ante pastum sumatur. Si verò pituita falsa abundet. hunc in modum.

Recipe cathol. (respicit pituitam, & bilem (vnc. ß. cal. recens extractæ drach. vj. adiecto saccharo, fingatur bolus, qui manè sumatur horis quatuor ante pastum. Prestat huius in mali curatione bolis vti, quam potionibus. Remedia deinde topica admoucantur, quæ ardorem reprimant, pus, abstergant, & hulus glutinent. Fiat igitur hunc in modum.

Recipe trochiscorum Gordonij sine opio vnc. ij. dissoluatur vnus in lacte caprino, aut hordei decocto, si hulus purificare quis malit, quam glutinare, & per catheterem in vesicam per dies aliquot iniiciatur. Purificato hulcere dissoluatur trochiscus vnus in lacte ouillo (nam glutinat) & per catheterem in vesicam iniiciatur manè, & vesperi. Si verò pus, quod inhæret, admodum crassum sit, trochiscus vnus in aqua mussa dissoluatur, & per catheterem, vt dictum est, in vesicam iniiciatur. Hæc autem magis conducunt, quam sumpta, quod ab ore ad vesicam longa sit via. Dolor autem, quem meiando patitur ægrotans, hunc in modum mitigetur.

Recip

Purgatio
pituitæ falsæ
12.

Iniectio.

Iniectiones cur
magis conducant
quàm sumpta.

Fotus. Recipe maluarum, radicis althææ, ana
 M. j. chamæmel. meliloti, ana Manip. ß.
 radicis nymphææ, & seminis eiusdem,
 ana vnc. j. ß. seminis halicacabi vnc. ß. ca-
 lami aromatici drach. ij. Decoquantur in
 aqua, in qua calida madefacto filtro, &
 expressio fiat fotus super pectinem. Fo-
 tus autem spongia non faciendus pro-
 pter falsedinem, quàm amari habet. Dé-
 inde vngatur vnguento sequenti. Recipe
 olei amygd. dulc. vnc. j. sem. olei violac.
 muccaginis althææ, & fœnogræci, & se-
 miniscotoneorum, ana vnc. j. seminis, ha-
 licacabi in tenuissimum puluerem reda-
 cti, seminis nymphææ, ana drachm. j. ß.
 croci (ingreditur enim omne medicamen-
 tum sedatiuum doloris.) ꝯ. adiecta
 cera fiat vnguentum, quo vn-
 gatur pecten, & peri-
 naeum post fo-
 tum.

DION

di propinquæ sunt, replentis, non tamen putris, per quam quidem copiam fit coarctatio, debitæque trāspiratio prohibetur. Hac plerunque corripuntur iuvenes corpulenti, & succulenti, ac rubicundi hyeme, aut verno tempore. Urina his rubra est, & pulsus fortis, seque ægrotās intumescere putat, ac inflari. Curandi ratio à venæ sectione auspicanda, quæcunque diei hora sit. Metus enim est ne sanguis ad pulmones repat, indeque peripneumonia nascatur: aut in thoracē, unde pleuritis oriretur: aut ne putreat sanguis, putrisque fiat febris ex non putri. Antè tamen quàm vena incidatur, si alius sua sponte (ut conuenit) excrementa non deiecerit, enemate molliatur potius, quàm lenitio pharmaco: periculū enim est, ne interea dum lenitium operatur, ab ebullientis sanguinis copia ægrotans, ut dictum est, lædatur. Si tamen in ventriculo crudi humores fuerint, ante sanguinis missionem vacuandi, ne inanità venæ crudos è ventriculo humores ad se rapiant, muteturque non putris febris in putrem. Vacuabuntur autem crudi illi humores aut lenitio pharmaco, aut vomitu, aut inedia, siquidem

Signa.

Curandi ratio.

Venæ sectio.

Enematur præstet lenitio pharmaco.

Enema.

morbis tantas dederit inducias. Enema autem hunc in modum paratur. Recipe quatuor emollientium herbarum. ana m. j. lactucarum m. ss. pruna decem. Decoquantur in f. q. aquæ ad tertias. accipiantur iuris decocti colati libr. j. & sem. cas. recens extractæ, sacchari rub. ana. ℥. j. ol. viol. ℥. iiij. salis parum. Commistis omnibus fiat enema quod infundatur, eoque effuso incidatur vena iecoraria dextri cubiti, aut media (ita vult Constantinus) si laborans sano fortique pectore fuerit. Sit autem sanguinis missio copiosa. præstabit tamen rursus sanguinem detrahare, quàm semel ad animi usque deliquium. Toto morbi tempore, quoties aluus astricta videbitur, utendū enemate prædicto. Materiæ deinde biliosæ vacuentur hunc in modum.

Vena se-
tio repe-
ita præ-
stat illi q̄
fit vsq; ad
animi de-
liquium.

Purgatio

Recipe corricum myrobalano. flauarum confricatarum, ole. amygdal. dulc. oxyphœnicon, ana vnc. sem. rhabar. selecti ℥. j. macerentur in stillatitio liquore intybi satiui latioris horis xij. deinde exprimantur. adiectisq; serapij rosa. purgatorij vnc. ij. fiat portio, quæ manè sumatur horis quatuor ante pastum. Satis erit interdum ℥. iiij. serapij violacei, sumi.

sumi, ad sanguinis purificationem. Concedatur ægrotanti potus frigida multæ, si non ante febrem ventriculo imbecillo fuerit: alioqui sequentibus infrigidationis gratia vtatur. Recipe conseruæ rosa. Aquæ frigida potus. conseruæ nymphææ, conseruæ oxalidis, ana. drac. vj. conseruæ buglossi ʒ. ss. trochiscorum de caphura ʒ. j. pul. diamarg. frigidi, pul. elect. trium santalorum. pul. Conditum coralij rub. ana ʒ. j. fragmentorum communium pretiosorum, ana ʒ. j. bractæas auri. vj. sacchari. q. s. Commistis omnibus fiat conditum aureis bracteis opertum, quo sæpe & cum aqua, & sine ea vtatur. Aut electario, quam Christi manum perlatam appellant, frequenter vtatur. Renum quoque infrigidanda regio cum dorso, hunc in modum. Recipe cerati albi Gal. ʒ. iij. caphuræ gran. iij. Miscantur, & vngatur regio renum, & dorsi frigide. Porro quoniam hoc in morbo & cor, & hepar inflammari solent, ea hunc in modum refrigeranda sunt. Recipe stillatitij liquoris rosa vnc. viij. stillatitiorum liquorum oxalidis, & nymphææ, ana vnc. iij. omnium santalorum, coralij rubr. ana drachm. j. ss. caphuræ gran. v. croci (ad seruandam naturalem tempe-

Epithem. riem partis) scrup. j. aceti. vnc. semissem.
 ro corde His commistis fiat epithema cordi.

Recipe stillatitij liquoris intybi satiui
 latioris vnc. viij. stillatitij liquoris rosa.
 vnc. vj. omnium santalorum, ana sesqui-
 drachmam, spodij drachm. ij. aceti vnc.
 Epithem. β. spicæ nardi (ad seruandam naturalem
 ro hepa temperiem partis) ℥. sem. his commi-
 stis, fiat epithema hepatis tepidè ante pa-
 stum. Præterea fricationes lenes fiant ad
 cutis poros aperiendos, vt per eos va-
 pores ab humoribus excitati expurgen-
 tur.

Synochi cum putredine Curatio.

Caput III.

Causa. Sanguis aliquando putret in venis so-
 lus, aliis humoribus sanis manenti-
 bus, & hoc contingit, aut ob nimiam
 ipsius quantitatem, aut malam qualita-
 tem. Aliquando putret ob permissionem
 alterius humoris corrupti, vt putà bi-
 lis, aut pituitæ, aut melancholiæ. In hac
 Signa. febre vrina aliquantum rubra ad liuidi-
 tatem accedere videtur, foetétque. Ca-
 lor autem intensior est, quàm in febre
 proximè dicta: pulsus vt in illa magnus,
 sed

sed velocior, systolēque quā diastole maior, multi enim fumi eleuātur, qui expulsiōne indigent. Hęc febris intermissione caret, mitior tamen est matutino tempore, non ratione quidem febris, sed horę matutinę frigidę. Curandi ratio in euacuatione consistit, & alteratione. Euacuandę primū materię communes aut enemate, aut leniente pharmaco. Deinde materię proprię, febrem efficiētes. Tertiō, pori aperiendi, obstructionēque tollendę. Quartō, æquandi humores. Postremō purredo corrigenda. Primū itaque si alius excrementa non deiecerit, enemate sequenti eluenda. Recipe quatuor emollientium herbarum, ana. Manipul. j. lactucarum Manip. sem. florum nymphę. p. j. pruna x. hordei m. sem. Decoquantur, in s. q. aquę ad tertias, accipe iuris decocti libr. j. ss. cal. recens extractę, sacchari rubr. ana, vnc. j. ol. viol. vnc. iij. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum, & venę sectionem iniiciatur. Si autem in superioribus ventris partibus, grauitas percipiatur, aut in ventriculo humores corrupti cōtineantur, consultius erit aliū leniente sumpto pharmaco subducere.

Febris
cur miti-
or matu-
tino tem-
pore.
Curandi
ratio.

Enema.

Pharma-
cū leniēs
quando
prætere-
nemati.

hunc in modum. Recipe cal. recens. extractæ. ℥. j. serapij viol. ℥. j. β. aquæ fructuum Mesuæ. ℥. iij. β. His commistis fiat potio, quæ sumatur manè horis quatuor ante pastū. Si non fuerit copia aquæ fructuum Mesuæ, substituantur stillatitij liquores intybi satiui latioris, & buglossi.

A V T S I C.

venæ sectio
quantum
fieri
debeat
an
enema.

tumorū
repara-
tio.

Recipe cal. recens extractæ. ℥. j. baccas oxyacanthæ. iij. adiecto saccharo singaturque bolus, qui sumatur per horam ante pastum. Ante enematis iniectionem aut lenientis pharmaci sumptionem, si periculum suffocationis esset, sectio venæ fieri potest, postquam statim alterum duorum exhibendum. Toto morbi tempore quoties alius excrementa, (vt expedit) non deiecit, vtatur prædicto enemate, aut lenienti pharmaco. Bilis si cum sanguine mista sit, hunc in modum concoquatur, deinde vacuetur. Recipe serapij de acetositate citri, serapij simpl. oxalid. serapij de ziziphis, ana, vnc. j. β. stillatitiorum liquorum intybi satiui latioris, oxalid. buglossi, ana, ℥. iij. Misceantur, & à ieiuno per triduum diluculo sumantur. Repetantur vsque ad humoris concoctionem, quæ ex vrina cognoscitur.

Recipe

Recipe elect. trium fantalo. vnc. j. vtatur
 eum serapiis. Recipe oxyphoenicon. 3.
 vj. myrobalanorum flauarum, 3. iij. rha- purgati
 bar. selecti drach. j. Macerentur in stilla-
 titiis liquoribus intybi latifolij, & buglo.
 horis xij. deinde exprimantur, adiectis-
 que serapij, rosa. de infusione rosa. sine
 scamon. aut de ix. infusionibus. vnc. j. stil-
 latitiorum liquorum oxalidis, & buglos-
 fi. 3. iij. 8. fiat potio purgans, quæ sumat-
 ur ad auroram. Sanguis autem putridus
 corrigetur serapio de limonibus, & de a-
 cetositate citri: pane quoq; intincto in gra-
 natorum succo. Vt autem vapores eua-
 cuentur, apetiendi sunt pori fricationi-
 bus, aut oleo chamæmelino. Postremò fe- Vapore
 bris hæc alterationē, siue infrigidationē vteuacu-
 requirit, id quod frigide potus præstabit, tar pert-
 siquidem iuuenis sit, forsi ventriculo, nec tum cor-
 apostema in visceribus habeat, & aquæ pus.
 potui sit assuetus. Galenus vult frigide Inundat
 potū ante humoris concoctionē non ex-
 hibendum, ne maior inde obstructio na-
 scatur. Si dētur induciæ concoctionē ex-
 pectare cōducibile est. Febris tamē si ve- Aquæ f-
 hemens admodū fuerit, nō desunt qui ve- gidæ po-
 lint ante cōcoctionē quatuor frigide li- tas adli-
 bras posse exhiberi: gloriaturq; Auerrois 4.

multos se frigidæ potu à morte liberaſſe. At ſatius erit ægrotantem aliter tam ſumptis, quàm admotis inſrigidare. Sumatur igitur ſerapium acetatum ſimplex cum muccagine pſyllij. Extrinſecus autem admoueantur epithemata & cordi, & hepatis in ſynocha citra putredinē tradita. In principio tamen non eſt inſrigidandum cum his, quæ ſtipticitatē habent: in declinatione verò aſtringentia non exhibeantur. His peractis partibus per calorem debilitatis, robur hunc in modum reſtituendum.

Elecť. Recipe pul. elecť. trium ſantalo. drach. ij. trochiſcorum de ſpodio, trochiſcorum de caphura, ana drachm. ſ. corallij rubri ſcrup. iiij. conſeruæ roſarum, conſeruæ radicis bugloſſi, ana, drachm. ij. ſacchari diſſoluti in ſtillatitio liquore roſarum, q. ſ. Fingatur elecť. in rhomborum figuram: è quibus vnum ſumet manè, & veſperi ante paſtum. Quo deglutito, bibat parum ſtillatitiorum liquorum intybi ſatiui latioris, & bugloſſi. Sanguine verò cum pituita permiſto, ſequentibus vten- dum. Recipe ſerapij acetati ſimpl. vnc. ij. oxymelitos ſimpl. vnc. ij. ſem. ſtillatitio- rum liquorum adianti (incidit pituitam) bugloſſi,

buglossi, intybi latifolij, ana vnc. iij. Misceantur, & à ieiuno per triduum diluculo sumantur. Recipe diarrhodi abb. vnc. sem. vtatur cum serapiis. Hęc autem repetantur, donec ex vrina completa coctio appareat. Qua apparente hunc in modum purgetur. Recipe agar, recens in pastillorum formam redacti. drachm. j. medullæ cnici. 3. iij. Macerētur in oxymelite simpl. & stillatitiis liquoribus adianti, & intybi satiui latioris, horis xij. Dēinde exprimantur, adiectisq; cathol. vnc. j. serapij adianti vnc. sem. communis medicinarum decocti. q. s. fiat potio purgans, quæ ad auroram sumatur. Recipe corticis citri saccharo conditi, conseruæ rosarum, ana, drach. ij. pul. diarrhodi abb. 3. sem. Misceantur, & postridie manē sumantur.

purgatio.

De febribus biliosis.

Caput IIII.

Biliosorum febrium alia pura, & simplex, quæ à bile est alij humori non permixta: altera notha, à bile cum pituita, aut melancholico humore mixta. Et hæc est multiplex, prout pituita, quæ bili miscetur, aut crassa est, aut aquea, & tenuis;

Pituita
triplex.

Febris biliosa triplex.

Tertiana intermittens.

Tertiana continua.

Febris ardens.

nuis : prout magis , aut minùs cum bile miscetur. His itaque in febribus Medicum circumspectum esse oportet, & rationem habere euacuandæ pituitæ pro eius natura , quantitate, & qualitate. Febris autem biliosa, à bile simplici & pura, triplex est. Aut enim intermittens, aut continua , aut causos. Cùm enim extra venas bilis putret , atque id , quod putruit, resoluitur , priusquam alia portio putruerit , oritur hæc tertiana intermittens, ideo sic dicta , quod ad infebricitationem perueniat. Si autem in venis bilis putrescat, sintque eæ venæ à corde remotæ, continua est tertiana. Si verò putrescat in venis pulmonis , aut hepatis, aut aliis cordi propinquis , causos est, siue febris ardens , exiguam habens requiem. Continua maiorem habet requiem , neutra tamen ad infebricitationem peruenit, sed tertio quoque die exacerbatur , mediòque tempore est mitior.

Tertiana pure intermittens, id est, à bile pura facta, Curatio.

Caput V.

Septem

Septem paroxymos febris hæc non superat, paucioribus plerunque finitur. Longissimus paroxysmus horarum est duodecim. Hac febre corripì solent iuuenes biliosi, & graciles, cibis calidis, siccis, & bilem generantibus, vñ, anni potissimum tempore & aëre calido, & regione calida. Inuadit cum rigore acuum puncturis similis non diu durans, cui statim vehemens succedit calor cum sudore copioso. Si paroxysmi principio nausea ægrotantem infestat, vomitus hunc in modum eliciatur. Recipe serapij acetati simpl. vnc. ss. aquæ tepidæ vnc. v. Misceantur, & bibantur, vomitûsque digitis in os immittis magis irritetur. Si in intestinis grauitatem, & molestiam ægrotans paroxysmi tēpore sentiat, balanus communis ex sale, & melle immittatur. Enemate enim in paroxysmo non est vtendum. Cum incipit cedere, corpus leniter fricetur, vt meatibus apertis vapores euacuentur. Nec cibus, nec potus ægrotanti in paroxysmo exhibeatur, nisi fortè in declinatione. Si verò vehementer sitiat, nec potu abstinere possit, serapio violaceo cum aqua cocta misto vtatur. Aegrotans autem

Signa.

Curatio.

Vomitus.

Paroxysmi tempore cur
balan⁹ im
mitti de
beat & ab
enemate
abstinen
dum.

si bi

si biliosus insigniter fuerit, & corpore gracili, atque exucco, ei in ipsa accessione, si antea cibum non sumpserit, cibus exhibeatur, cremor videlicet hordei, heticæ metu. Corporibus quoque sanguineis texturæ raræ, si antea non fuerit exhibitus, paulò ante accessionem, atque

Cibus qui
bus exhi-
bendus in
accessione.

Sudorem
elicietia.

adeò in ipsius accessionis principio, cibus exhiberi potest, ne nimium dissoluatur. In declinatione, si sudet ægrotus, operiatur leuiter: sudor, quoque abstergetur, ne poros obstruat. Ipsa etiam abstersio sudorem alium elicit. Aqua cocta cum pauco vini albi si tunc bibatur copiosior, sudor elicietur. Febris huius curatio à materialium communium, quæ febrem non efficiunt, eam tamen augent, & sunt in ventriculo, intestinis, & venis miseraicis, euacuatione inchoanda. Iniiciatur igitur aut hoc, aut simile

Enema.

enema. Recipe quatuor emollientium herbarum, ana Manip. j. pruna duodecim. Decoquantur in sufficiente quantitate aquæ ad tertias. Accipiantur iuris decocti lib. j. ß. cas. recens extractæ, sacchari rubr. ana vnc. j. ole. violac. vnc. iij. salis parum. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastû infundatur. Aut enematis

enematis loco sumat potionem sequen-
rem, si nolit enema, aut si materia alie-
na sit in ventriculo. Enema enim vsque
ad ventriculum ascendere non potest.

Enema
ad vētri-
culum nō
ascendit.

A melle
cur absti-
nendum.

Recipe cal. recens extractæ vnc. j. se-
rapij violacei ℥. β. (caue à melle, quod
calfacit, hic autem refrigerandi scopus
est.) stillatiorum liquorum intybi lati-
folij, & buglossi, ana ℥. ij. Commistis
omnibus fiat potio.

AVT. SIC.

Recipe diapruni simplicis, cassiæ re-
cens extractæ, ana vnc. β. serapij vio-
lacei ℥. j. communis medicinarum deco-
cti vnc. iij. β. adiectis oxyphœnicen dra-
vj. fiat potio, quæ sumatur manè horis
quatuor ante pastum, Post horas qua-
tuor pascatur ægrotus, siue potio sum-
pta operata fuerit, siue non: propo-
situm enim est materias communes tan-
tùm vacuare. Materiis communibus eua-
cuatis, propriæ, quæ febrem efficiunt,
deinde euacuentur, sed non ante coctio-
nem, quæ ex yrina cognoscitur, nisi ma-
teria abundet, metusque sit ne ab ipsius
copia natura suffocetur: aut nisi turgeat,
sentiâtque ægrotus aliâs in capite, a-
liâs in pectore, aut alia quavis corporis

Euacuā-
da quādo
sit mate-
ria ante
cōcoctio-
nem.

parte

parte dolorem. Tunc enim periculum est, ne repat ad aliquam corporis partem nobilem, aut ne de intermittente, continua fiat. Cùm enim intermittens in continuam vertitur, plerunque lethalis est: arguit enim imbecillitatem virium, quæ non possunt extra venas putrescentē humorem depellere. Vbi igitur materia turgescit, hunc in modum vacuetur. Recipe rhabar. selecti ℥. iiij. myrobalano. flauarum (incrassant, & adstringunt turgentem, & discurrentem humorem) confriatarum ol. amygdal. dulc. 3. iiij. macerentur in stillatitio liquore intybi latifolij, & pauco vini albi horis xij. deinde exprimantur. Adiectis serapij rosac. de nouem infusionibus sine scammonio 3. ij. stillatitiorum liquorum oxalidis, & buglossi * 3. iiij. ʒ. fiat potio, quæ ad auroram sumatur.

AUT SIC.

Recipe cas. recens extractæ 3. ʒ. elect. de succo rosa. 3. ij. ʒ. serapij rosa. purgatorii 3. j. communis medicinarum decocti 3. iiij. ʒ. adiectis oxyphoenican * 3. * vnc. vj. fiat potio, quæ sumatur in die quietis ad auroram. Materia turgente, exhibeatur pharmacum eradicans: cùm verò

verò non turget, sed tantùm abundat,
& multa est, exhibeatur pharmacum ip-
sam duntaxat minuens hunc in modum
in principio.

Recipe cal. recens extractæ vnc. ℥. Minora-
elect. de succo rosa. drachm. j. ℥. serapij tiuum.
rosa. purgatorij. ℥. ℥. communis medici-
narum decocti. q. s. fiat potio, quæ ad
auroram sumatur quatuor horis ante
pastum.

AVT SIC.

Recipe rhabar. selecti ℥. j. spicæ nar-*. 3.
di gra. iiij. macerentur in stillatitio li-
quore intybi satiui latioris, & pauco vini
albi horis xij. deinde exprimantur, ad-
iectoque serapij rosa. vnc. ℥. fiat potio,
quæ ad auroram sumatur. Si verò ma-
teria nec turget, nec abundat, expectāda
concoctio, prohibenda autem interim vl-
terior humorum putrefactio, iuuandā-
que natura ad concoquendum hunc in
modum.

Recipe serapij acetati simpli. (corri- Humora
git putredinem humoris) ℥. ij. serapij præpara-
viola. ℥. j. ℥. serapij intybi latifolij ℥. j. tio.
stillatitiorum liquorum cicorij, intybi
satiui latioris, buglossi, ana ℥. iiij. Misceā-
tur, & à ieiuno per triduum dilucu-
lò bi

Serapiū lō bibantur. Serapium violaceum ne sit
 vio. cur in febribus biliosis in multo vsu, præser-
 multo in tim solum, nam propter dulcedinem fa-
 vsu esse cile inflammatur, & vertitur in bilem,
 non de- augetque calorem. Miscendus igitur cū
 beat in fe- serapiis de acetositate citri, aut de limo-
 nib⁹ bi- nibus, & similibus. Nec etiam his in fe-
 biliosis. brius separatim adiantinum conuenit,

Serapiū quod humores tenues, ac subtiles red-
 adiātū dat. Utatur autem laborans serapiis præ-
 curminus dictis donec perfectæ concoctionis ap-
 cōueniat pareant signa, deinde sumat aliquod ex
 biliosis in phar macis prædictis eradicantibus. Ven-
 febribus. na si incidenda videatur, id fiat inter pri-
 mum, & quartum paroxysmum, in die
 quietis, non autem post. tunc enim mor-
 bus est in statu, in quo non est dandum
 medicamentum, neque vena secanda.

Quoties alius (vt conuenit) excremen-
 ta non deiciet, vtendum enemate supe-
 riū tradito, aut bolo ex cas. aut manna.
 Calor præterea febris mitigabitur potu
 aquæ hordei, aut aquæ coctæ, adiecto

Serapia serapio viola. misto cum serapiis, aut de
 cur cum limonibus, aut de acetositate citri. Sera-
 aquis mil- pia quoniam ad perfectionem coquun-
 cendo, & tur, inspissantur: igitur stillatitiis liquo-
 lapiū au- ribus miscentur & diluuntur: zupia nō
 tem non. item,

item, quoniam mediocriter tantum co-
 quantur. Aqua cocta non nutrit, ideo in Aqua co-
 paroxysmis, vbi nutriendum non est, cta cur
 præstat aquam coctam bibendam dare, præstat a-
 quam aquam hordei. In ore habenda quæ or-
 aliqua, quæ refrigerent, & humectent, dei.
 qualia sunt hæc. Recipe seminis psyllij In ore ha-
 integri drachm. ij. seminis cotoneorum benda ad
 drach. j. ꝑ. gummi tragacanthæ drachm. refrigerā-
 j. sacchari candi. 3. ꝑ. linteis raris in li- dū & hu-
 gularum modum formatis, acūque mectādū.
 interpunctis insuantur, quæ stillatio ro-
 sarum liquori crebro immersæ in ore
 habeantur, præsertim quando nigra est
 lingua. Refrigerant & mali punici acini Sitim ex-
 in ore habiti, aut saccharum candum; & tinguētia
 hæc quoque compositio. Recipe con- Electua-
 seruæ rosar. conseruæ nymphæ, conser- riū sitim
 uæ buglossi, ana 3. j. ꝑ. pul. electar. trium extingēs
 fantal. pul. diamargar, frigidi, ana 3. j. ꝑ. in forma
 coral. rubr. 3. j. trochisco. de caphura 3. ꝑ. conditi.
 sacchari. q. s. his commistis fiat condi-
 tum auro coopertum quo vtetur ægro-
 tans cum aqua cocta, & sine ea tempore Admouē
 sitis. Accessionis verò tempore nihil est da foris
 prorsus foris admouendum, ne admo- cursint
 tis quibusdam frigidis calor febrilis in- nulla ac-
 trō pellatur, atque tunc accessio multò cessionis
 L quàm tempore.

quàm esset longior fiat. Verùm extra ac-
 cessionem epithemata sine periculo præ-
 scribi poterūt. Symptomatibus post hæc
 occurrendum & primùm dolori capitis.
 Recipe olei rosa. ʒ. iij. aceti ʒ. j. Miscean-
 tur, & applicentur fronti tepidè in hye-
 me, in æstate verò frigidè, deinde vigilis.
 Recipe serapij de papauere ʒ. j. ʒ. stillati-
 tij liquoris lactucæ vnc. iij. pul. diamar-
 gar. frigid. ʒ. j. Misceantur, & appetente
 somni tempore ab ægroto sumantur.

AUT SIC.

Somniū
 conciliā-
 tia.

Recipe seminum papaueris albi, &
 melonum mandatorum, ana ʒ. ʒ. inuol-
 uantur in panno lineo raro, tinganturq;
 frustula auellandarum instar: deinde cum
 iure pulli fiat emulsio, quæ somni, vt di-
 ctum est, appetente tempore sumatur.
 Postremò tollenda inflammatio, si qua
 in toto corpore, aut aliqua eius parte
 post febrem, & humorum euacuationē,
 à quibus febris erat, remanserit: ne illa
 inflāmatio alios aut corrumpat, aut ge-
 neret humores, febrem rursus excita-
 tuos. Recipe electa. trium santalo.
 duplicato rhabarb. vnc. iij. in rhombo-
 rum figurā formatas è quibus sumatur
 vnus manè horis tribus ante pastū: quo
 deglutito,

Inflāma-
 tionē tol-
 lentia.

deglutito, parum stillatitij liquoris inty-
bi satiui latioris bibendum. Hepatis quo-
que regio sequenti vnguento vngenda.

Hepar re-
frigerans
vnguen-
tum.

Recipe cerati santalini. ℥. iij. olei nym-
pheæ, ol. violacei, ana, ℥. j. β. Lauentur
hæc accuratè aqua frigida, aut stillati-
tio rosarum liquore, ne poros obstruât,
& vnguentum penetrare prohibeant,
deinde adde spicæ nardi. ℥. β. ad seruan-
dum naturalem temperiem partis. Mis-
ceantur, & tepidè manè ante pastum he-
patis regioni applicentur. Post euacua-
tionem humorum, febrem efficientium,
qui tamen omnino euacuari non potue-
runt, vt reliquæ euacuentur, eliciantur
sudores fricationibus, & operimentis
non grauibus. Eliciantur & vrinæ potu
vini albi, & euulsionis quatuor semi-
num frigidorum maiorum in iusculis
positæ.

Vrinæ
cientia.

*Tertiana nothæ, siue non pura
intermittentis Curatio.*

Caput. VI.

DVplex hæc febris est. Aut enim fit
à bile mista cum pituita, aut aquea,
L 2 aut

Cholera
maioris
famæ &
minoris.
Bilis ci-
trina &
vitellina.
aut crassa, & hæc frequentius accidere
solet, quæ dicitur cholera maioris fa-
mæ: aut à cholera mista cum atra bile,
& hæc rarius accidere solet, quæ dicitur
cholera minoris famæ. Cholera autem
maioris famæ duplex est, citrina, & vi-
tellina. Quando enim bilis cum pitui-
ta tenui, & aquea miscetur, appellatur
bilis citrina: quando verò cum crassa
pituita miscetur, vitellina bilis appella-
ri solet, quòd vitellis ouorum sit simi-
lis. Et hæc quidem vitellina rursus du-
plex est, sicuti vitellorum ouorum du-
plex est color. Quidam enim magis aliis
albicant, alij ruffiores videntur. Bilis at-
tem quæ ruffioribus est similis, per assa-

Cholera
minoris
famæ du-
plex.
tionem fit. Minoris quoque famæ cho-
lera duplex est. Aut enim cholera natu-
ralis miscetur atræ bili ex bilis naturalis
assatione facta, aut miscetur bilis natu-
ralis cum humore melancholico naturali,
qui in hepate cū aliis humoribus gene-
ratur. Dicemus igitur primum de tertia-
na notha quæ fit à bile maioris famæ, at
prius de ea, quæ fit à bile citrina. Hæc au-
tem non multum differt à tertiana pura,
non enim multò longiores habet paro-
xysmos, suntq; excrementa, & urinx ci-
trini

trini coloris. Victus ratio sit in hac fe- Victus r-
tio.
bre plenior, quàm in pura: quòd hæc
aliquantò longior esse soleat. Cæterùm
iisdem penè præfidiis vtraque curatur.

Curadi itaque ratio ab euacuatione ma- curand
ratio.
teriarum communium auspicanda, quæ

fiet aut leniente pharmaco sumpto, aut
enemate infuso. Debet autem enema

propter materiam pituitosam, quæ in
intestinis, & venis meseraicis contine-

tur, esse acre, cui rei plurimùm conue- Enema
acre.
nit. ʒ. ʒ. hieræ picræ, hunc in modum. Re-

cipe quatuor emollientium herbarum
ana. M. j. helxines M. ʒ. quatuor semi-

num frigidorum maiorum, ana. ʒ. j. se-
minum anisi, & fœniculi, ana, drachm. j.

ʒ. florum chamæmeli, & meliloti, ana.
P. j. Decoquantur in sufficiente quanti-

tate aquæ ad tertias. Accipiantur iuris
decocti lib. j. ʒ. cas. vnc. j. hieræ picræ sim-

pl. vnc. ʒ. mel. rosac. col. vnc. j. ʒ. ol. com-
mun. vnc. iij. salis communis drachm. j. ʒ.

Commistis omnibus fiat enema, quod
ante pastum iniiciatur. Aut si nolit ene-

ma æger, sumat pharmacum leniens hūc
in modum.

Recipe cathol. cas. ana, vnc. ʒ. serapij purgati
adianti vnc. ʒ. propter pituitam. Com-

munis medicinarum decocti. q. s. fiat portio, quæ sumatur manè horis quatuor ante pastum.

AVT SIC SI VTRVNQVE
RECUSET.

Bolus. Recipe cathol. 3. vj. cal. 3. s. adiecto saccharo fingatur bolus, qui horis quatuor ante pastum sumatur, & prandeat non expectata ampliore eius operatione. Nam si differretur prandium, natura, quod benignum est medicamentum, illud in alimentum mutaret. Cōfert plurimum quotidie in hoc febris genere uti aut enemat, aut leniente pharmaco, cum ad materias communes educendas, tum ad muccositates intestinorum abstergendas, & præcipuè die quietis. Vomitus probatur in febre tertiana pura, & exquisita, ieiuno ventriculo: in hac verò post cibum, aut initio accessionis. Facilius enim educitur materia pituitosa pleno ventriculo, quàm vacuo, & ieiuno: propterea quod vnà cum cibus pituita mista vacuatur per vomitum, qui sic elicietur. Recipe oxymel. simpl. 3. j. s. aquæ pluviæ tepidæ. 3. v. Misceantur, & sumpto cibo bibantur, aut in ipsius accessio

Vomitur
post cibū
ur ma-
gis utilis.

Vomitū
liciētia.

accessionis principio, si vomendi cupiditas inceserit. Turgente materia in principio medicamentum eradicans potest exhiberi hunc in modum. Recipe cathol. vnc. sem. diaphœnici, electar. de succo rosa. ana. ʒ. ij. serapij adianti. vnc. sem. communis medicinarum decocti. q. s. fiat potio, quæ ad auroram sumatur.

Medica
mentū e
radicans

AVT SIC.

Recipe diaphœnici, elect. de succo rosa. elect. indi maioris, ana ʒ. j. β. Adiecto saccharo fingatur bolus, qui ante dilu- Bolus en
eulum sumatur. Bolus maturius sumen- maturius
dus quàm potio, seriùs enim operatur. sumendus

AVT SIC.

Recipe rhabar. selecti. drac. j. cinnamo. Pulvis so
gra. v. turpeti selecti. ʒ. ij. zinzib. ʒ. j. sac- lutiens.
chari albi. drach. ij. Redigantur in pulue-
rem, qui iure cicerum rub. aut pulli ex-
ceptus hauriatur.

AVT SIC.

Recipe pil. aggreg. ʒ. iiij. Excipiantur Pill.
stillatitio, liquore intybi, satiui latioris,
finganturque pil. vij. quæ circa noctis di-
midium sumantur. Deinde lotorium bi-
bat ex ʒ. β. sacchari rub. & aquæ hordei.
* ʒ. vj. commistis, siquidem materia val- * ʒ.
de sit calida: si mediocriter, & vires sint

debiles, misceatur saccharum cum iure pulli: si verò parùm calida sit, cū iure cicerum rubr. & saccharo. Recipe conferue rosa. confer. adianti, confer. rad. buglos. an. 3. j. ℞. Misceantur, & postridie manè fumantur. Si materia non turgeat, multa tamen sit, exhibebitur medicamentū materiam propriam minuens. Talia autem erunt superiùs tradita medicamenta, si de singulis aliquid demas. Materia autē neque abundante, neque turgente, naturam, vt eam celerius concoquat, hunc in modum iuuabimus. Recipe serapij acetati simpl. ʒ. iij. mellis rosa. col. ʒ. j. ℞. stil-
 latitiorum liquorum absint. intybi satiui
 latioris, lupi salictarij, ana ʒ. iij. (aperit enim leuiter, quæ autem valenter aperiūt, initio non conueniunt.) Misceantur, & à ieiuno per triduum diluculò fumantur. Recipe diarrhodi abb. vnc. ℞. vtatur cum serapiis. Repetantur hæc tribus aliis diebus, si concoctionis signa nondum appareant, quæ vbi apparuerint, purgetur aliquo ex prædictis medicamentis. Cæterum quoniam materia hæc contumax est, nec semel tota coquitur, nec vacuatur, igitur vbi ægrotus dies quinq; , aut sex quicauerit, rursus materia & coqua-
 tur,

Humorū
 præpara-
 tio.

Aperien-
 tia valen-
 ter quo-
 modo nō
 conueniāt.

tur, & vacuetur, vtendo in morbi progressu serapiis magis aperientibus hunc in modum. Recipe serapij acetati de duabus rad. vnc. ij. mellis rosa. col. vnc. j. fem. serapij adianti. vnc. j. stillatitiorum liquorum absinthij, adianti, intybi satiui latioris, ana vnc. iij. Misceantur, & à ieiuno per triduum diluculò sumantur. Déinde vacuetur sumpto aliquo ex prædictis medicamentis solutiuis. Vbi dies aliquot quieuerit, perseuerâtque febris, rursus materia coquatur serapiis magis aperientibus, hunc in modum. Recipe serapij intybi latifolij compositi, serapij acetati de duabus radicibus, serapij adianti, ana vnc. ij. stillatitiorum liquorum, apij, absinthij, buglossi, ana vnc. iij. Misceantur, & à ieiuno per quatruiduum diluculò sumantur.

Serapia
magis a-
perientia.

Humorū
præpara-
tio & eua-
cuatio 3.

Recipe diarrhodi abb. vnc. j. vtatur cum serapiis. Déinde purgetur aliquo ex prædictis medicamentis solutiuis. Vbi etiam post hæc dies aliquot quieuerit, rursus materia & coquatur, & vacuetur hunc in modum. Recipe serapij byzantini (nam in declinatione conuenit) vnc. iij. serapij intybi satiui latioris compositi vnc. ij. serapij adiati vnciam vnam,

Humorū
præpara-
tio & eua-
cuatio 4.

*vacias. stillationum liquorum, apij, fœniculi, pim-
pinellæ, cichorii, ana *drach. iij. Miscean-
tur, & à ieiuno per quatrimum diluculo
appetente fumantur.

Recipe diarrhodi abb. vnc. j. vtatur eū
serapiis. His peractis, si febris perse-
ueret, tædeatque ægrotum & serapio-
rum, & solutiunum medicamentorum,
hoc apozemate vtatur.

Apoze- Recipe quinq; radic. com. maceratarū
ma. in vino albo, ana vnc. v. s. herbarum ca-
pill. pimpinellæ, pilosellæ, intybi latifolij
non loti, buglosi. cum rad. eupatorii, ana
M. j. quatuor seminum frig. maior. ana
drahm. j. s. seminum anisi, apij, fœniculi,
ana drach. ij. cicerum rub. M. s. vuarum
passarum detractis vinaceis vnc. s. poly-
podij quer. (melancholiam, & pituitam
educit) foliorum sennæ orientalis mun-
data, ana vnc. j. (quoniam multæ partes
bilis in melancholiam vertuntur à ca-
lore febrili) medullæ eniei drach. vj. aga-
rici in pastillorum formam redacti vnc.
s. trium florum com. ana P. j. Decoquan-
tur in s. q. aquæ donec dimidium absu-
matur: accipiatur iuris decocti libr. j. s.
adiectoque saccharo dulcedo inducatur,
fiatque serapium mediocriter coctum, in
quo

Bilis par-
tes multæ
in melan-
choliā ver-
tuntur.

quo depurato macerentur drach. ij. rhabarb. selecti, spicæ nardi, cinnamomi, ana drach. ss. horis xij. deinde exprimantur, & utatur diebus quatuor, aut si malit quinque, maturinis horis. Postremò symptomatibus occurrendum, & primò siti.

Recipe serapij violacei, serapij adianti, ana vnc. ij. Misceantur cum aqua cocta, aut aqua hordei tempore sitis extra pastum. Imbecillitati autem ventriculi hunc in modum succurrendum. Recipe olei absint. vnc. iij. ol. mastich. ol. cotoneorum, ana vnc. j. ss. menthæ siccæ, caryophyllorum, galangæ, corallij rubr. an. drach. j. rosa. rubr. ꝑ. ij. adiecta cera fiat vnguentum, quo ventriculi regio vngatur manè, & vesperi ante pastum, sed non in accessione. Dolori autem capitis hunc in modum medendum. Recipe olei rosa. vnc. ij. olei chamæmeli vnc. j. sem. acet. vnc. ss. His commistis vngatur frons tepidé.

Sitis remedium.

Vnguentum ventriculi roborans.

Capitis doloris remedium.

*Tertiana non pura à bile vitellina,
quæ sit per adustionem pituitæ crassæ, Curatio.*

Cap. VII.

Simili

Tertianæ
febris ex-
tensio.

Vi&us ra-
tio.

Attenuā-
tia cū ci-
bis miscē-
da.

Curandi
ratio.

Simili modo, vt in proxima superio-
re traditum est, & coquendi, & eua-
cuandi humores: nisi quod in hac, sera-
pia humores magis tenuantia esse de-
bent. Febris hæc longior, quàm ante
dictæ, esse solet, longiorésque habet pa-
roxysmos, plenior igitur victu vtetur
ægrotus, vt diutius durare possit. Tres
plerunque menses febris hæc superat, at-
que ad horas triginta paroxysmus non-
nunquam extenditur. Sunt qui præci-
piunt ægroto cibum duntaxat exhiben-
dum die quietis, altero verò non. Si pa-
roxysmus horas triginta occupet, cibus
ægroti exhibeatur horis sex ante acces-
sionem. Utatur vino tenui, albo: aut ru-
bro claro, tempore pastus. Extra pa-
stum autem, & die accessionis utatur a-
qua hordei, in qua fœniculi radix deco-
cta sit, cum serapio adiantino. Cum ci-
bis misceantur humores attenuantia, vt
ius cicerum rubrorum. In rigore acces-
sionis lapides calidi pannis inuoluti pe-
dibus apponendi, cum in aliis febribus
panni calidi duntaxat sint admouendi.
Vbi autem caluerit, fricetur ægrotus &
quidem validè, quoniam & vapores, &
humores crassiores sunt. Curandi ratio à
mater

materiarum communium educatione ex-
ordienda, quod fiet enemate infuso, aut Enema,
leniente medicamento sumpto, hunc in
modum. Recipe maluarum, helxines, al-
theæ, betæ, ana M. j. seminum anisi, & fœ-
niculi, ana 3. ij. quatuor seminum frigid.
maior. ana 3. j. ꝑ. furfuris frumenti (ad
abstergēdas moccoſitates intestinorum)
florum chamæmeli, & meliloti, ana P. j.
Decoquantur in ꝑ. q. aquæ ad tertias. Ac-
cipiantur iuris decocti libr. j. & ꝑ. caſ. re-
cens extractæ, ſacchari rub. ana 3. j. mell.
roſar. col. 3. j. ꝑ. ol. com. 3. iij. ſalis 3. j. ꝑ. Cō
miſtis omnibus fiat enema, quod ante
paſtum iniiciatur. Si enema diſpliceat æ-
groto, aut in ventriculo, & partibus ſu-
perioribus grauitas, & plenitudo percipia-
tūr, ſumat ſequēs medicamentū leniens.

Recipe caſ. recens extractæ, cathol. an.
vnc. ꝑ. ſerapij violacei vnc. j. (ad lenien-
dum) ſtillatitiorum liquorum intybi la-
tifolij, & abſinth. q. ſ. aut communis de-
cocti vnc. iij. ꝑ. adiecta adianti recentis
(ad incidendum) P. j. & ſem. fiat potio,
quæ manē horis quatuor ante paſtum
ſumatur. Si vrina rubra ſit, adſitq; ſan-
guinis copia, ſecus non incidatur vena
media, vel iecoraria, ſiātq; lata venæ di-
duct

Medica-
mentū le-
niens.

Minora-
tium.

ductio: nam materia crassa est. Materia
deinde si multa sit quæ febrem faciat a-
deo, ut eam natura vincere non possit, in
principio ipsam hunc in modum mi-
nuere licebit. Recipe diaphœnici ʒ. ij.
(educit vtramque materiam, sed pitui-
tam magis) elect. de succo rosa. ʒ. j. (bilem
purgat) cathol. vnc. ʒ. serap. viol. ʒ. ʒ. com.
deco. ʒ. iiij. ʒ. commistis omnibus, fiat po-
tio, quæ ad auroram sumatur horis sex
ante pastum. nam materia est fortis.

A V T S I C.

Recipe rhabarb. selecti ʒ. j. cinnamo-
mi gran. v. agar. in pastillorum formam
reducti ʒ. ij. Macerentur in stillatitiis li-
quoribus intybi satiui latifolij, & absint.
ac pauco vini albi horis xij. deinde ex-
primantur, adiicianturque serap. ros. la-
xat. vnc. j. ʒ. diacnici ʒ. j. quibus omnibus
com. decocti vnc. iiij. ʒ. exceptis fiat po-
tio, quæ ad auroram sumatur.

A V T S I C.

Pill.

Recipe pil. aggreg. ʒ. iiij. excipiantur
stillatio liqore buglos. singanturque
catapotia septem, quæ circa noctis dimi-
dium sumantur. Facta operatione sumat
lotorium sequens.

Recipe saccha. rub. vnc. ʒ. iuris cicer.
rub.

rib. decoctorum, aut aquæ hordei (si febris cum intenso calore fuerit) vnc. vj. fiat lotorium, quod hora, post sumptum medicamentum purgans sexta, bibatur. Recipe cortic. citri sacchar. cōditi. ʒ. iij. (non tantum daretur in tertiana à cholera citrina, quoniam non est tanta debilitas ventriculi.) conferuæ ros. ʒ. j. ʒ. Miscantur, & postridie manè sumantur. Humores deinde concoquantur, sumptis primum serap. tenuantibus, & abstergentibus, deinde magis aperientibus, fiatque, vt dictum est in febre proxima superiore. Utendum autē serapiis per multo plures dies ad materiam concoquendam. Præterea per sesquihoram ante pastum sumat sequentis electarij tessellam vnam.

Recipe specierum diarrho. abb. vnc. ʒ. Humoru
specierum arom. ros. maio. Gabriel. drac. præpara-
j. ʒ. (harum parū detur propter febrem, tio.
quia calidæ sunt) conser. adianti, & buglosana drach. ij. saccha. dissoluti in stillatitio liquore absinth. & rosa. q. s. fingatur elect. solidum in rhomborum figuram, sintq; singuli ponderis drac. ij. ʒ. hæc roborant mēbra, & ventriculū, cuius magnopere solliciti esse debemus. Nam si is imbecillior fiat, malè concoquet: atq; ita mult

multam pituitam generabit. Tempore
autem paroxysmi vtatur cōdito sequen-
conditū . ti, cum aqua hord. aut sine ea. Recipe
confer. bugl. confer. ros. confer. adianti,
ana vnc. sem. pul. diarrh. abb. drach. ij. co-
ralij rub. ℥. iij. confer. florum roris mari-
ni (propter pituitam, calida enim est) 3.
ij. saccha. q. s. fiat conditum auro coo-
pertum. Post vsum serapiorum, apparen-
tibus concoctionis signis, vtendum me-
dicamentis solutiuis iam dictis. Perseue-
rante febre vtendum & apozemate su-
prà proximè tradito. Medicamenta au-
tem solutiua, & serapia prædicta non so-
lùm semel danda sunt, sed repetitis vici-
bus, partem humorum, qui non facilè
concoquuntur, coquendo, & eam eua-
cuando. Humoribus autem aliqua ex
parte euacuatis, roboretur ventericu-
lus vnguentō sequenti.

vnguen-
tum ven-
triculū.
roborās.

Recipe olei absinthij, olei nardini, ana
vnc. ij. olei ex cotoneis, olei mastichini,
ana vnc. j. menthæ siccæ, cardamomi, ca-
ryophyllorum, galangæ, corallij rubri,
ana drach. ij. styracis calamitidis drach. j.
ß. coriandri præparati, vnc. iij. rosa. ru-
brarum. ℥. ij. ceræ flauæ. q. s. fiat vnguen-
tum, quo vngatur regio ventriculi ma-
nè, &

nè, & vesperi ante pastum. Aut vnguenti loco vtatur sequenti emplastro. Recipe emplastri de mastich. emplastri pro stomacho. ana vnc. j. galangæ. 3. iij. corallij rub. 3. ij. Subigantur cum oleo ex coto-
neis, singaturque emplastrum in scuti (vt Medicorum vulgus loquitur) stomachalis figuram, quod regioni ventriculi, vitato hepate, nam calidum est nimium, admoueatur. Cibi autem tempore aufertur, nam propter vim astringentem, quam habet, prohiberet cibum in fundum ventriculi descendere. Inunctio autem non item, vt quæ iam sit tempore pastus imbibita.

Empla-
strū ven-
triculū re-
borans &
cibi tem-
pore aufe-
rendum.

Tertianæ non puræ, à bile mixta melancholico humori Curatio.

Caput VIII.

B Illis melancholiæ bifariam miscetur. Causæ.
Aut enim miscetur melancholiæ, quæ ex ipsius bilis affatione fit, quæ propriè atra bilis dicitur, & simul miscentur bilis vsta, & non vsta. Aut miscetur melancholiæ naturali quæ propriè melancholicus humor appellatur. Si quispiam

Humor
melācho-
lic⁹ propriè
quid sit.
Signa.

M tertiana

tertiana intermittente laboret, sitque is iuuenis, biliosus valdè, & gracilis, qui cibis, & speciebus acribus sit vsus: sint prætereà tempus anni, regio, cœli constitutio calida, vrina ignea cum aliqua obscuritate, iudicare licet febrem illam ex mistione bilis & melancholiæ per bilis affationem factæ consistere. Si verò vsus fuerit cibis melancholicum humorem gignentibus, febrem ex bilis mistione cum melancholia naturali cōsistere existimabimus. Non multum hæ febres à tertiana pura differunt, nisi quòd in his rigor quidam fortior percipitur, ut ægro tanti ossa frangi videantur, & dentes tremant, ob grauitatem materiæ, quæ in tertiana pura leuis est: & propterea in ea rigor breuior, in hac verò in qua bilis cum melancholia miscetur, longior est. Humectantia in hac febre magis conueniunt, in tertia pura magis infri-
 Curandi
 ratio. gignantia. Curandi ratio à materialium communium euacuatione auspicanda hunc in modum. Recipe maluarum, betæ, buglos. (propter melancholiam) violariæ, ana. M. j. (valde humectat) pruna. xij. ficus pingues. x. (pruna & ficus humectāt.) decoquantur in s. q. aquæ ad tertias:

tertias: accipiatur iuris decocti lib. j. sem. cas. recens extractæ. drachm. x. dosis maior esse debet, nam humectandi scopus est, sacchari rub. vnc. j. mellis viol. (est enim melancholia in se genita.) vnc. j. sem. ol. commu. ℥. iiij. salis parum (ad irritandum.) Fiat enema, quod ante pastum infundatur. aut vtatur medicamento lenienti ob causas sæpe superius dictas hunc in modum. Recipe cas. recens extractæ. ℥. sem. mannæ. vnc. j. serap. violacei, vnc. sem. stillatitiorum liquorum intybi satiui latioris & baglos. q. s. fiat potio, quæ sumatur horis quatuor ante cibum post quas prandendum, siue operata fuerit, siue non. Materia autē si turgat exhibeatur in principio medicamentum eradicans, hunc in modum. Recipe cathol. drachm. vj. elect. de succo rosæ. (propter coleram) cōpositionis hamech. ana, drachm. j. sem. serap. viol. vnc. ℥. communis decocti. ℥. iiij. ℥. adiectis polypo: quer. foliorum fennæ, ana vnc. j. & ℥. fiat potio, quæ sumatur diluculò, sex horis ante pastum.

Enema
quando de
sis maio
esse de
beat.

Medica
mentū le
niens.

Medica
mentū e
radicans.

A V T S I C.

Recipe rhabar. selecti. ℥. iiij. cinnamomi. gr. vj. myrobalano. cærulearū confri-

M 2. catar

catarum ol. amygdal. dulc. ʒ. iij. mace-
rentur in sero caprino, & pauco vini al-
bi, vel in stillatitiis liquoribus intybi sa-
tiui latifolij, & buglos. horis. xij. deinde
exprimantur, adiectisque serapij rosa. la-
xat. ʒ. j. sem. elect. de succo rosa. elect. dia-
sennæ, (hoc adiicitur loco compositio-
nis Hamech ad variandum) ana, ʒ. j. ʒ.
communis decocti. ʒ. iij. sem. fiat potio,
quæ ad auroram sumatur. Recipe pul.
sacchar. rub. ʒ. ʒ. cum iure pulli, aut aqua
hord. fiat lotorium.

Pill. Recipe conferuæ ros. conferuæ radic.
buglos. ana ʒ. ij. Misceantur, & postridie
manè sumantur. Si verò bolus, aut pilul.
magis placeant, hunc in modum paren-
tur. Recipe confectio. Hamec, elect. de
succo ros. ana, drachm. ij. adiecto saccha-
ro fingatur bolus, qui ante lucem suma-
tur. Recipe pil. aggregat. indarum, ana. ʒ.
sem. Excipiantur stillatio liquore bu-
glos. fingaturque pilul. v. aut vij. quæ cir-
ca noctis dimidium sumantur. Si mate-
ria non turgeat, antequàm euacuetur,
concoquatur hunc in modum. Recipe
serap. viol. (ad humectandum) sera. ace-
tati simpl. (propter bilem) serap. buglos.
(propter melancholiam) ana. ʒ. ij. stillati-
tiorum

tiorum liquorum fumarix, lupi salictarij, cichorij, intybi satiui latifolij, an. ʒ. iij. Misceantur, & à ieiuno per quatrídium diluculò sumātur. Plures dosēs sunt dandæ, nam materia est crassa: ideo tam facilè non educitur, quàm pura bilis in tertiana pura.

Recipe diarrhodi abb. ʒ. j. vtatur cum serapiis. Euacuetur deinde aliquo ex prædictis medicamentis solutiuis sumpto. Si febris perseueret, repetantur & serapia, & medicamenta solutiua prædicta. Fricationibus fortibus & in paroxysmo, & Fricationes forte in paroxysmo. tempore quietis aperiendi pori ad vaporum, qui sunt crassiores, quam in tertiana pura, euacuationem: vacuo tamen ventriculo, ne aliquid in abitum corporis trahatur. In declinatione vtendum pharmacis mēbra roborantibus, hunc in modum. Recipe specierū diarrhod. abb. ʒ. iij. (& in bile vsta pul. elect. trium santalorum. ʒ. j. ss.) pul. elect. de gemmis (propter melancholiam) scrup. quatuor. conseruæ rad. buglos. conseruæ rosarum ana. drac. ij. sacchar. dissoluti in stillatio liquore rosarum, (quia adstringit, & est odorata) & buglos. quantitate sufficienti, fingatur electar. solidum in rhomborum figuram,

guram, sintque singuli rhombi ponderis
3.ij.sem. è quibus sumat vnum manè, &
& vesperi horis tribus ante pastum. Quo
deglutito bibat parum vini, quod in me-
lancholia plurimum confert diluti stit-
latitio liquore buglossi.

Vinū me-
lancholix
conferēs.

Tertianæ continuæ Curatio.

Caput IX.

FIt interdum hæc febris à bile pura
in venis, quæ cordi sed non adeò, vt
in causo propinquæ sunt, putrescente: in-
terdum à bile mista pituitæ, nonnun-
quam à bile mista melancholiæ. Qua-
rum omnium signa, ex his quæ dicta
sunt, colligi possunt. Principium huius fe-
bris est sine horrore, sine tremore, nullus
sudor, nisi in crisis die, linguæ asperitas
cum citrinitate, & nigredine, sitis, & alie-
natio maior, quàm in tertiana intermit-
tente, urinx rubræ intensæ, valde subri-
les, subrufæ cum quadam liuiditate. In
hac calor nō tam intensus quàm in cau-
so, & maiorem habet hæc quietē, quàm
causos. Crisis in hac, & in synocho non
superat diem xiiij. Et quoniam bilis die-
bus imparibus mouetur, diebus impari-
bus

Signa.

Crisis ter-
tinus.

bus si crisis fiat, aut per alui deiectionem, aut vrinas, aut sudorem, bonum: si paribus, malum. Quòd si visis signis perfectæ coctionis natura nihil expellat, postmodum detur solutium medicamentum modò non sit dies exacerbationis. Petatur autem solutium medicamentum ex his quæ habentur in febribus intermittentibus superius traditis. Conueniunt in hac febre magis infrigidantia, quàm in intermittente.

Curandi ratio exordienda ab educatione materiarum communiũ hunc in modum. Recipe maluarum, violariæ, lactucæ, ana. Manip. j. sem. florum nymphææ. florum violarum, ana, p. j. quatuor seminum frigidorum maiorum, ana 3. j. pruna decē. Decoquantur in sufficienti quantitate aquæ ad tertias. Accipiantur iuris decocti libr. j. ß. cas. recens extractæ, sacchari rubr. ana 3. j. olei violacei 3. iij. salis parum: fiat enema, quod infundetur ante partum die minoris afflictionis. Si verò grauitas in ventriculo fuerit, aut superioribus intestinis sumatur medicamentum leniens.

Recipe cas. recens extractæ 3. vj. diapruni simpl. 3. sem. serapij rosa. laxatiui vnc.

j. stillatitiis liquoribus intybi satiui la-
 rioris & buglossi excipiantur, fiatque po-
 tio, quæ manè horis quatuor ante pa-
 stum sumatur. Curādum vt alius quo-
 tidie excrementa deiciat, si non sua spon-
 te ob nimium febris calorem, certè ene-
 mate infuso, aut sumpto leniente medi-
 camento, aut balanis immissis. Vomitus
 in hac febre non adeò, vt in tertiana in-
 termittente conuenit, nisi nausea vrgeat,
 & ægrotans facilè vomat, tunc eliciatur
 aqua tepida, & pauco aceto. Vrina si ru-
 bra fuerit, aut ad ruborem tendens, inci-
 datur vena iecoraria, nisi si quid aliud
 obftet, sanguisque pro ægrotantis viri-
 bus detrahetur. Si materia turgeat, detur
 in principio medicamentum eradicans:
 aut si multa est, detur medicamentum
 minuens propriam materiā: quæ omnia
 petenda sunt ex his quæ tradita sunt in
 febribus tertianis intermittentibus. Si
 verò concoctio expectari potest, iuuan-
 da est natura, vt ipsam celerius perficiat,
 hunc in modum. Recipe serapij acetati
 simpl. oxyfaccharæ, ana ʒ. j. ꝑ. stillatio-
 rum liquorum oxalidis, buglos. ana ʒ. ij.
 Misceantur, & à ieiuno per biduum su-
 mantur diluculo. Repetantur autem do-
 nec

luus cur
 on deii-
 at.

enz fe-
 10.

Humorū
 apara-
 o.

nec materia appareat perfectè concocta. Utatur electar. trium santalorum cum serapiis. Vti quoq; licebit emulsione quatuor seminum frigid. cum serapiis, loco stillatitiorum liquorum in progressu febris, cui summa caliditas inesse videtur. Déinde materia concocta, detur aliquod solutiuum ex dictis in tertianis intermitrentibus. Succurrendum etiam symptomatibus, & primò siti. Recipe serapij de limonibus, serapij violacei, ana vnc. ij. Misceantur cum aqua frigida, si sit robustus, aliàs cū aqua cocta frigida, aut aqua hordei frigida, & vtatur tempore sitis. Conueniūt etiam serapia de succo vuarum acerbarum, & de acetositate citri. Utatur etiam manu Christi perlata, tempore sitis, & sine siti quando libuerit, & hoc condito. Recipe conferuæ rosarum, conferuæ oxalidis: conferuæ nymphaeæ, ana ʒ.ʒ. pul. diamargar. frigidi. ʒ. j. ʒ. fragmentorum communium lapidum pretiosorum, corallij rub. ana ʒ. j. bractæas auri x. fiat conditum auro coopertum, quo vtendum cum aqua cocta, & sine ea cūm volet.

Emulsio
seminum
frig.

Sitis re-
media.

Conditū
aduersus
sitim.

AD NIMIAS VIGILIAS.

Recipe serapij de papauere. ʒ. j. ʒ. stillatitij

Corrobo
rātia nar
coticis mi
scenda.

latitij liquoris lactucae ℥.iiij. pul. diamarg.
frigid. ꝯ. j. semper enim sunt admiscenda
quædam corroborantia propter narco-
tica. Misceantur, & bibantur appetente
somni tempore.

Lotio cru
rū ad to-
mnū pro-
uocandū.

AVT SIC.

Recipe foliorum lactuce, foliorum sa-
licis, foliorum cucurbitæ, ana M.iiij. flo-
rum nymphææ. florum viol. rosa. rub. ana
℞. ij. corticis papaueris albi vnc. j. ꝯ. se-
minis papaueris albi contusi vnc. ꝯ. De-
coquantur in aqua, qua & brachia &
crura lauentur.

AD CAPITIS DOLOREM.

Recipe ole. rosa. vnc. iiij. olei nymphææ
vnc. ij. aceti ℥. j. Misceantur, & fiat oxyr-
rhodinon: in æstate frigidè, in hyeme te-
pidè.

AD NIGREDINEM LINGVÆ.

Recipe muccaginis psyllij extractæ in
stillatio rosa. liquore libr. j. madefiant
in ea panni linei, qui vicissim linguæ su-
perponantur. Curata febre, calor ab he-
pate hunc in modum tollatur. Recipe
cerati santalini vnc. iiij. olei nymphææ,
olei rosa. ana vnc. ij. lauentur hæc accu-
ratè ad tollendam viscositatem, ne ob-
structionem pariat, in aqua frigida, aut
in

in stillatitio rosarum liquore, deinde ad-
iecto spicæ nardi ℥. ss. misceantur, & he-
patis regioni admoveantur tepidè.

AVT SIC.

Recipe rosarum. florum nymphaeæ, flo-
rum violarum, ana p. j. ss. omnium santa-
lorum, ana ʒ. j. ss. seminis oxalidis, semi-
nis portulacæ, seminis intybi satiui la-
tioris, ana ℥. ij. spicæ nardi ℥. ss. insuan-
tur in sindone rubra, singatūrque saccu-
lus in semilunæ speciem, qui stillatitiis
liquoribus intybi satiui latioris, & rosa-
rum irrigatus, hepatis regioni admovea-
tur tepidè manè ante pastum. In morbi
progressu tutius est cordi quàm hepati
refrigerantia apponere, quoniam gibba
pars hepatis venas multas habet, quas
metus est propter frigiditatem obstrui.
Fiat igitur cordi hunc in modum.

Sacculus
pro hep-
te.

Recipe stillatitij liquoris rosa. lib. ss.
stillatitiorum liquorum oxalidis, & bu-
glo. ana ʒ. iiij. omnium santalorū vtriuf-
que corallij, an. ʒ. j. ss. pul. diamargar frig.
ʒ. j. fragmentorum communium pretio-
sorum, ana ℥. j. croci (ad seruandam na-
turalem temperiem partis.) ℥. ss. aceti. ʒ.
ss. fiat his commistis epithema cordi te-
pidè, si videatur intensus calor.

Epithem.
pro corde

Causa

*Causæ Curatio.**Cap. X.*

Febris in
aurora
cur ma-
gis quie-
ta.

Signa.

Ossium
fracturæ
sensus nō
vt in 4.

Febbris hæc biliosa & cōtinua est, cum maximo & ardore, & dolore, nullo, aut cetèrè perquàm exiguam habens requiem, nisi (vt synochus) in aurora, non à se quidem, sed à tempore quod tunc est frigidius, & eo tempore cibus laboranti præbendus. Symptomata longè sunt grauiora, quàm in tertiana continua, vt sitis, cui tussicula superuenit, linguæ ariditas, & nigredo, sed quæ non tantùm apparent, cùm aliquid humoris qui linguam humectat, à cerebro in os defluit, mordicatio circa ventriculum, vel regionem hepatis, vel pulmonis, in quorum vasis plerumque putret bilis, quæ hanc febrem facit, aut in venis cordi magis propinquis. Et quoniã vapores aliqui non cutè, vbi fieret rigor, subeunt, sed musculos ossibus vicinos, ideo percipitur quasi quædam ossium fractura, nō tamè cum grauitate, vt in quartana, quia leuior & tenuior est eorum materia. Delirium etiã solet contingere, propter vapores biliosos cerebrum ascendentes, propter quos oritur interdum phrenitis vera. Accidit

cidit etiam nonnūquam conuulsio, propter nimiam cerebri exiccationem à vehemēti ardore. Præterea vigilæ, & inquietudo. Potest & hæc febris à sola bilis incensione sine putredine, vt synochus à sola sanguinis inflammatione sine putredine, fieri. Victus ratio sit humectans, & refrigerans, aer ad frigidum, & humidum alteretur, præsertim si à bile in pulmonibus prodeat febris. Potus aquæ frigidæ detur etiam ante concoctionem. Admoueantur epithemata ad infrigidandum in ipsius febris augmento, & statu, non expectata declinatione, capiti, cordi, hepati, & testiculis. Cæterum quoniam excrementa alui propter vehementē calorem plerumque sicca sunt, igitur curandi ratio ab enematis mollientis, & infrigidantis iniectione inchoanda. Recipe cal. recens extractæ ʒ. x. sacchari rubr. ʒ. j. ol. viol. ʒ. iiij. Commista hæc excipiantur lib. j. β. decocti quatuor emollientiū herbarum, adiecto foliorū lactucæ & cucurbitæ, ana M. j. cum prunis x. fiatque enema, quod ante pastum sine mora infundatur. Aut ob causas superiūs frequenter commemoratas sumat laborans medicamentum leniens quod sequitur. Re-

cipe

Conuulsionis causæ in febre.

Victus ratio.

Aquæ frigidæ potus ante concoctionem.

Curatio. Testiculis epithemata etiam adhibenda.

cipe cal. recens extractæ ʒ. j. serap. viol. ʒ. ʒ. excipiantur communis decocti ʒ. iiij. ʒ. adiectis oxyphœnic. ʒ. vj. fiatque potio, quæ ad auroram sumatur.

AVT SIC

Rec. pruna damaf. x. vuarum passarum detractis vinaceis ʒ. ʒ. iiij. flor. com. ana. P. j. quatuor semi. frigid. maior. ana. ʒ. j. ʒ. oxyphœnic. ʒ. vj. Decoquantur in f. q. aquæ tantisper dum dimidium absumatur, colo deinde expressa transfundantur. Accipiantur iuris decocti colati ʒ. iiij. ʒ. mannæ ʒ. j. cal. recens extractæ ʒ. ʒ. serap. viol. ʒ. j. Commistis omnibus fiat potio, quæ sumatur ad aurorā.

Quando autem alius ægrè soluitur, lenientium quantitas est augenda. Quæ quidem lenientia aucta non solum materias communes, sed & aliquid de materia propria educunt. Quod si leniente medicamento natura non iuuari videatur, eodem die glandes in hunc modum paratæ immittantur. Recipe mel. violac. ʒ. ij. salis triti. ʒ. j. ʒ. fingantur balani iustæ quantitatis, hoc est lōgitudinis quinque aut sex digitorum. Si verò ex vrina rubra aut aliis signis plenitudinis ægrotus sanguine abūdere videatur, aut bilis

videatur.

Lenientia
præter
materiā
com. etiā
aliquid e
vacuatiā.

videatur sanguini mista, potest fieri venæ sectio, sed in ipso statim principio post enematis eiectionem. Rarò hac in febre fit sanguinis missio, ne bilis nimium efferueat, maiorésque vires minuto sanguine acquirat, ac morbus augeatur. Itaque vitanda, nisi nos aliæ circumstantiæ cogant, tuncque non ultra quatuor uncias sanguis detrahendus. Aduersus sitim detur aqua frigida, aut aqua hordei etiã frigida, aut aqua cocta, sed quoque frigida. Dentur autem in magna quantitate cum modico de serapiis, aut de acetositate citri, aut de limonibus, aut omphacio, aut de succo oxalidis. Deinde fiant epithemata primum cordi hunc in modum. Recipe stillatitij liquoris rosati libram ꝑ. stillatitij liquoris oxalidis, stillatitij liquoris nymphæ, stillatitij liquoris buglossi, ana, unc. iij. omnium santalorum, vtriusque corallij, ana, drachm. vnam semis, margaritarum drachm. semis (roborant enim) caphuræ gran. iij. aceti unciam semis, croci scrupul. ꝑ. Commistis omnibus fiat epithema cordi tepidè, hepatis verò sequens epithema paretur.

Venæ sectio rara

Sitis remedia.

Epithema pro corde.

Reci. stillatitij liquoris intybi satiui la-
rioris

tioris. ℥. viij. stillatitij liquoris rosarum, stillatitij liquoris cichorii, ana, ℥. iiij. omnium santalorum an. 3. j. β. caphuræ gra. iiij. acet. ℥. β. spicæ nardi ʒ. β. Commistis omnibus fiat epithema hepatis tepidè per dies complures. Si magna quoque partium pectoraliū exiccatio appareat, vtendum vnguento sequenti.

Epithema
pro he-
pate.

Pectoris
exiccatio
nis reme-
dium.

Recipe olei violacei, olei nymphææ, ana, ℥. ij. mucaginis psyllij in stillatio rosarum liquore extractæ. ℥. j. sem. ceræ albæ. q. s. fiat vnguentum, quod lauetur ter, aut quater in stillatio liquore plantag. eo deinde pectus vngatur. Conferet etiam renes, & dorsum sequenti vnguento vngere, licet in eis nullus percipiat dolor. Recipe vnguenti Gal. ℥. iiij. olei violacei, olei nymphææ, ana, ℥. j. sem. caphuræ gra. iiij. his omnibus commistis, actu frigidis vngantur renes, & dorsum. Sequēs quoque epithema testiculis fiat.

Testicu-
lorum l-
nimentū.

Recipe vini aromatici vnc. j. stillatitij liquoris plantaginis, stillatitij liquoris nymphææ, an. vnc. iiij. His commistis, linantur testiculi, quoniam magnum habent consensum cū toto corpore. Si materia biliosa febrem faciens in principio multa appareat, metūque sit, eam à na-

tura

tura vinci non posse, detur medicamentum materiam propriam minuens, quod minoratiuum proprium Medicorū vulgus appellat. Ea autem, quæ dantur leniendi ventris gratia, ad materias communes educendas, si maiore quantitate exhibeantur, propriam materiam, vt dictum est, minuent. Materia verò si turgeat, in principio detur medicamentum eradicās. Porro neque in morbi incremento, neque in statu dandum medicamentū propriam materiam minuens. Itaque diligenter est vtrunq; cognoscendum, & considerandū. Quibus autem signis morbi tempora discernantur, videre est apud Galenum libro de Crisibus. Sumpto autem medicamento materiam minuente, iuuetur natura ad humorem morbū facientem concoquendū serapiis, infrigidantibus, & humectantibus hunc in modum. Recipe serapij de acerositate citri, serapij nymphææ, serapij violacei, ana. vnc. j. ꝑ. stillatitiorum liquorum oxalidis, intybi satiui latioris, buglos. ana, vnc. iij. Misceantur, & à ieiuno per triduum diluculò sumantur. Recipe elect. ex tribus santal. ʒ. ꝑ. vtatur cum serapiis. Hæc autem repetatur, do-

Humo-
rum præ-
peratio.

nec materia planè concocta videatur.
 Causos exquisitus septimū diē non ex-
 cedit, quò dum peruenerit, animaduer-
 tendum an natura moueatur ad crisim,
 & humorum morbum facientium expul-
 sionem. Quæ si moueatur quidem, sed
 imperfectè, iuuanda est, per eam quidem
 viam, qua euacuationem tentat. Si per
 fluxum sanguinis è naribus, inuetur se-
 tis porcinis. De locis itidem aliis dicen-
 dum, per quos se natura expurgare con-
 suevit. Quòd si natura nihil moueatur,
 remittatur tamen febris, aut octauo, aut
 nono die detur medicamentum eradi-
 cans, hunc in modum. Recipe rhabar.
 selecti. ʒ. j. ʒ. cinnamomi gr. v. oxyphœ-
 nicon ʒ. ʒ. macerentur in stillatitio li-
 quore intybi satiui latioris, & paucò vi-
 ni albi horis xij. deinde exprimantur, ad-
 iicianturque serapij rosa. laxatiui vno.
 ij. rhabarb. puluerati. ʒ. ʒ. hoc in decli-
 natione est addendum, vt membra robo-
 rentur. Excipiantur stillatitiis liquori-
 bus intybi satiui latioris & buglossi, fiat
 que potio, quæ hora quarta matutina
 sumatur.

A V T S I C.

Recipe decocti communis. ʒ. iiij. ʒ. in
 quibus

Causos
 exquisit⁹.

Purgatio
 3. aut 2.
 die in de-
 clinatione
 febris.

quibus maceretur horis. xij. corticū my-
robalanorum flauarum confricatarū o-
leo amygdalarum dulc. ʒ. ʒ. lento deinde
igni fricentur, & colentur, adiectisque
cal. recens extractæ drac. vj. elect. de suc-
co rosa. drachm. ij. serapij violacei vnc. ʒ.
fiat potio.

Recipe conferuæ rosa. conferuæ radi-
cis buglos. ana, ʒ. ij. Misceantur, & po-
stridie manè sumantur. Febre soluta, ad
morbi reliquias educendas, fricationi-
bus leuibus eliciatur sudor, & potu vini
albi diluti. Eliciantur & vrinx hunc in
modum. Recipe emulsionis quatuor se-
minum frig. maiorum. ʒ. ij. stillatij li-
quoris intybi satini latioris. q. s. fiat po-
tio, qua diebus aliquot vtendum. Asperi-
tati autem, & nigredini quoque linguæ
prospiciendum. Fricetur lingua panno li-
neo molli leniter, qui aliquando immer-
gatur muccagini psyllij, aliquando verò
malorū Punicorum succo. Habeatur in-
terdum in ore nucleus pruni carnis non
expers. Os quoque hordei aqua collua-
tur frequenter, nonnunquam & frigida.

AD VIGILIAS.

Recipe serapij de papauere. ʒ. j. stillati-
ij liquoris lactucæ. vnc. iij. pul. diamar-

N 2 gar

Sudo-
quando
elicien-
bre etia
soluta.
Sudor
cientia.
Vrin-
cientia.

Lingu-
asperita-
quomo-
do pro-
piciend

nec materia planè concocta videatur.

Causos
exquisit⁹.

Causos exquisitus septimū diē non ex-
cedit, quò dum peruenerit, animaduer-
tendum an natura moueatur ad crisim,
& humorum morbum facientium expul-
sionem. Quæ si moueatur quidem, sed
imperfectè, iuuanda est, per eam quidem
uiam, qua euacuationem tentat. Si per
fluxum sanguinis è naribus, iuuetur se-
tis porcinis. De locis itidem aliis dicen-
dum, per quos se natura expurgare con-
suevit. Quòd si natura nihil moueatur,
remittatur tamen febris, aut octauo, aut
nono die detur medicamentum eradi-
cans, hunc in modum. Recipe rhabar.
selecti. ʒ. j. ʒ. cinnamomi gra. v. oxyphœ-
nicon ʒ. ʒ. macerentur in stillatio li-
quore intybi satiui latioris, & paucò vi-
ni albi horis xij. deinde exprimantur, ad-
dicianturque serapij rosa. laxatiui vno.
ij. rhabarb. puluerati. ʒ. ʒ. hoc in decli-
natione est addendum, vt membra robo-
rentur. Excipiantur stillatiuis liquoribus
intybi satiui latioris & buglossi, fiat-
que potio, quæ hora quarta matutina
sumatur.

AUT SIC.

Recipe decocti communis. ʒ. iiij. ʒ. in
quibus

Purgatio
8. aut 9.
die in de-
clinatio-
ne febris.

quibus maceretur horis. xij. corticū my-
robalanorum flauarum confricatarū o-
leo amygdalarum dulc. ʒ. ss. lento deinde
igni fricentur, & colentur, adiectisque
cal. recēns extractæ drac. vj. elect. de suc-
co rosa. drachm. ij. serapij violacei vnc. ss.
fiat potio.

Recipe conseruæ rosa. conseruæ radi-
cis buglos. ana, ʒ. ij. Misceantur, & po-
stridie manè sumantur. Febre soluta, ad
morbi reliquias educendas, fricationi-
bus leuibus eliciatur sudor, & potu vini
albi diluti. Eliciantur & vrinx hunc in
modum. Recipe emulsionis quatuor se-
minum frig. maiorum. ʒ. ij. stillatitij li-
quoris intybi satini latioris. q. s. fiat po-
tio, qua diebus aliquot vtendum. Asperi-
tati autem, & nigredini quoque linguæ
prospiciendum. Fricetur lingua panno li-
neo molli leniter, qui aliquando immer-
gatur muccagini psyllij, aliquando verò
malorū Punicorum succo. Habeatur in-
terdum in ore nucleus pruni carnis non
expers. Os quoque hordei aqua collua-
tur frequenter, nonnunquam & frigida.

AD VIGILIAS.

Recipe serapij de papauere. ʒ. j. stillati-
tij liquoris lactuæ. vnc. iij. pul. diamar-

N 2 gar

Sudo
quando
elicien.
bre etia
soluta.
Sudor
cientia.
Vrin
cientia.

Lingu
asperita
quomo
do pro
ficiend

gar. frig. ꝯ. j. (vt corrigatur mortificatio
 Papaue papaueris) his commistis fiat potio, quæ
 s. corre somni appetente tempore bibatur. Con-
 io. fert & crurum, brachiorumque lotio
 otio cru hunc in modum. Recipe foliorum la-
 im. ctuæ, foliorum cucurbitæ, foliorum nym-
 pheæ, & florum eiusdem, ana. M. j. fo-
 liorum salicis, & vitis, ana. M. j. Ꝣ. Deco-
 quantur in aqua, qua crura, & coxæ ves-
 peri lauentur: habet enim hæ partes ma-
 phreni gnum cum cerebro consensum. Prohi-
 ide quæ bendū prætereà magnum cerebri incen-
 ræfer- diū, ne in phrenitidinē incidat ægrotās,
 ent. hunc in modum. Recipe olei rosa. vnc. iij.
 olei nympheæ. ꝯ. j. Ꝣ. aceti. ꝯ. j. Miscean-
 tur, & fronti, & temporibus applicentur,
 in æstate quidem frigidè, in hyeme verò
 tepidè. Quæ si non contulerint, fiat hunc
 in modum. Recipe vnguenti popul. vnc.
 Auribus ij. ol. nympheæ. ol. rosa. ana, vnc. j. Mis-
 mmittē- ceantur, & fronti, & temporibus appli-
 la. centur, de quæ his in aures aliquid immit-
 Respira- tatur. Prohibenda etiam nimia exicca-
 io impe- tio partium pectoralium, ne inde respi-
 lita ex ni ratio impediatur, & suffocetur laborās,
 nia pectio hunc in modum. Recipe ol. violacei,
 is exicca ol. amygdal. dul. olei nympheæ, an. ꝯ. j.
 tioe quib. Ꝣ. his commistis, inūgatur pectus frigidè
 tuetur. quando vn-
 Pectu- gendum
 quādo vn-
 frigidè.

frequenter, fiant & epithemata hepatis, & cordi superius tradita. Si contigerit hac in febre naturam crifim per fluxum sanguinis è naribus facere, & sanguis plus quàm par fit fluat, sistatur iniiciendo in nares bolum Armeniam cum stillatitiis liquoribus rosa. & plantag. aut admouendo curcubitulas hypochondriis, vtrisque quidem, si ab vtraque fluat nare sanguis: aut illi tantùm quod est eiusdem lateris cum nare è qua fluit sanguis. Laudant quoq; practici succum stercoris asinini, & porci. Plurimùm valet etiam succus lyfmachiz, si inueniatur. Sed hæc fufius sunt tradita Libri primi Cap. xxxj.

Sanguinis è naribus fluitantis remedia.

De febribus Phlegmaticis.

Cap. XI.

FEbris phlegmatica duplex est, continua, & intermittens. Continua frequentior est intermittente, quartana non item.

Quotidianæ febris phlegmaticæ intermittētis Curatio.

Cap. XII.

HAcc febris quotidiana dicitur, quia quotidie inuadit, & ferè totū diem

occupat. Longissimus paroxysmus durat horas xvij. quietis verò horas sex habet, quæ tamen vera quies non est, nam non perfectè quiescit, semper enim fit aliqua effusio, cum materia sit crassa, & lenta. Paroxysmi nonnunquam breuiiores sunt, & tunc maior apparet quies. Signa autem vniuersalia, quibus hæc febris cognoscitur, & distinguitur à tertiana duplici; aut à quartana triplici, hæc sunt. Nam febris hæc cum rigore non incipit, vt tertiana, sed principio sentitur in extremitatibus frigiditas quædam, quæ deinde per totum diffunditur corpus, pèrinde ac si glacies quædam comprimeret. Nulla est, aut certè minima horripilatio, quoniam materia nec pungens est, nec acuta, nisi fortè esset à phlegmate salso. Frigiditati succedit calor mitis propter pituitam, non autem vehemens, vt in tertiana à bile. Nulla, aut perquam pauca sitis est, quæ aliis in febribus multa esse solet. Os habent hac febre laborantes insipidum cum muccagine quadam viscosa. Calorè verò liuidum, pallidum, aut plumbeum. Debilitas vètriculi hanc febrem comitatur ob pituitam: hinc mala concoctio, & vomitus

Signa.

Febris
oxidia
quod
modo di-
guatur
tertia
dupli-
& à 4.
plici.

vomitus phlegmaticus. Splenis quoque dolor, unde nonnunquam illi Hydrops succedit. Pulsus est mollis, debilis, tardus, & in principio paroxysmi inæqualis, & inordinatus. Quantò phlegma aquosius, tantò mollior pulsus est. Quantò verò magis est varium, & è diuersis phlegmatibus compositum, tantò pulsus inæqualior, & inordinatior. Cum verò febris est à phlegmate falso, pulsus non tam inæqualis, ac inordinatus, nec tam mollis, ac tardus. Urina in hac febre principio alba, & tenuis propter materiam crudam: vbi autem materia concoqui incipit, colorata, & turbida euadit. Cum autem concocta est, maior est eius quantitas, & spissitudo, frigus minuitur, calor augetur, accessio prolixior fit. Nam materia concocta, natura facta fortior maiorem materię copiam mouet, hinc fit paroxysmus longior. Sudor in hac febre nullus, nisi in statu vniuersali morbi, & declinatione: nam principij vniuersalis tēpore materia nimis adhuc crassa est, & viscida. Huius febris principium vniuersale longum est, durat enim interdū dies xviij. declinatio quoque longa est, status verò brevis, omniū

Feb
quotidi
na à ph
gmate
io.

Parox
mus c
fiat lo
gior m
teria c
cocta.

verò longissimum est augmentum. His igitur signis omnibus, aut pluribus ex eis apparentibus, non dubitabit quisquam febrem phlegmaticam appellare, præsertim si in corpore humido fuerit, ut in puero, aut senē aut muliere, aut ocioso, & comedone, aut eo qui se vehementer post cibum exercet: aut qui cibis pituitam generantibus victitavit, & hyeme, quo quidem tempore febris hæc potissimum inuadit. Aestate enim rarò contingit, nisi à forti causa. Tam autē victus, quam curandi ratio sit ad humores incidendos, & attenuandos idonea, magis quidem, aut minus pro humorum natura. Adnitatur hoc in affectu Medicus magis morbi causam, quàm morbum tollere, quod non fit in biliosis febribus. In huius febris principio per dies septē, aut octo, victu vtendum tenui. Vtatur itaq; iure pulli cum modico panis, potusq; sit aqua cocta cum saccharo rubro, quod magis ad mellis naturam accedit. In progressu morbi vtatur victu paulò pleniore, quoniam febris hæc longa est. Poterit igitur vti oliuis, capparibus, ouis sorbilibus, iure cicerū rubr. buglossō, betis. Quæ comedet obsonia, condiantur cinnamo

ictusra-
o.

Oliuarū
us.

namomo & croco. Vino quoque licebit
 vti, sed tenui, & oligophoro. Cibus suma-
 tur horis quatuor ante paroxysmū. Vi-
 giliae, & exercitium magis ex vsu sunt,
 quàm somnus, & quies. In accessionis
 principio somnus vitetur. Ad iram quo-
 que ægrotum concitare, non est inutile.
 Curandi ratio potius ab enematis inie-
 ctione auspicāda, quàm à lenientis phar-
 maci sumptione, potissimum si aluus (vt
 conuenit) excrementa non deiciat. Nam
 stercus magis abūdat in crassioribus in-
 testinis, quàm in aliis: impellitur enim
 deorsum à materia biliosa, quæ ad duo-
 denum intestinum nō fluit. Recipe mal-
 uarum, betæ, linozostidos, ana M.j. fur-
 furis frumenti (ad abstersionem mucco-
 sitatum intestinorum) in pāno ligati. M.
 β. florum chamæmeli, & meliloti, ana P.j.
 Decoquantur in s.q. aquæ ad tertias. Ac-
 cipiantur iuris decocti lib.j. β. cas. recens
 extractæ, sacchari rub. ana vnc.j. mellis
 violacei vnc.j. β. olei com. vnc. iij. salis 3.j.
 β. Commistis omnibus fiat enema, quod
 ante pastum infundatur. Postridie verò
 detur medicamentū leniens ad tollēdas
 muccositates ventriculi, & superiorum
 intestinorum hunc in modū. Recipe cas.

Exercitij
 vsus.

Irae vsus.

Biliosa
 materia
 ad intesti-
 num duo-
 denū nō
 fluens.

Enema.

Medica-
 mentū le-
 niens.

recens extractę vnc. j. serapij adianti vnc.
 ℞. excipiantur vnc. iij. ℞. stillatitiorum li-
 quorum buglossi, & graminis, fiatque
 potio, quę sumatur manẽ horis quatuor
 ante pastum. Prandeat deinde ægrotans
 siue potio operata fuerit, siue non, ho-
 ra non insolenti. In morbi progressu non
 vtendum lenientibus medicamentis ex-
 cas. nam hac febre laborantes ventricu-
 lo imbecillo esse solent, cas. autem, si
 quis ea frequentius vtatur, ipsum nimis
 emollit. In febris progressu, quoties al-
 uus excrementa (vt expedit) non deli-
 ciet, vtendum enemate prædicto, additis
 hieræ picræ Galea. 3. vj. quod tamen in
 principio fieri non debet. Hoc etiam
 enemate, adiecta hiera picra vti licebit
 solutiui medicamenti loco, si contigerit
 laborantem adeò debilem esse, vt non ci-
 tra periculum solutiuo pharmaco vtere-
 tur. In hac febre non est timendum ma-
 teriam turgere posse, cùm frigida sit, &
 immobilis, tanta tamẽ esse potest, vt eam
 natura non possit vincere, metusque sit,
 ne ab ea suffocetur. Tunc igitur dan-
 dum medicamentum materiã propriam
 minuens, hunc in modum. Recipe tur-
 peti selecti drach. j. zinzib. ʒ. ℞. (quando
 mate

Cassia ni-
 mis emol-
 liens ven-
 triculum.

Enema so-
 lutiui so-
 co.

Turge-
 re mate-
 ria nõ po-
 test frigi-
 da quãuis
 possit suf-
 focare.

materia valde crassa est, vt est pituita vitrea, zinziberis quantitas augenda, alias minuenda, vt cūm est pituita aquea) sacchari vnc. ij. fiat puluis, qui cum stillatitiis liquoribus adianti & buglossi ad auroram sumatur.

AVT SIC.

Recipe elect. indi maioris drac. ij. serapij adianti vnc. β. communis decocti. q. s. fiat potio, quę ad auroram sumatur. Horis sex post vtrumuis horum medicamentorum sumptum, sumatur lotorium ex vnc. β. sacchari rubr. & vnc. vj. iuris ciccerum rubrorum. Nisi materia valde multa appareat, minuens pharmacum ante coctionē exhibendum non est: nam per medicamentum minuens sumptum materia agitata intumescit, & maiores obstructions parit. Neq; vnquā ferē in hac febre fit crisis, neq; materia ad unicam criticā expulsionē seruatur: est enim crassa, lēta, ob id valde tarda. Quamobrē morbi potiū solutio fit, vt ait Gal. Dato igitur medicamento minuente, aut non dato, quia non fuerit necesse, iuuāda natura ad humorum concoctionem attenuatibus, & incidētibus, in principio quidē debilibus, progressu verō fortioribus,

Minora-
tius cur
non ven-
dum ante
materie
cōcoct.

Crisis in
quotidia-
na inter-
mittente
nunquā.

Humorū
prepara-
tio.

& val

& valentioribus, gradatim ascendendo, hunc in modum.

Recipe mel. rosa. vnc. j. ꝑ. stillatitiorum liquorum, adiantri, buglos. an. vnc. j. ꝑ. Miscceantur, & à ieiuno diluculò sumantur. Repetantur aliis quinq; diebus. Recipe Aromatici rosa. vnc. j. ꝑ. vtatur cum serapiis. Die septimo sumat ægrotus alterũ ex medicamētis solutiuis paulò antè traditis. Debemus enim partim concoquere, partim euacuare. Déinde vbi dies aliquot quieuerit, materia rursus hunc in modum concoquatur. Recipe oxymel. simpl. mel. rosa. colati, ana vnc. j. serapij de duabus radic. vnc. ij. ꝑ. stillatitiorum liquorum fœniculi, intybi satiui latioris, buglos. an. vnc. ij. Miscceantur, & à ieiuno per triduum sumantur diluculò. Recipe aromatici ros. vnc. ꝑ. vtatur cum serapiis. Repetantur hæc tribus aliis diebus. Déinde vacuetur. Recipe turpeti selecti. ꝑ. iiij. zinzib. ꝑ. j. sacchar. drach. ij. puluerata iure cicerum rub. excipiantur, & ad auroram sumantur. His factis, & non ante, sit Medicus sollicitus de robore cerebri, & vetriculi, & cordis tuendo hunc in modum. Recipe conferuæ adianti, conferuæ ros. ana vnc. ꝑ. aromatici ros. in molliꝑ

Quando
partim co-
quendum
partim e-
uacuādũ.

Roboran-
tia cere-
brũ, cor,
& ventri-
culum.

mollis elect. forma compositi, vnc. ij. pul. Conditū.
 elect. de gemmis (propter cor) pul. diar-
 rhodi abb. ana ʒ. j. corallij rub. ʒ. iij. sac-
 char. q. s. fiat conditum auro coopertum,
 quo frequenter vtatur. Aut vnguento
 sequenti vngatur ventriculi regio. Re- vnguen-
tum.
 cipe ol. absinth. ol. nardini, ol. mastichini,
 ol. ex coroneis, ana vnc. j. sem. coralij rub.
 galangæ, caryophyllorum, menthæ sic-
 cæ, cardamomi, ana vnc. j. ʒ. ros. rub. ʒ. ij.
 ceræ parum, fiat vnguentum, quo ventri-
 culi regio vngatur manè & vesperi ante
 pastum. Aut ventriculo sequens admo-
 ueatur emplastrum. Recipe emplastri de
 mastich. emplastri pro stomacho, an. vnc.
 j. coral. rub. galangæ, ana ʒ. j. subigantur
 cum oleo nardino, singaturque empla-
 strum in scuti stomachalis figuram, quod
 ventriculi regioni ante pastum applice-
 tur. Cæterum dum cibus ingeritur au-
 feratur, ne prohibeat cibum in ventricu-
 li fundum descendere, propter vim astringen-
 di, qua præditum est. Aut hunc in
 modum paretur sacculus qui ventricu- Sacculus
ventricu-
lum robo-
rans.
 lo admoueatur. Recipe menthæ siccæ,
 absinthij sicci, sisymbrij, ana M. ʒ. rosa-
 rum rub. flor. rorismar. ana P. j. coriā-
 dri præparati vnc. sem. caryophyllorum.
 ʒ. ij.

3.ij. maceris 3.j. insuantur hæc pulu-
 ta in panno sericeo raro, & rubro, singa-
 tûrque; sacculus acu interpunctus in scu-
 ti (vt loquuntur) stomachalis figuram,
 qui super ventriculi regionem defera-
 tur. Rursus ubi ægrotus dies aliquot
 quieuerit, humores hunc in modum
 concoquantur, morbus enim est diutur-
 nus. Recipe serapij byzantini, serapij de
 rad. serapij adianti, ana vnc.ij. stillatio-
 rum liquorû, absinthij, fœniculi, buglof-
 si. an. vnc. iij. Misceantur, & à ieiuno per
 quatrimum diluculo sumantur. Recipe
 elect. diamoschi dulc. vnc. j. vtatur cum
 serapiis. Repetantur hæc aliis quatuor
 diebus. Hac in febre raro fit sanguinis
 missio, nisi laborans sanguine admodum
 abundare videatur, sitque vrina rubra,
 tunc poterit sanguis in exigua tamen
 quâritate mitti, cum lata diductione ve-
 næ. Probat in huius febris curatione
 vomitus, sed non ante septimum, aut o-
 ctauum diem, nam ante hos dies mate-
 ria valde cruda est, quæ non euomeretur
 sine magno & dolore, & labore. Tutò
 autem potest prouocari vomitus, signis
 concoctionis apparentibus. Post igitur
 septimum diem, præsertim si faciliè vomat
 labor

Morbus
 diuturnus
 est quoti-
 diana.

Humorû
 præpara-
 tio.

Venæ se-
 ctio rara.

vomitibus
 post 7. aut
 8. diem &
 apparere
 cōcoctio-
 ne.

laborans, atque adfit nausea, aut apparentibus coctionis signis prouocetur vomitus, ante paroxysmum, leuat enim ipsum, & minuit, vel in augmento paroxysmi circa ipsius principium, non autem in principio paroxysmi: nam tunc est magnum frigus. Hunc autē in modum eliciatur. Recipe seminis atriplicis, seminis anethi, seminis raphani, ana vnc. j. Decoquantur in s. q. aquæ vsq; ad dimidij consumptionem. Accipiantur iuris decocti vnc. vj. oxymel. simpl. aut scillini, si valde sit crassus humor, vnc. j. ss. Commista hæc bibantur tepida ante paroxis. vt dictum est. Quod si vomitus temporibus illis elici non potuerit, cibetur æger raphanis & piscibus salitis, & sumantur prædicta post cibum. Vrina quoque elicienda, per quam aliquid de materia propria morbum faciente euacuari potest, id quod efficiet asarum, nam aperit. His omnibus peractis, perseuerante febre, si tædeat ægrotantem tot pharmacorum, & serapiorum, vtatur sequenti apozermate. Recipe quinque radicum com. ma ceratarum in aceto, ana vnc. ss. quinque herbarum capil. pimpinellæ, cassuthæ, an. M. j. pentaphylli, filipendulæ, absint. ana M. ss.

Vomitū
cientia.

Vomitū
vt prouo
cetur pi
scibus sa
litis.

Vrinan
cientia.

Apoze
ma.

M.ß. buglos. cum rad. M. j. vuarum passa-
 rum detractis vinaceis vnc. j. seminum
 apij, anisi, fœniculi, ana drach. ij. quatuor
 seminum frigid. maiorum, ana drach. ß.
 cicerum rub. M.ß. trium florum com. an.
 P. j. medullæ cnici, agar. in pastillorum
 formam redacti, ana drachm. vj. turpeti
 selecti. vnc. ß. zinzib. drachm. j. polipodij.
 quer. vnc. j. foliorum sennæ oriental. vnc.
 sem. Decoquantur in s. q. aquæ tantisper
 dum absumatur dimidium. Accipiantur
 iuris decocti lib. ij. adiectis que sacchar. &
 melle, dulcedo indicatur, fiatq; in zula-
 pij modum, quod depuretur, deinde ad-
 iectis cinnamomi selecti drach. iij. iucun-
 diore & odore, & sapore reddatur. Eo
 utatur laborans dies sex appetente dilu-
 culo. Propter longitudinem morbi de-
 bilitantur ventriculus, & hepar: hinc &
 prima & secunda concoctio malè per-
 ficiuntur, quo fit, ut & pedes, & crura in-
 tumescere videantur; immincâtque aquæ
 inter cutem periculum, cui hunc in mo-
 dum occurrendum. Recipe corticum
 radic. cappar. vnc. j. quinque rad. com. ma-
 ceratarū in aceto, ana vnc. ß. eupatorij,
 pentaphylli, filipendulæ, absinth. ana M.
 ß. quinque herbarum capil. pimpinellæ,
 ana

Pedes &
 crura cur
 intume-
 scant.

Apoze-
 ma solu-
 tium.

ana, m. j. asari, casia lignea, ana, drachm. ij.
 cicerum rubr. m. sem. seminum anisi, apij,
 foeniculi, ana drachm. ij. quatuor semi-
 num frigid. maiorum, ana drachm. sem.
 florum sambuci, & genistae, ana, p. j. sem.
 trium florum com. ana p. j. medullae cni-
 ci (ducit aquosum humorem, ob id in
 maiori quantitate ponendum est) vnc. j.
 polypo. quer. foliorum senne orientalis,
 ana, drachm. vj. agar. in pastillorum for-
 mam redacti vnc. ss. corticum myrobala-
 norum, cepularum, & empeliticarum, con-
 fricatarum oleo amygdalarum dulc. ana,
 ʒ. ss. Decoquantur in ss. aquae donec di-
 midium absumatur. Accipiantur iuris
 decocti libr. ij. adiectisque saccharo, &
 melle fiat serapium mediocriter coctum,
 quod depuretur, in eo deinde maceren-
 tur rhabar. selecti drachm. iij. quae horis
 post duodecim exprimantur. Postremo
 adiectis cinnamomi selecti drach. ij. spi-
 cae nardi, & iunci odorati, ana, drach. ss.
 suauiore & odore, & sapore reddatur.
 Eo utetur laborans diebus v. appetente
 diluculo. Porro quoniam appetitus hac
 in febre deiecitur, eum hunc in modum
 excitabimus. Recipe serap. de absinth. ʒ.
 iij. sumantur ante pastum per horam ma-

Appeten-
 tiam exci-
 tantia.

nè, & vesperi duo aut tria cochlearia: aut vinum absinthile bibatur: & id potissimum in declinatione. Cùm autem ægrotus debilis relictus est & conualefcit, vt maturius reficiatur, vtatur aromatic. ros. 3. ij. s. horis ante prædium & cœnā duabus. Vtatur & pil. sequentib. Recipe pil. alephang. 3. iij. agarici in pastillorum formam redacti. 3. j. s. mastich. 3. s. Excipiantur mel. ros. finganturque pil. vj. è 3. de quibus fumantur tres per horam ante cœnam bis, aut ter in hebdomada. Et non solū his pil. vtantur, qui ab his febribus reualefcūt, sed & ab aliis omnibus. Si verò videatur aliqua caliditas in hepate relictā, quod rarò in febribus phlegmaticis contingit, sæpe autem in biliosis, addatur prædictis pilul. rhabar. & oxyphœnicwn, ana drach. semis.

De Febre Phlegmatica, in qua Melancholia admista cum Pituita est. Caput XIII.

Signa. **F**EBris hæc inuadit cum frigore, putatq; ægrotans ossa sibi frangi, quod propter melancholiæ grauitatem contingit.

tingit. Materiæ communes & enemati-
bus, & lenientibus medicamentis in fe-
bre superiore proxima traditis vacuen-
tur, serapia autem & solutiua pharmaca
non solum pituitam concoquant, & va-
euent, sed & melancholiam, proceden-
do gradatim à minus incidentibus, ad
magis incidentia & aperientia. Materia
igitur hunc in modum concoquatur.

Curatio.

Recipe oxymelitos simpli. ℥. iij. stillati-
tij liquoris bugloss. (propter melācholiā)
℥. iij. stillatitij liquoris sceniculi vnc. ij.
Misceantur, & adiecto cinnamomo ori-
gratiora reddantur, quibus per biduum
ægrotus diluculò utetur, Reperantur &
aliis quatuor diebus. Recipe cathol. 3.
vj. confect. Hamech. drachm. j. sem. dia-
phœnici * vnc. ij. (plura sunt, quæ pitui-
tam respiciunt, nam nos ponimus cam
dominari aliis) mellis rosa. coll. vnc. j.
communis decocti ℥. iij. sem. adiectis in
eò cassuthæ, florum bugloss. & circij, ana
r. j. sennæ, thymi, & epithymi, ana 3. j. fiat
potio, quæ hora quarta matutina su-
matur. Recipe conferuæ rad. buglossi, 3.
sem. pul. diamoschi dulc. 3. s. Miscean-
tur, & postridie manè sumantur. Cùm
autē dies aliquot ægrotus quieuerit, rur-

Humorū
præpara-
tio.Purgatio
* 3. ij.

Humorū
præpara-
tio.

sum materia hunc in modum cōcoqua-
tur. Recipe oxymelitos compositi ℥. ij.
serapij de bugloss. ℥. j. stillatitiorum li-
quorum, fumarizæ, absinthij, sceniculi, an.
℥. j. Misceantur, & adiecto cinnamomo
sapore suauiore reddantur, quibus ægro-
tus per triduū diluculò vtetur. Reperan-
tur hæc altero triduo. Vacuetur deinde
sumpto medicamēto solutiuo prædicto.

AUT SIC.

Pill.

Recipe pilul. de agar. ℥. ij. pil. indarum
℥. ℞. Excipiantur stillatio liquore bu-
glossi, singatūrque pilul. vij. quæ circa
noctis dimidium sumantur. Postridiē su-
matur bolus paulò antè traditus. Inter-
eà augmenti vnuiuersalis præsertim, &
status tempore cor hunc in modum ro-
borandum.

Corrobo-
rantia.

Recipe conseruæ rad. circij. conser. bu-
glossi, corticis citri saccharo conditi. ana,
vnc. sem. conseruæ rosarum, conseruæ
violarum, (propter febrem, neque enim
est tantopere negligenda, vt nihil non,
quod eam respiciat, addamus, quod tra-
men in minori quantitate esse debet,) an.
℥. j. ℞. pul. elect. de gem. pul. electarij da-
moschi dulc. (quod si desit, eius loco pli-
ris cum moscho) pulueris diarrhodi Ab-

batis,

Conditū.

batis, ana 3. j. fragmentorum pretiosorum communium, an. 3. j. margaritarum 3. ij. bracteas auri x. sacchar. quantitate sufficienti fiat conditum, quo saepe utatur. In declinatione verò, & non antè, cor hunc in modum roboretur.

Recipe pul. diarrhod. abb. pul. diamoschi dulc. ana 3. j. ʒ. pul. aromatici rosa. maior. 3. iiij. conferuæ rosa. corticis citri sacchar. conditi, ana 3. j. ʒ. sacchari dissoluti in stillatitio liquore buglossi, quantitate sufficienti fingatur electar. solidum in rhomborum figuram, sintque singuli rhombi ponderis 3. ij. è quibus sumatur vnus duabus, aut tribus horis ante pastum. Quo deglutito, bibatur parum vini diluti. Post declinationem, vbi reualescere cœperit, vt maturius reficiatur, utatur pil. sequentibus.

Elect. co
roboran

Recipe pil. alephang drachm. ij. agar. in pastillorum formam redacti 3. iiij. foliorum sennæ orientalis drachm. j. Excipiantur serapio de buglossio, finganturque pilul. vj. è drachm. de quibus tres sumat per horam ante cœna alternis diebus. Robur autem ventriculo hac in febre addatur, præsidii in febre proxima superiore traditis.

Pill.

Febris Phlegmatica quotidiana à pituita mista cum bile, hoc est, a phlegmate salso Curatio.

Cap. XIII.

Curatio. **H**Ac in febre materiæ communes vacuentur, & enematibus, & lenientibus medicamentis traditis in febre à bile vitellina proueniente. Cōcoquant autem serapia, & vacuent solutiua medicamenta non solum pituitam, sed & bilem, magis quidem aut minus, prout ipsa cum pituita miscetur. Nam si solam pituitam vacuarem, ferueret, fureretque bilis, & quoddam aliud febris genus longè periculosius excitaret. Si verò sola bilis educeretur, pituita incrudaretur. Itaque danda sunt mista medicamenta. Materia autem si multa appareat, non expectata coctione, detur medicamentum utranque minuens hunc in modum.

Purgatio non expectata coctione. **R**ecipe rhabar. selecti 3. j. cinnamomi gra. v. agarici in pastillorum formam reducti ʒ. iij. propterea quod superat pituita bilem, datur agaricus in maiori dosi, macerentur in oxymelite simpl. & stillatitiis liquoribus intybi satiui latioris, & bu

& buglossi horis duodecim: deinde ex-
primantur, adiectis que cas. recens extra-
ctæ 3. iij. mellis rosa. col. 3. j. communis
decocti 3. iij. s. fiat potio, quæ sumatur
ad auroram horis sex, ante lotorium su-
perius sæpe commemoratum.

A V T S I C.

Recipe cas. recens extractæ. 3. s. dia-
phœnici 3. ij. electarium de succo rosa. 3.
j. pro bilis copia possumus aut augere,
aut minuere doses, mellis rosa. col. vnc. j.
Excipiantur com. decocti 3. iij. s. fiatque
potio, quæ ad auroram sumatur.

A V T S I C.

Recipe pil. aggreg. respiciunt vtran-
que materiam, magis tamen pituitosam
3. iij. Excipiantur stillaritio fœniculi li-
quore, singanturque pil. vij. quæ circiter
noctis dimidium sumantur. Dato medi-
camento materiam minuente, aut non
dato, si forte dari non expediebat, mate-
riam hunc in modum concoquamus. Re-
cipe serapij acetati simpl. 3. ij. mellis ros.
col. 3. j. stillaritiorum liquorum absinth.
intybi satiui latioris. fœniculi, ana 3. j. s.
cinamo. parū, saporis gratia. Misceantur,
& à ieiuno per triduum sumantur dilucul-
lo, Repetantur & aliis quatuor post die-

Pilular
aggreg.
vis.

Humori
pra para
tio.

bus. Vacuetur deinde sumpto aliquo de solutiuis medicamentis prædictis. Inter-
 eà in augmento & statu vniuersali par-
 tes principes hunc in modum roboren-
 tur. Recipe conseruæ rosarum, conseruæ
 buglossi, conseruæ adianti, ana ℥. ℥. pul.
 diarrhodi abb. respicit vtranque mate-
 riam. 3. ij. manus Christi cum vnionibus
 3. ij. pul. elect. de gem. pul. diamoschi dul.
 ana ʒ. ij. fragmentorum communium
 pretiosorum an. ʒ. j. bracteas auri, si sit
 diues, decem. sacchar. q. s. fiat conditum
 auro coopertum. In declinatione verò
 hunc in modum robur eisdem addemus.
 Recipe pul. diarrhod. abb. pul. diamoschi
 dul. ana 3. j. ℥. corallij rubr. ʒ. ij. sacchari
 dissoluti in stillatitio liquore rosa, q. s. fin-
 gatur elec. solidum in rhomborum figu-
 ram, sintque singuli rhombi ponderis 3.
 ij. è quibus sumatur vnus duabus, aut
 tribus horis ante pastum manè, & vespe-
 ri. Cùm autem ægrotus dies aliquot
 quicauerit, materia rursus hunc in mo-
 dum concoquatur.

Recipe serapij intybi latifolij compo-
 siti. 3. ij. mel. rosa. col. 3. j. ℥. serapij adian-
 ti 3. j. stillatitiorum liquorum absinthij,
 foeniculi, cichorij, ana 3. iij. Misceantur,
 odorisque

oborā-
 a partes
 principes

onditū.

le&. foli
 i cor ro
 orans.

tumorū
 apara-
 o.

odorisque & saporis gratia parum cin-
namomi adiciatur, & à ieiuno per tri-
duū sumantur. Repetantur & altero tri-
duo. Vacuetur deinde sumpto aliquo ex
prædictis medicamentis solutiuis. His o-
mnibus peractis, si perseveret febris, &
denuo materiam concoquere opus sit,
utendum serapiis proximè dictis, muta-
to duntaxat serapio de intybo latifolio,
composito in serapium byzātinum. Post
declinationem febris, ubi reualescere æ-
grotus cœperit, ut maturius reficiatur,
utatur pil. sequentibus. Recipe pil. ale-
phang. 3. ij. ʒ. agarici in pastillorum for-
mam redacti 3. j. rhabar. selecti, oxyphœ-
nicon, ana scrupul. ij. Excipiantur serapio
rosa laxatiuo, finganturque pil. vj. ē 3.
de quibus sumantur tres alterius diebus
per horam ante cœnam.

Pil. sumē
de alter-
nis dieb².

*Lipiria, & hepiala febrium (ex Ara-
bum magis, quam Galeni sen-
tentia, ut etiā multa ante
dicta) Curatio.*

Cap. XV.

HAc quoque febres de genere quo-
tidianarum intermittentium sunt.

O 5

Verum

Hepialæ
& Lipiriæ
differen-
tia.

Causæ.
Hepialæ.

Pituita in
musculo
putrescens

Verum in Hepiala interiora in toto pa-
roxysmo, excepto corde frigent, exteriora
verò calent. In Lipiria contra est. Fit
Hepiala à phlegmate vitreo, quod vel in
ventriculo, vel in hepate, vel in liene, vel
aliquo alio viscere interiore, puta in ali-
quo interiore musculo putret pro parte
aliqua sui, pars verò altera non putret.
Vapores autem à parte putrescente in
exteriores corporis partes elati, in illis
calorem excitant. Pars autem, quæ non-
dum putruit, agitata, frigoris in interio-
ribus causa est. Antè quàm autem à na-
tura agitaretur, non infrigidabat, quòd
ei loco in quo quiescebat, assueta, & fa-
miliaris foret.

Lipiriæ
causæ.

Lipiria fit à phlegmate quoque vi-
treo, in interiore aliquo viscere putre-
sciente: sed phlegma illud crassum non
est, sed aqueum, & bili permistum, quod
in interioribus putrescens, ibi calorem
excitat: vapores autem, qui exteriùs fe-
runtur, quoniam sunt debiles, nec mul-
ti, citò frigescent: quo fit, vt exteriora
frigeant, interiora verò caleant.

Materiæ communes & enematis,
Curatio. & lenientibus medicamentis traditis in
superioribus febribus phlegmaticis va-
cuentur

cuentur, dictis quoque ibidem medicamentis solutiuis vtendum. Concoquatur autem materia & vacuetur, vt dictū est, incipiendo à minus incidentibus, & attenuantibus, vt ab oxymelite simpl. stillatitiis liquoribus fœniculi, buglossi, & absinthij, adiecto cinnamomo odoris, & saporis gratia, ascendendo gradatim ad magis incidentia, attenuantia, & aperientia, vt ad serapium de duabus radicibus, postremò ad oxymeli compositum, cum stillatitiis liquoribus prædictis. Intercà sollicitus sit Medicus de robore partium internarum: hunc igitur in modum roborandæ. Recipe corticis citri saccharo conditi. ℥. j. conseruæ rosarum, conseruæ adianti, ana, ℥. β. aromat. rosar. maior. in elect. mollis formam compositi. ℥. β. pul. diamoschi dulc. ℥. ij. pul. elect. de gem. ℥. j. β. Excipiantur serapio conseruationis corticis citri, fiatque conditum auro coopertum, quo vtatur sæpe laborans & in paroxysmo, & extra paroxysmum. Extrinsecus autem ventriculus roboretur, admotis præsidiiis in superioribus febribus phlegmaticis dictis. Porro quoniam pituita hæc vitrea in intestina nonnunquam decumbit,

Humorū
præpara-
tio.

Conditū
partes in-
ternas ro-
borans,
quo vtē-
dū est in
paroxys-
mo & ex-
tra.

Colici do- bit, dolorémque efficit colicum, id si
loris cu- hac in febre cōtigerit, ei hūc in modum
ratio. medebimur. Recipe maluarum, helxi-
nes, florum chamæmeli, brassicarum

Enema.

rubrarum, ana. M. j. medullæ cnici drac.
vj. centauri minoris M. j. seminum ani-
si, aneti, fœniculi, ana, drac. ij. Deco-
quātur in s. q. aquæ, aut iuris omaforum
coctorum ad tertias. Accipiantur iuris
decocti, lib. j. cas. sacchar. rub. ana. ʒ. j.
mel. anthosati. ʒ. j. ʒ. hieræ Gal. aut dia-
phœn. ʒ. vj. olei chamæ. vnc. iij. salis fossi-
lis, drachm. j. ʒ. Commistis omnibus fiat
enema, quod ante pastum iniiciatur. A-

Agaricus
cur non
miscēdus
enemati
bus.

garicus colico dolore non miscēdus ene-
matibus, intestina enim lædit. Conferet
& plurimum sequens enema.

Galli an-
nosi deco-
ctio pro
clistere.

Recipe gallum vnum annosum, fati-
getur, sepēque verberetur, tandem ca-
put abscindatur, sanguisque effluere sin-
atur. Deinde in s. q. aquæ decoquatur, ad-
iectis medul. cnici, polypod. quer. ana, ʒ.
vj. semin. anisi, anethi, fœnic. ana, ʒ. ij. flo-
rum chamæmel. & meliloti, ana. P. j. ʒ. ac-
cipiatur iuris decocti lib. j. adiectisque
saccha. rub. mel. rosa. col. ana, ʒ. j. hieræ
Gal. ʒ. ʒ. ol. anethi. ʒ. iij. fiat enema, quod
ante pastum iniiciatur. Interea verò dum

paran

parantur enemata, si laborans ingenti dolore afficiatur, sequenti fotu foueatur. Recipe althææ, florū chamæmeli, & me- Fotus.
 liloti, ana. M. j. ß. seminum lini, & fœno-
 græci, ana. ℥. ij. Decoquantur in aqua,
 qua calida foueatur venter. post fotum
 vngatur ol. chamæ. & aneth. æquis por- Vnctio.
 tionibus mistis. Hoc quoque mox ini-
 ciatur enema. Recipe olei chamæmeli,
 ol. aneth. ana, libr. ß. fiat enema, quod Enema.
 post fotum, & vnctionem iniiciatur, post
 hoc, suprà dicta ad perfectam curatio-
 nem addantur.

Quotidianæ febris continuæ Curatio.

Caput XVI.

IN hac febre humor intra venas pu- Victus ra-
tio.
 tret. Victus ratio sit tenuior, quam
 in intermittente, minúsque ad calidum,
 & siccum declinet. Vino igitur non v-
 tatur, nec odoramentis. Cibus autem
 exhibeatur ægroto, quo tempore minus
 affligitur. Id autem tempus accuratè ob-
 seruandum. Materiæ communium
 eductio, materiæ propriæ minutio, con- Curatio.
 coctio, & eradicatio, remediis in Febre
 quotidiana intermittente traditis fiant,
 aucta

aucta in serapiis cōcoquantibus serapij
intybi satiui latioris quantitate. In con-
ditis quoque diarrhodi abb. & conseruæ
rosa. quantitas augeatur. Pilul. alephang.
quæ reualescentibus, vt maturius refi-
ciantur, exhibentur, addantur refrigera-
tionis gratia, ad reprimendam aromatum
caliditatem myrobalani, aut aliud eadem
facultate præditum.

Myroba-
lani cali-
ditatem
reprimē-
tes.

*Febris Syncopalis ab humore phle-
gmatico Curatio. Cap. XVII.*

HAcc febris sic dicta est, quòd in pa-
roxysmo soleat superuenire Synco-
pe, & maximè circiter vesperam pituitæ
accommodam, si quidem febris intermit-
tens sit: si verò cōtinua fuerit, in exacer-
batione Syncope contingere solet.

Sunt quoque hæ febres de phlegma-
ticarum genere interdum, à multa pitui-
ta venenata, à qua putrescente venenati
vapores ad cor efferuntur, à quibus spi-
ritus læduntur. Hæ autem febres magna
ex parte lethales sunt, quoniam medica-
mento solutiuo materia vacuari sine pe-
riculo non potest.

Causæ.
Pituita
venenata.

Prognos-
ticum.

Medicamentum nanque solutiũ ma-
teriam illam generatam magis agitaret,
quàm

quàm in paroxysmo agitari soleat, quare & grauiorem Syncopen induceret. Non sunt igitur danda neque minuentia <sup>Minora-
tina & e-
radicantia</sup> medicamenta materiam propriam, <sup>car vitâ-
da.</sup> neque eradicantia, sed tantum lenientia alium, atque enemata ad materiarum

communium vacuationem. Duo traduntur huius febris curandæ modi. ^{Curatio.} Pri-

mus à Gal. qui iubet ægrotantem frictionibus validis panno aspero per triduum fatigari, excepto somni tempore, qui quidem somnus brevis esse debet. <sup>Somnus
brevis.
frictionis
modo.</sup> Primum fricentur pedes, & crura, deinde reliquum corpus ascenden-

do vsque ad brachia, & manus, quæ etiam fricentur, deinde collum, dorsum denique, & pectus. Fricentur autem, & dorsum & pectus obliquè, latera versus, vt à corde vapores auertantur: cæteræ autem partes rectè deorsum versus. Pannus autem, quo fricatur pectus, suffiatur caryophyllis, agallocho, & cortice citri super prunas incensis. <sup>Suffitus
pro pânis
ad frictio-
nem.</sup> Toto autem hoc triduo, quo fricatur, vtatur solùm aqua mulsæ cum hyssopo: huncque tenuissimum victum, si vires permittant, ad septimum vsque diem ferat.

Secundus modus ab Auerroë, & <sup>Auerrois
curatio.</sup>

Alexan

Alexandro traditur, iubentibus hanc febrem curari serapiis incidentibus, attenuantibus, aperientibus, & medicamento solutiuo debili, & forti: quale est turpetum, quod cum zinzibere forte est: si verò in pauca quantitate detur, debile est. In summa, ægrotantis cubiculum sit lucidum, moderatè autem calidum, ac frigidum. Nam si calidius fuerit, vires resoluetur: si verò frigidius, per ipsum obstructio fiet. Si calidius fuerit, alteretur in frigidantibus superiùs sæpe commemoratis: sin frigidius, temperetur igne facto ex roremarino, iunipero, & id genus aliis aromaticis lignis. Fiat & hic suffitus in cubiculo.

Aeris frigidioris
& calidioris incommoda.

Suffitus ante paroxysmum.

Recipe thuris, mastichis, ana vnc. j. corticis citri sicci vnc. ss. styracis calamitidis, agallochi, cariophyll. ana, drach. iij. ex his leniter contusis suffitus fiat paulò ante paroxysmum. Aegrotantis cubiculum ne sit in loco humido, aër enim humidus illi obest. Utatur vino albo oligo: hore à principio, quamuis in aliis febribus non detur, nisi apparentibus concoctionis signis. Cibus sit paucissimus, sed qui sæpe exhibeatur, sitque cooctu facilis, ut ouorum vitelli, pulli parui,

ui, pulli contusum, aut stillatus liquor ex pullo conciso in frustula, & contuso, stillatitio rosarum liquore rigato, ac vino albo, caryophyllorum, santalorum, & cinnamomi puluere consperso. A principio, aut certè post fricationes, cor sequenti epithemate roborandum.

Recipe stillatitij liquoris buglossi, stillatitij liquoris cirsij, stillatitij liquoris melissophylli. ana. libr. ss. agallochi drachm. ij. corticis citri sicci drachm. j. ss. croci drachm. ss. His commistis, fiat epithema cordi panno in chermes tincto immerso, & admoto. Deinde fingatur sacculus, qui cordis regioni semper adhareat hunc in modum.

Epithema
pro corde.

Recipe melissophylli, florum buglossi, florum cirsij, an. P. j. ss. caryophyllorum: cinnamomi, agallochi, ana 3. j. ss. santalorum omnium, an. 3. j. rosar. rubr. 3. ss. croci 3. ij. cocci infector. drachm. j. moschi, ambari, ana 3. j. Insuantur hæc puluerata panno sericeo rubro, & raro, fingaturque sacculus acu interpunctus, in cordis figuram, cuius pars angustior infrà, latior suprà, dum cordi admouetur, collocetur. Materix communes sequenti enemate vacuètur. Recipe iuris decocti hor-

Sacculus
interpū-
ctus in cor-
dis figu-
ram.

dei, & fursuris libr. j. vitellos duos ouorū,
 sacchari rub. ʒ. j. olei com. ʒ. iij. His cōmi-
 stis fiat enema, quod ante pastū infunda-
 tur. Hac febre laborātes neque meiendi,
 neque alui exonerandæ causā surgant è
 lecto, ne motus moueat humores, syncō-
 péq; mox sequatur. Prohibeātur à somno
 syncopes tempore. Materia eiusmodi se-
 rapiis concoquatur. Recipe oxymelitos
 simp. ʒ. iij. stillatitiorum liquorū buglos-
 si, fœniculi, hyssopi, ana ʒ. ij. Misceantur,
 & à ieiuno per biduum sumantur. Re-
 petantur autem & aliis quatuor diebus.
 Déinde vtatur sequenti medicamēto so-
 lutiuo. Recipe turpeti selecti ʒ. ʒ. zinzib.
 gra. vj. sacchari ʒ. ij. Puluerata hæc stilla-
 titio buglossi liquore excepta ad auro-
 ram sumantur. In morbi progressu, per-
 seuerante febre, & constante virtute, vtē-
 dum serapio de duabus radic. & stillati-
 tiis liquoribus fœniculi & buglossi, sicq;
 déinceps ascendendo à minus incidenti-
 bus ad magis incidentia, attenuantia, &
 aperientia, vt in superioribus febribus
 phlegmaticis dictum est.

Febris Syncopalis à bilioso humore

Curatio. Cap. XVIII.

Fit

FIt hæc febris à bile supra modum tenui, & venenata in corpore iuuenili, macro, raræ texturæ, & bilioso. Si igitur quispiam in paroxysmi principio syncopem patiatur, & talis fuerit, qualem descripsimus, certò à bile esse, non à phlegmate possum⁹ affirmare, idque maxime si tempus anni, aut Aestiuum, aut Autumnale fuerit, quibus quidem temporibus in eas temperaturas grassari solet. Adde quòd si sit intermittens, tertio quoque die paroxysmum facit: sin continua, exacerbationem. Plerumque lethalis est, & vix ad quartum paroxysmum peruenit, quin iugulet. Aer cubituli, in quo decumbit ægrotans, ad humidum, & frigidum declinet aut natura, aut arte. Prohibeat Medicus quanta poterit diligentia, nimiam euaporationem, quæ multa contingere solet in corporibus raris, virēsque immittatur igitur in balneo, in stillatio rosarum liquore madefacto inuoluatur: aut, quod conducibilius videtur, inuoluatur linteo puluere è rosis siccis conferso. Cibum sumat ægrotans paulo ante paroxysmū. Quòd si tūc non licuerit,

Causa.
Signa.

Prognosticum.

Paroxysmus & exacerbatio quomodo differant.
curand ratio.

Balneum ex stillatio rosarum liquore. Linteum inuoluendum in aqua rosarum madefacto.

in ipsius paroxysmi principio. Cibus autē sit vitelli ouorū cum omphacio, panis

Panata.

in minutissimas partes, veluti in scobem redactus & coctus (panatā vulgò appel-

Ordei cre-

nor cum

succo ma-

i punici.

lant) hordei cremor cum malorū Puni-

corum succo, aut ius stillatitium ex car-

nibus pulli irrigatis stillatitiis liquorib⁹

rosarum, oxalidis, & buglossi. Vinum bi-

batur acerbum, & ponticum, dilutū aqua

frigida, aut iure decocti cirsij radice. Ex-

tra pastum vtatur aqua hordei cum zu-

lappio rosa. In primis, quanta poterit Me-

dicus maxima diligentia syncopæ occur-

rat, eique hunc in modū medeatur. Re-

cipe manus Christi cum vnionibus, &

santalidis ʒ. ij. vtatur frequenter. Vtatur &

sequenti condito. Recipe conferuæ ro-

far. conferuæ rad. cirsij, ana ʒ. ij. corticis

citri saccharo conditi drachm. ij. fragmē-

Conditiu.

Corrobo-

rantia.

Recipe pul. diamargat. frig. ʒ. ij. coral-

lij rubr. drachma. ʒ. compositionis al-

chermes, cōpositionis, de hyacintho ana

scrupul.

scrupul. j. serapij de acetositate citri vnc. j. excipiantur stillatitiis liquoribus oxalidis, & buglossi, fiatque potio, quæ syn-
copes tempore sumatur. Non fiant hac
in febre fricationes, quoniam humores
nimium subtiles sunt, & tenues. Vacuen-
tur autem materiæ communes aut bala-
nis, vt superius sæpe dictum est, immis-
sis, aut enemate, aut medicamento leniente
sumpto hunc in modum.

Fricatio-
nes cur-
vitandæ.

Recipe maluarum, violarum, althææ, Enema.
betæ, ana Manipul. j. pruna xij. foliorum
lactucæ Manip. ss. Decoquantur in suf-
ficienti quantitate aquæ ad tertias. Ac-
cipiantur iuris decocti libr. j. cas. recens
extractæ, sacchari rub. ana vnc. j. olei vio-
lacei ʒ. iij. Commistis omnibus fiat ene-
ma, quod ante pastum iniiciatur. Le-
niens autem medicamentum huiusmodi
sit. Recipe pruna damasc. x. zizipha. vij.
vuarum passerarum detractis vinaceis ʒ.
ss. oxyphœnicen ʒ. j. Decoquantur in
sufficienti quantitate aquæ donec dimi-
dium absumatur. Accipiantur iuris de-
cocti ʒ. iij. mannae * ʒ. x. aut cas. recens * ʒ. x.
extractæ ʒ. j. serapij de acetositate citri
ʒ. ss. his commistis. fiat potio, quæ ma-
nè horis quatuor ante pastum sumatur,

Lenier
medica-
mentum

Epithema
pro cor-
le.
Epithema
pro testi-
culis.

aut per horam duntaxat, si diutius in-
diam ferre nequeat. Cor deinde refrige-
rare, & corroborare sequenti epithema-
te plurimum conferet. Recipe stillatitij
liquoris rosa. vnc. viij. stillatitiorum li-
quorum oxalidis, nymphaeæ, buglossi, an.
vnc. iij. omnium santalorum, vtriusque
corallij, ana drachm. j. ß. croci scrupul. ß.
aceri vnc. ß. caphuræ gran. iij. His com-
mistis fiat epithema cordi, in æstate qui-
dem frigide, cõque vtendum manè, &
vesperi anta pastum. Hoc eodem epithe-
mate testiculos madefacere, atque irri-
gare non mediocriter conferet.

De melancholicis Febris.

Cap. XIX.

Melancholia multipliciter dicitur.
Interdum morbus est, interdum
animi symptoma, nonnunquam & me-
lancholicum humorem melancholiam
appellamus. Atque hæc duplex est, natu-
ralis, & præter naturam. Naturalis dici-
tur melancholia fæcalis, & propriè hu-
mor melancholicus, aut melancholicus
sanguis. Cùm enim chylus in hepate in
quatuor humores cõuertatur, pars sub-
tilior,

tilior, magisq; cocta in bilem, medioeris
 substantiæ, & coctionis in sanguinem,
 minus cocta, & crassa in pituitam. (Mi-
 nus quidem cocta dicitur respectu san-
 guinis, & bilis, non ratione sui, nam ra-
 tione sui completè cocta est ad nutritio-
 nem partium phlegmaticarum) Pars ve-
 rò crassior, quæ fæcis instar residet, estq;
 veluti fæx aliorum humorum, melan-
 cholia fæcalis dicitur. Huius pars humo-
 ris ad lienem defertur, pars verò cum
 sanguine per venas ad nutritionem me-
 lancholicarum partium. Est autem hic
 humor frigidus, siccus, & crassus. Quare
 cum ex eo gignitur febris, propter frigi-
 ditatem, calefactione indiget: propter
 crassitiem attenuantibus, sed non in prin-
 cipio, vt posteriùs diceretur: propter siccita-
 tem verò, quæ in eo excellit, humectan-
 tibus eget. Dum itaque febrem excitat,
 ad humectandum præcipua Mediei cura
 se conuertat. Melancholia præter natu-
 ram, siue non naturalis est quadruplex.
 Aut enim fit ex adustione melancho-
 liæ naturalis: aut ex adustione bilis: quæ
 omnium humorum facillimè aduritur,
 vnde fit melancholia, quæ atra bilis di-
 citur, quæ in terram proiecta feruet mo-

Melācho-
lia natu-
ralis.

Curatio.

Melācho-
lia præ-
ter natu-
ram.

Quotidia-
na cur in
quarta-
nam ver-
tatur.

Febris
quartana
variæ cau-
sæ.

re aceti fortissimi. Fit & ab adustione pi-
tuitæ, quo fit, vn nonnunquam quoti-
diana in quartanam vertatur, pituita in
melancholiam conuersa. Fit quoque à
sanguine adusto, siue putrescente. Cate-
rùm, oritur quartana febris interdum à
melancholia naturali, interdum à non
naturali, & ab vnaquaque eiusdem spe-
ciei nempe à melancholia sanguinea, bi-
liosa, pituitosa, & naturali adusta. Et sæ-
pe contingit post tertianam, per bilis a-
dustionem.

*Febris quartana intermittens ab
humore melancholico Cu-
ratio. Cap. XX.*

Causæ.

Signa.

Pulsus

cessan-

acces-

sione fit

minor, tar-

or & ra-

or! na-

rali in

is verò

pribus

ontra-

C Vm enim melancholia naturalis in
corpore abundat, siue ratione vi-
ctus, siue à temperie ab initio compa-
rata, & putret extra venas, febris oritur
quartana intermittens, quæ pura, & ex-
quisita dicitur.

Dignoscitur primo vt docet Gal. sta-
tim paroxysmo, solo pulsu. Nam cessan-
te paroxysmo, pulsus minor, rarior, ac
tardior naturali sentitur, contra aliarum
februm naturam. (Nam in aliis feбри-
bus

bus post paroxysmum maior est, ac frequentior, quàm sanitatis tempore) Cuius pulsus ratio est, grauitas humoris arteriam exiccantis. Præterea in huius febris paroxysmo ante calorem superuenit primum horror, deinde frigus, postremò rigor, & confractio quedam, perinde ac si ossa frangerentur, ob grauitatem humoris membra onerantis. Victus ratio, cum melancholia sit frigida, & sicca, sed sicca magis, ad humiditatem magis declinet, quàm ad caliditatem: quæ victus ratio communis est omnibus melancholicis morbis. Elixæ itaque conueniunt, non assa. Quod si carnes elixæ febrienti displiceant, in aqua ad perfectam vsque coctionem decoquantur: deinde, vt ægroto satisfiat, parùm torreantur. Si elixæ non displiceant, illis solis vtatur. Sint autem carnes, pulli gallinacci, hœdi, capi, perdices, & similes. A siccantibus omnino abstinendum. In morbi progressu cibis attenuantibus vtendum, cuiusmodi sunt cappares, & oliuæ conditæ, at non in principio, ne his crassa materia agitetur, & agitata magis obstruat, & febrem augeat. Vuæ quoque aliquantisper suspensæ propter humid

Victus ratio & melancholicis communis.

Oliuarum vis.

Vuæ suspensionis vis.

humiditatem conferunt. Rapæ quoque, quoniam humectant, conueniunt: sed duplici aqua prius leuiter coquantur, tertia deinde aqua perfectè. Victus tenuis non conuenit, quoniam morbus chronicus est. Si tamen ægrotans corpulentus, & succulentus fuerit, tribus septimanis prioribus, si victu tenui vtatur, ei plurimum conducet. Liberaliùs deinde nutriatur cibus supradictis. Huius febris rigori adhibenda sunt remedia. Oleo enim aneth. & chamæmel. in rigore vngenda spina dorsi secundum longitudinem. Aut è pomo colocintid. medulla auferatur, deinde ol. aneth. & chamæmel. impleatur, ac super prunas torreatur vsque ad oleorum feruorem, deinde possum cum oleis exprimatur, ex oleoque expresso, dorsi spina secundum longitudinem vngatur. Prohibeatur somnus, & potus vsque ad declinationem paroxysmi. Quod si à potu abstinere nequeat: aquam coctam cum saccharo bibat, aut aquam hordei: aut cum illarum altera misceatur conditum sequens, præsertim in declinatione vniuersali febris. Recipe conseruæ buglossi, conseruæ cirsi, ana vnciam vnā. pul. lætitæ Galen. vel diamof

Curandi
ratio.
Spinæ dor
si vncio
in rigore.

A potu
abstinen-
tia.
Cōditum
fitim le-
uās & par-
tes inter-
nas robo-
rans.

diamoschi dulce, vnciam vnam, fragmentorum communium pretiosorum, ana-
 scrup. j. bracteas auri. x. His commistis
 fiat conditum, quod sitis tempore cum
 prædictis aquis misceatur, vt dictum est.
 Poterit & eo vti sine illis aquis extra si-
 tim ad cordis, & partium internarum
 roborationem. Medicamentis autem
 in principio vehementer calidis, aut fri-
 gidis abstinendum, vt compositionibus,
 quas confectioes appellant, nam com-
 positiones calidæ inflammant, crudâque
 adhuc materia inflammatur: atque in-
 de febris pessima continuâque subori-
 tur. Quare à theriaca, & œnosaccha-
 ro abstinendum. Ex vsu enim calido-
 rum hæc febris plerunque transit in du-
 plicem, deinde in continuam, quæ ferè
 lethalis est, vbi de intermittente, conti-
 nua efficitur. Nimium quoque refrige-
 rantia vitanda, quoniam materia increas-
 cant. Nec sunt à principio danda medi-
 camenta solutiua fortia, nam hic humor
 est omnium maximè expulsiōi rebellis,
 atque ita ageretur, non educeretur, a-
 liosque humores secum ageretur, magno
 febrientibus malo. Abstinendū quoq; in
 principio à vehemēter incidentibus, atte-
 nuantib

A calidis
 composi-
 tionibus
 cur absti-
 nendum.

Quartana
 continua
 fere letha-
 lis.

Refrige-
 rantia ni-
 mium cur
 vitanda.

Solutiua
 fortia cur
 vitanda.

nuantibus, & aperientibus, non enim hæc agerent in humorem crassum, sed in subtiliorem sicq; crassus humor crassior redderetur. Sint in principio serapia, quæ exhibentur, leuiter & moderatè attenuantia. Præterea solutiua medicamenta hac in febre magis in forma potionis conueniunt, quàm in forma solida. Si tamen ægrotus potionem auerfetur, pil. vti licebit. Curandi ratio à materiæ communium euacuatione auspicanda, vt in aliis febribus, aut enemate iniecto, aut leniente medicamento sumpto hunc in modum, in quartana pura à naturali melancholia.

Recipe betæ, maluarum, linozostidos, ana M. j. florum chamæmeli. P. j. ß. Decoquantur in sufficiente quantitate aquæ ad tertias. Accipiantur iuris decocti lib. j. sem. cas. recens extractæ sacchar. rub. ana vnc. j. mellis viol. (magis enim lenit, quàm rosaceum) vnc. j. sem. olei communis vnc. iij. salis drachm. j. sem. Commistis omnibus, fiat enema, quod ante pastum infundatur. Aut enematis loco vtratur leniente medicamento sequenti. Recipe cas. recens extractæ vnc. j. serapij de buglos. vnc. sem. stillaritiarum liquorum cirsii,

Attenuantia leuiter cur magis sint ex v. tu in principio.

Curatio.

Mellis violatum magis leniēs quam rosaceum.

cirsii, buglos. ana q. s. fiat potio, quæ sumatur manè horis quatuor ante pastum. Materiis communibus vacuatis, si melan Venæ sectio.
cholia fæcalis cū sanguine mista videatur, sanguis mittatur, fiatque venæ diductio lata. Si sanguis niger exeat, sinatur exire, pauca tamen sanguinis quantitas detrahatur: sin rubicundus, claudatur mox vena. Nonnulli tamen inter medicos non postremæ notæ, censent sanguinis missionem in morbi progressu, materia iam cocta potius, quàm in principio faciendam. His peractis, materia hunc in modum concoquatur.

Recipe oxymelitos simpl. vnc. iij. stil-
latitiorum liquorum cirsii, buglos. lupi
salictarij ana vnc. ij. Misceantur, & cinna-
momo saporis gratia adiecto, à ieiuno
per biduum diluculò sumantur. Repetan-
tur aliis quatuor diebus. Et quoniam
hæc materia concoctu admodum est dif-
ficilis, si per dies viginti serapia conco-
quentia repetantur, multò vtilius erit.
Vacuetur deinde materia medicamento
leui hunc in modum.

Humorū
præpara-
tio per
dies xx.

Recipe cathol. 3. vj. compositionis Ha-
mech 3. j. serapij de buglo. vnc. 8. commu-
nis decocti 3. iij. 8. adiectis in fine deco-
ction

Epithimū
quam co-
ctionē su-
stineat.

Purgatio
cur poste-
riore die
quietis fie-
ri debeat.

Longis in
morbis p-
tim cōco-
quēdū, p-
tim eua-
cuandum
vicibus re-
petitis.

Apoze-
ma.

ctionis epithymi ꝓ. ij. (epithymum co-
ctionem multam non sustinet, siue in se-
rapiis, siue in apozemate, siue in solutiuo
addatur, multa enim coctione vis eius
exoluitur) fiat potio, quę ad auroram po-
steriore die quietis sumatur: quo quidē
die portio melancholię, quę sequentem
paroxysmum factura est, quodammodo
mouetur, quę sic mota facilius educi-
tur, quā prior die. Recipe conseruę
buglos. vnc. ꝑ. sumatur post die manē.
Transactis deinde diebus aliquot, ite-
rum atque iterum purgandus est, prę-
missis tamen serapiis concoquentibus.
Nam in morbis longis partem humo-
rum concoquere oportet, partem vacua-
re repetitis vicibus. In morbi igitur pro-
gressu, rursus sic cōcoquamus humorē.
Recipe serapij de epithymo ꝓ. ij. sera-
pij accitati simpl. ꝓ. j. stillatitiorum liquo-
rum cirsii, buglosi, lupi salictarij, an. ꝓ. ij.
Misceantur, & a ieiuno per biduū dilucū-
lō sumantur, adiecto cinnamomo sapor-
is gratia. Repetantur aliis quatuor die-
bus. Aut vtatur apozemate sequenti.

Recipe cortic. radic. cappar. ꝓ. j. quinq;
rad. com. maceratarum in aceto, ana vnc.
sem. buglosi cum radice, fumarie, cirsii,
meliss

melissophylli, ana Manip. j. quinque her-
 barum capill. ana Manip. s. vuarum pas-
 sarum detractis vinaceis vnc. j. florum ge-
 nistæ, trium florum communium, ana
 P. j. s. polypodij quer. 3. j. foliorum sennæ
 oriental. 3. s. Decoquantur in s. q. aquæ,
 tantisper dum dimidium absumatur. Ac-
 cipiantur iuris decocti lib. ij. aceti passu-
 lati. vnc. iij. in fine decoctionis addantur
 drach. ij. epithymi, adiectisque saccharo,
 & melle, fiat serapium mediocriter co-
 ctum quod depuretur, deinde cinnamo-
 mi selecti drach. iij. & saporis, & odoris
 gratia addantur. Hoc apozemate vtatur
 ægrotus, sex diebus manè. Deinde in
 hunc modum vacuetur. Recipe cathol. Purgatio.
 drach. vj. compositionis Hamech, drach.
 iij. serapij de buglos. vnc. s. decocti com-
 munis vnc. iij. sem. adiectis foliorū sen-
 næ, polypodij quer. ana vnc. sem. fiat po-
 tio, quæ die à paroxysmo secundo su-
 matur ad horam quartam matutinam.
 Recipe ther. veter. drach. j. conferuæ rad.
 cirsii drachm. ij. Misceantur, & postridie
 manè sumantur sex horis ante pastum.
 Apparente concoctione, bis deinde sin-
 gulis hebdomadibus duabus horis ante
 paroxysmum, & cibum mane theriacam
 sume

Theriacæ
 vsus bis
 in hebdo-
 mada.

Electua-
rium soli-
dum con-
coctiones
iuuans.

sumere plurimum conferet. Ante autem
concoctionem materię sequenti com-
positione vtatur ægrotus. Recipe spe-
cierum diarrhodi abb. specierum elect.
ex tribus fantalis ana ꝑ. ij. pul. diamoschi
dulg. (calidum hoc est, sed cum frigidis in
principio dari potest) pul. lætitie Gal. an.
ꝑ. j. ꝑ. sacchari dissoluti in stillatitiis li-
quoribus rosa, & bugl. q. s. fingatur ele-
ctar. solidum in rhomborū figuram, sint
autem singuli rhombi ponderis ꝑ. ij. ꝑ. è
quibus sumatur vnus manè, & vesperi
per horam ante pastum diebus quietis,
quando aliud nō sumitur, aut sumptum
est. Post autem materię coctionem vta-
tur electario sequenti. Recipe elect. dia-
moschi dulc. & lætitie Gale. ana vnc. ij.
capiat tab. j. manè & sero per horam an-
te pastum, quando non sumit aliud.

*Febris Quartanæ intermittentis à
melancolia per bilis adustio-
nem Curatio. Cap. XXI.*

Signa **C**Ognoscitur hæc febris dupliciter.
Primum si tertiana præcessit, quæ in
quartanam conuersa sit. Secundò, si æ-
statis tempore, aut Autumni, iuuenis bi-
liosus,

hiosus, cibis calidis, & bilem gignentibus
 antè vsus quartana laboret. Medicamen-
 ta, quæ ad huius febris curationem ad-
 hibentur, ad humidum, & frigidum præ-
 fertim in principio declinare debēt, quo-
 niam multum caloris in principio ha-
 bet. In progressu verò, minuto calore,
 calfacientibus vtendum. Dèinde prohi-
 beatur bilis vstio, & quæ iam vsta est, si
 fieri potest, corrigatur. Cibus quoque
 sit in principio frigidus. Lactucæ fercu-
 lis misceantur, Melones, cucurbitæ, car-
 nes suille recentes conferunt. Quies mo-
 tui vtilior. Fiant fricationes leues pan-
 no molli, Cibus tribus aut quatuor ho-
 ris ante paroxysmum sumatur, eum in
 aliis quartanis die paroxysmi inedia fe-
 renda sit. Potus sit vinum, aqua hordei,
 aut aqua cocta dilutum. Vitanda & ira,
 & tristitia. Curandi ratio à materiæ
 communium vacuatione inchoanda, aut
 enemate infuso, aut medicamento le-
 niente sumpto in hunc modum.

Viæus ra-
tio.

Carnis
suillæ cõ-
moda.

Curandi
ratio.

Enema.

Recipe maluarum, violariæ, bætæ, li-
 nozostidos, ana m. j. pruna x. Decoquan-
 tur in s. q. aquæ ad tertias. Accipiantur
 iuris decocti lib. j. ß. cal. recens extractæ,
 sacchari rub. ana vnc. j. ol. viol. vnc. iij. sa-

Q lis

Medica-
mentū le-
niens.

Humorū
præpara-
tio.

Solutiū
forte vi-
tandum.

lis triti parum. Fiat enema, quod ante
pastum infundatur. Aut enematis loco
utendum medicamento leniente sequen-
ti. Recipe pruna damasc. x. trium florum
com. ana p. j. oxyphœnicon ℥. ℞. Deco-
quantur in f. q. aquæ donec dimidium
absumatur. Accipiantur iuris decocti ℥.
iiij. cas. recens extracte, vel mannæ. ℥. j. se-
rapij viol. ℥. ℞. Cōmistis omnibus fiat po-
tio, quæ manè horis quatuor ante pa-
stum sumatur. Materia autem in princi-
pio humectantibus, & infrigidantibus
hunc in modum concoquatur. Recipe
serapij violacei (infrigidat & humectat)
℥. ij. serapij acetati simpl. ℥. j. stillatitio-
rum liquorum intybi satiui latifolij, bu-
glossi, lupi salictarij, ana ℥. ij. Misceantur,
& adiecto pulvere santalorum citrino-
rum per biduum à ieiuno sumantur. Re-
petantur quatuor alijs diebus. Vacuetur
deinde leui medicamento, forte enim in
principio exhibendum non est.

Recipe cathol. ℥. ℞. compositionis Ha-
mech ℥. j. ℞. serapij violacei vnc. j. deco-
cti paulò antè scripti ℥. iiij. sem. fiat po-
tio, quæ sumatur die secundo post paro-
xysmū manè horis sex ante cibum. The-
riaca post solutium in principio huius
febris

febris est bona. Quiescat deinde dies aliquot, ac interea vtatur electario sequenti. Recipe diacorallij vnc. ij. sumat ressellam vnam mane, & vesperi ante cibum. Si verò magna appareret in hepate inflammatio, loco diacorallij vtatur electar. ex tribus santalis. Fiat & sequens epithema hepati.

Recipe stillaritiij liquoris intybi satiui latioris ℥. viij. stillaritiiorum liquorū oxalidis, & rosarum, ana vnc. iij. omniū santalor. ana drachm. j. sem. aceti vnc. sem. spicæ nardi ℥. sem. Commistis omnibus fiat epithema hepati repidè antè pastum.

Prohibeatur potus in paroxysmo vsque ad declinationem, si tamen sitim sustinere non posset, aut aquam coctam, aut aquam hordei vtranque cum serapio violaceo bibat, aut cum sequenti condito. Recipe conseruæ rosa. conseruæ buglos. conseruæ circij, conseruæ violarum. ana ℥. ℔. manus Christi cum vnionibus ℥. j. ℔. fragmentorum cōmunium pretiosorum ana ℥. j. corallij rub. ℥. ℔. sacchari q. s. fiat conditum adiectis auri bracteis decem. Et sine aquis prædictis eo interdum vtatur ad partium principum vires roborandas. Vbi deinde dies xx. aut amplius.

Epithema pro hepate.

Potus prohibitus.

Conditum partes principes roborans Quies ad xx. dies.

plius quieuerit, concoquatur humor
hunc in modum, præsertim si multus ad
huc appareat calor.

Humorū
præpara-
tio.

Recipe serapij de epithymo. ℥. ij. sera-
pij violacei vnc. j. stillatiorum liquo-
rum intybi satiu latioris, buglossij fuma-
ria ana, vnc. ij. adiecto santalo citrino
misceantur, & à ieiuno per biduum su-
mantur. Repetatur & aliis quatuor die-
bus. Aut utatur apozemate sequenti. Re-
cipe succi buglossij succi cirsij, ana lib. j. ℥.

Apozē-
ma.

succi pomorum redolētium lib. j. saccha-
ri. f. Decoquantur vsque ad consumptio-
nem tertiæ partis, addendo aceti vnc. ij.

Eo utatur sex diebus appetente diluen-
lo. Deinde detur solutiū sequens, quod
fortius dari potest, quam in principio, si

materia iam cocta sit. Recipe pruna da-
masce. decem, vuarum passerarum detra-
ctis vinaceis, mixorum, ziziphorum, ana
vnc. ℥. trium florum com. ana p. j. sem.

Decoquantur in f. q. aquæ vsque ad di-
midij consumptionem, accipiantur iuris
decocti vnc. iij. sem. in quibus maceren-
tur myrobalanorum flauarum & cæru-
learum confricatarum ol. amygdal. dulc.

Purgatio

ana vnc. j. manè lento igni fricentur, &
colentur, adiectisque cathol. vnc. sem.

compo

compositionis Hamech. drachm. iij. serapij violac. vnc. ss. fiat portio, quæ sumatur ad auroram die secundo à paroxysmo. Hic dari potest theriaca hūc in modum.

Recipe ther. vet. ℥. ij. dissoluatur in stillatitiis liquoribus rosarum, & buglossi, & postridie manè sumantur horis sex ante pastum. Circa statum huius febris, si laborans corpulentus sit, & succulentus, ac iuuenis, incidi poterit aut iecoraria vena, aut saluatella manus sinistrae. Sanguis autem si crassus, & niger appareat, pro ægrotantis viribus detrahatur statim. Si tenuis, & minimè melancholicus, statim supprimatur. In statu verò sequenti elect. vtatur. Recipe pul. diarrhodi abb. pul. diamarg. calidi vel elect. de gem. ana. drachm. j. sem. faccha. dissoluti in stillatorio liquore buglossi. q. s. fingatur elect. solidum in rhomborum figuram, è quibus vnumumat manè, & vesperti ante pastum. In febre quartana à melancholia naturali, & à bile adusta, quoniam in vtraque siccitatis multum est, poterit ægrotans ad humectandum corpus in principio ante coctionem aquæ dulcis balneo vti.

Venæ sectio ante statum.

Elect. solidum.

Balneum ante coctionem.

Febris

*Febris Quartana à melancholia à
sanguine adusto Curatio.*

Caput XXII.

Quarta-
na bre-
uior.
Vicus ra-
tio.
Curandi
ratio.

HAec febris si accuratè regatur, aliis
quartanis breuior esse solet, vt quæ
vix viginti accessiones superet. Et victus
ratio, & medicamenta ad caliditatem,
& humiditatem moderatè declinent
nam hæc melancholia non adeò frigi-
da est, & sicca quàm aliæ. Curandi ra-
tio ab eductione materiæ communis
exordienda, aut enematibus, aut
medicamentis lenientibus hunc in mo-
dum.

Enema.

Recipe violariæ, maluarum, althææ,
ana M. j. spinæ albæ M. ss. quatuor semi-
num frigid. maiorum ana, drachm. j. De-
coquantur in sufficienti quantitate aquæ
ad tertias. Accipiantur iuris decocti libr.
j. cal. recens extractæ, sacchar. rubr. ana,
vnc. j. ol. violac. ʒ. iij. salis parum. Com-
mistis omnibus fiat enema, quod ante
pastum infundatur die quietis. Aut enc-
matis loco, sumat sequens medicamen-
tum leniens.

Recipe pruna damasc. x. trium florum
com. ana. r. j. oxyphœnicwn. ʒ. ss. Deco-
quantur

Leniens
medica-
mentum
enemat.
loco.

quantur in s. q. aquæ. donec dimidium
 absumatur. Accipiantur iuris decocti. 3.
 iiij. adiectisq; cal. recens extractæ, vel
 mannæ. 3. j. serapij violac. 3. s. fiat potio,
 quæ die quieris manè horis quatuor an-
 te pastum sumatur. Materiis communi-
 bus eductis incidatur vena interna dex- Venæ se
 tri cubiti, sanguinisq; 3. vj. detrahatur, & 10 rep
 si vires & ætas permiserint. Poterit & tita.
 missio sanguinis rursus fieri, incisa aut
 mediana, aut iecoraria sinistri brachij
 post paroxysmum sequentem priorē san-
 guinis missionem, nisi quid aliud obftet.
 His peractis, materia hunc in modum
 cōcoquatur. Recipe serapij acetati simp. Humor
 3. ij. serapij violacei 3. j. stillatitiorum li- præpara
 quorum intybi satiui latioris, adianti, tio.
 lupi salictarij, ana vnc. ij. Misceantur, ad-
 iecto santalo citrino, & à ieiuno per bi-
 duū diluculò bibantur. Repetantur aliis
 quatuor diebus. Hac in febre medica-
 mentum solutiū debile admodum sit
 oportet, in hunc in modum.

Recipe rhabar. selecti. 3. j. spicæ gra. iiij. Solutiū
 foliorum sennæ oriental. 3. ij. Macerētur sit debile
 in sero caprino, & pauco vini albi horis
 xij. deinde exprimantur, adiectisq; se-
 rapij ros. laxat. vnc. ij. stillatitiis liquo-
 ribus

argatio. ribus intybi satiui latioris, & buglos. ʒ. iij. fiat potio, quæ die secundo post paroxysmum ad auroram sumatur. Quiescat deinde per dies complures, atq; interea vtatur elect. diacoral. quotidie ante pastum matutinis horis. Si calor vehemens sit, pro diacoral. vtatur elec. ex tribus fantalis. Vbi dies aliquot quieuerit, rursus concoquatur materia hunc in modum.

umoru
apara-
o. Recipe serapij intybi satiui latioris, ʒ. iij. stillatitiorum liquorum fumarizæ, lupi salictarij, buglossi, ana, vnc. ij. Miscantur, & à ieiuno per biduum sumantur. Repetantur & aliis quatuor diebus. Vacuetur deinde materia sumpto rursus medicamento solutiuo proximè dicto. In fine augmenti vtatur laborans electa. sequenti. Recipe specierum diarrhodi abb. ʒ. ij. corallij rubri drach. j. margaritarum ʒ. ij. sacchar. dissoluti in stillatio liquo- re buglossi. q. s. fingatur elect. solidum in
e&. soli
im. rhomborum figuram è quibus vnum sumat manè ante pastum vsq; ad declinationem morbi. In declinatione autem vtatur duntaxat electar. diarrhodi abb. Paroxysmi verò die vtatur condito superius tradito in Quartana à Melancholia à bile adusta.

DE FEBRE QVIN- TANA, SEPTA- na, & Nonana.

* *

Vintana, Septana, & Nona cause.
na, curantur eo modo quo
Quartana à melancholia
pituitosa.

Hippocrates in Epide-
miis, ponit febrem quintanā, septanam,
& nonanam : asseritque quintanam esse
aliis deteriore, quamuis sextana & septa-
na sint longiores, non tamē mortales. At
quintana mortalis est, non tamen omnis.
Hoc intelligendū de quintana quæ præ-
cedit, vel sequitur hecticam. Nam febris
erratica quæ migrat in quartanam, & ex
quartana in quintanam lethalis est. Ta-
lis igitur quintana quæque prædictas fe-
bres sequitur, & præcedit hecticam, le-
thalis est corpus incinerando & exsuc-
cando. Quintana quæ sequitur febres
erraticas vel hecticam periculosa est.

Prognos-
ticum.

Febris er-
ratica
quæ nam
lethalis.

Febris
quintana
quæ nam
lethalis.

Cæterum, notandum est, quòd in cor-
pere hecticici aliquādo sunt humores, qui
incinerantur, & paucificati faciunt quin-

Q s

tanam,

tanam, quæ materia à quartana non differt, quamuis materia quintanæ sit paucior & crassior. Præterea notandum est quòd quartana neque præcedit neque sequitur quintanam. Potest enim aliquando ita incrassari & paucificari pituita ut quintanam incipientem excitet. Galen. exponens Hippocratem loquentem de Quintana, Septana, & Nonana valdè frigidè exponit.

Causa. Porro sextana, quintana & aliæ possunt accidere ex errore Medici, vel ægroti, nempe à multitudine cibi. Gal. in commentariis quos edidit in Hippocratem ita inquit. Si esset sextana, esset sextus humor, & si esset septana esset septimus, & si esset nonana, esset nonus humor. Galeno respondere possumus vnum & eundem humorem excitare quartanam, quintanam, sextanam, septanam, & nonanam, secundum maiorem & minorem crassitiem: quoniam ut humor moueatur certo die, requiritur certa quædam magna quãtitas talis humoris. Proculdubio in aliquibus regionibus quidam morbi dominantur, qui in aliis regionibus non dominantur. Rhasis affirmat se vidisse hominem, qui quintodeci-

mo

mo quoq; die laborabat febre, & alium, qui semel duntaxat in mense laborabat febre. Has autem prædictas febres certū est fieri à sola Melancholia pituitosa, propterea quod humidior est aliis speciebus Melancholiæ. & per consequens sic vsta, nō est quin aliquid de humore retineat.

Febris
xv. repe-
tēs & alia
semel in
mense.

De Febre pestilentiali.

CAUSÆ Febris pestilentialis sunt multæ: nēpe aër, qui potest alterari multis modis. Potest enim calefieri, siccari &c. Item potest putrescere: Putredo est via ad corruptionem. Putrefactio est passio misti, per quam quatuor elementa se parātur, & tandē sequitur corruptio. Sed elementium purum nullo modo potest putrere. Verum est quod putrefactione propriè dicta, aër & aqua, non possunt putrere. Aër tamen & aqua dicuntur putrere, quòd vapores aliqui putridi eleuati à locis putridis miscentur aëri, & aquæ, & ita aër & aqua dicuntur putrere, non tamen propriè.

Causæ fe-
bris pesti-
lentialls.

Putrefa-
ctio quid
sit.

Aer & a-
qua quo-
modo pu-
trifecta
dicantur.

Item Aristoteles quarto Metheororum asserit omnia elementa præter ignem putrere, quod intelligi debet de putredine per misionem, & non de putredine

dine propriè dicta. At ignis nulla putre-

Aer qui dine potest putrere propter insignè cali-
 non pu- ditatē, quæ potius assumit quā putreat.
 trefcat.

Item in problematibus Aristoteles as-
 ferit aërē non putrere, quod intelligi de-
 bet de aëre superne regionis: hic enim nō
 potest putrere propter vicinitatē ignis.

causæ pu-
 tredinis
 elemēto-
 rum.

Causæ putredinis elementorum non
 simplicium, aliæ sunt propinquæ, vt de-
 latio vaporū putridorum à cadaueribus,
 qui deferuntur per ventos, & attrahun-
 tur per respirationem, & ita excitant fe-

cadauera
 humana
 cur ma-
 gis infi-
 ciant.

brem pestilentialem. Vapores eleuati à
 cadaueribus corporum humanorū ma-
 gis inficiunt homines quàm vapores e-
 lenati ab aliis cadaueribus.

Item vapores eleuati à cadaueribus
 equorum magis inficiunt equos quàm
 alia animalia. Aer secundum diuersas
 sui alterationes diuersas febres in nobis
 gignit.

Putredo
 quid.

Item Putredo est remollitio quædam
 cum febre in aere & aqua. Aer humidus
 potest generare febres putridas, non pe-

Febris pe-
 stilentia-
 lis causæ.

stilentia-
 remota, sunt influxus celestis, qui potest
 etiam causare pestilenticiales, quando si-
 mul coniunguntur causæ inferiores.

Nota

Nota quòd Doctores dicunt hanc febrem pestilentialem fieri posse à solo influxu cœlesti, non concurrere inferiori causa, nempe nec putredine aëris, nec aquæ. Hoc tamen rarò fit. Videmus enim aliquando aërem purissimum esse, & ta-

Item à profunditatibus terræ aliquādo oriuntur vapores qui inficiunt aërem, & pestem generant, & præcipuè si vapores fuerint longo tempore retenti intra terram.

pestis cau
se.

Item nota quòd aër putrens causat pestilentialem febrem perueniendo ad cor, cuius spiritus vitales corrumpit & humiditates quæ sunt in corde, & prope cor, quòd est pars maximè sanguinea. Plus enim sanguinis in corde naturaliter quam in aliis partibus est, propterea igitur aër putridus perueniens ad cor corrumpit temperiem spiritus vitalis & cordis.

Aer putri
dus cur
corrumpat
cordis tem
periem.

Re vera febris pestilens quæ fit à putredine aeris, & succendit spiritus cordis est diaria, quauis spiritus possit putrescere, sed statim dissoluitur cum putret.

Febris pe
stilens quo
modo fit
diaria.

Verum quòd vt plurimum febris pestilentialis est humoralis ab humore putrido,

trido,

trido, quia aer putridus putrefacit humores cordis. In febre pestilente illico putret sanguis existens intra cor, secus se habet in aliis febribus in quibus sanguis qui est in corde non primo loco putret.

Febris pestilens ut plurimum est synochosputrida. Venæ sectio.

Febris pestilens ut plurimum est synochosputrida, ideo sectio venæ conuenit in febre pestilentiali: potest tamen esse Causos, si sit multa bilis in corde, raro fit à melancholico humore, & pituita febris pestilens. In febre pestilenti humores & spiritus cordis corrumpuntur & putrescunt, præcipuè in febre pestilentiali humoralis.

Item ut plurimum febris pestilentialis fit à sanguine: quia sanguis magis abundat in corde quàm alij humores. Corpora valde imbecilla, ut quæ nimio coitu vtuntur, & cacochyma. Item humida quæ vtuntur multo balneo, sunt obnoxia pesti. Item corpora pororum dilatatorum sunt obnoxia pestilentiali febrī, idque à natura: corpora densa à causa præter naturam, nempe propter humores obstruentes, cūtim sunt magis obnoxia pesti, sed corpora densa, naturaliter sunt minus obnoxia pesti, quàm corpora rara.

Signa

Signa febris pestilentialis hæc sunt. Febris pestilens est quieta quo ad tactū & caliditatem acrem, & est conturbans interiorius, quia humiditates cordis putrent in ipsa putredine.

Itē ægri sunt inquieti, & volunt mutare locum, propter malignā putredinē, quæ est in corpore quando bilis putret. Pestilens febris habet caliditatem externam * exteriorius.

* Interiorius.

Item in febre pestilentiali est eleuatio pulsitus, quia natura conatur euentare. Interdum curritur anhelitus, quia multum debilitantur, & ita symptomata statim à principio fortia apparent. Est etiam sitis magna propter vapores, est nigredo linguæ, & siccitas linguæ, & calor immodicus.

Symptomata fortia statim à principio.

Quartum signum est, quod sæpe nauſea accidit, quia aliquæ materiæ pergunt ad ventriculum.

Nauſea.

Itē est prostratus appetitus ægri. Debēt horatim sumere cibū, quia putredine corrupta statim spiritus, qui citò restaurari debēt, alioqui moreretur æger. Item comedunt nolētes ægri, quibus minus vinum.

Cibus horatim.

Ad signū est quod pustulæ quædam nascuntur.

Vinum.

nascuntur in lingua, & partibus oris propter vapores eleuatos acres ad partem oris. tales pustulæ statim hulerant. dabimus loriones oris.

Item Pustulæ sæpe accidunt infantibus propter lactis acrimoniam, pulvis myrtillorum confert his pustulis.

Item Pustulæ impediunt transglutinationem, & huleratur lingua, tum foetulauri contusa, & redacta in cinerem, conferunt huic affectui.

Aliud signum, quod Pustulæ multiplicantur in corpore febricitantibus febre pestil. Pustulas vocant, le tac.

Causantur à vaporibus malignis istæ Pustulæ, quæ sunt nigræ aliquando, nonnūquam violaceæ, subalbidæ, & subnigræ: quia subito liuescunt. Tunc malum signum est, quia tunc materia venenosa redit ad cor.

Aliud signū est tensio hypochondriorum: nam propter imbecillitatem caloris innati multiplicantur multi flatus circa hypochondria: unde sequitur tensio hepatis, ventriculi & aliarum partium.

Aliud signum est, quod tenditur venter aliquando, ac si laborarent Tympanite, idque propter multitudinem flatuum,

KSIĘGOZBIÓR
MARCINA ZAMOYSKIEGO

149 -KZ

~~KZ~~

MARCIANO MATEO
KSTICOTIOR

143-KZ

W SIĘGOZBIOR
MARCINA ZAMOYSKIEGO.

-KZ

